
37
42 D
12

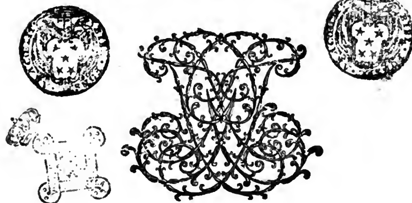
DISPUTATIO
DE SACRIS PRAVORUM
ORDINATIONIBUS
QUA VERA, VETUSQUE ECCLESIAE DOCTRINA

A FRATRE

JO: HYACINTHO SBARALEA

ORD. MINORUM S. FRANCISCI CONV.

EST NOVIS OSTENSA, AC PROPUGNATA MONUMENTIS.

FLORENTIAE MDCCL.

EX TYPOGRAPHIO IMPERIALI.

SUPERIORUM PERMISSU.

P R A E F A T I O.

Uanquam ſunt omnes in Theologia quaeſtiones tam longo temporum curſu naviter excuſſae; & ſedula tantorum virorum opera, atque ſtudio ſatis, ac luculenter explicatae: difficilis tamen adhuc, ac perobſcura dici ſolet Quaeſtio de ſacris quorundam *Ordinationibus* cum ad agnitionem hujus diſciplinae pulcherrima; tum ad ſacrorum Antiſtitum religionem, & judicium perquam neceſſaria: miratuſque ſum aliquando, cur quae tamdiu diſcuſſa fuit, & abunde explanata; haec ipſa videri, ac dici poſſit a quibuſdam, iiſque nequaquam ineruditis hominibus difficilis adhuc, & implexa, tametſi quam plures certiſſimam appellent. Nam maximam fuiſſe eam, ac perdif-

ficilem, magno argumento eſt, tam varias olim de ea doctiſſimorum hominum extitiſſe, tamque diſcrepantes ſententias; ut Magiſter ipſe Sententiarum vir doctrina, ac dignitate ſummus lib. 4. diſt. 25. ſcripto tradiderit: *hanc quaeſtionem perplexam, ac pene inſolubilem faciunt Doctorum verba, qui plurimum diſſentire videntur*. Ac fuit quidem tempus, & diuturnum illud uſque ad VIII. Eccleſiae ſeculum; quo plane immota ſtetit, & ſine dubiis: quum Septima in Synodo Oecumenica magis propoſita, quam ventilata fere plagam accepit, ut veritas illic labefactata videretur. Siluitque poſtmodum ea quaeſtio ad ſexquiſeculum; quando quidam Auxilius Francus Ordinationes Formoſi Papae palam in irritum adductas ſcriptis defendere tentavit a Petro Damiani inſequenti ſeculo *Simoniacorum* cauſſa ſecutus, ni mavis, exſcriptus. Verum non multo poſt, vulgata per Gratianum Monachum celebri *diſcordantium Canonum Concordia*, res tota magnam in contentionem venit; & pluribus inter humani, Divinique juris Doctores eſt annis diſceptatum: donec XIII. ſeculo Ducibus *Theologiae Scholaſticae* in Gratiani partes deſcendentibus, facile poſthac omnes in eam iverunt opinionem; quae quo falſior eſt reipſa, hoc eſt magis ita ubique recepta, atque defenſa; ut uſque in hodiernum diem & perſeveret, & dominetur in Scholis. Sed non eſt adeo felix error, nec adeo potens, ut ſemper regnare queat: noſtrorum enim Patrum memoria vixit Joannes Morinus vir ſane doctus, ac diligens, ut illius ſcripta declarant, a nonnullis tametſi paucis illis etiam ſecutus, qui quidem veritatem, quae demum per ſe ipſa lucere ſolet, acie
men-

mentis inspexit; eamque conatus est ostendere, caeteros condocefacere, & errorem animis alte imbibitum funditus evellere: verum autoritate aliorum fractus, (ut est quorundam natura); & omnia, quae ad id videnda erant, cum ille non viderit; optimam, quam praeclare susceperat, caussam nec satis tutatus est, & in fine prodidisse videtur illis par. 3. de Sac. Ordinationib. Exercit. 5. cap 8. verbis: *hactenus tamen nullo Ecclesiae decreto quaestio tam perplexa, & obscura decisa est; sed tam multorum Doctorum concors, & tam diuturnus consensus nobis est instar legis*. Quo factum est, ut in eum postea contrariae sententiae defensores insurgerent; & veluti victores dictis, scriptisque rem acrius urgerent; ac in primis Carolus Witasse Doctor Parisiensis, & Scriptor celebratus, quo nemo instructior in campum ad pugnandum venit, & nemo audentior: cum non tantum eos, qui aut dignitate sunt moti, aut extra Ecclesiam depulsi; verum etiam eos, qui intrusi, & *invasores* appellantur, dignitatesque Ecclesiasticas rapiunt, ac profanant; ratas Ordinationes habere propugnet. Ego vero, qui tam amicus sum veritatis, quam qui maxime; quique Quaestionem istam multum, diuque versavi utpote affinem alteri, quam nuper evulgavi, *de Haereticorum, Schismaticorumque baptismo*; dabo operam, ut incontrarium extare prae me feram & virorum doctrina, ac dignitate clarorum, & Sanctorum Patrum, & Romanorum Pontificum, & universae demum Ecclesiae autoritates, atque decreta; momenta etiam rationum haud utique pauca; &, quod caput est, caussamque terminare valet, facta complura, & mani-

fe-

festa: expromamque una quoque, quid causae fuerit; cur tam obscura, tamque difficilis semper sit aestimata Quaestio; & cur tandiu sit in hac ipsa a tot, tantisque viris erratum. Atque utinam, ut mihi ista videre videor; aut etiam video; ita quemadmodum ea reperiuntur, possim aliis exponere: nam hujus argumenti vim si quis existimat aut ab iis, qui Theologicis de rebus disseruerunt, conscripseruntque, satis expositam fuisse; aut a me posse exponi tam facile, ac brevi; vehementer errat: neque solum inscientiam meam, sed ne rei quidem magnitudinem ipse perspicit.

Quid porro (dicat aliquis) illi ne aperta non viderunt, qui propter acumen occultissima perspexerunt? illi non intellexunt ea, quae abs te etiamnum intellecta esse confidis? At quid erat illius aetatis, quod sciri posset de iis, de quibus aut nulla monumenta loquebantur; aut illis ea nunquam innotuerunt? non enim illorum culpa fuit ista nescire, sed temporum; in quibus plurima ignorari pene necesse erat: sequioribus autem obfuit etiam atque etiam suorum Magistrorum, quorum in verba jurarunt, autoritas; cum propterea desierint suum adhibere judicium; idque ratum habuerint, quod ab iis, quos probarant, judicatum viderunt. Servierunt igitur illi temporibus suis, serviamus & nos nostris: scribere namque uniuscujusque est; bene autem, non cujuscunque, neque cujusvis temporis. Me sane & nonnullorum crebra commonitio, & mea erga veritatem maxima propensio valde hortata est; ut ea literis mandarem, quae & utilitati multorum conducere arbitrarer; & non aliena esse ab

ipsa

ipsa ducerem veritate: multaque mihi venerunt in mentem, quamobrem istum laborem nobis si non emolumento, utilem tamen studiosis putarem fore. Qua in re porro mihi non assentor plane; nec mihi sumo tantum, ut plus ipse prospicere credam, quam alios videre, atque intelligere mihi persuaserim: sed tamen quia fieri potuit, factumque esse reor; ut alii alia mente quidem, ac animo revolverint; putavi esse meum, quid hac in re nactus essem; quidve sentirem, exponere: & memoriam in medium afferre cum eorum, quorum oportuit; tum illorum etiam, quorum nunquam alii fortasse cogitarant: quanquam id quidem licebit his existimare, qui & legerint; & scientiam rerum harum habuerint.

Si qui sunt autem, qui expostulent, quaerantve; cur in hoc Opere *Scholasticorum* quorundam ponamus exempla, & autoritates; & candorem sermonis illorum sordibus polluamus; responsum breviter his damus ex Hieronymo: nunquam hoc quaesituros, nisi eos totos aut Tullius, aut aliqui delicatissimi fastidii possiderent; si veram Theologiam legerent, & amarent; si interpretes ejusdem sepositis quibusdam evolverent. *Assueti enim hi dulcibus*, (inquit Lactantius lib. 6. Divin. Instit. cap. 21.) *& politis sive orationibus, sive carminibus Divinarum literarum simplicem, communemque sermonem pro sordido aspernantur: id namque quaerunt, quod sensum demulceat*: Cum tamen Salamon in exordio Proverbiorum commoneat; ut intelligamus *versutias verborum, & obscurum sermonem, dicta sapientum, & aenigmata*; quae proprie Dialecticorum, & *Scholasticorum* esse dicuntur. Nec mi-

mihi modo plura praefari lubet; nec etiam expedire videtur; cum reliqua, quae averi possunt, in Operis decursu legi debeant: addoque solum, huic me *Disputationi* nonnullas variis de rebus *Subsecivas Quaestiones*, quantas per locum, tempusque licuerit, ascripturum.

MONITUM.

IN fine hujus Voluminis duae sunt Quaestiones, quae Lectorem offendere possent, II. Nimirum, & VII Ego verò neutram ex his sententiis propugno. Sed quae in jisdem apposui eo dumtaxat collimant, ut Eruditi loca quaedam Augustini, antiquorum Canonum, atque veterum Ecclesiae Patrum Concilient. Quae item sub initio quaestionis VII. de ministro Sacramenti Baptismi dixi, ita intelligenda sunt, ut tantum praeteritam contentionem, quae diu vexavit Ecclesiam exponant.

IN-

INDEX OPERIS

DISPUTATIO.

QUAESTIONES SUBSECIVAE.

FR. CA-

FR. CAROLUS ANTONIUS CALVI
D E B O N O N I A
ARTIUM, ET SACRAE THEOLOGIAE DOCTOR

Totius Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium post Seraph. Patriarcham Minister Generalis LXXXV.

C*Um opus, cui Titulus* = De Sacris Pravorum Ordinationibus &c. = *a Patre Magistro Joanne Hyacintho Sbaralea Definitore perpetuo compositum duo Ordinis nostri Theologi jussu nostro recognoverint, & in lucem edi posse testati fuerint: facultatem impertimur, ut Typis tradatur; si iis, ad quos attinet, videbitur. In quorum &c.*

Dat. Romae die 8. *Augusti* 1750.

Fr. Carolus Antonius Calvi Min. Gen. Ord.

Loco ✠ Sigilli.

Fr. Franciscus Ant. Martinelli de Parma Profec. Ord.

E*Gregium Opus, cui titulus* " Disputatio de Sacris Pravorum Ordinationibus &c. " *ab Admodum Rev. Patre Joanne Hyacintho Sbaralea Ordinis Min. Conv. Sacrae Theologiae Magistro singulari doctrina elaboratum, ac pene innumeris Sacrorum Canonum monumentis, Sanctorumque Patrum testimoniis fulcitum jussu Reverendissimi Patris Magistri Caroli Antonii Calvi nostri ejusdem Ordinis Ministri Generalis attente, at maxima animi voluptate perlegimus: & cum in eo nihil offenderimus Catholicae fidei, aut honestissimis moribus dissonum; ideo dignissimum esse censemus, ut ad publicam Litteratorum hominum utilitatem in lucem prodeat. In quorum fidem &c.*

Dat. Florentiae in Conventu nostro S. Crucis die prima Augusti 1750.

Fr. Leonardus Donnini Ord. Min. Conv. Ex Provincialis, & in Pisana Universitate Sacrae Theologiae Professor.

Fr. Joannes Paulus Jacopini Ord. Min. Conv. Sac. Theol. Prof.

DISPUTATIONIS

CAPUT I.

De Ordine, ac ordinatione sacra; & de quarundam vocum significatione.

I. Uoniam quidem omnis, quae nunc a nobis instituitur, Disputatio de Ordine, ac Ordinatione sacra futura est; praestat ante definire, vel ex aliis utriusque definitiones afferre: non quod ignorare alios arbitrer; & ut intelligatur, quid sit id, de quo disseratur; satis enim constat, quid sit uterque: sed ut & ratione, ac via procedat oratio; & quaedam, quae nec prorsus discussa videntur; nec omni haesitatione soluta; magis hoc loco explicentur; & clarius etiam omnibus innotescant. Primus igitur, quod sciam, Hugo Victorinus in Summa Sacram; eumque secutus Magister Senten. in 4. dist. 24. inquit: *Ordo dici potest signaculum esse, idest signum quoddam, quo spiritualis potestas traditur ordinato, & officium: character ergo spiritualis, ubi fit promotio potestatis, ordo, vel gradus vocatur*. Sed Gulielmus Antisiodorensis, & Gaufridus Pictaviensis ita definierunt: *ordo est gradus eminens in Ecclesia disponens ad actum aliquem sacramentalem exequendum:* aitque Jo: Scotus, eorum esse, qui Episcopatum Ordinem esse statuunt. Post hos Gulielmus Parisiensis Episcopus de Sacramento Ordinis cap. 1. scripsit: *Ordo est sanctitas prima,*

 sive

sive sanctificativa, qua Divino cultui exercendo, qui sanctificatur, adscribitur; & quodammodo intitulatur; ut in numero Ministrorum ejusdem deinceps habeatur: primam autem se sanctitatem ait intelligere, quae tam in hominibus sanctificatis, quam Vasis, ac Templis nulla pollutione, ac profanatione tollitur; quam & *characterem* etiam esse dicit secundae sanctitatis, seu gratiae gratum facientis.

II. Exinde S. Thomas in 4. d. 24. q. 3. art. 3. habet: *Ordo nihil aliud est, quam quidam potestatis gradus in spiritualibus dispensandis*; & art. 2. §. ad 2. arg. dixerat, quod *Ordo principaliter potestatem importat*: in secundo autem scripto ad Hannibaldum, seu Hannibaldus ipse ejus discipulus ibi art. 1. §. ad 1. arg. *Ordo non dicitur hic habitudo diversorum; sed potestas, per quam quis super alios constituitur: vel ritus, in quo confertur talis potestas*. Sed & S. Bonaventura eodem loco q. 2. art. 2. p. 1. scribit: *dicitur Ordo ordinata potestas, secundum quam ipsum subjectum potens habet ordinari dupliciter scilicet ad opus, sive ministerium &c., hanc autem potestatem dicimus Ordinis Sacramentum*: vel ut aliqui volunt apud Scotum dixisse eum: *Ordo est potestas spiritualis ad aliquem actum spiritualem exequendum in Ecclesiastica Hierarchia*. Richardus vero Mediavilla art. 3. q. 2. ejusdem libri 4. d. 24. dicit: *Ordo dupliciter potest accipi, vel pro ritu, seu signo, quo traditur potestas ordinato, vel pro ipsa potestate tradita: primo modo est sacramentum tantum; secundo modo est sacramentum, & res*: nec multum ab his discedit Durandus Meldensis Episcopus, dum q. 1. n. 7. idipsum perhibet, ac subjungit: *Ordo est spiritualis potestas, vel deputatio ad dispensationem Sacramentorum*. Porro nonnullos horum constat definire ordinationem, aliquos vero Ordinem; & aliquos utrumque: nam ipsa nomina saepe confundi solent, & alterum accipi pro altero; cum tamen *ordinatio* reapse sit actio, qua confertur *Ordo;* & ordinatio fiat, non detur; detur autem, non fiat Ordo: sicut & ordinatio transit; permanet autem Ordo: de quo Zosimus Papa Epist. 1. ad Hesychium Salonitanum Episcopum ait: *hinc passim numerosa popularitas Presbyterorum... dum Parochias extendi cupiunt; aut quibus aliud praestare non possunt, divinos ordines*

lar-

largiuntur: Autor vero libri Pontificalis semper scribit: *hic fecit ordinationes &c.*

III. Postremo Jo: Scotus, qui omnium curiosius res cribrare censetur, q. 1. art. 1. ejusdem loci sic habet: *Ordo est gradus praeeminens in Ecclesia disponens ad actum aliquem Ecclesiasticum*: & postea specialius, inquit: *est gradus disponens ad aliquem actum sacramentalem*: quae est Ordinis secunda definitio supra commemorata: art. vero 3. *ordinatio* dicitur ab eo *institutio alicujus in gradu Ecclesiae praeeminente, cui convenit aliquod ministerium &c.* Et quamvis videatur asserere aliquando, Ordinem non esse potestatem; loquitur tunc ipse de ordine pro ordinatione accepto, non de ordine proprie sumpto: nam Jo: Bassolius ejus discipulus, ac fidelis interpres inquit: *dico, quod Ordo secundo modo non est Sacramentum; sed magis potestas, vel gradus exequendi aliquem actum sacramentalem in Ecclesia*: & Gulielmus Rubion alter ejus discipulus, posteaquam Ordinis definitionem a Scoto scriptam in medium attulit, subdidit: *ex hoc sequitur corollarie, quod Ordo non est proprie Sacramentum; quoniam non est aliquod sensibile signum, sed tantum potestas congrue exercendi aliquem actum, ut praedictum est*. Quo quidem modo intelligi debet & Alexander Alensis, quando par. 4. q. 21. mem 4. ait: *quod Ordo non est potestas; tamen multiplex potestas est annexa Ordini consequenter se habens*: nam q. 9. mem. 5. art. 3. dixerat in collatione Ordinis conferri *auctoritatem potestatis ordinatae*. Qua in re & recte, praeclareque Vasquez in 3. par. S. Thom. to. 3. disp. 235. cap. 3. contra Sotum tuetur, ipsum Scotum non negasse hoc Sacramentum; sed Ordinem ab ordinatione probe distinxisse ita, ut *Ordo* sit gradus ipse, seu potestas tradita: *ordinatio* vero actio, qua potestas ipsa traditur; & cum Scoto convenire Almainum. Hinc Frassen nuperus ejusdem Scoti interpres ita scriptum reliquit: *Ordo est Sacramentum novae legis, quo spiritualis potestas ordinato tribuitur ad rite peragendum aliquod ministerium circa Divinam Eucharistiam conficiendam, vel ministrandam*.

IV. Ex quibus illud elicitur, & naturam Ordinis esse *potestatem*; & Ordinem ipsum tripliciter sumi posse: primo pro ipsa *potestate* spirituali, quemadmodum unaquaeque res

per suam intelligitur naturam: secundo pro ritu, actione, ac signo, quo ipsa traditur potestas, sive pro *ordinatione*, quae proprie Sacramentum est ex Scoto supra relato art. 3., quare sacra Tridentina synodus sess. 23. can. 3. sanxit: *si quis dixerit Ordinem, sive sacram ordinationem non esse vere & proprie Sacramentum ... anathema sit*. Tertio sumi potest pro *charactere* illo, quem semel impressum indelebilem affirmant; quemque Eugenius IV. in decreto pro Armenis appellat *spirituale quoddam signum a caeteris distinctivum in anima indelebile*: signa namque pro re signata non semel enunciari liquet etiam ex Svetonio in Octavio Augusto n. 71. ubi tradit: *Talis enim jactatis, ut quisque Canem, vel Senionem miserat, in singulos Talos singulos denarios in medium conferebat; quos tollebat universos, qui Venerem jecerat*. Plane figuram hominis, & Equi, ac cujuscunque rei hominem, & Equum dicere solemus; cur igitur figuram, seu characterem Ordinis Ordinem interdum non appellabimus? Et quid aliud innuit S. Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. illis verbis: *cum videamus nec Apostatas carere Baptismate, quibus utique per poenitentiam redeuntibus non restituitur; & ideo amitti non posse judicatur:* nisi Baptismi characterem? nil aliud enim retinent Apostatae nisi Baptismi characterem; & nihil aliud amittere non possunt; aut ipsis non restituitur, nisi character: praesertim cum praemiserit: *an forte minus haerent Sacramenta Christiana, quam corporalis haec nota* militaris? & Epist. 138. al. 5. ad Marcellinum scripserit: *signa, cum ad res Divinas pertinent, Sacramenta appellantur*: etsi Jo: Scotus his Augustini locis non characterem hunc, sed alterum, subde *ordinationem* ipsam indigitari putet; de quo dicetur postea.

V. Ut autem non omnis, qui baptizatus est, & *characterem Baptismi* habet, Christianus est, ut Apostatae, & ficte ad Baptismum accedentes: ita nec omnis, qui ordinatus est, & *characterem Ordinis* sacri tenet, Sacerdos est, aut Clericus, ut iidem Apostatae, & ficte ordinati, aliique, de quibus paulopost erit sermo. S. enim Augustinus serm. xi. de verbis Domini ait: *sed nec ille dicendus est esse in Ecclesia, & ad istam societatem spiritus pertinere, qui ovibus Christi corporali tantum commixtione ficto corde miscetur: sanctus enim spiritus* di-

disciplinae fugiet fictum. Quippe quod solus *Ordinis character* Clericum non facit; sed signum est, aliquem esse, vel fuisse, aut fore Clericum, sive signum praesentis, vel praeteritae, aut futurae dignitatis, potestatisque Clericalis: quemadmodum solus *Baptismi character* christianum minime constituit, sed signum est aliquem esse, vel fuisse, aut fore christianum, sive signum extantis fidei, ut in fide Christi praeditis; vel praeteritae, ut in Apostatis; aut etiam futurae, ut in aliquo modo ficte ad baptismum accedentibus, & sine fide: nemo enim sine fide Christi christianus existit; quod si non christianus; neque igitur Sacerdos, neque Clericus erit. Porro *character* ideo nunquam aufertur, ac indelebilis asseritur, quia Deus ita vult, ut recte vidit Scotus 4. d. 6. q. 9. Deum autem ita velle, non caret ratione; quandoquidem ut in bonis ministris ad gloriam, & utilitatem inest character; ita in malis, ac perversis ad ignominiam, & poenam remanet; ipsisque solis obest, non autem aliis: *dignitas* vero propterea tollenda est, quod aliis nocere posset; deinde non prae se poenam, & ignominiam fert, sed decus, & honorem. Unde S. Augustinus Epist. 167. al.: contra Donatianos inquit: *non sacramenta, quae similiter acceperunt, quae ad poenam suam portant, & habent, quanto indignius habent, sed tamen habent*: & lib. 2. in Parmen. cap. 13. *utrumque quidem ad perniciem suam, quamdiu charitatem non habent unitatis, manebit ad poenam usurpatoris ... sed in bonis permanent ad praemium, in malis permanent ad judicium*: cap. vero 16. *perversum ergo non potes adornare; quia non ei ad ornatum valeret Sacramentum, quod acceperat, si in fide perversa persisteret; sed potius ad supplicium*: & lib. de bono conjug. cap. 24. n. 32. *Sacramento Domini semel imposito non carebit, quamvis ad judicium permanente*. Cum igitur sacro Ordine insignitus sit aut bonus, aut malus; ideoque aut praemio, aut poena dignus; utrique parti *character* inservire potest; quapropter non est, cur unquam auferri debeat.

VI. Et sicut sola, aut potissima Dei, atque adeo Ecclesiae voluntate statuitur *character* indelebilis; ita sola, praecipuaque Ecclesiae autoritate decernitur *ordinationem* iterari non posse; eo quod istud ipsum pendet ab illo: nam Eugenius IV.

in decreto pro Armenis ait: *inter haec Sacramenta tria sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quae characterem, idest spirituale quoddam signum a caeteris distinctivum imprimunt in anima indelebile; unde in eadem persona non reiterantur*: & Concilium Trident. sess. 7. can. 9. credendum edixit, *characterem* esse *signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt*. Scilicet non pauca habentur in Ecclesia Dei, quae aliqua quidem consecratione, aut benedictione conferuntur, nullo charactere impresso; attamen cum defecerint ii, qui receperunt; aut exauctorati fuerint; si revocantur; vel pristino gradui, sive ministerio restituuntur; non iteratur eorum ordinatio; nec iterum illi consecrantur, aut benedicuntur; uti Rex, Abbas, Monachus, Monialisque, & benedictio nuptialis, atque nonnulla alia hujuscemodi, de quibus S. Thomas in 4. d. 2. q. 1. art. 2. §. ad 9. dicit, *quod ad quamlibet eminentiam status datur aliqua sanctificatio; cum sit ibi necessarium speciale auxilium gratiae, sicut in consecratione Regum, & Monachorum, & Monialium; & ideo sunt actiones hierarchicae; & propter hoc Dionysius de eis determinat: non tamen habent rationem Sacramenti, sed solum illam eminentiam, per quam homo efficitur sacrorum dispensator*. Visus est quidem Alexander Alensis aliquam assignasse caussam, quum 4. par. q. 14. mem. 6. art. 2. de *Poenitentia* publica non iteranda §. ad 2. inquit: *ipsa solemnitas dicit quandam confirmationem, & excellentiam, propter quod repugnat, ut in quantum solemnis iteretur: quod enim solemniter fit, perpetuitatem importat; & ideo repugnat ei mutabilitas, & per consequens iterabilitas*: tamen & Vasquez tom. 3. in 3. par. S. Thomae disp. 237. cap. 3. n. 39. docet, multa haberi sola Ecclesiastica constitutione in Ecclesia introducta, *quae iterare non licet, qualis est consecratio Ecclesiae, Altaris, & Calicis; benedictio etiam Ecclesiae, & vestium sacrarum*.

VII. Cum itaque, ut dictum est, sacer Ordo potissimum, ac principaliter *potestatem* significet; potestas autem sit quidam *gradus, honor, dignitas, & officium*: omnia haec ipse Ordo etiam sit oportet; etsi non e converso. Quocirca persaepe fit, ut Ordinis loco memoretur modo gradus, modo dignitas, & honor, & modo officium: Optatus enim Milevitanus

Epi-

Episc. lib. 2. contra Parmen. n. 24. scribit: *invenistis Diaconos, Presbyteros, Episcopos, fecistis Laicos... quid prodest, quia vivunt homines; & honore a vobis occisi sunt? Valent quidem membris, sed ereptae portant funera dignitatis*: & n. 25. *Vixerunt postea homines; sed a vobis occisi sunt in honoribus Dei sacerdotes*. S. etiam Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. de Donatistis habet: *cum expedire hoc judicatur Ecclesiae, ut... honores suos non administrent; non eis tamen sacramenta ordinationis detrahuntur*: & Epist. 61. ad Theodorum testatur, *Donatistas Clericos* ad Ecclesiam venientes a se recipi, *ut non solum baptismum Christi, quem acceperunt, ipsum habeant; sed etiam honorem*, idest *ordinem* Cleri. Chalcedonense Concilium cum can. 2. sanxerit: *si quis Episcopus propter pecunias ordinationem fecerit... de proprio gradu in periculum veniat; & qui est ordinatus... sit a dignitate, vel officio alienus*: Tolosana Synodus anno 1056. idipsum confirmans ait can. 1. *sit alienus ejus dignitatis, & ordinis, quem per pecuniam acquisivit*: ubi officium, & ordinem liquido constat idem esse: ita privari *officio* idem interdum esse, ac removeri e Clero, colligitur ex c. *Praeterea*, nec non ex c. *Quoniam* tit. ne Praelati vices &c. Interdum vero *officium* sumi solet pro ministerio, ac opere, ut habet prima Ordinis definitio, quam supra retuli; & Concilium Melphit. anno 1089. sub Urbano II. can. 12. inquiens: *eos, qui in Subdiaconatu uxoribus vacare voluerint, ab omni sacro Ordine removemus; officio, atque beneficio Ecclesiae carere decernimus... si vero Episcopi consenserint eorum pravitatibus; ipsi officii interdictione multentur*. Quibus accedit id, quod S. Thomas 4. d. 24. q. 3. art. 2. ac in supplem. 3. par. q. 40. art. 5. tradit, ordinem sumi posse dupliciter, uno modo ut est *Sacramentum;* altero vero ut est *officium* respectu quarundam actionum sacrarum; quo quidem modo Episcopatum Ordinem esse dicit; idque habet & S. Bonaventura eodem loco: ut omittam, quae Balsamon Graecus tradit.

VIII. Praeter haec autem quotiescumque in hujus disputationis argumento dicitur *illicitum* (saepe saepius enim occurrit) non continuo intelligatur oportet id, quod minus decenter fit, ac minus ordinate; firmiter tamen valere, ac

ratum haberi dicitur; ut a plerisque solitum observavi; sed saepe numero contra. Quoniam si quod *licitum* est, id profecto dicitur esse, quod jure fit, aut fieri potest: igitur quoque *illicitum* interdum erit, quod nullo modo, nulloque jure fit, aut fieri potest. Cicero sane ad Atticum Epist. 1. lib. 2. scripsit: *quod nihilo magis ei liciturum esset plebejo Rempublicam perdere, quam similibus ejus me Cons. patriciis esset licitum*: & Philip. Orat. 13. *quid vero magis vituperandum, quam id facere, quod non liceat? licet autem nemini contra patriam ducere exercitum*: *siquidem licere dicimus, quod legibus, quod more majorum, institutisque conceditur*: *neque enim quod quisque potest, id ei licet*: & alio in loco: *neque enim licebat locum Numini consecratum turpi flagitio contaminare*: lib. vero 5. Tusculan. quaest. *etsi peccare nemini liceat; sed sermonis errore labimur: id enim licere dicimus, quod cuique conceditur*: ut & in Parad. 3. & in Orat. contra Lullum: *aliquanto serius quam per aetatem, ac per leges liceret*: Ulpianus etiam de manum. l. *cum per leges licebit, liber esto*: & Quintilianus Instit. lib. 4. cap. 4. *Procuratorem tibi esse non licuit*: numquid autem ille, si ante legis tempus egisset, liber fuisset? aut hic Procurator, si sibi id muneris usurpasset? nullo modo: nam *quae contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi* ex 64. Regula juris. S. etiam Thomas 22. q. 8. art. 1. discrimen quoddam adduxit §. *Respondeo* inquiens: *quod aliquid dicitur alicui non licere dupliciter: uno modo quia habet in se, quod contrariatur ei, quod dicitur non licere; sicut nulli homini licet peccare ... & hoc modo dicitur alicui non licere praedicare, vel docere, vel aliquid hujusmodi facere; quia habet in se aliquid, quod his repugnat vel ratione praecepti ... vel propter peccatum ... alio modo dicitur aliquid non licere alicui non propter contrarium, quod habeat; sed propter hoc quod deficit ei, unde illud possit; sicut Diacono non licet Missam celebrare, quia non habet Ordinem Sacerdotalem &c.* Scotus vero in 4. d. 25. q. 2. §. *Hic breviter* dicit; non posse suscipere Ordinem posse *intelligi tripliciter; videlicet vel non posse debite, & honeste; vel non posse licite, quia est contra praeceptum; vel nullo modo posse etiam de facto ita, quod si attentetur fieri, nihil fiat.*

IX. Sed

IX. Sed hoc ipsum magis elucet ex antiquis, sacrisque Ecclesiae scriptoribus, & ex Conciliis, ex quibus apparet, *illicitum* etiam illud esse, ac dici, quod fit repugnante jure, & aequitate; factumque ipsum irritum esse, ac nullum, inane, vacuum, invalidumque pronunciatur. Sic Marci 6. dicitur Herodi a Jo: Baptista; *non licet tibi habere uxorem fratris tui*: & Firmilianus Caesariensis in Cappadocia Episcopus Epist. ad S. Cyprianum, quem constat una cum illo sensisse, invalidum, nullumque fuisse Hereticorum baptisma, scribit: *Haeretico enim sicut ordinare non licet, nec manum imponere; ita nec baptizare ... post inlicitam, & profanam eorum tinctionem baptizare dubitemus?* S. etiam Cyprianus Epist. ad Jubajanum: *unde intelligimus nonnisi in Ecclesia Praepositos, & in Evangelica lege, ac Dominica ordinatione fundatos licere baptizare*. Sed & Concilium Carthaginiense I. sub Grato Episcopo anno 349. can. 1. habet: *Illicitas esse sancimus rebaptizationes, & satis alienum a sincera fide*: quod confirmarunt & Capuense anno 389. & Carthaginiense III. anno 397. c. 38. illis verbis: *non liceat fieri rebaptizationes, & reordinationes, vel translationes Episcoporum*. Similiter Siricius Papa Epist. 1. ad Himerium Tarracon. Episcopum de quibusdam ab Arianis baptismate initiatis; & ad Ecclesiam Catholicam venientibus, an rebaptizandi essent, sciscitantibus rescripsit: *quod non licet; cum hoc fieri & Apostolus vetet, & Canones contradicant*: & S. Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. de Sacramentis Baptismi, & Ordinis ait: *utrumque enim Sacramentum est; & quadam consecratione utrimque homini datur; illud, cum baptizatur; istud, cum ordinatur: ideoque in Catholica Ecclesia utrumque iterari non licet*. Denique Concilium Hispalense II. anno 619. celebratum c. 5. ita effatur: *sicut Presbytero illicita consecratio est Altaris, ita & constitutio ... siquidem nec licere eis Ecclesiam, vel Altarium consecrare ... haec enim omnia illicita esse Presbyteris; quia Pontificatus apicem non habent, quem solis deberi Episcopis auctoritate Canonum praecipitur*: ut quamplura alia omittam.

X. Primus omnium, quod legerim, inter scriptores Ecclesiasticos (ut S. Ignatii Mart. Epistolam ad Smirnen. praetermittam edit. Voss. & Usser., quae habet: *non licitum est sine Epi-*

Episcopo neque baptizare, neque agapen facere:) Cornelius Papa *illicitum* usurpavit, velut quod indecenter fit, ac inordinate, sed tamen *valide;* quum Epist. ad Fabium Antiochenum Episc. apud Eusebium Hist. lib. 6. cap. 35. de Novatiano in Presbyterum assumpto contra Cleri, ac plebis consensum, *quoniam*, inquit, *minime licebat quemquam in lecto propter morbum baptizatum, sicut huic contigerat, in Clerum assumi*. Post hunc S. Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. Laici extra necessitatem baptizantis actionem *illicitam usurpationem* appellat; & illum *illicite* dare, & alium *illicite* accipere; baptismum tamen valere non diffitetur. Tandem S. Isidorus lib. 2. Offic. cap. 24. hoc modo loquitur: *constat Baptisma solis Sacerdotibus esse tractandum; ejusque mysterium nec ipsis Diaconis explere est licitum absque Episcopo, vel Presbytero; nisi &c.* Plurimae leguntur ejuscemodi autoritates tum Conciliorum, tum Romanorum Pontificum, tum SS. Patrum, Doctorumque, quas referre omnes supervacanaeum existimavi; cum ex allatis abunde constet, *illiciti* vocabulum etiam ab Ecclesiasticis scriptoribus modo usurpatum esse pro eo, quod irritum est, inane, inefficax, ac omnino nullum; nuncque in scholis *invalidum* appellari solet; modo vero pro eo, quod indecenter, ac inordinate, minusve honeste fieri contingit, sed tamen valet: id quod etiam ea, quae posthac fusius dicentur, plenius manifestum facient. Atque quidem mihi istud hoc dicendum fuit, quod legerim plerosque ex recentioribus rerum theologicarum scriptoribus; qui vocem hanc *illicitum* a priscis adhibitam non verentur, etiam cum non oportet, nec debet, pro indecenti, ac inordinato dumtaxat semper interpretari, ac uno tantum modo dici.

XI. Oppositum autem accidit in verbo *irritum*, quod saepissime in hac ordinis disputatione memoratur; & quod plerique, vel etiam omnes affirmant significare modo nullum, ac invalidum omnino; modo dumtaxat nullum quantum ad effectum, & executionem, vel quantum ad alios; non quantum in se est, & ad naturam rei: idque discrimen primus invexit Gratianus ad c. *Quod quidam* 1. q. 1., postquam multum haesitasset; nesciretque, quid sibi ad autoritates Augustini respondendum esset. Sed cum scriptores omnes, ac uni-

universa Ecclesia unanimi consensu vocem hanc *irritum* aliud nihil significare dixerint, quam vacuum, inane, nullum, ac nullius omnino momenti, valorisque in se, nec non pro non facto; cur solum in ordinationibus sacris significare dicetur nullum, ac inane tantummodo quantum ad effectum, & exercitium, & non itidem quantum ad se, & ad naturam ordinis? idque etiam in quibusdam ordinationibus, in quibusdam vero non? Quis unquam dixit *Baptismum* irritum, *Matrimonium* irritum &c., qui non autumaverit illud omnino nullum in se, & quantum ad illius naturam, & essentiam? si tam falsae, quam verae ordinationes perhibentur interdum irritae, & inanes; quando nam dignosci poterit, utrum iterandae sint, an non? C. *Archiepiscopus* dist. 66. de ordinationibus Episcoporum habetur, ut *Archiepiscopus* ab omnibus *suffraganeis* ordinetur: *sin aliter praesumptum fuerit, viribus carere non dubium est; quia irrita erit ejus ordinatio*: est igitur *irritum* id, quod nunc *invalidum* Theologi appellant, viribusque caret. At est ex Epist. Aniceto PP. supposita: Utique; sed tamen antiqua, & quae vim hujus vocabuli probe demonstrat: & quanquam ordinatio Archiepiscopi a non *suffraganeis* facta antiquitus etiam alicubi valida censebatur; id tamen variam Ecclesiarum disciplinam, & varium temporum morem spectat. Similiter cum Concilium Trident. sess. 23. de Sacramento Ordinis cap. 4. edixit: *docet insuper sacrosancta Synodus in ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & caeterorum Ordinum nec populi, nec cujusvis secularis potestatis, & Magistratus consensum, sive vocationem, sive auctoritatem requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio*: an non hoc loco irrita intelligitur ordinatio non modo quantum ad effectum & alios; verum etiam in se, & quantum ad ejus naturam? cur igitur ita non erit & aliis in locis? ut omittam illud ejusdem Concilii sess. 24. de Reform. c. 1. de *Matrimoniis Clandestinis*.

XII. Ac fuit quoque, qui ad illud Nicolai I. & Urbani II. c. *de caetero*, & *si qui* 1. q. 1. de Simoniacis apud Sco. 4. d. 25. q. 1. art. 2. §. *ad argumenta in oppositum* ad primum, responderet: „ concedo, quod Simoniaci ordinatio est *irrita* quantum ad executionem; tamen ordinem recipit; & ideo non indiget, nisi ut ejus *suspensio* relaxetur „ : perinde ac ir-

irritum declarare sit suspensionem inferre; vel una suspensione percelli. Sed primum refellitur a Concilio Lateran. III. anno 1179. coacto; ubi can. 2. sancitum fuit: *Ordinationes ab Octaviano, & Guidone Haeresiarchis factas, & ab ordinatis ab eis irritas esse censemus... Illos verò, qui sponte juramentum de tenendo schismate praestiterint, a sacris ordinibus, & dignitatibus decrevimus remanere suspensos*. Deinde Urbanus II. tradidit aperte, quidnam sit *irritum* in sacris maxime ordinationibus; dum Epist. ad Metensem Ecclesiam de quodam Simoniace ordinato scripsit: *nos Spiritus Sancti judicio irritum esse censemus; ut eosdem Ordines ab aliquo sortiatur Episcopo Catholico &c.*: ut fusius idipsum paulopost ostendetur. Propterea quod si illud, quod *ratum* esse dicitur, tale profecto non erit in executione, atque affectu, nisi sit etiam in se tale: igitur, quoniam oppositorum eadem est disciplina, nec *irritum* erit aliquid quantum ad effectum, & executionem, quin etiam sit in se tale.

XIII. Concilium plane Lateran. II. sub Inno. II. anno 1139. can. 28. hoc statuit: *Obeuntibus sane Episcopis... ne Canonici de Sede Episcopali ab electione Episcoporum excludant religiosos viros... Quod si exclusis eisdem religiosis electio fuerit celebrata; quod absque eorum assensu, & convenientia factum fuerit, irritum habeatur, & inane*: extatque c. *Obeuntibus* dist. 63., c. vero *In Genesi* tit. de Electione Innocentius III. inquit: *praemissam electionem utpote contra formam Concilii attentatam decernimus irritam, & inanem*: & Epist. 444. lib. 1. Upsalensi in Suetia Episcopo data de tribus illegitimo thoro genitis ad Episcopatum promotis, quorum duo jam consecrati fuerant, tertius vero solum electus, ait: *Episcopos illos a Pontificali officio..: nostra fretus auctoritate deponas; & electionem tertii decernas irritam, & inanem*. Quibus locis an non *electio* pronunciatur irrita prorsus, & omnino & quantum ad effectum, & quantum ad essentiam? igitur & *ordinatio* similiter, quoties *irrita* dicta invenitur. Sic & cum dicitur *inefficax*, idem est ac irritum; ut habet Synodus Palmaris, seu IV. Symmachi Papae c. 2. *Si quis vero aliquid eorum* (praediorum Ecclesiasticorum) *alienare voluerit; inefficax, atque irritum judicetur*: & Capitu-

tu-

tulare Aquisgran. Caroli Magni anno 787. ordinationem eam appellat *inefficacem*, quam Canon 6. Chalcedon. Concilii dixerat *irritam*, & invalidam; ficut & Nicolaus I. ordinationem Photii *inefficacem*, & Photio *nihil praestantem*; uti Cap. V. n. 25. videbitur.

CAPUT II.

De charactere, ac potestate Ordinis; an secernantur, ac omnino separari possint.

I. ETsi character, quantum ad institutum attinet sermonem, multifariam dictus inveniatur; cum Scotus 4. d. 6. q. 9. art. 1. scripserit; *generalius autem accipitur character pro signo; & hoc modo Baptismus potest dici character, quia signum quoddam est: forma etiam verborum in Sacramento aliquo potest dici character; sicut Magister loquitur de charactere dist. ista, ut dictum est q. praecedenti* 7., & Magister senten. 4. d. 24. habeat: *Character ergo spiritualis, ubi fit promotio potestatis, ordo, vel gradus vocatur*: ipsaque ordinatio, sive Ordinis collatio externi characteris nomen interdum obtineat: tamen in praesentia verba facienda erunt de interno charactere illo, quem *signum quoddam spirituale, & in anima indelebile* vocant & Eugenius IV., & Patres Tridentini Concilii supra n. 6. commemorati; is enim communi characteris nomine in hac Ordinis dissertatione venire solet, & in ipsius Ordinis descriptione poni: propterea quod Ordo, vel *Ordinatio* sacra potest, soletque ita describi *Sacramentum novae legis, quo alicui potestas traditur; character imprimitur; & gratia ad quaedam munia Ecclesiastica obeunda confertur*: cui consonat Catechismus Romanus, seu Tridentinus illis par. 2. cap. 7. n. 10. verbis: *cum Sacramentum sit rei sacrae signum; id vero, quod hac consecratione extrinsecus fit, gratiam, & potestatem significet, quae illi tribuitur, qui consecratur ... accipe potestatem offerendi sacrificium &c.: quibus verbis semper docuit Ecclesia, dum materia exhibetur; potestatem consecrandae Eucharistiae, chara-*

cte-

ctere animae impresso, tradi; cui gratia adjuncta sit, ad illud munus rite, & legitime obeundum: ubi clare potestas, & character secernuntur.

II. Tria itaque cum dentur sacra in ordinatione; qui quoque dici consueverunt Ordinis effectus; quorum primus, scilicet *potestas*, proprius est; secundus, idest *character*, partim proprius, partim communis; tertius vero, *gratia* nimirum, prorsus communis omnibus Sacramentis: inter omnes convenit Catholicos quidem illos, *gratiam* facile deperdi: *characterem* nunquam ipsum deleri: sed de *potestate* video dubium esse, utrum ab ordinato auferri possit, an non. Propter quid enim omnes fere Theologiae doctores verbo, scriptoque propugnant, Haereticos, & Apostatas, nec non ordine nudatos, graduque sacro motos *valide* conferre Ordines, & Sacramenta Ecclesiae ministrare; nisi quia *potestatem* adhuc extra Ecclesiam, ac sine dignitate illos habere condocent? & ideo potestatem, quod characterem adhuc retineant: quasi aut character sit idem, ac potestas; ut quidam voluisse videntur; aut ita characteri connexa potestas, ut ubi character est, ibi & potestas sit oporteat, nec ista auferri queat, quando ille tolli non possit; quemadmodum plurimi docuerunt, adhucque docent. Quocirca illud mihi demonstrandum sumam, & characterem esse a potestate diversum; & illum sine ista permanere posse; idque *ratione*, *autoritate*, & *facto*.

§. 1. *Probatur ratione.*

III. ET primum character Ordinis signum est potestatis: est autem diversum signum a re, cujus est signum: igitur & character a potestate: sumptionem edocet Alexander Alensis, cum 4. par. q 8. art. 1. tradit, characterem *Baptismi* esse signum fidei; characterem *Confirmationis* esse signum sanctificationis; & characterem *Ordinis* esse signum potestatis.

Deinde ostensum est, Ordinem sacrum tribus constare *potestate*, *charactere*, & *gratia*; ut aperte Catechismus Romanus habet; dum ait *potestatem* tradi, *characterem* imprimi, & *gratiam* adjungi in ordinatione: quorum potestas sola *propria* sit Ordinis; character vero *communis* duobus aliis Baptismi,

& Con-

& Confirmationis Sacramentis: atqui proprium, & commune prorſus diverſa ſunt: igitur diverſi quoque character, & poteſtas.

IV. Characterem porro nedum a poteſtate diverſum eſſe, verum etiam ab eadem disjungi, ac ſeparari poſſe, facile probatur; nam character *Baptiſmi* ſtare poteſt ſine fide, ut in ficte baptizatis, Apoſtatis, ac infidelibus occultis; & character *Confirmationis* ſine ſanctificatione, ut in iisdem; ergo & character *Ordinis* ſine poteſtate: Cur enim illud; illud vero non? Nam de Baptiſmo nemo negare ſolet; ut & de Confirmatione.

Deinde certum eſt, Eccleſiam, omneſque Catholicos aſſeverare, unum ſolummodo in tribus Sacramentis, Baptiſmi, Confirmationis, & Ordinis tolli, delerique non poſſe, ſubdc *characterem*: at characterem non eſſe poteſtatem ſatis jam demonſtratum arbitror: reſtat igitur poteſtatem tolli poſſe; ideoque & a charactere ſeparatam permanere.

V. S. Thomas quidem 4. d. 18. q. 1. art. 2., & in Supplem. q. 17. art. 2. §. ad primum habet: *nihil eſt aliud character Ordinis Sacerdotalis quam poteſtas exercendi illud, ad quod principaliter Ordo Sacerdotii ordinatur, ſuſtinendo quod ſit idem quod ſpiritualis poteſtas; ideo character, & poteſtas conficiendi, & poteſtas clavium eſt unum, & idem per eſſentiam, ſed differt ratione*. Verum hoc opus compoſuit Sanctus iſte, cum valde juvenis eſſet, & nondum doctor, uti ſcribit Ptolemaeus Lucenſis ejus diſcipulus, & ſocius in Hiſt. Eccleſ., nam ſi ita eſſet, & poteſtas clavium ita tolli poſſit, ut ea ablata nihil fiat; eodem modo & poteſtas conficiendi, & ipſe character tolleretur. Etſi quoque in Summa p. 3. q. 63. art. 2. referat *Characterem* Sacramenti eſſe *poteſtatem*, & habere rationem ſigni comparate ad Sacramentum ſenſile, a quo imprimitur; at ſecundum ſe habere rationem principii; revincitur tamen a Scoto 4. diſt. 6. q. 10., quippe quod ipſe Thomas ibi art. 1. & 3. tradit, *quod character proprie eſt ſignaculum quoddam, quo aliquid inſignitur ut ordinatum in aliquem finem, ſicut charactere inſignitur denarius ad uſum commutationum, & milites charactere inſigniuntur quaſi ad militiam deputati*: numiſmatis autem nota, & militaris teſſera, ſeu chara-

ra-

racter non est potestas, neque principii rationem habet, sed alicujus potestatis signum est: igitur ita & character Sacramenti.

VI. Doctissimus P. Vasquez in 3. par. S. Thomae to. 2. disp. 134. cap. 5. docet, post mortem manere quidem *characterem* Sacerdotalem, sed non Sacerdotalem *potestatem;* ideoque characterem non esse Sacerdotis *physicam* potestatem, sed solum illius potestatis signum, ut si Sacerdos defunctus divinitus ad vitam revocaretur, non foret iterum ordinandus, eo quod characterem haberet, sed reviviscente eo revivisceret potestas, ita exigente ejus natura ex ordinatione Divina; ut sit potestas *moralis* characteri huic pro mortali hac vita solum, non autem pro alia vita annexa; idque sentire etiam Ledesmam notat. Quod quidem verum; nam frustra censetur potentia, quae actum habere non potest, ut in confesso est: & in alia post mortem vita potestas Ordinis quem actum habebit? profecto nullum: nulla igitur potestas erit ipsa. Idem S. Thomas 3. p. q. 63. art. 5. §. ad tertiam an non ait: *post hanc vitam remanet character & in bonis ad eorum gloriam, & in malis ad eorum ignominiam: sicut etiam militaris character remanet in militibus post victoriam &c.?* igitur si mortuo, vel exauctorato militi inest character, non autem potestas; ita in mortuo, vel exauctorato Sacerdote, vel Clerico inerit tantum character, & non potestas. Sed quod illi recte philosophati sunt de *potestate* hac post mortem hominis; idipsum ex parte dicendum est de eadem in hac vita, nimirum aliquando ob quaedam crimina amitti posse, & iterum acquiri immoto *charactere*.

VII. Probatur rursum posse *potestatem* Ordinis etiam in hac vita deperdi perstante charactere: constat enim ordinatos interdum ordinandi potestatem amittere; velut *Hermaphroditus* est, in quo quando virilis sexus praevaleat, *valide* ordinatus asseritur; verum si post ordinationem incipiat in eo sexus faemineus praevalere; non amplius valide consecrare, absolvere, ordinare, aliaque sacrorum Ordinum munia praestare potest; & tamen Ordinis *characterem* habere dignoscitur. Ac ne quis dubium de viro in foeminam converso moveat, (nam de foemina in virum dubitari non

so-

solet) testatur Ausonius, qui anno 379. Consul fuit, Epig. 68. his versibus:

„ Vallebonae res nota, & vix credenda Poetis;
„ Sed quae de vera promitur Historia.
„ Foemineam in speciem convertit masculus Ales;
„ Pavaque de Pavo constitit ante oculos.
. . . .
. . . .
„ Nolo tamen veteris documenta arcessere famae:
„ Ecce ego sum factus foemina de puero.

Idem asseritur de Episcopo, vel Sacerdote, qui aut mutus fiat, aut perpetuo mente motus: nec quis existimet, carere eos Ordinis usu, non *potestate;* nam usum quidem, & exercitium habere possunt; sed irrita quoque, ac nulla judicantur eorum ordinationes, exercitia, ac sacramenta; hoc autem est potestate carere, non exercitio, ac usu.

VIII. Insuper ordinatus ficte, aut coacte *characterem* quidem suscipit, sed non *potestatem*, & *gratiam*: ergo sine potestate character stare potest: sumptionem probo: ficte, aut coacte quis ad Baptismum accedens accipere fertur *characterem*, non autem *fidem*, & *gratiam*, ut habetur ex Augustino de Baptismo lib. 1. cap. 12. lib. 3. cap. 14. & lib. 7. cap. 53., & ex Innocentio III. c. *Majores* de Baptismo; ubi docet, non quemcunque fictum, neque quemcunque coactum, sed occulte fictum, & coactum non tamen expresse contradicentem characterem, non rem Sacramenti suscipere: igitur eodem modo ficte, aut coacte quis ad *Ordinem* accedens characterem quidem accipiet, sed non potestatem, & gratiam: sicut etiam ad *Confirmationis* Sacramentum taliter affectus si sit admotus, illius *characterem* habebit, sed non *sanctificationem*, & *gratiam*: quomodo enim haec haberi possunt sine fide? fictus autem, & coactus nondum Christi fidem admisit; & fidem non habenti non datur Ordo sacer, neque sanctificatio, neque gratia; nam *sine fide impossibile est placere Deo*.

IX. Amplius ea actione, ac ordinatione, qua Sacerdotibus, & Episcopis datur potestas *Ordinis* cum charactere, datur & potestas *jurisdictionis*: atqui potestas jurisdictionis auferri potest immoto charactere: ergo & potestas Ordinis.

Sumptio concedi debet; praesertim si de Episcopis sermo est, quos constat constitutos a Christo tum, quum Jo: 20. dixit Apostolis: *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis &c.*, & cum utramque potestatem esse a Deo major, potiorque Theologorum caterva doceat illo Apostoli Act. 20. *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei:* quare sive pendeat a charactere potestas jurisdictionis, sive non; si haec auferri potest; cur non & potestas Ordinis? Assumptum probatur ex Con. Trident. sess. 23. de Reformat. cap. 15., ubi legitur: *quamvis Presbyteri in sua ordinatione a peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen S. Synodus, nullum... posse Confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi &c.*, & longe antea Jo: Scotus 4. d. 24. art. 2. dixerat: *quaecunque enim jurisdictio in Ecclesia vel per superiorem suspendi potest ita, quod si tempore suspensionis attentet quis aliquid facere, nihil facit: vel totaliter pro omni tempore tolli*. Ut autem potestas Judicis exposcit, quos judicet; ita & potestas Ordinatoris, quos ordinet: quare si potest Judex ab Ecclesia inhiberi, ne hunc, vel illum omnino judicet: poterit & ordinator impediri, ac prohiberi, ne hunc, vel illum ordinet ullo modo.

X. Item potest Ecclesia conferendorum Ordinum *potestatem* dare; ergo potest & auferre. Et cum respondent, nullum esse consequens; *quia Ministro Ecclesiae datum est, ut sit Minister in conferendo, non in auferendo;* seu ut alii volunt, potestatem Ministro datam esse *in aedificationem, non in destructionem*: facile refelluntur; propterea quod nec Ecclesia potestatem *jurisdictionis*, quam contulit, auferre posset; non executionem, & usum Ordinis; non exauctorare, punire &c., quod quam falsum sit, nemo est, qui ignoret. Porro dictum est supra Cap. I. n. 7. Ordinem esse *potestatem;* & non semel honoris, gradus, ac dignitatis nomine venire: atqui Ecclesia potest, soletque criminosos privare honore, gradu, dignitate, ac ordine; igitur & potestate. Neque mihi reponant, dignitatis, honoris, & gradus, atque Ordinis Ecclesiam intelligere usum, ac exercitium Ordinis, non potestatem: quoniam Ecclesia, & SS. Patres utrumque commemorant, &

utro-

utroque indignos se spoliare pronunciant. S. enim Basilius Epist. Can. ad Amphilochium c. 70. scribit: *Diaconus, qui pollutus est labiis ... a ministerio probibeatur ... si quid autem amplius peccasse quis deprehensus fuerit; in quocunque sit gradu, deponatur*: & Leo Magnus Dioscorum Alex. Episcopum ob ea, quae nota sunt, *Episcopali eum dignitate nudavit; & ab omni Sacerdotali opere fecit extorrem*: ut legimus Act. 3. Concilii Chalcedon., c. vero *Pro humani* tit. de homicidio nefariis dicitur; *depositionis ab ordine, officio, & beneficio incurrat sententiam ipso facto*.

XI. Denique si Rex nonnullos vel Milites, vel Ministros nota, seu *charactere* corporibus infixo insigniat, qui signum sit *gratiae*, certaeque in suo *potestatis* Regno: & illi vel Milites, vel Ministri postmodum aut alio transfugiant; aut ab Rege aliqua ex causa trudantur e Regno; sive exauctorentur, ministerioque priventur: spoliantur quidem illi & *gratia*, & *potestate*, sed *characterem* non amittunt: ita & Ministri Ecclesiae sacro insigniti charactere, si ab Ecclesia deficiant; aut expellantur; vel deponantur, ministerioque spolientur; *characterem* Ordinis secum deferent, retinebuntque; sed *gratiam*, & *potestatem* deperdunt. Inquit enim S. Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. *an forte minus baerent Sacramenta Christiana, quam corporalis baec nota? ... an ducenda de militia similitudo non fuit; cum & Apostolus de agnosticis certaminibus clamet &c.?*

Fuit, qui responderet apud S. Tho. 4. d. 25. q. 2., ac in Supplem. q. 38. art. 2. §. *ad tertium*, ordinatos ab Haereticis, quamvis Ordinem accipiant, non tamen executionem accipere, ut *licite* suis in Ordinibus ministrare queant. Verum hoc lemma differit de constitutis ab Rege, vel a Republica delectis, & ab eisdem aut expulsis, aut exauctoratis; non de Militibus, vel Ministris a perfugis, seu desertoribus ordinatis: postea sive de his, sive de illis agatur: Haeretici antea in Ecclesia ordinati, post ab eadem deficientes, perfugaeque facti & *Ordinem*, & Ordinis *executionem* jam acceperant; ut illi Milites, vel Ministri Regis ministeria Regni, vel militiae: ergo si Milites, vel Ministri Regis vel perfugae facti, vel expulsi, aut spoliati officia Regni vel militiae nec *licite*, nec *valide*

possunt exercere; ita & Haeretici, & ab eis ordinati extra Ecclesiam nec *licite*, nec *valide* Ordines Ecclesiae conferre, aut officia exercere valebunt.

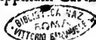
XII. Nec est, quod quis ad *characterem* Ordinis utpote spiritualem confugiat, perinde ac iste necessario *potestatem* tribuat. Nam primum cur idem non praestabit etiam corporeus character? deinde neuter character potestatem confert, sed signum est potestatis; quod sine ea permanere posse liquido satis demonstratum puto. Postea futilis esset, & vana comparatio, quam adhibet memoratus proxime Augustinus, cum inquit: *si quispiam sive desertor ... forte illum militiae characterem in corpore suo non militans pavidus exhorruerit, & ad clementiam Imperatoris confugerit; ac prece fusa, & impetrata jam venia militare coeperit: numquid homine liberato, atque correcto character ille repetitur; ac non potius agnitus approbatur? an forte minus haerent Sacramenta Christiana, quam corporalis haec nota &c.?* dum quis opponere posset: desertor ille ut *characterem* non amisit, *potestatem* tamen ab Imperatore susceptam amiserat: ita Sacerdos, vel Episcopus Ecclesiae desertor *characterem* non amittit, *potestatem* tamen ab Ecclesia receptam amittit; aut si potestatem iste non amittit, militis desertoris exemplum nihil cogit, nihil similitudo illa.

XIII. Postremo si Haeretici, & Apostatae Ecclesiastici, vel depositi, graduque moti sacros Ordines *valide*, ac vere ministrare, conferreque possent; absurda sequi oporteret; Ecclesiam nimirum, ac ejus Praepositos impedire, aut cohibere indignos, criminosos, & subditos non valere, ne ministeria semel suscepta prorsus exercerent; quoties illi quantuncunque suspensi, aut amoti, depositique adhuc vere, & *valide*, etsi non *licite* sui Ordinis munia peragere credantur. Igitur invita Ecclesia, & pene invito Deo agere quis poterit *valide* ea, quae Ecclesiae sunt, & quae sunt Dei: igitur damnatus ad triremes infelix, perfidusque Antistes quoscunque remiges, aliosque ibi poena multatos ordinare posset; & locum supplicii, itidemque infamiae implere Clero; aut tortorem ipsum, carnificemque indignum creare Sacerdotem; igitur melioris conditionis esset secularis potestas, quam Ecclesiastica; haec omnino impedire subditum non potest, quin agat quidquid vult;

vult; illa poteſt: haec etiam aliquando ſubderetur illi; ſemel ac iſthaec illi traderetur punienda. At, inquiunt, volente Eccleſia ſubjiceretur; & ſecularis judex tunc judicis Eccleſiaſtici miniſter eſſet. Verum etſi conſenſu Eccleſiae traditur Clericus Curiae ſeculari; tamen tranſit de foro ad forum, & de poteſtate ad poteſtatem, velut cum quis multorum criminum reus e foro unius Principis ad alterius Principis forum traducitur. C. namque *Ad abolendam* tit. de Haereticis dicitur: *totius Eccleſiaſtici Ordinis praerogativa nudetur; & ſic omni officio, & beneficio ſpoliatus Eccleſiaſtico ſecularis relinquatur arbitrio poteſtatis*. Et propterquid non plectitur ille funditus ab Eccleſia? niſi quia cum ad Eccleſiam amplius non pertineat, ſemel ac quis truditur e Clero ad *Laicos*, neque poteſtatem Ordinis, Eccleſiaeque ultra tenere cognoſcitur. Clericos autem criminum reos interdum amoveri e Clero, & ad *Laicorum* ſtatum expelli, infra ſuo loco demonſtrabitur Cap. XII. n. 21. Et haec ad rationes attinentia, nunc ad autoritates.

§. 2. *Probatur autoritate Conciliorum.*

XIV. Concilium Iconienſe in Aſia anno circiter 215. clare definivit, *poteſtatem* auferri ab ordinatis, qui ab Eccleſia diſcedunt, teſte Firmiliano Caeſareae Cappadociae Epiſcopo, qui interfuit, Epiſt. ad S. Cyprianum data, qua ſcribit: *Sed & caeteri quique Haeretici, ſi ſe ab Eccleſia Dei ſciderint, nihil habere poteſtatis, aut gratiae poſſunt; quando omnis poteſtas, & gratia in Eccleſia conſtituta ſit, ubi praeſident majores natu, qui & baptizandi, & manum imponendi, & ordinandi poſſident poteſtatem... Quod totum nos jampridem in Iconio, qui Phrigiae locus eſt, collecti in unum convenientibus ex Galatia, & Cilicia, & caeteris proximis Regionibus confirmavimus*. Sed & S. Dionyſius Alexandrinus Antiſtes eodem tempore Sixto Papae per literas ſignificat id factum *in maximis Epiſcoporum Conciliis, in Eccleſiis maxima hominum frequentia celebratis, Synodis fratrum tum Iconii, tum Synnadis, tum aliis multis in locis convocatis*: ut eſt apud Euſebium Hiſt. lib. 7. c.4., idque etiam decreverunt Africani Praeſules coacto *Concilio* per Agrippinum Carthaginis Epiſcopum; & quotquot opinati

 ſunt

sunt Haereticorum Baptisma nullum fuisse, ac irritum; nam ubi Baptisma nullum, multo magis ordinatio.

XV. In Carthagin. LXX. Episcoporum Concilio ad annum 311. sententia lata est, qua per Donatistas Antistites nondum tamen Schismaticos *Caeciliano Carthaginis* Episcopo abrogata est dignitas; quod dicerent eum a Felice Aptungitano Praesule sacrorum Codicum traditore, ideoque a gradu excusso, ac deposito ordinatum. Quae quidem calumnia fuit, sed quae veterem Ecclesiae morem, ac disciplinam praeseferret, a dignitate Ordinis emotos ordinandi potestatem amittere: unde *a Caeciliano mandatum est, ut si Felix in se, sicut illi arbitrabantur, nihil contulisset, ipsi tanquam adhuc Diaconum ordinarent Caecilianum*, inquit S. Optatus lib. 1. contra Parmen. n. 19. & S. Augustinus Coll. 3. cap. 16. n. 29., de qua re fusius etiam Cap. IV. n. 18. dicetur.

XVI. Concilium Nicaenum anno 325. de Meletio Lycopolis urbis Aegypti Episcopo, qui sibi ordinationes Alexandrini Antistitis arrogaverat etiam dignitate privatus, & postquam fuerat damnatus, statuit; *ut in sua Civitate maneat; potestatem autem nullam habeat vel ordinandi, vel ministrandi, vel manus imponendi ... Illi vero, qui ab eo in sacrum Ordinem lecti sunt; simul atque sanctiore ordinatione confirmati fuerint, ad communionem posthaec admittantur &c.*: ubi de iterata, non autem *confirmatoria*, ut quidam explicare nituntur, ordinatione actum fuisse, alias ostendetur Cap. x. n. 6. & 7. Igitur si ministrare, manusque imponere nullo modo poterat; & nullo modo ordinare Meletius: id quod plane confirmat factum Theodori Oxyrinchi in Aegypto Episcopi, qui paucis post annis sedit; quique producetur infra n. 47. & 48., nec non Cap. x. n. 7.

XVII. Taurinense Concilium anno 400. can. 2. ita loquitur: *Illud deinde inter Episcopos urbium Arelatensis, & Viennensis, qui de Primatus apud nos honore certabant, a S. Synodo definitum est; ut qui ex eis approbaverit suam Civitatem esse Metropolim; is totius Provinciae honorem Primatus obtineat; & ipse juxta Canonum praeceptum ordinationum habeat potestatem*: si character idem esset ac potestas, vel cum ea necessario connexus; cum idem esset character Ordinis Arelatensi, & Vien-

nensi

nensi Episcopis; eadem ipsis fuisset & potestas: nec immoto charactere potestas variari, transferri, minui, ampliarique posset. Similiter can. 3. de quatuor Episcopis Octavio, Ursone, Remigio, al. Remedio, & Triferio super quadam ordinationis Sacerdotum usurpatione sanxit: *quod eis eatenus videtur indultum, ut de caetero hac auctoritate committi nihil tale usurpare conentur ... sciat is, qui ordinatus fuerit, Sacerdotii se honore privandum; ille vero, qui ordinaverit, autoritatem se in ordinationibus, vel in Conciliis minime retenturum*: quod confirmavit & Regense in Gallia Concilium anno 439. can. 2. At in Conciliis nulla erat futura hujus autoritas; ergo ita & in ordinationibus.

XVIII. Concilium itidem Romanum sub S. Hilario Papa anno 465. coactum, ut habetur ex ejusdem Hilarii Epist. 8. ad Galliarum Episcopos, edixit n. 1. *Ei, qui nunc Ecclesiae Narbonensi praesidere permittitur, ordinandorum Episcoporum ob haec, quae prave facta sunt, sustulimus potestatem; quam ita ad fratrem, & coepiscopum nostrum Constantium Uceticae Ecclesiae Antistitem; quia aevo honoris primus esse creditur, pertinere censuimus: ut si superstite Herme Episcopo defunctus fuerit, illum haec cura respiciat, quem repererit Episcopalis Ordo Primatem: Herme autem Episcopo deficiente, faciendorum mos Antistitum Narbonensi mox reddatur Ecclesiae; quem non Civitas, sed caussa praesumptionis amisit*: eo quod Hermes e Biterrensi Sede ad Narbonensem Metropolitanam irrepserat Ecclesiam.

XIX. Concilium Vermeriense in Gallia anno 753. decrevit n. 14. *ut ab Episcopis ambulantibus per Patrias* (idest Regiones) *ordinatio Presbyterorum non fiat: si autem* (facta ordinatione) *boni sunt illi Presbyteri, iterum consecrentur*: hoc enim non fieret, nisi Ecclesia *potestatem* talibus Episcopis adimeret: & factum fuisse, sanctio memorata suadet; cum canones praecipiant, nec extra propriam Dioecesim a quoquam ordinationes fiant; inconsulto Dioecesis Episcopo; alioquin ordinationes irritae censentur, ac nullae.

XX. Concilium Svessionense anno 853. ab Hincmaro Rhemensi Archiepiscopo coactum, cui alii tres Archiepiscopi, triginta Episcopi cum Chorepiscopo, Abbatibusque VII. interfuere, super ordinationibus ab *Ebbone* Rhemensi Antistite

deposito factis pronunciavit eas irritas, ac inanes Act. 4., *quod qui ab ipso voluerant, & visi fuerant ordinari in gradus Ecclesiasticos ab eodem, quod idem non habuit, nemo eorum accipere potuit: damnationem utique, quam habuit, per pravam manus impositionem ei dedit &c.* & alia, quae Cap. x. n. 10., & seqq. adducentur. Et quanquam hujus Concilii Acta rescidit Nicolaus I. anno 866., quum ostenderet, *non solum saepefatos Clericos praejudicialiter absque Canone ab officio sequestratos; verum etiam ordinatorem eorum inconvenienter, ac sine consequentia Ecclesiastica regimine praesulari privatum* ex ejusdem Nicolai Papae Epist. 46., tamen Galliarum Episcopi morem Ecclesiae exhibuerunt, irritas, ac inanes declarandi eas ordinationes, quae ab Episcopis ordine, graduque suo spoliatis factae fuerant. Neque id improbavit Nicolaus; sed Ebbonis depositionem contra Canones Ecclesiae factam reprehendit.

XXI. Ravennatense Concilium anno 877. a Johanne VIII. celebratum c. 1. haec habet: *Quisquis Metropolitanus intra tres menses consecrationis suae ad fidem suam exponendam, Palliumque suscipiendum ad Apostolicam Sedem non miserit; commissa sibi careat dignitate: & tandiu illi sedi cedat, omnique consecrandi licentia careat; quandiu &c. Sit Metropolitanis aliis licentia post secundam, & tertiam commonitionem viduatis Ecclesiis cum consilio Romani Pontificis ordinando Episcopos subvenire.* Quem canonem Gratianus c. *Quoniam quidam* d. 100. *Pelagio* Papae attribuit, uti & Ivo, & Innocentius III., sed Burcardus, Anselmus, & Autor Pannormiae *Damaso* Papae adjudicant cum errore tamen; ut *Pallii* nomen, ejusque suscipiendi mos urbicus prodit. Caeterum si *licentia*, idest potestas, consecrandi, ac ordinandi aufertur uni; & datur alteri; quis non intelligit, *potestatem* a charactere disjunctam esse; & hunc sine illa haberi posse?

XXII. Concilium Bituricense anno 1031. ita can. 10. sensit, ac pronunciavit: *Qui autem de aliquo gradu Ecclesiastico ad laicalem Ordinem ex toto reversi sunt; & ad conjugium legitimum accesserunt; & postea agentes poenitentiam dignam ad pristinum gradum reversi sunt, eorum filii legitimi sunt, quia in laicali Ordine, & legitimo conjugio procreati sunt: nec dici possunt filii Clericorum; vel etiamsi laici permanserint, idem est.*

Quo

Quo nihil liquidius dici poteſt ad oſtendendam *poteſtatem*, ſive *Ordinem* Cleri auferri, ac deſinere; non autem *characterem*. Et ſi quis aeſtimet loqui Concilium de Clericis minorum Ordinum; advertat illud; *& poſtea agentes poenitentiam dignam ad gradum priſtinum reverſi ſunt*: majorum, ſacrorumque Ordinum eſſe, non minorum.

XXIII. Romanum Concilium Nicolai II. anno 1059. congregatum contra Simoniacos decrevit, ut *deinceps quicunque ſe paterentur a Simoniaco provehi, nihil penitus deberent ex ea promotione lucrari: & ſic miniſtrandi jura deponerent, tanquam ſi haec nullatenus percepiſſent*: uti teſtatur S. Petrus Damiani Opuſc. xxx. ad Florentinos cap. 1., qui Concilio interfuit ut Epiſcopus Oſtienſis. Concilium autem non ait, uſum, & exercitium deponant, ſed *miniſtrandi jura*, ſive poteſtatem. De quo etiam paulo poſt, cum de Simoniacis agam Cap.vii. n.13. & ſeq.

XXIV. Concilium Gerundenſe in Hiſpania anno 1078. ab Amato Epiſcopo Olorenſi Sedis Apoſtolicae Legato convocatum inter alia conſtituit, ut *Eccleſiae a Simoniaco* Antiſtite conſecratae *a legitimo canonice conſecrentur Epiſcopo: & ut Clerici a Simoniaco* ordinati Preſule *eodem modo a Catholico ordinentur Epiſcopo: non enim*, inquit, *in his ſit reiteratio, ſed ipſa conſecratio; quoniam nihil praeceſſerat, quod ratum haberi queat*. Similiter Urbanus II. Epiſt. 17. Appendicis ad Vibonem Tullen. Epiſcopum c. 5. juſſit, ut *Eccleſiae* a Simoniacis *execratae benedictione, & unctione Catholici Antiſtitis conſecrentur*. Quo ſane quid illuſtrius, & clarius eſſe poteſt; quod oſtendat exauctoratos, & depoſitos ab honoribus Ordinis, ordinandique perdere poteſtatem? De quo Concilio iterum agetur Cap. vii. n. 17.

XXV. Concilium tandem Lateranenſe III. ubi Alexandro III. anno 1179. coactum de nonnullis c. 13. edixit: *& qui receperit, quod contra ſacros Canones accepit, amittat: & qui dederit, largiendi poteſtate privetur*: can. vero 15. *& Epiſcopus conferendi hoc officium poteſtatem amittat*. Quid autem recipit ordinatus; & quid dedit ordinator niſi ipſum Ordinem, & non tantum Ordinis uſum, & exercitium? amittit igitur ille, & iſte privatur non tantum Ordinis uſu, atque exercitio, ſed ipſomet Ordine, ſive *poteſtate*.

§. 3.

§. 3. *Probatur autoritate Romanorum Pontificum.*

XXVI. Sanctus Innocentius I. Epist. 22. ad Macedones Episcopos c. 3. quum scripsit: *asseritur, eum, qui honorem amisit, honorem dare non posse: nec illum aliquid accepisse, quia nihil in dante erat, quod ille posset accipere. Acquiescimus; & verum est: certe qui quod non habuit, dare non potuit*: nonne *potestatem* amitti significavit? Diximus enim supra, *Ordinem* esse gradum, honorem, ac dignitatem; & saepe saepius his nominibus indigitari; & Ordinem primo, ac principaliter *potestatem* referre: igitur qui *honorem* amisit, amisit & Ordinem, & Ordinis potestatem: quo quidem loco nequit intelligi usus, & exercitium Ordinis, ut alias ostendetur Cap. IX. n. 10. de Haereticorum ordinationibus.

XXVII. S. Leo Magnus Epist. 1. al. 87. ad Mauritaniae Episcopos scripta habet c. 2. *si qui Episcopi talem consecraverint Sacerdotem, qualem non licet; etiamsi aliquo modo damnum proprii honoris evaserint; ordinationis tamen jus ulterius non habebunt: nec ei Sacramento intererunt, quod neglecto Divino judicio immerito praestiterunt*: quod legitur & c. *si qui* 1. q. 1. Epist. vero 11. al. 89. ad Episcopos Viennen. Provinciae n. 3. inquit: *Privilegium sibi debitum* (idest ordinandi Episcopos) *in alium transferre se posse noverit non licere: Quod si quis negligens ... sui honoris desertor esse voluerit, privilegium suum in alium transferre se posse credens; non is, cui cesserit; sed is, qui intra Provinciam antiquitate Episcopali caeteros praevenit, Sacerdotes ordinandi sibi vindicet potestatem.*

XXVIII. Zosimus Papa Galliarum, septemque Provinciarum Episcopis Epist. 5. haec mandavit: *Metropolitanus Episcopus Arelatensium Civitatis in ordinandis Sacerdotibus teneat autoritatem ... quisquis vero posthac ... quemquam ordinare praesumpserit ... uterque sacerdotio se carere cognoscat.* Quid Sacerdotii nomine portendit Pontifex? non quidem *characterem*, quo numquam Sacerdos carere potest; nec etiam usum, ac *exercitium*; nam qui eo caret vel ob infirmitatem, vel alia de causa, non dicitur Sacerdotio carere: igitur *potestatem*, qua potissimum Ordo sacer significatur: maxime quod Zosimus ad-

adjecit: *quomodo enim potest autoritatem summi Pontificis obtinere; qui, quae erant Pontificis, servare contempsit: summum* autem appellat *Pontificem* pro temporum usu, ac more Metropolitanum.

XXIX. Simplicius Papa Epist. 2. Joanni Ravennati Antistiti; qui Gregorium Imolensibus Episcopum *invitum* ordinaverat; minatus est, nisi similia agere desisteret, *ordinationes* ei *Ravennatis Ecclesiae, vel Emiliensis auferendas*: cum jam dixisset: *privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate*: ordinandi videlicet Episcopos Eemiliae: & Epist. Florentio, Equitio, & Severo Episcopis transmissa scripsit: *Gaudentium Aufiniensis Ecclesiae Sacerdotem contra statuta Canonum, ac nostra praecepta ordinationes illicitas perpetrasse, quarum illi totam penitus auferri praecipimus potestatem... ita ut hi, qui illicite ab eodem sunt provecti, ab Ecclesiasticis ministeriis sint remoti*. Nam quid est totam penitus auferri potestatem, nisi ut nullo modo, ideoque nec *valide* posset ordinare? quod autem *illicitas* dicat ordinationes; supra ostensum est, *illicitum* antiquis plerumque idem fuisse ac nunc *invalidum*.

XXX. Gelasius I. Epist. 9. ad Episcopos Lucaniae &c. ita commonet Presbyteros c. 6. *nec sibi meminerint ulla ratione concedi, sine summo Pontifice Subdiaconum, aut Acolythum jus habere faciendi*: summique *Pontificis* vocabulo intelligit aut *Metropolitanum* Episcopum, quemadmodum proxime memorati Zosimi Papae autoritas ostendit; aut *Cathedrales Episcopos*; ut Leo III., & magna Synodus Ratisponen. anno 803. in Capitul. Caroli Magni ad eum annum habet tit. 4. *de Chorepiscopis* cap. 2. & 3., si Capit. illud admittatur. Potest igitur Metropolitanus Antistes, vel Episcopus Presbyteris dare, & auferre *potestatem* ordinandi Acolythi, & Subdiaconi saltem jure antiquo; *characterem* autem nequaquam: ergo character stat sine potestate; nisi velint eam esse potestatem delegatam, non ordinariam; quod tamen negare videtur Alexander III. c. *Requisivit* de ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit &c.

XXXI. Nicolaus I. primum, deinceps Adrianus II., mox Synodus VIII. anno 869. ordinationem Photii in Episcopum Constantinopolitanum, utpote a Gregorio Syracusano Antistite jam communione fidelium privato, & Episcopali dignitate exu-

exuto factam, pronunciarunt irritam, ac nullam: aitque Nicolaus Epist. 10. n. 6. *Gregorius ergo, qui canonice, ac Synodice depositus... quemadmodum posset quemquam provehere, vel benedicere, ratio nulla docet. Igitur nihil Photius ex Gregorio percepit, nisi quantum Gregorius habuit: nihil autem habuit, nihil dedit... si inefficax profecto Photio nihil praestans &c.* Hinc Synodus VIII. can. 4. etiam Photii ordinationes, & Acta omnia in irritum adduxit; Ecclesiasque ipsas a Photianis dedicatas, *rursus dedicari* mandavit; uti fusius rem exponam Cap. V. n. 18. & seqq.

XXXII. Adrianus II. anno 868. in Epistola, quae legitur in Actis Rom. Concilii Leonis IV. anno 853., contra Anastasium Presbyterum Card. S. Marcelli olim profugum, inde honore privatum, & anathemate ictum scribit: *sane si vel ab urbe Roma quantisper discesserit; vel Sacerdotium, vel Clericalem aliquem Ordinem; sive ministerium quodlibet repetere, aut recipere praesumpserit;... anathemati perenni subjaceat:* distinguitque *Ordinem* ab exercitio, sive *ministerio* Ordinis, quorum utrumque ei interdictum esse dicit; proindeque non solum usu, & *exercitio*, verum etiam *Ordine* spoliatus fuerat Anastasius ille, atque adeo *potestate* Ordinis; cum de *charactere* intelligi non possit.

XXXIII. Alexander III. c. *Sane super* tit. de Temp. Ordin. rescripsit Herfordiensi Episcopo super more Scotiae, & Valliae extra jejunia quatuor Temporum Clericos ad sacros Ordines promovendi: *significamus, quod consuetudo illa utpote institutioni Ecclesiasticae inimica est penitus improbanda... nam apud nos sic ordinati deponuntur; & ordinantes privantur autoritate ordinandi.* Ita temporibus illis; etsi jure novo postmodum secus sit institutum; quod confirmat can. 2. Concilii Tolosani jussu Victoris Papae II. anno 1056. celebrati, quo *irrita* judicatur, & asseritur ea *ordinatio*, quae non fieret *temporibus secundum Canones statutis*: est autem *irritum*, quod nullum, & invalidum; uti dictum est Cap. I. n. 11. Similiter cum c. *Requisivit* de ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcop., Toletano rescribens Antistiti distinguit: *utrum quis renunciaverit loco tantum; an loco simul & dignitati:* sumit pro certo, aliquos posse nuncium remittere dignitati Ordinis, idest *Ordini*, ejusque potestati: uti videbitur etiam Cap. X. n. 29.

XXXIV. Lu-

XXXIV. Lucius III. c. *Super eo* tit. de Bigamis Spalaten. Archiepiscopo respondet: *Super eo, quod tua fraternitas de Bigamis requisivit, respondemus; quod ordinatores eorum potestate, & officio ordinandi; & ordinati, si ad sacros ordines fuerint promoti, ideo eis sunt privandi, quia in Bigamis contra Apostolum dispensare non licet, ut debeant ad sacros Ordines promoveri; vel in eis, si promoti fuerint, remanere: in ordinatore vero potest dispensatio adhiberi, ut ordinandi potestate; & officio non privetur:* quibus manifeste potestas, & officium, seu exercitium secernuntur; & utrumque tolli posse profertur.

XXXV. Innocentius III. Epist. 219. lib. 1. Herveo Trecensi Episcopo directam his eam claudit verbis: *si qua igitur in futurum Ecclesiastica ... persona banc nostrae Constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, ... potestatis, honorisque sui dignitate careat:* & c. *Inter corporalia* de translatione Episcopi inquit: *Cum quis Episcopali praeditus dignitate nullius tamen Ecclesiae possit esse Episcopus: quemadmodum de illo contingit, qui oneri Pontificali renunciat, non honori;* idest ordini: igitur qui renunciat *honori*, non remanet Episcopali praeditus dignitate: sicut & c. *Post translationem* de Renunciat. clarius edisserit: *praesertim si locum tantum, & non ordinem resignavit ... si veritate subnititur, quod dictus I. loco tantummodo cesserit, & non ordini, vel etiam dignitati:* ponit cum Alexandro supra memorato, posse aliquem dimittere *Ordinem*, sive potestatem: ut fusius ostendetur Cap. x. n. 29. Honorius etiam III. c. *dilectis filiis* tit. de Temp. Ordinat. scribit se Episcopum itidem Trecensem, eo quod uno, eodemque die ad tres sacros Ordines C. Ymilien. Canonicum promovisset; *tandiu ab ordinandi suspendisse potestate; donec suam meruisset gratiam obtinere:* docetque *potestatem* ad tempus auferri posse; moxque restitui.

XXXVI. Respondent quidam apud Sco. 4. d. 13. q. 2. §. ad 2., istos privari potestate ad *ordinate* quidem agendum, sed non ad *simpliciter* operandum: quod posterioris aetatis Theologi ad *licite*, non ad *valide* faciendum dicunt. Verum cum ea priventur *potestate*, qua ab ipsis factae ordinationes ita nullae judicantur, ut iterari illae jubeantur; si quando qui fuerunt privati, revocantur ad honores amissos; quemadmodum

in-

infra videbitur: defendi non potest, privari eos potestate tantum ad *ordinate* agendum; sed etiam ad *simpliciter* privari statuendum est.

XXXVII. Respondent alii, *potestatis* nomine venire usum, seu ipsius potestatis actum, ac *exercitium*. Contra quos affertur & superioris responsionis oppugnatio; & quia si aliis in locis venit ipsa potestas, non autem ipsius potestatis executio; quare non in ante dictis locis? uti quum in Constitutionibus Apost. lib. 3. cap. 11. asseritur: *potestatem non damus nomine Apostolorum Presbyteris ordinandi Diaconos ... sed solis Episcopis*: & in Concilio Rom. VII. Gregorii VII. anno 1080. c. 6. de Episcoporum electione: *quod si corruptus aliquo vitio aliter agere praesumpserit; electionis perperam factae omni fructu carebit; & de caetero nullam electionis potestatem habebit*: ubi, ut videbitur cap. III. n. 15., consecratio comparatur electioni. Gregorius vero IX. c. *Cumana* de electione: *unde nos electiones ipsas ... duximus irritandas, electores hac vice eligendi potestatem privantes*: nec non Concilium Trident. sess. 23. cap. 4. *sacrosancta Synodus declarat ... Episcopos ... Sacramentum Confirmationis conferre, Ministros Ecclesiae ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse; quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent*: & can. 7. *Si quis dixerit Episcopos ... non habere potestatem confirmandi, ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem: anathema sit*. Quibus in locis certum est, sermonem esse de *potestate* ad agendum simpliciter; & *valide*; & non ad ordinate vel *licite* tantum, seu de potestatis usu, ac executione sola: praesertim cum Concilia, & Pontifices utrumque dicendi modum adhibere soleant, ubi necesse sit, ad internoscendam in plectendis his, vel illis variam Ecclesiae disciplinam; nempe modo privari *potestate*; modo vero *Pontificalis officii executione* secundum varium uniuscujusque crimen.

§. 4. *Probatur autoritate Patrum, & Theologorum.*

XXXVIII. Sanctus Cyprianus Epist. 52. ad Antonianum ait: *Qui ergo ... se ab Ecclesiae vinculo, atque a Sacerdotum collegio separat, Episcopi nec potestatem potest habere,* nec

nec honorem, qui Episcopatus nec unitatem voluit tenere, nec pacem: & Epist. 76. ad Magnum: *dicimus, omnes haereticos omnino, & Schismaticos nihil habere potestatis, ac juris*: cur? quia illam amiserunt, cum ex Ecclesia profugerunt. Nunquam autem scripsit, amisisse eos Ordinis, aut Baptismi *characteres*: immo cum reverterentur ad Ecclesiam, eos rebaptizandos non esse condocuit: cui ad unum assensi sunt & Afri, & in Oriente omnes, quotquot Baptismum Haereticorum esse nullum censuerunt; uti supra n. 13. scripsi.

XXXIX. S. Basilius Magnus Caesarien. Episcopus Epist. can. ad Amphilochium de Haereticis hoc modo loquitur: *qui autem abrupti sunt* (ab Ecclesia) *Laici effecti nec baptizandi, nec ordinandi habent potestatem*: & cum Basilio sensit insequenti seculo S. Gennadius C. P. Episcopus, cum in Epist. ad Martyrium Antiochenum Antistitem de Haereticis ad Ecclesiam accedentibus rescripsit, eos *tanquam egregios Laicos ad eum gradum ordinandos, in quo prius apud suos erant*: de quo & Cap. VIII. n. 17. iterum dicetur: idque senserunt & plures alii, de quibus dixi jam in *Germana S. Cypriani, & Firmiliani*, aliorumque *de Haereticorum baptismate opinione*. At illi de Baptismi ministro falsa dixerunt; ergo & de Ordinis Sacramento, ejusque ministro errores induisse credendum est. Verum enim vero de *Baptismate* alia ratio est, atque ea, quae de *Ordine* refertur; ibi magna Sacramenti necessitas asseritur, quam talem, tantamque forsan illi non agnoverunt; quaeque hic nulla, aut minima creditur intercedere.

XL. Gratianus Monachus Canonum, decretorumque Collector, vel quidam apud eum, in notis ad c. 92. *Quod quidam* 1. q. 1. relatis S. Augustini contra Donatistas verbis subjungit: *Opponitur autem huic sententiae Augustini, quod potestas dandi Baptismum, & jus consecrandi Dominicum corpus, & largiendi sacros Ordines plurimum inter se differunt: suspenso enim, vel deposito Sacerdote, nulla ei relinquitur potestas sacrificandi. Sacramentum tamen Baptismi non solum a Sacerdote deposito, vel laico Catholico, verum etiam ab Haeretico, vel Pagano, si ministratum fuerit, nulla reiteratione violatur: nulla enim ratio sinit, ut inter Sacerdotes habeantur, qui de manibus laici, vel Pagani oleum sacrae, immo execrandae unctionis assumunt...* de-

degradatus enim Episcopus potestatem largiendi sacros Ordines non habet; facultatem tamen baptizandi non amisit. Et apud eundem c. *Excommunicati* 9. q. 1. legimus: *Excommunicati illicite manus imponunt*; *quia potestatem ordinandi non habent*: ibique de ordinatione invalida, ipsaque potestate, non autem exercitio loqui constat ex eo, quod subditur: *unde reiterari necesse est, quod minime probatur esse collatum*.

XLI. Joannes Theutonicus Autor glossae ad decr. Gratiani, vel Bartholomaeus Brixiensis ejus expolitor, seu annotator c. *Accedens* dist. 50. dicit: *ergo Clericus degradatus non retinet Ordinem ... per hoc quod dicitur infra, inter Laicos communionem ab eo recipiendam*: *sed tamen dico, quod characterem semper retinet ... nec credo, quod conficiat* (sacrum), *quia omnem potestatem amisit*: quo loco *Ordinis* nomine cernis venire *potestatem*; & hanc a charactere sejungi ita, ut alterum sine altero manere dicatur.

XLII. Raynerius vetus sacrorum Canonum Doctor apud Autorem glossae ad decr. Gregorii IX. c. *si quis Presbyter* de Clerico excommun., deposito &c. sentit, Presbyterum *degradatum* nequaquam sacrum conficere; quia, inquit, *potuit Ecclesia ei auferre illam potestatem, quam contulit; quamvis non possit character auferri; sicut nec insignia militi*. Qua in re nemo me judice melius & sensit, & scripsit; estque id, quod ante dictum est Cap. isto n. 11.

XLIII. Rufinus, & Joannes Faventinus celebres J. V. Doctores antiqui apud Gratiani glossae Autorem ad c. *Quod ordinatio* 9. q. 1. dicebant, *quod Episcopus, qui recipit ultimam manus impositionem extra Ecclesiam, idest Ordinem Episcopalem; quia post illum nullus est Ordo; Ordinem conferre non potest; & qui ordinatur, nihil recipit: secus si intra Ecclesiam recipiat manus impositionem*: & paulopost additur, dici ab eisdem, *Episcopum* fidelium *communione privatum*, si intra Ecclesiam ordinetur, recipere *Ordinem*, sed non *executionem*: *si autem extra Ecclesiam ordinetur; nihil confert nec ordinem, nec executionem; cum tales nihil habeant* ex c. *Daibertum* 1. q. 7., c. *Propter* d. 19. de Maximi Cynici intrusi ordinationibus, & c. *Si quis confugerit* 1. q. 1. de Paulianistis.

XLIV. Gulielmus Parisiensis Episcopus, & vir doctissimus

mus de Sacramento Ordinis cap. 7. laudat eorum opinionem, qui non solum *potestatem* Ordinis ab Apostatis, Haereticis, exauctoratisque auferri tradiderunt; sed ipsos etiam *characteres* in his ipsis perditis hominibus aboleri posse rebantur: eamque ad id certe attulit rationem, vel ab illis adductam retulit, quae a nemine nisi autoritate Ecclesiae pervelli queat; adjecitque: *& hoc ipsum forma exauctorationis, & exordinationis indicat evidenter, qua vestimentis sacerdotalibus sigillatim, & illis inversatis exuuntur; per quod indicare intendit Ecclesia manifeste, nihil eis dignitatis, potestatis, officiique sacerdotalis relinqui; sicut de vestimentis sacerdotalibus nec unum eis relinquitur*: quapropter & in 3. par. Pontificalis dicitur deleri *consecrationem, unctionem, & benedictionem*: & Franciscus Mayronus 4. d. 25. q. 3. §. de *Episcopo degradato* quaerens, an possit ordinare; respondet: *dicunt aliqui, quod non; quia jurisdictio, & character sibi auferuntur*.

XLV. Sinibaldus Fliscus, qui postea fuit *Innocentius IV.*, ob summam Juris peritiam *Pater juris* appellatus in eam ivit opinionem, summum Pontificem uti Vicarium Christi posse per legem probabili tamen ex causa Episcopis non solum *ordinandi*, sed etiam *baptizandi potestatem* auferre ita, ut si tunc illi Sacramenta ea conferre tentarent, nihil omnino patrarent: Abbasque Panormitanus magni nominis Jurisconsultus de Consuetudine c. *Quanto* reputat Innocentium optimam sententiam habuisse ob quandam potissimum hac in re distinctionem. Quod Adrianus VI. lib. 4. sent. art. 3. de Sacramento *Confirmationis* etsi non probet, plenumque periculi dicat; quantum quidem ad baptizandi potestatem attinet; hoc ipsum tamen nequaquam ausus est condemnare.

XLVI. Gulielmus Rubion Aragonius Minorita, quem Scoti discipulum fuisse tradunt, in 4. sent. d. 25. q. 2. haec habet: *Quarta conclusio est; quod si potestas Episcopalis traditur a Deo Episcopo consecrato sic conditionate, non absolute, sicut potestas absolvendi traditur Sacerdoti; tunc Episcopus potest a superiori privari potestate absoluta alium ordinandi. Haec apparet ... ergo sicut quia potestas absolvendi poenitentem traditur Sacerdoti non absolute, sed cum conditione, ut & ea non possit uti probibitus a suo superiore; ideo potest ipse Sacerdos a*

 suo

suo superiore privari hujusmodi licet a Deo sibi tradita potestate: ita in proposito de potestate ordinandi, si consimiliter traditur Episcopo, consimiliter est dicendum. Additque in hanc rem longe plura & digna, quae legantur; & veritati apprime consentanea: nisi quod ipse dubitanter, & conditione apposita conscribit; id ego asseveranter esse demonstro.

XLVII. Omnes denique scriptores; qui ante XIII. seculum admodum plures fuerunt & quorum aliqui quoque suis memorabuntur locis; cum tuerentur Sacramenta praeter Baptismum ab Haereticis, exauctoratis, aliisque similibus extra Ecclesiam administrata esse prorsus inania, irrita, atque nulla; ordinesque sacros conferre nullo modo posse illos: quid aliud voluerunt, nisi eos *potestate*, si non *charactere*, fuisse spoliatos: ideoque potestatem esse a charactere diversam, & hunc sine illa permanere posse? Robertus enim Flammesburiensis apud Morinum inquit: *utrum Episcopus Haereticus Ordines conferat; quaestio maxima est, de qua diversae sunt opiniones*: & Magister sententiarum 4. d. 25. *solet quaeri, si haeretici ab Ecclesia praecisi, & damnati possint tradere sacros Ordines; & si ab eis ordinati redeuntes ad Ecclesiae unitatem debeant reordinari. Hanc quaestionem perplexam, ac pene insolubilem faciunt Doctorum verba, qui plurimum dissentire videntur.* Ita & Autor summae Astesanae, qui floruit initio seculi XIV., lib. 6. tit. 3. art. 4. *quaeritur, utrum Episcopus degradatus possit conferre Ordines. Respondeo; aliqui dicunt, quod non; quia degradati non tantum sunt suspensi ab officii executione, sed etiam sunt spoliati Episcopali dignitate; unde non manent Episcopi*: quod habet & paulo ante vivens Riccardus Mediavilla in 4. d. 25. art. 1. q. 3. Sed jam ad facta veniendum.

§. 5. *Probatur facto.*

XLVIII. Si quando rite quis ordinatus Episcopus in id lugendi criminis prolabitur, ut ejus ordinationes, quas fecerit, irritae, ac invalidae pronuncientur; & ab eo ordinati rursum ordinari, consecrarique jubeantur; illum tum Ordinis *potestatem* exuisse, ac perdidisse dicendum est: at facta quamplura leguntur; quae hujusmodi ordinatos, qui talem vel

vel meruerunt, vel crediti sunt commeruisse poenam, extitisse praeseferunt: igitur ex factis lucet *potestatem* ordinandi probe disjungi a charactere; atque ab ordinatis divelli posse. Assumtum ostendo pluribus exemplis. *Theodorus Oxyrinchi* in Aegypto Civitatis Episcopus ad ann. 360. *Apollonii cujusdam;* (quem illum dicas Apollonium, qui ei in Episcopatu socius fuit, & anno 359. Seleuciensi Concilio interfuit;) Presbyteros, & Diaconos *Meletiani* Schismatis iterum ordinavit juxta sanctionem Nicaenorum Patrum; uti scribunt Marcellinus, & Faustinus Presbyteri in libello precum ad Impp., qui habent, & eum ab Arianis seductum e Catholicae Ecclesiae castris ad ipsos Arianos defecisse; adhaerentemque Georgio in Alexandriae sedem intruso fidem orthodoxam ejurasse, & Sacerdotio, quod in Catholica acceperat Ecclesia, execrato, se *laicum* professum petiisse ab eodem sacrilego Georgio ordinari; itaque in Ecclesia Episcopum ministrare. Factum quidem, non abnuo, Haereticorum, sed qui veteres Ecclesiae canones, aut mores tenere potuerunt.

XLIX. Sed ipsos Presbyteros praestat audire ita differentes: *Execrabiles Ariani in partibus Orientis, & maxime in Aegypto non fuerunt hoc solo contenti, ut Episcopi damnata fide integra in eorum impiam sententiam declinarent; sed hos ipsos, qui primum fuerant per Catholicos Episcopos ordinati; ubi pro eorum desideriis subscripserunt; in Laicorum numerum redigebant; & postea iterum eos iidem haeretici Episcopos ordinabant: ut non solum fidem Catholicam damnare viderentur; sed & ordinationem factam per Episcopos Catholicos. Oxyrinchi Civitas vidit Episcopum Theodorum in impiam praevaricationem fuisse collapsum, itaut non solum fidem integram condemnaret, sed & Laicum se fieri ab impio Georgio pateretur, & denuo ab ipso haeretico Episcopum ordinari. Hic est egregius, & sanctissimus ille Episcopus, qui cum fuisset primum a Catholicis ordinatus, postea ab impio Georgio in Laicorum numerum redactus nihilominus ab ipso Georgio Episcopus ordinatus est in vexatione fidelium sedens, & communicans in una, eademque Civitate Apollonio Meletianorum Episcopo consentienti impietatibus Georgii; cum ipso item Apollonio idem Theodorus persequens beatum Heraclidem vindicem Catholicae fidei*: & paulopost: *Theodorus*

 hinc

hinc se vult Catholicum videri, quod & ipse nunc quosdam Presbyteros, & Diaconos Apollonii facit Laicos, & eos iterum ordinat; ut videatur turpissimae istius ordinationis vicem referre, quam passus est: igitur Catholicorum erat, ordinationes *haereticorum*, & quorundam Schismaticorum uti *Meletianorum* iterare. Caeterum *Heraclides* ille fuit Oxyrinchi Episcopus partis quidem Catholicae, sed mox assecla *Luciferi* Calarit. Episcopi ex iisdem Presbyteris.

L. *Cyrillus cum a Maximo* (Episcopo Hierosolym.) *fuisset Presbyter ordinatus; & post mortem ei ab Acacio Episcopo Caesariensi, & caeteris Arianis Episcopis Episcopatus promitteretur, si ordinationem Maximi repudiasset; Diaconus in Ecclesia ministravit: ob quam impietatem Sacerdotii mercede pensatus in Heraclium, quem moriens Maximus in suum locum substituerat, varia fraude solicitans de Episcopo in Presbyterum regradavit:* inquit S. Hieronymus in Chronico ad annum 351. Perperam id quidem, & perverse, impieque ab Arianis patratum; sed qui Catholicos, & Homousianos pro *Sabellianis* haereticis habebant; ideoque more Ecclesiae ordinationes eorum irritas, ac nullas esse judicabant. Hic autem est ille Cyrillus Hierosolymitanus Antistes, qui postmodum ita vixit, ac egit; ut in Martyrologio Romano ad diem 15. Kal. April. locum obtinuerit. Qui namque perhibent Hieronymum valde juvenem *Chronicon* elucubrasse; ipsi quidem valde hallucinantur; cum illud ediderit jam quinquagenarius. Deinde etiam in VII. Synodo contra Iconoclastas Act. 1. *Cyrillus* asseritur promotus Episcopus ab Acacio, & Patrophilo Arianis. Tandem legi possunt & ea, quae de iteratis *Evagrianorum* ordinationibus referam Cap. IV. n. 4.

LI. Vivendi cum finem fecisset Johannes Niceota Episcopus Alexandrinus; favore Anastasii Imp., vel aulicorum ejus anno 517. *Dioscorus* junior eam invasit Ecclesiam, & consecratus est: quo cognito Oppidanorum multitudo a reliquo Ecclesiae coetu secessionem fecit dicens: *non sedet Episcopus; nisi qui, prout sancti Apostolici Canones praescribunt, fuerit institutus: Principis enim Magistratus eum ad thronum subvexerant. Igitur ad S. Marci Dioscoro profecto, convenientes Clerici iterum induerunt, & ordinationis ritum circa ipsum iterato*

per-

perfecerunt &c.: uti memoriae prodidit S. Theophanes in Hist. ad ann. 509. Alexandr., & post eum Anastasius Bibliothecarius in Hist., neque factum hujuscemodi ullus unquam improbavit; etsi personam Dioscori non omnes probarunt. V. Cap. v. n. 13.

LII. Joannes I. Papa ad ann. 525. *Arianorum* Ecclesias iterum Catholico ritu consecravit ex ejus Epist. ad Episcopos Italiae; quam licet suppositam opinentur plures, eam tamen adoptavit Paschalis II. Epist. 50. ad Rotardum Moguntinum Episcopum; & factum literis mandavit Gregorius Turonen. de *Gloria Mart.* cap. 40., imitatusque est etiam Gregorius Magnus Epist. 19. lib. 3., & Dial. lib. 3. cap. 30., quod quidem & antea observari praeceperat Synodus Aurelianensis I. anno 511. c. 10., & postea Caesaraugustana II. anno 592. c. 3., aliaeque plures, ut infra suis apparebit locis. Est autem ejusdem Ordinis Episcopalis & consecratio *Ecclesiarum*, & ordinatio *Clericorum*: igitur si Ecclesiarum *consecrationes* ab Haereticis factae ita sunt irritae judicatae, ut iterari debuerint; cur non idem dicetur contigisse de Clericorum *ordinationibus* ab eisdem haereticis patratis? De hoc etiam Cap. VIII. n. 21. De ordinatione autem *Ceaddae* Eboracen. intrusi seculo sequenti a Cantuarien. Archiepiscopo, viroque doctissimo Theodoro repetita dicam c. v. n. 15., n. vero 16. & seqq. differam diffusius de *Constantini* Pseudopapae facto, ejusque ordinationibus a Romano Stephani Papae III. Concilio exsufflatis, iteratisque.

LIII. Joannes PP. VIII. anno 881., quoniam Anspertus Mediolanen. Archiepiscopus *pro suis criminibus in Synodo sacra communione* privatus, nihilominus *contra canonica statuta* in Vercellensi Ecclesia quendam Joseph Episcopum ordinare praesumpserat; in alia Synodo Rom. utrumque *omni Episcopali honore* privatum, & alienum pronunciavit: quia *praedictus Anspertus dudum Mediolanen. Archiepiscopus ... quod non habuit, dare profecto nequivit* ex Epist. 223. ejusdem Johannis PP. ad Vercellenses. Et cum Anspertus obtenta post venia ad dignitatem reditum obtinuisset, & Joseph memoratum promovere curasset; ei quidem Astensem contulit Ecclesiam sed *nova electione, ac ordinatione*, quam idem PP. Joannes confirmavit Epist. 260. ad ipsum Anspertum data inquiens: *sicut qui nihil ab ordinatore prius acceperit, in Episcopum crearetur &c.*,

 de

de praefati Joseph iterata creatione sanctitas tua in nullo penitus baesitet &c. Quae literae producentur Cap. VI. n. 8., quo clarius elucescat, *potestatem* Ordinis ob crimina auferri posse. Sed & paucis ante annis *Aitardum* Nammeten. Episcopum postea Turonen. Antistitem iterum ordinasse eos, quos quidam Gislardus itidem Nannetensis Episcopus ordinaverat, haud paucis enarrabo Cap. V. n. 23.

LIV. Nec possum hic praeterire Concilii Rom. anno 896. sub Stephano VI. al. VII. memorabile factum, quo Formosi Papae acta cuncta rescidit; & ordinationes sacras ab illo factas in irritum adduxit; *cunctosque, quos ipse ordinaverat, gradu proprio depositos iterum ordinavit*: ut est apud Luitprandum lib. 1. cap. 8. Quoniam etsi detestandum & novum factum omnes fuisse conclamant; non ego factum defendo; sed in novo facto veterem Ecclesiae morem, ac disciplinam inveniri dico. Fuerat Formosus Portuensis Episcopus ab Johanne VIII. ob crimina multa dignitate spoliatus; ac, ne restitui tentaret, juramento obstrictus: & quanquam a successore Johannis Marino juramento absolutus, & pristinae dignitati restitutus is fuit; putavit nihilominus Stephanus, utrumque contra Canones Ecclesiasticos esse; proindeque Formosum nullum fuisse Papam, & nullas ejus ordinationes. Quod si erravit Stephanus cum Concilio in facto; errasse non videtur in more: propter quid enim iterandas ejus ordinationes edixit; si mos, & canon in Ecclesia non extabat, qui doceret, depositos ab ordinibus sacris Ordinis *potestatem* amittere? Plura de hac re dicentur Cap. X. n. 14. & seqq.

LV. S. Leo IX. gravis, sed justus Simoniacorum hostis ad annum 1050. in Romano *Concilio quosdam deposuit Episcopos, quos praedicta haeresis naevo suae nequitiae maculaverat;* inquit Wibertus in ejus Vita lib. 2., & *plerosque Simoniacos, & malae promotos tanquam noviter ordinavit*, teste S. Petro Damiani Epist., seu Opusc. 5. de suis apud Mediolanum actis; qui & Opusc. 6. *Gratissimus* cap. 1. scribit, in ea de Simoniacis disputatione diu ventilata *eatenus* esse *processum; ut nonnullos constet Episcopos ab illis ordinatos Clericos denuo consecrasse*: nimirum de iis, qui *gratis* a Simoniacis ordinati fuerant Antistitibus, longa disceptatio fuit; nam de veris Simoniacis

nul-

nullum extabat dubium. De quibus & Cap. VII. n. 11. & seqq. iterum verba facienda erunt.

LVI. De S. Herembaldo Equite Mediolanensi, magno S. Gregorii VII. contra Simoniacos, Nicolaitasque propugnatore, ac Martyre narrat Arnulfus civis, & aequalis ejus Hist. lib. 4. cap. 3., anno 1075. cum ab Apostolica Sede communione privatos Episcopos Schismaticos Insubriae persequeretur, *S. Pentecostes sabbato fieri* prohibuisse *in urbe baptisma. Postea vero Chrisma, quod unus illorum* (Episcoporum Schismaticorum) *dominicae coenae mysterio Metropolitanae direxit Ecclesiae, sicut mos est deficiente Pontifice, profusum humi coram omni populo calcibus* proculcasse, *suumque in medium* produxisse: & tamen sanctimoniae vitae Herembaldi factum illud nil obfuit; nec vetuit, quin ab Urbano II. in *Sanctorum* album relatus asseratur. Quod non fuisset, si Sacramenta eorum, qui ab Ecclesia separantur, & Ecclesiasticis Ordinibus exuuntur, vera essent, & ideo vera non sunt, quia conficiendorum eorum potestatem illi non habent.

LVII. Urbanus II. anno circiter 1087. *Daibertum* a Wezilone in Moguntinam Sedem intruso, Simoniaco, & ab Haereticis promoto *in Diaconum ordinatum ex integro necessitate ingruente Diaconum* ordinavit, subdens: *quod non reiterationem existimari censemus, sed tantum integram Diaconii dationem; quoniam, ut praediximus, qui nihil habuit, nihil dare potuit*: antea namque dixerat: *S. Innocentii Papae sententia constat declaratum, quod Wezilon, quem constat ab Haereticis ordinatum, quia nihil habuit, nihil dare potuit ei, cui manus imposuit* ex c. *Daibertum* 1. q. 7. Et frustra conantur quidam tam apertum factum aut in dubium vocare, aut verborum involucris obscurare, & in oppositum sensum fraudulenter trahere: cum extet alia ejusdem Urbani Epistola de quodam alio in *Diaconum* similiter ordinato, ut suspicabatur, a Trevirensi Archiepiscopo *Simoniaco*, qua scribit, se eam ordinationem *irritam* censere; ac praecipere, *ut eosdem ordines ab aliquo sortiatur Episcopo Catholico*: idque fusius demonstrabo Cap. VIII. n. 16. & seqq.

LVIII. Chronicon Mauriniacense Acta Concilii Lateranen. II. anno 1139. ab Innocentio II. celebrati describens ejusdem

dem Innocentii verba de Petro Leonis Schismatico, & Antipapa producit hujusmodi: *Unde quia inordinatae personae inordinata sunt decreta; quodcunque ille statuerat, destruimus; quoscunque exaltaverat, degradamus; & quotquot ordinaverat, exordinamus, & deponimus &c.* Quid autem est hoc loco *exordinamus*, nisi ordinem auferre, & *potestatem* ordinis nullam declarare? ita sane & Sigebertus ad annum 907. scribit Stephanum VI. al. VII. *exordinasse* eos, quos jam Formosus Papa ordinaverat; & Gulielmus Parisiensis Episcopus, quem n. 44. retuli, *exordinationem* accipit pro actu, quo Ecclesia *dignitatem* omnem, *& potestatem, & officium sacerdotale* adimit aliquibus. De qua re etiam Cap. IX. n. 8.

LIX. Quare nemini dubium esse debet, quin eodem modo, quo quae proxime sunt allata, intelligenda sint quoque ea, quae Robertus Flammesbur. lib. 3. Paenit. scribit; Alexandrum III., & Lucium itidem III. jussisse *reordinari ordinatos ab illis, qui ultimam manus impositionem acceperant extra Ecclesiam*, videlicet in Schismate, haeresique illius aevi; ut magis explicabitur Cap. X. n. 9. & 10., praesertim cum Alexander jusserit *irritas* pronunciari in Veneto Concilio anno 1177., & Lateranensi III. anno 1179. eorundem Schismaticorum *ordinationes;* quod & antea factum fuerat in Conciliis Rhemensi an. 1148., Lateranensibus 1139., & 1123., Romano 1099., Placentino 1095., Quintilinoburg. 1085., & Romano 1078., aliisque in locis: *irritum* autem diximus esse id, quod omnino est nullum, & invalidum quantum quidem ad naturam rei, non quantum ad executionem solum; & *potestatem* Ordinis penitus explodere.

LX. Sed nec dubium etiam esse debet, quominus quamplura alia existant facta; quae aut me profecto fugiunt; aut literis plane tradita non fuerunt: sed quae conjicere facile quis poterit, si ea, quae hactenus hac de re sunt exposita, attente perpendat; potissimumque Concilia Rom. Nicolai II., & Gerundense in Catalaunia; ubi praecipitur, ut *Clerici a Simoniacis ordinati* iterato *a Catholico ordinentur Episcopo*: nam etsi factum ibi manifeste non exprimitur; tamen cum *Simoniaci* in Ecclesiis id temporis ubique pollerent, & grassarentur; quis dubitat, alicubi saltem non factum fuisse? quinimmo valde veri-

verisimile est, plurimas fuisse eorum *ordinationes*, quae ob eam caussam *iteratae* fuerunt; ideoque & facta plurima contigisse. Praesertim si ea probetur opinio, quam complures tutati sunt; quamque docuit Alex. Alensis par. 4. q. 8. mem. 5. art. 1. §. 6. his verbis: *in Ordine Episcopali non imprimitur character sicut in Sacerdotali, qui impressus in anima deleri non potest; unde solummodo aufertur illi officium consecrandi: non enim aufertur illi potestas, sed executio potestatis. Sed quia in ordine Episcopali non imprimitur character; in degradando aufertur ei potestas conferendi ordines, & officium executionis.* Quod ipsum acute vidit, & expendit Scotus loco supra memorato.

CAPUT III.

De illicitis ordinationibus, ac primum eorum, qui a sacris Ordinibus prorsus arcentur.

I. QUandoquidem Ecclesiae est declarare, quandonam *ordinationes* sacrae hoc, vel illo modo dicantur illicitae ex c. *Venerabilem* de electione, ubi Innocentius III. Duci Carinthiae scribit de juramento *licito*, vel *illicito*: nunc ostendendum est, an etiam ejusdem sit Ecclesiae; ut hoc vel illo modo fiant illae aliquo pacto illicitae, vel non. Certe S. Innocentius I. Epist. 4. ad Felicem Nucerinum Episcopum cap. 3. de *Laicis* haec habet: *designata sunt genera, de quibus ad Clericatum pervenire non possunt*: & quamquam quatuor dumtaxat ibi genera recenset; forsan quod de illis praecipue tum quaerebatur; tamen & idem aliis in Epistolis, aliique & Rom. Pontifices, & Concilia, & SS. Patres longe plura commemorant, ut Zosimus PP. Epist. 1. ad Hesichium Salonitanum Episcopum, Caelestinus I. Epist. 2. ad Episcopos Vienn., & Narbon. Provinciae, Leo Magnus Epist. 87., Hilarius PP. Epist. 2., Autor Epistolae 1. Stephano PP. I. adscriptae, Gelasius PP. I. Epist. ad Brundusinos, & Gennadius Massilien. Presbyter de Eccles. Dogmat. cap. 39. al. 72., post omnes autem, sed fusius *Concilium Toletanum IV.* canone 19., quae videri possunt. Unum tamen hic liceat ex-

scri-

ſcribere, nimirum *Gelaſii* decretum, vel Epiſtolam ad Brunduſinos, quae mutilata extat & c. *Conceſſo* 12. q. 2., ubi de Epiſcopo illis conceſſo ſcribit Pontifex: *cui dedimus in mandatis, ne unquam ordinationes praeſumat illicitas; ne bigamum, aut qui virginem non eſt ſortitus uxorem; qui neque illiteratum; vel in qualibet parte corporis vitiatum; aut expoenitentem; vel curiae, aut cuilibet conditioni obnoxium; notatumque ad ſacros ordines permittat accedere. Afros paſſim ad Eccleſiaſticos Ordines praetendentes nulla ratione ſuſcipiat; quia aliqui eorum Manichaei, aliqui rebaptizati ſaepius ſunt probati*: idemque habet & Gregorius Magnus Epiſt. 25. lib. 2. Epiſcopo Scyllatino Joanni, & Gregorius II. Epiſt. 4. ad Thuringios; eſt enim *Synodale, quod accipit Epiſcopus* ordinatus in lib. Diurno Rom. Pontificum; in quo non omnes quidem referuntur, qui prohibentur ordinari; ſed tamen praecipui, iique permiſte tam qui ſemper, & omnino; quam qui quandoque rejiciuntur, quandoque vero admittuntur; &, ut ajunt, diſpenſantur.

II. Sunt autem, qui noſtrae adverſantur opinioni, exiſtimantes tantam, ac talem *charaCteri* Ordinis ineſſe virtutem, ac efficaciam; ut ubicunque ille inſit, nequeat non efficere quod ſignificat; & homo quicunque, qui eo ſit ornatus, non poſſit non eſſe Miniſter Ordinis, & non ordinare quemcunque vere, ac *valide*, etſi aliquando minus decenter, & *illicite*, quantum quidem ad characterem Ordinis Epiſcopalis: atque ita de aliis &c. Verum ſi poteſt Eccleſia nonnullos a *matrimonio* ita arcere, ac inhabiles declarare, ut ſi invicem illi inire conjugium, atque contrahere tentaverint; irritum ſit, ac nullum matrimonium: cur non poterit nonnullos etiam ita ab *Ordinum* ſacrorum ſuſceptione prohibere, & non idoneos pronunciare, ut ſi ad Ordines acceſſerint, eoſque ſuſceperint; irriti ſint ordines illi, ac prorſus nulli? Quod quidem argumentum ſibi Scotus propoſuit in 4. d. 25. q. 1. §. *Argumentum tertium in oppoſitum;* & in fine quoque quaeſtionis vim ejus infringere eſt conatus ad characterem in Ordine, non in matrimonio repertum confugiens; ſed Mayronus ejus diſcipulus diſſimulare nequivit difficultatem; aitque ibidem q. 4. §. *ſed dubium: hic videtur difficile, quare non eſſet, ſi fieret de facto, ibi, ſicut hic: unde videtur, quod aeque bene poſſit illegitimare in propoſito,*

sito, *sicut ibi*: ideſt declarare aliquos ad ordines nequaquam eſſe idoneos; ſicut declarat inhabiles ad matrimonium. Sed & Rubion alius Scoti diſcipulus q. 1. §. *quantum ad ſecundum* reſpondet; ideo Eccleſiam non poſſe quemquam declarare ad ſacros Ordines inhabilem, ſicut inhabilem pronunciat ad Matrimonium, quod aut vidit non expedire; aut autoritatem non habuit a Deo: ac ita praeceptoris effatum non probavit. Et quidem *character* non eſt cauſſa ordinis, ſed ſignum; & ſi quoque eſſet cauſſa, non ſemper cauſſam effectum conſequi neceſſe eſt: ſic falſum eſt etiam, Eccleſiam non poſſe quemquam ad ſacros Ordines inhabilem declarare; an non *foeminam*, *non baptizatum*, *fictum*, ac prorſus *invitum*, *bigamumque* ad id inhabiles pronunciat? Quaerendum eſt itaque, de quibus pronunciet Eccleſia; de quibus vero non: & primum de iis, qui omnino prohibentur; deinde de iis, de quibus aliter diſponi poteſt, ac leges ſanciant; ſive qui *diſpenſari* poſſunt.

§. 1. *De Foeminis, aliiſque &c.*

III. FOeminas igitur ordinari non poſſe inter omnes convenit non ſolum Catholicos, verum etiam Heterodoxos, paucis dumtaxat exceptis eorum, qui extra fidelium caſtra morantur: idque probari ſolet ex Apoſtolo 1. ad Corinth. 14., ad Epheſ. 5., & 1. ad Timoth. 2., ex more veteris teſtamenti, ex Tertulliano lib. de *velandis Virginibus* cap. 9., Epiphanio haer. 49. Cataphrygum, & 79. Collydiorum; S. Auguſtino haer. 27., & ex Autore Comment. in Epiſt. Paulli S. Ambroſio adjudicati in 1. ad Timoth. 3. 11., ut omittam rationes, quae & notae ſunt ſatis, & legi poſſunt apud alios: addamque ſolum, *Androgynos*, in quibus tamen praepolleat ſexus muliebris; foeminis accenſeri; ideoque a ſacris ordinibus penitus arceri; ut etiam dixi Cap. II. n. 7.

IV. *Cathecumenos*, & *non baptizatos* ſacris initiari, ſacriſque Altaribus admoveri non poſſe ducitur primum ex can. 19. Concilii Nicaeni de Paullianis Clericis prave baptizatis, ideoque non baptizatis, qui jubentur iterum & baptizari, & ordinari: deinde ex Compendienſi Concilio c. *Si quis* de Presbytero non baptizato; nec non ex Innocentio III. c. *Majores*

res ibidem de Presbytero non baptizato, qui & ipse ex Con. Compendiensi hunc canonem adducit: *Si quis Presbyter ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur*, qui extat & c. *Si Presbyter* 1. q. 1., referturque a Burchardo lib. 4. cap. 74., Ivone p. 1. cap. 268., & Pannormiae Autore lib. 1. cap. 96. Collectores Conciliorum exputant hunc esse canonem 9. Compendien. Concilii anno 757. celebrati, qui habet: *Si quis baptizatus &c.* sed perperam, cum illo de *Baptismo* disponat; hic vero de *Ordine*; ille a Burchardo, & Ivone dicitur canon 15., hic autem est canon 9., qui & a Fulberto Carnotensi aequali Burchardi tribuitur *Leptinensi* Synodo anno 743. coactae: est igitur hic canon alterius Concilii *Compendien.* incerti. Refert & Nicephorus Callisti lib. 16. cap. 27. Petrum Fullonem, al. Cnapheum haereticum, & Antiochenae sedis incubatorem ordinasse Hierapolitanis Episcopum quendam *Xenajam* genere Persam conditione servum, & nondum *baptizatum*, quem & Philoxenum nominavit: ob quod facimus cum se traduci Petrus deprehendisset, dixisse fertur, *sufficere ei pro baptismo consecrationem*: propterea ab Episcopis Persis accusatum scribit Theodorus Lector.

V. *Fictos*, & *invitos*, coactosque penitus, ut expresse contradicant, & simulent, sacros Ordines non accipere docet Innocentius III. c. *Majores* de Baptismo; ubi edisserit, eum, *qui nunquam consentit, sed penitus contradicit; nec rem, nec characterem percipere Sacramenti*: sicut & *amentes, & dormientes*, si ante dormitionem, & amentiam contradixissent: *tunc ergo*, subjungit Pontifex, *characterem sacramentalis imprimit operatio; cum obicem voluntatis contrariae non invenit obsistentem*: eruiturque etiam ex c. *Gesta*, *Ubi ista*, *Episcopus*, *Honoratus* d. 74., & ex can. 7. Concilii Aurelianen. III., tametsi ibi sermo sit de invitis utcunque. Jo: Scotus 4. d. 4. q. 4. sentit, dissentientem *negative*, aut *contrarie*, aut etiam *indifferenter* se habentem nullo modo Sacramentum accipere; qua de re videre est Philippum Fabrum ejus doctum interpretem. Certe S. Augustinus lib. 7. de Baptismo cap. 53. dubitare se negat, *habere eos baptismum, qui ubicunque, & a quibuscunque illud verbis evangelicis consecratum sine ulla simulatione, & cum aliqua fide accepissent: quanquam eis ad salutem spiritalem*

non

non prodesset; si charitate caruissent, qua Catholicae insererentur Ecclesiae: igitur ab opposito sentit Augustinus cum *simulatione* non haberi baptismum; quemadmodum nec idem haberi potest sine *fide*. Neque his refragatur, quod S. Gregorius VII. Epist. 36. lib. 1. ad Humbertum Lugdunen. Episcopum scribit praecipiens, ut Alduinum Matisconen. electum ordinet, vel ordinare faciat in Episcopum: *si vero ipse hunc ordinem suscipere renuerit; & inflexibilem se exhibuerit; volumus, ut cum Episcopo suo vim sibi inferas; eumque ad recipiendum Episcopalem ordinem vigilanti studio, atque pastorali rigore constringas:* nam ibi Pontifex non de vi prorsus cogente loquitur; neque de eo, qui penitus obsistat; sed de eo, qui quamquam constrictus verbis, liber tamen ad dissentiendum manet: quod etiam de nonnullis aliis similibus exemplis, & autoritatibus affirmari debet; cum hoc ipsum autumet & Innocentius memoratus his verbis: *is, qui terroribus, atque suppliciis violenter attrabitur, & ne detrimentum incurrat, Baptismi suscipit Sacramentum; talis, sicut & is, qui ficte ad Baptismum accedit, characterem suscipit christianitatis impressum, & ipse tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est ad observantiam fidei Christianae.*

VI. *Ordinatum a pluribus;* quorum unus manum imponat; alter vero formam, seu consecrationis verba pronunciet; illicite, & ut ajunt, *invalide* ordinem suscepisse determinatum est in Concilio Hispalensi II. ad annum 619. a S. Isidoro Episcopo Hispal. congregato c. 5., & c. *Quorundam* dist. 23. refertur ex Con. Toletano, sed apud Burchardum lib. 1. cap. 3. est ex Con. Bracarensi. Sane & Concilium Mechlinense in Belgio anno 1607. celebratum, & a Paulo V. confirmatum habet tit. 3. cap. 6. *Et quia frequens experientia docet, modernos haereticos saepe contra receptam Ecclesiae consuetudinem, & antiquissimam traditionem baptizare, uno aquam fundente, alio formam ipsam pronunciante: ab Haereticis, (qui non sunt ad baptizandum admittendi, ubi aliquis Catholicus praesto est) baptizati similiter sub conditione baptizentur;* Id autem de caeteris quoque Sacramentis affirmari debet, cum sit de hac re communis consensus; & ratio, quae potest struere pro uno, possit & pro reliquis.

Si-

Similiter nemo *seipsum ordinare* potest, nec *confirmare*, nec *baptizare* ex c. *Debitum* de Baptismo. Nec *non ordinatus* potest unquam esse Ordinis Minister: id autem quare? forsan quia aut hoc loco valet illud effatum: *nemo dat, quod non habet*: aut sic decrevit Ecclesia, & per Ecclesiam Deus; nam extraordinarie dicuntur *Angeli* posse sacros Ordines conferre, & contulisse; ideoque & quicunque, qui a Deo deligerentur, etiam *non ordinati*.

§. 2. *De Bigamis*.

VII. B*igamos* ordinari nullo modo posse habemus ex Apostolo 1. ad Timotheum 3., & ad Titum 1., ex can. 17. al. 18. Apostolorum, & ex S. Basilio Epist. can. c. 12., ubi inquit: *Digamos canon omnino a ministerio excludit*: S. vero Ambrosius Epist. 82. lib. 10. ad Vercellenses habet: *Sed prius cognoscamus non solum hoc Apostolum de Episcopo, & Presbytero statuisse; sed etiam Patres in Concilio Nicaeno tractatus addidisse, neque Clericum quenquam debere esse, qui secunda conjugia sortitus sit*: sed cum inter Nicaenos Canones iste non legatur; quis non intelligit, pro Nicaeno *Apostolorum* Canonem indicare voluisse vel memoria lapsum, vel quod Nicaenus canon ipsi obtrusus fuit? Innocentius I. Epist. 22. ad Macedones c. 1. ait: *Eos, qui viduas accepisse suggerentur uxores, non solum Clericos effectos agnovi, verum etiam usque ad Infulas summi Sacerdotii pervenisse; quod contra legis esse praecepta nullus ignorat. Nam cum Moyses legislator clamitet: Sacerdos uxorem virginem accipiat: ac ne in hoc praecepto aliquid putaretur ambiguum, addidit: non viduam, neque ejectam: contra quod praeceptum Divina autoritate subnixum nulla defensio mandati alterius opponitur nisi consuetudo vestra ... Nos autem, omnesque per Orientem, Occidentemque, noverit vestra dilectio, haec penitus non admittere; nec ad ultimum Ecclesiastici Ordinis locum tales assumere; & si reperti fuerint, submovere*: Epist. etiam 4. ad Felicem Nucerinum Episcopum c. 2. id dicit esse contra *legem* veterem, nempe Leviticum c. 21., & Ezech. c. 44.

VIII. Sic paulo ante eum Siricius Papa Epist. 1. ad Himerium Tarracon. Episcopum n. 8. dixerat: *Dei nostri, quantum*

tum in se est, praecepta contemnunt... ubi illud est, quod Deus noster data per Moysen lege constituit dicens: Sacerdotes mei semel nubant? & alio loco: Sacerdos uxorem virginem accipiat, non viduam, non repudiatam, non meretricem: quod secutus Apostolus ex persecutore praedicator unius uxoris virum tam Sacerdotem, quam Diaconum fieri debere mandavit. Et postea Leo Magnus Epist. 1. al. 3. ad Episcopos Campaniae &c. n. 1. scripsit: *Hos ergo, quicunque tales admissi sunt, ab Ecclesiasticis officiis, & a Sacerdotali nomine Apostolicae sedis autoritate jubemus arceri: nec hoc enim sibi poterunt pro arbitrio vendicare, cujus capaces per hoc, quod illis obstiterat, non fuerant*: Epist. vero 87. ad Episcopos Mauritaniae n. 1. *Eos enim, qui vel secundas nuptias inierunt, vel viduarum se conjugio sociarunt; nec Apostolica, nec legalis autoritas Sacerdotium obtinere permittit*: cum praemisisset: *nec putandus est honor ille legitimus, qui fuerit de praevaricatione* (al. *contra praecepta divina*) *collatus*. Innumerae sunt Scriptorum, Rom. Pontificum, & Conciliorum de hac re autoritates; sed ad rem nostram satis esse puto, quas retuli: unamque tantum addam Concilii Hispalensi II. sub S. Isidoro congregati can. 4., quae est hujusmodi: *Nunciatum est nobis, apud Astigitanam Ecclesiam quasdam nuper ordinationes illicitas extitisse ita, ut quidam viduarum mariti Levitarum ministerio sacrarentur; quos quidem convenit a gradu suscepto in irritum devocari; nec ultra provehi ad Diaconii ministerium, qui contra Divina, atque Ecclesiastica jura instituti reperiuntur*. Quod si de jure non solum *Ecclesiastico*, verum etiam *Divino* est, non admittere ad sacros Ordines *Bigamos*, ac viduarum maritos; quis non videt, horum ordinationes, si quando fient, irritas esse, hoc est *invalidas?*

IX. Ea propter Lucius III. c. *Super eo*, & Innocentius III. c. *Nuper*, nec non c. *A nobis* de Bigamis non ordinandis asserunt, *cum Bigamis dispensare non licere contra Apostolum*. Itaque quod legimus apud Autorem Glossae in c. *Lector* d. 34. & inde apud S. Thomam 4. d. 27. q. 3., Scotum 4. d. 33. q. 2., & alios, *Lucium* in hac re *dispensasse* cum Archiepiscopo Panormitano; aut id factum fuit non in vere Bigamo; sed in eo, qui videtur, & non est, atque *similitudinario;* aut falsum est, & Autori glossae impositum; cum non legatur hujusce-

mo-

modi *dispensationis* diploma. Nam idem Innocentius III. ibidem c. *Debitum*, & c. *Quia circa* rescripsit, ostenditque interdum quae videbatur, non esse bigamiam. Quod autem habet memoratum c. *Lector* d. 34., *Martinum Papam dispensasse Lectorem*, & *Subdiaconum* bigamum, vel viduae maritum: primum caput illud, vel canon non est Martini Papae, sed Martini Bracaren. Episcopi c. 3., Toletanique Concilii I. c. 3., deinde id non est contra Apostolum, qui de *Diaconis* solummodo, *Presbyteris*, & *Episcopis* praecipit 1. ad Timotheum 3., & ad Titum 1., non de ordinandis in *Minoribus* ordinibus, de quibus explicandus est Siricius PP. Epist. 1. ad Himerium n. 15. Et cum Innocentius praedicto c. *A nobis Subdiaconum*, qui cum vidua contraxerat, *dispensare* noluit; quod diceret, non licere *contra doctrinam Apostoli;* loquitur ex novo jure, quo Subdiaconus factus fuerat unus ex tribus *Ordinibus sacris*, de quibus tantum differit Apostolus: etsi canon 17. al. 18. Apostolorum omnes quoscunque Ordines complecti voluit; uti & Siricius laudatus Epist. 1. n. 11., & Innocentius I. Epist. 22. n. 1., sed id jure dumtaxat Ecclesiastico.

X. Hinc elucet, quantopere hallucinati sint & Canonum, & Theologiae Doctores, qui ab Autore Glossae, & c. *Lector* Martino Papae adjudicato decepti literis tradiderunt, *Romanum Pontificem* super quacunque bigamia dispensare posse, seu relaxare, aliterque disponere, ac leges velint; cum id tantummodo legatur factum in bigamia *similitudinaria*, non in *vera*, neque in *interpretata*. Et cum opponunt; etiam ex Apostolo nec ordinari debere *Neophitum*; & tamen interdum pro ipsis laxatas fuisse praecepti habenas; ordinatosque apparuisse: sciant legem de *Neophitis* esse solius Apostoli; illam vero de *Bigamis* etiam Divinam esse. Quocirca quod ait S. Thomas Quol. 4. q. 8. art. 1. *manifestum est autem, quod bigamum non promoveri, neque est de lege naturae, neque pertinet ad articulos fidei; neque est de necessitate Sacramenti; quod patet ex hoc, quod si Bigamus ordinetur, recipit ordinis Sacramentum: sed hoc pertinet ad quandam determinationem Divini cultus: unde circa hoc potest Papa dispensare:* & §. ad 2. *similiter etiam quod dicitur de Bigamo non promovendo, non est juris Divini, sed institutio autoritatis humanae divinitus homini concessae:* aut expli-

plicandum de Bigamo non vero; aut dimittendum ob ea, quae jam de hoc ejus opere notavi Cap. II. n. 5.

XI. Sed id, quod Alexander Natalis Theolog. Dogmat. & Moral. lib. 2. de Sacramento Ordinis cap. 4. art. 7. ad illud Lucii III. c. *Super eo* respondet, Pontificem significare solum *dispensationis* illius potestatem Episcopo non esse concreditam, sed Rom. Pontifici reservatam; falsum est omnino; cum ipse Rom. Pontifex fuerit requisitus, ut dispensaret; responderitque, *non licere*, quod est hoc loco *non posse*: nam id cum sit contra vel sacros Canones secundum istos; quis nescit, nonnisi ad *Conditorem Canonum* subde Rom. Pontificem pertinere super canonibus dispensare? Deinde non solum ibi de Bigamis *ordinatis* sermo est, sed etiam de eorum *ordinatoribus*: ordinatores autem sunt Episcopi; & Episcopos *dispensare* spectat ad Rom. Pontificem. Tandem si in bigamia *similitudinaria*, quae omnium infima est, nonnisi Papa relaxare potest; quanto magis in aliis duabus bigamiae speciebus: tametsi D. Thomas 2. 2. q. 88. art. 1. negat Papam super hac tertia Bigamiae specie dispensare posse. Ceterum c. *Requiritis* 1. q. 7. Autor glossae tradit, quid sit *dispensatio;* & quando Episcopus dispensare valet; quando vero non: c. etiam *Ex multis* 1. q. 3. admonet, solum Papam dispensare posse cum eo, qui scienter est *Simoniacus*: quod si ita de Simoniaco, eo magis de Bigamo. Cum ulterius doceat Innocentius III. Epist. 195. lib. 13. *dispensationem* pro tribus ordinibus sacris uno, eodemque die conferendis *ad solum Romanum Pontificem* sine dubitatione pertinere.

XII. Afferet aliquis adversus ista haec Valentinae Synodi I. anno 374. congregatae Canonem 1., qui est hujusmodi: *Sedit igitur, neminem post hanc Synodum, qua ejusmodi illicitis vel sero succurritur, de Digamis, aut internuptarum maritis ordinari Clericum posse. Nec requirendum; utrumne initiati Sacramentis Divinis, anne Gentiles hac se infelicis sortis necessitate macularint; cum Divini praecepti casta sit forma. Sed quia fratrum nostrorum vel imperitiam, vel simplicitatem, vel etiam praesumptionem damnare non possumus; nec per omnes Ecclesias, quae sunt jampridem male gesta, corrigere: placuit etiam de eorum statu, qui prius ordinati sunt, nihil revolvi; si nulla extrinsecus causa procedat, qua indigni ministerio comprobentur.*

Cui dicendum videtur; aut Synodum loqui de *Clericis* minorum ordinum, non de Diaconibus, ac Sacerdotibus; aut ea usam esse oeconomia, de qua dicetur Cap. vi. n. 16. Similiter S. Basilius Epist. Can. ad Amphilochium c. 27. scripsit: *de Presbytero, qui per ignorantiam nefariis nuptiis implicatus est, definivi quae oporteat; esse quidem Cathedrae participem, a reliquis autem actionibus abstinere: ei enim sufficit, ut veniam consequatur ... nec aliquod aliud sacrum ministerium obeat; sed quod praesideat contentus apud alios, & apud Deum defleat, ut sibi ignorantiae peccatum condonetur*. At primum non satis constat, an nuptiae illae nefariae fuerint vere *bigamia*, an specie tenus; cum, ut n. 9. dixi, interdum quae non est, videatur bigamia: deinde cum Presbyter ille nudatus fuerit sui ordinis officio, remansit titulo tenus *Presbyter*, ideoque sine potestate, ac ordine velut administrator, & *Commendatarius*. Nec secus forsitan accipiendum, quod habet Socrates lib. 5. cap. 21. *Digamos* Constantinopoli neque aperte recipi, neque palam removeri: in *Occidentis* vero partibus aperte recipi: alias eum revincit Innocentii I. Epist. 22. ad Macedones supra recitata.

XIII. Posset & nonnullis videri Concilium Agathen. anno 506. secus dispofuisse de Bigamis, ac velint Canones, legesque memoratae; cum can. 1. habeat: *placuit de Bigamis, aut internuptarum maritis; quanquam aliud Patrum statuta decreverint; ut qui hucusque ordinati fuerint, habita miseratione, Presbyterii, vel Diaconatus nomen obtineant; officium vero Presbyteri consecrandi, & ministrandi Diacones non praesumant*: quod & repetitur can. 43. etsi aliquantum interpolate. Veruntamen cum *Officii* nomine veniat interdum *Ordo*, ut dictum est Cap. 1. n. 7., igitur qui spoliatur officio, spoliatur & Ordine, seu Ordinis potestate ita, ut titulo tenus tantum sint Presbyteri, & Diaconi; ut dicitur etiam Cap. x. n. 27., quod ita dispofuisse Concilium liquet ex eo, quod ait: tantum *Presbyterii, vel Diaconatus nomen obtineant*. Certe Leo Magnus proxime relatus Epist. 87., cum de duobus potissimum agat, de Bigamis, & Laicis ad Ordines sacros promotis; *Laicos* scribit quanquam uxores habentes in suis ordinibus posse tolerari; *Bigamos* autem omnino deponendos edixit: sic & Hilarius Papa Epist. 2. ad Ascanium Tarracon. Episcopum n. 4., & Innocen-

centius III. Epist. 146. lib. 11. ad Rectores fraternitatis Romanae. Theodosius vero Imp. anno 448. in edicto suo, quod legitur in Actis Concilii Ephes. cap. 29. contra Nestorium &c., promulgato dicit: *statuimus, ut Irenaeus, qui I. nescio quomodo post secundas nuptias (sicut accepimus) contra Apostolorum Canonem Tyriorum Episcopus est creatus, a S. Tyriorum Ecclesia statim expellatur; ornatuque, & nomine Sacerdotii penitus exutus, privatus in patrio tantum solo vivere permittatur*: id est ut Laicus: & Concilium Aurelianense IV. anno 541. can. 10. de Bigamis inquit: *illi vero, qui illicite promoti sunt, regradentur*: id est gradu, ordineque spolientur. Turbare posset & canon 3. *Trullanus*; sed cum sit Synodi praejudicatae, & a Latinis exsufflatae, non multum de eo curae nobis erit. Quod autem habet S. Hieronymus Epist. 82. ad Oceanum, erat de re dubia, nondumque discussa; quam post Ambrosius, & Innocentius I. cum Augustino definierunt. De reliquo *Bigamos omni privilegio Clericali nudatos* declaravit Gregorius X. in Lugdunen. Concilio c. *Altercationis* in 6. de Bigamis; addictosque coercitioni fori secularis *neque tonsuram, neque habitum clericalem* ferre posse sancivit; quod est meros *Laicos* esse.

§. 3. *De non Presbytero &c.*

XIV. IS, qui *Presbyter* non est, in Episcopum assumi, ordinarique non potest; ut eruitur ex Synodo Hierosolymitana anno 350. in caussa S. Athanasii congregata, teste eodem Athanasio Apol. 2., ubi tradit de quodam *Ischira* Synodum pronunciasse: *eum, qui Presbyter non esset, contra antiquam traditionem Episcopum nominare conati sunt Ariani*: Theodoretus etiam lib. 2. Hist. cap. 8. tradit Sardicense Concilium anno 347. edixisse, *Ischiram* ab Arianis constitutum Episcopum nequaquam verum fuisse Episcopum; ejusque ordinationem eo *irritam* extitisse, quod antea Presbyter non esset. Atque quidem hoc modo apud Graecos, & Orientales; sed apud Latinos adhuc dubitatur, & controvertitur; veriusque videtur, oppositum Graecorum eos morem interdum tenuisse. Sane in magno, ac universali Concilio Francofordiensi anno 794. c. 10. definitum est, *ut Gerbordus, qui se Episcopum*

esse dicebat a Magenardo Rothomagensi Metropolitano Episcopo ordinatum; confessus tamen se *Diaconum, & Presbyterum non secundum canonicam ordinationem ordinatum; ab eodem gradu Episcopatus, quem se habere dicebat, deponeretur*.

XV. Corpore *vitiatos* turpiter, ac vehementer Ordinibus sacris inhabiles declarant Ecclesiae Canones, & SS. Patres, non quidem quocunque vitio, sed insigni, ac definito correptos, ut habet can. 76. al. 77. Apostolorum: *qui vero surdus est, & coecus, ne sit Episcopus, non quasi pollutus, sed ne impediantur Ecclesiastica*. Quapropter Ditmarus Mersepurgen. Episcopus lib. 7. prodidit, Benedictum VIII. PP. anno circiter 1014. *in Ravenna duos, & Romae totidem Synodali judicio deposuisse ab Archiepiscopo Leone jam muto consecratos*: quod est irritas, ac invalidas censuisse ordinationes ab Archiepiscopo Ravennae Leone, qui jampridem mutus erat, peractas: & Jo: Scotus 4. d. 13. q. 2. edocet & *mutos*, & *amentes* consecrare non posse ob defectum, illos pronunciandi formam, istos vero intentionis, quod usu venire necesse est & in ordinatione non solum istis; sed etiam iis, qui *manibus* sunt *truncis* ob defectum adhibendi materiam; quod & docuit Innocentius III. c. *Exposuisti* tit. de corpore vitiatis. De quibus omnibus videri possunt & Innocentius I. Epist. 4. Nucerino Episcopo Felici n. 1., & Gelasius I. Epist. 9. ad Lucaniae Episcopos n. 16., Concilium Aurelian. III. can. 6., & Romanum sub Hilario Papa anno 465. can. 3., quo inquit: *quisquis talium consecrator extiterit, factum suum dissolvet*: id autem est, nullum, irritumque esse, quod fecit, agnoscet: extatque & c. *Si evangelica* dist. 55., ut & ejusdem PP. Hilarii Epist. 2. ad Ascanium Episcopum Tarraconen. n. 4. Insuper *Energumenos*, & *Arreptitios* ab Ecclesiasticis Ordinibus rejiciunt Canones 78. Apostolorum, 29. Illiberitani Concilii, 16. Arausicani I., 41. Arelatensis II., 6. Aurelianensis III., & 13. Toletani XI., nec non Gelasius I. Epist. 9. n. 19., & Gennadius Massiliensis lib. de Eccles. Dogmat. cap. 39. al. 72.

XVI. *Electum* etiam, & sine quadam inquisitione praemissa confirmatum illicite, ac invalide ordinari sanxit Bonifacius VIII. in 6. c. *Provida consideratione* de electione dicens: *Cum nonnulli concessione hujusmodi abutentes .... ad confirmandas ele-*

ctiones, & consecrandos electos temere procedendo: Nos super hoc espressius providere volentes confirmationes, & consecrationes hujusmodi ... decernimus nullius penitus existere firmitatis; & confirmantes, & consecrantes eosdem, ut in eo, in quo peccaverint, puniantur, ab Episcoporum confirmatione, ac consecratione per annum continuum ipso jure fore suspensos: ad quae Glossa inquit: *Ponamus, quod superior confirmet electionem sine tali inquisitione, an valeat consecratio postea secuta? Respondet* (Pontifex) *quod non; immo talis ordo est substantialis ipsius confirmationis; videlicet quia requiritur, quod praemittatur illa inquisitio*: & in Addit. ibidem habetur, notaturque, quod *consecrationem praecedere debet confirmatio, alias non valet consecratio tit. de dolo, & contum. Cum olim ... patet ergo, quod non tenuit consecratio*. Sed & ad insequens c. *Si eo tempore* de electione admonet glossa, quod *si Papa sibi provisionem Ecclesiae Cathedralis reservavit; licet electio non sit nulla; tamen omnia, quae sequuntur illam reservationem, sunt nulla ipso jure: ideo si electus velit habere confirmationem, & consecrationem; opus est, ut adeat Apostolicam Sedem;* alias *consecratio* nulla foret. Nec multum dissimile videtur id, quod legimus c. *In plerisque* de electione, & electi potestate in Clementinis.

CAPUT IV.

De illicitis ordinationibus eorum, de quibus lex relaxari potest, ac dispensari.

I. *Rebaptizatos*, nec non *extra Ecclesiam* baptismate initiatos sacris Ordinibus nequaquam idoneos esse discimus ex Innocentio I. Epist. 22. ad Macedones Episcopos illis verbis: *nostrae vero lex est Ecclesiae, venientibus ab Haereticis, qui tamen illic baptizati sint... nec ex his aliquem in Clericatus honorem vel exiguum subrogare*. Item ex S. Augustino lib. de unico Baptismo cap. 12., Leone Magno Epist. 3. al. 14. ad Januarium Aquilejen. Episcopum, Felice II. al. III. Epist. 7. ad omnes Episcopos, qua praecipit, ne *rebaptizati*, aut *extra Catholicam Ecclesiam bapti-*

zati prorsus ad Ecclesiasticam pervenire militiam permittantur: mox Gelasius I. in suo Decreto, seu Epist. ad Brundusinos, Concilium Toletanum IV. c. 18., Carthaginiense V. c. 11., & VI. sub Aurelio Episcopo can. 27. Cod. Afric., & c. *Confirmandum* d. 50., Gregorius Magnus Epist. 25. lib. 2. ad Jo: Scyllatinum Episc., Gregorius II. Epist. 3. al. 4. ad Thuringios, & Theodorus Cantuarien. Episcopus in Poenitentiali c. *Qui bis* de Consecrat. dist. 4. idem docuerunt, & docendo firmaverunt. Item *minime licebat quemquam in lecto propter morbum baptizatum in Clerum assumi;* quemadmodum affirmat S. Cornelius Papa ad Fabium Antiochenum Episcopum de *Novatiano* Schismatico scribens apud Eusebium lib. 6. cap. 35., quod asserit & Concilium Neocaesariense can. 12., quo cavetur, ne talis saltem *Presbyter* fieret. Sicut & *omnes, qui peregre fuerint baptizati, eo quod eorum minime sit cognita vita, placuit ad Clerum non esse promovendos in alienis Provinciis:* inquit Illiberitanum Concilium can. 24., qui extat & c. *Omnes qui* d. 98.

§. 1. *De privatis Ordinationibus.*

II. S*ine Synodo*, & assensu *Metropolitani* Antistitis Episcopus olim non ordinari poterat, nec Clericus initiari: Quare S. Cyprianus Epist. 68. ad Emeriten., & Asturicen. Legionensemque Ecclesias scripsisse scitur ita: *videtur de Divina autoritate descendere, ut Sacerdos plebe praesente sub omnium oculis deligatur; & dignus, atque idoneus publico judicio, ac testimonio comprobetur: sicut in Numeris Dominus Moysi praecepit ... instruit, & ostendit ordinationes Sacerdotales nonnisi sub populi assistentis conscientia fieri oportere, ut plebe praesente ... sit ordinatio justa, & legitima, quae omnium suffragio fuerit examinata. Nec hoc in Episcoporum tantum, sed & Sacerdotum, & in Diaconorum ordinationibus observasse Apostolos animadvertimus. Propter quod diligenter de traditione Divina, & Apostolica observatione observandum est, & tenendum, quod apud nos quoque, & fere per Provincias universas tenetur; ut ad ordinationes rite celebrandas ad eam Plebem, cui Praepositus ordinatur, Episcopi ejusdem Provinciae proximi quique conveniant; & Episcopus deligatur plebe praesente:* & Epist. 52. ad Antonianum

num: *factus est Cornelius Episcopus... de Clericorum pene omnium testimonio, de plebis, quae tunc affuit, suffragio; & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio*. Sane Isaac Armenorum *Catholicon*, vel Archiepiscopus, & Primas, qui anno 1140. vivebat, cum a suis ad Graecos defecisset, in 1. adversus ipsos Armenos *Invectiva* cap. 13. asserit: *quod Armenii neque ordinationem habeant, sed ab omni Sacerdotio sint alieni, liquet: Nam... in innumeras prolapsi haereses, & extranei facti ab Ecclesia Catholica; cum non accipiant ordinationem ab Ecclesia Caesariensi, nonne omnino profani sunt, & Laici?* Erat enim *Caesarea* Cappadociae Metropolis totius Dioecesis Ponticae, in qua & *Armenia* continebatur, suberatque ordinationibus Exarchorum, seu Archiepiscoporum Caesareae.

III. Nicaeni Concilii canon 4. ad Episcopi consecrationem complures jubet adesse Episcopos; & canon 6. habet: *illud generaliter est clarum; quod si quis praeter sententiam Metropolitani fuerit factus Episcopus; hunc magna Synodus definivit, Episcopum esse non oportere*: quod est *invalide* esse ordinatum. Sic & Antiochenum Concilium can. 19. statuit: *Episcopus non ordinetur absque Synodo, & praesentia Metropolitani Provinciae... sin autem aliter praeter haec, quae decreta sunt, fiat; non valeat ordinatio*: ex versione Herveti; vel *nullas ordinatio vires habeat*: ex illa Dionysii; quod in idem recidit, ac *invalidum* esse. Nec aliud sensit Leo Magnus Epist. 92. ad Rusticum Narbonen. Episcopum n. 1. inquiens: *Nulla ratio finit, ut inter Episcopos habeantur, qui nec a Clericis sunt electi, nec a Plebibus expetiti, nec a Provincialibus Episcopis cum Metropolitani judicio consecrati: unde cum saepe quaestio de male accepto bonore nascatur; quis ambigat, nequaquam istis esse tribuendum, quod non docetur fuisse collatum?* ut & Gregorius Magnus Epist. 15. lib. 3. Dalmatiae Episcopis praecipiens, ne cui sine suo consensu in Salonitana urbe *manus imponere; aut ordinare praesumerent. Quod si contra haec quidpiam... tentaveritis agere; decernimus vos a Dominici corporis, & sanguinis participatione privatos: nec is, quem ordinaveritis, habeatur Episcopus*: idque uti Metropolitanus. Quibus consentientes sunt Siricius PP. Epist. 4. n. 1., Innocentius I. Epist. 2. n. 1., Zosimus Epist. 5. & 6., Bonifacius I. Epist. 3., Hilarius Epist. 2.

 n. 1.

n. 1., & Joannes VIII. Epist. 70. ad Aribertum Ebredunen. Episcopum, in qua Caelestini I. Epist. 1., & Leonis M. 88. & 92. adducit; concordantque Concilia Laodicenum c. 12., Carthagin. II. cap. II., & IV. c. 22., Rejense c. 3., Arausican. I. c. 21., & Toletanum IV. c. 18., atque Romanum Eugenii II. an. 826. c. 5. Scripsit quidem S. Hilarius Papa Epist. 2. ad Ascanium Tarracon. Episcopum n. 4. *ordinatos ergo nunc Episcopos, qui licet te ignorante provecti sunt, cum suis autoribus meruerunt submoveri; hac ratione firmamus, si nec viduarum maritus fuerit quisquam &c.*, quasi qui sine Metropolitani autoritate facti fuerant Episcopi, aut *valide* ordinati essent; aut si *invalide*, Rom. Pontificis potestate firmari, ac instaurari valeant: Sed id ea ratione factum affirmo, quam Cap. VI. n. 16. producam.

IV. Huc spectat illud, quod legitur de *Paulino* Antiochenae Ecclesiae Episcopo; qui cum anno 389. *Evagrium* sibi successorem constituisset, suisque manibus Episcopum solus consecrasset; Antiochena Ecclesia talem ordinationem utpote *contra Canones* factam aspernata est, irritamque censuit; & exinde ad eam ex illis Evagrianis accedentes iterum ordinare non dubitavit; donec sub Innocentio I. res ad concordiam deducta est; uti docet ejusdem Innocentii Epist. 14. ad Bonifacium Presbyterum de *Antiochena Ecclesia*: quae Romam ad ipsum Innocentium PP. *missis Legatis ita pacem postulavit, & meruit; ut & Evagrianos suis ordinibus, ac locis intemerata ordinatione, quam acceperant a Memorato, susciperet; & Joannis* (Chrysostomi) *sanctae memoriae vel Clericos, vel Laicos in unum colligeret, atque congregaret; promittens ipsius Civitatis Episcopus frater meus Alexander, etiamsi quis forte vel a nobis, vel aliunde posterioris ordinationis ad eosdem venerit, se sine controversia recepturum; ac nomen Episcopi Memorati inter quiescentes Episcopos recitaturum*. De qua re agit & Theodoretus Hist. lib. 3. cap. 5., & lib. 5. cap. 35., ubi de Alexandro Antiochenae Ecclesiae Episcopo anno 413. assumpto scribit: *idemque factionem magni Eustathii causa incoatam, (quae quo minus jampridem esset cum reliqua Ecclesia denuo sociata, Paulinus impedimento fuit, & post eum Evagrius,) sua persuasione, & consilio caetero Ecclesiae corpori adjunxit*. Nota-

tare est autem, Innocentium tradere, *Evagrianos suis ordinibus, ac locis intemerata ordinatione* suscipi ab Alexandro; & ob hanc caussam ab Romana Ecclesia pacem eum meruisse: igitur antea Evagrianorum ordinationes temerabantur, hoc est iterabantur ab Antiochena Ecclesia; nam *Evagrium* (ut ut nonnulli conscripserint) contra Canones ordinatum fuisse & Theodoretus laudatus affirmat lib. 5. cap. 23., & S. Ambrosius Epist. 78. lib. 10. non diffiteri videtur scribens ad Theophilum Alexandr. Episcopum.

V. Rhemense Concilium anno 624. can. 25. decrevit; *ut decedente Episcopo in locum ejus non alius subrogetur, nisi loci illius indigena, quem universale, & totius populi votum, ac Provincialium voluntas assenserit: aliter qui praesumserit; abjiciatur e sede, quam invasit potius, quam accepit*: cur abjicitur e sede, seu deponitur velut intrusus, nisi quia ex Antiocheno Concilio ordinatio illa non valet? & ille Episcopus esse non debet ex Nicaeno? Cum anno 885. Lingonen. Episcopus Isaac diem obiisset; & Aurelianus Lugdunen Metropolita, Clero, populoque inconsulto, Egilonem quendam Monachum nuper de seculo venientem in Episcopum ordinasset: eo protinus vita functo, Clerus, & populus Lingonensis Teuthboldum sibi Praesulem delegit; quem quia Lugdunen. Archiepiscopus consecrare differebat, vel nolebat, ordinavit Stephanus V. al. VI. scribens: *Nos autem; qui omnium Ecclesiarum in B. Petro Apostolorum Principe curam suscepimus; scientes inter Episcopos non haberi eum, qui neque a Clero, neque a populo est expetitus; saepedictum Teuthboldum venerabilem Diaconum ipsorum lamentabilibus precibus inclinati Lingonensi Ecclesiae Episcopum consecravimus*: ut apud Frodoardum est Hist. Rhemen. lib. 4. cap. 1. Similiter Concilium Rom. a Gregorio V. anno 998. coactum can. 5. de Stephano Vellaven. Episcopo in Britannia statuit; eum *omni ordine sacerdotali* carere, quod a Widone Antistite suo avunculo, ac praedecessore fuerit electus; & post illius obitum a duobus tantum Episcopis consecratus, atque successor datus sine Cleri, populique consensu, ac voluntate.

VI. Quocirca Nicolaus II. Epist. 2. ad Gervasium Rhemen. Archiepiscopum scripsit de quodam Belvacensis Episcopa-

pa-

patus invasore: *Audivimus relatione multorum, quod Belvacensis Episcopus contra statuta Canonum sine vobis, & sine vestro assensu fuerit consecratus, immo execratus; & quod pejus est, ad Episcopatum sublimatus &c.* execratus autem est non consecratus. Concilium vero Romanum V. S. Gregorii VII. an. 1078. can. 5. ita sanxit: *ordinationes ... quae non communi consensu Cleri, & populi secundum Canonicas sanctiones fiunt; & ab his, ad quos consecratio pertinet, non comprobantur; infirmas, & irritas esse dijudicamus*. Quid est autem *infirmas*, nisi invalidas? quod si invalidas, ergo & nullas Concilium dixit. VII. item Concilium Rom. ejusdem S. Gregorii anno 1080. can. 6. decretum hujuscemodi condidit: *Quoties defuncto Pastore alicujus Ecclesiae alius est ei canonice subrogandus instantia visitatoris Episcopi, qui ei ab Apostolica, vel Metropolitana Sede directus est: Clerus, & populus remota omni seculari ambitione, timore, atque gratia, Apostolicae Sedis, vel Metropolitani sui consensu Pastorem sibi secundum Deum eligat. Quod si corruptus aliquo vitio aliter agere praesumpserit, electionis perperam factae omni fructu carebit; & de caetero nullam electionis potestatem habebit: electionis vero potestas omnis in deliberatione Sedis Apostolicae, sive Metropolitani sui consistat. Si enim is, ad quem consecratio pertinet, non rite consecrando teste B. Leone gratiam benedictionis amittit: consequenter is, qui ad pravam electionem declinaverit, eligendi potestate privatur*. Quibus cum *electio consecrationi* comparetur; si prava *electio* invalida, ac nulla statuitur; nulla quoque erit similis *consecratio*.

VII Nam & anno 1082. cum Hugo Diensis Episcopus Sedis Apostolicae Legatus in Meldensi Synodo *Robertum* Abbatem Resbacen. Meldensibus Episcopum ordinasset; quia sine Senonen. Archiepiscopi Richerii, ac Provincialium Episcoporum consensu id fuerat patratum; irrita, atque invalida pronunciata est ea *consecratio*: Robertus ille sacra communione multatus ab Archiepiscopo, ejusque suffragatoribus; & anno 1085. *Walterus* in Episcopum Melden. ordinatus ab eodem Archiepiscopo, aliisque illius Provinciae Antistitibus sedit usque ad annum 1102., Robertus vero in regimine suae Abbatiae decessit anno 1095. ex Clarii Chronico, & Annal. Bened. Sed & anno 1093. cum Mediolanensis Archiepiscopus

An-

Anſelmus III. vivere deſiiſſet, ei ſufficitur *Arnulphus*, al. *Arnoldus* a Porta argentea ab uno tantum Catholico Epiſcopo conſecratus, teſte Synchrono Anonymo Vitae Urbani II. Papae Autore; propterquod a Legato Sedis Apoſtolicae abdicatur, rejiciturque; quemadmodum ſcripto tradidit Sigonius lib. 9. de Reg. Italiae: ſed Urbano II. Placentiae magna Synodo celebrata Mediolanum biennio poſt progreſſo, *Arnulphum diu quidem electum, ſed nondum conſecratum eodem tempore ex conceſſione Domini Papae Mediolani conſecravere* Saltsburgenſis Archiepiſcopus, & Patavienſis, ac Conſtantienſis Epiſcopi, inquit Bertholdus Conſtantienſis in Chronico; qui ab uno conſecratum appellat *electum*, non ordinatum.

VIII. Hoc loco referri poteſt & illud Concilii Romani II. a S. Gregorio VII. anno 1075. celebrati; in quo ſtatutum fuit: *Si quis deinceps Epiſcopatum, vel Abbatiam de manu alicujus perſonae laicae ſuſceperit, nullatenus inter Epiſcopos, vel Abbates habeatur ... ſimiliter etiam de inferioribus Eccleſiaſticis dignitatibus conſtituimus*: idque dicitur factum ex Patrum exemplis videlicet VII. Synodi Oecumenicae, & VIII. Concilii univerſalis: Septima namque can. 3. habet: *omnis electio Epiſcopi, Presbyteri, vel Diaconi a Principibus facta irrita maneat ſecundum regulam, quae dicit: ſi quis Epiſcopus ſecularibus Poteſtatibus uſus Eccleſiam per ipſos obtinuerit, deponatur, & ſegregetur &c.* qui eſt canon 30. Apoſtolorum confirmatus ab Antiochena Synodo: idipſum in ſuo VII. Romano Concilio anno 1080. conſtituit idem Gregorius VII., & in Beneventano anno 1087. *Victor III.*, *Paſchalis* vero *II.* etiam memoratum Canonem Apoſtolicum adduxit Epiſtola 22. ad Henricum Regem contra *Inveſtituras* edita; qui & ratum habuit conſtitutum Concilii Viennenſis anno 1112. a Guidone Archiepiſcopo, & Sedis Apoſtolicae Legato, ac poſtmodum *Calliſto II* cum pluribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis factum his verbis: *Inveſtiturarum Epiſcopatuum, & Abbatiarum, & omnium Eccleſiaſticarum rerum de manu laica S. Romanae Eccleſiae auctoritatem ſequentes haereſim eſſe judicamus.*

§. 2.

§. 2. *De Servis*.

IX. S*Ervos*, seu *mancipia* ab Ordinibus sacris prohiberi liquet ex can. 81. Apostolorum: *Servos in Clerum provehi sine voluntate Dominorum non permittimus*: ex Concilio Eliberitano can. 8., Leone M. Epist. 1. ad Campaniae Episcopos; & Gelasio I. Epist. ad Brundusinos, & 9. ad Lucaniae Episcopos, ut & c. *Quis aut leges*, ac *Ex antiquis* d. 54., ubi dicit, id cautum *in moderno Concilio, quod tantorum virorum collectione Pontificum sub omnium saluberrimae provisionis assensu constat esse perfectum*: & quamquam addit: *si quis jam ex his* (servis) *Presbyter reperitur, in eodem gradu peculii sui* (al. *sola*) *amissione multatus maneat*: *Diaconus vero aut Vicarium praestet; aut si non habuerit, ipse reddatur*: nec dissimilia habet c. *Frequens* ibi: tamen Concilium Altheimi an. 916. al. 931. a Legatis Sedis Apostolicae, ac tribus Germaniae Archiepiscopis cum Episcopis, Abbatibus, aliisque multis celebratum can. 38. sanctionem edidit: *si enim propter Dei dilectionem quis de servis suis quenquam elegerit, & docuerit literas, & libertati condonaverit; & per intercessionem erga Episcopum Presbyterum effecerit: ille autem postea in superbiam elatus Missam Dominis suis, & Canonicas horas observare, & psallere renuerit... accusetur apud Episcopum, qui eum ordinavit, & degradetur; & fiat servus illius idem Domini sui, sicut natus fuerat &c.*, cui consonat Concilium Triburien. c. *Nulli* d. 54. illis verbis: *porro servus non canonice consecratus; postquam de gradu ceciderit; ejus conditionis sit, cujus fuerat ante gradum*. Numquid autem qui celebrandi, sacrificandique *potestatem* servat; estque verus Sacerdos; ad conditionem servi, atque mancipii ab Ecclesia detruderetur? Nec est, quod dicant, servare eum Sacerdotii *characterem*: quoniam, ut supra docui; Presbyter non *charactere* solo constituitur, sed *potestate*; qua sublata Presbyter ulterius appellari non debet; sed quondam Presbyter.

X. His adjungi possunt Epist. 4. Innocentii I. Felici Nucerino Episcopo scribentis n. 3. *de Curialibus autem manifesta ratio est*, eos ordinari non posse; proptereaquod cum addicti

sint

sint Curiae, reddi deberent, si quando repeterentur, uti *Servi*: & Concilia Aurelian. I. anno 511. can. 5., Arvernense II. can. 6., Toletanum IV. can. 18. & 72., Triburiense can. 29., & Martinus Bracarensis can. 46., Gregorius Magnus Epist. 25. lib. 2., & Gregorius II. Epist. 4. ad Thuringios; nec non c. *Nullus*, & *de Servorum* d. 54., item c. *Instruendi*, *de famulis*, *de servorum*, & *Consuluit* De servis non ordinandis; & c. *Ut filii* de filiis Presbyterorum. Sed illud non omittendum omnino, quod Concilium Bituricense anno 1031. constituit can. 11. inquiens: *Ut Episcopi, quando faciunt Ordines, vel Clericos, audiente populo excommunicent; ut nullus eis offerat ad Clericatum filium Presbyteri, neque Diaconi, neque Subdiaconi; neque Servos, neque Collibertos nisi libertate donatos. Et si cuipiam de talibus sacrum Ordinem, aut Clericatum ignoranter tribuerit Episcopus; mox ut cognitum fuerit, Archidiaconus deponat eos; quia irrita est illicita ordinatio, sicuti Sancti Patres dixerunt*: irritum autem diximus idem esse, atque *invalidum*, & nullum.

§. 3. *De subditis alienis &c.*

XI. Alienos subditos, alienaeque Dioecesis Clericos, vel in aliena Dioecesi ordinare vetuit Nicaena Synodus; irritum, infirmumque, si fieret, edixit can. 16. hujuscemodi: *Sin autem etiam ausus fuerit quispiam eum, qui ad alium pertinet, surripere, & in Ecclesia ordinare, non consentiente proprio Episcopo, a quo recessit; qui in Canone censetur, irrita sit ordinatio*: sic & Sardicense Concilium can. 19. *Ut quicunque ex alia Parochia voluerit alienum Ministrum sine consensu Episcopi ipsius, & sine voluntate ordinare; non sit rata ordinatio ejus*: ex versione Dionysii, sed graecus textus ab Herveto conversus can. 15. habet: *Si quis Episcopus ex alia Paroecia velit alienum Ministrum sine consensu Episcopi proprii in aliquo gradu constituere; irrita, & infirma ejusmodi constitutio existimetur*. Carthaginiense vero V. Con. can. 13., qui est can. 8. Cod. Afric., & c. *Si quis* d. 58. decernit: *Si quis de alterius Monasterio susceptum vel ad Clericatum promovere voluerit; vel in suo Monasterio Majorem Monasterii constituere; Episcopus, qui hoc fecerit, a caeterorum communione sejunctus suae tantum plebis com-*

communione contentus sit; & ille neque Clericus, neque Praepositus perseveret: At nullo modo perstasset Praepositus; ergo & nullo modo Clericus. Praeterea in Moguntino Concilio III. anno 888. statutum fuit can. 14. *Nullus Episcopus alterius Parochianum praesumat retinere, aut ordinare absque ejus voluntate, vel judicare: quia sicut irrita ejus erit ordinatio, ita & judicatio. Quoniam censemus nullum alterius judicis nisi sui sententia teneri; nam qui eum ordinare non potuit, nec judicare ullatenus poterit*: affigiturque etiam Sixto II. Epist. 2., nec non Callixto I c. *Nullus primas* 9. q. 2. interpolate tamen. Concilium autem illud generale fuit Germaniae a tribus Archiepiscopis Moguntino, Coloniensi, & Trevirensi cum Episcopis suis, & Abbatibus celebratum: porro si *judicatio* fuisset irrita prorsus, & omni ex parte; ita & *ordinatio*, & non dumtaxat quantum ad executionem.

XII. Apostolorum canon 34. al. 36. tradit: *Episcopum non audere extra terminos proprios ordinationes facere in Civitatibus, & Villis, quae illi nullo jure subjectae sunt: si vero convictus fuerit fecisse praeter eorum conscientiam, qui Civitates, & Villas detinent; & ipse deponatur; & qui ab illo sunt ordinati*: sed can. 13. Antiochenus ita poenam ordinatoris expressit: *irrita quidem, quae ab eo geruntur, existant; ipse vero... damnatus a sancto Concilio*: & can. 22. habet: *Episcopus in alienam Civitatem, quae ei subjecta non est, non ascendat; nec in Regionem, quae ad eum non pertinet, ad alicujus ordinationem; nec Presbyterum, vel Diaconum constituat in locis alii Episcopo subjectis nisi cum voluntate proprii illius Regionis Episcopi: si quis tale quid ausus fuerit; infirma sit ordinatio; & ipse a Synodo puniatur*: juxta translationem Herveti; vel *irrita sit ejus ordinatio*, ut placuit Dionysio. Idipsum vetuerunt & Siricius Papa Epist. 4. ad Afros n. 6., & Innocentius I. Epist. 2. ad Victricium Episcopum Rothomagen. n. 7., Concilia itidem Carthaginiense III. can. 21. & 44., Taurinense can. 7., Arausicanum I. can. 8., Turonense an. 361. can. 9., Veneticum an. 465. can. 10., Ephesinum can. 8., Toletanum XII. can. 4., ac XIII. can. 11., & Romanum Zachariae Papae an. 743. can. 11.

XIII. Quum Aegidius Rhemorum Antistes, ac Belgicae II. Metropolita Presbyterum quendam *Promotum* nomine consecras-

craſſet Epiſcopum Dunenſis Caſtri vulgo *Chateau Dun* in agro Carnutino; qui locus nec ad Rhemenſem Dioeceſim, nec ad Belgicam II. pertineret, ſed ad Eccleſiam Carnutinam, Senonenſemque Provinciam; idque, quantum conjicere licet, opera Sigeberti Francorum Regis: anno 573. magna eſt Pariſiis Synodus coacta; cui interfuere quatuor Archiepiſcopi, ac undetriginta Epiſcopi, quorum VII. vel in Tabulis Eccleſiaſticis, vel ſuis in Eccleſiis pie coluntur; deditque ad memoratum Aegidium literas his verbis: *indicamus, ut Presbyterum ipſum nomine Promotum; qui omiſſa ſeveritate Canonica a vobis dicitur tam temere conſecratus, ut juſte debeat de gradus ipſius dignitate deponi, ſicut canonum conſtituta ſanxerunt; ad vos evocetis, vel vobiſcum retineatis, ut injuriam nec Eccleſiae, nec Sacerdoti ſuo ulterius debeat irrogare... Idcirco noverit beatitudo veſtra hoc apud univerſum praeſenti tempore Concilium conſtitutum; ut ſi memoratus Presbyter aut propria contumacia, aut cujuſcunque poteſtatis aſſentatione in praedicta Dunenſi Eccleſia praeſumpſerit ſub hujus ſubrepti honoris argumentatione ulterius reſidere; vel res Eccleſiae ipſius amplius uſurpare; aut Altaria benedicere; infantes confirmare; vel ordinationes per quaſcunque Parochias facere; aut Epiſcopo ſuo fratri veſtro Domno Pappulo* (Carnutino) *reſiſtere prava intentione praeſumſerit; ab omni coetu Epiſcoporum, vel a communionis conſortio perpetuo anathemate feriatur: & frater noſter Domnus Pappulus Epiſcopus, vel Eccleſia Carnotina Parochias, quas hucuſque habuit ſub ſua ordinatione, debeat auxiliante Domino gubernare &c.* Quae literae & apud Gregorium Turonen. lib. 7. cap. 17., & in Conciliorum Collectione leguntur; oſtenduntque, quum Concilium *Promotum* illum nonniſi *Presbyteri* titulo cohoneſtarit; Patres Gallicanos cenſuiſſe nullam, & invalidam ejus ordinationem fuiſſe.

XIV. Vermerienſe tandem in Gallia Concilium an. 753. congregatum hoc edidit decretum can. 14. *Ut ab Epiſcopis ambulantibus per patrias* (ideſt per Regiones) *ordinatio Presbyterorum non fiat: ſi autem* (facta ordinatione) *boni ſunt illi Presbyteri; iterum conſecrentur:* cur hoc, niſi quia irrita, & invalida fuit conſecratio? Concilium vero Vernenſe I. itidem in Gallia biennio poſt celebratum can. 13. ita habet: *De Epiſco-*

ſcopis vagantibus . . . placuit juxta conſtituta SS. Patrum, ut nec in alterius Parochia miniſtrare; nec ullam ordinationem facere debeant ſine juſſione Epiſcopi, cujus Parochia eſt: & ſi hoc facere praeſumpſerint, ab officio ſuſpendantur interim, quod ad Synodum exinde venerint, & ibidem ſecundum canonicam inſtitutionem accipiant ſententiam S. etiam Innocentius I. Epiſt. 23. ad Toletanam Synodum can. 2. ſcripſit: *Rufinus, & Minicius in alienis Eccleſiis contra Nicaenos Canones Epiſcopos uſurpaverunt ordinare . . . & quia perperam facti ſunt; intelligant id, quod vitioſo initio adepti ſunt, ſe diutius obtinere non poſſe*: id eſt deponendos eſſe. Tridentinum tamen Concilium ſeſſ. 23. de Reformat. cap. 8. jure novo, atque mitiori tantum *ſuſpenſionis* poenam hujuſcemodi ordinationibus inflixit, & ſeſſ. 14. de Reformat. cap. 2. inquiens: *Nemo Epiſcoporum, qui titulares vocantur, etiamſi in loco nullius Dioeceſis, etiam exempto, aut aliquo Monaſterio cujuſvis Ordinis reſederint, aut moram traxerint, vigore cujuſvis privilegii ſibi de promovendo quoſcunque ad ſe venientes pro tempore conceſſi, alterius ſubditum etiam praetextu familiaritatis, continuae commenſalitatis ſuae abſque ſui proprii Praelati expreſſo conſenſu, aut literis dimiſſoriis ad aliquos ſacros, aut minores Ordines, vel ad primam Tonſuram promovere, ſive ordinare valeat Contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum; taliter vero ordinati ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Praelato viſum fuerit, ipſo jure ſint ſuſpenſi*: quanquam multo ante *ſuſpenſionis* poenam adhibuit Innocentius III. Epiſt. 11. lib. 14., & Epiſt. 218. lib. 15.

§. 4. *De ordinatis ſine titulo.*

XV. SIne titulo, ac loco Eccleſiaſticos Ordines ſuſcipere ita prohibuerunt antiqui Canones, ut irritam, ac nullam voluerint eam ordinationem eſſe. Canon enim 6. Chalcedonenſis vetat, *neminem abſolute ordinari nec Presbyterum, nec Diaconum . . . niſi ſpecialiter in Eccleſia Civitatis, aut Pagi, aut in Martyrio, aut Monaſterio, qui ordinandus eſt, pronuncietur. Eos autem, qui abſolute ordinantur, decernit S. Synodus irritam, ac invalidam habere hujuſmodi manuum impoſitionem*: juxta Herveti verſionem: extatque & c. *Neminem* d. 70., &

Leo

Leo Magnus Epist. 92. ad Rusticum Narbonen. Episcopum n. 1. confirmat scribens: *aliter autem vana habenda est creatio* (Clericorum), *quae nec loco fundata est, nec autoritate munita*. Quapropter Carolus M. anno 789. in Capitul. Aquisgranen. n. 25. renovans hunc Canonem Chalcedonen. inquit: *horum ordinationem constituit S. Synodus inefficacem*; quod est invalidam: & Ratisponen. Concilium (si verum est,) anno 803. ex rescripto, sententiaque Leonis III. Papae censuit, *Chorepiscopos* ideo non esse Episcopos praesertim, *quia nec ad quandam Civitatis Episcopalem sedem titulati erant*; ut legitur cap. 4. & 6. Capitularium Regum Franc., ducique etiam videtur ex praefati Concilii Chalcedonen. can. 10., & magnum, ac universale Concilium *Francofordien.* anno 794. can. 28. & ipsum de Clericis edixit, *ut non absolute ordinentur*.

XVI. Nam c. *Sanctorum Canonum* d. 70. ex Concilio Placentino ab Urbano II. anno 1095. coacto perspicue docetur: *Sanctorum Canonum statutis consona sanctione decernimus; ut sine titulo facta ordinatio irrita habeatur; & in qua Ecclesia quilibet titulatus est, in ea perpetuo perseveret: omnino autem in duabus aliquem titulari non licet*: Nec duos in una; sicuti jam sanxerat Nicaena Synodus 1. can. 8. de *Catharis*, ne *duo in una Civitate* noscantur esse *Episcopi*; & Chalcedonen. Concilium can. 10. ne *Clerici in duabus conscribantur Ecclesiis*: ut & Hilarius PP. Epist. 2. ad Ascanium Episcopum, & Synodus VII can. 15. Hinc cum M. de Chimelejo in Abricensem Episcopum fuisset electus, & a Metropolitano suo confirmatus aliquandiu eam administrasset Ecclesiam; inde a Turonensi Archiepiscopo ad Andegavensem Cathedram Episcopalem translatus, & consecratus extitisset, facta ei etiam ad id a Rothomagensi Metropolitano suo potestate; Innocentius III. ea de re Epistolam 533. lib. 1. dedit Decano, & Capitulo Andegavensi hoc exemplo: *Nos super facto ejus cum fratribus nostris communiter tractatum habentes, & subtiliter indagantes, quod licet munus sibi consecrationis impensum nec prioris Ecclesiae ipsum Pontificem fecerit, nec secundae; cum ad primam non fuerit consecratus; & ad secundam, prioris vinculo perdurante, non potuerit canonice consecrari adhuc alteri alligatus conjugatu: illud tamen &c.* Idemque Innocentius c. *Per tuas nobis* de

 simo-

simonia respondit; quendam in Subdiaconum ordinatum quidem *cum titulo*, sed & *cum pacto* non petendi quicquam ab eo, non debere in suscepto Ordine ministrare, nec ad superiores ascendere sine *dispensatione*.

XVII. Si quidem Lateranense III. Concilium anno 1179. sub Alexandro III. factum can. 5. rem ita temperavit, ut caveret quidem, ne quis ordinaretur *sine titulo certo*, sed ordinationem *irritam* minime pronunciavit; verumtamen ut ordinator Episcopus Ordinatis providere teneretur; quod postea Londinense Concilium anno 1200. can. 5. exscripsit; confirmavitque etiam praedictus Innocentius III. Epist. 76. lib. 1. Zamoren. Episcopo scribens: *licet autem praedecessores nostri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoventur, in injuriam promoventium irritas esse voluerint, & inanes; nos tamen benignius agere cupientes &c.*

Hoc autem loco mihi liceat referre etsi nonnihil dissonum *Concilii Toletani IX.* anno 655. editum decretum can. 2., quo dicitur: *Decernimus; ut quamdiu fundatores Ecclesiarum in hac vita superstites extiterint; pro eisdem locis curam permittantur habere solicitam; atque Rectores idoneos in eisdem Basilicis iidem ipsi offerant Episcopis ordinandos. Quod si tales forsitan non inveniantur ab eis; tunc quos Episcopus loci probaverit Deo placitos, sacris cultibus instituat cum eorum conniventia servituros. Quod si spretis eisdem fundatoribus, Rectores ibidem praesumpserit Episcopus ordinare; & ordinationem suam irritam noverit esse; & ad verecundiam suam alios in eorum loco, quos iidem ipsi fundatores condignos elegerint, ordinari.* Quo appareat, quot modis fieri possit *irrita*, ac *invalida* ordinatio; nimirum cum Ecclesiae variis ex caussis videbitur.

§. 5. *De Criminosis*.

XVIII. Criminosos, & *Expoenitentes*, ac publice lapsos Ordinari non debere docuit in primis Apostolus 1. ad Timotheum 3., & ad Titum I., can. 59. al. 60. Apostolorum, Origenes lib. 3. contra Celsum, S. Cyprianus Epist. 64. ad Epictetum, aliique plurimi SS PP., & Concilia, ut frustra factum sit, omnes in medium velle proferre. Praestat ta-

tamen ex Augustino audire, quid criminis nomine hoc loco veniat: *Apostolus Paulus*, inquit Tract. 41. in cap. 8. Joannis, *quando elegit ordinandos vel Presbyteros, vel Diaconos, & quicunque ordinandus est ad praepositaram Ecclesiae; non ait: si quis sine peccato est: hoc enim si diceret; omnis homo reprobaretur, nullus ordinaretur; sed ait: si quis sine crimine est: sicut est homicidium, adulterium, aliqua immunditia fornicationis, furtum, fraus, sacrilegium, & caetera hujusmodi... crimen autem est peccatum grave accusatione, & damnatione dignissimum*. Hinc Innocentius I. Epist. 1. ad Decentium Episcopum n. 8. de *Oleo sancto* infirmis dando scribit: *nam poenitentibus istud infundi non potest, quia genus est Sacramenti: nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?* & Hilarius Papa Epist. 4. in Romano Concilio anno 465. pronunciavit de bigamis, & expoenitentibus: *quisquis talium consecrator extiterit, factum suum dissolvet*: idest irritum erit, quod fecit. Gregorius vero M. Epist. 26. lib. 3. ad Januarium Calarit. Episcopum data dicit: *qui igitur post acceptum sacrum Ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit; sacro ordine ita careat, ut ad Altaris ministerium ulterius non accedat*: ubi si primo loco sacer Ordo significat non solum Ordinis *exercitium*; sed etiam Ordinis *potestatem*; cur non itidem erit & secundo loco? & Epist. 5. lib. 4. ad Venantium Episcopum Lunensem: *respondentes statuimus; Diaconum, & Abbatem de Portu Veneris, quem indicas cecidisse, ad sacrum Ordinem non debere, vel posse ullo modo revocari*; quod est nec licite, nec valide.

XIX. Ex facto autem Donatistarum cum Caeciliano perspicue patescit vetus mos Ecclesiae irritas declarandi ordinationes lapsorum, & criminosorum. Nam Optatus Mileviran. lib. 1. contra Parmen. scribit: *ab his tribus personis* (Lucilla Matrona, Botro, & Caelestio Presbyteris) *contra Caecilianum caussae conjectae sunt, ut vitiosa ejus ordinatio diceretur*, facta circiter anno 311. a Felice Aptungitano Episcopo; igitur congregati fere LXX. Episcopi Carthagine irritam, ac nullam ejusdem Caeciliani consecrationem publicarunt, eo quod ordinatus in Episcopum Carthaginis a Felice Aptungen. Antistite, qui olim in Diocletiani, Maximianique persecutione sacros igni codices comburendos tradiderit; ideoque dignitate exci-

derit: unde *a Caeciliano mandatum est; ut si Felix in se, sicut illi arbitrabantur, nihil contulisset, ipsi tanquam adhuc Diaconum ordinarent Caecilianum*: inquit Optatus n. 19., vel *si traditores sunt, qui me ordinaverunt, ipsi veniant, & ordinent me*: ut est apud S. Augustinum in Brevic. Collat. 3. cap. 16., qui & lib. de unico Baptismo cap. 16. tradit, Donatistas illud inclamasse, *quod ipse Felix esset manifestissimus traditor; & ideo Caecilianus Episcopus esse non posset, quod ab illo traditore fuerit ordinatus*: propterea loco ejus ordinaverunt Majorinum; idque cum adhuc essent Catholici, etsi tumultuantes Donatiani. Ut quid enim dati sunt judices, qui caussam & Caeciliani, & Felicis cognoscerent; utrum traditor hic fuerit; & ille a traditoribus ordinatus; nisi mos, & lex extitisset in Ecclesia, ne lapsi, & criminosi Episcopi, ac dignitate exuti ordinare valerent? cum Catholici reponere quivissent: sive traditor fuerit Felix, sive non; Caeciliani ordinandi potestatem habebat: ideoque Caeciliani ordinatio irrita, seu nulla dici nequit: nunquam autem hoc dixerunt, sed toti fuerunt in ostendendo Felicem non fuisse proditorem, nec Caecilianum criminosum, aut a traditoribus ordinatum.

XX. Notus est abunde canon x. Nicaeni Concilii: *Quicumque ex iis, qui lapsi sunt, vel per ignorantiam, vel scientibus iis, qui promoverunt, ordinati sunt; hoc Ecclesiastico Canoni non praejudicat: ii enim cogniti deponuntur*: quia non rite, & *valide* ordinati. Quapropter S. Isidorus Hispalen. Episcopus Epist. ad Helladium Toletanum, illiusque Provinciae Episcopos graviter eos commonefacit de redigendo in ordinem Cordubensi Antistite, qui *in carnale crimen lapsus fuerat: sciat*, adjiciens, *enim se amisisse nomen, & officium Sacerdotis, qui meritum perdidit sanctitatis*: ex qua Epistola falsi convincitur, inquit Jo. Morinus de administratione Sacram. Poenitentiae cap. 15. n. 6., & Mabillonius lib. 12. Annal. Benedict. n. 27. sub an. 632., alia sub ejus nomine conficta ad *Masonem Episcopum*, quae lapsorum Sacerdotum restitutionem approbat; & quae refertur c. *Domino sancto* d. 50., & c. *Hoc ipsum* 33. q. 2., quod tamen non probo: nam aliud est, Sacerdotem lapsum poenitentiae addicere; aliud poenitentia functum dignitati restituere. S. enim Isidorus tam Epist. ad Helladium, quam

lib.

lib. 2. de Divinis Officiis cap. 5. docet, eum, qui in *Sacerdotio*, vel *Episcopatu* peccatum admiserit, non debere panes offerre Domino, quia lex peccatores a Sacerdotio removet: non tamen negat poenitentia functos, atque purgatos suis posse ordinibus restitui, uti perhibet Epist. ad Masonam, quam referunt etiam Burcardus, & Ivo: quippe *Clericos* post lapsum reparari per poenitentiam posse, pluribus ostendit Gratianus d. 50. c. 13. & seqq. ex Conciliis, sanctisque Patribus, & maxime ex SS. Hieronymo, Augustino, & Gregorio M. ante Isidorum. Quantum autem ad crimen homicidii c. *Clericis* extra de Homicidio Alexander III. tale responsum edidit: *Clericis in sacris Ordinibus constitutis ex Concilio Toletano judicium sanguinis agitare non licet. Unde prohibemus, ne aut per se truncationes membrorum faciant; aut judicent inferendas. Quod si quis tale quid fecerit; honore privetur, & loco.* Concilium vero Tridentin. sess. 14. cap. 7. de homicidio voluntario statuit, ut *nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit* patrator.

XXI. Et cum Glossa ad c. *Placuit* ejusdem d. 50. notavit, difficilius dispensari cum *poenitente*, quam cum *Bigamo*: vel intelligi debet de bigamo *similitudinario*, ac infra ordines majores; vel de eo, qui nondum poenitentiam egit, explevitque; aut juxta jus, moremque priscum, quo nunquam *poenitentiae* addicti ad sacros Ordines promovebantur, seu instaurabantur: praeterquamquod Autor glossae non tantae autoritatis est; ut in omnibus sit amplectendus. Caeterum Illiberitani Concilii canon 30. ait: *Subdiaconum eum ordinari non debere, qui in adolescentia sua fuerit moechatus; eo quod postmodum per subreptionem ad altiorem gradum promoveretur: si autem aliqui sunt in praeteritum ordinati, amoveantur:* quem Rabanus Maurus exscripsit in Poenitentium lib. 2. cap. 4., & Symmachus PP. Epist. 25. Episcopis Hispaniae inter alia n. 1. & 2. praecipit, ne ad sacros Ordines *Poenitentes* promoveant; quod legitur & c. *Si ille qui* d. 50., Paschalis vero II., & Patres in Concilio Guastallen. anno 1106. *Schismaticos* Episcopos, Clericosque in suis honoribus, ac officiis admiserunt; modo *criminosi*, aut *simoniaci*, aut *invasores* non essent.

§. 6. *De Illiteratis &c.*

XXII. I*Lliteratos* quoque minus idoneos ad ſacros Ordines veterum quamplures judicarunt, & voluerunt; ac in primis Zoſimus Papa Epiſt. 1. ad Hſichium Salonit. Epiſcopum his verbis: *Qui Eccleſiaſticis diſciplinis imbutus per ordinem non fuiſſet, & temporis approbatione Divinis ſtipendiis eruditus; nequaquam ad ſummum Eccleſiae Sacerdotium aſpirare praeſumeret: & non ſolum in eo ambitio ineſſicax haberetur, verum etiam in ordinatores ejus, ut carerent eo ordine, quem ſine ordine contra praecepta Patrum crediderunt praeſumendum*: c. *Qui Eccleſiaſticis* d. 59., eumque ſecuti Hilarius, Gelaſius, Gregorius I. & II. cum Leone Magno; nec non c. *Cum ſit ars*, atque c. *Quamvis multa* de aetate, & qualit. ordinan., uti & Concilium Toletan. IV. can. 18. *Spurios*, & *Illegitimos* ſimiliter inhabiles eſſe declaratos ad ſacrorum Ordinum miniſtrationem omnibus conſtare ſcimus; ſed de tempore non item. Autor Operis de re Saeram. tom. 2. id factum ſcribit poſt ſextum ſeculum: ſed ego vetuſtiorem exiſtimo morem; haberique ex Epiſtola Gelaſii I. ad Brunduſinos, ejuſque Conſtituto; quo inter *illicitas ordinationes*, quas ab Epiſcopis fieri prohibet, enumerat & illas *Bigami, Expoenitentis, Notatique*: quid autem eſt *notatum*, niſi infamiae nota inuſtum, uti *Spurius* eſt, & *illegitimus?* De his Concilium Melden. anno 845. can. 64., Lateranenſe III. anno 1179., & Innocentius III. Epiſt. 444. lib. 1., qua praecepit Vpſalenſi in Suetia Epiſcopo, ut binos Epiſcopos hac nota promotos *a Pontificali officio* deponeret; & *electionem tertii irritam, & inanem* decerneret.

XXIII. *Laicos*, ac *Neophytos*, nec non *Curiales*, ſeu Curiae adſtrictos, & qui poſt baptiſmum *militiae nomen* dediſſent, a ſacris Ordinibus prohibitos habemus ex antiquis SS. PP., & primum de *Neophytis* liquet ex Apoſtolo 1. ad Timoth. 3., qui tamen id de Epiſcopis dumtaxat affirmat. De *Laicis* vero extat Caeleſtini I. Epiſt. 2. ad Epiſcopos Vien., & Narbon. Provinciae, quae n. 6. habet: *Abſtineatur ab illicitis ordinationibus: nullus ex Laicis; nullus Digamus; nullus, qui ſit Viduae maritus ordinetur, ſed irreprehenſibilis, & qualem eligit*

Apo-

Apostolus, fiat ... & si quae factae sunt ordinationes illicitae, removeantur: & 3. ad Apuliae, Calabriaeque Praesules: *Audivimus quasdam propriis destitutas Rectoribus Civitates Episcopos sibi petere velle de Laicis; tantumque fastigium tam vile credere, ut hoc his, qui non Deo, sed seculo militaverunt, aestiment nos posse conferre; non solum male de suis Clericis, in quorum contemptum hoc faciunt, judicantes; sed de nobis pessime, quos credunt hoc posse facere, sentientes.* Quinam autem sint illi Laici, exposuit n. 2. inquiens: *qui viventes seculo, & omnem Ecclesiasticum ordinem nescientes saltu praepropero in alienum honorem ambiunt immoderata cupiditate transcendere; & in aliud vitae genus calcata reverentia Ecclesiasticae disciplinae transire.* Sed & ante eum Siricius PP. Epist. 3. ad Orthodoxos, & 4. ad Afros, ut & Innocentius I. Epist. 2. ad Victricium n. 2. *si quis post remissionem peccatorum cingulum militiae secularis habuerit, ad Clericatum omnino admitti non debet:* qui & Epist. 4. ad Felicem Episcopum n. 3. ait: *Designata sunt genera* (Laicorum), *de quibus ad Clericatum pervenire non possunt; idest si quis fidelis militaverit; si quis fidelis caussas egerit... de Curialibus autem manifesta ratio est &c.* Quos omnes praeivit Tertullianus de Praescript. Haeret. cap. 41., secutusque est Leo M. Epist. 87. ad Mauros, & 88. ad Anastasium.

XXIV. *Extra tempora* designata notum est ordinari non posse; sed quibusdam in locis ita aliquando etiam inhibitum esse legimus, ut *irrita* ordinatio eo patrata modo declarata fuerit; quemadmodum in Tolosano Concilio anno 1056. per tres Archiepiscopos jussu Victoris II. PP. celebrato; in quo can. 2. statutum est; ut *eadem ordinatio ne fiat nisi temporibus secundum Canones statutis; aliter quidem irrita fiat ordinatio:* quam tamen Lupus Dissert. Prooem. de Crimine Simoniae cap. 16. irritam putat dictam quantum ad *executionem*, non quantum ad Ordinis naturam, ac essentiam; hoc autem est *illicitam* quidem fore, sed non *invalidam*. Verum annon constabat ex antiquis Ecclesiae regulis maxime ex Epistolis Leonis M., & Gelasii I., illicitas esse, ac inhibitas hujusmodi ordinationes? supervacaneus ergo fuisset canon memorati Concilii, nisi aliquid ultra, & praeter morem addidisset, nimirum non solum illicitam, sed & *invalidam* fore eam ordinationem.

Quod comprobare videtur Alexander III. c. *Sane super* de Temp. ordinat. Herefordiensi Episcopo scribens *depositionem* irrogari hujusmodi ordinatis; quae poena non semel ordinationem irritam, nullam, ac invalidam denotabat: tametsi Urbanus III. ibidem c. *Cum quidam*, & Pius II. Bul. 7. *Cum ex sacrorum suspensionis* tantummodo poenam iisdem inflixerint; ut & alii post illos; sed id jure novo, quo in omnibus hujus capitis Ordinationibus saepe variatum est, ac *dispensatum* a priscis legibus, ut in *Laicis*, *Neophytis*, *Illegitimis* &c.

XXV. Est & canon 9 Nicaenus, qui habet *Si qui citra examinationem promoti sunt Presbyteri; vel examinati sua peccata confessi sunt; eisque confessis praeter canonem moti homines manus impofuerunt; eos canon non admittit*: estque fere idem atque can. 9. Neocaesariensis; referturque c. *Si quis Presbyter* d. 24. ex c. 24. Martini Bracaren., quod quidem confirmatum fuit anno 374. in Valentina I. Synodo can. 4. Sed utrum id, quia ordinatio ea censeatur *irrita*, atque nulla; an vero *depositio* solum innuatur; incertum. Illud demum addendum, Concilium Carthag. IV. can. 67. ab ordinibus jam dictis excludere *Usurarios*, *Seditionarios*, & *Vindicatores*; Gennadium vero Massilien. *Scoenicos*, & *Histriones*; & alios fortasse plures; sed qui facile ad eos, qui dicti sunt, revocari possunt. *Peregrinos* etiam, & *Incognitos* ordinari prohibet Gelasius I. Epist. ad Brundusinos data, qua illis Episcopum constituit; legiturque inter fragmenta Epistolarum ejusdem ex Collect. Canonum Card. Deusdedit: quod ipsum postea prohibuit & S. Gregorius I. Epist. 25. lib. 2. Joanni Episcopo Scyllatino missa.

CAPUT V.

De Ordinationibus eorum, qui Intrusi, & Invasores *appellantur.*

INter eos, qui cunctas pravorum, & illicitas ordinationes probant, & admittunt, sunt quoque, qui ordinationes eorum, qui *Intrusi*, dignitatumque Ecclesiasticarum *Invasores* indigitantur, ratas esse volunt, & validas esse defendunt; iique plane recentes; nam

nam veteres hac de re ne dubitarunt quidem, nedum non disseruerunt. Sed istos nullo negotio expugnant partim ea, quae paulo ante de *Privatis ordinationibus* dicta sunt; partim ratio, & multae SS. Patrum, Conciliorum, Romanorumque Pontificum autoritates. Et primum quantum ad rationem attinet: Quicumque intruditur, sive alterius Principatum, aut Regnum invadit, ac invito vel populo regnare contendit; verus, ac legitimus Princeps, seu Rex non est, sed usurpator, & Tyrannus; propterea unicuique licet ipsum velut hostem, & *invasorem* pellere, nec non & perdere: igitur a simili, qui intruditur, vel alterius Ecclesiam invadit, ac invita etiam plebe eam regere, ac gubernare praesumit; non verus, ac legitimus Sacerdos, seu Episcopus ille est, sed usurpator, & raptor; quare licet, debetque ipse repelli, atque puniri tanquam usurpator, & hostis: & ut unctio, ac *consecratio* usurpatoris Regni irrita judicatur, & nulla; ita promotio, ac *consecratio* usurpatoris Ecclesiae irrita censenda est, & nulla. Nec est, quod quis confugiat ad vim *characteris* Ordinis in eo, qui confert ordinem, quasi nequeat non conferre: Nam huic responsum est jam Cap. III. n. 2., postea minus verisimile videtur, Deum exposita voluisse Sacramenta sua cuicunque raptori, ac *invasori*. Tandem *Laica* potestas potior esset, ac praestantior, quam *Ecclesiastica*; illa enim potest *invasores* Regni prorsus coercere; ista non posset raptores Ecclesiarum: quoniam non prorsus arcet, qui tantum *exercitium* aufert; sed qui *potestatem* extinguit. Atque id quidem quantum ad rationem; nunc ad autoritates veniendum.

§. I. *De Novatiano Pseudopapa.*

II. AC primum de *Novatiano* omnium in Ecclesiam invadentium, Schismaticorumque Antesignano, de quo S. Cornelius Papa ad Fabium Antiochenum Episcopum apud Eusebium lib. 6. Hist. cap. 35. scribit, eum *Episcopos tres homines agrestes, rudes, ac simplices* ex exiguo Italiae angulo abduxisse; quos *inclusos hora decima temulentos, & crapula oppressos adumbrata quadam, & inani manuum impositione Episcopatum sibi tradere per vim coegit; eumque nullo sibi jure compe-*

petentem per fraudem, atque insidias vindicat &c. Quis est autem, qui rerum Ecclesiasticarum vel leviter gnarus nesciat, Ebrium ordinare, & consecrare non posse; cum & ratione, & recta intentione destituatur; uti & vi coactum, qui contrarium intendere, ac velle potest? Igitur Novatianus *valide* ordinatus non fuit; quare nec Episcopus verus fuit. Hinc Pacianus Barcinon. Episcopus Epist. 2. ad Sympronianum dicit, eum *sine consecratione legitima Episcopum factum, ideoque non factum*. Quo loco habendus est & *Fortunatus* ille a Privato haeretico paulopost adversus S. Cyprianum in Carthagin. Cathedram intrusus, de quo idem Cyprianus Epist. 55. ad Cornelium Episcopum agit, & *Pseudoepiscopum* appellat.

III. De Novatiano vero, ejusque in Ecclesiam Romanam invasu haec scribit S. Cyprianus Epist. 52. ad Antonianum: *factus est Cornelius Episcopus de Dei, & Christi ejus judicio; de Clericorum pene omnium testimonio; de plebis, quae tunc affuit, suffragio; & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio; cum nemo ante se factus esset; cum Fabiani locus, idest cum locus Petri, & gradus Cathedrae Sacerdotalis vacaret: quo occupato de Dei voluntate, atque omnium nostrum consensione firmato; quisquis jam Episcopus fieri voluerit, foris fiat necesse est; nec habeat Ecclesiasticam ordinationem, qui Ecclesiae non tenet unitatem. Quisquis ille fuerit, multum de se licet jactans, & sibi plurimum vendicans, profanus est, alienus est, foris est: & cum post primum secundus esse non possit; quisquis post unum, qui solus esse debeat, factus est; non jam secundus ille, sed nullus est... Nisi si Episcopus tibi videtur, qui, Episcopo in Ecclesia a sexdecim Coepiscopis facto, adulter, atque extraneus Episcopus fieri a desertoribus per ambitum nititur: & cum sit a Christo una Ecclesia per totum Mundum in multa membra divisa; item Episcopatus unus Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus; ille post Dei traditionem, post connexam, & ubique conjunctam Catholicae Ecclesiae unitatem, humanam conatur Ecclesiam facere; & per plurimas Civitates novos Apostolos suos mittit, ut quaedam recentia institutionis suae fundamenta constituat. Cumque jampridem per omnes provincias, & per urbes singulas ordinati sint Episcopi in aetate antiqui, in fide integri, in pressura probati, in persecutione proscripti; ille super*

eos

eos creare alios Pseudoepiscopos audet; quasi possit aut totum Orbem novi conatus obstinatione peragere, aut Ecclesiastici corporis compaginem discordiae suae seminatione rescindere, nesciens Schismaticos semper inter initia fervere, incrementa vero habere non posse; nec augere quod illicite coeperint ... Qui ergo nec unitatem spiritus, nec conjunctionem pacis observat; & se ab Ecclesiae vinculo, atque a Sacerdotali Collegio separat; Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem, qui Episcopatus nec unitatem voluit tenere nec pacem: & in Epist. 76. ad Magnum: *Novatianus in Ecclesia non est; nec Episcopus computari potest, qui Evangelica, & Apostolica traditione contempta nemini succedens a se ipso ordinatus est: habere namque, aut tenere Ecclesiam nullo modo potest, qui ordinatus in Ecclesia non est*. Quae literae forma sunt, & exemplum omnium eorum, quae dici possunt ad labefactandas illorum ordinationes, qui in Ecclesiasticas dignitates invadunt, aut intruduntur.

§. 2. *De Gregorio, & Georgio Alex.*

IV. Sardicensis Synodus anno 347 de Gregorio Ariano in Alexandrinam Gathedram anno 341. contra S. Athanasium ab Eusebianis intruso ista haec pronunciavit, ut apud eundem Athanasium est Epist. ad solitariam vitam agentes: *Gregorii autem nomen Alexandriam missi ita in damnando recitarunt; ut nec unquam eum Episcopum; nec dignum, qui Christianus appellaretur, censerent: resciderunt enim omnes illius in Ordinibus dandis constitutiones; interdicentes, ne quisquam ab eo Ordinatus in Ecclesia vel nomen sui Ordinis obtineret; idque in odium inauditorum scelerum Gregorii*: (utor Nannii versione, quia meliorem ad manum non habeo.) De altero vero in eandem Alexandr. Ecclesiam anno circiter 351. invasore Georgio Cappadoce itidem Ariano Lucifer Caralitanus Episcopus in Apol. pro Athanasio lib. 1. ita Constantium Aug. alloquitur: *Numquid potest Deus esse cum inimico Georgio? Numquid ei, quem non ordinaverit, quem non elegerit, poterit esse propitius?* Quem autem non elegit, & non ordinat Deus; non eligit, nec ordinat Ecclesia: inquit enim Pacianus proxime memoratus Epist. 1. ad Sympron. *quod per Sacerdotes facit Deus,*

Deus, ipsius potestas est: igitur Gregorius, & Georgius ab Eusebianis, vel Arianis in Ecclesiam intrusi, & non ab Ecclesia ordinati minime censendi sunt Episcopi.

§. 3. *De Maximo Cynico*.

V. ET de Maximo Cynico, de quo Damasus Papa Epist. ad Acholium, & alios in tertio Bonifacii II. Concilio Romano anno 531. relata scripsit: *nescio quos ex Aegypto venientes in postulatione contra regulam Ecclesiasticae disciplinae alienum a nostra professione in Constantinopolitana Civitate Cynicum ad Sacerdotium vocare voluisse*: nec dissimilia multum ei rescripsit Acholius Thessalonic. Episcopus; annon Concilium Constantinopolitanum I. anno 381., quod dolo, atque pecunia Constantinopolitanam Ecclesiam invasisset anno 379., ita decrevit can. 4. juxta versionem Herveti; *Placuit etiam de Maximo Cynico, & ejus petulantia, & insolentia, quae fuit Constantinopoli; ut Maximus Episcopus nec fuerit, vel sit; nec qui ab eo ordinati fuerunt, in ullo, quicunque sit is, gradu Cleri; omnibus, & quae circa ipsum fuerunt; & quae ab illo facta sunt, infirmitatis*: quae Dionysius can. 3. vertit: *cum omnia, quae ab eodem perpetrata sunt, in irritum deducta esse videantur?* Est igitur irritum idem ac infirmum; infirmum vero idem atque invalidum: quod si *invalida* fuit Maximi Cynici ordinatio; igitur & nulla: quid autem his opponent, qui secus sentiunt, atque haec habeant?

VI. Opponunt, respondentque, pro nullis habitas esse a CP. Concilio ejusmodi ordinationes quantum ad usum, & *exercitium* potestatis; non quantum ad *characterem*, seu, ut hodie loquuntur, *illicitas* quidem illas fuisse, sed non *invalidas*. Verum invalidas jam dixit Concilium, quandoquidem infirmas esse voluit: & alio loco dictum est, *irritum* esse idem, ac nullum, & invalidum: igitur *invalidae* fuerunt Maximi Cynici utpote intrusi ordinationes. Postea si tam facile eludi possent tam perspicuae autoritates; quis erit, qui non idoneus sit sacris Ordinibus? non Foemina, non Hebraeus, non omnino coactus, & insanus, bigamus &c. rejicientur; cum iisdem plane loquendi modis sacri Canones repellant istos, eorumque or-

ordinationes exsufflent, quibus intrusos, & *invasores*: praesertim cum a Concilio CP. *Maximus* declaratus sit *non Episcopus* esse, aut fuisse; vere autem non Episcopus est, & etiam dicitur, non qui usu, ac exercitio caret; sed qui potestate; alioquin suspensione multatus Antistes esset, aut diceretur *non Episcopus*; quod tamen nemo dicit.

VII. Hic porro non possum Doctoris Witassis lapsum praeterire, qui q. 4. *de charactere* sect. 4. obj. 1., ut & sect. 7. Prob. 1. deputat, Anastasium Bibliothecarium in scholio ad VIII. Synodi finem discrimen inter *Haereticos*, & *Invasores* constituere; quando quaerit, cur Sedes Apostolica a *Photio* damnato ordinatos sine recuperatione deposuerit; ab *Ebione* vero sacratos, & post ab Episcopis depositos instaurari decreverit: returque eum loqui de Hebione Apostolorum aevo haeresiarcha, cum de Ebone Rhemensi Antistite suo tempore dignitate privato verba faciat; conferatque Photium *Maximo* Cynico, & Ebbonem *Acacio* CP., *invasorem* invasori, & *depositum* deposito; non haereticum haeretico, ut ille arbitratur. Neque enim Acacius CP. Episcopus dignitate motus est, ac depositus, quia haereticus, sed uti haereticorum fautor, quemadmodum Natalis Alex., & Pagius ostendunt; & Ebbo quoque Episcopus privatus fuit, quod in Ludovicum Pium Aug. conjurasset, non autem ob haeresim: nam *Hebio* haeresiarcha nunquam Episcopus fuisse legitur, ut de illo loqui quiverit Anastasius; & si in Conciliorum Collectionibus mendose legitur *Ebio*; tamen in Codice a Baronio adhibito ad ann. 871. n. 14 dicitur *Ebbo Rhemensis Episcopus*, ut & apud Lupum in Notis ad Act. VI. Synodi VIII.

Lapsus est etiam, cum adjecit, caussam discriminis hanc Anastasium afferre; nimirum in *haeresim lapsos* (dicendum *depositos*) fuisse *veros, ac genuinos* Episcopos, exercitiumque Ordinis aliquando habuisse; nunquam autem eam facultatem habuisse *invasores*, & intrusos. Nam Anastasius *invasorem* spurio confert, & *depositum* legitimo filio, inquiens: *si pater meus adulter est, & ex adulterio nascor; profecto ut non legitimus ex hereditate repellor &c.* atqui spurius nullo modo, & nunquam legitimus est filius, ut patris haereditatem adipiscatur *valide*; igitur & *invasor* nullo modo est Episcopus, ut *valide* digni-

ta-

tate potiatur: non autem quia *haereticus* Episcopus usum ordinis aliquando, ac exercitium habuit; *invasor* vero nequaquam; cum extent in oppositum exempla de haereticis Antistitibus, qui nunquam ad dignitatis gradum restitui potuerunt praesertim duces, ac Haeresiarchae.

§. 4. *De Arsacio, & Attico CP.*

VIII. ANno 404. cum S. Johannes Chrysostomus calumniis improborum oppressus sede sua Constantinopolitana funiter in exilium pulsus, eique subrogatus, seu potius intrusus *Arsacius*; S. Innocentius I. Epist. 29. ad Clerum, populumque Constantinopolitanum, quam recitat & Sozomenus lib. 8 cap. 27., & Nicephorus Callisti lib. 13. cap. 32., ita scribit: *in locum viventium Episcoporum alii subrogantur ... nunquam sane Patres nostros talia ausos fuisse; sed potius vetuisse cognovimus; ne cui in locum viventis per consecrationem alium substituendi sit potestas. Minime enim consecratio reproba honorem adimere Episcopo potest: quandoquidem neque Episcopus ille esse potest, qui inique substituitur; quoniam haec contra Canonum observationem sunt.* Propterquod recte a Baronio ad an. 405. n. 15. & 20. *Arsacius* intrusus dicitur *Pseudoepiscopus*; *Atticus* vero quanquam & ipse ante interitum S. Joannis intrusus fuit; postea tamen communi omnium consensu receptus sancte vixit; factumque de eo id, quod Cap. VI. n. 16. adnotabitur.

§ 5. *De Leonis Magni autoritate.*

IX. EXtat & celebris illa Magni Leonis sententia Epist. 92. ad Rusticum Narbonen. Episcopum n. 1. *Nulla ratio sinit, ut inter Episcopos habeantur, quî nec a Clericis sunt electi; nec a Plebibus expetiti; nec a Provincialibus Episcopis cum Metropolitani judicio consecrati: unde cùm saepe quaestio de male accepto honore nascatur; quis ambigat, nequaquam istis esse tribuendum, quod non docetur fuisse collatum?* quam autoritatem & Adrianus II., & Leo III., & Urbanus II. adduxerunt, cum ordinationes omnino nullas, & invalidas ostendere voluerunt, ut infra suis videbimus locis: adduxit etiam Nico-

colaus II. in decreto suo *de electione Rom. Pontificis* anno 1059. Romano in Concilio condito; qua probaret, electionem, promotionemque Rom. Pontificis sine ea, quam perhibet S. Leo, conditione nullam, & inanem fore; subjunxitque: *Quod si quis contra hoc nostrum decretum ... electus, aut etiam ordinatus, seu inthronizatus fuerit ... a limine sanctae Dei Ecclesiae separatus abjiciatur sicut Antichristus, invasor, & destructor totius Christianitatis*: & alias ibi: *Auctoritate Apostolica decernimus, quod in aliis Conventibus nostris decrevimus; ut si quis pecunia, vel gratia humana, vel populari, seu militari tumultu sine concordi, & canonica electione, ac benedictione Cardinalium Episcoporum, ac deinde sequentium Ordinum religiosorum Clericorum fuerit Apostolicae sedi inthronizatus, non Papa, vel Apostolicus, sed Apostaticus habeatur: liceatque Cardinalibus Episcopis cum religiosis, & Deum timentibus Clericis, & Laicis invasorem etiam cum anathemate, & humano auxilio, & studio a Sede Apostolica repellere, & quem dignum judicaverint, praeponere*. Quod & habetur c. *Si quis pecunia* d. 79.

X. Quare quod respondet Witasses Obj. 2., illos quidem non haberi Episcopos quantum ad *usum potestatis*, sed tamen haberi quantum ad ipsam *potestatem*, characteremque Episcopalem; idque aperte ex eo elici, quod licet abjiciantur, eorum nihilominus ordinationes pro ratis judicari; cum addat idem Leo: *Si quis autem Clerici ab ipsis Pseudoepiscopis in Ecclesiis ordinati sunt, qui ad proprios Episcopos pertinebant; & ordinatio eorum judicio Praesidentium facta est; potest rata haberi ita, ut in ipsis Ecclesiis perseverent*: atqui ratae, inquit, haberi non possent, si nullam ipsi ordinandi potestatem habuissent; quod & sensisse Auxilium Francum, & post etiam Petrum Damiani memorat: id, inquam, facile refellitur. Nam cum olim *Presbyteris* concessum esset ordinare Clericos in *Minoribus* Ordinibus; ut & prae caeteris docet Alexander III. c. *Requisivit* de ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui; & nunc quoque eorumdem Ordinum extraordinarii censeantur Ministri; cur eorum ordinationes ratae censeri non poterant, uti egit memoratus Alexander III.? nisi quis putet, intelligendum Leonem, quemadmodum Vermerien. Synodum, quam Cap. IV. n. 12. produxi; & quae jussit manere

qui-

quidem in Ecclesiis *Presbyteros* male promotos, sed iterum consecrari: praesertim cum S Leo addiderit: *aliter autem vana habenda est creatio, quae nec loco fundata est, nec autoritate munita*.

XI. Frustraque Quesnellus Autor notarum ad hunc locum in postrema Epistolarum M. Leonis editione contendit, illos fuisse non quidem *legitimos* Episcopos, sed tamen *veros*, eo quod Episcopalem susceperant consecrationem: & quia juxta Ecclesiae regulas minime ordinati fuerant, iccirco pro *Pseudoepiscopis* habitos fuisse. Quandoquidem inquiro; quomodo *verus* est Episcopus, & non *legitimus?* etsi enim, ubi natura, & lex operantur, non idem sit verum, & legitimum; tamen ubi lex una ac sola peragit, idem est verum, atque legitimum, ideoque sacris in ordinationibus, in quibus natura nihil, lex vero cuncta facit; idem est verus, & legitimus Episcopus, quamquam interdum minus licite, & parum ordinate promotus. Certe quum S. Leo adjecit: *unde cum saepe quaestio de male accepto honore nascatur; quis ambigat, nequaquam istis esse tribuendum, quod non docetur fuisse collatum?* annon perspicue tradit, illis *Pseudoepiscopis* dignitatem Episcopalem non fuisse collatam? id quod *Pseudoepiscopi* vocabulum evincit; cum illud non *illicite*, sed *invalide* tantum ordinatis tribuatur: nam si falsus est Episcopus; igitur non vere, sed falso, ac invalide promotus.

XII. Idem Leo Magnus Epist. 125. al. 75 ad Leonem Augustum de *Timotheo Aeluro* in Alexandrinam sedem, vivente adhuc S. Proterio Antistite, intruso; de eo, qui ante jam damnatus fuerat ut haereticus a Concilio Aegyptiaco, & in exilium pulsus Episcopatum invasit ordinatus a *duobus Episcopis tantum*, & ipsis etiam jure damnatis, ac in exilium detrusis *nullo penitus Orthodoxorum Episcoporum ex Dioecesi Aegyptiaca praesente, ut moris est ... mox ordinationes effecit Episcoporum simul, & Clericorum Episcopus sine impositione manus existens:* dixerunt Episcopi Aegyptiaci, Clerusque Alexandrinus in Epistola, seu libello precum ad Leonem Aug. de hac re, ut in 3. par Concilii Chalcedonen. n. 22., de eo inquam scribit Leo Magnus: *manifestum quippe est per crudelissimam, immanissimamque vesaniam omne illic caelestium Sacramentorum lu-*

lumen extinctum; *intercepta est sacrificii oblatio*; *defecit Chrismatis sanctificatio*; *& parricidialibus manibus impiorum omnia se subtraxere mysteria*: quod exstat & c. *Manifestum est* 1. q. 1. S. enim Proterium ipsis Paschalibus festis anno 457. necari mandavit. Epist. vero 76. ad Anatolium CP. Episcopum de eadem re hortatur, *ut omnia haereticorum machinamenta confringat* (Imperator); *neque illis quicquam in Ecclesiis Christi licere patiatur*; *ne in eorum potestate sint Divina mysteria, quibus in domo Dei pro scelerum suorum magnitudine nec habitandi jus residet, nec orandi*: & c. *In Ecclesia* 1. q. 1. ex ejusdem Epist. 48. ad ipsum Anatolium dicitur: *In Ecclesia, quae corpus Christi est, aliter nec rata sunt Sacerdotia, nec vera sacrificia*; *nisi in nostrae proprietate naturae verus nos Pontifex reconciliet*; *verus immaculati agni sanguis emundet*. Quapropter Timothei ordinationes *irritas* fuisse declaratas nos docet Felix II. al. III. Papa in Libello ad Zenonem Imp. anno 485. contra Acacium CP. Episcopum ex decreto Romani Concilii conscripto.

§. 6. *De Dioscoro juniore*.

XIII. Narrat S. Theophanes in Historia ad ann. 509. Alexandr., qui vulgaris est 517., de Dioscoro juniore Alexandrino Antistite Timothei Aeluri nepote, vel consobrino, qui defuncto Johanne Niceota Episcopo Alex. Imp. Anastasii favore Cathedram eam invasit, ista haec: *Dioscoro Episcopo creato, Oppidanorum multitudo a reliquo Ecclesiae coetu segregavit se dicens*: *non sedet Episcopus, nisi qui, prout sancti Apostolici Canones praescribunt, fuerit institutus*: *Principis enim Magistratus eum ad thronum subvexerant. Igitur ad S. Marci Dioscoro profecto, convenientes Clerici iterum induerunt*; *& ordinationis ritum circa eum iterato perfecerunt*; *atque ita ad S. Joannis progressus sacram Synaxim peregit*: quod refert & Anastasius Bibliothecarius in Hist. fere Theophanem exscribens. Porro canon, contra quem Dioscorus fuerat promotus, est 29. al. 31. Apostolorum, habetque: *Si quis Episcopus secularibus Principibus usus per eos Ecclesiam adeptus sit, deponatur, & segregetur*; *& omnes, qui illi communicant*. Qua in re quam-

vis ab Haereticis id factum dixeris; tamen in facto notabis & morem Ecclesiae ab ipsis vel Haereticis observatum iterandarum ordinationum eorum, qui praeter Canones Ecclesiae, & sine Synodo sese in Ecclesias intrudebant, invadebantque. Sic enim & S. Stephanus Papa I. contra *rebaptizantes* Haereticorum exemplum attulit, cum inquit: *cum ipsi Haeretici proprie alterutrum ad se venientes non baptizent, sed communicent tantum*: in suo decreto apud S. Cyprianum.

§. 7. *De Macedonio, & Petro Monothel.*

XIV. Sanctus Martinus I. Papa Epist. 5. ad Joannem Philadelphiae Episcopum de Macedonio in Antiochenam Ecclesiam intruso, ac Petro Monothelita Ecclesiae Alexandrinae Cathedram occupante scribit, commonetque dicens: *ejus vero, qui falso Episcopatus sibi nomen affinxit, Macedonii dico importunas literarum minas, sive protestationem fortiter despuito ut rabidi canis, & temerarii latratum... Hunc enim Episcopum Catholica Ecclesia nullo modo novit, non solum quod is praeter Canones in externa Regione, sine consensu, & absque ullo decreto hanc sibi appellationem usurpavit; sed & quod consentiat Haereticis, qui haereseos suae appendicem ejus electionem per contemptum tumultuarie fecerunt: quemadmodum & Petri, qui ab eis nominatus est, & assimulatus Episcopus Alexandriae, ut per plures, & ascriptitias personas haeresim suam munitiorem utique reddant &c.*, & Epist. 11. ad Ecclesias Antiochenam, & Alexandrinam: *Macedonium haereticum; quem contra Canones sibi finxerunt falsum Antiochiae Episcopum praedicti haeretici, quemadmodum & Petrum Alexandriae tumultuarie creaverunt. Hos enim sibi consentientes nacti... fictam Sacerdotii ipsis imposuerunt appellationem non ab ullo legitimo suffragio, aut Ecclesiastica successione ad hoc inducti; sed a prava & haeretica excogitatione*. Plures igitur caussae hos falsos, ideoque nullos Episcopos extitisse demonstrant.

§. 8.

§. 8. *De Ceadda Eboracen.*

XV. ANno *666.* jussu Oswii Northumbrorum Regis Ceadda Eboracensis Episcopus est ordinatus a Wine Wintoniensi Antistite; nihilominus tamen quia ante eum anno *665.* Wilfridus, cum esset in Gallia, & ipse fuerat Episcopus Eboracensis ordinatus, insciente quidem Ceadda, sed scientibus Rege, & aliis; ideoque & *indocte*, & *contra Canones* Ceadda factus fuerat Praesul, inquit Eddius in vita S. Wilfridi cap. 14., triennio post a Theodoro Cantuarien. Archiepiscopo depositus est, & exauctoratus: mox ejus humilitatem admiratus Theodorus eum ordinavit *nova consecratione* Episcopum Lichfeldien., teste Beda lib. 4. Hist. cap. 2. Falsusque est Radulphus Dicetensis ad ann. *666.*, cum perhibet, ideo Theodorum denuo consecrasse Ceaddam, quod a Wine Episcopo *Simoniaco* fuerat consecratus: nam Wina Simoniae crimen tum patravit, cum est ab Episcopatu Wintoniensi expulsus: tunc enim *secedens ad Regem Merciorum vocabulo Wlfheri emit pretio ab eodem sedem Lundoniae Civitatis*, ut ait Beda lib. 3. cap. 7., cum autem Ceaddam ordinaverit, dum adhuc Wintonien. esset Episcopus; igitur antequam simonia pollueretur; Et quidem laudatus Beda lib. 3. cap. 28. testatur, iccirco a VVina fuisse Ceaddam ordinatum, quia *non enim erat tunc ullus excepto illo VVine in tota Britannia canonice ordinatus Episcopus*. At ut iterum ordinaretur Ceadda, in caussa fuit, non quod ab uno tantum Episcopo consecratus fuisset; sed quod post VVilfridi ordinationem eidem Ecclesiae fuerat promotus, ideoque & intrusus. Theodorus enim Cantuarien. Episcopus vir valde doctus fuit, testante Beda; vocaturque *Philosophus* ab Agathone PP. Epist. ad Impp. pro Synodo VI., extatque adhuc ejus liber *Poeniten.*

§. 9. *De Constantino Pseudopapa.*

XVI. SEd quid clarius haberi potest facto Constantini an. 767. in Cathedram Romanam intrusi, cum Paullus Pontifex *in aegritudine* positus *nondum spiritum exhalaret*? De quo Autor

tor libri Pontificalis in Vita Stephani III. al. IV. memoriae prodidit, post elapsum annum tandem turpiter ejectum, ac depositum fuisse; decretumque in Rom. Synodo, de *Episcopis, Presbyteris*, & *Diaconis*, quos ille consecrarat; ut *Episcopi* pristinum in gradum reverterentur; si autem populo Civitatis suae essent accepti, *denuo facto decreto electionis more solito* ad Apostolicam sedem se conferrent; & *ab eodem SS. Stephano Papa benedictionis susciperent consecrationem*: pauloque post subjungit: *hujusmodi vero promulgatis sententiis illico Episcopi illi, qui ab eodem Constantino ordinati sunt, revertentes juxta ejusdem Concilii sententiam in pristino honoris gradu, electi denuo a Clero, & plebe, factoque solito decreto ad sedem Apostolicam properantes ab eodem SS. Papa consecrati sunt. Ita enim in eodem Concilio statutum est, ut omnia; quae idem Constantinus in Ecclesiasticis Sacramentis, ac Divino cultu egit, iterata fuissent, praeter sacrum Baptisma, & sanctum Chrisma*. De Presbyteris vero, & Diaconis similiter factum, ut ibi etiam enarratur.

Qua de re & in Act. 3. Concil. Romani a Joanne XII. anno 964. coacti legimus: *Eos vero, quos ipse Leo Neophytus, & invasor S. Catholicae, & Apostolicae Romanae Ecclesiae in quolibet Ecclesiastico Ordine provexit; Apostolica, atque Canonica autoritate, & Synodali decreto in pristinum revocamus gradum, quia ordinator eorum nihil sibi habuit, nihil illis dedit. Sicut olim noster praedecessor piae memoriae Papa Stephanus sententiam tulit de iis, qui ordinati fuerant a Constantino quodam Neophyto, & invasore S. Sedis Apostolicae; & postmodum quosdam eorum sibi placabiles Presbyteros, aut Diaconos consecravit &c.* Quod quidem enunciatum: *nihil sibi habuit, nihil illis dedit*: nonnisi de iis, qui nullam ordinandi potestatem habent, efferri solitum, alias ostendetur.

XVII. Quae dicta tam aperta sunt, ut Auxilius Francus quamquam invitus (non longe post enim vixit, & scripsit) lib. 2. cap. 4. non potuerit non fateri, in Rom. Concilio Stephani PP. anno 769. pro *irritis* habitas esse Constantini ordinationes, *iteratasque* fuisse; sed perperam, & perverse factum exclamat; sentitque a Constantino *secundum Canones* illos extitisse ordinatos; alioquin frustra S. *Leonem* Papam censuisse, Pseudoepiscopos quidem abjici, eorum tamen ordinationes

ra-

ratas haberi; frustra *Anastasium* Pontificem Acacii ordinationes recepisse; & *Liberii*, *Vigiliique* consecrationes illibatas permansisse. Verum non vidit Auxilius, aut utpote propriae caussae defensor videre noluit, Constantinum *contra Canones* ordinatum fuisse, ideoque non ordinatum; ut supra n. 2. vidimus dixisse Pacianum Barcinonen. Episcopum de Novatiano; ejusque ordinationes proinde non *secundum Canones* dici posse factas; utpote *invasor*, & intrusus qui noscitur; & intrusorum ordinationes perperam dici secundum Canones peractas, visum est jam proxime; ostensumque est etiam n. 10., quomodo intelligendus est S. Leo, de Anastasio vero, nec non Liberio, Vigilioque dicetur postea.

XVIII. Multa sane occurrunt, quae hujus Constantini promotionem irritam, nullamque fuisse comprobant. Primum quod *Laicus* nondum, vel vix mortuo Pontifice Paullo fuerit in Romanum Antistitem electus contra statuta Symmachi PP. c. *Si quis Papa*, & c. *Si transitus* d. 79., & Bonifacii IV. anno 608. in Rom. Concilio 72. Episcoporum, 34. Presbyterorum, omnisque reliqui Cleri. Deinde quod *Presbyter* non fuerit, sed ex *Diacono* ad summum Pontificatum ascenderit; quem Graeci omnes, & Latini plurimi, quibus assentitur & VVitasse q. 7. art. 4. q. 10., irritum, ac nullum esse defendunt: Presbyterum autem eum non fuisse evincitur ex Libro Pontificali, seu Autore Vitae Stephani III., al. IV., qui de eo perhibet: *alio die* ab electione, qua *Clericus* effectus est, *illucescente feria secunda Subdiaconus, atque Diaconus ab eodem Episcopo... contra sanctorum Canonum instituta consecratus est... & adveniente Dominico die... Pontifex ab eodem Georgio consecratus est... antedictus vero Georgius Episcopus Praenestinus, qui eum Diaconum, & Pontificem consecravit*. Tandem quod ordinatus fuerit ab Episcopo Georgio perquam invito, & manifeste coacto, quique *omnino hoc renuebat facere; corruensque in terram prostravit se pedibus... sed concitati plurimi ex ipsis malignis, qui eandem impiam electionem fecerant, insurgentes super eum, atque fortiter comminantes, a quibus ipse timore correptus orationem illi Clericatus tribuit &c.* Cum igitur ordinatio ea fuerit patrata ex metu gravi cadente in virum constantem, ac vi *fortiter* illata; quis non intelligit, fuisse eam sine de-

debita *intentione*, sine qua nulla est Ministri sacra ordinatio; immo oppositum eum voluisse? hinc idem Vitae Stephani PP. scriptor *impiam ordinationem* appellat; dum populi Romani publicam coram ipso Pontifice confessionis, ac poenitentiae professionem refert.

XIX. Et tamen nunc omnes non verentur in contrarium ista contorquere sensum. Baronius enim primus ad ann. 769., aliique, ne Stephanus Papa, ejusque celebre Concilium, cui prae caeteris doctissimi septem Archiepiscopi Galliarum, & Germaniae interfuerunt, Constantini ordinationes iterasse dicantur; quod si patratum fuisset, deputant flagitium, comminiscuntur *consecrationis* nomine apud Autorem Libri Pontificalis significari benedictionem, ac reconciliationem a Papa Stephano factam, non autem ordinationem sacram: & tamen idem Baronius ad ann. 767. n. 6. scripserat, Constantinum novisse suam *ordinationem sacris Canonibus penitus labefactari, ac reddi irritam*; idest nullam, & invalidam. Sed falsum est, merumque commentum, Autorem illum *benedictionis consecratione* intelligere ritus illos solemnes adhiberi in reconciliatione Schismatici, vel haeretici consuetos: nam praestat audire Acta ipsius Concilii, vel ejusdem fragmentum, quod Acherius in Spicil to. 2. & in sua Conciliorum Collectione vulgavit Labbeus ex Epist. 2. Ratherii Veronen. Episcopi; habetque Patres ita dixisse Act. 3. *Primum omnium decernimus, ut Episcopi, quos consecravit* (Constantinus); *si quidem Presbyteri prius fuerunt, aut Diaconi; in eodem pristino honore revertantur: & postmodum facto more solito decreto electionis eorum, ad sedem Apostolicam cum plebe, atque decreto ad consecrandum eveniant; & consecrationem a nostro Apostolico suscipiant, ac si prius fuissent minime ordinati... At vero Presbyteri illi, vel Diaconi, quos in hac S. Romana Ecclesia ordinavit, in pristino Subdiaconatus ordine, vel alio, quo fungebantur officio, revertantur. Cum & postmodum in vestrae sanctissimae almitatis potestate sit, sive eos ordinandi; sive ut vobis voluerit, disponendi:* ubi aperte vocabulo *ordinandi* utitur; & illi *minime ordinati* dicuntur; quo nihil clarius nisi illis, qui lucem videre recusant.

XX. Enim vero urbinam tale quid habetur, legiturque; ut in *reconciliatione* Episcoporum lapsorum debuissent illi in

pri-

pristinum redire locum; inde *denuo facto electionis decreto more solito cum Clero, & plebe ad Apostolicam Sedem accedere pro consecratione?* nullibi gentium: hoc namque omnimodam, & manifestam indicat ordinationem sacram, cum dicitur *more* solito; siquidem certum est, ex more, ac usu loquendi illorum praesertim temporum, *reconciliationem* Clericorum lapsorum etiam Episcoporum sola *manus impositione* fieri solitam, sive suis redderentur honoribus, sive non: Quare si in hoc facto denuo fuerunt *electi*, ergo & denuo *ordinati;* non autem reconciliati. Quippe quod scriptor Vitae memorati Stephani PP. Romanus erat, & aequalis; utebaturque verbis & Romae, & Apostolicae sedi, curiaeque consuetis; at ibi nunquam in usu fuit usurpare *consecrationis* nomen pro reconciliatione, ac restauratione; sed pro solita, propriaque Cleri ordinatione, & consecratione; igitur & Autorem illum eo modo intelligendum esse pronuncio; maxime cum ea ipsa voce utatur, quando de Constantini *ordinatione* ab Episcopo Georgio facta verba miscet: & minus apte egisset, si duo facta diversa uno verbo legenti proposuisset; si ambiguum illud erat.

XXI. Frassen itaque, quod videret Baronii, aliorumque pronunciatum potius contortum esse, quam rectum; eo demum se contulit, ut asseri posse dixerit, Stephanum errasse *in facto*, cum existimaret, *Constantinum* non fuisse verum Episcopum. At non unius Stephani error fuisset, sed universi Concilii, cujus Episcopi Galli *in sacris* erant *Canonibus docti, & probatissimi*, inquit praedictus Libri Pontificalis Autor. Postea factum illud cum jure conjunctum erat, intrusos, & *invasores* ordinari non posse. Quapropter VVitasses Obj. 3. in Baronii sententiam ivit ob duo; primum quia sibi verisimile non fuit, tot eruditos viros, tot Episcopos, summosque Pontifices *a traditione* deflexisse: secundum quia qui a Constantino fuerant ex *Laicis* ordinati, *in habito Religioso* permanere jubeantur: quorsum enim, inquit, istiusmodi sanctio, si meri Laici fuissent, nec ullo ordinationis charactere insigniti? Sed horum utrumque facile confutatur: illud, eo quod Patres Concilii non solum a *traditione* non deflexerunt, verum etiam summopere eam servaverunt, colueruntque; quae docet, intrusos nequaquam sacris aptos ordinationibus esse; ideoque eo-

rum ordinationes irritas esse, ac nullas, iterandasque; & *traditione* quidem *divina*, uti prodit Johannes VIII. Epist. 4. ad Valvenses, quae alias producetur: illud vero, quod vetus Ecclesiae mos fuit *Laicos* nonnullos poenitentiae loco in Monasteria trudi; cum & idem Autor Vitae Stephani III. memoret *Gracilem Tribunum* Alatrinae urbis consectaneum Constantini *invasoris, per quem plurima mala in Campaniae parte perpetrata sunt, captum quasi eum in Monasterium deportantes &c.* & *Passivum* Totonis Ducis fratrem *in Monasterium S. Sylvestri deductum* fuisse: ac ne plura, quae afferri possent, consecter; post decretum *Nicolai II.* de electione Rom. Pontificis an. 1059. in Romano Concilio conditum legitur hic canon: *Si quis Laicus juramentum violando profanat, quod debet Regi, vel Domino suo; ejusque Regnum dolose, atque perverse tractaverit; in Christum Domini manum miserit: prius seculum relinquat; arma deponat; & in Monasterium eat; & serviat ibi cunctis diebus vitae suae;* quem Clemens III. Antipapa anno 1085. *Augustino* attribuit.

XXII. Illud hic objicient, Concilium Stephani PP. Constantini Pseudopapae *Chrisma* comprobasse: at Episcoporum solum, vel interdum etiam Presbyterorum est *Chrisma*, seu Confirmationis Sacramentum conferre: ergo Concilium illud Constantinum probavit Episcopum, vel etiam Presbyterum; si enim Presbyterum eum agnovit, agnovit & Episcopum: igitur ordinationes ejus ratae, ac validae fuerunt. Cui respondeo, id quidem ab Autore Libri Pontificalis referri, seu apud eundem legi; sed per errorem, cum sit lacinia, ac interpolatoris additamentum; ut evincitur primum ex ipsius Concilii Actis, cujus fragmentum publicavit Acher. in Spicil. to. 2., & Labbaeus ex Epist. 2. Ratherii Veronen. Episcopi in Concil. Collect. ibique legimus dixisse Patres Act. 3. *Sed & quae alia in sanctis officiis idem Constantinus peregit, praeter tantummodo Baptismum, omnia iterentur*: Deinde ex Actis Concilii Suessionen. II. ann. 853. celebrati, quae Act. 4. de ordinatis ab Ebbone Rhemensi Archiepiscopo post ejus exauctorationem sancitum esse perhibent: *ut quicquid in ordinationibus Ecclesiasticis idem Ebbo post damnationem egerat, secundum traditionem Apostolicae sedis, ut gestis Pontificum legitur, praeter sa-*

sacrum Baptisma, quod in nomine S. Trinitatis perfectum est, irritum, & vacuum habeatur. In gestis autem *Pontificum* subde Romanorum non alibi legitur ejuscemodi sanctio, quam in Vita Stephani III. al. IV., nimirum, *ut omnia, quae Constantinus invasor in Ecclesiasticis Sacramentis egit, iterarentur praeter sacrum Baptisma, & sanctum Chrisma*. Cum igitur Svessionen. Concilii Patres, qui gesta illius Pontificis paucis ante annis legerant, nonnisi *Baptisma* commemorent; reliquum est, ut *Chrisma* in Libro Pontificali memoratum sit interpolatoris additamentum.

§. 10. *De Gislardo Nannetensi*.

XXIII. VEterem Ecclesiae morem, legemque iterandarum eorum ordinationum, qui dignitates Ecclesiasticas invadunt, utpote nullius valoris, ostendit factum Actardi Namnetensis in minori Britannia Episcopi, de quo Nicolaus I. Epist. ol. 56. nunc 22. Append. 1. ad Salomonem ejusdem Britanniae Regem in caussa Episcoporum, qui illic dignitate nudati fuerant, scripsit: *licet non benefaciat Actardus, quia denuo consecrat, quos Gislardus in eo gradu dignoscitur ordinasse: tamen Actardus invenitur ante Gislardum Episcopatus officium suscepisse. Denique SS. Leo Papa Nomenojo scribens inter caetera praecipuum virum Actardum appellat... Gislardum vero tanquam praedicti Actardi sedulum invasorem denotat... Nam cum antecessores mei Praesules ejectionem eorum Episcoporum, qui ab Ecclesiis suis expulsi sunt; nec admiserint, nec approbaverint; nec ipsos, qui eis subrogati sunt viventibus illis, legitimos Episcopos dixerunt*. Quod refert & Baronius ad annum 859. n. 35. & seqq.

At, inquit Lupus dissert. 2. Prooem. de *Simoniae crimine* cap. 16. & 17., ob id graviter Nicolaus culpavit Actardum. Utique eum perstrinxit Pontifex sed non ob iteratas Gislardi ordinationes; verum eo quod pendente lite incertum adhuc erat, an intrusus, vel legitimus Episcopus esset Gislardus; quare subjunxit Nicolaus: *stude duos Episcopos de expulsis, & duos de subrogatis... ad Apostolicam sedem B. Petri transmittere; ubi digna examinatione praemissa, qui legitimi Episcopi sunt,*

sint, appareat; & suas Ecclesias irregulariter non amittant. Nomenojus enim Dux Britonum anno 848. quosdam Episcopos Simoniaca labe consperfos, vel traductos jure suo privavit, deposuitque; alios vero illis substituendos curavit; uti legere est Mabillon. sec. 4. Bened. par. 2., quos inter videtur extitisse *Gislardus* vel intrusus, vel subrogatus, ut controvertebatur; non autem barbarus, ac *Semichristianus*, ut Lupus autumavit. Caeterum tam abest, ut Actardus prave se gesserit, quia noverat Gislardum re vera intrusum; ut nedum non multatus, sed exaltatus etiam inveniatur: nam anno 868. Hadrianus II. literas pro eo exaravit; & anno 871. *Archiepiscopum Turonen.* constituit; cum tamen juxta can. 67. Apostolorum iterantes ordinationes sacras deponi, abjicique deberent.

§. 11. *De Photio Constantinopolitano*.

XXIV. SEquitur & longa, & salebrosa de Photio CP. controversia; de quo quoniam vivente S. Ignatio Episcopo CP. in illius sedem invaserat, & sua Ignatium sede pepulerat; Concilium VIII. anno 869. decrevit can. 4., *Photium contra jus, fasque praecipiti temeritate velut atrocem Lupum in gregem Christi insilientem ... nunquam antea Episcopum fuisse, neque nunc ulla ratione esse justo decreto declaramus: nec ab illo creatos in eo Sacerdotii gradu, in quem ab eo promoti sunt, manere*: juxta Raderi versionem; additque altera Anastasii Bibliothecarii: *omnibus maxime, quae in ipso, & ab ipso ad Sacerdotalis gradus acceptationem, vel damnationem acta sunt, in irritum ductis*. Et in cassum respondent, dici Photium *non Episcopum* juxta communem vulgi intelligentiam, qui *non Episcopos* appellare solet malos Episcopos. Nam Ecclesia non vulgi glossemata sequitur, sed propria: & si a Concilio dictus est etiam *non Christianus*, uti & a Nicolao I. Gregorius Syracusanus ejus ordinator, cum tamen uterque Christianus esset; id factum est ob *anathema*, quo irretitus erat; sacra enim communione privati utpote extra fidelium coetum, & quasi extra Ecclesiam positi dicebantur *non Christiani* ab Ecclesiasticis viris, & scriptoribus; & *Christianitatem* auferre erat rebus sacris interdicere; & *Christianitatem* reddere, eisdem restituere; uti

uti legere est praesertim Hugonem Flaviniacen. in Chron. Virdun. ad annum 1098., hic autem Photius dicitur *nulla ratione Episcopus*; quod est nullo modo, & *invalide*.

Nec etiam facit satis, qui respondet, *non Episcopum* dici quantum ad usum, & exercitium; non quantum ad characterem; itidemque quantum ad usum tantum illius omnia *irrita* declarari: quoniam ista jam supra confutata leguntur; & summi Pontifices Nicolaus I., & Adrianus II., aliique dilucide pronunciarunt Photium nullo modo Episcopum extitisse.

XXV. Nicolaus enim I. Epist. 1. ait: *Photii vero consecrationem non solum minime admittendam esse decrevimus, verum etiam Legatis nostris, ne cum illo nisi quasi cum Laico usque ad notitiam nostram communicarent, frequenti, ac omnimoda jussione praecepimus*: unde Act. 4. Concilii VIII. Apostolicae sedis Legati dixerunt: *per nullam occasionem rationabilem demonstrare Photius valet, quod receptus aliquando fuerit a Romana sede; sed semper inter Laicos eum computabat*; & Nicolaum Papam *nunquam Photium, & ordinationem ejus* recepisse. Epist. vero 7. idem Nicolaus in Rom. Synodo anno 863. inquit: *Photius, qui ex Schismaticorum, & se a sanctae communionis participatione avertentium parte... Episcopus ordinatus est; & vivente, & superstite consacerdote nostro Ignatio S. Ecclesiae Constantinopolitanae Patriarcha sedem ipsius invasit; & sponsam... non per ostium, quod Christus est, sed aliunde ex adverso in ovile Dominicum more furis, & latronis ingrediens, ac sic violentus, rapax, & sceleratus adulter irrupit; atque cum damnatis, & anathematizatis, atque cum iis, qui ne sacerdotale officium ante audientiam praesumerent, a praedecessore meo beatae memoriae Benedicto Papa fuerant obligati; quotidie, & indifferenter communicans, & conversans &c.*

Sed & Epist. 10. de Gregorio Syracusano Episcopo damnato, atque deposito, Photiique consecratore habet n. 6. *Gregorius ergo, qui canonice, ac Synodice depositus... quemadmodum posset quemquam provehere, vel benedicere ratio nulla docet. Igitur nihil Photius ex Gregorio percepit, nisi quantum Gregorius habuit: nihil autem habuit, nihil dedit... si inefficax, profecto Photio nihil praestans; nimirum qui vulneratum caput per illam manus impositionem potius habere dignoscitur.... & sicut*

ſicut etiam expoſuimus; nec damnatus ſanctificare; nec depoſitus erigere, nec ligatus poteſt quemquam per impoſitionem manus provehere: impoſſibile eſt enim horum aliquid fieri: idque demonſtrat ex Nicaenis, Antiochenis, & Carthagin. Canonibus. Quibus dicendi modis uſus eſt & *Joannes VIII.* Epiſt. 223. & 260., cum ordinationem cujusdam Joſeph irritam, ac nullam edixit, iterarique mandavit; uti Cap. VII. n. 5. & 6. videbitur. *Johannes* autem & ſub Nicolao I., & tempore Concilii Rom. anno 863. contra Photium coacti Romanae Eccleſiae *Archidiaconus* erat; unde formulam dicendi accepit; didicitque morem Eccleſiae nullas declarandi, ac iterandi intruſorum, ac *invaſorum*, ſimiliumque pravorum ordinationes.

XXVI. Adrianus etiam II. Epiſt. ad Baſilium Imp. pro Oecumenico Concilio, lapſiſque in ſuis gradibus recipiendis, ac diſpenſandis ſcribentem anno 869. reſpondit, id ſe facturum *temporum neceſſitati conſulendo... Photii dumtaxat ordinationem ab hujus moderamine pietatis interim prorſus excipientes, eamque paſſim & praeter examen nullatenus admittentes. Dicit enim altiſſima Eccleſiae tuba ſanctus videlicet ſedis Apoſtolicae Papa Leo... cum ſaepe quaeſtio de male accepto honore naſcatur; quis ambigat nequaquam iſtis eſſe tribuendum, quod non docetur fuiſſe collatum? Neque enim inter Photium moechum, & Maximum Cynicum a Synodo ſecunda damnatum; vel inter ordinationes hujus, ac illius diſtinctionis aliquid eſſe conjicimus. Atque ideo pari fine conſtringi debere videtur, qui par habuiſſe cum eo principium modis omnibus comprobatur. Sic quidem & juxta quod praefatus magniloquus Pontifex univerſis per Caeſarien. Mauritaniam conſtitutis Epiſcopis ſcribit... nec putandus honor ille legitimus, qui fuerit contra Divinae legis praecepta collatus*: quo loco loquitur Leo M. de *Digamis*, quos vidimus, nequaquam ſacrorum Ordinum dignitatibus idoneos judicari, ſed prorſus ab illis excludi. Et Epiſt. ad Ignatium CP. Epiſcopum Act. 3. Synodi memoratae relata ſcribit: *quos idem Photius in gradu quolibet ordinaſſe putatus eſt, ab Epiſcoporum numero, vel dignitate, quam uſurpative, ac ficte dedit, merito ſequeſtrantes.... quia Photius Maximo, & ordinatio ejus, vel potius execratio iſtius ordinationi pene in cunctis videtur eſſe ſimillima... quia Photius vir forenſis, curialis, neophytus, invaſor,*

at-

atque adulter, nec non & anathemate condemnatus existens nihil habuit praeter damnationem, quam se sequentibus propinaverit... ab anathematizato, & damnato per impositionem manus non lucrum, sed vulnus in capite susceperunt. Quae dici solent de iis solummodo, qui potestatem ordinandi non habent.

XXVII. Stephanus vero V. al. VI. Epist. ad Basilium Imp. anno 885. scripta dicit: *Peto a te, cuinam scriberet Romanorum Ecclesia? Laico scilicet Photio? si enim haberes Patriarcham, frequentius nostra Ecclesia illum literis visitaret. Sed hei mihi, quod ista gloriosa, & a Deo custodita Civitas Constantinopolis Pastoris solatio est orbata*: & in alia ad Episcopos, & Clericos Orientis insequenti anno data repetit: *praedictus itaque Photius laicus homo, si regiam viam ambulasset, & decretis SS. Patrum inhaesisset; ad tantam insaniam nunquam devenisset*. Similiter ejus successor Formosus PP. Epist. ad Stylianum Neocaesarien. Episcopum, ut volunt, anno 891. scripsit: *Petis misericordiam; & non scribis, quomodo sit exhibenda; neque cui, seculari videlicet, vel Sacerdoti. Si enim secularem dixeris, venia dignus is erit tanquam a seculari dignitatem adeptus; si vero Sacerdotem dicas; non adhibes mentem, quod dignitatem praebere non potuit, qui dignitatem non habebat. Nihil potuit dare Photius praeter damnationem, quam habuit per impositionem obliquae manus; & damnationem praebuit. Quomodo dignitatem potuit accipere, qui particeps factus est condemnato?... numquid potest ficus uvam producere; vel vitis ficus?... Cum iis vero, qui a Photio fuerunt ordinati, misericorditer nos gerentes..., istis enim & a nobis, & a reverentia tua in communionem fidelium receptis ut Laicis scandalum delebitur*.

Stylianus autem cum aliis ex Oriente scripserat jam antea ad Stephanum V. *Qui Photium sponte renunciasse dignitatem scripserunt; illi ipsi Photium ut Sacerdotem receperunt. Nos autem nullum in Photio agnoscentes vestigium Sacerdotii juxta legitimam, & canonicam sententiam aeternorum, & BB. Pontificum Nicolai, Adriani; sicut etiam sancta, & generalis Synodus Constantinopoli congregata Legatis Apostolicae sedis, & triam sedium Orientalium promulgavit; quomodo potuimus in hunc modum damnatum tanquam sponte abdicatum scribere?*

XXVIII. Quae

XXVIII. Quae sensa, dictaque & multa, & maxime dilucida, magneque autoritatis, video sudare Witasse Obj. 4. jamdudum laborantem, quomodo interpretari valeat; quae quia ita vere non possunt, depravari necesse est. Et primum ait, dictum Photium *Laicum* quantum ad jura, dignitatem, & officium, non quantum ad characterem: quo nihil falsius; nam si fateris, eum cum charactere Ordinis *potestatem* habere; dignitatem quoque, jura, ac officium habere eum fatearis oportet; quoniam cuncta haec potestatem Ordinis necessario consequuntur: non enim quia istis *illicite* quis utitur, ideo *valide* non utitur; quod si valide, ergo verus est Episcopus, & nunquam dici potest *Laicus*: quemadmodum *Schismaticus*, suspensus, irregularis, communione privatus &c. Episcopus *illicite* usum sacrorum Ordinum habere dignoscitur; nec tamen *Laicus* unquam ab Ecclesia dictus invenitur. At Photius, inquit, ejusque sectarii *deponuntur*, seu deponi jubentur; qui vero *Laici* sunt, deponi nequeunt; igitur characterem habent, suntque ex ordine Cleri. Verumtamen non a legitimo, veroque honore, atque officio deponi dicuntur; sed ab usurpato, falsoque; cum id affirmetur & de Laicis, iisque, qui *invalide* ordinati noscuntur; ut alio loco ex Conciliis ostendetur. Tandem cum instat, Episcopos suo de gradu motos olim ad *laicam* fuisse communionem redactos, nec tamen *characterem* amisisse. Cedo; sed & illud assevero, amisisse eos *potestatem* Ordinis, atque adeo ipsum Ordinem; ob idque *Laicos* effectos, & nuncupatos fuisse, ut alias suo loco videbitur ex SS. Patribus, & Conciliis; cum *character*, ut Cap. 1. dictum est, non praestet dignitatem; sed vel praesentis, vel futurae, aut praeteritae signum existat dignitatis.

XXIX. Et quum Nicolaus I. scripsit, Gregorium *nihil* Photio dedisse, quia *nihil habuit*: non dubitat VVitasse asserere, inde satis patere Photium a Gregorio accepisse, quod Gregorius habuit; hic autem utpote in Ecclesia ordinatus *characterem* habuit; ergo characterem dedit. Sed non vidit vir doctus; Gregorium, tametsi characterem habebat, *potestatem* tamen, sine qua Ordo conferri non potest, non habuisse; quamobrem cum ordinem dare nequiverit, nec characterem dedit: qui vero potestatem non habet, nihil habere dicitur;

cum

cum *character* non sit nisi signum, & figura, ac velut umbra Ordinis, ut & qui signum, ac figuram, umbramque hominis habet, nihil hominis habere dicimus: quemadmodum enim vestigium hominis non est homo, ita vestigium Ordinis non est ordo, quod si non ordo, igitur neque *potestas* ejus, quam dixi naturam Ordinis esse.

Similiter quum respondet, Stylianum, & alios *nullum* in Photio agnovisse *vestigium Sacerdotii secundum Canones, & Ecclesiae disciplinam*, quae nullum in intrusis, *& invasoribus* vel minimum ordinationis jus admittit: non autem *secundum divinam institutionem*, quod ad ipsum characterem attinet: secum pugnantia dicit, & prorsus falsa; non enim Canones, & Ecclesiae disciplina divinae institutioni refragantur: & si non diffiteris, Ecclesiam nullum in intrusis, & invasoribus *ordinationis jus* admittere, quod quidem verum; cur igitur in iisdem *potestatem* admittis ordinandi, & quidem *valide?* an non Christus Deus Ecclesiae suae potestatem omnem contulit maxime in Oecumenicis Conciliis, in quibus Canones conduntur; & ubi dicitur: *Visum est Spiritui sancto, & nobis?* haec igitur intrusos, & *invasores* ad Ordines sacros minime aptos esse decrevit. Sed & eandem institutioni Divinae prorsus hac in re consentanea tradere, docet Johannes VIII. Epist. 4. ad Valvenses de quodam illorum Ecclesiae *Invasore*, vivente adhuc Arnulpho eorum Episcopo, scribens: *quod tantum fieri prohibemus, tantumque detestantes abominamur; quantum contra canonicae autoritatis censuram, & contra Divinae legis traditionem, veterum Patrum exempla tale quid attentari cognoscimus; ut vivente uno Episcopo, ac superstite consistente, alter vel non petitus, vel qui peti non potest, nec etiam debet, sedem viventis invadat; & hanc vel sine nostro consultu, ut ita dixerim, expetat:* nec dissimilia protulit Victor III. anno 1087. in Beneventano Concilio contra Guibertum Antipapam.

XXX. Ad illud vero Adriani II., *quos idem Photius in gradu quolibet ordinasse putatus est, ab Episcoporum numero, vel dignitate, quam usurpative, ac ficte dedit &c.*, respondet ille idem, quem dixi, ut semper solet, a Pontifice dici ordinationem *putativam*, & *fictitiam* quantum ad honorem, & dignitatem, non quantum ad characterem. Verum id quoque sem-

ſemper cum errore dicitur: nam ſi Photii ordinatio fuit *rata*, & *valida*; igitur non ſolum characterem, ſed etiam honorem contulit, & dignitatem; quia contulit ordinem, & ordinis poteſtatem: non ſtat autem ordo ſacer ſine honore, ac dignitate; quantumvis *illicita* ſit ordinatio. Deinde ſi quum Concilium can. 4. ſanxit, *Eccleſias, quas, ut putatur, tam Photius, quam alii ... dedicarunt ... rurſus dedicari*; ſenſit Photium, & alios poteſtate dedicandarum Eccleſiarum, quae eſt poteſtas Ordinis, caruiſſe; igitur & quum Hadrianus dixit, Photium *putaſſe* quosdam a ſe ordinatos, ſenſit eum ordinandi poteſtate caruiſſe: ſicut & in memorata Epiſtola idem Hadrianus Ignatii *depoſitionem putativam* dixit, quam conſtat nullam, & invalidam fuiſſe; quare ergo & de *ordinatione putativa* non idem dicetur? Tandem cum Nicaetas in Vita Patriarchae Ignatii ſcribat: *Photius in primis hoc agebat, ut ordinationes Patriarchae Ignatii tranſmutaret; atque ab eo damnatos ſedibus reſtitueret. Sed cum Imperatori non probaretur; videte, quid tentavit: conſecratos a S. Ignatio reſecrare conatur: quod cum aeque parum ſuccederet; omneſque indigniſſime ferrent, atque execrarentur; ne ita quidem defecit iniquitas &c.* VVitaſſe reſpondet Inſt. 11. ex hoc illud haberi, *iteratas ordinationes* velut graviſſimum ſcelus apud omnes tunc habitas fuiſſe. Sed longe a ſcopo ſcriptoris aberrat: non enim Imperator, aliique iteratas improbabant ordinationes, ſed ordinationum verarum abolitionem, ſeu inficiationem; cum id eo conaretur Photius, ut oſtenderet *Ignatium* jure, ac merito depoſitum olim fuiſſe ceu CP. ſedis *invaſorem*, ideoque ejus ordinationes uti nullas iterandas eſſe: quod omnes improbarunt, execratique ſunt; utpote qui eum non ſolum Antiſtitem verum reputabant; ſed etiam ſanctum, miraculiſque clarum venerabantur.

XXXI. Ad haec accedit, idem Concilium VIII. verſionis Anaſtaſii Biblioth. can. 4. habere: *Sed & Eccleſias, quas, ut putatur, tam Photius, quam ii, qui ab ipſo conſecrati ſunt, dedicaverunt; vel ſi commotas menſas ſtabilierunt, rurſus dedicari, & inthronizari, atque ſtabiliri decernimus.* Quibus innuitur, Photium, ejuſque gregales dedicandarum Eccleſiarum poteſtatem non habuiſſe; ideoque Epiſcopos non fuiſſe; cum Ordi-

dinis Episcopalis sit tam ordinatio Cleri, quam dedicatio Ecclesiae. Attamen VVitasse Inst. 13. ac Tournely respondent, *Ecclesiarum ordinationem* esse juris Ecclesiastici, & ad solam spectare disciplinam; unde quando contra Canones peracta est, iterari posse, ac debere: non ita de *ordinatione;* idque accepisse videntur vel a Martino Peresio de Divinis Tradition. par. 3. Consid. 4., vel a Vasquezio in 3. par. S. Tho. to. 3. disp. 236. cap. 10. Quod plane falsum affirmo: cum Hispalensis II. Synodus anno circiter 619. a S. Isidoro coacta cap. 7. dicat: *In Divinis enim literis praecipiente Domino* (Exo. 40., & Num. 7.) *solus Moyses in tabernaculo Dei erexit Altare; solus ipse unxit; utique quia summus Sacerdos Dei erat; sicut scriptum est: Moyses, & Aaron in Sacerdotibus ejus*: (Ps. 98.) & Toletanum Concilium VIII. anno 653. factum can. 7. habeat: *Nosse nos convenit, quod Episcopalis eminentiae Divina autoritas non immerito sacris omnibus esse summa percensuit, prae caeteris Sacerdotibus exercenda prohibuit... scilicet Templorum Dei sacrationem, Chrismatis benedictionem, sacrorum Ordinum institutionem; quae tam divinaliter ordinata persistunt, quam excellentissime conferuntur... nequaquam ergo aliquando poterit profanari, quod Divina jussione, simulque Apostolicae traditionis autoritate sacrum noscitur extitisse*: ac Innocentius III. c. *Cum venisset* de sacra unctione scribat: *ungitur praeterea secundum Ecclesiasticum morem, cum consecratur Altare; cum dedicatur Templum; cum benedicitur Calix non solum ex mandato legis Divinae, verum etiam exemplo B. Sylvestri &c.*, nec non Epist. 124. lib. 11. Abbati, ac Monasterio Fossae novae data: *si olim in veteri Testamento Altaris consecratio celebris habebatur; quanto magis nunc in novo debet solemnis haberi &c.* Quocirca Gregorius IX. c. *Aqua per Episcopum* de Consecratione rescripsit, *consecrationes, & reconciliationes Altarium* spectare ad Episcopum, atque *Ordinis* Episcopalis esse; & idcirco Presbyteris committi non posse: tribusque tantum ex causis iterari debere earum consecrationem edocet c. *Ecclesiis* dist. 68., & dist. 1. de Consecrat., uti Cap. VIII. n. 22. videbitur.

XXXII. His nostris nihilominus objiciunt, post obitum Patriarchae Ignatii *Photium*, ejusque asseclas ab eo sacris Ordinibus admotos, & ordinatos ab Johanne VIII., consentien-

tibus Alexandrina, Antiochena, Hierosolymitana, caeterisque fere omnibus Orientis sedibus, *citra novam ordinationem* in pristinas, seu invasas Ecclesias receptos fuisse: igitur, inquiunt, antea vere, & valide ordinati illi fuerant. Respondetur, ob id ipsum etiam ortum esse grave illud, ac diuturnum *Schisma* non modo inter Graecos, & Latinos, sed & inter Graecos, & Graecos, interque ipsos Romanae Ecclesiae Antistites: mortuo *Johanne VIII.*, nemo Rom. Pontificum *Photii* nomen, ejusque ordinationes admisit usque ad Stephanum VI. al VII., quo sedente anno 896. Antonius Caulea Patriarcha CP. Leonis Sapientis Aug. jussu *in unum coegit Orientalia, & Occidentalia, ut vetus Ecclesiae ulcus, seu schisma ad cicatricem* deduceret, inquit Nicephorus Philosophus in Oratione pro morte ejusdem Patr. Antonii habita: & exinde *Stephanum* hunc Photium recepisse colligitur ex Epist. 2. Johannis IX. PP. ad Stylianum, ut volunt, edita anno circiter 899., & ex eo quod *Christophorus* Papa anno 903. Synodicam Epist., sive fidei professionem de more Constantinopolim transmiserit; ut refert vetus Autor Graecus apud Baronium ad ann. 883. n. 35. Et quae in contrarium habet Autor *Breviarii Synodi VIII*, parvifacienda sunt, utpote Scriptoris, qui mihi neque Graecus est, neque vetustus, & parum sibi constans, aut plane interpolatus.

XXXIII. Caeterum Photius, quod esset vir doctus, eruditus, eloquens, unaque veterator, plurimis persuaserat, Ignatium prave, & contra Canones Ecclesiae promotum, intrusumque fuisse; sparserat & in vulgus, eum Patriarchatui sponte sua nuntium remisisse; se vero invitum onus illud subire coactum: quapropter nil mirum, si universo propemodum Orienti, & pluribus in Occidente imposuit, circumvenitque; ut eum rite promotum, ac valide ordinatum arbitrarentur. Quo facto si error communis cum titulo juxta *Moralis* Theologiae placitum *jurisdictionis* potestatem tribuit; cur non idem error *Ordinis* potestatem praestabit? Praesertim cum Johannes VIII. Epist. 199. ad Impp. rescripserit, se ad Photium, ejusque ordinationes admittendas adduci *illa potestate* fultum, *quam Ecclesia toto Orbe diffusa credit nobis in ipso Apostolorum Principe a Christo Deo nostro concessam, eodem Salvatore B. Petro Apostolo prae caeteris specialiter delegante: tibi dabo claves Regni Coelorum, & quae-*

& quaecunque ligaveris super terram &c., idque *necessitatis*, *ac pacis consulendae causa;* sine qua talium hominum ordinationes irritas esse, ac inanes docuit ipse Papa Johannes paulo ante relatus n. 25. & 29., ut hic omittam ea, quae dicentur Cap. VI. n. 16.

XXXIV. Postremo quod affert VVitasse de *Stephano* Leonis Imp. fratre a Photio in *Diaconum* ordinato, & in Photii locum anno 886. ex Stephani V. Papae *dispensatione* substituto, negotii nihil nobis facessit: desumtum est enim id ex Autore *Additionis* ad Epistolam Styliani, & aliorum apud Baronium ad ann. praedictum 886. n. 16., & ex ipso Baronio n. 15.; sed utrobique cum errore; quandoquidem neque ea in Epistola, quae Stephano Papae scripta est, ulla fit Stephani *Diaconi* mentio; neque Papa Stephanus *dispensationem* concessit; sed rescripsit, mittendos prius utriusque partis Episcopos ad literarum veritatem plenius cognoscendam, quam quicquam decerneretur: & sane in aliis literis sub ann. 889. relatis idem Stylianus, ejusque socii Orientales iterum a Stephano Papa *dispensationem* efflagitarunt; & tamen anno 886. Stephanus Imperatoris Leonis frater a Theophane Heracleae Metropolita ordinatus fuerat, teste Leone Grammatico. Deinde Scholiastes Epistolae Styliani non ait, *dispensationem* pro Stephano Leonis Aug. fratre petitam fuisse, qua ad Cathedram Constantinopolitanam promoveri posset; sed jam promotum, & Patriarcham fuisse ponit eum; quum Leonem Augustum referat deposuisse *invasorem* Photium, fratremque suum Stephanum illi substituisse: mox advocato Styliano Neocaesarien. Episcopo, aliisque multis suasisse eis, *ut communicarent cum fratre suo, & fieret unum ovile*; schismaque tolleretur: quod si renuerent cum illo communicare utpote a Photio in Diaconum ordinato; scriberent *Romam ad Pontificem, ut dispenset absolutionem anathematis iis, qui a Photio fuerant ordinati*. De qua re tamen, de qua, quae dicerem, plura habeo, quae non sunt hujus loci; ad alium locum, & tempus, siquidem erit, reservanda puto.

§. 12. De Leone VIII.

XXXV. SUpereſt nunc illud Johannis XII., ejuſque Concilii Romani anno 964. contra Leonem VIII., ut aeſtimant, Romanae ſedis *invaſorem*; in quo Act. 3. habetur: *Eos vero, quos ipſe Leo neophytus, & invaſor ſanctae Catholicae, & Apoſtolicae Romanae Eccleſiae in quolibet Eccleſiaſtico Ordine provexit; Apoſtolica, atque canonica autoritate, & Synodali decreto in priſtinum revocamus gradum; quia ordinator eorum nihil ſibi habuit, nihil illis dedit. Sicuti olim noſter praedeceſſor piae memoriae Papa Stephanus ſententiam tulit de iis, qui ordinati fuerant a Conſtantino quodam neophyto, & invaſore S. Sedis Apoſtolicae; & poſtmodum quoſdam eorum ſibi placabiles Presbyteros, aut Diaconos conſecravit &c.* Cui perpetuum illud unicum, ſed falſum, ac deploratum adhibent reſponſum; nihil ſibi Leonem habuiſſe, nihilque aliis dediſſe quantum ad honorem, dignitatem, & legitimum poteſtatis uſum; non autem quantum ad characterem: additque VVitaſſes Obj. 6., qui ſemper aliquid novi prae caeteris excogitaſſe ſe putat; id duci ex illis ejusdem Concilii verbis Act. I. *ſic eos exutos privavit honore, quem dederat eis ipſe invaſor, & neophytus, atque curialis; & revocavit eos in priſtinum gradum*: cum prius Concilium edixiſſet: *priventur honore, quem dederat illis*: ideoque, ſubdit, de *honore*, non de *charactere* intelligenda ſunt iſta. Verum enim ſi Concilium dixit: *priventur honore, quem dederat eis*: quomodo quum poſtea prolatum eſt: *nihil habuit, nihil dedit*: intelligi poteſt de *honore*, quem dediſſe fatetur? Cum igitur Leo honorem verum, quem non habebat, non dederit; ita nec characterem dedit; ſed Pontifex Johannes privavit ab illo ordinatos honore falſo, ac uſurpato, quem ſolum habebat, dederatque ordinator. Nam quid eſt honor, ac dignitas in hac re, niſi *Ordo?* nihil igitur honoris, & dignitatis Leo habuit, & nihil dedit; quia *Ordinem* non habuit, & ſine ordine character non confertur, ut dictum eſt ſupra: nihil autem Ordinis habuiſſe dici nequit, ſemel ac admittis eum *valide* ordinare poſſe: non enim *uſus* Ordinis facit Epiſcopum, ſed Ordinis *poteſtas*. Amplius ſi Johannes XII. Stephani Papae

fa-

factum, & exemplum de *Constantino invasore* sequi se profitetur: visum est autem n. 16. & seqq. illius ordinationes nullas declaratas fuisse, ac iteratas: igitur itidem dicendum erit & de istis. Atque id quidem, ut ostendatur, morem Ecclesiae semper fuisse ordinationes intrusorum, ac *invasorum* irritas, nullasque pronunciandi: nam de facto *Johannis XII.*, ejusque an Concilio, an Conciliabulo alia quaestio est alias mihi pertractanda, ac ventilanda.

§. 13. *De aliis intrusis.*

XXXVI. PRaeterea & nullam fuisse ordinationem *Guadardi* in Episcopum Ausonensem promoti declaravit Romanum Concilium anno 998. a Gregorio V. celebratum, & a Baluzio publici juris factum Miscell. to. 7., iccirco quod vivente Frujano Episcopo, & sedem illam invaserat, & ab Oddone Narbonensi Metropolitano non suo fuerat consecratus: unde Concilium inquit: *tunc nos caepimus perquirere sanctos Canones, & recitando invenimus Capitula a S. Nicaeno Concilio constituta non debere usurpari alicui Episcopatum Episcopo vivente; nec ab alio Metropolitano nisi Dioecesano ordinari; etiamsi talem Clerus, & plebs eligerent; sed hujus rei factorem secundum suam professionem, & Canonicam, & Apostolicam autoritatem debere deponi &c.* si tamen quid certi continet haec Synodus. Itaque ad certiora descendens referam, *Guibertum* Ravennatem Antistitem anno 1080. sedente S. Gregorio VII. Romanam sedem invasisse; de eoque Victor III. in Beneventi Concilio anno 1087. inter alia dixit: *Apostolicae sedis invasor effectus est contra praecepta Evangelica, contra Prophetarum, Apostolorumque decreta, contra Canonum, & Romanorum Pontificum, jura, nullo Cardinalium Episcoporum praecedente judicio, nullo Romani Cleri approbante suffragio, nullo devoti populi requisito consensu in S. Romana Ecclesia totius nequitiae, ac perditionis caput effectus est.* Et erunt ratae, validaeque ordinationes illius, qui contra *praecepta Evangelica*, quod est *Divina*, factus est, vel voluit fieri summus Pontifex? *irritas* certe illas pronunciarunt Concilia Placentinum anno 1095., & Romanum 1099. sub Urbano II.

XXXVII. In Synodo Quintilinoburg. anno 1085. ab Ottone Ostiensi Episcopo, ac sedis Apostolicae Legato cum pluribus Archiepiscopis, & Episcopis celebrato legitur: *In eadem Synodo ordinatio Wecilonis Moguntini invasoris, & Sigefredi Augustensis, & Norberti Curiensis... penitus irritae judicatae sunt juxta decreta SS. Patrum &c.* non quidem *irritae* dumtaxat quantum ad usum, & ordinis exercitium, ut respondere solent; sed *penitus* quantum ad ipsummet ordinem; ut iterari deberet, si quando honoribus illi digni judicarentur. Quare *Daiberti* ordinationem ab ipso VVecilone factam idem Otto, cum jam Urbanus II. esset, veluti nullam iteravit ex c. *Daibertum* 1. q. 7., ut Cap. VIII. fusius demonstrabitur. Nullae similiter sunt dictae ordinationes & *Walonis* S. Arnulphi Abbatis in Meten. Cathedram intrusi, ut habet Chronicon Virdunense; & *Petri* Cardiniensis Abbatis sub Urbano II. Compostellanam sedem invadentis; ut apud Mabillon. est lib. 68. Annal. Bened. n. 25. Idem sane Urbanus II. c. *Alienationes* 12. q. 2. ista decrevit: *Alienationes omnium per intrusionem, seu non canonice electorum sub Episcopi nomine, aut Abbatis, qui secundum Ecclesiae suae usum consecrandus est; alienationes dico quocunque modo factas; nec non & ordinationes personarum ab eisdem sine communi consensu Clericorum Ecclesiae, sive per simoniam itidem factas, irritas judicamus:* qui est etiam canon 22. Concilii Lateranen. I. anno 1123. sub Callisto II. celebrati nonnihil tamen interpolatus. Hinc Glossa in c. *Factus est* 7. q. 1. adnotat, *quod quae ab intruso fiunt, non tenent*. Certe si *alienationes* intrusorum dictae ibi *irritae* fuerunt nullae, & invalidae; cur non & *ordinationes* eorundem?

XXXVIII. Patres Concilii Guastallensis an. 1106. cum Paschali II. hanc ediderunt sanctionem c. 1. *Patrum nostrorum exemplis, & scripturis instructi, qui diversis temporibus Novatianos, Donatistas, & alios haereticos in suis honoribus susceperunt, praefati Regni* (Theutonici) *Episcopos in schismate ordinatos; nisi aut invasores, aut Simoniaci, aut criminosi comprobentur: in officio Episcopali suscipimus. Idipsum de Clericis cujuscumque Ordinis constituimus, quos vita, scientiaque commendat*: tale, tantumque est intrusi, *invasorisque* crimen, ut etiam cum *Simoniaco* comparetur; quem videbimus ita ab or-

ordinibus facris prohibitum, ut ejus ordinatio nulla femper, & invalida fuerit declarata. Omnes porro *Pfeudopapae* reipfa intrufi, & *invafores* fuerunt, & dicuntur; in quos exftat decretum Nicolai II. jam n. 9. recitatum; quapropter quaecunque dicta leguntur in Guibertum Raven., Burdinum, Octavianum, Guidonem, aliofque, referrenturque Cap. ıx., ad hunc quoque pertinent locum. Nam & Acta Alexandri III. de illis, qui pace inter Pontificem, & Imperatorem anno 1177. compofita funt Ecclefiae reconciliati, haec habent: *abfoluto autem Imperatore, fequaces quoque ejus intrufi, & Schifmatici ad finum matris Ecclefiae catervatim confluentes ... fchifma, haerefim, & factionem Octaviani, & Guidonis Cremenfis, & Joannis de Struma, eorumque ordinationes irritas effe pronunciantes ... reconciliati funt &c.* iterumque ordinati, ut fuo loco videbitur.

XXXIX. Illud poftremo occurrit, quod *Innocentius IV.* anno 1252. iis literis Raymundo de Zottonis Beneventano Electo Trivicano, nec non Capoferreo electo Beneventano datis, quas publici juris fecit Ughellus to. 8. Italiae facrae in Trivicanis Epifc. n. 4., fcripfit, mandavitque memorato Electo Beneventano, ut Johannem Archipresbyterum Beneventanum in Epifcopum Frequentinenfem promoveret; ac munus confecrationis ei impendi procuraret: *contrariis*, inquiens, *non obftantibus, quod in Ecclefia Frequentina quidam laicali fultus potentia intrufus afferitur; & ad mandatum Beneventani Capituli fede vacante confecratus poftmodum, vel potius execratus*: quod eft non confecratus; ficut *excommunicatus* ille eft, qui fine communione eft, & non communicatus; & *exanguis, exanimus, exarmatus, exauctoratus*, fimilefque dicuntur ii, qui fine fanguine funt, fine animo, fine armis, & fine auctoramento. Quamobrem fi intrufus ille fuiffet vere, & *valide* ordinatus, dici non potuiffet *execratus* a Pontifice; qui profecto ufus eft phrafi fuorum anteceſſorum, univerfaeque Ecclefiae; qua qui prave, invalideque ordinantur, appellare confuevit *execratos*: unde fupra n. 13. vidimus junioris *Diofcori* fimilem hujus ordinationem iteratam fuiffe. Et haec fatis effe crediderim ad oftendendum intrufum, & *invaforem* ab Ecclefia prorfus arceri, ne facris Ordinibus initietur: nunc ad rationes in contrarium.

§. 14. *Objectiones ex autoritatibus*.

XL. Contrariae sententiae defensores ut probent, *Intrusorum*, ac *Invasorum* ordinationes esse veras, validasque, utuntur exemplis, & rationibus; quae quidem aliquid veri praeseferre videntur, sed verum esse, quod vellent, non evincunt. Et primum illud adducunt *Felicis* contra Liberium Papam in Romanam Sedem intrusi a Constantio Imp., idque ex Auxilio Franco lib. 1. cap. 25., ac Petro Damiani Opusc. 6. cap. 16., qui Liberium tradunt Arianae haeresi tandem subscripsisse; tuncque Felicem teste Baronio uti legitimum Pontificem a Romanis agnitum; Liberiique loco receptum fuisse; ordinationes autem utriusque intemeratas extitisse.

Verum Auxilius ab aliquo vel Luciferiano, vel Feliciano schismatico scriptore deceptus est; & Petrus Damiani ab Auxilio, quem fere exscribere solet; dum Liberium *haereticum*, & *apostatam* appellant; & per ejus transgressionem nefandissima scelera esse perpetrata; multitudinem Sacerdotum, & Clericorum interfectam, martyrioque coronatam; sex insuper annos *apostatam* vixisse conscribunt: quae quantum a veritate distent, & abhorreant; Catholicorum nemo, qui sapit, ignorat. Liberius enim etsi coactus Sirmiensem subscripsit Eusebianorum formulam; constat tamen eum nunquam a fide Catholica excidisse; ideoque neque a Pontificia sede; quemadmodum testatur prae caeteris S. Athanasius Epist. ad Solitarios. Quo factum est, ut neque idem Athanasius, neque Optatus Milevitanus, Hieronymus, Augustinus, aliique usque ad 6. vel 7. Ecclesiae seculum *Felicem* intrusum inter Rom. Pontifices admiserint; neque etiam hodie admittent, qui recte sapiunt; ut ut regerant Baronius, & Bollandiani, ac si qui alii sunt, qui illos se sequi profiteantur.

At, inquiunt, ordinationes Felicis *irritae* non sunt judicatae. Ostendant ordinationes ejus receptas fuisse; cum scribat Theodoretus lib. 2. cap. 17., neminem *ex habitatoribus in Ecclesia, dum ille intus erat, ingredi* voluisse; & cum sederit absente Liberio paulo amplius anno: cum igitur nihil literis mandatum legatur de ejus ordinationibus; cumque certo constet, eum in-

intrusum fuisse, & nunquam legitimum Pontificem; quis ambigat, ejus ordinationes, si quas fecisset, irritas quoque, ac nullas extitisse?

XLI. Alterum, quod afferunt, est *Anatholii* Constantinopolitani Episcopi factum itidem ex Auxilio cap. 24., & Petro Damiani cap. 17., qui volunt eum intrusum fuisse, ac ordinatum adhuc vivente S. Flaviano Episcopo CP. ab Haereticis, & tamen ejus ordinationem ne ab ipso quidem S. Leone Papa improbatam legi. Quo in facto tamen notare est, *electionem* Anatholii factam fuisse forsan vivente S. Flaviano, sed non *ordinationem*; cum S. Flavianus depositus fuerit in fine mensis Augusti anno 449., & in exilium trusus paucis post diebus vivere desierit: Leo vero M. Epist. 52. al. 32. ad Theodosium Aug. data XVI. Kal. Augusti anno 450. suum ad Anatholii *ordinationem* consensum suspenderit; id quod etiam ex Autore Breviculi Historiae Eutychianorum duci videtur: nam & anno 431. deposito in Synodo Ephesina Nestorio, nonnisi *elapso quatuor mensium spatio a depositione Nestorii Maximilianus eligitur Episcopus*, inquit Socrates lib. 7. cap. 35. Deinde ordinatus fuit Anatholius a Schismaticis, haereticisve latrocinalis Synodi Ephesinae, qui nondum *haeretici* palam declarati fuerant; nec condemnati, ac dignitate privati; sed id tantum biennio post noscitur factum in Chalcedonen. Concilio anno 451., quamobrem ejus *ordinationem* probarunt omnes etiam Catholici, & ipse Romanus Pontifex S. Leo; cum ille nihil in fide peccaret, eodem Leone in sua ad eum Epistola testimonium perhibente; nec unquam peccasset, ut Andreas Cheviller Dissert. in Synodum Chalcedon. *de formulis fidei* subscribendis ostendit. Itaque probari certo non potest, Anatholium re vera intrusum, ac *invasorem* fuisse; aut contra Canones ordinatum; quandoquidem S. Leo Epist. 54. ad Marcianum Aug. de eo scribit: *cum secundum suae consecrationis auctores ejus initia titubarent:* manebant ergo, si titubabant solum.

XLII. Huic affine est, quod quidam objiciunt; *Maximum* anno 449. in eodem latrocinali Conc. Ephesino per depositionem Domni Antiocheni Episcopi in illius locum, & sedem fuisse intrusum; & tamen ejus ordinationem Chalcedonense Concilium approbasse Act. x., sed Quesnellus in Dissert.

de

de caussa Domni Episcopi n. 29. & seqq. falsum esse ostendit, Maximum ab Eutychianis ordinatum fuisse; cum ab illis quidem electus, & designatus fuerit successor Domni jam exauctorati, consecratus tamen ab Anatholio CP. Episcopo tametsi contra Canones Nicaenos, Apostolicos, & Constantinopolitanos; ut autumat Leo Magnus ad Marcianum Aug. anno 452. 11. Kal. Junii scribens de hac re: *neque sibi aestimet* (Anatholius) *licuisse, quod Antiochenae Ecclesiae sine ullo exemplo contra statuta Canonum Episcopum ordinare praesumpsit: quod nos amore reparandae fidei, & pacis studio retractare cessavimus*. Non igitur *Maximus* vere intrusus fuit, sed subrogatus *Domno;* qui quamquam ab Eutychianis dignitate privatus, jure tamen, ac merito privatus; proptereaquod & Theodorum Mopsvestenum defendisse, & S. Cyrilli capitula impugnasse narratur; ideoque etiam in Concilio Chalcedonen. ejus exauctoratio confirmata fuit.

XLIII. Illud demum adducunt de *Vigilio* contra Sylverium PP. intruso etiam ex Auxilio, Petroque Damiani memoratis, qui produnt eum pro summo Pontificatu invadendo Papae Bonifacio insidias struxisse; uti *Simoniacum*, & *invasorem* a Sylverio anathematis vinculo obligatum Imperiali potentia, falsisque testibus eundem Sylverium aggressum esse; ejusdemque Cathedram invasisse; & tamen *ordinationes* ejus in sua stabilitate permansisse. Quae cuncta, praeterquam de ordinationibus, sunt ex Epistola Sylverii ad ipsum Vigilium deprompta, quam recitat Baronius ad ann. 539., quamque nunc omnes eruditi uti supposititiam, ac merum commentum explodunt. *Simoniacum* porro eum non fuisse, si quis demonstrare vellet; uti nec *invasorem;* non deessent, quibus tueretur, momenta: cum omnes pene scriptores, qui haec ipsi affixerunt, *trium Capitulorum* fautores extiterint; in eumque veluti trium Capitulorum profligatorem invehi studentes & vera, & falsa congerere non dubitarunt; Autorque libri Pontificalis ex illis ipsis, similibusque noscitur hausisse, quae de eo scribit. Certe cum *Simoniacis*, & *Invasoribus* sedis praesertim Apostolicae mos semper fuerit, & lex Ecclesiae Romanae quam maxime refragari, eosque repeliere: quo pacto de hujus intrusione, ac simoniae crimine nunquam Romanus Clerus quaestionem movit; nihil

op-

oppofuit; nec de Rom. Pontificum albo eum delere cogitavit? Quid eft, quod huic parcere voluerit; aliis nequaquam? Vigilio igitur vel intrufo, vel fubrogato, *Sylverius* in exilium actus femeftri tantum expleto mortuus eft; nefciturque, an interea loci fecerit Vigilius ordinationes: ejus fane promotio, ac ordinatio omnibus probata fuit utpote ab Epifcopis facta, qui rebantur eum jure promotum; Sylverium vero non injuria dejectum tanquam, ut jactabant, patriae proditorem; vel ut conjicit Pagius ad ann. 540. n. 5., quia videri poterat Sylverius *contra Canones* evectus, ordinatufque; cum Autor libri Pontificalis de eo tradat: *hic levatus eft a tyranno Theodato fine deliberatione decreti: qui Theodatus corruptus pecuniae dato talem timorem indixit Clero, ut qui non confentirent in ejus ordinatione, gladio punirentur &c.* Quare & hunc Baronius intrufum pronunciavit; quem paulo poft Romanus Clerus uti legitimum receperit: id autem quomodo fieri poffit, dictum eft jam num. 33.

§. 15. *Objectiones ex rationibus.*

XLIV. TAndem ad rationes defcendens Witaffe contendit, *Intruforum*, & *Invaforum* fcelus gravius non effe illo *Schifmaticorum*, & *Haereticorum*: horum autem profitetur fe probaturum validas effe ordinationes: ergo & illas intruforum. Deinde fi invalidae funt, inquit, ejufmodi ordinationes; aut id ex jure Divino, vel humano: non ex Divino; cum nihil fit neque in fcriptura, neque in traditione, quod ipfum prodat: non etiam ex humano; cum nihil in *Sacramentis* homines poffint: igitur nullo jure explodi poffunt ut nullae intruforum ordinationes.

Quorum ad primum dico, (ut ut fit, an horum, vel illorum gravius crimen fit; nam comparate modo haerefis, & fchifma; modo intrufio, ac invafio graviora funt) hac in quaeftione gravius effe *Intruforum*, & *Invaforum* fcelus, hinc elici, quod iftos nunquam legimus dictos effe Epifcopos, fed femper fures, & latrones, adulteros, moechos, ac Pfeudoepifcopos; quum certo conftaret, intrufos fuiffe, ac invafores: *Haereticos* vero, uti & *Schifmaticos* non item, quos fere femper Epifco-

fco-

scoporum titulo nuncupatos, etiamsi horum quoque ordinationes non semper ratas haberi, paulo post demonstrabitur: postea quod Haereticos, & Schismaticos in suis honoribus suscipiant Concilia, non autem intrusos, & *Invasores;* ut liquet ex Concilio Guastallen. n. 38. proxime relato; praeter quamplura alia Ecclesiae monumenta, quae istud palam ostendunt.

XLV. Ad alterum autem respondeo, & ex *Divino* jure, & ex *humano* praedictorum ordinationes prorsus invalidas esse; ut ex hactenus adductis autoritatibus apparet praesertim Adriani II. Epist. ad Basilium Imp., qua scripsit ordinationem Photii *contra divinae legis praecepta* factam, idque Magni Leonis testimonio; nec non Joannis VIII. Epist. 4. ad Valvenses, in qua docuit, invadere sedem viventis Episcopi *contra canonicae autoritatis censuram, & contra Divinae legis traditionem* fieri; seu *contra praecepta Evangelica*, ut habet Concilium Beneventanum Victoris III. Nam homines nihil in *Sacramentis* posse, verum est quantum ad eorum institutionem, & destructionem; falsum autem quantum ad eorundem administrationem, ac distributionem: siquidem est supra jam probatum, in potestate Ecclesiae positum esse, eique a Deo concessum, hos, vel illos a sacris penitus ordinibus arcere; alios vero nequaquam: aliquibus nonnunquam conferre, nonnunquam vero negare, vel auferre. Ut omittam ea, quae legimus c. *Inter corporalia*, c. *Quanto personam*, & c. *Licet in tantum* de translatione Episcopi; nec non Epist. 326. lib. 1. Innocentii III. Faventino Episcopo, ut & Concilium Trident. sess. 24. cap. 1. de Matrimonio clandestino; quibus elucet, quantum Ecclesia, & Pontifex Romanus uti Vicarius Christi in *Sacramentis* valeat.

Nec finem huic Capiti faciam, quin admoneam, etiam Goffredum Vindocinensem Abbatem sub Paschali II. in Tractatu *de Ordinatione Episcoporum, & Investitura Laicorum* docuisse, nullam, invalidamque esse consecrationem Episcoporum sine recta electione; ut est eorum, qui aut vi occupant, aut intruduntur in Ecclesiarum administrationem.

CA-

CAPUT VI.

De Excommunicatorum, & Anathematizatorum ordinationibus.

I. Quod olim primis Ecclesiae seculis dicebatur aliquem *abstinere*, ac de Ecclesia *ejicere*, & *segregare*, quarto exeunte seculo dici coepit *excommunicare*; voce quidem minus latina, sed a latinis diligenter ducta, & exemplo quorundam verborum; ut ab *auguro* exauguro; ab *auctoro* exauctoro, ab *armo* exarmo &c., ita a *communico* excommunico factum est. Quam vocem eo magis retinere decet, quod & vetustissimam, usitatissimamque in Ecclesia reperimus; & eam Ecclesiae poenam exprimat, quam non alia tam commode forsan explicare valeat. Illam legimus ab Afris usurpatam in Concilio Carthagin. sub Genethlio Episcopo anno 390. c. 8., mox a S. Augustino pluribus in locis; postea ab aliis quam saepissime. Sunt, qui voce Graeca *anathematizare* magis delectentur, ac utantur, sed non semper apte: quamquam enim qui excommunicatus est, anathemate quoque ictus vulgo nunc censeatur, ac dici soleat; non parum tamen inter se discriminantur juxta veterem Ecclesiae morem; nam ille ab hominibus, iste vero etiam a Deo segregatus asseritur: sic in Symmachi Papae Romana Synodo v. dicitur: *Si quis haec, quae hodie in hac Synodo prohibita sunt, infringere praesumpserit... si vero Monachus, aut Laicus fuerit, communione privetur: & si non emendaverit vitium, anathemate feriatur*: & S. Gregorius M. Epist. 34. lib. 2. Januario Calaritano Episcopo scribens eum redarguit, quod quendam Isidorum, & *excommunicatum, & anathematizatum* esse voluerit. Hinc *anathema nihil aliud est, nisi separatio a Deo;* inquit VII. Synodus Oecumenica Act. 7., & Concilium Turonen. II. anno 567. c. 24. habet: *ut non solum excommunicatus, sed etiam anathematizatus moriatur, & caelesti gladio feriatur*: quemadmodum & Leonis IV. Romanum Concilium an. 853., & clarius Johannes VIII. c. *Engeltrudam* 3. q. 5. cuidam Episcopo per literas significat: *Engeltrudam uxorem Busonis nove-*

ris non solum excommunicatione, quae a fraterna societate separat; sed etiam anathemate, quod ab ipso Christi corpore, quod est Ecclesia, recidit, crebro percussam esse: plus igitur est anathemate, quam excommunicatione ictum iri.

II. Huc plane spectare videtur, quod perhibet Urbanus II. c. *Notandum est* 24. q. 3., dum ait: *unde apparet liquido, aliud esse excommunicationem; aliud eradicationem: qui enim excommunicatur, ut Apostolus ait, ad hoc excommunicatur, ut spiritus salvus fiat in die Domini: disciplina enim est excommunicatio, & non eradicatio*: & Innocentius IV. in Lugdunensi Concilio anno 1245. inquiens: *Cum excommunicatio sit medicinalis, non mortalis; disciplinans, non eradicans; dum tamen is, in quem lata fuerit, non contemnat &c.*, estque c. *Cum medicinalis* in 6. de sententia excommunicationis. Paschalis item II. Epist. 12. ad Gebeardum Constantiensem, & Odoricum Pataviensem Episcopos scribit, docetque non quoslibet *excommunicatos* esse vitandos; sed *si quis criminosus juxta Apostolum vocatur, hujusmodi omnino vitandus*; & qui voluntate, ac opere ei junguntur: caeteri non item: quibus quidem nobis indicatur ea, quae modo nuncupatur major, & minor *excommunicatio*; non autem *anathema*; quod etiam his majus esse supra dicta demonstrant. Nam & Concilium Meldense anno 845. c. 56. decrevit: *Ut nemo Episcoporum quemlibet sine certa, & manifesta peccati causa communione privet Ecclesiastica: Anathema autem sine consensu Archiepiscopi, aut Coepiscoporum praelata etiam Evangelica admonitione nulli imponat, nisi unde canonica docet auctoritas: quia anathema aeternae est mortis damnatio; & nonnisi pro mortali debet imponi crimine; & illi, qui aliter non potuerit corrigi*: quod habetur & c. *Nemo Episcoporum* 11. q. 3.

III. Proinde factum est, ut varia *excommunicationis*, & *anathematis* ratione spectata, varie etiam Autores de excommunicatorum Antistitum ordinationibus judicium ferrent; ut mox videbitur. Laurentius enim Abbas S. Vitoni in Belgio, qui floruit sub Paschali II., in Apologetica Epist. ad Canonicos Virdunen. apud Mabillon. in Append. to. 5. Annal. Benedict. n. 8. patere dicit, *Excommunicatorum, qui extra Ecclesiam sunt, sacrificia irrita* esse, ac *nullius omnino momenti*: Guliel-

lielmus vero Parisiensis Episcopus de Sacramento Ordinis cap. 7. contrarium sensit hac ratione: *quia ergo suspensio, vel excommunicatio non aufert officium, nec ab illo amovet; sed ejus executionem inhibet ad tempus, nec tollit ratibabitionem postea ipsius Ecclesiae; ideo nec falsos efficit Procuratores hujusmodi; nec evacuat ministerium ipsorum:* at Petrus Aureolus Doctor Parisiensis, & Aquensis Archiepiscopus dubius videtur fuisse ac in hypothesi loquutus, dum sent. 4. d. 25. art. 1. ait: *excommunicatus etsi forte characterem reciperet; tamen gratiam, & rem ultimam Sacramenti non reciperet;* hoc est officium, atque ministerium.

IV. Veteres omnes nihilominus quum *excommunicationis* poena aliquos multarent; vel *anathema* nonnullis infligerent; eos etiam & extra Ecclesiam esse, & veluti depositos, exauctoratosque reputabant; ideoque eorum ordinationes irritas judicabant, inanes, atque invalidas: idque quidem ea, quae facile convelli non poterit, ratione. Nam si eum Episcopum, quem Ecclesia sua privandum communione judicat, punit, privatque *communibus fidelium bonis;* non privabit eum & jure administrandorum ordinum, sive *potestate* ordinis? annon inter communia fidelium bona hoc ipsum quoque connumeratur? nullum enim pro communi fidelium bono majus possidet Episcopus, quam *Ordinem*, quo dignitate pollet, ac operari *valide* potest: quandoquidem Episcopus non est, qui Ordinis exercitium habet; sed qui potestatem; nam exercitium habere, ac usurpare potest quivis etiam non Episcopus; sed potestatem habere non potest nisi Episcopus: quoties igitur non aufertur, aut inhibetur Ordinis potestas; nihil magni tollitur ab Episcopo; si *valide* etiam excommunicatus ordinare potest. Hinc idem *extra Ecclesiam* esse, *ejici ab Ecclesia*, & *non Christianus* appellatur: quod si non Christianus, si extra Ecclesiam est; quam Christianorum, & quam Ecclesiae potestatem habebit? eam, quam habet Apostata, & Haereticus, & si qui tales: at istos nullam ordinandi retinere potestatem infra demonstrabitur; igitur nec *excommunicatus*, aut anathemate plexus: id quod magis exempla, & autoritates comprobabunt.

V. San-

V. Sanctus enim Hilarius Pictaviensis Episcopus lib. de Synodis ita effatur: *cogitemus tot Sacerdotes sanctos etiam quiescentes: quid de nobis Dominus judicabit, si nunc anathematizantur a nobis? quid de nobis erit, qui rem eo deducimus, ut quia Episcopi non fuerunt; nos quoque non coeperimus esse? ordinati enim ab his sumus successores. Renunciemus Episcopatui, quia officium ejus ab anathemate sumpserimus*: ubi perspicue declarat, sentire se, *anathemate* multatos desinere esse Episcopos; ideoque irritas, ac nullas eos habere ordinationes: idque etiam sensisse SS. Romanae Ecclesiae Pontifices Innocentium I., Leonem Magnum, Pelagium, & Magnum Gregorium testantur Patres Concilii Quintilinoburgen. in Germania anno 1085. ab Ottone Episcopo Ostiensi, ac S. Sedis Apostolicae Legato, qui post factus est summus Pontifex Urbanus II., celebrati; in quo *omnes ordinationes, & consecrationes excommunicatorum penitus irritae judicatae sunt juxta decreta SS. Patrum Innocentii, Leonis I., Pelagii, atque ejus successoris Gregorii I.*, & quidem irritae ita, ut iterari deberent; si ordinatorum aliquis interdum admitteretur in prave obtentis honoribus, ut infra suo loco apparebit.

VI. Cum anno 431. *Nestorius* fuerit in Ephesino Concilio condemnatus, & exauctoratus; ejusque loco *Maximianus* ordinatus; Johannes Antiochenus Episcopus Nestorio favens omnes Ephesinos Patres communione privaverat *prius, eo quod haereticis subscripserint Cyrilli Capitulis, eorumque impietatem roborare praesumpserint: dumque excommunicationis conculcaverunt terminum, & comministrant condemnatis; & secundum SS. Patrum regulas per hoc ipsi quoque depositi sunt; suspensiones contra nos, segregationesque miserunt simile aliquid facientes; velut si quis vinctus, & adhuc ipsis vinculis obnodatus vincientem se vincire conetur ...: quia quicunque a damnatis, atque excommunicatis ordinatus fuerit, ordinationem habet illicitam, & iniquam. Quomodo autem veniet spiritus gratia orantibus eis, quibus interdicta est Sacerdotis oratio? Hoc & olim docuimus magnificentiam vestram; & notum facimus in praesenti, quia nos nec istos esse scimus Episcopos; nec illum* (Maximianum CP.), *qui ab istis est factus. Nam illi quidem transgressione regulae sub regulae facti sunt poena: ille vero ab eis ni-*

nihil accepit; quia nihil habebant, quod impertirentur illi, qui semetipsos ante privaverunt: inquit idem Johannes Antiochenus Epist. Praefecto missa, quae legitur cap. 38. Synodici adversus Tragaediam Irenaei. Sic & Gelasius l. Epist. ad Elpidium Episcopum c. *Sacrosancta* 1. q. 1. dixit: *quomodo ad Divini mysterii consecrationem caelestis spiritus invocatus adveniet; si Sacerdos, & qui eum adesse deprecatur, criminosis plenus actionibus reprobetur?* non quidem quocunque crimine; sed eo, quod *potestate* privat.

VII. S. vero Gregorius Magnus Epist. 20 lib. 3. Maximo Salonitano scribit: *licet caetera cujuspiam talia sint vitae merita; ut nihil sit, quod ex his Sacerdotalibus valeat ordinationibus obviare: tamen solius nefas ambitus severissima Canonum districtione damnatur... quam rem nos consecrationem dicere nullo modo possumus, quae ab excommunicatis est hominibus celebrata*: Sed etiam Nicolaus I. Epist. 10. de Gregorio Syracusano Episcopo dignitate nudato, ac omnium communione privato, Photiique CP. ordinatore pronunciavit n. 6. *& sicut etiam exposuimus; nec damnatus sanctificare; nec depositus erigere; nec ligatus potest quemquam per impositionem manus provehere: impossibile est enim horum aliquid fieri*: idque ex Nicaenis, Antiochenis, & Carthaginiensibus Canonibus demonstravit; convenitque cum Johanne Antiocheno proxime memorato, qui dixit: *veint si quis vinctus; & adhuc ipsis vinculis obnodatus vincientem se vincire conetur*: & Joannes Antiochenus cum Innocentio I., Nicolao I., Joanne VIII., & Urbano II., quum scripto tradidit: *ille ab eis nihil accepit, quia nihil habebant, quod impertirentur illi*: quod & senserunt Concilia Romanum Joannis XII., & Svession. anno 853. sub Hincmaro Rhemen. Archiepiscopo; nec non sentiendo firmarunt.

VIII. Omnium autem loco sit una Joannis PP. VIII. autoritas, qua dilucide docetur, eorum interdum, qui communione Ecclesiae privantur, ordinationes irritas prorsus esse, & nullas, & invalidas ita, ut cum oporteat, ab eo iterandae dicantur. Cum enim Anspertus Mediolanen. Archiepiscopus ab ipso Joanne VIII. pro suis criminibus in Rom. Synodo fuerit *sacra communione privatus; illeque nihilo secius contra canonica statuta, & contra Apostolicum, Synodicumque judicium agens ante audientiam, & absolutionem ministerium sacrum agere; atque ad-*

adhuc excommunicatus in Vercellensi Ecclesia quendam Presbyterum nomine *Joseph Episcopum* ordinare praesumpsisset; ab eodem Pontifice tam ille, quam ab eo consecratus est dignitate spoliatus, ac depositus; ut ejusdem literae produnt 222. & 223. ad Carolum Regem, & Vercellenses exaratae, quibus Episcopum Conspertum a se consecratum eis mittere, quem suscipiant, scribit, imperatque dicens: *ideo & eundem Archiepiscopum, & hunc ipsum Joseph invasorem, ac praesumptorem non intrantem per ostium, sed aliunde quasi furem ingredientem in ovile Domini cum virtute sancti Spiritus, & autoritate BB. Petri, & Pauli Apostolorum Principum, nostroque Apostolico judicio una cum Synodali coetu Reverend. Episcoporum omni Episcopali honore decrevimus esse privatos, & alienos ... Nam cum praedictus Anspertus dudum Mediolanen. Archiepiscopus esset regulariter excommunicatus, aliquam vel minimorum in Ecclesia Dei consecrationem graduum facere nullo modo potuit: quia quod non habuit, dare profecto nequivit ... Jubemus etiam omnes scripturas, vel dationes cujuscumque tenoris, quas fecit de Plebibus, Casalibus, & Villis ipsius Ecclesiae Vercellensis, nullam habere firmitatem; sed omnia, quae fecit, esse judicamus vacua, & inania; quia legitimus ipse non fuit Episcopus: & ideo quippiam dare non potuit: eum vero, qui ex his, quae fecit, aliquid firmum esse dixerit; Ananiae, & Saphirae anathemate feriendum esse censemus.* Actum autem id fuit anno 879. idibus Octobr. in *generali Synodo* ex ejusdem Pontificis Epist. 221., ad quam vocavit Archiepiscopum Ravennat. cum illius Provinciae Episcopis, nec non & Provinciae Mediolanen. Antistites; quos ibi interfuisse colligimus ex Joannis Epist. 218. 220. 221., & 222., qua Pontifex Carolo Regi scribit, se Conspertum Vercellen. Episcopum consecrasse *consentientibus omnibus comprovincialibus Episcopis*: Anspertus porro egerat & contra can. 29. Cod. Afric. statuentem: *si excommunicatus Episcopus ... ante audientiam communionem praesumpserit; ipse in se damnationis judicetur protulisse sententiam.*

IX. Hujus enim Joseph ordinationem nullam omnino fuisse, declarat alia ejusdem Joannis Papae Epist. n. 260. ad ipsum Anspertum Archiepiscopum opera Caroli Grassi Imp. pristinae dignitati restitutum data anno 881., qua super dicti Joseph ad *Astensem* Ecclesiam promotione respondet ita „ Consultationis

„ tuae

„ tuae, qua nos ſuper Joſeph nuper in Vercellenſi Eccleſia or-
„ dinati nova electione, vel ordinatione in Eccleſia Aſtenſi con-
„ ſulere voluiſti, perſpectis ſuggeſtionibus, quibus ſuper hoc no-
„ ſtrae autoritatis conſultum requiris; canonicum judicavimus,
„ & noſtris tibi decretis convenienter propitia divinitate reſpon-
„ demus. Fuerat autem de illo primum, ut ipſe mecum ad-
„ vertis, quoddam irregulariter inſtitutum; ſed nos apud B.
„ Petrum Apoſtolum cum S. Synodo reſidentes ſalubri potiti
„ conſilio & animoſitatem illius correximus, & miſericordiae
„ fomenta gratia ſancti Spiritus revelante protinus adhibuimus:
„ ſcilicet ut eo in priſtinum ordinem reducto, ſi alium Epiſco-
„ patum ei concedere voluiſſes; & Cleri, & populi vota hunc
„ ſibi concorditer in Epiſcopum expeterent, & eligeretur; &
„ ſicut qui nihil ab ordinatore prius acceperit, in Epiſcopum
„ crearetur. Interea accidit, ut Aſtenſis Eccleſiae Rectore pro-
„ prio obeunte, permiſſu Caroli glorioſi Regis idem Joſeph
„ poſt electionem Cleri, & expetitionem populi in eadem Ec-
„ cleſia deberet ordinari Epiſcopus: tua fraternitas tam noſtra
„ abſolutione, quam etiam Regis exhortata monitionibus hoc
„ libenter admiſit; & canonice juſſa complere conata eſt. Quod
„ quia nunc ſententiam noſtram tu quoque ſecutus, & Regalem
„ permiſſionem devote, ſicut condecet, es amplexatus; prae-
„ fatum Joſeph *Presbyterum* ſanctae Eccleſiae Aſtenſi Epiſco-
„ pum praefeciſti; & ordinationem illius ratam haberi decer-
„ nimus; & omnium ora contra hoc quoquo modo muſſitan-
„ tia Apoſtolica autoritate obſtruimus: quia ſicut de irregula-
„ riter quibuslibet habitis nos ad haec corrigenda zelus juſtitiae
„ excitat; ita de bonorum virorum laudabilibus factis gratia
„ Divina laetificat. Nam & ſedes Apoſtolica, juxta quod S.
„ Leo Papa ſcribit, hanc temperantiam ſervat; ut & ſeverius
„ agat cum obduratis; & veniam cupiat praeſtare correctis: &
„ ideo his omiſſis de praelibati Joſeph iterata creatione ſan-
„ ctitas tua in nullo penitus haeſitet; quia hanc & nos appro-
„ batam admittimus; & ab omnibus admittendam eſſe manda-
„ mus: quia quod non oſtenditur factum per impoſitionem ma-
„ nus illius, qui tempore ſuae legationis, quod dare viſus eſt,
„ ut ita dixerim, non habuit; ratio non ſinit, ut videatur ite-
„ ratum: „ Quae autoritas deſumpta eſt ex M. Leonis Epiſt. 92.

ad Rusticum Narbonen. Episcopum n. 16., usurpavitque & Innocentius III. c. *Unico* de Clerico per saltum promoto, ubi P. Presbyter in Diaconum *ordinari* jubetur. Caeterum Joannes VIII. in hoc facto cernitur secutus Stephani PP. III., ejusque Concilii decretum Cap. v. n. 16. productum.

X. Nil igitur mirum, si c. *Excommunicati* 9. q. 1. legimus: *Excommunicati illicite manus imponunt; quia potestatem ordinandi non habent: ubi autem illicita est manus impositio, vulnus infigitur. Unde iterari necesse est, quod minime probatur esse collatum.* Quo loco *illicitum* idem significare ac nullum, & *invalidum*; liquet ex eo quod iterandum esse sancitur. Hac ipsa ratione factum est, quod supra commemoravi de S. Herembaldo Milite, ac M. Gregorii VII. adversus Simoniacos, Clericosque uxoratos defensore, de quo Arnulphus Mediolanensis scriptor aequalis lib. 4. cap. 3. tradidit: *ad hoc etiam prorumpens, ut Ambrosianae consecrationis Episcopos blasphemaret asserens Apostolice excommunicatos, quorum omne reprobat officium. Unde fuit, quod ... Chrisma, quod unus illorum* (Episcoporum excommunicatorum) *Dominicae coenae mysterio Metropolitanae direxit Ecclesiae; sicut mos est deficiente Pontifice* (Mediolani); *profusum humi coram omni populo calcibus proculcavit suum producens in medium;* ut & Sigebertus Gemblacensis in Chronico ad ann. 1074. scripsit: *Laici Corpus Domini a Sacerdotibus conjugatis consecratum saepe pedibus conculcarunt; & sanguinem Domini voluntarie effuderunt*: eo quod damnati, Ecclesiaeque communione privati fuerant decretis potissimum Nicolai II., Alexandri, Victorisque pariter II. Undenam hoc, nisi ex veteri traditione, quam in Ecclesia vigere didicerant, *Sacramenta* eorum, qui fidelium communionis sunt expertes, velut inania, invalida, & nulla exsufflandi? Quod ipsum patravit & Theodoricus Virdun. Episcopus Schismaticus de *Chrismate* ab Herimanno Metensi Antistite Catholico confecto anno 1086., ut habet Hugo Flaviniac. in Chronico Virdunensi: idque propterea quod uterque existimabat, nullam in illis potestatem Ordinis inesse utpote extra communionem Ecclesiae locatis; sed ille recte, hic vero perperam.

XI. Gebehardus Salisburgen. Archiepiscopus vir doctus, & vitae probitate clarus Epist. ad Herimannum, quem dixi, Metensem Episcopum de VViberto Ravennate Antistite in Anti-

pa-

papam ab Aretino, & Mutinensi Episcopis jampridem depositis, & excommunicatis consecrato scribit: *ergo Mutinensis, & Aretinus Episcopi juxta testimonium SS. Papae Innocentii non benedictionem, sed damnationem, quam habuerunt, suo Ravennati imponere potuerunt: nec illum in Romanum Patriarcham, sed in perditissimum haeresiarcham promoverunt*: quam Epistolam refertur ab Hugone Flaviniac. in Chronico Virdun. Sed magis aperte in Romano Concilio IV. S. Gregorii VII. anno 1078. Martio mense celebrato teste eodem Chronici Virdunen. Autore statutum est: *ordinationes illorum, qui ab excommunicatis sunt ordinati, Sanctorum Patrum sequentes vestigia irritas fieri censuimus*. Et in magno Quintilinoburg. Concilio anno 1085. coacto ab Ottone Ostiensi Episcopo, qui postea fuit Urbanus II., & in Germania Sedis Apostolicae Legato cum pluribus Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque ex Clero viris probatissimis an non decretum legimus: *omnes ordinationes, & consecrationes excommunicatorum penitus irritae judicatae sunt juxta decreta SS. Patrum Innocentii, Leonis I., Pelagii, atque ejus successoris Gregorii I.?* quid est autem *penitus irritae*, nisi nullius momenti, nec non invalidae, ut mox videbitur?

XII. Idem Urbanus II. Epist. 19. ad Episcopum Pistorien., & Abbatem Vallisumbrosae de quodam ita rescripsit: *VVezilonem ... & ipsi nos pro eadem caussa, quia ab excommunicatis consecratus est, in Synodali Concilio* (Quintilinoburg.) *excommunicavimus, condemnavimus, & ab omni Ecclesiastico officio sine spe restitutionis aliqua deposuimus*. Unde c. *Daibertum* 1. q. 1. ejusdem *Daiberti* Diaconi ordinationem a dicto VVezilone factam Pontifex respondit se iterasse uti nullam, & invalidam; quod insequenti cap. pluribus examinabitur, & declarabitur. Certe & Bertholdus Presbyter Constantiensis illorum temporum scriptor in Chronico de eodem VVezilone memoriae prodidit: *qui ipse jamdudum anathematizatus, & ab anathematizatis electus, nihilominus etiam ab anathematizatis juxta Pelagium Papam non consecratus, sed execratus est*. Quod autem habet idem Urbanus II. Epist. 17. ad Pibonem Tullen. Episcopum in Append. n. 4. illis verbis: *Porro de Clericis, qui ab Excommunicatis Episcopis sunt ordinati, necdum quidem sententiam fiximus; quia generalis mali contagium generalis Synodi est cauterio comburendum*: non evertunt

tunt quae hucusque diximus: cum illa non ordinationem eorum, sed eorum susceptionem in gradibus, ac honoribus respiciant: ut & illa simillima Paschalis II. Epist. 50. ad Rotardum Moguntinum Episcopum: *Porro Episcopos, qui sub excommunicatione in eodem schismate* (VVibertino, & Henriciano) *manus impositionem susceperant; ad Concilii sententiam deferendos arbitramur: tantum enim tantarum personarum malum generali deliberatione aut curandum est, aut detruncandum*: praesertim cum Paschalis, ut supra retuli, Epist. 12. docuerit, non quoslibet *excommunicatos* esse vitandos, sed *criminosos* tantum.

XIII. S. Anselmus Episcopus Lucensis, qui sub Gregorio VII. sanctitate non minus, quam doctrina resplenduit, lib. 2. adversus Guibertum Ravennatem Antipapam Sacramenta etiam *Excommunicatorum* irrita dicenda esse, atque nulla omnino tutatus est: & Laurentius Abbas S. Vitoni in Belgio, de quo jam Cap. praesenti n. 3. dixi paullo post floruisse, annon scripto tradidit: *Excommunicatorum Sacramenta* prae caeteris esse *irrita, ac nullius omnino momenti?* Post istos extiterunt Rufinus, & Johannes Faventinus clari legum interpretes, qui apud Autorem Glossae ad c. *Quod ordinatio* 9. q. 1. asseruerunt, Episcopum *communione privatum*, si intra Ecclesiam ordinetur, ordinem recipere, sed non executionem; *si autem extra Ecclesiam ordinetur*; *nihil conferre nec ordinem, nec executionem; cum tales nihil habeant ex c. Si quis confugerit* 1. q. 1., c. *Propter* d. 19. de Maximi Cynici CP. intrusi ordinationibus; & c. *Si quis confugerit* 1. q. 1. de Paullianis; quorum omnium *irritas* ordinationes, *invalidasque* fuisse constat; & de quibus jam egi Cap. II. n. 42., ut omittam hoc loco Ruperti Abbatis testimonium Cap. VIII. n. 30. adducendum. Ordinari porro *intra Ecclesiam*, & *extra* eam est id, quod ex Nicolao I., & Lucio III. dicetur Cap. XII. n. 13. de crimine occulto, & notorio; nimirum de condemnatis, vel toleratis ab Ecclesia.

XIV. Innocentius quidem III. Epist. 381. lib. 1. Nidrosien. in Norvegia Archiepiscopo de quibusdam sciscitanti tale responsum dedit: *Clerici autem, qui excommunicati, vel ab excommunicatis scienter ad Ordines sunt promoti, debent ab Ordine sic suscepto deponi*: id quod plerumque dici solet de iis, qui nullam, & *invalidam* habuerunt a pravis ordinationem. Sane

c. *Cum*

c. *Cum Clericis* tit. de Ordinatis ab Episcopo excommunicato Gregorius IX. declaravit, *Clericos* ab Episcopo sacra Communione privato *ordinatos ignoranter* per suos Episcopos *dispensari* posse, ut in susceptis ministrarent ordinibus: quo loco Glossa notavit, *excommunicatum* Praesulem sacros conferre Ordines: explicari tamen potest, ac intelligi de Antistite excommunicato quidem, sed tolerato, & nondum ab Ecclesia proscripto; vel adhuc ignoto; cum dicat Pontifex *ignoranter* ordinatos, qui plane Ecclesiae adhuc Ministri censentur, & sunt; cum nondum illis sit Ordinis adempta potestas: non toleratus autem excommunicatus *invalide* confert Ecclesiastica beneficia ex c. *Quia diversitatem* de Concess. Praebend., & c. *Tanta est* de excess. Praelat., ubi beneficiorum collationes pronunciantur *irritae*, & *inanes*; quare igitur & Ordines sacros non conferet *invalide*; quemadmodum & *invalide* quoscunque jurisdictionis actus exercere dicitur? quod enim respondere solent, & jam explosum est; & magis deinceps explodetur.

XV. Nullus tamen dubito, quin *Gregorius IX.*, aliique Romani Pontifices ea, qua pollent maxima potestate, quiverint rem immutare, & novam suis ex caussis inducere vel disciplinam, vel legem, moremve novum. Nam quanta interdum oeconomiae praesertim occasione fieri contingat, & oporteat; nemo nisi rerum humanarum imperitus ignorat. Quandoquidem & Innocentius III. Epist. 23. lib. 11. Patriarchae Constantinopolitano Latino de quibusdam Episcopis Graecis, qui ad Latinam, Romanamque Ecclesiam conversi renuebant *inungi juxta consuetudinem Latinorum*, rescripsit: *quod si ii, qui jam consecrati sunt, induci nequeunt, ut recipiant unctionem; id in hac novitate sub dissimulatione poteris pertransire: consecrandos vero nullatenus consecres nisi more Latino voluerint consecrari*: & S. Augustinus Epist. 185. n. 44. Donatistis sciscitantibus: *si ergo oportet, ut nos extra Ecclesiam fuisse poeniteat ... quomodo apud vos Clerici, vel etiam Episcopi permanemus?* respondit: *hoc non fieret; quoniam revera, quod fatendum est, fieri non deberet; nisi pacis ipsius compensatione sanaretur*: nec diversa retulit lib. de unico Baptismo cap. 12. Sed & Concilium Turonense I. anno 461. convocatum can. 10. ita pronunciavit: *ordinationes vero illicitas in irritum devocamus, nisi satisfactione, quae ad pacem*

pertinent, *componantur*: igitur hypothesi ea satisfactionis accedente, *ratae*, *validaeque* habebantur ordinationes.

XVI. At enim dicet aliquis: quo pacto, si quis non rite, *validaeque* fuerit ordinatus, ea, quae sacri sunt ordinis, ab eo peracta suscipientur? respondet Glossa ad c. *Aqua per Episcopum* de Consecrat. Eccles., *quod per talem tolerantiam ratam habet* (Ecclesia) *talem reconciliationem; & incipit valere ex nunc, cum prima nulla fuisset; & ita de nihilo facit aliquid*: ubi agitur de consecratione, & reconciliatione *Altarium*, quas Ordinis Episcopalis esse, ideoque Presbyteris committi non posse scribit *Gregorius IX.*, & tamen a Presbyteris Bracaren. Provinciae factae *misericorditer*, inquit, *tolerantur*: sicut & ad c. *Quanto* de translat. Episcopi: & ita etiam *electio, quae non valet, per ratihabitionem potest confirmari* ex eadem Glossa in c. *Quod sicut* de electione: cum simus in his, quae ad morem, non ad naturam spectant.

Et quidem Johannes VIII. Epist. 199. ad Impp. CP. de *Photio* intruso, ac exauctorato, & a se demum restituto, vel recepto testatus est, se id egisse illi *potestati* innixum, *quam Ecclesia toto Orbe diffusa credit nobis in ipso Apostolorum Principe a Christo Deo nostro concessam, eodem Salvatore B. Petro Apostolo prae caeteris specialiter delegante: tibi dabo claves Regni Coelorum; & quaecunque ligaveris super terram &c.*, idque *necessitatis, ac pacis consulendae caussa*. S. etiam Petrus Damiani Opusc. 5. de *Simoniacis* a se Mediolani per solam poenitentiam in suis ordinibus susceptis haec habet: *illi etiam ipsi, quibus ministrandi licentia redditur, non ex male mercata veteri ordinatione ad amissum reparantur officium; sed ex illa potius B. Apostolorum Principis efficacissima autoritate, qua in B. Apollinarem repente usus est dicens: surge, accipe spiritum sanctum, simulque Pontificatum.* Nec enim in his valet illa juris 18. regula: *non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit*: ob ea, quae ad ipsam Glossa notavit.

CA-

CAPUT VII.

De Simoniacorum ordinationibus.

I. Dicendum est mihi nunc de *Simoniacis;* quorum etsi plura, variaque recenseantur genera, variique propterea de iisdem conditi noscantur canones; ut Lucius III. c. *De Simoniace* tit. de Simonia rescripserit: *De Simoniace ordinatis certum tibi non possumus dare responsum; nisi plenius cognoscamus, qualiter fuerint ordinati: cum quidam licet secundum quandam speciem Simoniae utpote ipsis ignorantibus simoniace ordinentur; quia Simoniaci non sunt, possunt in suis ordinibus permanere &c.*, & quidam videantur Simoniaci, qui quidem non sunt; ut c. *Etsi quaestiones*, & c. *Sicut tuis* tit. itidem de Simonia ex rescriptis Alexandri III., & Innocentii III., tamen de iis, qui vere Simoniae crimine laborant, inficiunturque; veteres omnes unanimi consensu statuerunt, eos dignitate omni Ecclesiastica spoliatos, ac exautoratos; eorumque ordinationes ob id inanes, irritas, necnon invalidas fore: ut ut oppositum alii censeant, & etiam probare conentur; sed perspicuae SS. Patrum, & Ecclesiae autoritates, factaque manifesta eos omnes revincunt.

II. Et primum occurrit canon 28. al. 30. Apostolorum: *Si quis Episcopus per pecunias hanc sit dignitatem assecutus; vel Presbyter, vel Diaconus; deponatur & ipse, & qui eum ordinavit, & a communione omnino exscindatur ut Simon Magus a me Petro:* qui quamquam depositionem solam cum excommunicatione comminatur: nihilominus tamen hic affertur, & quia ordinationem propter hoc *irritam* esse sensit Tarasius Patriarcha CP. paulopost recitandus; & ut omnes videant, quanti sint ea, quae animadvertunt contrariae sententiae vindices; ut VVitasse, qui sect. 3. Prob. 1. inquit: at qui *deponitur*, gradum habeat oportet, e quo dejiciatur: nullum autem habere potest nisi propter *characterem*: ergo validae sunt Simoniacorum ordinationes. Utique gradum habet omnis, qui deponitur; sed non semper verum, & legitimum: verum habet, quisquis vere ordinatur;

tur; falsum vero, & usurpatum, qui falso, & invalide ordinationem sumit: verus per *characterem* acquiritur; falsus autem nequaquam: Nam constat *Paullianorum Clericos* nec vere ordinatos, nec baptizatos etiam fuisse; & tamen Nicaenum Concilium I. de eis sanxit can. 19. *si vero examinatio eos non esse aptos deprehendit, deponi eos oportet*: & Hispalensis Synodus II. ann. 619. can. 5. edixit *abjiciendos e gradibus suis* duos Clericos prave, ac *invalide ordinatos*.

III. Similiter Concilium Chalcedonense can. 2. statuit de istis: *Si quis Episcopus propter pecunias ordinationem fecerit; & non venalem gratiam in venditionem deduxerit; & propter pecunias ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyterum, vel Diaconum... de propriogradu in periculum veniat: & qui ordinatus est, ex ordinatione, vel promotione nihil juvetur; sed sit a dignitate, vel officio alienus*: hoc autem est, uterque deponatur; & quidem eo modo, quo ad superiorem Apostolorum canonem est dictum. Quod & firmavit Synodus Constantinopolitana a Gennadio Episcopo anno 455. celebrata, necnon Gelasius I. Papa Epist. 9. ad Episcopos Lucaniae n. 24., Gennadius vero Presbyter Massiliensis lib. de Dogmat. Eccles. cap. 39. al. 72. asserit, non ordinandum *Clericum, qui per ambitionem ad imitationem Simonis Magi pecuniam offert*, eo plane modo, quo nec *Bigamum*, aut non Virginis maritum, aut publicae *poenitentiae* addictum &c., at visum est Cap. III., cum Bigamis dispensari non posse; eorumque ordinationes semper irritas, ac invalidas haberi; uti & illas poenitentiae addictorum, aliorumque quorundam priscis saltem Ecclesiae seculis: igitur & *Simoniacorum* ordinationes juxta Gennadium irritae judicantur, & invalidae.

IV. Synodus Aurelianensis II. anno 533., & V. anno 559. decrevit illa can. 3. & 4., ista vero can. 10. deponendos esse *Simoniacos*, ut memorata Chalcedonensis. Sed VVitasse advertit, abjici quidem illos, ac ab officio removeri; non tamen eas, quas contulerunt, aut susceperunt ordinationes *irritas* ibi declarari: qui tamen refellitur canone 19. Concilii Bracaren. I. al II. anno 563. congregati, quo statuitur, ut *Presbyter*, qui aut *Chrisma* benedicere, aut *Altarium* consecrare praesumpserit, e *suo officio deponatur*; nulla benedictionis, aut consecrationis iterandae mentione facta; cum tamen utraque foret *irrita*, atque nulla: necnon

ca-

canone 10. Concilii Francofordien. anno 794., quo *definitum fuit .... ut Gerbordus, qui se Episcopum dicebat, & suae ordinationis testes non habuit; qui tamen Episcopalia a Magenardo Metropolitano* (Rothomagensi) *Episcopo consecutus est; qui etiam professus est Diaconum, & Presbyterum non secundum canonicam ordinationem ordinatum esse: ut ab eodem gradu Episcopatus, quem se habere dicebat, deponeretur a praedicto Metropolitano, sive a Comprovincialibus Episcopis*: at de ordinationibus ejus utrum *irritae*, vel non; & utrum iterandae, nihil est definitum; quum nihilominus constaret, *Gerbordum* non fuisse certum, verumque Episcopum: id autem ideo quod cum nullus est Episcopus; nullae quoque sint ordinationes ejus oportet. Insuper Cap. II. a n. 47. ad 57. usque retuli, plerunque eos Episcopos qui prave, invalideque fuerant ordinati; aut prorsus amotos, aut iterum ordinatos extitisse; sed de ipsorum *ordinationibus* ne verbum quidem apud quenquam habetur.

V. Quum etiam Turonensis Synodus II. anno 567. edixit can. 27. *Cum talis sit, qui gratiam Dei a Sacerdote aestimat pretio comparari; qualis ille, qui vendit; uterque usque ad Synodum segregetur*: Doctor Parisiensis, quem dixi, inde argumentum sumpsit probandi, ordinationes ejusmodi *non irritas* a Synodo habitas fuisse: quia, inquit, significat; eos, qui dumtaxat ad Synodum usque officio interdicuntur; illico post Synodum ad solitas exercendas functiones esse redituros. Sed nil evincit ille; nam clarius rem edisserit Vermeriensis Synodus anno 753. habita, cum can. 14. dixit: *ab officio suspendantur interim, quod ad Synodum exinde venerint; & ibidem secundum canonicam institutionem accipiant sententiam*: vel ut c. *Accusatum* de simonia ex Deodato Papa habetur: *accusatum Simoniacum necesse habuimus probibere, ne Missarum solemnia celebraret; donec quid esset, verius constitisset*: sic & c. *Quotiens* ibidem. Quandoquidem igitur duplici plectebatur poena plerumque Simoniacus & *depositione*, & *excommunicatione*; ut paulo ante adductus Apostolorum can. 28. docet; quarum altera semper infligebatur, eratque perpetua *depositio*; altera vero *excommunicatio* neque semper, neque perpetua, sed ad tempus erat: Synodus haec de *excommunicatione* sola loquitur; non de *depositione*; quae ad aliam remittebatur Synodum.

VI. Item

VI. Item quum Gregorius Magnus Epist. 13. lib. 3. Maximiano Syracusano Episcopo per literas mandavit: *de Presbytero, qui in locum ejus ordinatus est ... si quidem sine datione aliqua ad eundem Ordinem pervenerit, ut in Simoniacam haeresim non potuisset incidere; in alia quacunque vacante Ecclesia eum volumus cardinari: sin autem in eo quidpiam, quod avertat Deus, fuerit tale repertum; ipso etiam Presbyteratus privetur Ordine, quem non causa replendae necessitatis Ecclesiae, sed sola comprobatur ambitione suscepisse*: ergo concludit VVitasse, judice Gregorio Simoniacus ille Presbyteratum vere suscepisset, etiamsi ob crimen eo debuisset excidere; quia Gregorius scripsit: *etiam Presbyteratus bonore privetur*. Verumtamen supra n. 2. ostensum est, etiam *invalide* ordinatos privari falso, ac usurpato gradu, ac ordine. Hinc est, quod idem Gregorius Epist. 20. lib. 3., & Epist. 3. lib. 5. Maximo cuidam scribens quia *per Simoniacam haeresim fuerat ordinatus*, Episcopum appellare renuit; sed *Maximo praesumptori in Salona*, & *Salonitanae Ecclesiae* scripsit; videturque rationem dedisse Epist. 7. lib. 5. ad Episcopos Epiri, dum inquit: *quia eum, quem quis cum pretio ordinat; provebendo agit, ut baereticus fiat*: haereticus autem Ecclesiae Episcopus esse negatur. Nam etiam Epist. 110. lib. 7. Syagrio Augustodun. Episcopo istahaec habet: *quicunque boc pretii studet donatione mercari; dum non officium, sed nomen attendit; Sacerdos non esse, sed dici tantummodo inaniter concupiscit*: estque c. *Quicunque* 1. q. 1.

VII. Seculo Ecclesiae VII. complura fuere Concilia, quae veterum Patrum contra Simoniacos decreta confirmarunt, uti Toletanum IV. anno 633. can. 19., Cabillonense I. anno 650. can. 16., Toletanum VIII. anno 653. can. 3., Rothomagense I. anno 650. can. 7., Trullanum anno 692. can. 22., & *Toletanum XI.* anno 675., in quo quia can. 9. de *Simoniacis* depositis, communione privatis, & poenitentiae adjudicatis subdit Concilium: *unde si digna eos satisfactio poenitentiae commendaverit; peracto indictae poenitentiae tempore, non tantum communioni, sed & loco, & totius Ordinis officiis, a quibus separati fuerant, restaurandi sunt*: arguit VVitasse, *characterem* sic ordinatos suscepisse, nec amisisse, qui ordinatione functi erant; siquidem solis lacrymis, non vero iterata ordinatione locum, & officium recuperaturi perhibentur. Primum Concilii Patres nullum de iteranda, vel non, or-

ordinatione Simoniacorum verbum fecerunt; sed de honorum amissorum recuperatione: deinde singulare est hujus Concilii Provincialis 17. Episcoporum decretum; nam *Bracarense* IV. Concilium eodem anno 675. coactum can. 8. Chalcedonensem de hac re canonem confirmavit; uti & Deodatus, seu Deusdedit Papa eodem circiter tempore c. *Tanta est* tit. de Simonia; & Leo IV. maxime contraria sensit, ut mox videbitur.

VIII. Insequenti seculo Simoniacos, eorumque ordinationes confixit Concilium Vernen. I. in Gallia anno 755. can. 24. nec non VII. Synodus Oecumenica anno 787. can. 6., sed audire est S. Tharasium Patriarcham CP., qui eidem Synodo praesedit, Epist. ad Hadrianum I. Papam c. *Eos qui* 1. q. 1. versionis Rom. correctorum Gratiani, ita scribentem: *Quod si quis eam* (gratiam Spiritus) *auro emisse convictus fuerit; hunc ex Sacerdotali Ordine excidisse pronunciant: quanquam nomine Sacerdotium sortitus est; sed in eum falso nomen istud conferri reipsa comprobatur. Nemo enim potest Deo, & mammonae servire.... Nosti enim, o vir desideriorum eorum, quae spiritus sunt, longe tolerabiliorem esse Macedonii, & eorum, qui ab illo sunt, sancti spiritus impugnatorum haeresim: nam cum illi sanctum Spiritum Dei, & Patris creaturam, & servum nugentur; hi suum ipsorum, quantum putant, servum ipsum faciunt. Omnis enim Dominus quicquid babet, cum libuerit, vendit sive famulum &c. Subjectae igitur sententiae ex sanctis collectae alienum omnino a Sacerdotio pronunciant eum, qui quocunque tempore dederit, vel acceperit sive ante ordinationem, sive in ordinatione, sive post ordinationem* (χειροτονίαν) *: accipere enim est quandocunque accipere. Sed & omnes Ecclesiasticas promotiones, in quibus pecunia intervenit, irritas esse jubent.* Tum subjicit autoritates Actuum Apostolorum c. 8., can. 29. Apostolorum, Magni Basilii, Palladii in Vita Jo. Chrysostomi, Concilii Chalcedon. can. 2., Gennadii CP. Episcopi, & VI. Synodi, seu Trullanae can. 22., idemque scribit Epist. ad Johannem Presbyterum, quae cum superiori legitur in Actis praedictae Synodi VII. versionis Anastasii Biblioth., ubi notare est, ab hoc Antistite significari Simoniacorum ordinationes dictas esse irritas ab iis, qui Simoniacos dixerunt *deponendos*: ut discant quidam; eas irritas minime aestimandas esse, quia *irritae* non sunt appellatae; inter errores haberi.

IX. Plu-

IX. Plura quoque IX. seculo Concilia *Simoniacos* exagitarunt, uti Cabillonense II., & Turonense III. anno 813. can. 43. & 15., Remense II. can. 21., & Romanum Eugenii II. ann. 826. can. 2. a Leone IV. anno 853. confirmatum, Moguntinum II. anno 847. can. 12., & III. an. 888. can. 5., nec non Nannetense anno 890. can. 11., quorum Cabillonense de nonnullis Scotiae Episcopis dixit: *quorum ordinationem, quia plerumque in Simoniacam incidit haeresim; & multis erroribus subjacet; modis omnibus irritam fieri debere omnes uno consensu decrevimus*. Leo autem IV. Pontifex Romanus c. *Requiritis* 1. q. 7. ad Episcopos Britones respondit: *Requiritis de iis, qui turpissimo lucro columbas in Templo Domini vendere non pertimescunt; & sua facta improba temeritate Simonis haeresi conjungunt; utrum possint in ordine poenitentiam agere; an tantummodo extra ordinem, & Sacerdotalem fieri gradum. Quod nos quidem convictis, & iis, qui tam detestabile nefas, quod jam multis est damnatum Conciliis, peregisse noscuntur; nulla possumus poenitentia subvenire; & tot spiritualibus Patribus obviare; sed in illorum Patrum me sententia convenire omnibus certum sit*: hoc est illos ab ordinibus omnino deponendos esse; neque cum ipsis dispensari posse. Quo apparet, quod & notavi n. 7., peculiare *Toletani* Concilii XI. decretum extitisse, quod post biennium poenitentiae lapsis Simoniacis reditum ad honores permittebat; idque tamen a nemine receptum, secutumque lego; quantum quidem ad veros Simoniacos attinet.

X. Extat & X. seculo Agapeti II. Papae Epist. anno 946. vel 947. scripta, qua ordinationem a se factam quorundam, qui clam, & fraudulenter Simoniace promoveri curaverant, rescidit; & irritam esse, ac nullam declaravit. Cum enim quidam Leo Presbyter, & Monachus; itemque Benedictus Presbyter se se vitiose in Termulensem, & Triventinam Ecclesias jurisdictionis Episcopi Beneventani intrusissent; & furtim ab Agapito PP. rei ignaro consecrari fecissent: instante contra Joanne Beneventanae sedis Antistite, Pontifex cuncta revocavit; scripsitque *Leoni Presbytero, & Monacho, & Benedicto aeque Presbytero irrationabiliter a nobis consecratis Episcopis; & ipsum ordinem.... vestientibus... Cognovimus vos non per ostium intrasse, sed furtive ut fures, & latrones aliunde irrupisse, & indebite Episcopale mi-*

ministerium usurpasse... ut plebes, quae subditae sunt sub Dioecesi, & Jurisdictione Episcopatus ipsius Beneventanae Provinciae contra instituta Canonum per praemium, & datum elegerunt vos sibi per Simoniacam haeresim Episcopos: ideoque excommunicamus vos ex autoritate B. Petri Apostolorum Principis; ut neque in eisdem Plebibus hoc est Triventina, & Termulana Ecclesia Episcopalem Cathedram... praesumatis; nec in ulla alia Ecclesia permissum habeatis aliquod Episcopale officium peragere &c. Vulgavit hanc Epistolam Ughellus to. 8. Italiae sacrae in Benevent. n. 46. ex Tabulario, vel Bibliotheca illius Metropolis; in qua cum Pontifex intrusis illis, ac Simoniacis consecratis in Episcopos titulum tribuat *Presbyterorum*, liquet eum ordinationem eorundem irritam agnovisse, hoc est invalidam, & nullam. Post haec *Benedictus* PP. VIII. in Rom. Concilio anno 981., vel 983. contra Simoniacos confirmavit veterum PP. statuta, & praecipue can. 30. Apostolorum, & can. 6. Chalcedonen.

§. 1. *De S. Leone IX., & Clemente II.*

XI. AT seculo XI. tot, tamque perspicua de irritis, invalidisque *Simoniacorum* ordinationibus, earumque iteratione monumenta leguntur; ut mihi semper mirum fuerit, aut ignorari potuisse; aut inficiatione, vel ulla interpretatione deludi. Certe horum ordinationem iteravit *S. Leo IX.*, uti testatur S. Petrus Damiani Opusc. 5. de Actibus suis apud Mediolanum ad Hildebrandum Archidiaconum inquiens de eo: *plerosque Simoniacos, & male promotos tanquam noviter ordinavit*: atque id quidem de vere Simoniacis; de iis vero, qui *gratis* seu non Simoniace a Simoniacis ordinati fuerant, diu res dubia fuit; de qua idem Petrus Damiani Opusc. 6. ad Henricum Raven. Episcopum cap. 1. scribit: *de iis, qui gratis sunt a Simoniacis consecrati; quanta jam per triennium in tribus Romanis Conciliis fuerit disceptatio; quamque perplex, atque confusa dubietas; & in iis partibus quotidie ventiletur, sanctitatem vestram latuisse non arbitror: praesertim cum crescente fluctuationis ambiguo, eatenus sit processum, ut nonnullos constet Episcopos ab illis ordinatos Clericos denuo consecrasse*: Quae VVitasse Obj. 6. cum his confundit, quae Petrus dicit Opusc. 5., ibi enim S. Leo *Simoniacos*, & ma-

& male promotos ordinavit; hic vero agitur de *non Simoniacis* a Simoniacis gratis ordinatis: de illis VVibertus scripsit in ejus Vita lib. 2. cap. 3. *Simoniacam enim damnavit haeresim, quae jam nonnullas Mundi partes invaserat; & in eodem Concilio quosdam deposuit Episcopos, quos praedicta haeresis naevo suae nequitiae maculaverat*: & cap. 4. *apud Sipontum habito Concilio duos deposuit ab officio Archiepiscopatus, qui cum mercede sanctum assumpserant ministerium vitio elationis unus ambiens praecellere alterum*, ut & S. Gregorius VII. in suo I. Romano Concilio anno 1074. cap. 7. dicens: *item B. Leo Papa ejus nominis nonus nostro tempori pene contiguus in prima sua Romana Synodo* (an. 1049.) *Simoniacam haeresim penitus damnavit*: de istis vero diu, & per triennium disceptatum fuit etiam in Romanis Conciliis; cum de illis neutiquam ambigeretur.

XII. In qua quidem tam implexa quaestione de iis, qui a Simoniacis *gratis* ordinati essent, jam Clemens II. anno 1047. Romae in Concilio statuerat: *ut quicunque a Simoniaco consecratus esset, in ipso ordinationis suae tempore non ignorans Simoniacum, cui se obtulerat promovendum; quadraginta nunc dierum poenitentiam ageret; & sic in accepti Ordinis officio ministraret*: quod tandem aliquando & ipse S. Leo IX. plurimorum querelis, ac tumultibus victus cedens admisit; ut est apud memoratum Petrum Damiani Opusc. 6. cap. 35., qui Opusculo 5. anno 1059. conscripto fatetur, se quoque Mediolani *Simoniacos* per solam poenitentiam suscepisse; cum omnis ibi Clerus, ipsequemet Archiepiscopus esset Simoniae crimine pollutus; addens tamen: *illi etiam ipsi, quibus ministrandi licentia redditur, non ex male mercata veteri ordinatione ad amissum reparantur officium; sed ex illa potius B. Apostolorum Principis efficacissima autoritate, qua in B. Apollinarem repente usus est dicens: surge, accipe Spiritum sanctum, simulque Pontificatum*. Sed id egit in Simoniacis quibuscumque; quapropter adjecit: *adhuc tamen utrum sedis Apostolicae judicio placeat, ignoramus. Nos enim, si quid erravimus, ad Petri magisterium corrigendi libenter accedimus*: quemadmodum quidem fecit, correxitque se; ut paulopost videbimus. Videtur tamen agnovisse, nullam esse Simoniacorum male mercatam ordinationem. Huc spectat id, quod Laurentius Virdunen. S. Vitoni Monachus in sui Coenobii Chronico refert; *Leonem*

nem IX. gradu movisse *Hugonem Lingonen.* Episcopum in Rhemensi Concilio anno 1049. ob Simoniacum ingressum; & postmodum in Rom. Synodo non iterata *ordinatione* per baculum, & annulum dumtaxat pristino honori restituisse.

§. 2. *De Nicolao II.*

XIII. His succedens Nicolaus II. in Romano Concilio anno 1059. quaestioni finem dedit hoc decreto: *Erga Simoniacos nullam misericordiam in dignitate servanda habendam esse decernimus; sed juxta Canonum sanctiones, & decreta SS. Patrum eos omnino damnandos, ac deponendos esse Apostolica auctoritate sancimus. De iis autem, qui non per pecuniam, sed gratis sunt a Simoniacis ordinati; quia quaestio a longo tempore est diutius ventilata, omnem modum dubietatis absolvimus, ita ut super hoc capitulo neminem deinceps ambigere permittamus... Eos, qui usque modo gratis sunt a Simoniacis consecrati, non tam censura justitiae, quam intuitu misericordiae in acceptis ordinibus manere permittimus; nisi alia culpa ex vita eorum contra canones eis existat... De caetero autem si quis hinc imposterum ab eo, quem Simoniacum esse non dubitat, se consecrari permiserit; & consecrator, & consecratus non disparem damnationis sententiam subeat, sed uterque depositus poenitentiam agat; & privatus a propria dignitate persistat.* Et Epist. ad omnes Episcopos idem fere, sed paulo distinctius expressit his verbis: *statuimus decretum de Simoniacis tripartita haeresi; idest de Simoniacis Simoniace ordinantibus, vel ordinatis; & de Simoniacis Simoniace a non Simoniacis; & de Simoniacis non Simoniace a Simoniacis: Simoniaci Simoniace ordinati, vel ordinatores secundum Ecclesiasticos ordines a proprio gradu decidant: Simoniaci quoque Simoniace a non Simoniacis ordinati similiter ab officio male accepto removeantur: Simoniacos autem non Simoniace a Simoniacis ordinatos misericorditer per manus impositionem pro temporis necessitate in officio concedimus permanere*: quod refertur & c. *Statuimus* 1. q. 1.

XIV. Memorat hoc decretum Petrus Damiani, & quodammodo explicat Opusc. 30. ad Florentinos anno 1063 misso, dum cap. 1. scribit: *constitutum est in Romano sanctae memoriae Nicolao Pontifice praesidente Concilio; ut quicunque per eos* (Si-

I mo-

moniacos gratis) *eatenus fuissent in cujuslibet Ecclesiastici gradus dignitate promoti, in percepti honoris ministerio permanerent: ex tunc vero, & deinceps quicunque se paterentur a Simoniaco provehi, nihil penitus deberent ex ea promotione lucrari; & sic ministrandi jura deponerent, tanquam si haec nullatenus percepissent.* Fuit autem Petrus praesens eidem Concilio velut Episcopus Ostiensis; & probe novit Nicolai, totiusque Concilii mentem, quae fuit, ordinationes talium Simoniacorum *irritas* fore declarandas, & nullas prorsus; cum non dixerit, usum, & *exercitium* ministerii deponant; sed *jura* nempe potestatem Ordinis; quinimmo subjungit: *hac itaque ratione jam non modo Simoniacos reprobamus; sed & per eos exhibita Sacramenta contemnimus ... si ergo ego, & vos de Simoniacis, eorumque reprobandis in posterum consecrationibus una sententia utrique congruimus; cur adhuc invicem litigamus?* illi autem contendebant, *Simoniaci* Episcopi benedictiones, & Sacramenta esse maledictiones, & sacrilegia; quamobrem populum prohibebant Sacramenta accipere ab ipso, vel ordinatis ab eo, tanquam nullius essent illa momenti; ex quo fiebat, ut baptizati minime *Chrismate* ungerentur; & plurimi sine *Eucharistiae* Sacramento interirent: quos tamen Petrus redarguit, quod indemnatum Episcopum adhuc vitandum esse ut Simoniacum assererent; & sine Rom. Pontificis, aut suae Provinciae Synodi judicio ea attentaverint; ansamque dedit convocandi an. 1063. Romam Concilii sub Alex. II. de quo mox dicetur.

XV. Aliud ejusdem Nicolai Papae (ut nihil, quod ad hanc rem attinet, praetermittam) *decretum* legitur in Actis praefati Concilii Romani anno 1059., etsi ad alium annum pertineat; quod habet: *Autoritate Apostolica decernimus, quod in aliis Conventibus nostris decrevimus; ut si quis pecunia, vel gratia humana ... fuerit Apostolicae sedi inthronizatus; non Papa, vel Apostolicus, sed Apostaticus habeatur &c.*, habeturque & c. *Si quis pecunia* d. 79. Sic & Epistola 2. ad Gervasium Rhemen. Archiepiscopum de quodam Belvacen. Episcopo rescripsit: *Si autem in aperto res est, quod pecuniam dederit; ... non ob hoc promotus est, ut sit Episcopus, ut B. Gregorius dicit; sed ut sit Lupus, & S. Ecclesiae invasor.* Quapropter inter *Decreta Nicolai II.*, quae nuper evulgavit cl. Baluzius to. 7. Miscellan. p. 67., & ex eo in novissima Conciliorum Collectione to. XII., habetur

num.

num. 8. *Ut Ecclesiae per pretium a Simoniacis consecratae denuo consecrentur* : & num. 9. *Ut Presbyteri, & omnes a tempore Nicolai Papae* (ideſt a tempore decreti ſui) *uſque nunc, & deinceps ſcienter ordinati a Simoniacis ſciant ſe non eſſe ordinatos: & deinceps non fiant*. Quibus apparet, Simoniacis omnem Ordinis poteſtatem ademtam fuiſſe; ideoque eorum ordinationes nullas, & *invalidas* extitiſſe.

§. 3. *De Alex. II. & Gregorio VII.*

XVI POſtea Alexander II. Nicolai ſucceſſor anno 1063. in Romano Concilio centum amplius Epiſcoporum omnia, quae B. Leo IX. & Nicolaus II. de *Simoniacis* decreverant, confirmavit ad verbum: & in Epiſt. 35. ad Lucenſes ſcribit: *Sicut in Chalcedonenſi Concilio definitum eſt, gradus ſui periculo eum ſubjacere decernimus: nec miniſtrare poſſit Eccleſiae, quam pecunia venalem fieri concupivit*: ubi non ait: *nec debeat;* ſed *nec poſſit* miniſtrare; iccirco quod Simoniaco aufertur ab Eccleſia jus, & poteſtas *valide* ordinandi.

Et ut omittam Concilia Lugdunenſe anno 1055., Toloſanum anno 1056., Viennenſe, & Turonenſe anno 1060., S. Greg. VII. & ipſe Synodali decreto anno 1074. ſanxit: *ut Clerici aliquem ſacrorum ordinum gradum, & officium per pretium adepti nullatenus deinceps in Eccleſia miniſtrent*: ex eius Epiſt. ad Ottonem Conſtantien. Epiſcopum, & ex ejus Apologetici Scriptore cap. 5. Sed clarius in ſuo V. Romano Concilio anno 1078. menſe Novembri celebrato, in quo edixit: *Ordinationes, quae interveniente pretio, vel precibus, vel obſequio alicujus perſonae ea intentione impenſo... fiunt,... infirmas, & irritas eſſe judicamus:* aut *falſas*, ut habetur c. *Ordinationes* 1. q 1., rationemque reddidit inquiens: *quoniam qui taliter ordinantur, non per oſtium ideſt per Chriſtum intrant; ſed ut ipſa veritas teſtatur, fures ſunt, & latrones*: fures autem, & latrones nullo modo jus ad res, quas furantur, acquirunt nec *licite*, nec *valide*: igitur nec Simoniaci. Sic & Epiſt. 11. lib. 1. ad Beatricem, & Mathildem Comit. de Gothifredo Mediolanen. Eccleſiae *pervaſore* ſcripſit: *Noſtis... quam aperte Longobardorum Epiſcopi Simoniacam haereſim defendere, ac fovere praeſumpſerint; Gotifredum Simoniacum, & ob*

hoc excommunicatum, atque damnatum sub specie benedictionis maledixerint; & sub umbra ordinationis execratum constituerint: Si quidem &c. *Pervenit* 1. q. 3. censuit, *ut inter maximos haereticos, & inter Antichristos non minimus habeatur* Simoniacus.

XVII. Quae hucusque sunt exposita, dilucide confirmat *Gerundensis* Synodus in Hispania an. 1078. ab Amato Olorensi Episcopo, Gregoriique VII. Legato coacta, & in novissima Concil. Collectione publicata; in qua Patres *statuerunt, ut si quae Ecclesiae per pecuniam essent consecratae, vel a Simoniaco; a legitimo canonice consecrentur Episcopo; Si qui etiam Clerici pecuniam praebendo, vel a Simoniaco sunt ordinati; eodem modo a Catholico ordinentur Episcopo. Non enim in his fit reiteratio, sed ipsa consecratio; quoniam nihil praecesserat, quod ratum haberi queat.* Quid clarius dici potest? quid obscuritatis in his verbis, ut interpretari quis audeat? *Amatus* autem iste, qui Baluzio, & Mabillonio Monachus Casinensis fuisse videtur, & vir doctus in primis; postea creatus Archiepiscopus Burdigalensis est; praefuitque pluribus Conciliis Bisuldinensi, Burdigalensi, Britannico, Santonensi, Meldensi, Exoldunen. &c. usque ad annum 1101.; quo vivere desiit. Quum igitur Legatus esset Sedis Apostolicae, & S. Gregorii VII., quis sibi persuaserit, aliud eum egisse, ac disciplinam diversam exercuisse ab ea, quae traderetur ab Romana Ecclesia, ejusque Pontifice Gregorio? Hic enim secundum Gratianum, vel Alexander II. juxta Anselmum; aut uterque, ut verius exputo, c. *Ecclesia* 1. q. 4. ita censuit. *Ecclesia, quae pactione consecrata fuerit, potius execrata, quam consecrata dici debet.* Porro notent velim, memoratam synodum non solum *Simoniacorum* ordinationes improbare, iterandasque eas imperare; verum etiam *non Simoniacorum* a Simoniacis tamen ordinatorum: quod multum conducit ad Nicolai II. & Alexandri II. decretorum, eorumque Conciliorum intelligentiam, & firmitatem.

§. 4. *De Urbano.*

XVIII. Quare inaniter contendunt de c. *Daibertum* 1. q. 7., an verum sit, vel suppostitium, & frustra quidam pro ejus in-

interpretatione laborant; cum nulla ratione aut illud denegari; aut istud fieri nisi contorte queat. Scribit enim Urban. II. Petro Pistor. Episcopo, & Rustico Vallisumbr. Abbati. *Daibertum a VVezilone licet Simoniaco non simoniace ejusdem confessione reperimus in Diaconum ordinatum; & S. Innocentii Papae sententia constat declaratum, quod VVezilon, quem constat ab Haereticis ordinatum, quia nihil habuit, nihil dare potuit ei, cui manus imposuit. Nos igitur tanti Pontificis autoritate firmati; & Damasi Papae testimonio roborati, qui ait: reiterari oportet, quod male actum est: Daibertum ab Haereticis corpore, & spiritu digressum, atque utilitatibus Ecclesiae pro viribus insudantem ex integro, Ecclesiae necessitate ingruente, Diaconum constituimus. Quod non reiterationem existimari censemus, sed tantum integram Diaconii dationem; quoniam ut praediximus, qui nihil habuit, nihil dare potuit.*

XIX. Ad quae mirum, quantum se torqueat Witasse sect. 3. Obj. 8., ut quod verum est, verum non esse demonstret; cumque Pontificis verba negare non audeat; ad interpretationem se vertit, aitque *Damasi* sententiam: *reiterari oportet, quod male actum est*: intelligi posse de Ordinis *executione*, quae reiterari oportet; non de *charactere*; & multa quidem dicit, sed verba, sed incassum: nam explicare debebat, quomodo iteretur Ordinis executio, ut male facta ordinatio sanetur. Quoniam aut iteratur ipsa *ordinatio*, (quippe quum hoc loco Ordinis executio sit ordinatio) & ita nolens autumas eam fuisse nullam; siquidem ordinationes iterari non possunt, nisi quae irritae, nullaeque fuerunt: aut non iteratur illa; atque hoc modo frustratur Damasi sententia. Si dixeris reiterari Ordinis executionem, dum aufertur *suspensio*, qua quis tenebatur, ne ordinem exequeretur: ista ne phrasis est Ecclesiae, & Rom. Pontificum dicere *reiterari*, dum aufertur suspensio, & restituitur operatio? distorta prorsus, ac falsa, & praepostera, fraudulentaque interpretatio est; maxime cum alias legamus, hanc *Damasi* sententiam de ipsius ordinationis repetitione semper acceptam fuisse; uti ille ipse accipit, cum agat ea in Epistola de iteranda *Chorepiscoporum* ordinatione, utpote nulla, ac invalida. Quocirca quam difficilem sibi Provinciam sumpsisset Witasses advertens praemisit, hunc esse, sive Historia, sive Theologica doctrina spectetur, intricatissimum, ac difficillimum locum: atque ita quidem

his, qui veritati adversantur; caeterum nihil hoc facto certius, & nihil clarius, faciliusque & quantum ad Historiam, & quantum ad Theologicam doctrinam.

XX. Wezilo namque, seu Guezilo [non *Nezelo*, ut apud Gratianum corrupte] Clericus Halberstaden. Episcopi fugitivus anno 1084. teste Bertholdo Autore aequali, ope Henrici Regis Schismatici Moguntinum invasit Archiepiscopatum ab *Excommunicatis* ordinatus; quod & fatetur Urbanus II. Epistola 19. ad Abbates Pistorien., & Vallisumbr., annoque 1085. *Sectam* condidit in Quintilinoburg. Concilio cum suo Autore damnatam, quam *haeresim* appellatam tradit Urspergensis Abbas inquiens: *haeresim VVecilonis, ipsumque haeresiarcham appellarent contra fidem scilicet illum dogmatizasse culpantes* (Patres Concilii Quintilinoburg.), *quod quamdiu quis suis spoliatus sit rebus, divinis non subjaceat legibus*: seu ut Bertholdus eodem loco refert, sensisse eum: *Ecclesiastico non subjacere judicio, nec excommunicari posse pro suis excessibus*: obiit autem anno 1087. in schismate, cujus acerrimus semper extitit propugnator usque ad obitum testimonio Baronii ad ann. 1085. n. 3., quod & perhibet Urbanus in dicta Epist. 19., quae sive una sit, sive bina, ut verius videtur; nam apud Gratianum data dicitur Pistorien. Episcopo, & Vallisumbr. Abbati; in Concil. vero collectionibus legitur missa Abbatibus Pistorien. & Vallisumbr.; edita est anno circiter 1088., aut insequenti, quo *Daibertus* ad Pisanum Episcopatum evectus fuit: idque quidem quantum ad Historiam. Quantum autem ad Theologicam doctrinam cum Wezilo extiterit *Simoniacus*, *invasor*, *excommunicatus*, & *haereticus*, necnon ab haereticis, & excommunicatis ordinatus; restat, consequiturque ex his, quae hactenus sunt dicta; ut *Daiberti* in Diaconum ordinatio ab ipso Wecillone peracta merito judicata fuerit irrita, nulla, ac invalida; & ideo jure, ac merito iterata fuit, seu ab Urbano PP. ut ipse ait, *ex integro* facta. Ac ne quis apertae veritati repugnet, vitilitigetque, audiat Bonizonem Episcopum, Sutrinum, qui eo tempore vivebat, in fine libri 1. de Vita Christiana, seu Syntagm. Decretorum Eccles. scribentem; *Scio autem nostris temporibus quosdam promotos, qui voluntarie coinquinati sunt temporibus coinquinationis; & quod pejus est; reordinatos, & reordinasse. Quod licet non approbem, Canonibus tamen interdicentibus omnino vi-*

vituperare non audeo: quia audio hoc Romanae Ecclesiae factum esse auctoritate.

XXI. Quod confirmatur ex alia eiusdem *Urbani* Epistola paulo post ad Ecclesiam Metensem scripta, quam refert Martene in Amplifs. Collect. to 1. pag. 529., & to. 6. Annal. Benedict. in Add. & Corrig. pag. 571. Cum enim anno 1090. Metensis Ecclesiae Episcopus Herimanus diem obiisset suum; Burchardus Treviren. Ecclesiae Praepositus est a Catholicis illi successor datus; de qua electione certior factus ab Electoribus Urbanus rescripsit in hunc modum: *At illud modo requirendum, utrum per manus Trevirensis illius dicti Archiepiscopi Simoniaci fuerit in Diaconum ordinatus. Quicquid enim ab eo extraordinarie, indigneque suscepit; nos Spiritus Sancti judicio irritum esse censemus; & ut eosdem Ordines ab aliquo sortiatur Episcopo Catholico praesenti autoritate praecipimus: Talis enim ordinator, cum nihil habuerit, dare non potuit*: Quibus aperte docet, quid sit *irritum* in hac disputatione: & quid *nihil habere*, & *nihil dare* in ordinatione sacra. Epist. etiam 17. Append. ad Vibonem Tullen. Episcopum postquam n. 1. dixit, *Simoniacum* depositioni subjacere, subdidit n. 5. *In Ecclesiis vero, quae ab hujusmodi Simoniacis execratae sunt, non aliter quam in locis orandum videtur; donec subversis Altaribus benedictione, & unctione Catholici Antistitis consecrentur*: idque est, quod prodit S. Petrus Damiani Opusc. 6. cap. 29. sensisse Simoniacorum hostes hisce verbis: *quae tunc videbatur Ecclesia ab his* (Simoniacis) *scilicet consecrata, domus simplex erat; quod videbatur Altare, purus lapis erat; Sacerdotes, & qui reliquis cernebantur ordinibus constituti, prorsus Laici erant cunctis spiritualis Sacramenti viribus alieni: quod corpus, & sanguis Domini credebatur, simpliciter panis erat, & vinum, terrena substantia nulla S. Spiritus benedictione perfusa &c.*

XXII. At inquiunt, ordinationes *non simoniace* a Simoniacis tamen perpetratae juxta illius temporis disciplinam tolerabantur ex decretis Clementis II., Leonis IX., & Nicolai II., adde & Alexandri II., hujusmodi autem fuit *Daiberti* ordinatio: igitur verisimile non videtur, eam ab Urbano II. fuisse rescissam. Verum enim vero non adverterunt isti, decretum *Nicolai II.* anno 1059. in Concilio Romae editum, quod incipit: *Erga Simoniacos &c.*, & in quo Pontifex definivit: *eos, qui usque modo gratis sunt*

a Simoniacis consecrati ... intuitu misericordiae in acceptis ordinibus manere permittimus: paulo post adiicere: *de caetero autem si quis in posterum ab eo, quem Simoniacum esse non dubitat, se consecrari permiserit ... depositus, & privatus a propria dignitate persistat*: quod & Alexander II. confirmavit, & S. Gregorius VII. Epist. 39. lib. 6. Rainaldo Comensi Episcopo rescripsit: *quid de his, qui a Simoniacis nescienter, & sine pretio ordinati sunt, Apostolicae Sedis misericors censura decernat; hoc observare te volumus: eos, qui ante tempus Nicolai Papae sine venalitate a Simoniacis ad aliquem gradum promoti sunt; si tamen vita eorum irreprehensibilis esse probatur; per manus impositionem confirmatos in suis ordinibus permanere, & ministrare posse*: non item post Nicolai tempus. Igitur Daibertus, qui eo modo fuit ordinatus longe post annum 1059. a VVezilone Simoniaco, ordinationem nullam accepit. Quo loco & Gratianum errasse video, cum ad c. *statuimus* 1. q. 1. subnotavit: *Sed hoc intelligendum est de iis, qui ordinantur a Simoniacis, quos ignorabant esse Simoniacos*: quod plane falsum; nam etsi Nicolaus in eo decreto *statuimus*, sive Epist. ad omnes Episcopos reticuit id, quod rem clarius definiret: tamen in alio proxime memorato *Erga Simoniacos* aperte dicit, se loqui de eo, *quem Simoniacum esse non dubitat*; idque confirmarunt plures alii Pontifices; quos inter *Urbanus II.* fuit, ut mox apparebit.

XXIII. Quapropter ad rem suam non erat statutum illud *Urbani II.*, quod ibi Gratianus adducit ex Placentino Concilio anno 1095. habito, can. 3. & 4. *Si qui a Simoniacis non simoniace ordinati sunt; si quidem probare potuerint, se cum ordinarentur, nescisse eos Simoniacos esse; & si tunc pro Catholicis habebantur in Ecclesia, talium ordinationes misericorditer sustinemus. ..... Qui vero scienter se a Simoniacis consecrari, immo execrari permiserint; eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus*: Cum jam can. 1. & 2. dictum fuisset: *Ea, quae a SS. Patribus de Simoniacis statuta sunt, nos quoque & judicio Sancti Spiritus, & Apostolica autoritate firmamus. Quicquid ergo vel in sacris Ordinibus, vel in Ecclesiasticis rebus vel data, vel promissa pecunia acquisitum est; nos irritum esse, & nullas unquam vires habere censemus*: idque ad verbum in alio ejus Rom. Concilio anno 1099. est confirmatum, ubi perspicue tradit, *irritum* esse, quod *nullas vires* habet; ac idem atque *invalidum*. Cum

Cum autem instant, & objiciunt; nonnullas nihilominus pro temporis, Ecclesiaeque necessitate *Simoniacorum* ordinationes fuisse toleratas; atqui tolerari non potuisse, si charactere destituebantur; ergo Simoniacos Characterem Ordinis conferre posse. Respondeo: aut erant cogniti Simoniaci, aut non; si cogniti ab eis promoti non *ex male mercata ordinatione*, *sed ex Beati Petri Apostolorum Principis efficacissima autoritate* habebant, quo operarentur, ut ait S. Petrus Damiani supra relatus n. 12., & Glossa infra cap. VI. n. 16. adducenda: si vero occulti; error communis cum titulo jurisdictionem, ac potestatem tribuit, ut etiam innui Cap. V. n. 33.

5. §. *De Paschali II., Callisto &c.*

XXIV. AD haec accedit, *Paschalem II.* anno 1112. in Lateranensi Concilio profiteri, se in expositione suae fidei inter alia amplecti *praecipue decreta Domini Papae Gregorii*, *& beatae memoriae Papae Urbani*: *quae ipsi laudaverunt*, *laudo*; *quae ipsi tenuerunt*, *teneo*; *quae confirmaverunt*, *confirmo*; *quae damnaverunt*, *damno*; *quae repulerunt*, *repello*; *quae interdixerunt*, *interdico*; *quae prohibuerunt*, *prohibeo in omnibus*, *& per omnia*, *& in his semper perseverabo*: quod habet & Epist. 24. ad Guidonem Viennen. Archiepiscopum: illi autem ordinationes Simoniacorum irritas, nullas, & invalidas esse pronunciarunt ita, ut iterari deberent in iis, qui ad ordines idonei judicarentur: igitur & hoc ipsum sensit Paschalis II., qui & c. *patet* 1. *q.* 7. haec asserit: *Patet Simoniacos veluti primos, ac praecipuos haereticos ab omnibus fidelibus respuendos*; *& si commoniti non resipuerint*, *ab exteris Potestatibus opprimendos*. *Omnia enim crimina ad comparationem Simoniacae haeresis quasi pro nihilo reputantur*.

Postea Concilium Lateran. I. Oecumenicum anno 1123. a *Callisto II.* convocatum can. 1. statuit: *SS. Patrum exempla sequentes*... *ordinari quemquam per pecuniam in Ecclesia Dei*... *prohibemus*. *Si quis vero in Ecclesia Ordinationem*, *vel promotionem taliter acquisierit*, *acquisita prorsus careat dignitate*: & can. 22. *Alienationes*, *& ordinationes per simoniam* factas *irritas* esse, ac judicari dixit: quod & ante idem Callistus statuerat in Tolosana Synodo anno 1119. can. 1. Et tamen *VVitasse* Prob. 1. sect. 3. nullus du-

dubitat asseverare constantem, ac perpetuam Ecclesiae traditionem esse, *Simoniacorum* semper *validas* ordinationes fuisse habitas; & cum infinitos de his ordinationibus *Canones* ediderit; eas quidem semper improbasse; nunquam tamen *pro nullis, & irritis* haberi imperasse. Quae qua veritate sint dicta; judicent, qui haec nostra legerint.

XXV. Horum Successor *Innocentius II.* primum in Rhemensi Concilio anno 1131. deinde in Lateranen. II. Oecumenico anno 1139. can. 1. & ipse constituit, ut *si quis simoniace ordinatus fuerit; ab officio omnino cadat; quod illicite usurpavit*: ad quae continuo Witasse notat, ordinationem dici *illicitam*, non vero *invalidam*: sed & continuo refellitur; cum supra ostensum sit, *illicitum* antiquis plerumque idem esse atque *invalidum*. Et quum Concilium can. 2. sanxit: *Ut si quis praebendam, aut bonorem, vel promotionem aliquam Ecclesiasticam ... per pecuniam acquisivit; bonore male acquisito careat &c.* an non ille omnimode careret *bonore* non tantum illicite, sed & invalide acquisito? igitur & ita alter ab *officio*. Praeterea *Alexander III.* c. *Ex diligenti* de Simonia respondet per literas: *unde quoniam bujusmodi obligatio illicita, & contra tuae salutis, nec non & suae profectum existit,* [idest de *bomagio* cuidam pro beneficio Ecclesiastico praestando] *praesertim cum baec taliter praestita divinis, & bumanis legibus contraire noscantur*: liquetque *illicitam* vocare obligationem, quae prorsus *invalida* erat, & nulla; cum Divinae legi contraria esset. Caeterum idem c. *De boc autem*, & c. *Inusitatum* scripsit, *Simoniacum* perpetuo deponendum, si crimen sit manifestum; alias ei, qui fuit accusatus, indiceretur purgatio ex lege. Tandem *Innocentius III.* c. *Per tuas* itidem de Simonia *Urbani II.* decretum supra ex Concilio Placentino allatum confirmavit; cum Priori Cantuarien. respondit, B. Monachum Carthusianum ab Episcopo, quem Simoniacum ignorabat, in Subdiaconum ordinatum in eo ordine tute ministrare posse; non tamen ad majores ascendere. Et haec satis ex SS. Patrum, Rom. Pontificum, universaeque Ecclesiae autoritatibus.

6. §.

6. §. *de Theologorum, aliorumque sententia.*

XXVI. VEnio nunc ad privatos quosdam non tamen privatae autoritatis; & primum, (ut omittam *S. Petrum Damiani*, cujus opinionem vidimus n. 14. qui tametsi initio, & coactus caussam Simoniacorum tuendam susceperit, illorum scilicet, qui *gratis* a Simoniacis ordinati essent, Opusc. 6. cui ob id titulus fuit *Gratissimus*; tamen post decretum Nicolai II. anno 1059. emissum ea dixit, quae leguntur opusc. 30., prae ceteris inquiens: *anathematizamus itaque, & irrecuperabiliter condemnamus simoniacam haeresim primam omnium haereseon &c.*) *S. Anselmus* Episcopus Lucensis, qui illi suppar fuit, lib. 2. adversus Guibertum Antipapam anno circiter 1080. scriptis tradidit, *Excommunicatorum*, & *Simoniacorum* Sacramenta esse *irrita*, & invalida. Ecclesia, vel Clerus Ecclesiae *Bambergensis* Epist. 20., quae vulgata extat apud Jacobum Gretzerum de Herimano eorum Episcopo simoniace intruso, de quo S. Gregorius VII. Epist. 3. lib. 3. ad Henricum Regem scribit se *ab Episcopali eum, atque sacerdotali officio dejecisse* anno 1075., ista haec perhibet: *Pro Herimanni persona dudum infamiam simoniacae haereseos sustinuimus ab omni Ecclesia, & omnes fere Episcopi, & Archiepiscopi publice omnia Christi Sacramenta profanari deplorarunt; & Chrisma, & Corpus Domini, quod ipse confecerit, velut menstruatae immunditias exhorruerunt: gradus etiam Ecclesiasticos, quos ille instituisset, detestabili illusione deumbratos adserebant*. Hinc facile intelligimus, cur S. *Herembaldus* Mediolanen. Eques, & Martyr *Chrisma* cujusdam Episcopi Simoniaci *profusum humi coram omni populo calcibus proculcavit*: ut supra est dictum Cap. VI. n. 10.

XXVII. *Laurentius* etiam *Abbas* S. Vitoni, qui sub Paschali II. floruit, in Epist. ad Canonicos Virdunen. Apologet. apud Mabillon. to. 5. Annal Benedict n. 80. Append. inter eos, quorum *Sacrificia manifestissime irrita sunt, & nullius omnino momenti*, recenset & *Simoniacos*, quos & dicit extra Ecclesiam esse. Magister vero sententiarum *Petrus Lombardus* Episcopus Parisien. lib. 4. d. 25. ita suam opinionem expressit: *De Simoniacis non est ambigendum, quin sint haeretici; qui tamen ante sententiam degradationis & ordinant, & consecrant ... differt tamen inter eos,*

qui

qui ordinantur a ſimoniacis ſcienter; & eos, qui ignoranter: qui enim ſcienter a Simoniacis ſe permiſerint conſecrari... eorum conſecratio omnino irrita eſt: qui vero ordinantur a Simoniacis, quos cum ordinantur, neſciunt eſse Simoniacos, qui & tunc pro Catholicis habentur, eorum ordinatio miſericorditer ſuſtinetur. Quod ultimum de ordinatorum differentia ſumptum eſt ex Decreto *Urbani II.* ſupra n. 23. deſcripto, traditurque etiam ab *Hugone Victorino* lib. de Sacramentis par. 10. cap. 3.

Denique *Hildebertus* Cenomanen. Epiſcopus eodem tempore florens Epiſt. 14. de quodam, qui ſimoniace Diaconatum ſuſceperat, poſtea Presbyteratus evectus fuerat ad ordinem, interrogatus reſpondit: *fratrem illum; quem Diaconum pretio comparaſſe ſignificaſti; a Diaconatu, & ſupra ſummovendum cognovimus, & ſummovemus; nullam enim partem, nullam ſortem concedit ei Petrus in Ordine; quem dum emit, non accepit.* Qui omnes cum aliis id, quod eſt de Simoniacis propoſitum; oſtendunt.

6. §. *Objectus.*

XXVIII. Reſtat, ut reſpondeam objectis, iiſque, quae Petrus Damiani Opuſc. 6. cui titulus eſt *Gratiſſimus*, ad Henricum Ravennat. Epiſcopum anno 1052. de ordinationibus ab Epiſcopis *Simoniacis* haud *ſimoniace*, ſeu *gratis* ordinatis exaravit; in quo cum horum Simoniacorum cauſſam, licet invitus, diuque reluctans tandem patrocinandam ſuſcepiſſet; & contra multorum mentem eorum ordinationes & ratas, & non iterandas eſſe contendiſſet: plura ob eam rem, quae magis tuendae cauſae, quam veritatis ergo dici ſolent, effutiit, & quae cauſam ipſam minime evicerunt.

1. igitur cap. 4. dicit; ut *Baptiſmum*, ita & ſacerdotalem *ordinationem*, ſeu conſecrationem nulla ſordentium Miniſtrorum labe pollui: quidve cauſae ſit ſe non videre; cur baptizatus ab *Haeretico* non rebaptizetur; & ordinatus a *Simoniaco* denuo conſecretur cap. 5., cum uterque & *Baptiſmus*, & *Ordo* ſit Chriſti Sacramentum. Cui reſpondeo, nullum quidem Eccleſiae Sacramentum a malis pollui Miniſtris poſſe, quantum in ſe eſt; ejus tamen miniſterium ita ab eorum nonnullis temerari poſſe; ut Eccleſia Spiritus S. ductu ſtatuerit, illos ab eo penitus arcere: vidiſſet-

ſetque facile Petrus rationem, cur babtizatus ab Haeretico non iterato baptizetur; ordinatus vero a *Simoniaco* iterum conſecretur; ſi perpendiſſet, non baptizatum baptizare poſſe; non ordinatum vero nequaquam ordinare valere: ut enim notavit Gratianus ad c. *Remiſſionem*, & c. *Si quis haereticae* 1. q. 1., Sacramentorum alia ſunt neceſſitatis, alia vero dignitatis; alia propter ſe, & alia propter alios. Non itaque quia Miniſter malus eſt; ſed quia idoneum non eſse cenſuit Eccleſia, cujus eſt decernere, veluti fidelis Chriſti, divinaeque mentis interpres quae ſemper fuit.

XXIX. II. Cap. etiam 4. inquit: ſi prohibetur rebaptizatio, ne juxta Canones *SS. Trinitatis* nomen, in quo quis baptizatus eſt, fieri nullum videatur; id etiam congruet manifeſtius ordinato a Simoniaco, qui non ſolum in *SS. Trinitatis* nomine conſecrat, ſed & omnem prorſus Catholicae conſecrationis ritum obſervat. Sed huic reſpondetur; quemadmodum *Baptiſmus* etiam in nomine *SS. Trinitatis* collatus repeti debet; cum caetera deficiunt, uti res, & materia apta, nec non intentio certa, atque Miniſter idoneus; ſicut quum quis ſe ipſum baptizaret; ita Simoniaci *conſecrationem* iterari oportere etiam in nomine *SS. Trinitatis* factam, eo quod Simoniacus non eſt juxta Canones Eccleſiae idoneus conſecrationis Miniſter. Deinde *Baptiſmus* neceſſario datur in nomine *SS. Trinitatis*; non item *ordinatio* ſacra.

III. Cap. 20. quando quaerit, ſi *baptizare* queat Simoniacus, cur non & *ordinare* ſimiliter? quia parum differt a primo objectu, parum etiam difficultatis nobis affert, nulloque negotio diluitur: nam ſi etiam Laicus, etiam foemina, Hebraeus, etiam, & Paganus, ſeu Infidelis *baptizare* valet; poteritne & Laicus, & foemina, & Hebraeus, Paganuſve *ordinare?* Non enim Miniſter unius Sacramenti, Miniſter erit omnium neceſsario, & ſemper.

XXX. IV. Cap. 28. ait, Simoniacos dici vendere *Spiritum Sanctum*; quod dici, inquit, non poſſet, niſi Sacramentum ipſi conficerent. ad hoc reſpondit Urbanus II. in Epiſt. 17. ad Lucium Papien. Praepoſitum his verbis: *& ſi bene advertis, Simon Magus, qui ficte ad fidem acceſsit, non Spiritum S. propter Spiritum S., quo ipſe indignus erat; [quoniam, ut ſcriptum eſt, Spiritus Sanctus diſciplinae effugiet fictum] ſed ideo, quantum in ipſo erat, emere voluit, ut ex venditione ſignorum; quae per eundem fiebant, multiplicatam pecuniam, quam obtulerat, lucraretur. Nec*

Apo-

Apostolus emptionem Spiritus Sancti, quam bene noverat fieri non posse, sed ambitionem talis quaestus, idest avaritiam, quod est idolorum servitus, in eodem Simone exhorruit, & *maledictionis jaculo perculit*. Non igitur dicuntur Simoniaci vendere Spiritum S., quia reapse vendant, cum id non possit; sed quia, quantum in ipsis est, vendant, ideoque plectuntur, quod putent, aut velint vendere, quod vendi nec debet, nec potest.

v. Cap. 29. probat *Simoniacorum* ordinationes esse veras, ex eo, quod multi sint inventi a Simoniacis ordinati, qui *miraculis* exinde coruscarunt. At primum id spectare potest varium Simoniacorum genus, de quo dictum est supra; sive ad ordinatos gratis, & inscienter a Simoniacis, qui habentur pro Catholicis, ideoque nondum ab Ecclesia damnatis, ordinandique potestate nudatis. Deinde quid si etiam scienter a Simoniacis, aut simoniace ordinati sunt? an non potuerunt poenitere, & ea patrare, quae sanctitatis famam illis compararent? tale quid certe memorat liber Pontificalis in Vita S. Sylverii Papae.

vi. Cap. 32. probat etiam ex eo, quod Simoniaci jubeantur ab Ecclesia *deponi*: atqui depositio, inquit, Laici non est, sed Clerici, & Sacerdotis: ergo qui Simoniacus est, is ab Ecclesia pro Clerico, ac Sacerdote reputatur. Verum nemo est, qui neget Simoniacum non esse, aut posse esse Clericum, Sacerdotem, & Episcopum; sed ejus ordinationes semper esse ratas, & *validas* inficiatur. Deinde falsum est, *depositionem* non esse etiam Laici; cum visum sit supra n. 2. ex Conciliis prave, & invalide ordinatos e falsa dignitate deponi.

XXXI. Post haec nobis objiciunt alia, & primum *Magni Basilii* Epistolam 76. ad Episcopos suae dioecesis, de quibus rumor ferebat, eorum quosdam in ordinationibus pecuniam accipere. Sed illi existimabant, minime crimen *Simoniae* patrare, partim quod fieret pietatis causa; partim vero, quod non ante, sed post ordinationem pecuniam acciperent: quamobrem eos hortatur Basilius, ut si verum est, quaestum illum perniciosum declinarent; alioquin cum suis *Altaribus nihil commune* habituros, hoc est deponendos, & communione privandos.

II. Illud autem *S. Io: Chrysostomi*, quod refert Palladius in ejus Vita, de Episcopis ab Antonino Episcopo Ephesino simoniace ordinatis potius favet, quam officiat; cum illos Chrysostomus

Sa-

Sacerdotio carere jusserit: eapropter & hunc locum, & superiorem Basilii produxit S. Tarasius Patriarcha CP. in sua ad Hadrianum Papam I. Epistola n. 8. relata, qua demonstraret ex sacris Canonibus, sanctisque Patribus Simoniacos *deponi*, eorumque ordinationes *irritas* quoque pronunciari.

At, inquit VVitasse, non omnes tamen Antonini Simoniaci ordinationes damnatae fuerunt, sed tantum illae sex Episcoporum. Verum potuit Antoninus non alias habuisse ordinationes; potuit fecisse alias sed non simoniace; vel si eo modo; sine dubio proscriptae sunt cum aliis, etsi non memorentur a Palladio, qui solum illas Episcoporum, uti majoris ordinis, ac dignitatis recitavit; cum caeterae consequantur alias. Et quum instat sex illos Episcopos fuisse quidem *depositos*, sed non *iteratas* ordinationes ab ipsis antea factas. Factum id ajo, propterea quod renuit Chrysostomus prave ordinatos in honoribus male adeptis instaurare; ut omittam ea, quae in hanc rem dixi n. 4. hujus argumenti.

Tandem cum subdit; depositis Episcopis indultum esse, ut *intra Altare communicandi* facultatem haberent: illud autem non fuisset, si *Laici* prorsus habiti fuissent: Concedo; non enim uno ordine sublato, caeteri quoque semper auferebantur: memineritque can. 2. Concilii Toletani I. anno 400. coacti, quo de Poenitentibus decernitur: *Si qui autem ante ordinati sunt Diaconi, inter Subdiaconos habeantur*: & can. 4. *Subdiaconus autem defuncta uxore, si aliam duxerit ab officio, in quo ordinatus fuerat, removeatur, & habeatur inter Ostiarios, vel inter Lectores... qui vero tertiam acceperit, abstentus biennio postea inter Laicos reconciliatus per poenitentiam communicet*. Cum igitur illi sex *Episcopi* ab Antonino ordinati jam antea in Clero essent, depositi in Clero permanserunt. Postea non video, quin quiverit Chrysostomus quibusdam prave ordinatis, ac depositis *intra Altare communicandi* potestatem facere quibusdam ex causis, de qua re alias.

III. Possent obiicere Epistolam XVII. *Zachariae* Papae, quam Austroberto Viennensi Archiepiscopo transmisit, scripsitque: *De Episcopis vero per pecuniam ordinatis hoc vobis rescribimus; ut si utiles sint, pro tali facto severissime corrigantur: non tamen penitus dejiciantur a suo Ordine, deleantque se per quod illicite in tanto ordine ab eis commissum est*: sed enim primum ea Epistola in su-

fuſpicionem confictionis poſtulatur a viro magni criterii Pagio ad ann. 742. n. 13. Deinde etiamſi vera cenſeatur; nihilominus tamen Simoniaci *ante ſententiam degradationis* ſi non licite, *valide* ſaltem ordinant, & conſecrant juxta Magiſtri ſentent. doctrinam in 4. d. 25.

XXXII. IV. Proferunt & *Fulberti Carnoten.* Epiſcopi Epiſtolam anno circiter 1020. ad Leuterium Senonen. Antiſtitem conſcriptam, qua interrogatus ille de quodam Presbytero ab Epiſcopo non *ſuo*, & *ſimoniace* ordinato reſpondit; eum non eſſe iterato ordinandum, ſed juxta can. 9. Concilii Toletani XI. deponendum, ac communione privatum poenitentiae addicendum; mox ſi profecerit, in ſuum honorem reſtaurandum. Qua in re reſpondeo, Fulbertum unum eſſe, & ab uno Toletano Concilio deceptum; quod nec ab eo forſan intellectum ſatis ſuſpicari poteſt; quandoquidem antiqui Canones Nicaeni, aliique jam producti *irritam* & *infirmam*, hoc eſt *invalidam* dixerunt ordinationem Epiſcopi, qui alienae Dioeceſis Clericum, & ſimoniace ordinarent: & ad Concilium Toletanum XI. verba feci n. 7. Nam quod Fulbertus ait, *rebaptizationes*, & *reordinationes* fieri Canones vetare; verum eſt de veris, non de falſis, & invalidis.

V. Objiciunt mox illud *Henrici II.* al. *III.* Regis, nimirum allocutionem ejus anno 1046. ad Antiſtites Simoniacos factam, quam refert Glaber lib. 5. cap. 2., & qua cum primum eos ſecundum Canones *deponendos*; exinde miſericordia motus ſuis illos honoribus, ſedibuſque frui permiſit; quaſi vulgaris eſset tunc omnium opinio, *Simoniacorum* ordinationes fuiſſe ratas, ac validas. Verum quid ad nos de Principe Laico, cujus nec eſt iſta multum ſcire, nec aperte jure decernere; quando Rom. Pontifices, & Concilia, id autem eſt Eccleſia, contrarium ſemper ſanxerunt? Porro Henricus iſte filius fuit Henrici *Simoniaci*, ut ipſe teſtatur ibi.

XXXIII. VI. Nam *Clementis II.* ſtatutum, quod adducunt, editum anno 1047., & a *Leone IX.* an. 1049. ſecutum teſte Petro Damiani opuſc. 6. cap. 35. & ſupra n. 12. recitatum: *ut quicumque a Simoniaco conſecratus eſſet &c.*, quo poenitentia ordinatis indicitur, ſed ordo iterari non jubetur: notum eſt, conditum eſſe pro iis, qui non ſimoniace, ſed *gratis*, & ſine pecunia fuerant a *Simoniacis* ordinati; de quibus nondum Eccleſia decreverat.

VII.

At, inquies, *Simoniaci* tamen ordinatio ibi non improbatur. Utique, sed simoniaci nondum ab Ecclesia proscripti, nec potestate spoliati; inquit enim Magister senten. lib. 4. d. 25. *De Simoniacis non est ambigendum, quin sint haeretici; qui tamen ante sententiam degradationis & ordinant; & consecrant*: postea vero non; praeter id quod n. 23. disserui.

VII. Denique *Constantiense* generale *Concilium* opponunt; in quo sess. 43. *contra simoniacam pravitatem* declaratum est, *quod ordinati simoniace ab executione suorum Ordinum sint eo ipso suspensi*: executio itaque, dicunt, officii suspenditur, sed ordinatio non judicatur *irrita*. Veruntamen notent velim, Caput illud de Simonia valde mutilum esse, & mancum; nam in Append. dicti Concilii lib. 5. tit. 2. *de Simonia* longe fusius habetur; ibique etiam *depositio* ordinatoribus infligitur, quae est vetus Ecclesiae poena pro *Ministris* Ordinis; & jus antiquum; pro *ordinatis* vero jus novum forsan placuit Concilio condere suis de caussis; quod secutus est Paulus II. c. *Cum detestabile* de Simonia Extr. Com., ubi *ordinatoribus* excommunicationem, privationem, aliasque antiquorum poenas irrogari mandat; *ordinatis* vero tantum officii suspensionem indicit ob eam, ut puto, caussam, quam proxime memoravi. Quinimmo multo ante *suspensionis* poenam Innocent. III. nonnullis Clericis ab Episcopis non suis ordinatis inflixit *pro eo maxime, quod quosdam eorum per falsas literas, & Simoniacam pravitatem accepimus fuisse promotos: unde ordinatores a potestate suspendimus ordinandi, & ordinatis executionem interdiximus ordinum taliter susceptorum*: inquit Pontifex Epist. 11. lib. 14. & Epist. 218. lib. 15.

CAPUT VIII.

De Haereticorum ordinationibus.

I. DIxi jam de una Haereticorum specie, sive de *Simoniacis;* dicam nunc de *Haereticis* generatim. Nam si quorum unquam sacrae ordinationes judicatae sunt irritae, nullae, & *invalidae*, idque olim omnium consensu; eae Haereticorum plane fuisse noscuntur cum

in Graeca Ecclesia, tum in Latina; si de iis quidem, qui vere, ac proprie Haeretici vocantur, sermonem habuerunt; quoniam hi re vera extra Ecclesiam esse dicuntur, & sunt; ideoque Ecclesiae Ministri esse non possunt: inquit enim S. Thomas 4. d. 7. q. 3. art. 1. §. ad primum argumentum: *proprii dispensatores Sacramentorum sunt Ministri Ecclesiae per Sacramentum Ordinis consecrati, ut sint medii inter Deum, & plebem Divina populo tradentes: & ideo solis eis competit ex officio Sacramenta ministrare; nec per alium conferri possunt excepto Baptismo propter necessitatem*. Dixi, qui vere, & *proprie haeretici* vocantur: quoniam non solum *Schismatici* persaepe Haereticorum nomine venire consueverunt, ut postea videbitur; sed ipsi etiam *Catholici*, & viri valde pii aliquando hanc ignominiam sunt per errorem perpessi; uti observavit eruditissimus Pagius ad ann. 491. n. 7. & seqq. Semel ac igitur quis ab Ecclesia se omnino segregat; Ecclesia quoque eum pro suo nequaquam reputat, habetque Ministro; sed si non *characterem*, quem aut non potest, aut non vult, cum non expediat, auferre; omnem illi tamen ordinandi, ac ministrandi *potestatem* abrogat, & aufert.

II. Testatur id in primis canon 67. al. 68. Apostolorum; cujus verba sunt: *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus secundam acceperit ordinationem ab aliquo; deponatur & ipse, & qui ordinavit: nisi ostendat se ordinationem habere ab Haereticis: qui enim a talibus baptizati sunt, aut ordinati; nec fideles, nec Clerici esse possunt*. Quo loco non est sermo de Haereticis ordinationis *formam* adulterantibus, uti perverse judicat VVitasse sect. 7. Obj. 1., satis enim est notum, quid in hac re sentirent Orientis Antistites, & quid tenerent: nec tantus vir id ignorare poterat: erat igitur animi ingenui, maxime Theologi fateri quod erat; non autem verbis tam apertis vim inferre, & vim veritati contrariam. Nam nec omnes Haeretici formam aut Baptismi, aut Ordinationis pervertebant; nec, si pervertissent, Orientalis canon id tacuisset; nec adeo late locutionem laxasset: postea quae mox dicentur, clarius oppositum ostendent.

III. Firmilianus enim Caesareae Cappadociae summus Antistes, religione non minus, quam doctrina *magnus* Epistola ad S. Cyprianum; quam nuper oppugnatam, ac nutantem arbitror me satis firmasse; rescripsit de hac re in hunc modum: *Sed & cae-*

caeteri quique Haeretici, si se ab Ecclesia Dei sciderint, nihil habere potestatis, aut gratiae possunt: quando omnis potestas, & gratia in Ecclesia constituta sit, ubi praesident majores natu, qui & baptizandi, & manum imponendi, & ordinandi possident potestatem... Quod totum nos jampridem in Iconio, qui Phrygiae locus est, collecti in unum, convenientibus ex Galatia, & Cilicia, & caeteris proximis Regionibus confirmavimus. Quod quidem statuerunt & quotquot opinati sunt Haereticorum *Baptisma* nullum esse; nam ubi Baptisma nullum est, & nulla ordinatio: id autem Orientales omnes censuisse testis est illorum temporum scriptor S. Dionysius Alexandrinus Episcopus literis ad Sixtum PP. datis apud Eusebium lib. 7. cap. 4., quibus significat hoc ipsum definitum fuisse *in maximis Episcoporum Conciliis, in Ecclesiis maxima hominum frequentia celebratis Synodis fratrum tum Iconii, tum Synnadis, tum aliis multis in locis convocatis*. Hinc Baronius in notis ad Martyrologium Rom. auctum, & emendatum non dubitavit asserere ad 4. non. Augusti de *S. Stephano* Papa, eum *adversante Orbe fere toto de Baptismate* tutatum esse *majorum traditionem*.

IV. Si quidem non Orientales modo, verum etiam Afri universi sub Agrippino Carthaginien. Episcopo in eandem de Haereticis sententiam conspirarunt; quos sequutus Afer & ipse *S. Cyprianus* Epist. 52. ad Antonianum de *Novatiano*, quem & Schismaticum, & Haereticum appellat, scribit: *qui ergo nec unitatem Spiritus, nec conjunctionem pacis observat; & se ab Ecclesiae vinculo, atque a Sacerdotum Collegio separat; Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem, qui Episcopatus nec unitatem valuit tenere, nec pacem*: & Epist. 76. ad Magnum magis sententiam suam expressit his paucis: *dicimus omnes Haereticos omnino, & Schismaticos nihil habere potestatis, ac juris in Ecclesia*: lib. vero de Unitate Ecclesiae istahaec nos docet: *hinc haereses... hi sunt, qui se ultro apud temerarios conveuas sine Divina dispositione praeficiunt; qui se Praepositos sine ulla ordinationis lege constituunt; qui nemine Episcopatum dante Episcopi sibi nomen assumunt*.

V. Sic & S. Optatus Milevitanus Episcopus etiam ipse Africanae Regionis lib. 1. contra Parmen. hoc modo disserit: *Vides ergo, frater Parmeniane, Haereticos a domo Dei extorres solos habere vana, & falsa Baptismata... bene clausisti hortum Haereti-*

ticis ... vobis vero Schismaticis, quamvis Catholici non sitis, haec negari non possunt: & lib. 5. non dissimilia loquitur, dum inquit: *Scimus Haereticorum Ecclesias singulorum prostitutas nullis legalibus Sacramentis, & sine jure honesti matrimonii esse*. Quod si Haereticorum vana, & falsa *Baptismata* dicit; quanto magis *ordinationes* eorundem. Non me fugit, plerosque respondere, loqui eum de iis Haereticis, qui *formam* Sacramentorum depravant, non de omnibus. Sed neminem moror in re tam putida, futilique: quis est enim, qui non animadvertat Optatum Haereticos cum Schismaticis conferre, non cum Haereticis; neque de *forma* Sacramentorum eum inquirere, sed de *Ministro*?

VI. Magnus itidem Basilius Firmiliani, quem paulo ante memoravi, in Cathedra successor Epist. can. ad Amphilochium n. 1. annon de Haereticis ab Ecclesia omnino segregatis scripsit: *qui autem abrupti sunt, Laici effecti nec baptizandi, nec ordinandi habent potestatem?* cum & Epist ad Nicopolitas clamet: *Nescio Episcopum: nec connumeraverim inter Sacerdotes Christi eum, qui a profanis manibus* (Haereticorum) *in destructionem fidei ad praelationem provectus est: hoc est judicium meum*: immo omnium nedum Orientalium, sed Afrorum etiam, eorum scilicet, qui Haereticorum Baptisma irritum esse, ac nullum docuerunt; de quibus alias disserui in *Germana S. Cypriani, & Firmiliani de Haereticorum Baptismate opinione*. At isti in ea de Baptismo Haereticorum controversia erraverunt. Utique: sed in hac caussa, quae valde diversa est, recte sensisse videbimus. Deinde etiam S. Athanasius lib. de Synodis percontatur de illis *Arianis*, qui Nicaenam Synodum, Nicaenosque Patres criminabantur: *quid docebunt populos ab ipsis institutos? an Patres suos lapsos esse? aut quomodo ipsi veri ... aut quo jure ipsi Episcopi esse poterint; si ab Haereticis, quos ipsi criminantur, constituti sunt?*

VII. Quandoquidem etiam Julius I. Papa Epistola ad Orientales in S. Athanasii caussa de quodam Pisto Presbytero, quem Secundus Ptolemaidis Episcopus Arianus ab Alexandro Alexandr. Antistite, Nicaenaque Synodo condemnatus, ac exauctoratus ordinaverat; in hunc rescripsit modum: *impossibile enim est, Secundi ordinationem utpote Ariani vim ullam in Catholica Ecclesia habere: id enim vere ad Synodi, & ad Episcoporum, qui in Synodo fuere, contumeliam verteret*. Quid autem est, nullam vim

vim habere: nisi irritum, atque *invalidum* esse? idque propterea quod Secundus non *characterem* Ordinis, sed ordinandi *potestatem* perdiderat; simulatque depositus, damnatusque fuerat ob lapsum in Arii turbolentam haeresim. Hinc in Epistola Philippopolitani Eusebianorum Conventus anno 347. contra Synodum Sardicen. Catholicorum coacti haec adversus *Lucium* Adrianopolis orthodoxum Episcopum verba legimus: *Lucius sacrificium a sanctis, & integris Sacerdotibus confectum, si fas est dicere, canibus projiciendum jubebat:* idque etiam egisse & *Marcellum* Ancyranum, & *Asclepam* Gazensem, & S. *Athanasium* Alexandr. aut de Eucharistico pane, aut de *Altari* sacro subverso, dirutoque narratur: quod quidem etsi calumnia de quibusdam uti de Athanasio dicenda est; tamen de aliis credi potest verum fuisse; propterea quod *Eusebianos* uti Arianos, ideoque haereticos habebant; proindeque sine autoritate sacrificandi, ordinandi, atque benedicendi.

VIII. Extat & ex Haereticis exemplum in rem nostram: nam S. Hieronymus in Chronico ad annum 351. de Cyrillo Hierosolymitano ista refert: *Cyrillus cum a Maximo* (Episcopo Hierosolym.) *fuisset Presbyter ordinatus; & post mortem ei ab Acacio Episcopo Caesariensi, & caeteris Arianis Episcopis Episcopatus promitteretur; si ordinationem Maximi repudiasset; Diaconus in Ecclesia ministravit: ob quam impietatem Sacerdotii mercede pensatus in Heraclium, quem moriens Maximus in suum locum substituerat, varia fraude solicitans de Episcopo in Presbyterum regradavit.* Maximi Catholici, quem Ariani haereticum putabant; aut volebant, ordinatio *irrita* judicata est; ut & illa Heraclii itidem Catholici ab ipsis Arianis; qui Catholicos omnes homousianos *Sabellianos* ob id *haereticos* ubique divulgabant. Certe & Rufinus Hist. lib. 1. cap. 23. habet: *Hierosolymis vero Cyrillus post Maximum Sacerdotio, confusa jam ordinatione, suscepto; aliquando in fide, saepius in communione variabat*: uterque autem & Hieronymus, & Rufinus eo tempore vivebat; & uterque Hierosolymis fuit. Certe Anastasius Sinaita, qui circa ann. 630. scribebat, referens celebrem Orthodoxi cum Golianista haeretico habitam Alexandriae disputationem ponit aut id, quod sumunt haeretici, *non esse verum Corpus Christi, sed solam figuram, & quasi Vicarium quoddam; aut propter perver-*

sam eorum *fidem Spiritum sanctum in illud non descendere*: cap. 23. de Eucharistiae Sacramento.

§. 1. *De S. Innocentii I. dictis*.

IX. Sanctus Innocentius I. Epist. 18. ad Alexandrum Antiochiae Episcopum solum *Baptisma* ratum, validumque in haereticis agnosci tradit, cum ait: *Arianos, caeterasque ejusmodi pestes, quia eorum Laicos conversos ad Dominum sub imagine poenitentiae suscipimus; non videtur Clericos eorum cum Sacerdotii, aut Ministerii cujuspiam suscipi debere dignitate: quoniam quibus solum Baptisma ratum esse permittimus, quod utique in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti perficitur; nec Spiritum sanctum eos habere ex illo Baptismate, illisque mysteriis arbitramur: quoniam cum a Catholica fide eorum Auctores descriscerent, perfectionem spiritus, quam acceperant, amiserunt: nec dare ejus plenitudinem possunt; quae maxime in ordinationibus operatur; quam per impietatis suae perfidiam perdiderunt. Quomodo fieri potest, ut eorum profanos Sacerdotes dignos Christi honoribus arbitremur, quorum Laicos imperfectos, ut dixi, ad sanctus Spiritus percipiendam gratiam cum poenitentiae imagine recipiamus?* idest per manus impositionem.

X. Respondet Lupus Disput. 2. Prooem. de *Simoniae Crimine* cap. 17., Sacramentum esse *ratum* in haeresi susceptum non esse idem, ac *validum*; sed esse per legitimam Divinorum, vel Eccles. Canonum viam reparabile: in haeresi *Baptisma* sumptum semper per poenitentiam; *Ordines* vero nulla unquam via Canonum antiquam reparasse Ecclesiam. Quo plane nihil falsiùs: annon Synodus Nicaena *Catharos*, quos ipse dicit haereticos, per solam manus impositionem admisit can. 8., & *Paullianos* per novam ordinationem can. 19.? annon S. Augustinus pluribus in locis affirmat *Schismaticos*, & *Haereticos* modo suscipi, modo non; prout Ecclesiae expedire videtur? Postea haec explicatio longe abest a mente, & sensu Romanorum Pontificum, totiusque Ecclesiae, quae *ratum* pro vero, firmo, ac valido semper intellexit.

XI. Nec appositior est Frassenii, & VVitassis responsio; *Baptisma* solum haberi *ratum*, quod Haeretici ministrant, quantum

tum quidem ad honorem, & jura, sed non quantum ad characterem: nam qui baptizatus est, inquiunt, in haeresi, simul atque Ecclesiae reconciliatur, omnibus Baptismatis honoribus, juribus, ac commodis gaudet; qui autem in haeresi est ordinatus, is juxta severiorem Ecclesiae disciplinam omnibus Ordinum suorum juribus, ac honoribus excidit. Quoniam & illud aeque falsum affirmo; primum quia baptizatus ab Haereticis arcetur a sacris Ordinibus, Ecclesiaeque dignitatibus, ut ostendi Cap. IV. n. 1., deinde quid de aliis Sacramentis in haeresi susceptis Confirmatione, Eucharistia, Matrimonio &c.? non erunt haec quoque rata hoc modo, ut *Baptisma?* & tamen hoc solum Haereticis permittitur. Tandem annon octo Episcopi *Ariani* a Synodo Nicaena sunt suis in honoribus suscepti teste S. Hieronymo in Dial. adversus Lucifer., & *Priscillianistae* a Synodo Toletana I., uti fatetur Innocentius I. Epist. 23. ad Toletanam Synodum n. 1., qui & Epist. 21. ad Martianum Episcopum probat Clericos *Bonosianos* etiam ab Ecclesia recipi; ut omittam *Catharos*, & *Paullianos* supra memoratos; aut *Donatianos* ex Augustino; aliosque plures, quos frustra factum puto recensere?

XII. Quocirca verum hujus Pontificis sensum non potuit non evulgare S. Petrus Damiani Opusc. 6. pro Simoniacis cap. 22. dicens: *In quibus decretalibus verbis manifeste datur intelligi, quia in promotionibus Clericorum non immerito fides ordinantis attenditur, ex qua videlicet pendet, ut ordinatio ipsa sive rata, sive irrita judicetur. Quod enim tenet ordinator in fide, accipit ordinatus in munere. Enim vero si Arianis recta fides inesset; etiamsi eos cujuslibet diversae pravitatis error involverit; facta apud eos consecratio non periret:* Cum & ante de Novatianis a Nicaena Synodo in suis ordinibus susceptis praemisisset: *Si ergo & hi, qui jam ab his sunt haereticis ordinati, nequaquam suo sunt honore privandi ob id scilicet, quia eorum consecratores in fide non titubant; quid de Simoniacorum ordinationibus sentiendum, qui & omnia fere Ecclesiasticae institutionis jura conservant?... At contra Ariani, qui adversus Spiritus sancti divinitatem manifesta prorsus impietate confligunt, ad Catholicam veritatem redeuntes in male accepti Ordinis persistere dignitate non possunt... Quia igitur virtutem Spiritus sancti in fide non habent, qua videlicet*

 omnis

omnis Ecclesiasticae dignitatis ordo perficitur; apud eos facta ordinatio canonicis sanctionibus irrita judicatur: haec, inquam, Petrus Damiani.

XIII. Frustraque VVitasses Obj. 7. interpretari laborat, eam a Petro ordinationem *irritam* appellari, quae restitutionem ad ordines excludit, velut illa Arianorum; *ratam* vero, quae usum Ordinum admittere potest, ut illa Novatianorum, & Donatistarum: cum ipsemet Prob. 1. ex Athanasio, Hilario, Hieronymo, Basilio, Damaso, atque eodem Innocentio Papa I. ostenderit, etiam *Arianos* ejurata haeresi aliquando ad Ordines suos fuisse admissos; sicut & *Donatistas* aliquando quidem receptos, aliquando vero non, scriptum reliquit S. Augustinus; rejectos legimus eos a Capuana Synodo generali anno 389., susceptos vero ex can. 67. Cod. Afric., porro Donatistae affines erant, & quam simillimi Novatianorum testimonio S. Epiphanii. Praeterea apud quem alium invenitur insolens iste loquendi modus, ut *irrita*, vel *rata* ordinatio dicta sit, quae restitutionem ad Ordines excludit, vel admittit? apud neminem unum nisi confictorem, & veritatis impugnatorem: praesertim cum Petrus Damiani eam *irritam* ordinationem dicat, quae *periret*: quod autem perit, fit ipsum plane nullum; & cum conferat Arianos cum *Simoniacis*, quorum ordinationes nullas, & invalidas dictitabant ii, contra quos scripsit Petrus.

XIV. Idem autem Innocentius I. Epist. 22. ad Macedones Episcopos n. 3. clarius hanc rem explicuit, dum inquit: *cum nos dicamus ab Haereticis ordinatos vulneratum per illam manus impositionem habere caput; ubi vulnus infixum est, medicina est adhibenda... atque ubi poenitentiae remedium necessarium est; illic ordinationis honorem locum habere non posse decernimus... sed e contrario asseritur, eum, qui honorem amisit, honorem dare non posse: nec illum aliquid accepisse, quia nihil in dante erat, quod ille posset accipere. Acquiescimus, & verum est. Certe, qui quod non habuit, dare non potuit; damnationem utique, quam habuit, per pravam manus impositionem dedit: & qui particeps effectus est damnato, quomodo debeat honorem accipere, invenire non possum*: Quae magis declarantur ab antiquo Autore Epistolae 4. al. 5. de *Chorepiscopis* Damaso Papae adjudicatae his verbis: *per illicitam manus impositionem vulneratum caput illi, qui videbantur ali-*

aliquid accepisse, habebant: & ubi vulnus infixum est, necesse est medicinam adhibere, qua infixa sanetur macula; idest reiterari necessum est, quod legitime actum, aut collatum minime probatur; si perfectum esse debebit. Nam quomodo honorem possit retinere, qui ab illo acceperit, qui potestatem dare legitime non habuit, invenire non possum: cum ille, qui honorem Pontificalem non habuit, Pontificalia non possit jura tribuere. Cum igitur Innocentius de haereticis *Bonosianis*, qui Paulianistae erant, quorum & Baptismum, & ordinationem iterari jussit Nicaena Synodus can. 19., verba faciat; cum Autor Epistolae Damaso affixae de *Chorepiscopis* agat, quibus nulla ordinandi potestas inerat juxta illum: & cum Ratisponen. Concilium anno 803. ex Leonis III. rescripto, quod admittit Witasse, nec non Svessionen. II. anno 853., Urbanus II. aliique plures hanc Innocentii Epistolam de Ordinationibus *invalidis* intellexerint; frustraneus est labor eorum, qui eam pervertere conantur: quanquam de *Ratispon.* eo Concilio quid statuendum sit, postea edisseram.

XV. Praesertim cum idem ille Innocentius n. 5. addiderit: *sed Anysii* (Thessalonicen. Episcopi) *fratris quondam nostri, aliorumque Consacerdotum summa deliberatio haec fuit; ut quos Bonosus* (Sardicen. Episcopus haereticus) *ordinaverat; ne cum eodem remanerent, ac fieret non mediocre scandalum; ordinati reciperentur*: & paulopost: *qui nihil a Bonoso acceperunt, rei sunt usurpatae dignitatis, qui conficiendorum Sacramentorum sibi vendicaverunt autoritatem; atque id se putaverunt esse, quod de his nulla fuerat regulari ratione concessum*. Ea autem deliberatio facta fuerat anno 389. in magna Synodo Capuana, in qua quidem *reordinationes*, & *rebaptizationes* prohibitae fuerunt, sed verae, & validae, non illae Haereticorum inanes, & falsae maxime Paullianorum in Nicaeno Concilio proscriptorum. Porro *Bonosiani* Paullianorum sectarii erant, & germen, uti docet Vigilius Papa in suo pro tribus Capitulis Constituto; & Gennadius Massiliensis de Scriptor. Eccles. in *Audentio* Bonosianos Photinianorum gregales fuisse tradit; Photinianos vero Paullianos esse admonet Rufinus in Hist. lib. 11. Canones Nicaenos exponens, uti & Concilium Arelatense II. can. 16., hinc idem Gennadius de Dogmat. Eccles. cap. 52. inter eos haereticos, qui quum ad Ecclesiam accedunt, *baptizantur Ecclesiastico baptismate*, & Paullia-

lianos, & Bonosianos recensuit; scribitque etiam S. Gregorius M. Epist. 61. lib. 9. ad Episcopos Iberniae, *Bonosianos non baptizare in nomine Trinitatis*. Quod si rebaptizandi erant eorum Clerici, cum ad Ecclesiam venirent; quanto magis iterum ordinandi; si quando digni sacris Ordinibus judicabantur; uti de Paullianis statuit Nicaena Synodus can. 19. Quapropter & recte, & jure constitutum legimus in Capuana Synodo de Clericis Bonosianis, ut *ordinati reciperentur*: & in cassum defatigantur quidam ista secus interpretari.

§. 2. *De Concilio Chalcedon. &c.*

XVI. Chalcedonense Concilium omnium Ecclesiae coetuum maximum anno 451. *Dioscorum* Alexandriae Episcopum utpote Eutychetis, ejusque haereseos pervicacem patronum non solum condemnavit, *Episcopali eum dignitate nudavit, & ab omni Sacerdotali opere fecit extorrem* ex Act. 3. ejusdem Concilii; verum etiam ordinationes ejus exsufflavit, irritasque pronunciavit; quemadmodum testatur Ecclesiae Alexandrinae Epistola ad Leonem Augustum data contra Timotheum Aelurum intrusum apud Baronium ad annum 457. n. 22., in qua legimus, Timotheum inter alia ejus facinora *in Dyptichis* posuisse *suum nomen, & Dioscori ab universo Concilio condemnati, cujus nec ordinationes suscepit Concilium*: ubi est, quod notetur, in ea non *ordinatos* ab eo, sed *ordinationes* ejus dici rejectas ab universo fuisse Concilio.

XVII. In libro etiam 4. *Juris Orientalis* extat Epistola Anonymi Patriarchae Constantinopolitani, quem ego *S. Gennadium* existimo, qua Martyrio Antiocheno Episcopo respondens praecipit, ut qui ab *Haereticis* sunt conversi, cum ad Ecclesiam revertuntur, vel convertuntur, *tanquam egregii Laici ad eum gradum ordinentur, in quo prius apud suos erant*: *Martyrius* autem sedit Antiochiae ab anno 459. ad an. 471., quo temporis intervallo Constantinopolis Ecclesiae regimen moderabatur *S. Gennadius* doctrina, ac religione conspicuus; cujus adversus Simoniacorum haeresim, eorumque ordinationes Concilium an. 459. celebratum superiori capite commemoravi: apparetque eum probe convenire cum Magno Basilio, ac can. 68. Apostolorum,
aliis-

aliisque proxime relatis; & hanc fuisse Graecorum omnium veterem, perpetuamque doctrinam; cum quibus Latinos concinisse videbimus.

§. 3. *De Felice II. al. III.*

XVIII. Nec enim diversa docuisse videtur *Felix II.* al. *III.* Papa in Libello ad Zenonem Imp. decreto Romani Concilii anno 484. contra Acacium CP. Episcopum transmisso de Petro Moggo in Alexandrinam Cathedram intruso dicens: *ita deinde illicitas ordinationes ejus, vel etiam Timothei* (Aeluri) *utpote haereticorum irritas fecit; atque eos, quantum extra Ecclesiam fuerint, indicavit* Acacius: idque quidem quantum ad rei naturam; cum in *Tractatu*, quo ea, quae pro Acacii defensione afferebantur, refellit, nuperrima in Concil. Collectione sub titulo *Supplementi Acaciani* vulgato scribat: *itaque venia dignus fuerat, non honore; & maxime ab Haereticis ordinatus nullam Episcopalis dignitatis prorsus habere substantiam*. Quare Smyrnensis Episcopus Metrophanes in Concilio VIII. Act. 6. non satis edoctus apparuit, quando asseruit: *Felix, qui Simplicio in Pontificatu Romano successit, Petrum Moggum in Synodo damnavit, & Acacium abrogavit: contra ordinatos autem ab utroque nulla expressa lata est sententia*. Quod enim una sedes Apostolica, Patriarchalisque statuebat in Haereticos, eorumque fautores; hoc & caeterae, quando quidem invicem inter se communicarent, agebant, firmabantque: cum igitur Acacius primo Petri Moggi, & Timothei Aeluri illicitas ordinationes veluti haereticorum *irritas* edixerit; id etiam egisse Felicem Papam affirmemus oportet; etsi in ejus Epistolis, Synodoque istud non legatur; propterea quod leges Ecclesiasticae omnibus essent exploratae; nec omne, quod factum est, id literis mandatum legitur.

§. 4. *De Concilio Aurelian. I.*

XIX. Concilium Aurelianense I. anno 511. congregatum can. 10. decrevit *de Haereticis Clericis* (Gothis Arianis) ... *vel de Basilicis eorundem; ut si Clerici ... officium, quo eos Episcopus dignos esse censuerit, cum impositae manus benedictione susci-*

sci-

ſcipiant: & Eccleſias ſimili, quo noſtrae innovari ſolent, placuit ordine conſecrari. Quo loco ſine dubio innuitur iterata ordinatio; cum dicitur: *officium cum impoſitae manus benedictione ſuſcipiant*: ſicut Eccleſiarum conſecratio iterari jubetur. *Benedictionis* enim nomine ſacram venire *ordinationem* liquet ex Epiſt. 22. Innocentii I. ad Macedoniae Epiſcopos n. 4., qua inquit: *ſed dicitur, vera, ac juſta legitimi Sacerdotis benedictio auferre omne vitium, quod a vitioſo fuerat injectum*: cui reſpondet Pontifex: *ergo ſi ita eſt, applicentur ad ordinationem ſacrilegi, adulteri, atque omnium criminum rei; quia per benedictionem ordinationis crimina, vel vitia putantur auferri. Nullus ſit poenitentiae locus, quia id poteſt praeſtare ordinatio, quod longa ſatisfactio praeſtare conſuevit*. Cui ſimile eſt illud Concilii Neocaeſarien. can. 9. *Presbyter ſi praeoccupatus corporali peccato provehatur, & confeſſus fuerit de ſe, quod ante ordinationem deliquerit; oblata non conſecret... nam peccata reliqua plerique dixerunt per manus impoſitionem poſſe dimitti* juxta Dionyſii verſionem; Iſidorus autem Mercator vertit: *nam caetera peccata cenſuerunt plurimi etiam in ordinatione privari*: id eſt omnino auferri, ac deleri. Item Agathenſe Concilium anno 506. cum can. 16. ſtatuit: *Epiſcopus benedictionem Diaconatus minoribus quam vigintiquinque annorum penitus non committat*: nil aliud autumavit, niſi Diaconorum ordinationem; ut perſpicue oſtendit inſequens canon 17. *Presbyterum vero, vel Epiſcopum ante triginta annos... nullus Metropolitanorum ordinare praeſumat*: nam & Symmachus Papa Epiſt. 25. ad Hiſpaniae Epiſcopos ait:*etſi ipſe quidem a redemptione liber initiaverit benedictione myſtica Sacerdotem &c.*, & Concilium Epaonenſe anno 517. can. 2. decrevit: *ne ſecundae uxoris, aut renuptae maritus Presbyter, aut Diaconus ordinetur... ille autem, qui contra fas honorem prohibitae benedictionis ambierit, nihil ſe Clericalis miniſterii praeſumpturum*.

XX. Etiam Leo Magnus Epiſt. 11. al. 81. ad Dioſcorum Alexandr. Epiſcopum n. 1. ſcripſit: *non paſſim diebus omnibus Sacerdotalis, vel Levitica ordinatio celebretur; ſed poſt diem ſabbati... jejuni a jejunantibus ſacra benedictio conferatur... ne tantae benedictionis Sacramentum negligenter videatur impletum. Ut his, qui conſecrandi ſunt, nunquam benedictiones niſi in die reſurrectionis Dominicae tribuantur... in die illo celebranda nobis eſſe myſteria* Sa-

Sacerdotalium benedictionum, in quo collata sunt omnia dona gratiarum: & antiquus Ordo Romanus: *Episcopi omni tempore benedicuntur; nunc vero mos est, ut nocturno tempore benedicantur*. Sed & Arausicanum Concilium I. anno 441. can. 23., nec non Arelatense II. can. 45., & Aurelianense 5. anno 549. can. 4. habent: *Si quis Diaconus* (al. Clericus) *post acceptam benedictionem Leviticam cum uxore sua incontinens invenitur, ab officio suo dejiciatur*: quod & affertur ex Hormisda PP. c. 29. *Si quis Diaconus* d. 50. Similiter Autisiodoren. Concilium anno 578. can. 20. *Quod si Presbyter, quod nefas est dicere, aut Diaconus, aut Subdiaconus post acceptam benedictionem infantes procreaverit; aut adulterium commiserit; & Archipresbyter hoc Episcopo, aut Archidiacono non innotuerit, si scit: integro anno non communicet; illi vero, qui hoc commiserint, deponantur*: & can. 21. *Non liceat Presbytero post acceptam benedictionem in uno lecto cum Presbytera sua dormire; nec in peccato mortali misceri: nec Diacono, aut Subdiacono*: & Matisconense I. anno 581. can. 11. *Episcopi, Presbyteri, vel universi honoratiores Clerici cum sublimi dignitatis apice sublimantur ... quisquis ille est, divino munere benedictione percepta, uxori prius suae frater illico efficitur ex conjuge &c.* Toletanum vero VIII. anno 853. can. 9. *Relatum est nobis, quosdam Subdiaconos, postquam ad sacrum hujus Ordinis pervenerunt gradum, non solum carnis immunditia sordidari, ... sed etiam, quod dictu nefas est, novis uxoribus copulari, asserentes hoc ideo sibi licere, quia benedictionem a Pontifice se nesciunt percepisse*: jubetque Concilium, eos in posterum benedici; *ut mos est in quibusdam*, inquit, *Ecclesiis*: ubi benedictionis nomine intelligi ordinationem elicitur ex can. 5. Concilii Carthagin. IV., cum ait: *Subdiaconus cum ordinatur, quia manus impositionem non accipit patenam de manu Episcopi accipiat &c.*, quod habet & Isidorus lib. 2. Offic. cap. 10., Rabanus Maurus, aliique plures. Tandem inter *Responsa* Stephani II. anno 754. edita n. X. legitur *de illo Presbytero, qui dicit se nescire, qui eum benedixit; & tamen aliquantum temporis Missas fecit, & baptizavit ... pro quo omni modo abjiciendus est*: & n. XIII *de illo Presbytero, qui baptizavit; tamen nec ... scit, si Episcopus eum benedixit &c.*, ut alia mittam monumenta, quae significant, temporibus illis saepe ordinationem *benedictionis* nomine venisse.

§. 5.

§. 5. *De S. Joanne I. PP.*

XXI. CErte S. Joannes I. Papa Ecclesias *Arianorum* in Italia iterum consecrari praecepit eo, quo ipse peragebat in Oriente, modo; testante Gregorio Turonen. Episcopo de Mirac., & Gloria Martyrum cap. 40., ejusdemque Pontificis *Epistola* ad Episcopos Italiae; quam etsi commentitiam plures eruditi viri conscripserunt; eam tamen laudavit Paschalis II. in Epist. 50. ad Rotardum Moguntinum Antistitem, & S. Thomas 3. p. q. 83. art. 3. ad 3. Cum enim Theodoricus Gothorum in Italia Rex anno 524. coegerit eundem Johannem Papam Constantinopolim ad Justinum Imp. transfretare; *& pro Arianis, ne haeresi sua per vim abducerentur, legatione fungi*; uti scribit Anonymus Valesianus, & Theophanes: verisimile est, in Oriente Arianorum Ecclesias jussu Imp. Justini eis ablatas iterum a Catholicis consecratas fuisse; idemque fecisse & ipsum Pontificem Joannem, dum in Oriente moraretur; ac ad Italiae Episcopos literas dedisse; ut si quas invenirent, possentque, iterato sacrarent; & ut ut sit de ea Epistola, certe Anonymus tradit Johannem Theodorico dixisse: *hoc tibi ego non promitto me facturum; nec illi* (Justino) *dicturus sum... cui audita legatione omnia repromisit* (Justinus) *facturum praeter reconciliatos, qui se fidei Catholicae dederant, Arianis restitui nullatenus posse... Revertens igitur Joannes Papa a Justino, quem Theodoricus cum dolo suscepit, & offensa sua eum esse jubet*. At propterquid hoc, nisi quia Theodoricus, quod postulaverat de Arianis, non impetravit? & si Arianos *reconciliatos* non obtinuit; nec eorundem *Ecclesias* expiatas; tametsi libri Pontificalis Autores refragentur: sed major est mihi Anonymi synchroni autoritas.

XXII. Enim vero c. *Ecclesiis* d. 68., & de Consecrat. d. 1. ex Concilio Nicaeno dicitur: *Ecclesiis semel consecratis Deo non iterum debet consecratio adhiberi, nisi aut ab igne exustae, aut sanguinis effusione, aut cujuscunque semine pollutae: quia sicut infans a qualicunque Sacerdote in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti semel baptizatus non debet iterum baptizari; ita nec locus Deo dicatus est iterum consecrandus nisi propter eas causas, quas supra nominavimus; si tamen fidem S. Trinitatis tenuerint,*

qui

qui eum consecraverunt: ad quae subdit S. Thomas paulo ante productus: *alioquin qui sunt extra Ecclesiam consecrare non possunt*: uti sunt Haeretici, aliique non Catholici. Quamobrem Gregorius Magnus Dial. lib. 3. cap. 30. memorat, se in urbe *Ecclesiam S. Agathae* antea *Arianorum in fide Catholica introductis illuc B. Stephani, & S. Marthae reliquiis* dicasse; quod habet & Epist. 19. lib. 3., ubi eam dicit *speluncam aliquando pravitatis haereticae*: idque fieri quoque de aliis Haereticorum Ecclesiis sanxerunt Nicolaus II., Urbanus II., Concilium Gerunden., & alii plures; quo declararunt, Haereticos *Ordinis* potestate non pollere; & Ordinem nullum habere; nam Cap. v. n. 31. satis demonstravi, *Ecclesiarum* consecrationes Ordinis Episcopalis esse, & ad solos Antistites Ecclesiae pertinere. Quod confirmavit & Concilium Vormatiae anno 868. a tribus Archiepiscopis Germaniae, 18. Episcopis, & 7. Abbatibus celebratum can. 8., quo docuit Episcoporum esse consecrationem *Virginum*; unctionem, & benedictionem *Altarium; Ecclesiarum* consecrationes; *Chrisma* conficere, & conferre; *manus imponere* ad dandum Spiritum sanctum, & *poenitentem* publice in Missa reconciliare, subdens: *baec omnia illicita esse Presbyteris cognoscuntur; quia Pontificatus apicem non habent; quae tamen omnia Episcopis autoritate Canonum conceduntur*: idque antea tradiderat Synodus Hispalen. II. cap. 7.

XXIII. His accedit, quod habet Caesaraugustanum Concilium II anno 592. can. 1. illis verbis: *Placuit sanctae, & venerabili Synodo, ut Presbyteri, qui ex haeresi Ariana ad S. Catholicam Ecclesiam conversi sunt; qui sanctam & puram fidem, atque castissimam tenuerint vitam; accepta denuo benedictione Presbyteri, sancte, & pure ministrare debere: caeteri vero, qui hanc suprascriptam vitam adimplere, vel tenere neglexerint, ab officio depositi sint in Clero: ita & de Diaconibus, sicut & de Presbyteris constitutum est*: can. vero 3. *Statuit sancta Synodus, ut Episcopi de Ariana haeresi venientes, si quas Ecclesias sub nomine Catholicae fidei consecraverint necdum benedictione percepta; a Catholico Sacerdote consecrentur denuo*. Quibus apparet liquido *benedictionis* vocabulo significari ordinationem sacram, non autem reconciliationem, seu Ordinis confirmationem; ut opinatur Witasse Obj. 6., nam si rite, ac vere ordinationem *Episcopi* illi

illi haeresis Arianae obtinuissent; rite etiam, ac vere Ecclesias consecrassent; nec istae a Catholico Antistite *denuo* consecrari debuissent. Quod si *Episcopi* vere non erant illi; nec etiam vere *Presbyteri* fuerant alii; qui dum jubentur *denuo* benedictionem accipere; antea porro non reconciliationem, seu Ordinis confirmationem acceperant; igitur ordinationem *denuo* accipere jubentur, quia isthaec fictitia, ideoque nulla fuerat.

XXIV. Illud quidem verum, Canonem 16. Concilii Toletani III. anno 589. coacti, quo Gothorum Rex Recaredus se, suosque subditos ex Ariana ad Catholicam fidem traduxit, habere: *Quicunque libellum detestabilem duodecimo anno Leovegildi Regis a nobis editum* (hoc est anno 581.), *in quo continetur Romanorum ad haeresim Arianam traductio; & in quo gloria Patri per Filium in Spiritu sancto male a nobis instituta continetur; hunc Libellum si quis pro vero habuerit, anathema sit in aeternum*: sed an eadem in Baptismo forma uterentur Ariani Hispaniae, non satis mihi compertum; id tamen velle videntur, & Joannes Abbas Biclariensis in Chronico, & Gregorius Turonensis lib. 4. cap. 8., nam in Oriente sub Anastasio Imp. eam formam: *baptizetur N. in nomine Patris per Filium in Spiritu sancto*: ab Deuterio Arianorum Episcopo Constantinopoli usurpatam fuisse memoriae prodidit Theodorus Lector apud Baronium ad annum 506. n. 14. Quod si ita quoque in Hispania baptismi formam corrupissent; nemini dubium esset, quin & iterum baptizari, ordinarique debuissent eorum Clerici, & Sacerdotes ad Catholicam Ecclesiam accedentes: tamen Gregorius Magnus, qui eo seculo vixit, & Romanae Cathedrae praesedit, Epist. 61. lib. 9. ad Episcopos Iberiae literis mandavit, *Arianos* in nomine SS. Trinitatis rite sacrum ministrare Baptisma; ideoque variis in Regionibus ipsos varie sensisse statuendum est, & varie egisse.

§. 6. *De S. Martino I.*

XXV. AMplius Concilium Romanum sub S. Martino I. Papa anno 649. adversus Monothelitas congregatum nonne can. 20. condemnat, ac anathemate ferit eos, qui *secundum sceleratos Haereticos ordinationes vacuas agunt?* est autem vacuum,

cuum, quod inane, invalidum, irritum, & nullum. Et idem Martinus Papa Epist. 5. ad Joannem Philadelphiae Episcopum de *Macedonio* in Antiochenam Ecclesiam ab Haereticis ordinato, *Petroque* quodam Monothelita Alexandrinae sedis locum occupante scribit: *ejus vero, qui falso Episcopatus sibi nomen affinxit, Macedonii dico importunas literarum minas, sive protestationem fortiter despuito ut rabidi canis, & temerarii latratum ... Hunc enim Episcopum Catholica Ecclesia nullo modo novit ... quod consentiat Haereticis, qui haereseos suae appendicem ejus electionem per contemptum tumultuarie fecerunt: quemadmodum & Petri, qui ab iis nominatus est, & assimulatus Episcopus Alexandriae; ut per plures, & ascriptitias personas haeresim suam munitiorem utique reddant*: Epist. vero 11. Ecclesiis Hierosolym., & Antiochenae data inquit: *Macedonium haereticum, quem contra Canones sibi finxerunt falsum Antiochiae Episcopum praedicti Haeretici; quemadmodum & Petrum Alexandriae tumultuarie creaverunt. Hos enim sibi consentientes nacti ... fictam Sacerdotii imposuerunt appellationem non ab ullo legitimo suffragio, aut Ecclesiastica successione ad hoc inducti, sed a prava, & haeretica excogitatione &c.*, simulati autem, falsi, fictique Episcopi quae ordinationes erunt? simulatae, falsae, fictaeque, ideoque nullae.

§. 7 *De Urbano II.*

XXVI. Succedat his post longa tempora Urbanus II., qui Epistola 19. Pistoriensi, & Vallisumbrosae Abbatibus respondens ait: *Scripsistis nobis, maximum apud vos scandalum emersisse, quod Pisanum Episcopum consecraverimus; quandoquidem a Wecilone haeretico Diaconus fuerat ordinatus: & nos profecto scimus VVecilonem fuisse haereticum, Moguntinumque Episcopatum Simoniaco credimus facinore invasisse &c.*, eum autem vocatum fuisse Daibertum, & a se Diaconum iterato ob id ordinatum jam scripserat Pistoriensi Episcopo, & Vallisumbrosae Abbati c. *Daibertum* 1. q. 7. idem Urbanus: *Daibertum a VVecilone licet Simoniaco non Simoniace ejusdem confessione reperimus in Diaconum ordinatum; & S. Innocentii Papae sententia constat declaratum, quod VVecilon, quem constat ab Haereticis ordinatum, quia nihil habuit, nihil dare potuit ei, cui manus imposuit. Nos igitur tanti Pontificis autoritate firmati, & Da-*

 masi

masi Papae testimonio roborati, qui ait: reiterari oportet, quod male actum est &c. De quo & superiori Cap. VII. n. 18. actum est.

Et falsus est Witasse sect. 3. Obj. 8., cum asserit, Wecilonem nulla alia de caussa ab Urbano Pontifice *haereticum* appellari, quam quod *Simoniacus* esset; omnis enim Simoniacus dicitur etiam haereticus: quandoquidem manifestum est, eum quandam *haeresim* invexisse, quae dicebatur *secta VVecilonis* an. 1085. in Quintilinoburg. Concilio condemnata, uti Cap. VII. num. 20. est exaratum: ipse vero ordinatus enunciatur ab *Haereticis*, qui non tantum *Simoniaci* erant, sed qui etiam novam *haeresim* superinduxerant anno 1081., de qua Baronius agit ad eum annum n. 4., & ob quam saepe deinceps leguntur *Haeresiarchae*, & *haeretici* in Conciliis quibusdam proscripti: sed & in Lateran. Synodo anno 1102. sub Paschali II. haec professionis formula est omnibus proposita: *Anathematizo omnem haeresim, & praecipue eam, quae statum praesentis Ecclesiae perturba:; quae docet, & adstruit, anathema contemnendum, & Ecclesiae ligamenta spernenda esse*: quae fuit procacis, delirantisque Wecilonis assertio.

XXVII. Sed & cuncta illius seculi *Schismata* non sine *haeresi* conflata fuisse hinc haberi potest, in Romano Concilio IV. S. Gregorii VII. anno 1078. convocato Patres dixisse: *Thedaldum dictum Archiepiscopum Mediolanen., & Ravennatem Guibertum inaudita haeresi, & superbia adversus S. Catholicam Ecclesiam se extollentes ab Episcopali omnino suspendimus, & Sacerdotali officio ... Hugonem Cardinalem, eo quod aspirator, & socius factus haeresis Cadaoli Parmensis Episcopi; & iterum constitutus Legatus Apostolicae sedis Haereticis, & Simoniacis, & ab Apostolica sede damnatis se conjunxit; & tertio factus Apostata, & Haeresiarcha schismata, & divisiones, atque scissuras in Ecclesia Dei tentans eam scindere fecit; ab omni Sacerdotali officio privamus &c.* In Conciliis vero Placentino anno 1095., & Romano 1099. ab Urbano II. celebratis can. 8. legi statutum: *Ordinationes, quae a Guiberto haeresiarcha factae sunt, postquam ab Apostolicae memoriae Gregorio Papa, & a Romana Ecclesia est damnatus; quaeque etiam a Pseudoepiscopis per eum postea ordinatis factae sunt, irritas esse decernimus*: & can. 9. *Similiter autem & eas, quae a caeteris haeresiarchis nominatim excommunicatis factae sunt &c.* Fuerunt autem Concilia universalia, quorum

rum

rum in Placentino interfuisse feruntur 4000. Clericorum; *irritasque* ibi ordinationes dictas eo modo, quo ostensum est dixisse eundem Urbanum superiori Capite num. 21.

XXVIII. At, inquit Witasses Obj. 3. sect. 6., idem Concilium Placentinum cum Romano can. 10. constituit: *Qui vero ab Episcopis quondam quidem Catholice Ordinatis, sed in Schismate a Romana Ecclesia separatis consecrati sunt; eos nimirum, cum ad Ecclesiae unitatem redierint, servatis propriis honoribus misericorditer suscipi jubemus; si vita, & scientia eos commendat*: & canon 11. *Amodo vero quicunque a praedictis Schismaticis, sanctaeque Romanae Ecclesiae adversariis se ordinari permiserit; nullatenus hac venia dignus habeatur*. Cui respondeo Patres Concilii de *ordinatis* in suis honoribus suscipiendis verba facere, non de eorum *ordinationibus* admittendis: quod perspicue ducitur & ex dicto can. 11., & ex insequenti 12., ubi habetur: *quamvis autem misericordiae intuitu, magnaque necessitate urgente hanc in sacris Ordinibus dispensationem constituerimus, nullum tamen praejudicium sacris Canonibus fieri volumus; sed obtineant proprium robur: & cessante necessitate illud quoque cesset, quod factum est pro necessitate*. Numquid dispensatio, seu relaxatio est constituta super *ordinationibus* iterandis, vel non? nequaquam; sed de *ordinatis* in Schismate, ut modo reciperentur, modo non. Atqui, subdet, nulla iterandarum ordinationum est mentio facta: huic respondi jam n. 4. praecedentis Capitis. Deinde non quascunque Haereticorum ordinationes *irritas* pronunciavit Concilium; sed factas tantum, *postquam* a summo Pontifice, & *a Romana Ecclesia* illi fuerant *damnati*, qui eas fecerunt.

XXIX. Sane ille idem Urbanus II. Epist. 17. ad Lucium S. Juventii Papien. Praepositum, *utrum sit utendum ordinationibus, & reliquis Sacramentis a criminosis exhibitis*, sciscitantem in hunc rescripsit modum: *Si schismate, vel haeresi ab Ecclesia non separantur; eorumdem ordinationes, & reliqua Sacramenta sancta, & veneranda non negamus sequentes B. Augustinum &c.*, & objicientibus: si corpus, & sanguis Christi *proprias virtutis dignitates* habent; *cur, spernantur, sicubi ab indigno praesumuntur?* occurrit inquiens: *proprias quidem virtutis dignitates habent, ut praefatus Augustinus ait super Joannem contra Donatistas; sed agentibus, vel suscipientibus eadem Sacramenta ... in tantum*

tum obsunt, ut veri Idolatrae sint; cum talibus & ordinationum, & Sacramentorum confectio, & aliter, quam permissum est, scienter susceptio vehementer a sacris Canonibus prohibeatur. Haec de malis Catholicis, qui intra Ecclesiam sunt. Caeterum Schismaticorum, & Haereticorum Sacramenta, quoniam extra Ecclesiam sunt, juxta SS. Patrum traditiones scilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augustini, & Hieronymi formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur: nisi cum ipsi, vel eorum Sacramentis initiati per manus impositionem ad Catholicam redierint unitatem. Cumque addiderit, Cornelium, & Stephanum PP., nec non Augustinum adversus S. Cyprianum statuisse, *baptismum sive ab Haeretico, sive Schismatico Ecclesiastico more celebratum esse ratum*: subjunxit etiam: *& merito, quia alia in baptismo, & alia in reliquis Sacramentis consideratio est; quippe cum & ordine prior, & necessarior sit* Baptismus.

XXX. Instat autem Witasse sect. 7. Obj. 8., aitque: fatetur Urbanus Sacramenta Haereticorum, & Schismaticorum habere *formam*, hoc est substantiam Sacramentorum, ut eruitur ex Epist. 77. S. Leonis M., igitur & eorum ordinationes ratae, & validae dicentur. Verum quamvis apud S. Leonem *forma* significet substantiam; cum ibi de Baptismo dumtaxat disseruerit; tamen apud Urbanum de quibuscunque Sacramentis disputantem solum extimam *speciem* notificare plura evincunt: primum quod scribat, ea *formam* habere, quam in ipsis admiserunt Pelagius, Gregorius, Cyprianus, & Hieronymus: isti vero nullam in Sacramentis iis agnoverunt substantiam maxime Cyprianus, qui ne eam quidem in illorum Baptismo voluit: Deinde quod nullum tunc discrimen esset inter Sacramenta Haereticorum, Schismaticorumque, & Sacramenta malorum Catholicorum: utraque enim obsunt; & utraque virtute, ac effectu carent, si prave & ministrentur, & suscipiantur: igitur Urbanus per *virtutis dignitates*, quas dicit malorum Catholicorum Sacramentis inesse, intellexit Sacramentorum substantiam, seu naturam; per *formam* vero, quam ait Haereticorum Sacramenta habere, speciem externam. Idque confirmat Rupertus Abbas scriptor Urbano suppar lib. 12. in Matthaeum inquiens: *quislibet Ecclesiae, vel Sacramentorum Christi Minister, quamdiu in communione universitatis manet, quicquid administrat, ratum est: ubi autem a*

le-

legitimo judicio denunciatum fuerit praecisum illud esse, vel damnatum; quicquid deinceps operari videtur, speciem quidem pietatis habere potest, sed virtutem ejus habere non potest.

XXXI. Approbat insuper Urbanus *solum Baptisma ratum esse* apud Haereticos, & Schismaticos non tantum uti fructuosum, salutiferum, & usurpandum, quemadmodum sentit Witasse; sed etiam uti verum, & solidum, *validumque;* cum non minus ita suscipi queat apud Catholicos, quam apud Haereticos; & non minus *Baptisma*, quam alia Sacramenta haberi cum fructu possint ab Haereticis, si tales esse isti ignorarentur: maxime cum agat Pontifex de Baptismi ea ratione, de qua fuit Stephanum PP. inter, & Cyprianum controversia: haec autem fuit de *Baptismi* valore, atque substantia, non de fructu. Quare haec ejus interpretatio non multum abest ab ea, quae paulo ante num. 11. est & adducta, & confutata: nam ipsemet Urbanus discrimen indicavit, quod *prior, & necessarior* esset; non quod fructuosus &c.

Amplius notare est id, quod *Apologista* S. Gregorii VII. apud Venericum Vercellen. Episcopum Schismaticum, vel Waltramum, vel quicunque est, Autorem libri de *Unitate Ecclesiae* in sua ad omnem Ecclesiam Epistola scripsit his verbis: *Sciendum, quod VVigbertus* (Antipapa) *arguit Catholicos adserere illa, quae fiunt extra Ecclesiam, Sacramenta non esse; nec aliud quam damnationem cuiquam conferre; adstruens tam extra, quam intra Catholicam Ecclesiam haec omnia rata, & vera existere: adsumitque in testimonium adsertionis suae Augustini sententiam in quodam Tractatu in* Evangelium *Joannis contra rebaptizatos edito: quam & nos fideliter amplectentes respondemus, hoc Augustinum de solo, unde agebatur, Baptismi dixisse Sacramento*: nam probe convenit cum iis, quae Urbanus conscripsit; Augustinum de solo *Baptismo* interpretandum, & de hoc uno Sacramento hac in caussa amplectendum. Verba vero *VVigberti*, seu *Clementis* Antipapae habentur in ejus Epist. ad Clerum universum ab Udalrico in Cod. n. 168. relata hujuscemodi: *Dicunt attamen Sacramentum Corporis, & Sanguinis D. N. Jesu Christi; Consecrationes Chrismatis; imo quaecunque ad Episcopale, & Sacerdotale Officium pertinent; ab his, qui sectae eorum non communicant, celebrata, nulla prorsus esse Sacramenta; & nihil aliud suscipientibus*

nisi damnationem conferre .:. sic etiam pessime sentiunt de reiterandis Ecclesiasticis Ordinibus; de reconsecrandis Ecclesiis; & pueris reconsignandis &c.

XXXII. Caeterum mentitus est Venericus ille, vel Wicbertus; affinxitque solis Catholicis id, quod sentiebant, & perpetrabant Schismatici, Haereticique illorum temporum: Hugo enim Flaviniacensis in Chronico Virdunensi narrata S. Gregorii VII. morte subjungit: *Anno sequenti persecutione Henrici* (Imp. Schismatici) *Herimannus* (Metensis Episcopus) *Mettim exiit; & sedem Cathedrae ejus VValo Abbas S. Arnulphi illicite usurpavit. Actum est illic Dei judicio; ut cum ad execrationem ejus Crisma quaereretur; & allatum esset Crisma ab Herimanno confectum; Episcopus Virdunensis* (Theodoricus Schismaticus) *reprobatum Crisma, quod sanctum erat, projiceret; & allato suo, quod ipse contra jus, & fas sacraverat, inde perficeret VValonis sacrationem; ne benedictionem patris filius impudens mereretur:* id autem icciro quod Herimannus erat Gregorii VII. fautor; Gregorium vero Schismatici vocabant Pseudomonachum, haereticum, simoniacum, & Apostolicae sedis *invasorem;* propter quod ab ipsis in Conciliabulis Moguntino, & Brixinensi anno 1080. damnatus fuit, atque exauctoratus, ut narrat Baronius ad eum annum num. 19. & 20., nec non Autor Vitae ejusdem Gregorii cum Hugone Flaviniac. Quum igitur Schismaticus, & haereticus Theodoricus Catholici Episcopi, quem *haereticum* rebatur, sacrum Chrisma projecerit; perspicuum est, etiam Schismaticos, haereticosque sui temporis asseruisse, *extra Ecclesiam*, & apud *haereticos Sacramenta non esse*: nam idem flagitium in Latinos patratum a *Graecis* legimus in Libello *excommunicationis* Michaelis Cerularii apud Baronium ad an. 1054. n. 25.

§. 8. *De Conciliis XII. seculi.*

XXXIII. AD haec adjungi debent ea, quae *Paschalis II.* effatus est in Lateranensi Concilio anno 1112., ubi se confirmare professus est, ac ea tenere omnia, quae & *B. Gregorius*, & *Urbanus* ejus antecessores decreverant *in omnibus, & per omnia*, ut retuli superiori Cap. VII. n. 24. Et antea ejus Legati in Synodo Northusiensi anno 1106. teste Urspergensi Ab-

Abbate dixerant: *His, qui a Pseudoepiscopis* (haereticis Shismaticis) *fuerant consecrati, per Catholicam manus impositionem reconciliatio proximo jejunio danda fore promittitur*: quibus appareret, per manus impositionem significari ordinationem sacram; quandoquidem *Pseudoepiscopi* non sunt Episcopi; ideoque ordinare non possunt; & sacras ordinationes, non simplices reconciliationes, *jejunii* tempore fieri debere didicimus: praesertim cum subdatur ibi: *Chrisma eorundem, quod contra edictum Archiepiscopi* (Moguntini) *in coena Domini confecerant; adnihilatum est*: ut est apud Annalistam Saxonem Eckardi ad annum 1105., quo integra Acta Concilii recitat: Igitur si nullum Chrisma, nulla & Ordinatio. Etiam Paschalis II. Epist. ad G. Episcopum Constantien. to. 1. Anecd. Martene pag. 336. inquit: *de confecto ab Haereticis Chrismate, vel Oleo ratio suggerit, ut pro Divinae invocationis reverentia inter Ecclesiam debeat concremari*. Sed clarior est Concilii Lateranen. Oecumenici I. anno 1123. sub Callisto II. celebrati definitio, quae can. 6. est hujusmodi: *Ordinationes, quae a Burdino haeresiarcha, postquam a Romana Ecclesia est damnatus: quaeque a Pseudoepiscopis per eum postea ordinatis factae sunt, irritas esse decernimus*: nec non altera Lateranen. Concilii Oecumenici II. anno 1139. ab Innocentio II. congregati can. 30. *Ad haec ordinationes factas a Petro Leonis* (Pseudopapa), *& aliis Schismaticis, & Haereticis evacuamus, & irritas esse censemus*: quae & in magno Rhemensi Concilio anno 1148. ab Eugenio III. coacto est confirmata illis can. 17. verbis: *Illud etiam, quod a praedecessore nostro Papa Innocentio statutum est, innovantes, ordinationes factas a filio Petri Leonis, & aliis Schismaticis, & Haereticis evacuamus, & irritas esse censemus*: Evacuare autem quid est aliud, quam aliquid nullum esse declarare?

XXXIV. In Veneto similiter Concilio 1177. ab Alexandro III. convocato, editoque pro pace cum Friderico I. Imp. componenda *intrusi, & Schismatici* Antistites ad Catholicam Romanam Ecclesiam venientes *abiuraverunt schisma, & haeresim Octaviani, Guidonis Cremensis, & Joannis de Struma* (Antipaparum); *eorumque ordinationes irritas esse pronunciantes... reconciliati sunt, & unitati Ecclesiae aggregati* ex Actis ejusdem Alexandri III. Denique in Oecumenico Concilio Lateran. III.

anno 1179. sub eodem Alexandro III. can. 2. itidem decernitur: *Quod a praedecessore nostro felicis memoriae Innocentio factum est innovantes, ordinationes ab Octaviano, & Guidone Haeresiarchis, nec non & Joanne Strumensi, qui eos secutus est, factas; & ab ordinatis ab eis, irritas esse censemus*: idemque fuerat statutum antea in magno Concilio Turonensi v. an. 1163. a praedicto Alexandro congregato can. 9. al. 12. Hinc Albertus Staden. Abbas in Chronico prodidit, Antistites illos, qui in *Schismate* contra dictum Alexandrum steterant, Schisma abdicantes hac usos esse forma praescripta: *Ego N. anathematizo, & recuso omnem haeresim extollentem se adversus S. Romanam Ecclesiam Catholicam, praecipue vero schisma Octaviani, Guidonis, & Joannis; & ordinationes eorum irritas judico, & eis contradico &c.* & tamen post tot SS. Patrum, Rom. Pontificum, & Conciliorum tam manifesta decreta ordinationes *Haereticorum* irritas, & vacuas, inanesque, quod est nullas statuentia non defuerunt, qui aut inficiarentur, aut ea interpretari maluerunt, vel ipsa plane non agnoverunt. Certe Jo: Morinus de sac. Ordinat. par. 3. Exercit. 5. cap. 8. de hac re scripsit: *hactenus tamen nullo Ecclesiae decreto quaestio tam perplexa, & obscura decisa est*: quo modo non decisa, quam tot Concilia etiam Oecumenica, id autem est universa Ecclesia toties determinavit, ac definivit? nam *irritum* dicere est jam ostensum idem esse ac prorsus *nullum*, & *invalidum*.

§. 9. *De Theologis, Scriptoribusq.*

XXXV. PRaeter Concilia, & Patres, qui & irritas, & inanes, nullasve Haereticorum ordinationes pronunciarunt, quique proxime descripti leguntur, Scriptores alii, atque Theologi complures eandem condocuerunt sententiam: ac in primis *S. Anselmus* Lucensis Episcopus sanctitate non minus, quam doctrina praeclarus libro adversus Guibertum Raven. Antipapam anno circiter 1080. strenue tutatus est Sacramenta extra Ecclesiam collata esse irrita, & nulla: hoc ipsum egit & *Bernardus Constantiensis* in Germania Scholarum Rector, & unus e strenuis decretorum S. Gregorii VII. defensoribus, de quo Bertholdus Presbyter & ipse Constantiensis, & Scriptor aequalis memi-

minit, notatque ad ann. 1091., Sacramenta omnia praeter Baptiſmum extra Eccleſiam adminiſtrata egregie propugnans irrita prorſus eſſe, nec non inania. Nec diverſa ſenſit, & ſcripſit *Apologiſta* S. Gregorii VII., qui teſte Ulrico Hutteno in praefatione ad opus Venerici Vercellen. fuit Monachus Hirgauzienſis, forſan Heimo Willelmi Hirgauzien. Abbatis Vitae Scriptor; aut idem Willelmus, cujus quaedam ſcripta inveniri dicuntur a Mabillonio to. 5. Annal. Benedict., nam ille Autor apud memoratum Venericum, ſeu Autorem Operis de *Unitate Eccleſiae* in Epiſtola ad omnem Eccleſiam ſcripta prodit, *VVigbertum* Antipapam carpſiſſe *Catholicos*, quod *illa, quae fiunt extra Eccleſiam, Sacramenta non eſſe docerent; nec aliud quam damnationem cuiquam conferre* extra Eccleſiam miniſtrantes aſſererent: idque ipſe verum eſſe fatetur: ut jam ſupra n. 31. expoſui: oſtenſumque eſt non ſolum Catholicorum omnium, ſed etiam Schiſmaticorum, & Haereticorum dogma iſtud fuiſſe: & quidni, ſi univerſae Eccleſiae fuiſſe prolata monumenta demonſtrant?

XXXVI. In ſequenti ſeculo floruit *Laurentius Abbas* S. Vitoni Virdunen. in Gallia Belgica vir ſane & pius, & doctus, & ſub Paſchali II. a Schiſmaticis vexatus, qui in *Apologetica* ad Canonicos Virdunenſes Epiſtola a Mabillonio in Append. tom. 5. Annal. Benedict. n. 80. publicata productis SS. Cypriani, Pelagii, & Gregorii PP. autoritatibus adjecit: *tam autem patentia ſunt iſta, ut dilucidari non egeant: manifeſtiſſime namque demonſtrant, quod eorum ſacrificia, qui extra Ecclesiam ſunt, irrita ſunt, & nullius omnino momenti: extra Ecclesiam autem ſunt omnes Haeretici, Schiſmatici, Simoniaci, & quicunque ab Ecclesia per excommunicationis gladium ſunt praecisi &c.* Et Sigebertus Gemblacenſis Monachus in Chronico ad ann. 1074., quanquam improbat ſtatutum Gregorii VII. contra *Sacerdotes uxoratos*, ne *Laici* eorum *Miſſam* audirent; tamen dum ait SS. Patres ſenſiſſe, *Sacramenta, quae in Ecclesia fiunt, Spiritu Sancto latenter operante eorundem Sacramentorum effectum ſeu per bonos, ſeu per malos intra Dei Ecclesiam diſpenſentur;* eſſe & rata, & vera; ſentit & ipſe eadem Sacramenta extra Eccleſiam collata, atque confecta non eſſe vera, & rata; idque ex SS. Patribus. In qua quoque ſententia fuit & *Rupertus Abbas* Tuitienſis vir doctiſſimus, & ipſe eodem tempore vita, & ſcriptis clarus lib. 12. in Matthae-

thaeum, cujus pronunciatum retuli num. 30. At Magister Sententiarum *Petrus Lombardus* paulo posterior horum in 4. sent. lib. d. 25. scribit: *Solet quaeri; si Haeretici ab Ecclesia praecisi, & damnati possint tradere sacros Ordines: & si ab eis ordinati redeuntes ad Ecclesiae unitatem debeant reordinari. Hanc quaestionem perplexam, ac pene insolubilem faciunt Doctorum verba, qui plurimum dissentire videntur*: mox addit, alios sentire ab Haereticis Ordines sacros dari posse; alios vero negare: ipse tamen, quod mirum est, dubius haeret; nec, in quam propendat partem, ostendere voluit; forsan ne uni partium detrahere videretur.

XXXVII. Gratianus Monachus novae *Canonum Collectionis* Autor famosus eodem tempore florens ad c. *Vilissimus* 1. q. 1. haec adnotavit: *Patet ergo, illud Augustini (Sacramentum videlicet Christi per Haereticos ministratum suo non carere effectu), non de omnibus intelligi generaliter, sed de Sacramento Baptismi*: & ad c. *Si Presbyter* ibidem observavit: *Quod autem caetera Sacramenta* (praeter Baptismum) *ab Haereticis ministrari non possint, testatur Hieronymus in Haggaeum Prophetam c. 2.*, cui & plures alias illius S. Doctoris autoritates attexuit; ad c. vero *Manus impositio* eodem loco addidit: *Cum ergo Innocentius solum Baptisma Haereticis ratum esse permittat; cum Gregorius &c., patet, quod Sacramenta Ecclesiastica praeter Baptisma, ut supradictum est, ab Haereticis ministrari non possunt*: nec ait: *non debent*; sed non possunt. Attamen ad c. *Quod quidam* 1. q. 1., postea quam ex Augustini verbis constare dixit in *Apostatis, Haereticis*, vel *damnatis* vera Christi Sacramenta permanere; subdidit: *Opponitur autem huic sententiae Augustini &c. sed ne Augustinum in hac sententia penitus reprobemus; intelligamus aliud esse potestatem distribuendi sacros Ordines, aliud esse executionem illius potestatis*: conatusque est interpretari & S. Augustini, & aliorum enunciata hoc loco, & alibi etiam, Sacramenta dici *irrita*, & inania non quantum *ad se*, sed quantum *ad effectum*: a quo alii postmodum aut acceperunt; aut de hac re dubitare, ac disceptare non destiterunt; de quibus in *Argumentorum* confutatione fusius dicetur Cap. XII. n. 4.

XXXVIII. Non multo post vixit *Theodorus Balsamon* Graecus Patriarcha Antiochenus sed Schismaticus, qui, ut habetur lib. 5. Juris Orient., anno circiter 1180. docuit, veterem

Grae-

Graecorum, ac perpetuam doctrinam fuisse, *Haereticorum* ordinationes nullas omnino judicari; proindeque iteratum iri, si quis eorum dignus sacris honoribus censeretur; idque confirmant ea, quae superius sunt dicta n. 2., & seqq. ex pluribus Graecorum SS. Patribus, & Conciliis; eamque doctrinam sequiores Graeci etiam Schismatici ita retinuerunt, ut exempla factorum supersint, & legantur: nam in *Libello Excommunicationis* Michaeli Cerulario CP., & Leoni Acridano Antistitibus Schismaticis irrogatae ab Humberto Sylvaecandidae Episcopo, & Sedis Apostolicae, Leonisque IX. in Oriente Legato composito, quem refert Baronius ad ann. 1054. n. 25., legimus Graecum *Latinorum sacrificium profanis conculcasse pedibus* ideo, quod Latinos Graeci reputent haereticos. Sed & *Nilus Cabasila* Thessalonicensis Archiepiscopus, qui vivebat anno 1350., in eodem lib. 5. Juris Orient. perhibet, *Azimitas* Sacerdotes, idest Latinos Catholicos, si quando in iisdem ordinibus sint permansuri, ab ipsis Graecis iterum ordinari; quod & confirmat *Martinus Crusius* in Turco-Graecia, quum refert *Pachomium* CP. Patriarcham circa ann. 1500. iterasse *ordinationes* Arsenii jussu Alexandri PP. VI. in Monembasien. Peloponnesii tunc Venetis subjecti Antistitem ab uno Episcopo, binisque Presbyteris ordinati; eorumque ab eo ordinatorum. Ejusdem sententiae fuerunt & Isaac Armenorum quondam Archiepiscopus in 1. contra eosdem Armenos *Invectiva;* & Constantinus Harmenopulus, qui anno 1350. florebat; aliique omnes Graeci, & Orientales, qui Haereticorum *Baptisma* nullum esse dixerunt; & adhuc dicunt.

XXXIX. Sane de *Haereticis* nullum est dubium, quin Sacramenta aliarum sectarum, etiam ea Catholicorum respuerent, nullaque esse ducerent; ut lucet etiam de *Schismaticis* Donatianis ex Optato Milevit. lib. 2. cap. 19. & 21. & seqq., nec non lib. 7. n. 4., nam de *Arianis* abunde ostensum est supra Cap. II. n. 47. & seqq., addique potest id, quod S. Basilius Epist. 72. ad Evaisenos de Semarianis cum Arianis contendentibus habet: *sed quod ab Episcopis illis, qui Constantinopoli convenerant* (an. 359.) *communi decreto ab Episcopali functione depositi depositionem non agnoverunt, Synodum eam appellantes Synodum reproborum: nec passi quidem eos vocari Episcopos, ne contra se latam sententiam confirmarent. Et caussam adjecerunt; ob quam illi non sint Episco-*

scopi; quoniam, ut inquiunt, praesunt haeresi... Erant autem ductores eorum, a quibus isti depositi sunt, Eudoxius (Antiochenus), *Evippius* (Neocaesariensis), *Georgius* (Alexandrinus), *Acacius* (Caesariensis), *& reliqui nobis ignoti &c.* & Epist. 23. ad suos Monachos refert, eosdem *Arianos* Eustathium Sebastenum, Acacium Caesariensem, & Georgium Laodicenum quorundam Catholicorum Antistitum in Paphlagonia *Altaria* subvertisse. Sic & Marcellinus, Faustinusque in Libello ad Impp. de Schismate Luciferiano scribunt, *Turbonem*, vel Turbinem Eutychii Eleutheropolitani in Palaestina Episcopi Ariani Diaconum in exulantem illic Calaritanum Antistitem *Luciferum* ita se gessisse, ut ejus Satellites *januam clausam securibus* effregerint; & in eum clam ibi celebrantem *Divina Sacramenta* everterint.

XL. Rufinus, al. Rodulphus, & Joannes Faventinus, qui initio seculi XIII. in utroque jure claruerunt, apud S. Raymundum in Summa lib. 1. cap. 1., nec non Autorem Glossae ad c. *Quod ordinatio* 9. q. 1. dicebant; *quod Episcopus, qui recipit ultimam manus impositionem extra Ecclesiam idest ordinem Episcopalem, quia post illum nullus est Ordo, ordinem conferre non potest; & qui ordinatur, nihil recipit: secus si intra Ecclesiam recipiat manus impositionem:* id autem est, haereticum Antistitem vel occultum, vel nondum ab Ecclesia damnatum, & exauctoratum ordinandi potestatem retinere, non item haereticum manifestum, & ab Ecclesia proscriptum, & expulsum; quod quidem verum: nam Concilia *irritas* dicunt *ordinationes* dumtaxat *haereticorum postquam a Romana Ecclesia* sunt damnati; ut vidimus supra n. 27., & 33. Sane *Gulielmus Parisiensis* Episcopus id expresse sensit, scriptisque tradidit cum de Sacramento Ordinis cap. 7. hoc modo ait: *Apostatae vero, & Haeretici, & manifeste ab Ecclesia recedentes, & ad Synagogam Satanae hoc est ad quamcunque sectam perfidiae transeuntes, nec Sacerdotes Ecclesiae Catholicae... se gerentes... nihil agunt ex parte Ecclesiae Catholicae, cujus neque nuncios, neque ministros se gerunt. S. Thomas*, qui hoc ipsum docere videtur in 4. d. 7., ut dixi supra n. 1., tamen d. 25. q. 1. contrarium habere judicatur. At *Jo: Scotus* ibi d. 25. q. 1. art. 2. aperte de haeretico Episcopo respondet: *Si vero* (Episcopus) *sit praecisus, & condemnatus ab Ecclesia, non confert Ordines; si Episcopatus non sit Ordo, & possit simpli-*

pliciter conferri; sicut habent respondere illi, qui tenent Episcopatum esse non Ordinem, sed quandam dignitatem &c. Sed de his, aliisque contrariae opinionis dicam Cap. XII. Addamque solum, in fine seculi XVI. Joannem *Maldonatum* S. J. Theologum insignem de Sacramentis to. 1. docuisse, saltem *Confirmationis* Sacramentum ab Haereticis collatum esse nullum, & *invalidum;* ideoque iterari posse: post quem & *Morinus*, & Cabassutius, paucique alii seculo praeterito de caeteris etiam Sacramentis excepto Baptismo eandem instaurare sententiam attentarunt.

§. 10. *Objecta.*

XLI. Labitur in limine hujus Capitis Doctor Sorbonicus Witasse; dum sect. 7. Prob. 1. ex *primitiva Ecclesia* ducens argumenta, ut probet *characterem* ordinationis in haeresi perseverare, ac dari; in medium adducit primum *Ebionis ipsis Apostolorum temporibus* haeretici exemplum ex Anastasio Bibliothecario: quoniam Cap. V. n. 7. errorem detexi, ostendique Anastasium non de *Ebione* illo haeresiarcha verba fecisse; sed de *Ebbone* Rhemensi Archiepiscopo lapso, & dignitate spoliato. Deinde etiamsi de Ebione locutus esset Anastasius; tamen non de *ordinationibus* ejus recipiendis, vel non, egit; sed de *ordinatis* ab eo in suis honoribus admittendis; quae est alia quaestio a praesenti, de qua disputatur, & controvertitur.

Secundo profert *canonem* 68. Apostolorum, quem conatur in rem suam trahere, ac interpretari; sed quam contorte, ac depravate, quicunque legerit, facile intelliget: cum sit perspicue, ac manifeste contrarius; ut jam supra n. 2. demonstravi.

XLII. Objicient autem S. Basilium M. Epist. 196. Theodoro Episcopo Nicopolitano scribentem: *quod jam recenter ausus est Eustathius, cui non horrorem incuteret? qui, sicuti audio; modo verus sit rumor & non figmentum delationis gratia compositum; etiam manum quibusdam denuo imponere praesumpsit: quod nemo unquam ex haereticis fecisse videtur:* quem Basilii locum adduxit contra Photium Nicaetas Paphlago in Vita S. Ignatii Patriarchae CP. inquiens: *& tu audita Magni Basilii sententia nihil reformidas; cum de quopiam admirabundus dixit, nullum ex omnibus totius Mundi Haeresiarchis, qui fuere quam plures, au-*

sum

ſum fuiſſe reſecrare praeter Euſtathium Ancyro Galatam; cujus nefarium ſcelus Synodus Gangrenſis exponit. Ille hic eſt *Euſtathius* Sebaſtenus in Armenia Epiſcopus ſimulate quandoque Catholicus, ſemper tamen qua Arianus, qua Macedonianus: igitur, inquient, ex Baſilio nedum Orthodoxi, ſed ne ipſi quidem Haeretici ordinationes ſacras iterare docebant.

Reſpondetur, Baſilium redarguere *Euſtathium*, eo quod ille diceretur iteraſſe ordinationes quidem, ſed ſuorum, non alienorum, ſeu eorum, qui diverſae erant ſectae, more *Marcionitarum*, qui ſuos etiam pluries baptizabant: ordinationes vero ſuorum repetere, ne Haereticorum quidem mos extitiſſe legitur; ſed plane alienorum conſecrationes rejeciſſe liquet ex his, quae Cap. II. n. 47. & ſeqq. attulimus. Quod nec Baſilium latere potuit; qui & ipſe cum *Haereticorum* baptiſma non ſuſciperet; multo minus eorundem ordinationes admiſiſſe credi poteſt.

XLIII. Tandem mihi objicient, Nicolaum *Sanderum* lib. 2. de Schiſmate Angl. tradere, *Julium III.* Rom. Pontificem copiam feciſſe Reginaldo Polo S. R. E. Cardinali Legato abſolvendi, & addicendi miniſterio Altaris jam ordinatos in Schiſmate Anglicano ob ordines illos *nunquam, aut male* collatos, inquit Pontifex; perinde ac ipſe ordinationes eas probaſſet. Verum idem Sanderus adjecit, confirmatos fuiſſe ſolos Epiſcopos *in priori Schiſmate factos*, nimirum tempore Regis Henrici VIII., non Eduardi; ideoque eos plane, qui jam a Catholicis fuerant ordinati; quique propterea nova non indigebant ordinatione. Praeterquamquod ibi ſermo eſt de *ordinatis* inſtaurandis, non de *ordinationibus*, vel non, iterandis: Certe cum Pontifex ordines illos dixerit *nunquam, aut male* collatos; quis ambigat debuiſſe dari, quod non conſtabat fuiſſe collatum? Caeteroquin faceſſant, qui digladiantur; an *Anglorum* Antiſtitum *ordinationes* ſint ratae, ac admittendae, vel non ob formam, quam nunc eos adhibere ferunt a Romana diverſam, ut eſt apud Tournely de Ord. q. 2. art. 2.; nam aut Haeretici ſunt illi, aut non; haereticos autem eſſe nemo Catholicorum negat; igitur ex his, quae hucuſque ſunt adducta, ordinationes eorum ſunt irritae prorſus, & non admittendae; ſive forma ſit vera, ſive non.

CA-

CAPUT IX.

De Schismaticorum Ordinationibus.

I. VEnimus modo ad difficiliorem hujus Disputationis locum dicturi de *Schismaticis*, deque sacris eorum ordinationibus, quam sit implexa, & quam ambigua disquisitio ob varium Schismatis nomen, & naturam; & ob multiplices, diversasque quarundam Ecclesiarum de ipsis determinationes. Cum enim plerumque *Schisma* bifariam fieri contingat; ut modo simplex, ac solius disciplinae, vel facti dissidium existat; modo commixtum, & aliquid fidei, jurisque violati contineat: cumque quamplures tuerentur, Schisma primo modo neminem ab Ecclesia propellere; sed tantum Schisma secundo modo: alii vero contra sentirent, quodcunque Schisma trudere extra Ecclesiam: proinde factum est, ut binae quoque de *Schismaticorum* ordinationibus qua Patrum, qua Conciliorum constitutiones in Ecclesia prodirent: unae, quae probarent; alterae vero, quae exploderent. Praeterea cum *Schisma* inveteratum vertatur, aut nominetur *haeresis;* ut dictum est in alia de *Haereticorum Baptismo* Disputatione pro S. Cypriano Cap. I. num. xxxii., & S. Hieronymus in cap. 3. Epist. ad Titum habeat: *caeterum nullum Schisma non sibi aliquam confingit haeresim, ut recte ab Ecclesia recessisse videatur*: haeretici que passim dicantur & Schismatici, sicut e converso: factum est etiam, ut quicquid de *Schismaticorum* ordinationibus legitur constitutum; idipsum de illis *Haereticorum* statuendum credatur: quod plane falsum, quantum quidem ad eas in nudo, simplicique Schismate collatas, ut paulo post videbitur. Sed primum de variis antiquorum sententiis dicendum.

II. Igitur S. Cyprianus omnium primus, qui de hac re literis aliquid aperte tradiderit, Epist. 52. ad Antonianum de Novatiano *Schismaticorum* Duce praecipuo scribit: *qui ergo nec unitatem Spiritus, nec conjunctionem pacis observat, & se ab Ecclesiae vinculo, atque a Sacerdotum Collegio separat; Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem, qui Episcopatus nec unitatem* va-

valuit tenere, nec pacem: nec eſt, quod quis opponat, Cyprianum non tam Schiſmaticum, quam Haereticum Novatianum appellare; nam Epiſt. 76. ad Magnum clarius animi ſui ſenſa explicavit, quum ait: *dicimus, omnes Haereticos omnino, & Schiſmaticos nihil habere poteſtatis, ac juris in Eccleſia.* Quod etiam tenuiſſe Firmilianum Caeſareae Cappadociae Antiſtitem magni nominis virum, teſtificatur S. Baſilius Epiſt. can. 1. ad Amphilochium c. 1. his verbis: *Verum enim vero antiquis viſum eſt, Cypriano dico, & noſtro Firmiliano, eos omnes uni calculo ſubjicere Catharos &c. Schiſmaticos* nimirum, & *Haereticos*, cum ad Eccleſiam converterentur, Eccleſiae Baptiſmo abluere; quare ſi *Baptiſmum* Schiſmaticorum iterabant illi, multo magis *ordinationem*. Idemque Baſilius c. 47. hoc ipſum, quod Cyprianus, & Firmilianus opinabantur, ſe quoque feciſſe profitetur potiſſimum de Novatianis, aliiſque Schiſmaticis ſcribens: *nos autem una, eademque ratione eos omnes rebaptizamus*: & paulopoſt: *eos in Eccleſiam non admittimus niſi in noſtrum baptiſma baptizati fuerint*: igitur nec ad Clerum admittebat, niſi Eccleſiae ordine initiati eſſent. Idque plurimos alios etiam & in Oriente, & in Africa ſenſiſſe, ac perpetraſſe ſuſpicari licet ex his, quae ſuperiori Capite de Haereticis ſunt allata num. 3., & 4.

III. Poſſet aliquis huc afferre Nicaeni Concilii I. canonem 8. de Catharis, quos Patres in ſuis quidem honoribus, ſed *manus impoſitione* ſi quidem *Clericos* ab Eccleſia ſuſcipi juſſerunt: conſtat autem Catharos, ſeu Novatianenſes extitiſſe Schiſmaticos: conſtatque etiam illam manus impoſitionem plures tum Latinos, tum Graecos veteres ſcriptores ſacram *ordinationem* eſſe interpretatos: nihilominus tamen quum plures alii contrarium docuiſſe, & ſolam reconciliationem indicari tradidiſſe ſciantur; & rem per quam ancipitem eſſe judico; & quae propterea non multum cauſſam promovere queat; quando de certa vocis ſignificatione non ſatis nobis conſtat: ideoque praetermittam. Sunt quoque, qui *Meletianorum* Schiſmaticorum factum hac in cauſſa producant, utpote de quibus idem Concilium ſtatuit, ut *ſanctiori ordinatione confirmati* ſuis honoribus fruerentur, ſacriſque muneribus fungerentur ii quidem, qui a Meletio conſecrati fuiſſent. Verum id ad *Depoſitos*, exauctoratoſque amandandum dico; propterea quod *Meletius* non ordinandi poteſtate carebat; vel caruiſſe conſta-

ſtabat; quia *Schiſmaticus*; ſed quia dignitate nudatus, *depoſituſque* ab Alexandrino Antiſtite fuerat in Synodo; propter quod *Schiſma* creavit teſte S. Athanaſio Apol. 2., quamobrem de Meletianis dicetur inſequenti Cap. x. n. vi.

IV. Contra Graecos, Afroſque, quos proxime memoravi, Latinos plures, alioſque Afros poſtmodum ſtetiſſe video; ac in primis *Optatum Milevitanum*, qui lib. 7. contra Parmen. n. 4. de *Chriſmate* verba miſcens ait: *quod a vobis* (Donatiſtis) *unctum eſt, tale ſervamus*: quod ſi Confirmationis Sacramentum a Schiſmaticis confectum, collatumque probavit; igitur & alia quoque eorumdem Sacramenta probaſſe credendum eſt: cum & lib. 5. ſolos Haereticos Sacramenta nulla habere docuerit, dum inquit: *ſcimus Haereticorum Eccleſias ſingulorum proſtitutas nullis legalibus Sacramentis, & ſine jure honeſti matrimonii eſſe*: lib. vero 1. dilucide Schiſmaticos admiſit, & Haereticos exploſit illis verbis: *Vides ergo, frater Parmeniane, Haereticos a domo Dei extorres ſolos habere vana, & falſa Baptiſmata ... bene clauſiſti hortum Haereticis ... vobis vero Schiſmaticis quamvis Catholici non ſitis, haec negari non poſſunt*: vera nimirum habere *Sacramenta*. Mox *Innocentius I. PP.* Epiſt. 18. ad Alexandrum Antiochenum Epiſcopum edixit *Arianorum* ordinationes utpote haereticorum irritas eſſe, ac nullas; illas vero *Novatianorum* uti Schiſmaticorum ratas haberi, ac admittendas; quemadmodum declaraſſe Petrum Damiani Opuſc. 6. dictum eſt num. 12. capitis viii., etſi utroſque *Haereticorum* nomine vocatos ibi reperire eſt, quod *haereſis* late pateat, ipſumque *Schiſma* contineat. Idipſum ſenſit, ſcripſitque de Donatiſtis apertiſſime *S. Auguſtinus* pluribus in locis, de quo fuſius dicetur cap. xi. n. vii.

V. Cum Orientalibus, Afriſque n. 2. commemoratis cenſuiſſe videtur Pelagius I. Papa c. *Pudenda* 24. q. 1. de Schiſmaticis *trium Capitulorum* in v. Synodo profligatorum ſcribens: *Pudenda, ut ita dicam, rapina in diviſione eſt non conſecratus, ſed execratus Epiſcopus: ſi enim ipſum nomen conſecrationis rationabili, ac vivaci intellectu diſcutimus; is, qui cum univerſali detrectat conſecrari Eccleſia, conſecratus dici, vel eſſe nulla ratione poterit. Conſecrare enim eſt ſimul ſacrare; ſed ab Eccleſiae viſceribus, & ab Apoſtolicis Sedibus ſeparatus execrat ipſe potius non conſecrat. Jure ergo execratus tantum, non conſecratus poterit* M *dici*,

dici, quem simul sacrare in unitate conjunctis membris non agnoscit Ecclesia ... si veritate ducente dirigamur; non est verum corpus Christi, quod conficit Schismaticus. Et c. *Quali nos* 23. q. 5. ad Narsetem Ducem scripserat: *Thracius siquidem, atque Maximilianus nomina tantum Episcoporum habentes & Ecclesiasticam ibi unitatem perturbare dicuntur; & omnes Ecclesiasticas res suis usibus applicare ... ut ea, quae canonicis statutis a praedictis Pseudoepiscopis compererint commissa; vel digna debeant ibi ultione compescere; vel eosdem ad nos usque perducere*: Epist. vero 3. ad eundem Narsetem docet ex Chalcedon. Concilio Schismaticum *omnino damnari; nec unquam vel orationem mereri; nec recipere eum posse honorem* subde sacrum Ordinem: sed & Epist. 4. adjecit: *& maxime Aquilejensis Ecclesiae invasor, qui & in Schismate, & in eo maledictus nec honorem Episcopi poterit retinere, nec meritum*: hinc Epist. 5. *Paulinum Aquilejensem Pseudoepiscopum* appellat, aitque eum Episcopum nullo modo esse posse, *quia contra canonicam consuetudinem* factum. Incertum tamen, an Pelagius eos habuerit pro Schismaticis simplicibus, vel mixtis: Synodus enim V. coll. 8. *anathema* vibravit in eos, qui tria Capitula defenderent; exauctoravitque quoslibet, qui contra Concilii statutum tradere, docere, vel scribere tentassent.

VI. Cum seculo VII. in Britannia, ac Scotia *Schisma* de Paschatis die vigeret, pro eo tollendo Synodus Pharensis anno 664. coacta est, in qua Scoti caussa cecidere; ut narratur a Beda lib. 3. cap. 25., qui cap. 26. addit: *finito conflictu, ac soluta concione Agilbertus* (Episcopus) *domum rediit. Colman* (Lindisfarnen. Episcopus) *videns spretam suam doctrinam, sectamque despectam, assumptis iis, qui se sequi voluerunt, idest qui Pascha Catholicum, & tonsuram coronae* (*nam & de hoc quaestio non minima erat*) *recipere nolebant, in Scotiam regressus est tractaturus cum suis, quid de his facere deberet &c.* Post quae Theodorus natione quidem Graecus, sed Roma in Angliam a Vitaliano Papa missus, & Cantuariensis Archiepiscopus anno 668. ordinatus in suis Capitulis prodidit n. 80. *Qui ordinati sunt a Scotorum, aut Britonum Episcopis, qui in Pascha, & in Tonsura adunati Ecclesiae Catholicae non sunt; iterum ab Episcopo Catholico manus impositione confirmentur, & aliqua collectione similiter Ecclesiae. Similiter quae ab ipsis supradictis consecrantur, aqua exorcizata aspergan-*

gantur, *& aliqua collectione* (ideſt oratione) *confirmentur*: & n. 87. ait: *Licentiam non habemus Britonibus petentibus Chriſma, vel Eucharistiam dare; niſi ante confeſſi fuerint ſe nobiſcum eſſe in unitate Eccleſiae: cum compertus fuerit non eſſe baptizatus; & baptizetur iterum, & confirmetur*: quae ſuperioris numeri verba repetitionem & ordinationis, & conſecrationis innuere videntur. Certe Cabilonenſe II. Concilium anno 813. can. 43. de nonnullis Scotiae, ſive Hiberniae Epiſcopis, *quorum ordinationem*, non tantum *quia plerunque in Simoniacam incidit haereſim*; verum etiam eo quod *& multis erroribus ſubjacet*; *modis omnibus irritam fieri uno conſenſu decrevit*.

VII. Urbanus II. Pontifex & ſanctimonia vitae, & doctrinae claritate praedicatus a Lucio S. Juventii Papienſis Praepoſito per literas interrogatus, *utrum ſit utendum ordinationibus, & reliquis Sacramentis a criminoſis exhibitis*, reſpondit Epiſt. 17. *ſi Schiſmate, vel haereſi ab Eccleſia non ſeparantur, eorundem ordinationes, & reliqua Sacramenta ſancta, & veneranda non negamus ſequentes S. Auguſtinum &c.... Caeterum Schiſmaticorum, & Haereticorum Sacramenta, quoniam extra Eccleſiam ſunt, juxta SS. Patrum traditiones ſcilicet Pelagii, Gregorii, Cypriani, Auguſtini, Hieronymi formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum habere profitemur*. De quo dictum eſt & praeterito Cap. VIII. n. 29., & ſeqq., oſtenſumque etiam, quaenam in his verbis illius mens fuerit: num. vero 33. viſum eſt, *Paſchalem II.* cuncta confirmaſſe, quae Urbanus II. *in omnibus, & per omnia* dixerat, & decreverat; & num. 36. *Laurentii S Vitoni* Virdunenſis Abbatis eo tempore florentis teſtimonium adductum eſt, quo non tantum *Haereticorum*, ſed etiam *Schiſmaticorum*, quos extra Eccleſiam eſſe ſcribit, *Sacramenta* omnia praeter Baptiſmum *irrita* eſſe, *ac nullius omnino momenti* aſſeverat autoritate SS. Cypriani, Pelagii, & Gregorii Papae. Fateor tamen, non ubique certum, an hi *Schiſmaticos* meros, ſimpliceſque intellexerint; an vero commixtos, haereſique implicatos.

VIII. In Oecumenico Lateran. II. Concilio anno 1139. ab Innocentio II. celebrato can. 30. dicitur: *Ad haec ordinationes factas a Petro Leonis, & aliis Schiſmaticis, & Haereticis evacuamus, & irritas eſſe cenſemus*: quod & confirmatum fuit in generali Concilio *Rhemis* anno 1148. ab Eugenio III. convocato can. 17.

Chronicon vero Mauriniacense praedicti Lateranensis Concilii Acta describens haec Innocentii II. de Petro Leonis *Antipapa* verba producit: *Unde quia inordinatae personae inordinata sunt decreta, quodcunque ille statuerat, destruimus; quoscunque exaltaverat, degradamus; & quotquot ordinaverat, exordinamus, & deponimus. Et quicunque per Girardum Engolismensem* (Episcopum) *ad Altaris officium accesserunt, Apostolica auctoritate interdicimus &c. Gaufridus etiam Carnotensis Episcopus totius Aquitaniae Legatus accepta Domini Papae praeceptione omnem Galliae Regionem ipsius quoque Aquitaniae studiose circumiens omnia SS. Ecclesiarum Altaria, quae vel Girardus ille seditionis Auctor, & obtentor, vel Gilo Tusculanen. Episcopus, aut eorum complices Chrismalis unctionis benedictione in illius odiosi Schismatis tempore consecraverant, propriis manibus dissipavit, nec relinquens lapidem super lapidem, quae non destrueret, solo funditus adaequavit: & ratione dictante alia eorum loco restaurare curavit*. Quid enim est *exordinare* nisi ordinem penitus auferre? ut ex Sigeberto, & Gulielmo Parisiensii supra cap. II. num. 56. demonstravi; praeterquamquod vox ipsa se prodit: & si ibi exsufflatur Schismatici *Altarium* consecratio, cur non & *Clericorum* ordinatio?

IX. Anno 1177. Veneto in Concilio pace tandem inter Alexandrum III., & Fridericum I. inita, firmataque; *intrusi, & Schismatici ad sinum matris Ecclesiae catervatim confluentes absolvi humiliter postulantes refutarunt, & anathematizarunt abjurantes super S. Evangelia omnem haeresim, & praecipue Schisma, haeresim, & factionem Octaviani, & Guidonis, & Joannis de Struma; eorumque ordinationes irritas esse pronuntiantes... reconciliati sunt, & unitati Ecclesiae aggregati*: inquiunt Acta Alexandri III., additque Rogerius Houden. in Annal. *in hoc Concilio Joannes Abbas de Struma... degradatus est... & ab omnibus dejectus, & reprobatus. Similiter omnes Archiepiscopi, & Episcopi, & Abbates Teutonici Regni, qui ab eo, vel ab aliis Antipapis... ordinati fuerant, degradati sunt: & Altaria, quae ab ipsis, sive ab ordinatis suis dedicata erant, demolita sunt*. Haereticorum enim *Altaria* velut inaniter, & nullo modo sacrata evertere semper in more positum etiam apud ipsos Haereticos fuisse, visum est supra n. 7. & 39. Cap. VIII. Etiam in Oecumenico Concilio *Lateran. III.* anno 1179. can. 2. ordinationes Schismaticorum *irritae* sunt decla-

claratae; ut jam est dictum & superiori Cap. n. 34., & quidem ita nullae, ut iterari deberent, si quando eorum aliqui sacris ordinibus idonei, dignique judicabantur; quemadmodum quae mox dicentur, demonstrabunt. Itidem antea in *Turonensi* v. magno Concilio anno 1163. ab Alexandro III. convocato can. IX. dictum est: *ordinationes factas ab Octaviano, & aliis Schismaticis, & Haereticis evacuamus, & irritas omnes esse dicimus, & decernimus.*

X. Respondet Witasses Obj. 3. Schismaticos ab Alexandro III. ad consueta munia obeunda susceptos fuisse citra ullam de iteranda ordinatione mentionem; & in primis *Christianum Moguntinum, Philippum Coloniensem* Antistites, & alios: igitur eorum ordinationes, inquit, erant ratae, & validae. Verum enim vero hujus argumenti negantis jam exempla produxi Cap. VII. n. 4. Deinde scire est, illorum aliquos a *Catholicis* Episcopis ordinatos fuisse, aliquos vero a *Schismaticis*: nam Romualdus Salernitanus Archiepiscopus, qui facto interfuit, refert *Christianum* Cancellarium Moguntinum, & *Philippum* Colonien. Archiepiscopos, *qui a suis suffraganeis, & Catholicis fuerant consecrati, dato ab utroque juramento obedientiae Pallia de more* ab Alexandro Pontifice Venetiis suscepisse: & Rogerius Ouden & ipse Autor aequalis haec literis mandavit: *Christianus Imperatoris Cancellarius successit ei* (Conrado) *in Archiepiscopatu Moguntino; & Pallium suscepit a Guidone de Crema* (Pseudopapa); *quod quia ab eo receperat, propriis manibus combussit Venetiis ... & Pallium ab Alexandro recepit*. Quod si *Pallium* novum, quo plenitudo potestatis datur, acceperunt Schismati, qui in Ecclesia fuerant ordinati, cum ad Ecclesiam redirent; quanto magis *ordinationem* novam, quo ipsa potestas datur, ii, qui extra Ecclesiam essent consecrati; cum ipsi reversi faterentur, Schismaticorum ordinationes *irritas* esse.

XI. Possit idem Doctor & objecisse, quod habet Helmoldus, vel ejus Continuator Arnoldus Lubecensis in Chronico Slavorum lib. 2. cap. 28. de Lateranensi Concilio anno 1179. congregato inquiens: *Pergebant illuc multi ordinati a Schismaticis sperantes se gratiam Apostolici invenire, & mithras exequendi officii ab eo consequi ... exceptis paucis senioribus, qui ante Schisma ordinati fuerant ... tandem de ordinatis Geronis* (Halberstadensis Episcopi) *dispensatum est; ut quia idem Gero non a Schismatico,*

sed a Catholico Hartuico videlicet Bremensi Archiepiscopo ordinatus fuerat; *ordinati ejus per gratiam Apostolicam in ordinibus suis persisterent; & ad majores per benedictionem ascenderent. Ipse etiam Gero hanc obtinuit gratiam, ut officium Pontificale in omni loco libere exequeretur ut in Episcopatu Halberstadensi*. Sed Autor iste tractat de Schismaticis in suis honoribus instaurandis, omissa ordinationum iterandarum mentione, quae alia est quaestio; & quae non semel praetermitti solet, ut visum est cap. VII. n. 4., & ex pluribus aliis locis potest observari.

XII. Quapropter quod refert Robertus Flammesburiensis apud Morinum de Ordinat. Sac. Exercit. 5. cap. 1., *Alexandrum III.* in Schismate Octaviani (Antipapae) decrevisse; ut qui non servata *legitima forma* extra Ecclesiam fuissent ordinati; ii quidem *reordinarentur*; non autem alii *legitima forma* consecrati, si quando cum eis dispensaretur; & falsum, & obliquam, dolosamque Scriptoris interpretationem affirmo: qui, ut erat contrariae opinionis, fateri noluit, Pontificem ordinatione Schismaticorum uti nullas iterari jussisse. Quis enim est, qui credat *Octavianum* genere Romanum, S. Romanae Ecclesiae Card. Presbyterum, ejusque asseclas quamvis *Schismaticos* tamen in Romana, Latina, & Catholica Ecclesia nutritos, & edoctos alia usos in ordinando forma, quam Romana, Latina, atque Catholica? praesertim cum inter eos, qui horum Schismaticorum crimina evulgarunt, nemo legatur, qui id illis vitio verterit. Decrevit igitur Alexander, ut qui a Schismaticis fuerant ordinati utpote *extra Ecclesiam*, & *non legitime*; iterum ordinarentur; si quando ad Ecclesiam redirent, aptique ordinibus invenirentur, non autem alii, qui quidem Schismaticum Antipapam sunt secuti; sed tamen ante *in Ecclesia*, ideoque *legitime* ordines susceperant. Enim vero in Lateran. III. ejus Concilio can. 2. legimus: *Quod a praedecessore nostro fel. memoriae Innocentio factum est innovantes, ordinationes ab Octaviano, & Guidone Heresiarchis, nec non & a Joanne Strumensi, qui eos secutus est, factas; & ab ordinatis ab eis irritas esse censemus... Illos vero, qui sponte juramentum de tenendo Schismate praestiterint, a sacris ordinibus, & dignitatibus decrevimus remanere suspensos*: ibique nulla fit mentio de legitima, vel adulterina ordinationum forma; quia nulla formae in Schismate est immutatio facta.

XIII. Ac-

XIII. Accedit ad haec, memoratum Robertum Flammesbur, qui non longe post vixit, testari *Lucium III.* Alexandri successorem, ut fama vulgavit; fecisse *reordinari ordinatos ab illis, qui ultimam manus impositionem acceperant extra Ecclesiam: & mirum fuit*, subdit, *quod Cardinales consenserint: forte sequebantur jam pravam opinionem; vel hoc fecerunt in odium Schismatis.* Verum ipse prave opinatus est, & prave scripsit; quia aut pauca valde legit, aut multa parum intellexit: si namque tot Conciliorum etiam Oecumenicorum, ac Romanorum Pontificum constituta, quae attulimus, inspexisset, perpendissetque; pravam hanc non dixisset opinionem, sed suam facile castigasset: cum ab illis *Schismaticorum* ordinationes pronuncientur *irritae*, idest nullae, invalidae, ac iterandae; ut alias est ostensum. Postea in odiumne Schismatis *ordinationes* verae, & validae iterari poterunt praesertim a Romano Pontifice, a S. R. Ecclesiae Cardinalibus, a capite, & praecipuis Catholicae Religionis membris? numquid in odium Schismatis tantummodo iterari poterit *Baptisma* ratum, & *Chrisma?* nugae, nisi sit haeresis.

XIV. Nec hoc loco audiendus est Witasse, dum Obj. 4. respondet, ex incertis rumoribus id hausisse Robertum, in eoque deceptum esse. Nam his probe consonant & ea, quae decrevit Alexander III. proximo num. 12. commemorata; & quae conscripsit Krantzius lib. 6. Saxoniae cap. 47., qui ex antiquiori Autore Alberto Stadensi describere solet; ubi de praedicto Lucio Papa inquit: *sed cum postera die manus illis essent imponendae singulis* (Schismaticis), *immutatum erat consilium; quod diceret, in Concilio Venetiano decreta non posse nisi alio Concilio irritari*: ut ut contendat Witasses, eam manus impositionem *reconciliatoriam* fuisse, non autem *consecratoriam*: quoniam si quum Robertus dixit *manus impositionem*, intelligitur consecratio, ac ordinatio; cur quando Krantzius *impositionem manus*, usurpat, intelligi debet reconciliatio? Poscebant quidem Schismatici *reconciliationem* sedis Apostolicae, sed haec nonnisi per novam, iteratamque ordinationem facienda erat: & Imperator etiam intervenerat pro iisdem apud summum Pontificem; veruntamen ut suis restituerentur ordinibus, ac dignitatibus, non ut sine repetita admitterentur ordinatione. De qua quidem *reconciliatione* per Catholicam manus impositionem in Synodo

Northusiensi anno 1106. promissa dixi superiori Cap. VIII. n. 33. Testatur *Ostiensis* in Summa, hanc *antiquorum* fuisse sententiam, inquiens lib. 1. de Temp. ordinat. n. 5. *Quid ergo, si quis Episcopus a Schismatico fuerit consecratus? dixerunt antiqui, quod nulla est talis consecratio: & ideo non confert Ordines taliter consecratus 9. q. 1. c. 1. 2. & 3. argum. 1. q. 7. Daibertum... Sed haec opinio reprobatur 1. q. 7. Convenientibus*: quod sumptum est ex Act. I. Synodi VII. contra Iconoclastas; de quo Cap. XI. dicetur, quantum cogat.

§. *Oppositiones*.

XV. Futile autem dico, & parum in rem propositam conducens id, quod objicit Witasse sect. 6. Prob. 1. ac primum de *Maximo Presbytero*, qui Novatiani Schisma sequutus mox agnito errore a Cornelio Papa locum suum agnoscere, atque recuperare jussus est. Propterea quod Maximus ante Schisma Presbyter factus fuerat in Ecclesia Catholica; ideoque schismate ejurato nova non indigebat ordinatione: quoniam ut dictum, & etiam ostendetur infra, semel impressus Ordinis *character* nunquam quidem amittitur, etiam si extra Ecclesiam exeat, vel expellatur ille, qui obtinuit; sed Ordinis *potestas* extra Ecclesiam prorsus deperditur; quae tamen recuperari potest sine nova, seu iterata ordinatione; ut suo loco videbitur: nec modo quaeritur, an *character* persistat in Schismate; sed an *potestas*. Nec majoris momenti sunt exempla, quae in medium adducit, *Felicis* scilicet intrusi contra Liberium Papam; *Ursicini* contra Damasum; *Eulalii* contra Bonifacium; *Laurentii* contra Symmachum; *Dioscori* contra Bonifacium II., *Vigilii* contra Sylverium; *Joannis* contra Gregorium V., *Cadaoli* contra Alexandrum II., *Guiberti* contra S. Gregorium VII., & *Alberti*, *Theodoricique* contra Paschalem II., contenditque horum *Schismaticorum* ordinationes nequaquam in dubium fuisse vocatas. Nam de Felice; & Vigilio dictum est abunde Cap. V. n. 39. & 42., de reliquis ajo non constare, eos ordinationes sacras habuisse; aut si habuerunt, probatas, & admissas fuisse; praeterquam *Guibertum*, cujus ordinationes tam abest, in dubium eas non fuisse vocatas, ut aperte in Conciliis maximis Placentino, & Roma-

mano sub Urbano II. confixae fuerint, & *irritae* declaratae anno 1095., & 1099.

XVI. Falsum quoque dico, *Paschalem II.* non rescidisse Schismaticorum consecrationes ex his, quae Cap. praecedenti n. 33. & Cap. VII. n. 24. exhibui; quandoquidem professus est se *in omnibus, & per omnia* tenere, quae Urbanus II. tenuerat, decreveratque; hic autem scripsit, *Schismaticorum* utpote extra Ecclesiam militantium Sacramenta nulla esse; ut visum est paulo ante num. 7. In ejusdem enim Paschalis Papae Guastallensi Concilio anno 1106. actum non est de illorum ordinationibus iterandis, vel non; sed de iisdem Schismaticis *in officio Episcopali* suscipiendis, quos Pontifex tandem admittendos indulsit; *nisi aut invasores, aut Simoniaci, aut criminosi* comprobarentur: quales fuerunt *Albertus*, & *Theodoricus*, nec non *Maginulphus* sedis Apostolicae invasores: inquit enim, teste Abbate Urspergensi: *Per multos jam annos Regni Teutonici latitudo ab Apostolicae sedis unitate divisa est; in quo nimirum Schismate ... vix pauci Sacerdotes, aut Clerici Catholici in tanta terrarum latitudine reperiantur. Tot igitur filiis in hac strage jacentibus Christianae pacis necessitas exigit, ut super hos materna Ecclesiae viscera aperiantur. Patrum itaque nostrorum exemplis, & scriptis instructi, qui diversis temporibus Novatianos, & Donatistas, & alios haereticos in suis ordinibus susceperunt, praefati Regni Episcopos schismate ordinatos (nisi aut invasores, aut Simoniaci, aut criminosi sint probati) in officio Episcopali suscipimus. Id ipsum de Clericis cujuscunque Ordinis constituimus, quos vita, scientiaque commendat.* At, inquies, Novatianorum, & Donatistarum ordinationes probatae fuerunt. Verum est de nonnullis, & de non nullis falsum: probarunt Augustinus, & alii; Cyprianus vero cum aliis improbavit. Sed de hac re Cap. XI. disseram.

XVII. Porro quod opponitur de gravissimo illo, ac diuturno *Schismate*, quod sub Urbano VI. anno 1378. incoepit, & ultra 50. annos perduravit usque ad annum 1429., meminisse oportet, unaque scire, illud fuisse *schisma dubium*; in quo cum disceptaretur, quis verus Pontifex esset; liquet omnium ordinationes etiam dubias extitisse; ideoque cunctas admitti, perferrique publici boni causa debuisse. Nam non solum *ordinationes* sacrae illo in Schismate immotae remanserunt, quae quando

ve-

verae, ac validae sunt, & characterem imprimunt, & iterari non possunt; sed etiam aliae ordinationes, *electiones*, *Praefecturae*, *consecrationes*, dignitatesque, quae nullum infigunt characterem, & iterari quoquo modo possunt; perstiterunt illibatae. Proptereaquod quantum ad primum *error communis cum titulo* jurisdictionem, ac potestatem tribuit in Ecclesia, ut etiam indicavi Cap. v. num. 32., quantum autem ad secundum *electio*, *quae non valet, per ratihabitionem potest confirmari*, inquit Glossa ad c. *Quod sicut* de Electione. Dubium Schisma fuisse, & minime certum; hinc elici quoque posset, neminem eorum ordinatorum poenitentiae unquam ab Ecclesia addictum legi, aut per manus impositionem susceptum extincto schismate.

XVIII. Objicitur praeterea Stephani Tornacen. Episcopi ad Lucium III. Epistola 89. al. 108., qua postulat, ut cum quodam Odone ad *Acolytatus* ordinem a *Schismatico* Bisuntino Antistite promoto dispensare velit; quo ad majores ille queat ascendere gradus. Cui facile respondetur, agi ibi de eo, qui fuerat jam ordinatus, & *factus Clericus a Catholico* Antistite; sed quia *in suscipiendis Minoribus Ordinibus deliquit*; idcirco prohibitus erat, ne ad majores ascenderet: postmodum autem opera Tornacen. Episcopi dispensationem petiit; quae facile obtineri poterat; *cum minores* ordines non ita necessarii sint, quin *majores* sine ipsis, ac sine etiam dispensatione queant ullo modo haberi; ut docet S. Thomas in Supplem. q. 35 art. 5. his verbis: *in primitiva Ecclesia aliqui ordinabantur in Presbyteros, qui prius inferiores ordines non susceperant; & tamen poterant omnia, quae inferiores ordines possunt... sed postea per constitutionem Ecclesiae determinatum est &c.* Ad illud tandem Innocentii III. c. *Fraternitati* de Schismaticis, & ordinatis ab eis, quo Bituricensi Archiepiscopo rescribit: *Priorem, quem a Schismatico asseris ordinatum, ab officio poteris repellere incunctanter; nisi legitime probaverit secum fuisse misericorditer dispensatum*: dico, Pontificem loqui de ordinatione, ac promotione in *Priorem*; quae dignitatis quidem, ac beneficii Ecclesiastici collatio est, sed non *Ordinis* sacri; ideoque nihil ad rem nostram. Caetera, quae opponi solent, aut possunt; Cap. xi., & xii. diluentur: solumque advertatur oportet; multa in hoc Capite haberi, quae magis ad

ad Schismaticos *mixtos*, & ad intrusos, *invasoresque* pertinent, quam ad Schismaticos simplices.

CAPUT X.

De Depositorum, & Degradatorum &c. Ordinationibus.

I. *Epositio*, quae in hac Ordinis disputatione sumitur pro privatione, olim idem erat ac *degradatio*, quam vocem (ne mihi litem intentent Grammatici puri sermonis Latini custodes) usurpavit primum, quod sciam, Eliberitanum Concilium can. 20., cum ait: *Si quis Clericorum detectus fuerit usuras accipere, placuit degradari, & abstinere*: mox S. Augustinus lib. 4. contra Cresconium cap. 11. scripsit: *sine ulla degradatione, sine Baptismi iteratione in Altaris concordiam suscepistis*: & Epist. 169. ad Eusebium c. *Subdiaconus* 24. q. 1. *ego, si Domino placet, istum modum servo; ut quisquis apud eos propter disciplinam degradatus &c.* ut & in Breviculo Collat. 3. cap. 18., idque antiquissimorum Latinorum exemplo, qui *desecrare*, & *resecrare* dixerunt, dum quod sacrum erat, profanum faciebant: hinc & S. Hieronymus in Chronico ad ann. 351. non dubitavit scribere: *de Episcopo in Presbyterum regradavit*: usus enim multa *vocabula adinvenit, & inventa antiquavit* teste M. Tullio in Tuscul. Hae igitur voces, & nomina Ecclesiastica a pluribus, vel omnibus invicem hodie secernuntur; ut *depositio* dicatur privatio funditus, & omnino Officii, ac beneficii Ecclesiastici; *degradatio vero* insuper extra Cleri statum expulsio: quanquam interdum invicem confundi solent maxime per Scriptores: *degradatio* tamen est solius vere ordinati; *depositio* vero etiam usurpatoris.

II. Sunt igitur in hujus rei argumento, qui quaerant; an *character* ordinationis maneat in iis, qui ordinis dignitate privantur; iisque, qui extra Cleri statum expelluntur; sive, ut brevius loquuntur, in *depositis*, & *degradatis*: idque propterea quod characterem a *potestate* non distinguant: dum enim quaerere volunt; an *depositi*, & *degradati* potestatem ordinandi retineant; de charactere verba faciunt, & silent de potestate: verum *chara-*

racter cum omnium Catholicorum consensu indelebilis asseratur; nemini quoque dubium esse debet, ipsum in depositis, & degradatis permanere: sed illud inquirendum venit; utrum in illis ipsis, qui deponuntur, & *degradantur*, persistat ordinandi *potestas*: quandoquidem jam Cap. II. satis, ut arbitror, ostensum est, non solum characterem non esse potestatem, sed etiam sine ista illum permanere posse; & quidem istud non semel factum fuisse. Sine potestate vero *characterem* conferri non posse; quod est aliud, quod quaerendum putant; ne in quaestionem quidem veniat oportet; nam sine potestate Ordinis quo pacto tribuetur Ordo? & sine ordine quomodo character Ordinis? Meum igitur erit ostendere; in illis, quos dixi, depositis, degradatisque *characterem*, non *potestatem* Ordinis permanere; ideoque illos ordinem sacrum aliis nequaquam posse conferre.

III. Ordinis enim *potestatem* auferri, quum quis e Clero exauctoratur, *deponitur*, ac *degradatur*, ex ipsomet verbo, dicendique modo mihi elici posse videtur: siquidem quid est hoc loco *deponi*, nisi privari? quid etiam, ut ajunt, *degradari*, nisi de gradu moveri? quo vero quispiam e Clero privatur? non quidem *charactere*, qui deleri non potest; nec item *gratia*, quae aut amissa fuit delinquente Clerico, aut in sola Dei voluntate servatur: igitur *potestate* agendi, quae Ordinis, gradus, officii, honoris, ac dignitatis nominibus venire solet. Et sane Patres, & Concilia cum poenam *depositionis*, aut *degradationis* irrogant alicui; istis utuntur loquendi modis: *ab omni sacro Ordine removeatur*: *ordine, & honore privetur*: *ab officio removeatur*: *ab omni Ecclesiastico officio deponatur*: *de proprio gradu in periculum veniat*: *dignitate nudetur*: *ex Clero abjiciatur*: *alienus sit penitus a Sacerdotio, & Clero, & gradu*: *honoris gradu careat*: *omni officio, & beneficio spolietur*: *sit a dignitate, vel officio alienus*: & ut in 6. c. *Degradatio* de Poenis dicitur: *auferimus tibi vestem Sacerdotalem; & te honore Sacerdotali privamus ... deponimus, degradamus, spoliamus, & exuimus te omni ordine, beneficio, & privilegio Clericali*: aut c. *Pro humani* de Homicidio: *excommunicationis, & depositionis a dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrat sententias ipso facto*. Et cum *Ordo* sacer sit quidam *gradus* spiritalis, & *principaliter potestatem importet* ex S. Thoma, aliisque Cap. I. adductis: cum dicitur quis *degradari*,

seu

seu de gradu expelli; annon est *ordine* spoliari, ac *potestate* privari?

IV. Respondent solito illo, perpetuoque effugio; iis dicendi modis auferri *Ordinis usum*, ac exercitium, nec non beneficium, non autem *Ordinem* ipsum, ejusque *potestatem*. At ipsos rogo; quodnam inter *suspensionem*, & *depositionem* aestiment discrimen esse? num quia ad tempus illa; ista vero perpetua censetur; si datur & perpetua ab officio, & beneficio suspensio? Dicent, *depositionem*, ac *degradationem* amplius *privilegio* Clericorum privare, extraque *Cleri statum* constituere. Sed quomodo extra Cleri statum, & ordinem detrusus asseritur, qui adhuc Clericus esse, & Clerici potestatem habere defenditur? annon affirmant, & mordicus propugnant, depositum, ac *degradatum* adhuc *valide*, etsi non *licite*, munia sui officii, ordinisque peragere? Sacerdotem vere sacrum conficere? & Episcopum vere, & *valide* sacros Ordines conferre? quodnam unquam hoc majus extat *privilegium* Clericorum, quam ut quis valeat invita Ecclesia facere, quod ipse velit, & nolit Ecclesia; ipse patrare possit, & Ecclesia impedire non possit? Cum igitur isthaec minime sint veritati consentanea, & Ecclesiae dignitati congruentia; manifestum est, *ordinis*, *gradus*, *honoris*, & *officii*, *dignitatisque* nomine, quo quis spoliatur ab Ecclesia, cum exauctoratur, ac deponitur; significari potissimum Ordinis *potestatem*, ac *Ordinem* ipsum, cujus natura *potestas* est.

Et quidem (ut unum de multis proferam exemplum) quum Nicolaus I. c. *Clericum* d. 50. scripsit; *Clericum*, *qui Paganum occidit*, *non oportet ad gradum majorem provehi*, *qui carere etiam debet acquisito*: sciscitor, an qui poscebat ad gradum evehi majorem, peteret dumtaxat *usum*, & exercitium ordinis, an vero ipsum gradum, seu *ordinem*? certe gradum ipsum, ordinemque respondebunt: cur igitur is, quem dicit Nicolaus debuisse carere *acquisito* gradu, carebit tantum *usu*, ac exercitio gradus? quid enim est, quod ille acquisivit? ipsum plane *ordinem*: ergo si carere potest acquisito juxta Nicolaum PP., carere potest *ordine*.

V. Praeterea *Rex* ille, qui juste Regno spoliatur, ac deponitur, Rex nullus est, nullamque ad Regni negotia potestatem habet: ergo a simili nec *Episcopus* juste depositus, & exauctoratus est Episcopus, ullamque ad ordinis Episcopalis munia pote-

te-

testatem servat: Respondet quidem Richardus Mediavilla in 4. d. 25. q. 3., *Episcopum* habere dignitatem a Christo Domino, ideoque a Deo; propter quod nonnisi per Dei potentiam ei potest auferri Episcopalis potestas; etsi executio ejus a superiori in jurisdictione, idest a potestate Papae dependeat: *Regnum* autem terrenum ab hominibus, & inferiorem a superiori dependere; ideoque ab illis etiam auferri posse. Sed haec responsio facile refellitur: quoniam *non est potestas nisi a Deo; quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt: itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit* ex Apostolo ad Rom. 13., & tamen omnis *potestas* Regia, & secularis juste tolli potest per homines; quia & per homines tribui potest: igitur si *potestas* Episcopalis, & Ecclesiastica potest dari per Ecclesiam; poterit & per eandem auferri. Inquit enim S. Pacianus Episcopus Barcinon. Epist. 1. ad Sympron. *quod per Sacerdotes facit Deus, ipsius potestas est*: Christus Deus Ecclesiae suae omnem dedit potestatem; ergo Dei Ecclesia potestatem, quam accepit, quemadmodum dare potest, ita & auferre potest. Siquidem non magis est a Deo Episcopalis, ordinisque *potestas*, quam ordinis *executio*, & *jurisdictionis* potestas; atqui ordinis executio, jurisdictionisque potestas tolli possunt per Ecclesiam; igitur & Ordinis, Episcopalisque potestas per eandem. Solius quidem Dei est institutio, & destructio *Sacramentorum*; sed collatio, & ablatio in potestate Ecclesiae. Et haec quantum ad rationes, nunc autem ad exempla, & autoritates veniendum.

§. 1. *De Meletio, & Meletianis.*

VI. MEletius Episcopus Lyci in Thebaide, quia sibi ordinationes sacras; quae ad Alexandrum Alexandriae Aegypti Antistitem pertinebant, arrogaverat, etiam posteaquam fuerat damnatus, & dignitate spoliatus, a Nicaena Synodo I. anno 325. est eo multatus modo, quem perhibet ejusdem Synodi ad Alexandrinam, aliasque Ecclesias Epistola apud Gelasium Cizicenum lib. 2. Historiae Synodi Nicaenae c. 33. *Concilium clementius aliquando in Meletium animatum ... decrevit, ut in sua Civitate maneat; potestatem autem nullam habeat vel manus imponendi, vel administrandi, vel quemquam ad munus aliquod*

quod Ecclesiasticum deligendi; vel in aliena Regione, aut Civitate ejus rei gratia comparendi: sed ut solum dignitatis nomen detineat. Illi vero, qui ab eo in sacrum ordinem lecti sunt, simul atque sanctiore ordinatione confirmati fuerint, ad communionem posthaec admittantur; & permittatur illis quidem honoribus frui, & sacris muneribus fungi: sed tamen omnibus in singulis Paroeciis, & Ecclesiis, qui sunt ab... Collega nostro Alexandro ordinati, sint omnino inferiores. Quin etiam nulla potestas eis sit vel designandi, quos velint, vel omnino quicquam faciendi absque consensu Episcoporum Catholicae, & Apostolicae Ecclesiae, qui sub Alexandro sunt SS. Collega: ita quidem transtulit Balforeus interpres; attamen cum Graecus textus de Meletio habeat: *μήτε χειροτονεῖν, μήτε χειρίζειν, μήτε χειροθετεῖν*: vertendum erat: *nec ordinandi, nec ministrandi, nec manus imponendi*: Theodoretus, qui eandem exhibet Epistolam lib. 1. cap. 19., legit: *μήτε προχειρίζεσθαι, μήτε χειροτονεῖν*: idest *neque eligendi, neque ordinandi*: uti verterat & Epiphanius Scholasticus in Hist. Tripartita lib. 2. cap. 12. Quod si a Meletio ordinati jubentur accipere *sanctiorem ordinationem* (*μυστικωτέρᾳ χειροτονίᾳ*), si in suis honoribus admitti velint; quod est iterum a Catholico legitimoque Antistite ordinari; ut recte interpretatus est Valesius in notis ad lib. 1. cap. 9. Socratis, & Theodoreti, a Dupinio, Binghamo, aliisque secutus: quamvis Habertus in Hieratico, aliique plures refragentur: igitur ideo quod Meletius exauctoratus, ac *depositus* ordinandi *potestate* carebat; non autem quia *Schismaticus*, ut quidam arbitrantur; & ut admonui Cap. praecedenti n. 3.

VII. Nullaque est Witassis Obj. 1. sect. 6., aliorumque responsio; qua volunt Concilium loqui de ordinatione *confirmatoria*, & impropria, non de *consecratoria*, & propria; ideoque nec de iterata ordinatione intelligendum: propterea quod Patres Nicaenos constat non aliter hanc vocem *χειροτονία* proferre solitos, quam quum exprimerent veram, & propriam *ordinationem*; & praecipue in ea Epistola; alioquin cum decrevit, Meletium non habere *potestatem nec ordinandi, nec manus imponendi*: si veram ordinationem hoc loco non intellexisset, non ei majorem, & veram ademisset potestatem; nec satis caute se gessisset; quando unica voce uno in loco modo hoc, modo illud intelligendum esset. Sicut quum loquitur de *ordinatis* a Meletio, & ab

& ab Alexandro; annon de vera ordinis collatione loquutum asseverant? cur igitur itidem non erit, cum agit de *sanctiori ordinatione* praestanda? Certe cum Symmachus Papa Epist. 25. ad Hispaniae Episcopos n. 2. ait: *& si ipse quidem a redemptione liber initiaverit benedictione mystica Sacerdotem &c.* autumat ordinationem veram, & *consecratoriam*: igitur & Nicaenos Patres, dum *magis mysticam ordinationem* pronunciarunt, idipsum voluisse dicendum est. Exempla porro, quae contra producit Witasse, minime ad rem faciunt: & cum subdit: nisi Meletiani jam Ordinis characterem habuissent; cur eos aut Presbyteros, aut Episcopos fecisset Ecclesia? cum satis, inquit, fuisset, si ut *Laici* erant, ita reciperentur a Catholicis, nec novis eos beneficiis cumulari, ne potior esset Schismaticorum, quam Catholicorum conditio.

Respondeo, id etiam concessum fuisse Clericis *Paullianis* can. 19. ipsis Schismaticis longe pejoribus Haereticis; quorum tamen *ordinationes* irritas, ac nullas omnes cum Concilio fatentur; & characterem eos nullum habuisse concedunt; ideoque *Laicos* eos facto, nomine vero Clericos fuisse. Caeterum Nicaenorum Patrum de *Meletio* sententiam esse eo, quem dixi, modo intelligendam confirmat factum *Theodori* Oxyrinchi in Aegypto Episcopi, qui, uti tradiderunt Presbyteri Marcellinus, & Faustinus in Libello precum ad Impp., anno circiter 360. *iterum ordinavit* Meletiani Schismatis *Presbyteros*, & *Diaconos* Episcopus Nicaenae Synodo suppar.

§. 2. *De* 8. *Arianis, & Jo: Chrysostomo.*

VIII. Synodus etiam Sardicensis anno 347. cum exauctorasset Stephanum *Antiochenum*, Menophanem *Ephesinum*, Acacium *Caesariensem*, Georgium *Laodicenum*, Ursacium *Singedunensem*, Valentem *Mursiensem*, Theodorum *Heraclien.*, & Narcissum *Nerodiaden.* Episcopos Arianae sectae Antesignanos, scripsit ad omnium Ecclesiarum Antistites: *decrevimus eos non modo Episcopos non esse, sed ne dignos quidem fidelium communione*: igitur Episcopus depositus, ac dignitate nudatus fit non Episcopus non quidem *characteris* jactura, sed *potestatis* perditione. Quod sane magis explanat *Sanctus Cyrillus* Alexandrinus

Epi-

Episcopus Epist. ad Atticum CP. Antistitem apud Nicephorum Callisti lib. 14. cap. 27., qua ipsi Attico *S. Joannis Chrisostomi* nomen se sacris Tabulis inscripsisse significanti rescripsit; mirari se illum *non in Laicorum, sed Episcoporum Catalogo adscriptum fuisse*; idque esse contra *Patrum Nicaenorum* decretum, subdens: *quomodo namque inter Sacerdotes Dei censebitur, illorumque sortem feret, cui Sacerdotalis dignitas abrogata est? quomodo vero in Catalogo sacrorum Ministrorum erit, qui Ecclesiasticis moeniis ejectus est?... quomodo igitur aut inter Episcopos Laicus, aut inter germanos, & legitimos, qui talis non est, consistet?... consequens igitur non est propter adversus quorundam sermones, (siquidem prorsus aliqui sunt) funditus Ecclesiasticas sanctiones convelli, ut Laicus Sacerdotali dignitate enitentibus adnumeretur, & honorem eundem consequatur*. Putabat enim Cyrillus, rebaturque Chrysostomum inimicorum calumniis oppressum vere lapsum fuisse; ob idque vere etiam Episcopali dignitate privatum; propter quod *Laicum* eum appellat: exauctoratos enim fieri *Laicos* videbimus Cap. XII.

§. 3. *De Proculo Massilien.*

IX. SIc & Zosimus Papa anno 418. acriter invehitur in *Proculum Massiliensem* Episcopum, eo quod etsi dignitate spoliatus, exauctoratusque fuisset; nihilominus tamen adhuc Episcopum agebat ut antea, & *ordinationes* Clericorum, nec non Episcoporum sicut Metropolitanus faciebat: quare Epist. 11. ad Patroclum Arelaten. Antistitem de illo scribit rumorem ferre: *quosdam idoneos turbationibus homines, & post illa, quae illi interdiximus, ordinasse. Sed sciant, quibus hanc Epistolam volumus in notitiam pervenire, suscipi nullatenus posse; quia aut contra regulas repente, aut postquam interdiximus, illi sunt ordinati*: & Epist. 12. ad Massilienses de eodem inquit: *cum ipse jam non sit Episcopus, Episcopos facit; & humanus largitor aliis se dicit posse praestare, quod datum sibi aliquando immerito tenere non potuit*: cum ante dixisset Epist. 6. ad Afros, Gallos, & Hispanos Episcopos eum *Sacerdotio sua confessione spoliatum*. Nam canon 27. al. 29. Apostolorum habet: *Si quis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus depositus juste super certis criminibus ausus fuerit attrecta-*

ctare ministerium dudum sibi commissum; hic ab Ecclesia penitus abscindatur; uti & can. 4. al. 6. Antiochenus: erat igitur & depositus, & communione privatus. Nec quemquam moveat, quod Fraffen hoc loco respondet, *Proculum* dici non Episcopum quantum ad *honorem, gradum, & officium*, quibus privatus fuerat, non quantum ad *characterem*: quoniam ego de *charactere*, qui quum ordo non sit, sed ordinis signum, litem non moveo; sed de *potestate* Ordinis, quam dixi principaliter ordinem velut naturam, ac notionem ejus significare; *ordinem* autem esse gradum, honorem, & officium: quamobrem si fateris privatum fuisse honore, gradu, ac officio; ipsum quoque privatum ordine, ac potestate fatearis oportet: praesertim cum dicat Zosimus: *se dicit posse praestare, quod datum sibi immerito tenere non potuit*: quid datum illi fuerat nisi ordinem, hoc est ordinis potestatem? ergo istam tenere non potuit, istaque fuit expoliatus. Et quod adducit, ut probet *Proculum* verum fuisse Episcopum, Epistolam nimirum 4. S. Hieronymi ad Rusticum, qua Proculus laudatur, & Concilium Aquilejense, cui addas & Taurinense, quibus vel interfuit, vel cum honore memoratur, nihil caussam promovet; cum ista longe praecesserint Proculi depositionem, qua sola ille coepit esse, & dici *non Episcopus*.

§. 4. *De Ebbone Rhemensi*.

X. SEquitur Concilii Svessionen. II. anno 853. coacti celebre decretum, quo Hincmarus Rhemensis Archiepiscopus, & vir doctissimus cum aliis tribus Galliarum Archiepiscopis, 30. Episcopis, uno Chorepiscopo, & 7. Abbatibus super ordinationibus *Ebbonis* olim Rhemen. Archiepiscopi dignitate moti c. 1. ita praefatur: *Claruit praefatum Ebbonem Episcopale officium illicite repetiisse; quosque gradibus Ecclesiasticis aestimatus fuerit promovisse, damnationi potius obnoxios effecisse*. Cum enim *Ebo* Ludovicum Pium Imp. anno 833. in Compendiensi Conventu Lotharii filii fautor exauctorare ausus esset; cujus opera factus fuerat Archiepiscopus; ob eam caussam anno 835. in Synodo apud Theodonis villam depositus, dignitateque spoliatus fuit: sed anno 840. mortuo Ludovico Pio, a filio Lothario pristinae restitutus dignitati per annum eam tenuit, & etiam *ordinationes* sacras

cras fecit. Verum insequenti anno fugere, sedemque deserere coactus amplius eam recuperare nequivit; cum anno 842. ejus depositio fuerit in Bituricensi Concilio confirmata; & an. 845. *Hincmaro* ei successore subrogato ipse anno 851. diem obierit. De cujus ordinationibus, ac ordinatis Synodus Svessionen. decrevit Act. 4. *Quod qui ab ipso voluerant, & visi fuerant ordinari in gradus Ecclesiasticos ab eodem, quod idem non habuit, nemo eorum accipere potuit: damnationem utique, quam habuit, per pravam manus impositionem ei dedit: quia qui particeps est damnato, quomodo debeat honorem accipere, ut Innocentius Papa dicit, inveniri non potest*: & Act. 5. *Canonica, & Apostolica autoritate inventum, & decretum est a sancto Synodo; ut quicquid in ordinationibus Ecclesiasticis idem Ebbo post damnationem suam egerat, secundum traditionem Apostolicae sedis; ut in gestis Pontificum legitur*, (ideſt in Vita Stephani III. al. IV. de Constantino Antipapa) *praeter sacrum Baptisma, quod in nomine S. Trinitatis perfectum est; irritum, & vacuum habeatur: & ordinati ab eo, in quamcunque Terrarum partem profugi evagentur, ... Spiritus sancti judicio Ecclesiasticis gradibus privati perpetuo habeantur ... Et quia gradus Ecclesiasticos, quibus privarentur non habebant; jussi sunt communione privari*: de quibus jam Judices Act. 2. edixerant: *quoniam ministrare nec debent, nec potuerunt*.

XI. Quare quod respondent; nullius momenti esse dico: nam Ebbonem fingamus jure damnatum, depositumque fuisse; nec unquam rite restitutum honori; ut putabant Patres Gallicani Concilii; tametsi characterem Ordinis eum non amisisse conceditur; tamen ordinandi potestatem amiserat: hinc recte a Concilio pronunciatum est; eum, *quos gradibus Ecclesiasticis aestimatus fuerit promovisse, damnationi potius obnoxios effecisse; & Episcopale officium illicite*, ideſt invalide, *repetiisse*: quoniam ut Cap. I. ostendi, saepe illicitum sumitur pro invalido; sicut & recte dictum est; ab Ebone tunc ordinatos nec *debuisse*, nec *potuisse* ministrare; quod est nec *licite*, nec *valide*. Cum autem ajunt, Ebonem exauctoratum nihil ordinatis a se dedisse quantum ad *honorem, jus*, & *exercitium* potestatis; dedisse tamen *characterem*; eo quod ibi Concilium de *honore* tantum loquatur: admitti nequit; quia qui characterem cum potestate tribuit, tribuit & honorem, jus, atque exercitium potestatis validum, etsi

 ali-

aliquando illicitum; ut alias edocui: postea Concilium profitetur se sequi *Innocentii Papae* sententiam; hanc vero & Leo III. & Urbanus II. intellexerunt de iis, qui *invalide* ordinantur: quemadmodum probavi Cap. VIII. n. 14. Similiter quod Concilium dixerit Ebonis *irritum* omne praeter *Baptisma* quantum ad effectum, jura, & privilegia, non quantum ad characterem; explosum est eodem Cap. n. 11., si enim *irritum* est, quod prorsus nullum est; quomodo quod *validum* asseritur, irritum dici potest? praesertim cum Concilium pronunciaverit *irritum, & vacuum*, quod est inane, & nullius omnino valoris. Sed nec illud, quod ajunt, intelligi satis potest; poenam non esse, aliquem privari suorum ordinum exercitio, quod nunquam *legitime*, idest licite acceperat: siquidem qui dolo, ac prave sacros acquirit ordines, exercitium ordinum nequaquam suscipit saltem legitime; & tamen non dicitur *gradus Ecclesiasticos, quibus privetur, non habere;* nec etiam ob id *communione* privatur; sed ab ordinum exercitio *suspensus* declaratur. Postea falsum est; *ordinatos* ab Ebone deposito, & restituto depravate ordines accepisse; cum id inscienter illi egissent; eum enim jure dignitati suae restitutum, ordinandique jus recuperasse crediderunt.

XII. Tandem ad illud de cujusdam *Halduini* Abbatis Altivillaris ab eodem Ebone deposito in *Diaconum* ordinatione, & post a Lupo Catalavnen. Episcopo in *Presbyterum sine examine* promotione, de quo dictum Concilium Act. 6. hanc tulit sententiam: *secundum sacros Canones eundem Episcopum nihil de illius ordinatione attigisse; sed qui saltu sine gradu Diaconi ad Sacerdotium prosilierat, in degradationem debitam resilire deberet*: Respondent, nihil attigisse Lupum quantum ad ordinationis *jura*, non quantum ad *characterem*: & ordinationem *per saltum* dici modo stricte, modo non stricte; primo modo, cum superior gradus suscipitur praetermisso tum quoad characterem, tum quoad usum inferiori ordine; secundo modo cum quis ad celsiorem provehitur gradum, inferiori non rite suscepto: male enim, inquiunt accipere; & nullo modo accipere juxta communem usum loquendi non multum discrepant: Concilium autem secundo modo locutum esse: ita Witasse. Sed contorte simul, & inaniter; cum nullo modo queat tam perspicua Concilii sententia obscurari: ad primum enim dixi jam paulo ante: & de

al-

altero percontor; ubi nam invenitur, ordinatos *per saltum non stricte* (si tamen ita dici posset; cum sit merum hujus Doctoris commentum) deponi, ac *degradari?* nullibi gentium: nam si ita de istis; quid fiet de ordinatis *per saltum stricte?* Nec meliora scripserat Juenin in Comment. de Sacram., dum respondit, Halduinum in *suspensionem ab officio Diaconi* incidisse; ac proinde fuisse, ac si *per saltum* irrepsisset ad Presbyteratum: quoniam si in suspensionem inciderat, non erat igitur nova poena, sive *degradatione* multandus. Quamobrem isti contortores Ecclesiastica phrasi abutuntur, omniaque pervertunt ad veritatem eliminandam: satius plane fuisset asserere, Svessionenses Patres errasse ut in facto, ita & in jure: & praestitissent forsan, ni Galli Gallis parcere voluissent.

XIII. Postremo quod Act. 7. ibidem legimus: *quia praefati fratres* (erant autem illi Canonici Rhemen. Ecclesiae, & Monachi) *Episcopos Dioecesis S. Rhemensis Ecclesiae falsis appetiere criminibus ... & ob id secundum canonicam autoritatem communione privati extiterint; quoniam gradus Ecclesiasticos habere non possunt legum Ecclesiasticarum autoritate decernente &c.* nihil singulare, ac diversum habet ab his, quae proxime sunt commemorata. Licet quidem observare, Concilium declarare eos non usum, & exercitium graduum, sed ipsos *gradus Ecclesiasticos* habere non posse; uti & Act. 6. quum edixit, Halduinum *saltu sine gradu Diaconi* ad Sacerdotium prosiliisse. Sic & Concilium Meldense anno 845. can. 10. dixit: *Si autem Monachus contemnens gradum Ecclesiasticum habuerit, eo privetur: & si gradum non habuerit, pane, & aqua contentus ergastulo diebus* XL. *retrudatur*. Porro verum est, *Acta* hujus Concilii anno 866. rescissa fuisse a summo Pontifice Nicolao I. tanquam contra juris regulas facta; attamen Galicani Concilii Patres prae se morem, & regulam Ecclesiae irritas, & nullas declarandi ordinationes Depositorum, ac *degradatorum* tulerunt; cum asseruerint se agere *secundum traditionem Apostolicae sedis*, nimirum Concilii Romani anno 769. sub Stephano III. al. IV. in caussa Constantini Pseudopapae, ejusque ordinationum celebrati; de quo dictum est Cap. v. n. 16. & seqq., & ex sententia *S. Innocentii I. Papae* Cap. viii. producta, ac ventilata. Quo circa nil mirum, si memoratus Nicolaus Papa cum factum illius Concilii carpserit, irritumque

judicaverit; de jure, sive de ordinationibus Ebbonis a Concilio profligatis, & nullius valoris judicatis nullum fecit verbum.

§. 5. *De Formoso Papa.*

XIV. Unum est, quod fere omnes concedere non dubitant, factum videlicet Romani Concilii anno 896. a Stephano VI. al. VII. in caussa *Formosi Papae* convocati; quo Acta omnia Formosi irrita sunt declarata; & ipse etiam post obitum condemnatus; *cunctosque, quos ipse* (Formosus) *ordinaverat, gradu proprio depositos iterum ordinavit* (Stephanus): uti perhibet Luitprandus lib. 1. cap. 8., Sigebertus vero in Chronico ad ann. 902. de eodem Stephano scribit: *ipsum Formosum persequitur, & omnes ordinationes ejus esse debere irritas decernit*: & ad ann. 907. de Sergio III. Actuum Stephani instauratore prodit: *Romanos minis, & terroribus pepulit, ut omnes ordinationes Formosi irritas haberent... & omnes, quos ille ordinaverat, injuste exordinavit*. Quod quidem factum, inquam, fere omnes neque inficias eunt, neque in adversum trahere nituntur sensum ob duo; & quia quidam *Auxilius Francus* a Formoso Presbyter ordinatus in ejusdem Formosi, ejusque ordinationum defensionem duos exaravit libros, quorum in Praefatione secundi, ut & cap. 11. & 32. memorat oppressiones, quibus *Stephanus*, & *Sergius*, quos dixi, quoscunque poterant, obstringere conabantur, ne unquam *Formosi* ordinationes admitterent: totusque est, ut probet, ejus ordinationes ratas, veras, & validas fuisse, non autem irritas, ac nullas, proindeque iterandas; ut quamplures dictitabant: nam cap. 8. agit *adversus eos, qui se excusant dicentes: inviti denuo consecrati sumus*: & c.14. *iterum in eodem gradu consecrare non formidabant*: inquit Scriptor ille, qui cuncta cernebat. Deinde concedunt, eo quod factum velint a duobus Rom. Pontificibus *pessimis viris, & Apostolicae Sedis invasoribus* per vim, & metum in Synodo quidem, sed nequaquam libera, reclamantibus compluribus aliis: idque se habere dicunt ex Luitprando, Sigeberto, Urspergensi Abbate, & ex binis Joannis IX. Papae Conciliis.

XV. Verum ego nunquam dicere possum *pessimos* viros, & Apostolicae sedis *invasores*; quorum alterum Stephanum Joannes IX. in Synodo Ravennati anno 898. c. 1. appellavit *piae re-*

recordationis suum *praedecessorem*: alterum Sergium vero a nemine Rom. Pontificum unquam notatum, traductumque legimus; sed utrumque semper in albo Antistitum sedis Apostolicae descriptum invenimus. At Stephani *Synodum* abrogavit altera Joannis IX. Utique abrogavit; sed solummodo quantum ad facinus in corpus *Formosi*, ejusque ordinationes patratum; caetera non item: non id, quod cum Graecis pro Schismatis extinctione, ac *Photio* recipiendo egit; ut ejusdem Joannis IX. Epistola ad Stylianum transmissa testatur: non consecrationem *Lamberti* Imp. a Formoso rejectam, ejusque loco illam Arnulfi intrusam: & cum Synodus Joannis IX. anathema vibravit in violatores tumuli Formosi, nisi resipiscerent; in *Stephanum* tamen, ejusque mores, & memoriam neutiquam invecta est. Postea eam Joannis IX. *Synodum* quantum ad ea, quae de Formoso statuit, irritam omnino voluit, fecitque *Sergius III.*, ejusque factum rescidit nemo. Sunt enim adhuc, vel certe fuerunt, in utramque partem quae dicerentur: in *Formoso* fuerunt bona quidem, sed fuerunt & mala; immo ea fuerunt crimina, ob quae & damnatus fuit, & exauctoratus, anathemateque ictus a Joanne VIII., & in Conciliis Pontigonensi, & Trecensi II. Cum itaque de viris criminosis, exauctoratis, & anathemate multatis Ecclesiastici Canones statuerint, ut nunquam in pristinos honores restitui, nec ad altiores Ecclesiae gradus provehi possent; quemadmodum supra visum est; non videtur perperam censuisse Morinus, dum par. 2. de sac. Ordinat. Exercit. 5. cap. 3. scripsit, *Stephani*, *Sergiique* factum non prorsus improbandum; quippe qui ex Canonum norma, studioque ita facere potuerunt. In utroque tamen improbari poterit fortasse, quod nimis praecipitanter, ac parum librata sententia in re tam gravi, dubiaque se gesserint; & magis studio partium, quam veritati tribuerint. Sic & Nicolaus I. *Actardum* Namneten. Episcop. notavit, sed non damnavit, quod ordinationes dubias iterasset; ut dictum est Cap. V. n. 23.

XVI. Quod enim *Auxilius Francus* scripserit contra, floccifaciendum; cum fuerit (si tamen unquam fuit) a Formoso promotus, ac Presbyter ordinatus, tanquam partium studio permotus, atque propriae caussae judex habendus est; cum ageretur de ejus etiam *ordinatione* vel abroganda, vel iteranda. Caussae igitur hujus vindex quidem accessit, sed & imperitus,

& una quoque impius: dicit *Liberium* Papam haereticum, & Apostatam; *Vigilium* Rom. Pontificem Bonifacio Papae insidias molitum &c., *Stephanum III.* al. *IV.* mandasse, ut Constantino Pseudopapae oculi eruerentur; *Osium* non Catholice dixisse, *nec laicam in fine communionem recipiat*: subde can. 1. & 2. Concilii Sardicensis: at non ipse Osius tantum, sed universum Concilium etiam secundum Baronium, & alios Oecumenicum probavit, & dixit: *placet*. Quis autem nisi summe audax, idemque impius pronunciaverit, Concilium Oecumenicum *non Catholice* canones condidisse? *Luitprandus*, qui sub Othone I. Imp. floruit, tam male de iis, quae eo tempore acciderunt, edoctus fuit; ut Sergium Formoso in Pontificatu successisse scripserint, aliaque in literas mandaverit, quae manifeste falsa sunt ipsi etiam Baronio, & Pagio: siquidem quae in hac caussa prodidit, a partium studio addictis magna ex parte hausit, uti & *Frodardus*, qui eodem tempore vivebat. Nec majori fide dignus est *Sigebertus*, & quod recentior sit Autor; & quod falsum hac de re cum habere legamus: scribit enim ad ann. 903. *Theodorus Papa contra Stephanum Papam sentiens reconciliavit ordinatos a Formoso, quos Stephanus per vim Romae intus, & non foris exordinaverat; nec tamen praesumpserat eos iterum consecrare*: cum Auxilius, & Luitprandus contrarium tradant, Stephanum non solum deposuisse, sed etiam iterum ordinatos a Formoso consecrasse. Nihil est etiam, *Leonem* Episcopum Nolanum, quod a Formoso PP. ordinatus fuisset, a multis sollicitatum, ut se denuo consecrati permitteret, consuluisse Galliarum Antistites; & ab illis responsum accepisse, ut ab actione tam temeraria abstineret eodem Auxilio teste: nam constat Gallos studuisse Formoso, ad quos tempore Joannis VIII. confugerat; & quorum opera Romae, dignitatique restitutus fuerat.

XVII. Caeterum, ut ut sit de facto hoc, de quo non nostrum est decernere; ex eo tamen apparet clare, *Stephanum*, & *Sergium* Romanos Pontifices veterem, receptumque morem, ac legem Ecclesiae praecipue Romanae exhibuisse, irritas, nullasve declarandi *depositorum*, & *invasorum* ordinationes; quod est id, quod ad propositam Disputationem attinet: an autem *Formosus* jure, ac merito fuerit exauctoratus; an perperam a Marino PP. restitutus; & an tandem intrusus in Apostolicam se-

ſedem; diſquirant, diſceptentque alii: id certe voluerunt illi, quos dixi, Romani Pontifices; quorum Epitaphia & quidem honorifica ſervantur adhuc, & leguntur: de *Formoſo* vero jam adhuc ſupereſt, quod in praedictis Epitaphiis *invaſor* appellatur: & quod in eum patravit *Sergius III.*, nemo revocavit, reſcidit nemo; & nemo *Formoſi* nomen ex ejus ſucceſſoribus renovare tentavit, curavitque; *Stephani* vero, atque *Sergii* nomina repetere non formidarunt plures. Et ſane *factum* novum criminati ſunt, ac deteſtati Scriptores multi; ſed *jus* in facto nemo praeterquam unus *Auxilius* in propria cauſſa judex, quantum quidem ad antiquos.

§. 6. *De Theologis*.

XVIII. GRatianus Canonum antiquorum Collector, vel aliqui apud eum, in notis ad c. *Quod quidam* 1. q. 1. habet: *Suſpenſo enim, vel depoſito Sacerdote, nulla ei relinquitur poteſtas ſacrificandi: Sacramentum tamen Baptiſmi non ſolum a Sacerdote depoſito &c.* & paulopoſt: *degradatus enim Epiſcopus poteſtatem largiendi ſacros ordines non habet; facultatem tamen baptizandi non amiſit*. Autor vero Gloſſae ad Decr. Gratiani c. *Accedens* d. 50. adnotat: *Ergo Clericus degradatus non retinet Ordinem ... per hoc quod dicitur infra, inter Laicos communionem ab eo recipiendam: ſed tamen dico, quod characterem ſemper retinet, ... nec credo, quod conficiat* (ſacrum), *quia omnem poteſtatem amiſit*. *Raynerius* etiam antiquus, & illuſtris Canonum Doctor, atque expoſitor apud Autorem Gloſſae ad Decr. Gregorii IX. c. *Si quis Presbyter* de Clerico excommun., Depoſito &c. cenſet, Presbyterum *degradatum* minime celebrare, ſacrumque conficere; *quia*, inquit, *potuit Eccleſia ei auferre illam poteſtatem, quam contulit*; *quamvis non poſſit character auferri; ſicut nec inſignia militi*. Quo nihil clarius, & nihil verius dici potuit; de quibus & Cap. II. diſſerui. Nam Miles *poteſtate* ſpoliatur, non *charactere*.

XIX Nec minus dilucide veritatem hanc expoſuit doctiſſimus *Gulielmus Pariſienſis* Epiſcopus in Tract. de *Sacramento Ordinis* cap. 7. his verbis: *exauctoratio autem, & depoſitio ſicut Sacerdotes a Clero omnino amovet, & abjicit; privilegioque Clericali omnino privat, & exuit; ita ab officio Sacerdotali omnino amovet*,

vet, & deponit. Et propter hoc Sacerdotali officio de caetero nisi falso, atque fallaciter se ingerere non possunt... Cum ergo Ecclesia exauctoratos, atque depositos licet Sacerdotes suos constituerit; Sacerdotes tamen ipsos post exauctorationem, & depositionem non habeat, nec reputet; immo a Sacerdotio penitus abjectos; & ideo nec ratum habeat, quicquid de Sacerdotali ministerio attentare praesumpserit; necesse est praesumptionem eorum, & attentionem quantum ad Sacerdotali officium vacuam, & irritum esse: & hoc ipsum forma exauctorationis, & exordinationis indicat evidenter, qua vestimentis Sacerdotalibus sigillatim, & illis inversatis exuuntur; per quod indicare intendit Ecclesia manifeste, nihil eis dignitatis, potestatis, officiique Sacerdotalis relinqui, sicut de vestimentis Sacerdotalibus nec unum eis relinquitur.

XX. Riccbardus autem Mediavilla magni nominis Doctor in 4. d. 25. art. 1. q. 3. *utrum Episcopus degradatus possit ordines conferre*, respondet: *dixerunt aliqui, quod quamvis Episcopi suspensi, excommunicati, haeretici possint Ordines de facto conferre; hoc tamen non possunt Episcopi degradati; quia degradati non tantum sunt suspensi ab officii executione, sed etiam sunt spoliati Episcopali dignitate; unde non remanent Episcopi*: cumque eo tempore fere omnes oppositum docerent; eapropter ipse sententiam utramque defendere suscepit. Sed & *Ioannes Scotus* inter Doctores cognomento *subtilis* eodem sent. lib. q. 1. d. 25. art. 2. *dubium* ait esse, utrum poena *degradationis maxime Episcoporum* a collatione ordinum excludat: etsi §. *ad argumenta* respondeat: *si vero* (Episcopus) *sit praecisus, & condemnatus ab Ecclesia, non confert ordines; si Episcopatus non sit ordo, & possit simpliciter conferri; sicut habent respondere illi, qui tenent Episcopatum non esse Ordinem, sed quamdam dignitatem*. Astesanus vero Autor summae sui nominis eodem tempore scribens lib. 6. tit. 3. art. 4. ait: *Quaeritur, utrum Episcopus degradatus possit conferre ordines. Respondeo: aliqui dicunt, quod non; quia degradati non tantum sunt suspensi ab officii executione, sed etiam sunt spoliati Episcopali dignitate; unde non manent Episcopi*: & quidem qui de Episcopis exauctoratis scripserunt, omnes eos *non Episcopos* dixerunt.

XXI. Witasses, ut *Characterem* probet in *depositis*, ac dignitate exutis permanere, & ab ipsis conferri posse; quamplura

ra sect. 5. congessit exempla de Marcello Ancyrano, *S. Athanasio* Alexandrino, Asclepa Gazensi, *Paulo Constantinopolitano*, *SS. Ioanne Chrysostomo*, *&* *Cyrillo Alexandrino*, Jo: Antiocheno, ac Theodoreto Cyrensi, aliisque Antistitibus; qui post condemnationem, ac depositionem suam aut restituti sedibus suis iterum ordinati non fuerunt; aut eorum ordinationes nec iteratae sunt, nec in dubium vocatae: suntque magna ex parte desumta ex c. *Ioannes Chrysostomus* d. 50. Verum quotusquisque est, qui nesciat, illorum Antistitum complures & sanctos viros extitisse, & injuste damnatos, exauctoratosque fuisse? qui vero jure damnati, depositique fuerunt, uti *Ioannes Antiochenus*, & si quis alius, antea a Catholicis Episcopis ordinatos quoque sciri; quod & de aliis iniuria damnatis etiam certum est: ideoque cum suis instaurarentur dignitatibus; eorum ordinationes iterari non debuisse, nec iteratas fuisse. Nam, ut supra est jam discussum, non quidem de *Charactere* quaestio vertitur, num permaneat, vel admittatur; sed de *potestate* ordinis, quam dicimus, & ostendimus in his, qui jure exauctorantur, sine dubio deperdi.

XXII. Quantum autem ad *Acacium* CP. Episcopum attinet, quem Felix PP. III. al. IV. damnavit, & dignitate privavit; ejus tamen ordinationes Papa *Anastasius II.* non irritas esse conscripsit; id quod tanti faciunt & Auxilius Francus paulo ante memoratus par. 1. cap. 19., & Petrus Damiani Opusc. 6. cap. 25. & post istos alii plures: meminisse oportet, ob id etiam *Anastasium* adeo male apud omnes Catholicos audisse; ut Symmachus Papa ejus successor Epist. 1. ad Aeonium Arelaten. Episcopum non veritus sit eum veluti *disciplinae Ecclesiasticae transgestorem* carpere, & appellare; & Autor vetus Libri Pontificalis tradiderit, *nutu divino percussum*, eo quod tentasset *revocare Acacium*, idest illius jam defuncti nomen, & memoriam admittere; ob quae multos Clericos, & Presbyteros ab ejus communione separasse se se: quamquam Baronius ad ann. 497. n. 27. id scribit a *Laurentianis* Schismaticis confictum, sed nullo Autore suffragante; cum Schisma *Laurentianum* egerit adversus *Symmachum*, non contra Anastasium; qui & antea vivere desierat, & nihil ad Symmachi promotionem contulerat. Quocirca Gratianus ad c. *Anastasius* d. 19., & ad c. *Dictum est* 1. q. 1. de Anastasio monet: *hoc eum illicite, & non canonice, immo contra*

de-

decreta suorum praedecessorum fecisse probant Felix, & Gelasius, qui Acacium ante Anastasium excommunicaverunt; & Hormisda, qui ab ipso Anastasio tertius eundem Acacium damnavit: unde etiam ab Ecclesia Romana repudiatur; & a Deo fuisse percussus legitur in gestis Rom. Pontificum hoc modo: Anastasius &c. Utique Nicolaus I. Epist. 46. ad Episcopos Suessionensis Synodi scripta eam Anastasii Epistolam de *Acacio* retulit pro *Ebbone* Rhemensi olim Archiepiscopo, sed dumtaxat in eo quod *mali ministrando Sacramenta* sibi ipsis, non aliis noceant: quod quidem verum, parum tamen ad rem nostram: eo quod Nicolaus *Ebbonem* pro malo, ac criminoso, non pro exauctorato, ut Anastasius *Acacium* habuit.

XXIII. Sane Anastasius Papa in ea ad Anastasium Augustum Epistola cum scribat: *secundum Ecclesiae Catholicae consuetudinem ... agnoscat, quod nullum de his, quos baptizavit Acacius, vel quos Sacerdotes, vel Levitas secundum Canones ordinavit; nulla ex nomine Acacii portio laesionis attingat, quo forsitan per iniquum tradita Sacramenti gratia minus firma videatur: nam & Baptisma ... inviolabile Sacramentum, quod per illum datum est, aliis perfectionem suae virtutis obtinuit; ei autem obfuit ... quia virtutem suam obtinentibus mysteriis, in hoc quoque aliis rea sibi persona non nocuit:* Baptisma prorsus aliis Sacramentis aequiparat ab Haereticis, & criminosis collatis; quando S. Innocentius I. Epist. 18., & Urbanus II. Epist. 17. Haereticis, aliisque extra Ecclesias degentibus *solum Baptisma ratum esse* permitti tradiderunt. Dicit Anastasius, in *ordinationibus* ab Acacio Haereticorum fautore, communione privato, & exauctorato factis *gratiam* datam fuisse, & *perfectionem virtutis* Sacramenti; sibique eum dumtaxat nocuisse, non autem aliis: quod & idem Innocentius Cap. VIII. n. 9. exscriptus inficiatur aperte; uti & Urbanus II. ibidem adductus n. 29. docens *Schismaticorum, & Haereticorum Sacramenta formam quidem Sacramentorum, non autem virtutis effectum* habere, & non solum sibi, sed & aliis nocere: quin quod & S. Augustinus lib. 5. de Baptismo cap. 21. ait: *proinde consentimus Cypriano Haereticos remissionem dare non posse, baptismum autem dare posse; quod quidem illis & dantibus, & accipientibus valeat ad perniciem tanquam munere Dei male utentibus.* Postea universae Ecclesiae dogma semper extitit per Haereticos,

cos, aliosque similes *gratiam* non conferri in sacris praesertim ordinationibus; ideoque ab illis ordinati aut deponuntur; aut per manus impositionem, qua *gratia* a Deo imploratur, in ordinibus instaurantur. Aut igitur *Anastasius* privata in Epistola lapsus est; aut *aeconomiae* causa eo disposuit modo, quo Cap. VI. n. 15. & 16. disseruimus. Mihi sane pluris semper erit prae caeteris *Urbanus II.*, qui duodecim annos Pontificatum gessit; & doctrina, vitaeque sanctimonia inclaruit; quam *Anastasius* ille, qui nec biennium rexit; & dubia fama ex hac vita migravit.

XXIV. Nec me fugit, Vasquez in 3. par. S. Tho. to. 3. disp. 235. cap. 2. ad illa Anastasii verba: *quo forsitan per iniquum tradita Sacramenti gratia minus firma videatur:* asserere, intelligendum eum locutum vel de gratia *potestatis, & characteris*, quae semper ab Haereticis per Sacramenta communicatur; vel de gratia *sanctitatis, & justificationis*: si de ista hac; in illis solum id esse verum; qui ab Acacio, aliisque haereticis *bona fide* ordinati, & baptizati fuissent: nam si errori ipsius, inquit, scienter communicassent, *gratiam* hujusmodi per Sacramenta accipere non possent. Verum de utraque agere Anastasium liquet: & primum de prima, ex eo quod ipse utitur argumentis S. Augustini contra Donatistas extra Ecclesiam vera, rataque Sacramenta non esse, neque jus dandi illa contendentes, inquitque: *aliquorum in tantum se extendit curiosa suspicio, ut imaginentur, prolato a Papa Felice judicio, postea inefficaciter in Sacramentis, quae Acacius usurpavit, egisse; ac perinde eos metuere, qui vel in consecrationibus, vel in baptismate ministeria tradita susceperunt, ne irrita beneficia Divina videantur*: existimabant igitur, damnatum jam, & exauctoratum a Felice PP. *Acacium* omnem administrandorum Sacramentorum jus, & *potestatem* exuisse; ideoque tradita ab eo Sacramenta irrita fuisse, atque invalida: quod etsi verum erat in sacris ordinationibus, non tamen in Baptismate. Quum autem Anastasius ait: *inviolabile Sacramentum aliis perfectionem suae virtutis obtinuit &c.* quis non intelligit, loqui eum de *gratia sanctitatis*; sine qua Sacramenta dicuntur *informia*, & mortua etiam ex Aug. Serm. xi. de verbis Domini, & nullam habere virtutem? & quidem de *gratia* quibuscunque obtenta, non autem tantum *bona fide* ordinatis, & baptizatis: quis enim nesciret Acacium fuisse damnatum, & dignitate privatum?

prae-

praesertim cum Anastasius ipse discrimen istud non interposuerit; quaestioque de promotis ab Acacio generatim fuerit, non speciatim facta. Quare, ut ut censuerint Romani correctores Gratiani; Gratianus me quidem judice in hac re de *Anastasio* omnium optime judicavit, ac scripsit; & si memorati Correctores Epistolam *Symmachi Papae*, quam memini, perpendissent, aut aspexissent; talem fortassis censuram non edidissent.

XXV. Denique quod objiciunt; non magis per depositionem, ac exauctorationem amitti *ordinationis* characterem, vel characteris imprimendi facultatem, quam *baptismatis*: character autem baptismatis, hujusque imprimendi facultas in depositis, & exauctoratis manet: ergo & character ordinationis, ejusque imprimendi facultas: nullo negotio refellitur. Nam cum etiam in non baptizatis extet *baptizandi* facultas; velim mihi dicant, cur in non ordinatis non extet *ordinandi* potestas? Aliud est igitur Sacramentum necessitatis; aliud vero dignitatis: data enim quacunque necessitate quilibet etiam *licite* baptizare valet; sed exauctoratus, & *degradatus* nunquam *licite* ordinare poterit. Deinde alia ratio est de *charactere*, alia vero de *potestate*: characterem omnem sive baptismatis, sive ordinationis fatemur immobilem esse, atque indelebilem; sed *potestatem* ordinis jam pluribus ostensum est in *depositione* ordinatorum, ac *degradatione* omnino tolli, & amitti; idque etiam iis, quae dicenda restant Cap. XI., demonstrabitur in quibusdam ordinatis auferri non solum *ordinandi* potestatem, verum etiam potestatem *baptizandi*; non quidem quae extraordinaria vocatur, sed quae ordinaria, sive ordinata solet appellari.

§. 8. *De suspensis*.

XXVI. QUi depositis, & *degradatis* Antistitibus ordinandi *potestatem* adjudicant; quanto magis id facient iis, qui *suspensi*, interdictique tantum agnoscuntur: & tamen ad c. *Quod quidam* 1. q. 1. legimus: *suspenso enim, vel deposito Sacerdote nulla ei relinquitur potestas sacrificandi*: Praeterea si suspensa *jurisdictionis* potestate nihil fit; & nihil est, quod quis per eam attentat potestatem; cur suspensa *ordinis* potestate non erit nihil, quod aliquis per eam tentaverit agere potestatem? inquit

enim

enim Jo: Scotus in 4. d. 24. art. 2. *quaecunque enim jurisdictio in Ecclesia vel per superiorem suspendi potest ita, quod si tempore suspensionis attentet quis aliquid facere, nihil facit: vel totaliter pro omni tempore tolli*. Certe Zosimus Papa Epist. 1I. ad Patroclum Arelaten. Episcopum de Proculo Massiliensi Antistite data, quam superius n. 9. adduxi, scripsit de illo ferri; *quosdam idoneos turbationibus homines, & post illa, quae illi interdiximus, ordinasse. Sed sciant, quibus hanc Epistolam volumus in notitiam pervenire, suscipi nullatenus posse; quia aut contra regulas repente, aut postquam interdiximus, illi sunt ordinati*. Et quidem tam aufertur, quod perpetuo; quam quod ad tempus aufertur: at ille, cui perpetuo abrogatur potestas, nihil potest: ergo & nihil poterit is, cui eadem potestas abrogatur ad tempus: & si quod servus contra interdictum Domini facit, nihil valet; quanto magis contra interdictum Ecclesiae non valebit, quod inferior Antistes agere voluerit.

XXVII. Turbare posset id, quod alias laudatus Gulielmus Parisiensis de *Sacramento Ordinis* prodidit cap. 7. de hac re dicens: *quia ergo suspensio, vel excommunicatio non aufert officium, nec ab illo amovet, sed ejus executionem inhibet ad tempus; nec tollit ratihabitionem postea ipsius Ecclesiae; ideo nec falsos efficit Procuratores hujusmodi; nec evacuat ministerium ipsorum*. Sed primum hic Autor agnovit, disseritque de sola suspensione *ad tempus*; cum tamen detur & suspensio *perpetua*; inquit enim Canon 3. Antiochenus: *si quis Presbyter ... relicta sua Parochia in aliam obierit ... ne amplius celebret .... si autem in insolentia omnino perseverat, is omnino a sacro ministerio deponatur*: & Chronicon Mauriniacense ad ann. 1139. de Actis Concilii Lateranen. 1I. refert Innocentium II. ibi pronunciasse: *Quicunque per Girardum Engolismensem* (Episcopum Schismaticum) *ad Altaris officium accesserunt, Apostolica auctoritate interdicimus, ne ipsum impleant; & in illo Ordinis gradu perenniter demorantes ad superiorem non ascendant*. Deinde cum ait Gulielmus suspensionem non auferre *officium*, intelligi debet titulo tenus; relinquitur enim suspensis *titulus* honoris, officii, dignitatis, seu ordinis; suntque in Clero, & Clericorum privilegio fruuntur; sed *potestate* ordinis destituuntur: ut elucet de Meletio Lycopolitano Episcopo, de quo dixi supra n. 6., exemplaque plura habentur ex Conciliis

ciliis Ancyrano can. 1. & 2., Neocaesariensi can. 9., Agathensi can. 1. & 43., Caesaraugustano II. can. 1., & Trullano can. 3. & 26., quae quibusdam *honorem* sedis, & Cleri permiserunt; *potestatem* agendi denegarunt.

§. 9. *De his, qui dignitate se abdicant.*

XXVIII. Eorum, qui dignitatem *Ordinis*, & Ecclesiasticam deponunt sponte sua; alii Christi fidem abnegantes extra Ecclesiam diffugiunt, & ad hostes Christianorum accedunt; alii vero quadam de caussa dignitati nuntium remittentes intra Ecclesiam consistunt, & nihil de fide dimittunt: primi dicuntur *Apostatae*, de quibus perspicue, & vere Gulielmus Parisiensis proxime memoratus inquit: *nec Sacerdotes Ecclesiae Catholicae ... se gerentes ... nihil agunt ex parte Ecclesiae Catholicae, cujus neque nuncios, neque Ministros se gerunt:* ii enim cum prorsus Christianam Religionem abjiciant; igitur & hujus Religionis potestatem omnem, ideoque & ordines sacros, eorumque ministrandorum facultatem abjiciant oportet: & si *Haereticos* nullam ostendimus retinere ordinum conferendorum potestatem in Ecclesia; quanto magis *Apostatas*. Alii vero, qui quietis ergo, vel alia ex caussa dignitatem dimittunt, & intra Ecclesiam degunt, aut locum tantum relinquunt, aut locum simul, & dignitatem; uti distinguendum esse docuit Alexander III. c. *Requisivit* de ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcopatui, Toletano Archiepiscopo rescribens: *utrum renunciaverit loco tantum; an loco simul, & dignitati: sane si ab eodem* (qui renunciavit *loco simul, ac dignitati*) *sacros ordines scienter quis receperit; quia indignum se fecit, executionem officii non habebit*: nam de eo, qui *locum* tantummodo dimisit, dubium non est, quin *potestatem* ordinandi retineat; cum *dignitatem* ordinis sibi reservaverit: sed dignitate abdicata, consequitur, ut nulla sit *potestas*, quae necessario cum dignitate aut conjuncta est, aut eadem prorsus.

XXIX. Etiam Innocentius III. c. *Inter corporalia* de translat. Episcopi scribit: *Cum quis Episcopali praeditus dignitate nullius tamen Ecclesiae possit esse Episcopus; quemadmodum de illo contingit, qui oneri Pontificali renunciat, non honori*; & c. *Post translationem* de Renunciat. *praesertim si locum tantum, & non ordinem*

nem resignavit ... *si veritate subnititur, quod dictus I. loco tantummodo cesserit memorato, & non ordini, vel etiam dignitati*: ubi licet advertere, locum sumi pro *onere*; & dignitatem pro *honore*, & *ordine*. Quare falsa est Glossa eo loco, dum habet: *ordini, idest ordinis executioni. Sed quid si renunciasset ordini? adhuc potest reassumi de licentia Papae. Nunquid reconsecrabitur? non; quia characterem retinuit* 1. *q.* 1. *Quod quidam*; quo loco illud Augustini refertur: *nulla ostenditur causa, cur ille, qui baptismum amittere non potest, jus dandi amittere possit*: de Ordinis potestate differentis: quoniam si *locus* sumitur pro onere, & onus est *ordinis* executio: igitur cum Pontifex ait; *I. loco tantummodo* cessisse, *& non ordini*; nequit ordo interpretari pro ordinis executione; sed pro dignitate, ac potestate ordinis. Inde namque recte sequitur altera illa inquisitio: *sed quid si renunciasset ordini?* idest *potestati*: recteque respondet; non iterum consecrandum fuisse ob *characterem* retentum; quo probe convenit cum illis Juris, Canonumque peritis Cap. il. n. 40. & 41. relatis.

XXX. Opponent sane, Alexandrum loco commemorato *suspensionem* tantum irrogare suscipienti scienter, non autem *depositionem*; dum *executionem officii* non habiturum edixit: cum suscipiente vero non scienter posse Pontificem dispensare judicavit: ideoque videri eum pro rite, ac vere ordinato ipsum habuisse; consecratori autem ordinis potestatem attribuisse. Sed quantum ad ordinatum inscienter, error communis cum titulo, ut non semel edocui, jus, potestatemque dare conceditur; quantum autem ad ordinatum scienter, liquet ibi Pontificem quodammodo dubitanter loqui, quum ait: *distinguendum putamus in secundo casu*: postquam distinxerat: *utrum renunciaverit loco tantum; an loco simul, & dignitati*. Deinde quaerendum etiam esset; cur executionem officii non abstulit iis, qui *minores* Ordines suscepissent; sed iis dumtaxat, qui *majores*? quia, inquit, minores Ordines vel a Presbyteris conferri posse dicuntur; non item majores: porro ille, qui *Episcopatus* officium dimisit, illud Presbyteri dimisisse non constat. Utique; sed illud tamen constat, Gelasium I. Epist. 9. n. 6. de *Presbyteris* scripsisse: *nec sibi meminerint ulla ratione concedi, sine summo Pontifice Subdiaconum, aut Acolythum jus habere faciendi*: igitur ille Presbyter, qui hos Ordines *minores* sine Pontificis permissu dedisset; *illicite* non minus,

nus, ac *majores* contulisset; ideoque pari poena multandus fuisset. De qua re tamen malim viderint alii, atque disquirant.

XXXI. Similiter Papa *Sylvester II.* anno 999. Odiloni Abbati de ordinibus Ecclesiasticis ab *Episcopo*, qui dignitate abdicata factus fuerat Monachus, consulenti respondit: *postquam Divino amore ductus honoribus, & officiis renunciavit secularibus, non sibi licuit eadem exercere negotia, quae prius fecerat in communi vita*: tamen quia *quod fecit, obedienter, & simpliciter coepiscoporum licentia, & sui Abbatis exercuit;* Pontifex indulsit, ut ordinati *benedicti sint, & proprio fungantur gradu nostra licentia, & benedictione .... & ipse jam dictus Episcopus posthac similia non praesumat*: ut apud Mabillonium est lib. 51. Annal. Benedict. n. 104., qui & lib. 53. n. 67. refert Epistolam *Benedicti VIII.* Pape Willelmo S. Benigni Divionen. Abbati datam, qua *Benigno Episcopo* illius Monasterii iam facto Monacho tribuit *potestatem ordinandi quicquid juste postulatus fuerit in Sancta Ecclesia ordinare, verumtamen jubente Abbate*: igitur si Pontifex *potestatem* tribuit Episcopo, qui dignitatem abdicaverat; illam Episcopus non retinuerat, habebatque. Certum enim est, eum, qui *Regno* nuncium remittit, regnandi quoque *potestatem* dimittere; & si abdicato Regno, quicquam attentaverit, egeritque ad regimen illius spectans; irritum, invalidum, ac nullius valoris judicabitur. Praeterea aeque spoliatus asseritur, & est, tam qui se ipse spoliat, quam qui juste spoliatur ab alio: at, ut ostensum est, qui deponitur, & exauctoratur jure ab Ecclesia, nullam ordinandi *potestatem* retinet: igitur & qui se ipse deponit, & axauctorat. Hactenus de sacris pravorum *ordinationibus*; nunc aliis argumentis adversariorum occurrendum est.

CAPUT XI.

Argumenta ex SS. Patribus, & Conciliis ducta diluuntur.

I. OBjiciunt 1. In Romano Concilio, vel judicio anno 313. *Donatistas Schismaticos* a Melchiade Papa, aliisque Episcopis condemnatos quidem fuisse, sed tamen pro Episcopis habitos, ac receptos teste S. Augustino Epist. 43. al. 162. n. 16., nec non Epist. 50. al. 161., & Epist.

& Epist. 185. al. 47. cum Optato Milevitano lib. 1. contra Parmen. igitur ratae sunt Schismaticorum ordinationes.

Respondetur primum Donatistas illos ante Schisma jam a Catholicis Episcopis ordinatos fuisse; propterea cum ad Ecclesiam sunt regressi, nova non eguerunt ordinatione. Deinde falsum est, id temporis Donatistas extitisse *Schismaticos*, & ab Ecclesia disjunctos; cum solum tumultuantes essent, & cum Caeciliano, ejusque sociis diffidentes; ideoque nondum exauctorati, ac dignitate spoliati erant: nam S. Augustinus lib. 1. contra Parmen. cap. 11. nos docet; eos tum *se a Catholica praecidisse*, cum coram Constantino Imp. tertium victi sunt anno 316., quo tempore *Schismatici* vere dici caeperunt Donatiani. Et sane idem Augustinus eadem Epist. 43. al. 162. scribit: *ubi septuaginta Episcopi, sicut de Felice Aptungitano constitit, absentes, & innocentes Collegas tam insana temeritate damnarunt*: sub de *Caecilianum*, & *Felicem* in Carthagin. Concilio anno 311., & paulo post: *B. Melchiadis ultima est prolata sententia, quam innocens... qua neque Collegas, in quibus nihil constiterat, de Collegio suo ausus est removere; & Donato solo* ... culpato &c., & iterum Caecilianus *relicta Ecclesia intret in privatam domum non Collegarum discutiendus examine, sed factionis cuneo, & odiis muliebribus trucidandus?.. neque enim de Presbyteris, aut Diaconis... sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Collegarum judicio praesertim Apostolicarum Ecclesiarum caussam suam integram reservare*: si autem Donatistae erant Caeciliani, Felicis, Melchiadis, & aliorum Catholicorum Episcoporum *Collegae*; igitur nondum extra Ecclesiam erant, nec *Schismatici*, sed potius Parasynagogae. Hinc anno 316. Constantinus Imp. ad Africam duos legavit *Episcopos Eunomium, & Olympium: venerunt, & apud Carthaginem fuerunt per dies quadraginta; ut pronunciarent, ubi esset Catholica*: inquit Optatus lib. 1.; si palam fuisset, Donatistas vere Schismaticos fuisse, non adeo de Catholica inquirendum erat. At, inquient, Augustinus Epist. 185. n. 7. ait, judices Romanos *damnato uno Donato* Schismatis Autore, *caeteros correctos, etiamsi extra Ecclesiam ordinati essent, in suis ordinibus suscipiendos esse*. Verum aut ille loquitur in hypothesi; aut late sumit *extra Ecclesiam* esse.

II. Objiciunt 2. Canonem 8. Concilii Nicaeni I., qui de Ca-

tharis, seu *Novatianis* Clericis anno 325. statuit: *si aliquando venerint ad Catholicam Ecclesiam, placuit, ut impositionem manus accipientes sic in Clero permaneant*: quique tametsi clarus, & apertus videatur; non parum tamen difficultatis habet, ex eo quod alii vocem a Concilio usurpatam χειροθετουμένους ordinationem, alii vero manus impositionem transtulerunt: & cum ordinatio sacra fiat per manus impositionem, ideoque manus impositionis vocabulo veniat interdum ordinatio, hinc orta est dubitatio; an vox illa χειροθετουμένους, quae Latinis est *manibus positis*, vel impositis, ut vertit Gentianus Hervetus; sit accipienda pro ordinatione, an vero pro reconciliatione: siquidem in Ecclesia *manus impositio* latius evagatur, quam *ordinatio*. Sane vetustissimi interpretes, & prope tempora Nicenae Synodi scribentes *ordinationem* dixerunt Rufinus Hist. lib. 10. cap. 6., Theophilus Alexandr. Episcopus Epist. ad Ammonem, Theilo, & Tharistus CP. in versione Canonum Nicaenorum anno 419. Carthagin. VI. Concilio exhibita; quos secuti sunt Martinus Bracarensis in sua Canonum Collectione, Isidorus Mercator, Gratianus c. *si qui* 1. q. 1., Joseph Egyptius in Arabica paraphrasi, Longolius in versione VII. Synodi, & Balforeus in traslatione Historiae Concilii Nicaeni Gelasii Ciziceni. Et plane *Theophili* autoritas tanti fuit apud Ivenin in Comment. de Sacramentis, ut eum de *Laicis* Catharorum, non de *Clericis* locutum affirmaverit, magis ut difficultatem evitaret, quam ut veritati studeret: cum Theophilus de illis sermocinetur Catharis, de quibus agit Canon 8. Nicaenus; hic autem aperte de Catharorum *Clericis* decrevit.

III. Porro & Theophilus, & Rufinus, & Theilo, Tharistusque ea vixerunt aetate, qua adhuc plures extabant, qui Nicaeno Concilio interfuerunt; & ex quibus ipsi facile poterant memorati Canonis explicationem rescire; nec non & morem advertere Ecclesiarum tum Graecae, tum Latinae recipiendorum *Catharorum*, qui id temporis ad Catholicam Ecclesiam convertebantur. Ad haec accedit id, quod dictum est Cap. V. n. 2. & 3., *Novatianum* Catharorum patrem nullum fuisse Episcopum; ideoque & nullas ordinationes ab eo factas; & nullum verum in ejus secta ordinem extitisse; nisi aliquis ex Catholicis Episcopis ad eam transfugerit: Quapropter proclive foret credere, & eos, qui Canonis verbum *manus impositionem* transtulerunt, nihil aliud intel-

intellexisse, quam *ordinationem* sacram. Nihilominus tamen cum videam Nicaenos Patres semper, cum de *ordinatione* verba faciunt, vocem χειροτονίαν adhibere, uti can. 4. 8. 15. 16. & 19., probabile fit etiam, ac verisimile, ut hoc loco Canonis 8., dum χειροθεσίαν dicunt, non ordinationem, sed manus impositionem reconciliationis ergo significare voluerint: alioquin uti potuissent eo vocabulo χειροτονῖσθωσαν, quo can. 19. de *Paullianis* differentes ipsi sunt usi. Quod si ita factum est:

IV. Respondeo ad id, quod objectum fuit, *Novatianos* meros fuisse *Schismaticos*; ut autem antiquorum plurimi teste Magno Basilio *Baptisma* Haereticorum nullum esse dictabant, illud vero Schismaticorum admittebant; ita Schismaticorum *ordinationes* approbabant, minime vero illas Haereticorum: hinc est, veterem *Constitutionum* Apostolicarum, & *Canonum* Apostolorum Autorem Graecum *Haereticorum* tantum ordinationes improbare, non illas *Schismaticorum*. Et quidem Constantinus M. anno 326 legem 2. Cod. Theodos. de Haereticis tulit, qua *Novatianis* solis suas reliquit Ecclesias, & coemeteria rationem reddens: *Novatianos non comperimus praedamnatos; ut iis, quae petiverunt, minime largienda crederemus*: non praedamnatos dixit, id est non adeo, multumque prae caeteris damnatos; ut & can. 13. Concilii Carthagin. sub Grato anno 348. habetur: *quod in Laicis reprehenditur, id multo magis in Clericis oportet praedamnari*. Nam & Nicephorus Callisti lib. 9. cap. 42. narrat ad ann. 359., cum adhuc Macedonius Constantinopolitanum Episcopatum usurparet; *Novatianos* ob vocem ὁμοούσιον cum Catholicis probe convenisse, inquiens: *pacem namque inter se agebant; conveniebant, orationesque, & alia communicabant; nullo ab Arianis, qui Ecclesias omnes occupaverant, Catholicis relicto Templo. Ita consuetudinis assiduitate, & rerum adversarum aequabilitate, frustra illi esse, si inter se dissiderent, existimantes ad mutuam communionem erant propensi. Et perfecta res fuisset, nisi multitudinis alacritatem parva quaedam invidia intercedens impedivisset: multis morem vetustum retinendum, atque communionem imperfectam aversandam esse dicentibus*. Et Socrates lib. 7. cap. 9. scribit: *Anastasium deinde excepit Innocentius* (Papa) *qui quidem primus Novatianos Romae degentes persequi coepit; multasque eis Ecclesias ademit*: cap. vero 11. *etenim ad id usque temporis Novatia-*

ni Romae plurimum floruerant; cum multas ibi Ecclesias possiderent; & maximam populi multitudinem in eis colligerent. Theodosius item junior Imp. l. 65. de Haereticis Cod. Theodos. omnibus Haereticis severe multatis adjecit: *quoniam non omnes eadem austeritate plectendi sunt... Novatianis autem, & Sabbatianis omnis innovationis adimatur licentia, si quam tentaverint*: erant autem *Sabbatiani* Novatianorum germen, quibus cum mitissime, ut liquet, actum fuit, idque anno 428. Quocirca & S. Petrus Damiani Ospusc. 6. cap. 22. de ipsis *Novatianis*, quos large *haereticos* appellat ex Epist. 22. Innocentii I. ait: *si ergo & hi, qui jam ab his sunt haereticis ordinati, nequaquam suo sunt honore privandi ob id scilicet; quia eorum consecrationes in fide non titubant ... At contra Ariani &c.* Cum itaque Schismatici Ecclesiae membra censeantur; igitur & Ecclesiae Ministri tolerari possunt.

V. Objiciunt 3., S. Athanasium non solum docuisse *Haereticos* cum suis ordinibus ab Ecclesia recipi posse; sed etiam *Synodum* ob eam caussam anno 362. *Alexandriae* celebrasse, in qua id erga Arianos Praesules, solis haereseos Ducibus exceptis, firmandum curavit; cui decreto postmodum omnes Catholici Romano etiam Pontifice Liberio probante, obsecuti sunt, solo Lucifero Calaritano Episcopo cum paucis repugnante; ut ex ipsius Athanasii ad Rufinianum Epistola, aliisque manifeste constat: ergo ordinationes *Haereticorum* ratae sunt habitae semper ab Ecclesia.

Respondetur, primum ibi de *ordinatis* recipiendis agi, non de eorum *ordinationibus*: deinde falsum est illos, qui recepti sunt, fuisse haereticos, & Arianos; de qua re legenda est ipsa S. Athanasii Epistola, & S. Hieronymus in Dial. con. Lucifer; S. igitur Athanasius ita ad Rufinianum scribit: *Interrogasti de iis, qui vi quidem tracti sunt, at infidelitate minime corrupti: & voluisti me ea scribere, quae de ipsis in Synodis, & ubique visa sunt... & placuit hoc, quod hic, & ubique; ut lapsis, qui impietatis duces fuerunt, venia quidem detur poenitentibus, ac resipiscentibus; locus autem Cleri non detur: eos autem, qui impietatis autores non fuerunt; sed vi, & necessitate tracti sunt, visum est consequi veniam; habere autem etiam locum in Clero: maxime quia probabilem defensionem attulerunt; & visum est hoc dispensatione quadam*

dam factum esse: affirmant enim; se non fuisse ad impietatem traductos, sed ne quidam a pietate longe alienissimi Ecclesias corrumperent; maluisse vi cedere, & onus ferre, quam populos perire ... qui ergo poenitentiam agunt, aperte, ac nominatim anathematizent Eudoxii, & Euzoi improbam fidem: isti enim Christum blasphemantes eum creaturam esse dixerunt, & Arianae sectae Duces fuerunt. S. vero Hieronymus in Dialogo adversus Lucifer. inquit: *in Alexandrina postea Synodo constitutum est; ut exceptis Autoribus haereseos, quos error excusare non poterat; poenitentes Ecclesiae sociarentur: non quod Episcopi possint esse, qui haeretici fuerant; sed quod constaret, eos, qui reciperentur, haereticos non fuisse.* Non igitur ibi actum est de haereticis Arianis, sed de lapsis in *simulationem* Arianorum apud Ariminum anno 359., ubi etiamsi in haeresim Arianam illi cecidissent, non propterea cum reciperentur ab Ecclesia, debuissent iterum ordinari; eo quod in Ecclesia jam, & a Catholicis ordinati fuissent ante lapsum, per quem *potestas*, non character labefactatur.

VI. Objiciunt 4., Concilium Toletanum I. anno 400. congretum Symphosium, Dictinium, & Anterium Episcopos ejurata *Priscilliani* haeresi, quam profitebantur, in sedes suas recepisse ex Actis Concilii; idque non improbasse Innocentium I. Epist. 23. ad Episcopos Synodi Toletanae: ergo *Haereticorum* ordinationes, cum probentur ab Ecclesia, ratae sint oportet.

Respondetur Concilium decrevisse recipiendos quidem illos in Episcopatum, sed non illorum ordinationes: quis enim ignorat, *Priscillianistas*, & *Manichaeos* inter se mutuo ita foedere connexos, ut solis fuerint nominibus discreti teste S. Augustino haer 70., & Leone Magno Epistola 93. ad Turibium Episcopum. Porro Manichaei Christianorum *Baptisma* execrabantur ex eodem Augustino haer. 46., qui & haer. 86. negat Machinaeos solere baptizare suos. Item *Machinaeum*, sive Manetem constat neque ex Christianis fuisse, neque Christianis unquam adhaesisse, sed Christi Simiam agere tentasse: se Paracletum, se Apostolum jactando duodecim constituisse discipulos, quos & Magistros nominare solebant; ut alia deliria mittam. Cum igitur nullae fuerint apud ipsos Ecclesiasticae *ordinationes* utpote ab illis, qui nullam ordinandi potestatem haberent, celebratae: aut illi Episcopi a Toletano Concilio I. suscepti, ante quam haeresi inficerentur,

ordinati fuerant in Ecclesia a Catholico Antistite; uti de Symphosio videtur; aut iterata ordinatione sunt suscepti.

§. *Ex S. Augustino*.

VII. OBjiciunt 5., S. Augustinus lib. 2. contra Parmen. cap. 13. de Donatistis perhibet: *si quando ex ipsa parte venientes etiam Praepositi pro bono pacis correcto Schismatis errore suscepti sunt; & si visum est opus esse, ut eadem officia gererent, quae gerebant; non sunt rursus ordinati: sed sicut Baptismus in eis, ita ordinatio mansit integra ... & cum expedire hoc judicatur Ecclesiae, ut ... honores suos non administrent; non eis tamen ordinationis Sacramenta detrahuntur; sed manent super eos*: idque factum a principio Schismatis usque ad sua tempora testatur ipsemet lib. de gestis coram Emerito; ubi commemorat Catholicorum ad Marcellinum Epistolam, quae & lecta fuit anno 411. in magna Carthagin. Collatione 1. n. 16., & qua Catholici pro bono pacis proposuerunt, ut sicubi duo essent Episcopi alter *Catholicus*, & alter *Donatista*, is ad unitatem Ecclesiae reversus uti socius in eadem sede manere sineretur *sicuti peregrino Episcopo juxta considente Collega; nec novum aliquid fiet: Nam hoc ab hujus separationis exordio in eis, qui damnato nefariae discissionis errore, unitatis dulcedinem vel sero sapuerunt, Catholica dilectio custodivit*. Et quamquam id explicari potest de iis, qui in Ecclesia fuerant ordinati, indeque ad Schisma prolapsi; ut idem Augustinus habet lib. 1. de Baptismo cap. 1. *sicut redeuntes, qui prius quam recederent, baptizati sunt, non baptizantur: ita redeuntes, qui priusquam recederent, ordinati sunt, non utique rursus ordinantur; sed aut administrant, quae administrabant; si hoc Ecclesiae utilitas postulat; aut si non administrant, Sacramentum ordinationis suae tamen gerunt*: & ut exponit Gratianus ad c. *Quod quidam* 1. q. 1., vel ut alii apud Magistrum Senten. 4. d. 25. de Haereticis occultis, & nondum ab Ecclesia damnatis: nihilo secius tamen quia alibi clare, & manifeste tradit Sacramenta a Donatistis etiam extra Ecclesiam constitutis ministrata esse vera, & ab Ecclesia recepi, & admitti: idcirco respondetur, *Donatistas* simillimos fuisse *Novatianensibus* teste S. Epiphanio haer. 70., ideoque de illis idipsum erit dicendum,

dum, quod n. 4. de istis dixi; id unum ab Ecclesia permissum fuisse & istis, & illis, aliisque *Schismaticis*, qui merum, simplexque Schisma sint sequuti, oeconomiae caussa, quo nimirum eos ad unitatem Ecclesiae facilius alliceret; ut nec penitus damnaret praeterquam Schismatis autores; nec anathemati subjiceret; nec dignitate, aut potestate nudaret: praesertim eo magis etiam quod meri *Schismatici* ad *Ecclesiam* pertinere dicantur, & ad fidelium coetum; etsi non ad fidelium, sive *Sanctorum communionem*: ideoque cum persistent esse *Ministri* Ecclesiae; rite, ac *valide* ordinare, & Sacramenta Ecclesiae ministrare censeri possunt; quamvis non *licite* id praestare noscantur. Et licet Augustinus plerumque Donatistas *Haereticorum* nomine soleat notare; id nominis late sumit, ac minus proprie pro *Schismate* inveterato, quam haeresim appellare consuevit: cum Epist. 93. al. 48. ad Vincentium Rogat. de illis dicat: *nobiscum autem estis in baptismo, in Symbolo, in caeteris Dominicis Sacramentis:* quod si in Symbolo; ergo in fide, quae est Catholicae Ecclesiae fundamentum. Et cum eos *extra Ecclesiam* esse conscribit; notum est, quam multifarie dicatur Ecclesia; videlicet extra communionem, non extra congregationem fidelium intellexisse eum dicendum est: sic & cum dixit: *extra Catholicam Ecclesiam non est locus veri sacrificii* ex c. *Extra* 1. q. 1. Non inde tamen, quia de *Schismaticis* blande statuit Ecclesia, ita de *Haereticis* etiam, aliisque *criminosis* statuisse credendum est, ac judicandum.

VIII. Objiciunt 6. etiam S. Augustinum loco proxime indicato, ubi ait: *nulla ostenditur caussa, cur ille, qui ipsum baptismum amittere non potest, jus dandi amittere possit: utrumque enim Sacramentum est, & quadam consecratione utrumque homini datur; illud, cum baptizatur; istud cum ordinatur: ideoque in Catholica utrumque iterari non licet ... sicut autem habent in baptismo, quod per eos dari possit; sic in ordinatione jus dandi ... Ipsi explicent, quomodo Sacramentum baptizati non possit amitti, & Sacramentum ordinati possit amitti: quoniam dicunt: recedens ab Ecclesia baptismum non amittit, jus dandi tamen amittit. Si enim utrumque Sacramentum est, quod nemo dubitat; cur illud non amittitur, & illud amittitur? neutri Sacramento iniuria facienda est:* ergo si jus ordinandi non amittitur ab his, qui recedunt ab Ecclesia, teste S. Augustino; ordinationes nedum Schismaticorum,

sed

ſed etiam Haereticorum, & Apoſtatarum ratae, & validae dici debent.

Reſpondetur primum, ibi Auguſtinum loqui de *characteribus* Baptiſmi, & ordinationis; ut monuit & Jo: Scotus in 4. d. 6. q. 9. §. ad Quaeſtionem, & Autor Gloſſae in c. *Poſt translationem* tit. de Renunciat. illis verbis: *ſed quid ſi renunciaſſet ordini* (Epiſcopus?) *adhuc poteſt reaſſumi de licentia Papae. Numquid reconſecrabitur? Non; quia characterem retinuit* 1. q. *Quod quidam*: quo loco afferuntur illa Auguſtini verba: *nulla oſtenditur cauſſa, cur ille &c.*, ſi quidem *ſigna cum ad res divinas pertinent, Sacramenta appellantur*: inquit idem Auguſtinus Epiſt. 138. al. 5. ad Marcellinum: ſive *character* internus, & indelebilis intelligatur, ſive externus, & actio ea, qua Sacramenta Baptiſmi, & Ordinis conferuntur, *baptizatio* nimirum, & *ordinatio*, quae proprie Sacramenta ſunt, & appellantur; cum in confeſſo ſit, neque *characterem* internum deleri poſſe; neque externum, ſive actionem Sacramentalem amitti; non quod actio, non tranſeat; ſed permanet, quod per ipſam factum eſt; nequitque, quod ſemel factum eſt, fieri, quin factum fuerit. Deinde S. Auguſtinus *Donatiſtas* urget, & refellit per inverſionem, ſeu, ut ajunt, ad *hominem*; cum ſubdat: *cur Felicianus, quem cum Maximiniano trecentidecem damnaverunt; qui & diu foris in ſacrilegio, ſicut ipſi in Concilio ſuo pronunciaverunt, Schiſmaticus fuit; non ſolum ipſum baptiſmum, ſed etiam jus dandi baptiſmi non amiſit? in honore quippe ſuo, ſicut exierat, ita receptus eſt cum his omnibus, quos ipſe foris poſitus baptizavit, nullo eorum rebaptizato*: erat enim Felicianus Donatiſtarum Epiſcopus Muſtitanus in Numidia.

IX. Quod autem *jus dandi Baptiſmi* in ordinatis non amittatur, ut ait Auguſtinus, evenit ex eo quod *ordinatis* multiplex jus ineſt baptizandi; *ordinarium ordinate*, ſeu ex dignitate, quod eſt Epiſcoporum in primis, & Presbyterorum; *ordinarium inordinate*, ſeu ex inſtitutione, quod omnibus Chriſtianis conceſſum eſt; & *extraordinarium*, quod etiam Infidelibus, Apoſtatis, omnibuſque extra Eccleſiam militantibus permittitur. Fidelibus enim quibuſcunque *Chriſtianis* ſaltem maribus datam fuiſſe a Chriſto baptizandi poteſtatem, lucet ex Joannis 3. & 4. cap., ubi legimus, Chriſti *diſcipulos* baptizaſſe, cum adhuc Jo: Baptiſta inter vivos eſſet, baptizaretque; ideoque cum adhuc *Laici* eſſent; ſi-

qui-

quidem *Sacerdotes* non sunt illi constituti, ordinatique nisi in Coena, & pridie quam Christus pateretur; & ante etiam institutionem 12. *Apostolorum*, & 72. *Discipulorum* ex 6. & 10. cap. Lucae. Quo facto nihilominus ordo exegit, ut prior, potiusque hic, quam ille baptizet, habita personae, ac dignitatis ratione, scilicet ut Clericus potius, quam Laicus; e Clero Presbyter Episcopo, Diaconus Presbytero, aliique inferiores Ordines superioribus loco cedant; e Laicis vero mas praestat foeminae; & caeteri quique juxta propriam uniuscujusque dignitatem: postmodum ob magnam Sacramenti necessitatem visum est Ecclesiae, etiam *Infidelibus*, iisque omnibus, qui extra Ecclesiam degunt, jus baptizandi permittere. Quapropter amisso baptizandi jure ordinario ordinate, remanet adhuc jus ordinarium inordinate, vel absolute; ut in exauctoratis, & poenitentiae addictis Antistitibus: quemadmodum amisso quoque hoc altero, restat semper jus extraordinarium, ac delegatum; ut in transfugis, & Apostatis, similibusque: jus enim primum, sive ordinarium amitti colligas ex can. 12. Concilii Aurelianen. I. anno 511. congregati, qui habet: *si Diaconus, aut Presbyter pro reatu suo se ab Altaris communione sub poenitentis professione submoverit: sic quoque si alii defuerint; & certa caussa necessitatis exoritur, poscentem baptismum liceat baptizare*: & can. 15. Concilii Vermerien. anno 753. coacti: *Presbyter degradatus certa necessitate cogente pro periculo mortis, si alius non adest, potest infirmum baptizare*: ergo citra necessitatem non potest. Caeterum recedentes ab Ecclesia ut *Sacramentum ordinati* non amittunt, ita non amittere *jus dandi baptismum*; perinde atque vel idem sit, vel necessario connexa simul: aut confundenda sunt jura, ut pro ordinario, ordinatoque jus extraordinarium dicendum sit non deperdi: aut asserendum, uti Doctores ajunt ad xxx. Propositionem *de doctrina Augustini* ab Alexandro VIII. proscriptam: quandoquidem jus baptizandi *extraordinarium* nullo modo est cum sacra ordinatione connexum. Profecto & *Apologista* S. Gregorii VII., quem adduxi n. 31. Cap. VII., & Urbanus II. Cap. IX. n. 7. relatus S. Augustini pronunciata sunt de iis interpretati, qui sunt *intra* Ecclesiam, & non *extra*; de unoque *Baptismo*, non de aliis Sacramentis esse locutum; aut de illo solo esse interpretandum.

X. Objiciunt 7., In Ephesino Concilio I. anno 431. Act. 7. sanci-

sancitum est de *Messalianis* haereticis, qui & *Euchaitae* dicuntur; *sive Clerici, sive Laici sint, conveniantur: & si quidem anathematizaverint juxta ea ... si Clerici fuerint, maneant Clerici: si Laici; ad communionem admittantur*: ergo recipiuntur Haeretici ab Ecclesia ordinatione minime iterata; & consequenter eorum ordinationes ratae judicantur, & sunt.

Respondetur, ex Concilio haberi dumtaxat aperte, *Messalianorum* Clericos admissos, receptosque fuisse ab Ecclesia; de repetita vero eorum ordinatione propterea sileri, quod ea genus hoc haereticorum consequeretur. Quis enim est, qui rerum Ecclesiasticarum aliqua cognitione perfusus credat, illorum haereticorum Clericos sine iterata ordinatione fuisse susceptos ab Ecclesia Catholica; quando constat Euchaitas *Baptismi* necessitatem inficias ivisse; *nihilque eum omnino prodesse, sed solas preces ardentes Doemonem in animis habitantem expellere* docuisse ex Epiphanio haer. 80, & Theodoreto lib. 4. cap. 10.? igitur si baptismi Sacramentum exsuflabant, illud nequaquam accipiebant. Quod si baptizati non erant, igitur nec ordinati juxta ea, quae dicta sunt Cap. III. n. 4. At, inquient, nulla a Synodo iterandae ordinationis mentio facta est. Ita sane; sed nec ibi memoratur aut *manus impositio*, aut *Chrisma*, quibus Clerici similium sectarum, nec non & Laici suscipiebantur, cum ad Ecclesiam ex haeresi convertebantur; id autem ideo, quod notum erat illud fieri debere; ut alias exemplis est ostensum.

XI. Objiciunt 8., S. Leo Magnus Epist. 1. al. 87. n. 6. ad Mauritaniae Provinciae Episcopos Donatum Salicinen. Episcopum cum sua plebe ex *Novatiano* Schismate ad Catholicam fidem conversum, uti & Maximum *Donatistam* ab Episcopali dignitate non repulit: & Epist. 6. al. 86. ad Aquilejensem Antistitem, nec non Epist. 7. al. 85. ad Septimium Altini Episcopum, atque Epist. 14. al. 3. ad Januarium Aquilejen. itidem Episcopum increpat, damnatque quosdam Presbyteros, Diaconos, ac diversi generis Clericos, quos *Pelagiana, sive Coelestiana haeresis habuit implicatos, ita in Veneta Provincia ad communionem Catholicam pervenisse, ut nulla ab eis damnatio proprii exigeretur erroris... & usurpasse, ut relictis Ecclesiis, in quibus Clericatum aut acceperant, aut receperant, instabilitatem suam per diversa circumferant*: nec tamen ab Ordinibus susceptis expellit; sed

ſed damnato haereſis errore praecepit circa eos *cuſtodiri, ut in magno habeant beneficio, ſi adempta omni ſpe promotionis, in quo inveniuntur ordine, ſtabilitate perpetua maneant*: ergo ſecundum M. Leonem ordinationes Haereticorum validae ſunt, & verae.

Reſpondetur primum, eam Epiſtolam 1. ad Afros datam variis fuiſſe amplificatam aſſumentis, ut oſtendit Queſnellus in notis, & ex eo Pagius ann. 456. n. 11., deinde diſponit de *Novatiano*, & *Donatiſta* Epiſcopis *Schiſmaticis*, non haereticis, de quibus paulo ante dictum eſt n. 4. & 7., nam Leo ibi inquit: *ſi Donatiſta jam non eſt a ſpiritu Schiſmaticae pravitatis alienus*. Quantum autem ad Epiſtolas de *Pelagianis*, *Coeleſtianiſve* tractantes ajo, eas agere de Presbyteris, aliiſque Clericis, qui jam a Catholicis fuerant Epiſcopis ordinati, mox in haereſis errorem inciderant; vel ſi impliciti dum ordinarentur; id ignorabatur; & veluti occulti haeretici ſunt reputandi. Refertur ea Leonis Epiſtola 3. ad Januarium Aquilejen. a Gratiano c. *ſi quis haereticae*, & c. *Omnis cujuslibet* 1. q. 1., nec non c. *ſaluberrimum* 1. q. 7., quorum c. *Omnis cujuslibet* ita interpretatur; explicaturque S. Pontifex, ut jam aſſerui his verbis: *Omnis cujuslibet ordinis Clericus, qui Catholicam deſerens unitatem haereticae, vel Schiſmaticae conjunctionis contagione ſe maculaverit &c.*, eſtque titulus Epiſtolae. Poſtea S. Leo ſcribit, *Presbyteros*, & *Diaconos*, alioſque *Clericos* Provinciae Venetae haereſis fuligine tinctos fuiſſe, non *Epiſcopos*, quorum eſt ordinationes facere; nec carpit S. Pontifex eorum ordinationes, ſed eorum receptiones. Praeterquamquod Epiſtolam 14. ad *Januarium* ſpuriam eſſe contendunt Antelmius, & Pagius ad ann. 447. n. 7. & ſeq contra Queſnellum, qui illam ad *Septimium* ſuppoſititiam exiſtimavit. Nec diverſimode dicendum eſt ad alias ejuſdem Leonis PP. Epiſtolas 24. 27. & 75. de *Eutychianis*. Ad autoritatem, & Epiſtolam *Anaſtaſii PP. II.* reſponſum eſt jam Cap. x. n. 22. & ſeqq.

XII. Objiciunt 9. illa S. Gregorii Magni verba Epiſt. 32. lib. 2. ad Joannem Ravennae Epiſcopum: *illud autem, quod dicitis, ut is, qui ordinatus eſt, iterum ordinetur; valde ridiculum eſt... ſicut enim baptizatus ſemel iterum baptizari non debet: ita qui conſecratus eſt ſemel, in eodem iterum ordine non debet conſecrari. Sed ſi quis forſitan cum levi culpa ad Sacerdotium venit, pro culpa poenitentia indici debet; & tamen ordo ſervari*: ergo ab Haere-

Haereticis ordinati, cum ad Ecclesiam accedunt, non sunt iterum ordinandi, quemadmodum non sunt iterum baptizandi, ac proinde Haereticorum, similiumque ordinationes sunt validae.

Respondetur primum, Pontificem non loqui de *Haereticis*, seu de *Schismaticis* trium Capitulorum, ut perperam existimavit Lupus Dissert. 2. Prooem. de *Simoniae crimine* cap. 16., sed de illis, qui in Ecclesia rite ordinati, levique culpa irretiti ad alios Ordines avent promoveri; vel in minoribus constituti, cum leviter deliquerint, tamen ad majores ascendere gradus peroptant: quamobrem jubet S. Pontifex, ut pro culpa poenitentia injungatur, sed Ordo non iteretur; quod in confesso est apud omnes Catholicos: sic & S. Augustinus de bono conjugali cap. 24. n. 32. scripsit: *& si aliqua culpa quisquam ab officio removeatur; Sacramento Domini semel imposito non carebit, quamvis ad judicium permanente*: nimirum Ordinis *Charactere*, qui iterari non potest: nam olim lapsi deponebantur; nec tam facile ad alios admittebantur Ordines. Deinde si verba fecisset Gregorius de *Schismaticis*, de istis dictum est Cap. IX., recte ipsorum ordinationes admissas ab Ecclesia fuisse; non item illas *Haereticorum*: nec quia isti baptizant *valide*; *valide* quoque ordinent, necesse est; cum illud sit opus necessitatis, istud vero dignitatis: quare certum est, ridiculum esse, eum, qui vere, & *valide* ordinatus est, iterum ordinari; sed non qui falso, & invalide, ut ab Haereticis, Apostatis &c.

XIII. Objiciunt 10. alia ejusdem Gregorii Magni verba ex Epist. 61. lib. 9. ad Iberiae Episcopos, quibus mandat circa *Nestorianos*; ut *Nestorium cum omnibus sequacibus suis, & reliquas haereses anathematizent*; quando ad Ecclesiam revertuntur: additque: *venerandasque Synodos, quas universalis Ecclesia recipit, se recipere, ac venerari promittant; & absque ulla dubitatione sanctitas vestra servatis eis propriis ordinibus in suo coetu recipiat: ut dum ... per mansuetudinem nullam eis contrarietatem, vel difficultatem de propriis suis ordinibus facitis, eos ab antiqui hostis ore rapiatis*: ergo Gregorio M. sententia stetit, Haereticorum Clericos in suis ordinibus recipiendos sine repetita ordinatione; igitur &c.

Respondetur, ut supra n. 10. de Messalianis, Pontificem loqui de *ordinibus* Nestorianis servandis dignitate scilicet, ac loco;

co; non de *ordinationibus* iterandis, vel non: aut de illis, qui quum in Ecclesia a Catholicis fuissent ordinati; postea in haeresim cecidissent. Cum enim Ephesina Synodus I. Act. 1. can. 2. & in Epist. ad Impp. sanxerit, non sentientes contra Nestorium *alienos esse penitus a Sacerdotio, & Clero, & gradu*, quod est omnino exauctoratos; quis credat, Nestorianos, sive ab illis ordinibus initiatos, cum ad Ecclesiam accederent, non fuisse a Catholicis Episcopis ordinandos: si totum quod Ordinis, Clerique est praeter *Characterem* illis ablatum esset; ideoque & ordinandi *potestas* ex his, quae hucusque sunt adducta? Certe canon 95. Trullanus anno 692. conditus *Nestorianos*, & *Eutychianos*, *Dioscoranosque*, nec non *Severianos* sociavit cum *Valentinianis*, *Montanistis*, atque *Manichaeis*; quos Graeci sine dubio rebaptizabant; ideoque & eorum Clericos iterum ordinabant.

XIV. Objiciunt 11. canonem 7. *Concilii Toletani VIII.* anno 653. celebrati de his, qui post assumta Ecclesiasticarum dignitatum officia ad conjugia, moresque seculi redeunt, habentem: *quomodo ergo quod in se recipit, a se rejicere poterit; cum haec a nullo altero conferri, quam a solis Pontificibus novit?... verum sicut sanctum Chrisma collatum, & Altaris honor evelli non queunt: ita quoque sanctorum decus honorum, quod his compar habetur, & socium, qualibet fuerit occasione perceptum, manebit omnibus modis inviolatum &c.*, ergo nemo potest *ordinem* sacrum amittere.

Respondetur, Concilium intelligendum esse de *Charactere* ordinis, quem nunquam a se quisquam rejicere valet, & amittere; non autem de caeteris, quae ipsum ordinem aut constituunt, aut consequuntur, uti *potestas*, & *gratia*; idque colligitur ex eo, quod *Ordo* comparatur *Chrismati*; & *Baptismo*, quorum omnia ab iis, qui susceperunt, deperdi possunt praeterquam characteres; qui soli manent inviolati. Quare idem Concilium adjecit: *Quod si quis post hoc perennis dispositionis edictum non sinceriter sacris inhaeserit cultibus; & abjiciens a se gratiam, quam accepit, relabi ad conjugia, moresque seculi attentaverit; vel eum redire constiterit: mox omni Ecclesiastici ordinis dignitate privatus vere ut Apostata a S. Ecclesiae liminibus, & societate fidelium habeatur prorsus exclusus monasterii claustris, donec advixerit, sub poenitentia retrudendus*: visum est autem 28. n. Capitis praeceden-

dentis, *Apostatas* nihil potestatis Ecclesiasticae retinere, & nihil Ordinis sacri praeter characterem; igitur apparet, quae fuerit hujus Toletani Concilii mens, atque sententia.

§. 2. *De Concilio VII.*

XV. OBjiciunt 12. Concilium VII. Oecumenicum, quod *Iconoclastarum* haeresim anno 787. condemnavit; attamen & ipsius haeresis sectarios ad Ecclesiam Catholicam revertentes, & ab illis ordinationes peractas intemerate suscepit; ad idque comprobandum plurima facta congessit, necnon SS. Patrum testimonia quamplura produxit Act. I., igitur testimonio universae Ecclesiae Haereticorum ordinationes ratae sunt, & validae habendae; est enim *Oecumenicum* Concilium universae Ecclesiae judicium.

Respondetur primum, *Iconoclastas*, etsi large, & improprie dicti sunt *haeretici*; reapse tamen, & proprie fuisse *Schismaticos*; cum, uti observat doctissimus Petavius lib. 15. Theol. Dogmat. de Incarnat. cap. 13., *Imagines* ex eorum per se genere sint, quae ἀδιάφορα nominantur; nec ad ipsam Religionis substantiam pertinent; quaeque ad salutem hominum omnino necessaria non sunt: ideoque earum cultus ad disciplinam spectat; non autem ad fidem: cumque ii, qui circa disciplinam errores, & contentiones ferunt, *Schismatici* dicantur; & qui circa fidem, *haeretici*: perspicuum est, *Iconoclastas* proprie Schismaticos fuisse, & non haereticos: propterea que jure a VII. Synodo eorum ordinationes fuisse susceptas ob ea, quae dicta sunt paullo ante n. 4. & 7. Deinde si quoque *haereticos* contendant, velintque fuisse *Iconoclastas*; ajo Concilii Patres quantum ad *Sacrarum Imaginum* cultum, pro quo coactus fuit eorum coetus, recte sensisse, ac decrevisse: sed quantum ad alia, quae quidam Antistites pro suo quisque ingenio in medium attulerunt, non multum curae impendisse, quomodo se haberent illa: totique fuerunt Act. 1. in conquirendo, num *lapsi* reparari queant; & *Haeretici* in suis honoribus admitti: an autem eorum ordinationes haberentur ratae, vel an iterandae; parum quidem examini dederunt: idque potissimum quo facilius *Iconomachi* reciperentur Tarasio Patriarcha CP. in primis adlaborante. Tandem & illud notatu dignum,

Con-

Concilium istud nonnisi sero ab universa Ecclesia vel inter *Oecumenica* receptum fuisse: nam Nicolaus I. Epist. Adoni Archiepiscopo Viennensi anno 863. data *sex* tantum memorat, admittitque *Synodos*, ut & Epist. 7. de Concilio Romae contra Photium coacto, nec non Epist. 10. ad Clerum CP. de eodem Photio n. 6., sic & Hadrianus II. Epist. 34. anno 871. Carolo Regi Francorum scripta; & Joannes VIII. Epist. 247. ad Sfentopulcrum Comitem an. 880., sic ut & Hincmarus Rhemensis Archiepiscopus Epist. 33. n. 20. contra nepotem Hincmarum Laudun. Episcopum, & Adelbertus Morinensis Episcopus in fidei professione coram eodem Hincmaro Rhemen. Archiepiscopo facta; sed & ante hos omnes Michael, atque Theophilus Impp. CP. in Epist. anno 824. ad Papam Paschalem I. edita: quinimmo in caeteris Orientalibus Ecclesiis Patriarchalibus *sex* solum *Synodos Oecumenicas* nominari consuevisse in publicis professionibus testatur Photius Patr. CP. Epistola encyclica apud Baronium ad annum 863. n. 6. & 43.

XVI. Caeterum quandoquidem in hac vii. Synodo quaesitum fuit de *Haereticorum* generatim ordinationibus; & quidam sunt, qui maximi faciendam edicunt ejus autoritatem in hac etiam Disputatione, quam sumus ingressi: praestat ex Act. 1. ea proferre, quae ibi adducta sunt; ut appareat, quam apposite, & quam discusse factum; quantique demum illa sint nobis posthac habenda. Ac primum illud constat, multa ibi lecta fuisse, quae ad rem istam minime faciebant; quae vero quaestioni conducebant; nequaquam in medium venisse: canon 67. al. 68. *Apostolorum*, qui haereticorum Ordinationes aperte profligat, non est commemoratus; adductus est autem eorumdem *canon* 53. al. 51. qui solum de iis agit, qui convertuntur a peccato: mox *Nicaenus canon* de Catharis, de quo dictum est jam n. 2. & seqq.; & *canon* 3. *Ephesinus*, qui ad quaestionem non attinebat: sanxit enim ille non de Clericis a *Nestorio* ordinatis, ut perperam Witasse judicavit; sed de Clericis a Nestorio, ejusque gregariis Sacerdotio, ac honoribus spoliatis, aut prohibitis, ut suis restituerentur sedibus, ac dignitatibus; quod egit & Coelestinus I. Epist. 7. ad Joannem Antiochenum Episcopum, & Clerum CP., legiturque etiam c. *Ait Coelestinus* & c. *Aperte* 24. q. 1., sic enim multa lecta sunt, ut vel aliqua probarentur.

P Post

Post haec lecta est *Magni Basilii* Epistola 1. ad Amphilochium c. 1. de Zoe, & Saturnino Encratitis haereticis in Episcopos a Catholicis Antistitibus susceptis; qua nihil aliud autumatur, quam eos, qui jam in Ecclesia Catholica facti sunt Episcopi, rebaptizari non posse: siquidem praemiserat, *Encratitarum* baptisma sibi non probari; sed ad Ecclesiam cum illi venirent, tutius esse eos iterum lavacro expurgandos. Alia ejusdem Basilii ad *Evaisenos* data de his tractat, qui de Galatia accersiti fuerant; quo docerent se se poenitentiam egisse, & ab Haereticis secessionem fecisse. Illa denique ejusdem ad *Occidentales* de Eustathio Sebasteno nihil evincit; cum in ea fateatur Basilius *Eustathium* a B. Hermogene Caesariensi Episcopo Catholico ordinatum fuisse: quare non est hujus nostrae Disputationis, etiamsi postea ad Haereticos transierit non semel malus Eustathius. Exinde productum est *Ephesini Concilii* decretum de Messalianis; de quo dictum est supra n. 10., productae sunt & *Cyrilli Alexandrini* literae ad Maximum, & Gennadium; quae tamen suadent quidem communicandum cum his, qui ab Nestoriana haeresi reverterentur, sed qui jam a Catholicis Episcopis sacras ordinationes acceperant. Producta tandem est *S. Athanasii* ad Rufinianum Epistola, quam paulo superius n. 5. docui nihil ad hanc pertinere quaestionem; cum in ea de *lapsis*, non de haereticis agatur.

XVII. Postmodum cum Sabbas Monachus, & Egumenus dixisset: *si placet sanctae Synodo, videamus; si ordinationes eorum, qui recepti sunt, ab Haereticis fuerint, an non. S. Synodus dixit: quaerite deinceps de ordinatione*: lectumque fuit ex Historia Rufini Presbyteri decretum *Concilii Alexandrini* de lapsis, quod refertur & in supra memorata S. Athanasii ad Rufinianum Epistola. Mox ex Socratis Historia *Sardicae in Concilio* redditas esse sedes Paullo, Athanasio, & Marcello Ancyrano; quod nihil ad rem prorsus attinebat; cum illi ab Haereticis minime ordinati fuissent, nec haeresi adhaesisse agnoscerentur. Tum *Meletii* ordinatio memoratur ab Arianis facta in Sebastenum; itidemque *Cyrilli* in Hierosolymitanum Antistitem; & tamen non repudiata asseritur. At repudiata non fuit alterutra ordinatio, quia ordinatores *Ariani* nondum fuerant ab Ecclesia ejecti, & segregati; sed mixti cum Catholicis degebant; ideoque & Ecclesiae Ministri censebantur, & erant; eorumque ordinationes ob id

ra-

ratae, ac validae habebantur: haeretici namque ante sententiam *degradationis* & ordinant, & consecrant judice Magistro Sentent. in 4. d. 25. Theodoretus autem Epist. ad Domnum Antiochenum Episcopum anno 449. scripta nos ita docet: *In magna enim Synodo, quae Nicaeae fuit congregata, una cum Orthodoxis idem decreverunt etiam illi, qui Arii partes sectabantur; & Apostolicae fidei expositioni per manus subscriptionem consenserunt. Fuerunt tamen revera hostes, nec unquam qui e vere illam oppugnare, quousque corpus Ecclesiae consciderunt: & triginta annis inter se communicarunt, atque Apostolica dogmata prosequebantur, etiam qui Arii morbo laborabant. Cum vero Antiochiae postrema habita est Synodus, quando Dei hominem magnum illum Meletium in Apostolico illo Throno constituerunt* (anno 360)... *& ex eo tempore divisio, & Schisma remansit*: & Sozomenus lib. 2. cap. 30. *omnes simul Conventus egerunt & communicaverunt inter se exceptis solum Novatianis, Cataphrygibus, Valentinianis &c.*

XVIII. Sed nec tum quidem damnati sunt, segregatique ab Ecclesia omnes *Eusebiani*, sive *Semiariani*, qui & *Ariani* quoque vocabantur: siquidem S. Athanasius Epist. ad Afros Episcopos anno 371. transmissa inquit: *scripsimus dilecto Damaso Episcopo magnae Romae contra Auxentium invasorem Mediolanensis Ecclesiae, eumque non solum in communione Arianicae sectae esse... miramurque, cur nondum depositus, ejectusque sit ex Ecclesia*: cum jam ab anno 355. sedem illam occuparet. Quocirca cum Damasus Papa anno 372. Synodum Romae convocasset, literas ad Illyrici Episcopos de Auxentio a se damnato dedit scribens: *Itaque vestra integritas manifesto videt, hanc fidem solam, quae autoritate Apostolica Nicaeae stabilita est, ferme perpetuo retinendam esse... Porro autem pro certo credimus; eos, qui alia opinione teneutur irretiti, propter suum conatum brevi fore & a nostra segregatos communione, & nomine Episcoporum privatos: ut tandem populo errore ipsorum liberato detur respirandi locus*: igitur Ariani illi nondum tunc erant & communione privati, & exauctorati. Sane & S. Epiphanius, qui anno 376. opus magnum de Haeresibus vulgo *Panarium* conscribebat, in Compendio doctrinae de fide ista perhibet de *Arianis*, vel potius Semiarianis: *quum nondum sit res ex censura Synodi, velut dixi, decisa; eo quod po-*

puli sint hodieque inter se permixti; & multi quidem sint orthodoxi, verum per simulationem Sacerdotibus addicti; donec separatio facta fuerit talis blasphemae haeresis; & tunc contra ipsam decretum fiet. Sed & Sozomenus lib. 7. cap. 2. de *Macedonianis*, qui alterum pestis Arianae germen erat, tradit: *At Macedoniani cum caeteri, tum ii maxime, qui degebant Constantinopoli, post inita cum Liberio pacta non magnopere contendebant cum his, qui Nicaeni Concilii decreta probabant: quin etiam oppidatim cum iis, quasi cum ejusdem opinionis sectatoribus commercia, consuetudinemque colebant. At vero post legem a Gratiano promulgatam arrepta impunitatis occasione nonnulli Episcopi ejus sectae invaserunt Ecclesias, quibus sub Valente fuerant exclusi: atque apud Antiochiam Cariae congregati decreverunt &c.* hoc est ab anno 365. usque ad ann. 378. Qui omnes tandem penitus damnati sunt in Oecumenico Concilio Constantinopolitano I. an. 381. can. 1. *Ariani, Semiariani, Macedoniani &c.*

XIX. Et minus mihi probari potest, quod habet Baronius ad annum 362. n. 24., Eusebium Vercellen. Episcopum agnovisse, nullam *Meletii* fuisse *ordinationem*, utpote quod ab *Acacianis, Eudoxianisque* creatus fuisset Episcopus Antiochiae: quandoquidem antea fuerat *Beroeae* Episcopus; indeque ad *Sebastenam* translatus Ecclesiam anno 359. ab Acacianis, & Eudoxianis, sed insequenti anno 360. ad *Antiochenum* Thronum evectus est communi & Arianorum, & Catholicorum consensu, teste eodem Baronio ad ann. 360. n. 48. Quapropter ostendi non potest, Meletium ab *Arianis* fuisse Beroeensem ordinatum Episcopum; quod si quoque ostenderetur; id factum probaretur ab Arianis illis, qui cum Catholicis communicabant, nondumque ab Ecclesia segregati, exauctoratique fuerant: quibus cum ille plane occasioni serviens collusisse videtur; quemadmodum ostendit factus Episcopus Antiochenus, ubi repente contra ipsos praedicavit ὁμοούσιον. Quod enim *Paulinum*, vivente Meletio, ordinaverit Lucifer Calaritanus Episcopus Antiochenis Antistitem, ideo factum est, quod ipsi Catholici in partes, studiaque divisi erant; quibusdam eorum maxime Occidentalibus *Meletii* ordinationem perstringentibus, quod ab Arianis etiam renunciatus esset; quibusdam vero ut Orientalibus eidem apprime adhaerentibus, quod & fidei caussa illum relegatum, & a Catholicis quoque

que

que promotum constaret. Nil ergo fuit, quo *Cyrilli*, & *Meletii* ordinationes penitus repudiarentur; cum ille anno 350., iste vero ante annum 359. promoti fuerint vel a Catholicis, vel ab his, qui cum Catholicis communicabant.

XX. Postremo in eadem VII. Synodo commemorata est *Anatbolii* in Episcopum Constantinopolitanum ordinatio velut ab haeretico Dioscoro patrata: sed de ea dictum est jam Cap. V. n. 40. Tum alia subditur *Joannis Marciani* in Antistitem Hierosolymitanum anno 513. ab haeretico Severo Antiocheno Episcopo constituti: verumtamen *Severus* ille nonnisi anno 518. in Concilio Constantinopolitano, aliisque variis Orientis Synodis damnatus est, graduque suo motus; ut ex historiae Ecclesiasticae Scriptoribus innotescit; proindeque anno 513. adhuc ordinandi potestate pollebat. Denique refertur, plures, qui in *VI. Synodo* consederunt, ordinatos fuisse ab haereticis *Monotbelitis Sergio*, *Pirrbo*, *Paullo*, *&* *Petro*: sed de his necesse est scire, *Sergium* diem obiisse anno 638. a nemine damnatum; immo a Romano Pontifice Johanne IV. in Apologia pro Honorio Papa *reverendae memoriae* nuncupatum. *Pyrrbus* successit Sergio an. 639., annoque 641. dignitate se abdicavit ob popularem in creatione Constantis Imp. tumultum; & anno 648. a Theodoro Papa condemnatus est: cum autem resipiscentiae signa simulaverit, pristinae dignitati restituitur anno 655., paucisque post mensibus interiit. *Paullus* anno 641. subrogatur Pyrrho, damnatusque a Martino I. anno 649. Romae in Synodo vivere desiit anno 654., & *Petrus* tandem anno insequenti ordinatus Episcopus CP. decessit ex hac vita anno 666. a nemine proscriptus ante VI. Synodum anno 680. celebratam. Quare nemo facile probare poterit, eos, qui interfuere memoratae Synodo, promotos, ordinatosque fuisse ab illis duobus Episcopis CP. *Pyrrbo*, & *Paullo;* aut si ordinati; factum id fuisse, postquam illi condemnati sunt: cum ordinari potuerint a *Tboma*, *Joanne*, & *Constantino* Antistitibus CP. Catholicis. Tharasius vero Patriarcha, aliique in VII. Synodo Act. 1. in hoc unum incubuerunt, ut ostenderent & *Haereticos* in suis fuisse receptos ordinibus, & susceptas quoque Haereticorum *ordinationes;* quod quidem permitti potest; at non de iis Haereticis, qui prorsus extra Ecclesiam sunt ejecti; & ab Ecclesia

 exau-

exauctorati ordine, ac potestate spoliantur, & Ecclesiae Ministri esse desinunt; verbum habere curarunt.

XXI. Observavit sane Morinus, *Tharasium* in eo Concilio, cum hac de re dissereret, nunquam ad Sacramenti naturam, & characterem confugisse, sed ad Canones, Ecclesiaeque disciplinam, quae pro locis, ac temporibus varia esse potest: nec recte revincitur a Witasse Prob. 1. n. 18., dum ait: duo in hac controversia secernenda esse, primo an validae sint, nec iterandae ordinationes ab Haereticis collatae; secundo an qui ab Haereticis ita ordinati sunt, cum ordinibus suis recipi debeant, quando ad Ecclesiam redeunt: illud ad dogma spectare, & ex charactere pendere: istud ad disciplinam pertinere, quae reipsa non semper eadem fuit: de primo non egisse Tharasium, at illud pro certo habuisse; sed alterum expendisse. *Tharasius* enim homo quidem doctus, & a secretis Imperatoris, neophitus tamen, & ex Laico ad sedem Constantinopolitanam evectus anno 785. Ecclesiasticorum dogmatum, ac disciplinae non multum eruditus anno 787., quo VII. Synodus est habita, existimari potest: nihilotamen secius ea in Synodo duo praesidente ipso, discussa sunt: *scilicet tam de his, qui ab haeresi accedunt ad Catholicam Ecclesiam; quam de his, qui ab Haereticis sunt ordinati*: ut ipsemet Tharasius dixit in fine illius Actionis, & Anastasius Bibliothecarius post praefationem suae translationis Synodi titulos Actionum describens: id autem est tam de lapsis in haeresim, ipsisque haereticis; quam de ordinatis in haeresi. Ac profecto discussa prima quaestionis parte de *Haereticis*, qui in suis ordinibus ab Ecclesia suscepti fuerant; *Sabbas Monachus* dixit: *si placet S. Synodo, videamus, si ordinationes eorum, qui recepti sunt, ab Haereticis fuerint, annon*: *S. Synodus dixit: quaerite deinceps de ordinatione*: propter quid quaesitum fuit de Haereticorum ordinatione; nisi quo innotesceret, an esset valida, ac rata, nec ne; quando reciperetur ab Ecclesia, & quando non? idque etiam elicitur ex eo quod cum supra productus esset canon 8. Nicaenus de *Catharis*; *Monachi dixerunt: cum manus impositione recipi canon praecipit*: quibus Tharasius respondit: *forsan in benedictione tantum hic manus impositionem dicit; & non ordinationem*: si pro constanti, & indubitato habebat, ratas, validasque esse Haereti-

reticorum ordinationes, ut putat Witasse; cur dubitanter respondit: *forsan in benedictione tantum &c.?* Actum est igitur ibi etiam de Haereticorum ordinatione; sed eo, quem jam exposui, modo.

§. 3. *Ex S. Leone IX., & aliis.*

XXII. OBjiciunt 13. *S. Leonem IX.*, qui, ut habet S. Petrus Damiani Opusc. 6. c. 27., *omnes Clericos ab Haereticis venientes in iis quidem, quos jam adepti sunt, praecipit Ordinibus recipi; ad altiores autem gradus prohibet promoveri. Cujus decreti nos titulum contenti simus hic breviter adhibere... Quod omnis, inquit; cujuslibet Ordinis Clericus, qui Catholicam deserens haeretici communioni miscuerit se; si ad Ecclesiam reversus fuerit, in eo gradu, quo erat, sine promotione permaneat &c.* In quo Leo IX. inquit Witasse, Leonem Magnum aemulatus est; & aperte significat haeresi *characterem* ordinationis non extingui.

Respondetur, quaestionem non esse de *charactere*, sed de *potestate* Ordinis; quam dicimus perstante charactere deperdi ab Haereticis illis tamen, qui extra Ecclesiam commorantur, idest qui publici sunt quidem, non autem occulti; quique ab Ecclesia sunt jam damnati, atque exauctorati. Caeteroquin cum Leo IX. de *Clericis* disponat in haeresim *lapsis*, non in haeresi *ordinatis*; nihil ad hanc quaestionem conducit; in qua disquirimus de pravorum Ordinationibus, non de lapsorum reparationibus: nam cum illi in Ecclesia a Catholicis rite ordinati fuissent; nemini dubium esse potest; eos etsi in haeresim delapsos, iterum ordinari non debuisse; quia vera Ordinatio iterari non potest; uti *baptismus* verus, & *Chrisma* verum. Est enim titulus *decreti*, quem attulit Petrus Damiani, titulus Epistolae 3. S. Leonis I. ad Januarium Aquilejen. Episcopum c. *Omnis cujuslibet* 1. q. 1. relatus; ideoque videri potest, & quod supra n. 11. ad eam adnotavi.

XXIII. Objiciunt 14. Concilium Placentinum ab Urbano II. anno 1095, nec non Romanum anno 1099., quae c. 10. decernunt: *Qui vero ab Episcopis quondam quidem Catholice ordinatis, sed in Schismate a Romana Ecclesia separatis consecrati sunt; eos nimirum, cum ad Ecclesiae unitatem redierint, servatis propriis ordinibus misericorditer suscipi jubemus; si vita & scientia eos commendat*: & c. 11. *Amodo vero quicunque a praedictis Schismaticis,*

sanctaeque Romanae Ecclesiae adversariis se ordinari permiserit; nullatenus hac venia dignus habeatur: Quod & confirmavit Paschalis II. anno 1106. in Concilio apud Guastallam illis verbis: *Patrum nostrorum exemplis, & scriptis instructi, qui diversis temporibus Novatianos, Donatistas, & alios Haereticos suis in ordinibus susceperunt, praefati Regni* (Teutonici) *Episcopos in Schismate ordinatos; nisi aut invasores, aut simoniaci, aut criminosi comprobentur, in officio Episcopali suscipimus. Idipsum de Clericis cujuscunque Ordinis constituimus, quos vita, scientiaque commendat.*

Respondetur primum, his locis agi de *Schismaticis*, de quibus dictum est paulo superius n. 4. & 7., quare eorum ordinationes, & Sacramenta probari possint ab Ecclesia; & quidem Paschalis Papa proxime laudatus Epist. 50. ad Rotardum Moguntin. Episcopum scripsit: *de ordinationibus Clericorum, qui in nostri temporis Schismate ordinati sunt; non aliud scribendum duximus, quam in Placentina Synodo per S. memoriae Urbanum praedecessorem nostrum deliberatum est*. Quoniam autem Cap. IX. n. 7. vidimus, Urbanum II. improbasse Schismaticorum Sacramenta, eumque in omnibus secutum Paschalem II. ex n. 33. Cap. VIII., possit ibi locutos esse de mixtis, hic autem de meris, simplicibusque *Schismaticis*. Deinde responderi posset, horum Pontificum, Conciliorumque verba spectare non ad hanc quaestionem, sed ad aliam, de qua S. Augustinus lib. 2. in Crescon. cap. 11. dicit: *& de Episcopis quidem, vel Clericis recipiendis alia quaestio est: quamvis enim cum apud vos ordinantur, non super eos invocetur nomen Donati, sed Dei; tamen ita suscipiuntur, ut videtur paci, & utilitati Ecclesiae convenire. Neque enim Episcopi propter nos sumus, sed propter eos, quibus verbum, & Sacramentum Dominicum ministramus*: agique ibi de ordinatis in Schismate suscipiendis, non de eorum ordinationibus ducitur ex cap. 11. jam adducto, nec non ex 12., qui est: *quamvis autem misericordiae intuitu, magnaque necessitate urgente hanc in sacris ordinibus dispensationem constituerimus; nullum tamen praejudicium sacris Canonibus fieri volumus, sed obtineant proprium robur &c.* ita quidem Concilia Placentinum, & Romanum.

XXIV. Objiciunt 154 ac ultimo *Graecos Schismaticos*, & *Haereticos*, quos semper a Romana, Latinaque Ecclesia sine iterata ordinatione susceptos esse pronunciant: idque ut probet

Wi-

Witasse sect. 7. Prob. 11., Concilii Lateranen. IV. anno 1215. ab Innocentio III. convocati *Canonem* 4. adducit *Graecorum ordinationes* admittentem; qui tamen canon Ordinationes minime commemorat: mox *Innocentii IV.* Epistolam Episcopo Tusculano in Cypri Regno sedis Apostolicae Legato profert Graecorum Sacerdotium ut verum, & legitimum recipientis: verum ea Epistola, quae in Concil. Collectione decima est, agit quidem de Graecorum Sacerdotibus jam ad Romanam, Catholicamque Ecclesiam reversis, sed non de eorum Sacerdotio, aut ordinatione: tantumque n. 9. praecipit, eos in posterum *septem Ordines* secundum Ecclesiae Latinae morem conferre. Demum *Alexandri IV.* Cypriam Constitutionem anno 1260. editam producit eorundem Graecorum Ordines approbantis: cum tamen Constitutio illa tractet, agatque de Graecis Catholicis, non de Schismaticis. Una sane *Clementis VIII.* Constitutio 34. proditur anno 1595. facta, quae n. 4. de *Graecis* ita perhibet: *ordinati ab Episcopis Schismaticis alias rite ordinatis servata debita forma recipiunt quidem ordinem, sed non executionem*.

Respondetur igitur, *Graecos* a Romana, Latinaque Ecclesia semper habitos esse uti meros, simplicesque *Schismaticos*, non ut haereticos; nisi quantum *Haeretici* vocabulum sumitur interdum large, & improprie: ideoque de ipsis dicendum est, quicquid de aliis Schismaticis *Novatianis, & Donatianis* dixi n. 4. & 7. Etenim non defuerunt, qui Capita dissidii Graecos inter, & Latinos vel ad solam pertinere disciplinam; vel quaestionem de verbis, vocibusque continere demonstrarunt: ut illud de *processione Spiritus S. a Patre, & Filio;* quod praecipuum existimatur; ita suscipitur, ut praepositiones *per*, & *ex*, vel *a* altera alterius vice fungatur: de qua re legi possunt prae caeteris & Gregorius Protosyncellus, & Georgius Scholarius, sive Gennadius uterque Graecus in suis pro Concilio Florentino defensionibus. Sed & ante eos Antonius Andreae discipulus Jo: Scoti in 1. d. 11. q. 1. scriptum reliquit: *in ista quaestione videntur discordare Latini, & Graeci, forte tamen quod discordia ista est potius vocalis, quam realis*.

XXV. Enim vero *Graecos* semper nonnisi veluti *Schismaticos* a Romana Ecclesia judicatos, eosdemque etiam Ecclesiae Ministros, ex eo colligi, ducique potest, quod illorum Antistites titu-

titulis, *Episcopi*, *Archiepiscopi*, & *Patriarchae* semper ab ipsa condecorati legantur: sic S. Leonis IX. Epistola I. anno 1053. legitur data *Michaeli Constantinopolitano*, *&* *Leoni Acridano Episcopis* primis Graecanici Schismatis adversus Latinam Ecclesiam autoribus: nam n. 5. inquit Pontifex: *charissime nobis*, *&* *adhuc dicende in Christo frater*, *&* *Antistes Constantinopolitane; tuque Leo Acridane dicimini Apostolicam*, *&* *Latinam Ecclesiam nova praesumptione... damnasse*: & Epist. 6. est itidem data *Michaeli Constantinopolitano Archiepiscopo; honorandumque fratrem* appellat: sic & S. Gregorius VII. Epistolam I. lib. 8. dedit *dilecto in Christo fratri Synnadensi Archiepiscopo* Armeno Schismatico. Innocentius vero III. Epist. 354. lib. 1., & 209. lib. 2. transmisit *Patriarchae Constantinopolitano*; inquiens super Latinorum, & Graecorum unione, quae tunc agitabatur: *Sanctissima, quae apud vos est, Ecclesia non ad Conventum tardabit &c.*, at apud Haereticos nedum non *Sanctissima*, sed ne *Ecclesia* quidem invenitur: ut & Epist. 211. Alexio Imp. CP., in qua scribit: *ex tenore literarum, quas venerabili fratri nostro Patriarchae Constantinopolitano dirigimus &c.*; quin quod in alia ad eundem Imp. directa, quae legitur in Gestis ipsius Innocentii n. 63., appellat *venerabilem fratrem nostrum Patriarcham Constantinopolitanum magnum quidem*, *&* *honorabile membrum Ecclesiae*: convenit autem inter omnes membris Ecclesiae non accenseri *Haereticos*: igitur Innocentius III. *Graecos* habuit pro meris, simplicibusque Schismaticis. Nec aliter sensit *Gregorius IX.* anno 1232., & 1235., quando literas dedit *Venerabili fratri Archiepiscopo Graecorum*, quibus illum e Schismate revocare tentabat: uti & *Gregorius X.* an. 1273. pro unione utriusque Ecclesiae; nec non Eugenius IV. an. 1438. scribens *Venerabili fratri Joseph Patriarchae Constantinopolitano*, ac in aliis literis *piissimo fratre nostro Josepho Patriarcha Constantinopolitano*. Similiter de aliis Schismaticis factum fuisse videmus; nam *Pelagius II.* ad Histriae Schismaticos trium Capitulorum tres misit Epistolas hac epigraphi: *dilectissimis fratribus Eliae, aliisque Episcopis, ac universis filiis Histriae partibus constitutis*: & S. Gregorius Magnus Epist. 32., & 36. lib. 2. Epist. 9. lib. 7., atque Epist. 11. lib. 11. eosdem Schismaticos *Episcoporum* titulo cohonestavit.

XXVI. Quod

XXVI. Quod ipsum & de ipsis *Haereticis* toleratis, & qui nondum ab Ecclesia proscripti sunt, atque exauctorati, factitatum invenimus: Hormisdae enim Epistola 3. data legitur anno 515. *dilectissimo fratri Dorotheo Episcopo*, & Epist. 73. an. 520. *Dorotheo Episcopo Thessalonicensi*, qui quidem habebatur haereticus: Epist. vero 12. scripta dicitur *Timotheo Episcopo Constantinopolitano* haeretico anno 511. Macedonio ab Anastasio Imp. substituto: & in Commonitorio ab ipso Hormisda Pontifice anno 515. Legatis suis Constantinopolim proficiscentibus dato de eo ipso admonuit; si Imperator dixisset: *sine Episcopo debet esse Civitas mea?* responsuros: *interim usque ad eventum cognitionis teneat locum Constantinopolitani Sacerdotis*: ut plura alia de hac re monumenta praetermittam.

At de aliis criminosis, ut *Haereticis* ab Ecclesia damnatis, *Intrusis*, *Invasoribus*, *Simoniacis*, *exauctoratis*, *degradatisque*, ipsisque etiam *Schismaticis* permistis non item; nunquam Patres, & Concilia, Romanique Pontifices *Episcoporum* titulo eos nuncuparunt; sed aut titulo nullo, aut illo *Pseudoepiscopi*; vel *olim Episcopi*; *quondam dicti Episcopi*; *nunc non Episcopi &c.* ut legere est Epistolas praesertim S. Cypriani, Felicis PP. II. al. III., Simplicii PP., Leonis Magni, Gregorii Magni, Nicolai I., Alexandri II., Gregorii VII. plurimas, nec non Urbani II., & Innocentii III., quae nedum ex titulo, sed ex reliqua verborum textura etiam utrorumque discrimen patefaciunt.

CAPUT XII.

Occurritur Argumentis Scriptorum, Doctorumque Scholasticae Theologiae.

I. OBjiciunt Algerum Leodiensem Monachum Cluniacensem, qui florebat anno 1130., quique lib. 3. *de Sacramento Corporis, & Sanguinis Christi* cap. 10. ut probet, Sacramenta extra Ecclesiam confecta si non *rata*, *vera* tamen esse, praeter Augustini, & Leonis Magni autoritates affert & S. Hieronymi in Dialogo adversus Lucifer. effatum: *sicut hic est, qui baptizat Christus; ita hic est,* *qui*

qui sanctificat: ergo ordinationes Haereticorum validae censendae erunt; uti baptismus Haereticorum est validus.

Respondetur, ad Augustini, Leonisque Magni loca satis jam factum esse Cap. praeterito n. 7., & seqq., sed ad illud *S. Hieronymi*, quod habetur & c. *Sicut Christus* 1. q. 1., Romani Correctores Gratiani adnotarunt, B. Hieronymum argumentari eo loco, ut solent Dialectici, *ad hominem*: neque eum id agere, ut constituat aliquid; sed tantum ut adversarium modestum reddat; quo facto docuit eum, quare, & quomodo recepti fuerint ab Ecclesia lapsi in Concilio Ariminensi Antistites. Quaestio enim erat de *lapsis* illis, de quibus ex Epistola S. Athanasii disserui Cap. praecedenti n. 5., qui quum Catholici essent, & a Catholicis in Ecclesia ante lapsum ordinati: uti & illi *octo Episcopi Ariani*, quos ibi Hieronymus tradit sciri *in Synodo Nicaena, quae propter Arianam perfidiam congregata est, susceptos*: non iterum post lapsum ordinandi erant; cum jam rite, & valide fuissent ordinati. Quare etiam Vasquez in 3. par. S. Thomae tom. 3. disp. 243. cap. 1. admonet, male aliquos ex Hieronymi memorato Dialogo probare, Haereticos posse conferre Ordines.

II. Instabunt: (ut ut sit de Hieronymi, aliorumque autoritatibus, ac dictis;) Sacramenta nihilominus si non *rata*, *vera* tamen esse possunt extra Ecclesiam: idque probatur ex *Innocentio III.* Epist. 50. lib. 2. Ferrariensi Episcopo data, & c. *Quanto* de Divortiis recitata, qua scribit: *Nam etsi Matrimonium verum quidem inter Infideles existat; non tamen est ratum: inter Fideles autem verum quidem, & ratum existit: quia Sacramentum fidei, quod semel admissum nunquam amittitur, ratum efficit conjugii Sacramentum; ut ipsum in conjugibus illo durante perduret*: ergo idipsum statuendum est de caeteris Sacramentis, ideoque & de Ordinatione.

Respondetur, concesso, quod fertur de *Matrimonio*; negando de aliis Sacramentis: & ratio a pari non valet; idcirco quod *Sacramenta* reliqua sunt primum, & omnino a Christo instituta: *Matrimonium* vero a Deo primum sub initium Mundi constitutum fuit illis verbis: *crescite, & multiplicamini &c.*, postmodum a Christo Domino in lege nova ad Sacramenti rationem, dignitatemque elevatum: propterea *verum* est conjugium, & contractus *verus*, antequam sit Sacramentum *ratum*. Hinc Gratianus

nus ad c. *Si quis Judaicae* 28. q. 2. ait: *Conjugium enim aliud est legitimum, & non ratum; aliud ratum, & non legitimum; aliud legitimum, & ratum: conjugium legitimum est, quod legali institutione, vel Provinciae moribus contrahitur: hoc inter Infideles ratum non est, quia non est firmum, & inviolabile conjugium... inter Fideles vero ratum conjugium est &c.* idque super illo Augustini: *non est ratum conjugium, quod sine Deo est*. Qua de caussa nuperrime *Benedictus XIV.* anno 1741. Bulla, quae incipit *Matrimonia*, sancivit Haereticorum conjugia *vera*, & valida esse; & nisi Canonicum quippiam obstarit, prorsus esse firma decrevit. Quantum autem ad alia Sacramenta ob eam, quam attuli, rationem ipsa nequeunt esse *vera*, nisi quoque sint *rata*; & e converso quaecunque rata sunt, sunt etiam vera.

III. Objicient Hugonem Victorinum, qui vivendi finem fecit anno 1142., & in Sent. Tract. 6. cap. 9. in eorum inclinat opinionem, qui putant, traduntque manifestos *Haereticos*, eosque, qui sunt *extra Ecclesiam*, non conficere *Eucharistiae* Sacramentum; etsi alia Sacramenta extra Ecclesiam ab omnibus fieri posse arbitrentur: ergo fuit Hugo cum aliis in ea opinione, Haereticos posse *valide* sacros administrare *Ordines*; uti & eos omnes, qui extra Ecclesiam esse dicuntur.

Respondetur, Autorem hunc, quandoquidem quorundam opinionem duxit amplectendam, neque a nobis probari posse, neque ab his, adversus quos depugnamus: non istis, qui omnium Sacramentorum etiam *Eucharistiae* ministerium extra Ecclesiam haberi posse tuentur: non nobis, qui excepto *Baptismo* nullum extra Ecclesiam Sacramentum fieri defendimus. Neque enim Hugo satis examinis huic quaestioni dedisse videtur; sed sola quorundam opinione contentus ad alia mentem, animumque convertisse: quoniam si tot SS. Patrum, Rom. Pontificum, atque Conciliorum decreta perlegisset, quae nos extasse demonstravimus; non talia literis tradidisset; sed opinionem eam profecto correxisset.

IV. Objiciunt Gratianum Monachum veterum Canonum Collectorem, qui sub Eugenio III. anno circiter 1150. docuit pluribus locis, ac praesertim ad c. *Quod quidam* 1. q. 1. aliud esse *potestatem* distribuendi sacros Ordines; aliud vero *executionem* illius potestatis: unde cum *Sacramenta* ab Haereticis, Schis-

maticis, similibusque criminosis administrata dicuntur *irrita* esse, & inania; intelligendum dicit, *irrita* esse non quantum ad se, sed quantum ad effectum, & ad alios: & administratores privari quidem executione posse, sed non potestate: ejusque Collectionem ita probavit *Pontifex Eugenius*, ut eam publice in Gymnasiis legi mandaverit: ergo Haereticorum, aliorumque criminosorum Ordinationes verae sunt, & validae etiam ex Rom. Pontificis sententia.

Respondetur, Gratianum non sibi semper constare: postquam enim variis in locis, ut Cap. VIII. n. 37. retuli, ex pluribus SS. Patribus ostendit, Sacramenta praeterquam *Baptisma* per Haereticos minime posse administrari; mox Augustini autoritate vel victus, vel emotus; cum nesciret, quo se verteret, quidve respondendum esset; eam commentus est distinctionem, quae neque *vera* esse potest; neque *admittenda*; tametsi fere ab omnibus Scholasticae praesertim Theologiae cultoribus recepta fuerit. Non quidem *vera*; cum Ecclesia, SS. Patres, & Concilia, Scriptoresque omnes vocem hanc *irritum* dixerint, dicantque aliud nihil significare, quam inane, vacuum, & nullum, nulliusque omnino valoris in se, atque pro non facto; ut est Cap. I. n. 11. & 12. ostensum. Nam si quod *ratum* est, tale quidem non erit quantum ad effectum, nisi & in se tale sit: igitur, quia contrariorum eadem est disciplina, *irritum* non erit aliquid quantum ad effectum, nisi quoque sit in se tale. Neque Gratiani adinventa distinctio foret *admittenda;* cum refragetur apertis summorum Pontificum, ac Conciliorum, quod est Ecclesiae sensis, atque determinationibus supra relatis maxime Cap. VII. n. 17. & seqq. Quantum autem ad *Eugenii III.* approbationem, ejusque pro Gratiani *Collectione* decretum, Pontifex probavit, quae probanda erant, Ecclesiae videlicet, & SS. Patrum monumenta, non quascunque *Gratiani* commentationes; quae nec probari quidem possunt; ut observarunt jam S. Antoninus in Summa, Antonius Augustinus, ac Baluzius; subolfeceratque antea & Jo: Scotus in 4. d. 6. q. 8.

Num enim credendum est, Eugenium comprobasse, quod Gratianus ad c. *Daibertum* 1. q 1. praemisit, dari in Ecclesia nonnullos *Ordines, qui sine Sacramentali unctione sola Episcopi benedictione cum quadam vasorum, vel indumentorum distributione* prae-

praestantur, ut sunt Levitae, & caeteri infra eos constituti. Hi quamvis ab Haereticis ordinentur; tamen ad Ecclesiam redeuntes in eodem Ordine, si alias digni fuerint, ab Ecclesia ordinentur. nec fiet in eis iteratio muneris; cum ab Haereticis nihil doceatur eis fuisse collatum? absit: etsi quod mireris, id minime castigatum legamus ab Romanis Gratiani Codicis emendatoribus.

V. Objiciunt Praepositivum veterem Galliae Doctorem, qui seculo XII. exeunte clarus fuit, & in Summa Theolog. apud Morinum Exercit. 5. cap. 1. num. 3. scriptis prodidit, sibi *videri consentienti Augustino, quod Haereticus omnia Sacramenta & habet, & conficit; dummodo in forma faciat Ecclesiae... quod dicitur ex auctoritate* VII. *Synodi; ubi Tharasius Patriarcha dixit, quod in sede Constantinopolitana fuerint Episcopi quinque omnes Haeretici unus post alium: ordinati tamen ab eis in ordinibus suis recepti sunt*: ergo Haereticorum ordinationes sunt verae.

Respondetur, superiori Cap. n. 7. & 8. dictum esse, quomodo *S. Augustinus* intelligendus sit; & de quibus *Haereticis* sit locutus: n. vero 15., & seqq. expositum etiam esse, quantum ad VII. *Synodum* hac de re pertinet; dictumque de Tharasio, ac illis Episcopis CP. *Monothelitis* haereticis, quomodo se res habuerit. Fuerunt, qui apud Magistrum sent. 4. d. 25. responderent, *Augustinum* verba fecisse de *Haereticis* occultis, & nondum ab Ecclesia damnatis, praecisisque; non autem de eisdem publicis, damnatis, & ab Ecclesia segregatis, qui cum Ecclesiae Ministri non sint, nec potestatem Ecclesiae, ac Ordinis habere possunt. Gratianus vero ad c. *Quod quidam* 1. q. 1. ait: *de his ergo, qui accepta Sacerdotali potestate ab unitate Ecclesiae Catholicae recedunt, loquitur Augustinus; non de illis, qui in Schismate, vel haeresi positi Sacerdotalem unctionem accipiunt: alioquin esset contrarius Chalcedonensi Concilio .. & Innocentio &c.*, etsi paulopost aliter responderi posse demonstret. Sed adductae profecto responsiones labefactantur ex ipsius Augustini verbis; nec appositior explicatio occurrit, quam quae loco proxime memorato referatur a nobis. Quare hic *Doctor* nihil novi evulgavit.

Alexander Alensis, quem pro se Scriptores contrariae opinionis afferre consueverunt, par. 4. Summae Theolog. q. 10. mem. 5. art. 1. §. 5. *Haereticos* quidem, & *Schismaticos* consecrare posse ex potestate Ordinis, non ex officio executionis tuetur;

tur; attamen fatetur etiam aliquos asserere, *Haereticos* notorios ab Ecclesia damnatos consecrare non posse; occultos vero nondum ab Ecclesia proscriptos posse: quod illi *potestate* sint exuti, isti vero nequaquam: sed quoad *Ordinationes* sacras aliam eum tenuisse sententiam dictum est supra Cap. II. n. 60.

VI. Objiciunt ex D. C. 4. d. 25. q. 1. §. ad secundum „ „ Episcopus in haeresim lapsus, quando reconciliatur, non ite- „ rum consecratur: ergo non amittit *potestatem*, quam habe- „ bat, Ordines conferendi. „

Respondetur, concesso antecedenti, negando consequentiam ob *fallaciam*, ut ajunt Dialectici, *consequentis*: ut enim non sequitur: in haeresim lapsus Antistes, dum reconciliatur, non iterato consecratur: ergo non amisit *gratiam*: ita non sequitur: ergo non amisit *potestatem*; quam una cum gratia deperdi posse perstante charactere pluribus probavi Cap. II., & quemadmodum *gratia*, quae amissa sit, sine nova consecratione recuperari potest, ita quoque *potestas*: ut & sine utraque interdum consecrationem haberi posse eodem Cap. n. 8. demonstravi. Non igitur iterum consecratur Episcopus in haeresim lapsus, dum reconciliatur; quia jam rite consecratus fuerat; consecrationisque signum, sive *characterem* retinet, qui iterari non debet; sed illi restituitur & *potestas*, & *gratia*, quas perdiderat; ista quidem per Deum; illa vero per homines, dum Ecclesiae reconciliatur.

VII. Objiciunt ex eodem: „ major potestas est potestas con- „ ferendi Ordines, quam potestas Ordinum: at potestas Ordi- „ num non amittitur propter haeresim, vel aliquid hujusmodi: „ ergo nec potestas Ordines conferendi. „

Respondetur, etsi negari possit sumptio; cum non sit *potestas* conferendorum Ordinum, quin sit *potestas* Ordinum; quamquam non e converso; tamen donetur: & negatur assumptum; cum id sit, quod probandum est; sitque id, quod controvertitur; an *potestas* Ordinis amittatur ob manifestam haeresim, vel crimen damnatum: & nos tueamur, ab istis haereticis, criminosisque quibusdam non quidem *characterem* Ordinis, sed *gratiam*, & *potestatem* deperdi; ut suis locis abunde demonstratum est.

VIII. Objiciunt ex eodem: „ sicut baptizans exhibet tan- „ tum ministerium exterius, ita & conferens Ordines Deo in- „ terius operante: sed nulla ratione aliquis ab Ecclesia praecisus

„ amit-

„ amittit baptizandi poteſtatem: ergo nec Ordines conferendi. „
Reſpondetur, omitto maj. (non quod vera non ſit; ſed quia parum, aut nihil conducit ad minorem; non enim ideo baptizandi poteſtatem nemo ab Eccleſia praeciſus amittit; quia tantum exterius miniſterium exhibet; ſed ob aliam cauſſam; ſiquidem in omnibus Eccleſiae Sacramentis Miniſter exterius dumtaxat operatur; & tamen interdum quorundam miniſtrandorum poteſtate denudari poteſt, ut *Matrimonii*, *Poenitentiae*) & diſtinguo min., non amittit baptizandi *poteſtatem* ordinariam nego; extraordinariam concedo: de qua re diſſerui n. 9. Capitis praecedentis. Quippe ratio valde diſpar inter utrumque & *Baptiſmi*, & *Ordinis* Sacramentum intercedit; cum illud neceſſitatis ſit, iſtud vero dignitatis: propter quod illius duplex poteſtas eſt ordinaria, & extraordinaria: iſtius vero ordinaria tantum: quare pereunte in Miniſtro *Baptiſmi* ordinaria poteſtate, remanet ſemper extraordinaria: non ita fit de Miniſtro Ordinis: hinc eſt propterea non ſequi: quilibet baptizare valet; ergo & quilibet conferre Ordines ſacros.
IX. Objiciunt ex eodem: „ Omnis poteſtas, quae datur ali„ qua cum conſecratione, nullo caſu contingente tolli poteſt; „ ſicut nec ipſa conſecratio annullari: quia etiam Altare, vel „ Chriſma ſemel conſecrata perpetuo conſecrata manent: unde „ cum Epiſcopalis poteſtas cum quadam conſecratione detur; „ oportet, quod perpetuo maneat; quantuncunque aliquis pec„ cet, vel ab Eccleſia praecidatur. „
Reſpondetur, nego ſumptionem; nam & *Abbatibus* poteſtas aliqua cum conſecratione confertur, & *Regibus* quoque, dum conſecrantur, ex c. *Cum veniſſet* De ſacra unctione; & tamen ea *poteſtas* utriſque facile prorſus aufertur: ut in Romano Joannis IX. Concilio anno 898. c. 6. *unctionem ſacri Chriſmatis Lamberti Imp.* confirmarunt Patres; illam vero *Berengarii* al. *Arnulfi Aug.* a Formoſo Papa patratam penitus abrogarunt: & poteſtas *jurisdictionis* eadem datur conſecratione, qua poteſtas *Ordinis*; quae nihilominus omnino, ac funditus auferri poteſt. Similiter, & *Viri*, & *Virgines* conſecrantur Deo; & *Eccleſiae*, *Altaria*, *Calices*, *Veſteſque &c.*, & tamen quis ignorat, iſthaec ſaepe execrari, violari, & conſecrationem amittere; iterumque conſecrari poſſe, ac conſueviſſe ex c. *de Fabrica*, *Ad haec*, *Quod in dubiis*, *& Pro-*

posuisti de Consecrat. Eccles. Sed & Richardus Mediavilla in 4. d. 25. q. 3. art. 1. docet aperte, *Papam posse ab Altari, & Calice auferre consecrationem absque illorum destructione*: & Vasquez in 3. par. S. Thomae to. 3. disp. 243. cap. 2. observat, rationem *S. Thomae* inefficacem esse spectata consecratione generatim; eo quod cum plura sint tantum jure Ecclesiastico consecrata; eodem quoque jure tolli posset earum rerum consecratio.

X. Objiciunt ex D. D. 4. d. 25. q. 2. „ Sicut se habet *Sa-* „ *cerdos* ad potestatem conficiendi, sic se habet *Episcopus* ad po- „ testatem ordinandi: sed *Sacerdos* quantuncumque haereticus, „ si habeat intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, vere con- „ ficit: ergo & haereticus *Episcopus* vere ordinat, si formam „ Ecclesiasticam servat. „

Respondetur, data majore, nego minorem prop. de haeretico publico, & ab Ecclesia praeciso, exauctoratoque: quia semel ac extra Ecclesiam truditur Sacerdos, Ecclesiae quoque Minister esse desinit; quod si Minister non est, nec Ministri *potestatem* habere potest: ad Sacramentorum autem ratam, veramque confectionem non solum *materia*, & *forma* requiruntur; sed & idoneus *Minister*: porro Christus non *haereticos*, eosque, qui extra Ecclesiae castra militant, elegit Ministros; sed *Discipulos*, & *Apostolos*; quibus dumtaxat dixit: *hoc facite in meam commemorationem*: & *accipite Spiritum S., quorum remiseritis peccata, remittentur &c.*

XI. Objiciunt ex eodem: „ Si aliquis Catholicus intra Ec- „ clesiam ordinetur, & post in haeresim labatur; si iterum re- „ vertatur, non reordinatur: ergo Ordines labendo in haeresim „ non amisit: pari ratione nec Episcopus dignitatem, sive gra- „ dum Episcopalem: ergo Episcopus existens haereticus habet „ illam dignitatem Ordinis: ergo & operationem consequentem „ ipsam de facto: ergo si ordinat, ordinatum est.„

Respondetur, concesso ant., nego consequentiam absolute: nam *Abbas* cum deponitur, officii sui *potestatem* amittit; uti & *Rex*, aliique hujuscemodi: & tamen si dignitati restituuntur, non iterum consecrantur. Vel distinguo consequens: *ordines* non amisit, sumpto Ordine cum Synecdoche conc., extra Synecdochen nego: id autem est non amisit Ordinis *characterem*, qui interdum pro ipso Ordine, veluti signum pro re signata sumitur; aut *ordinatio-*

tionem, actionemque; qua Ordo, characterque tribuitur; quaeque proprie Ordo est, conc. conseq., *gratiam*, & *potestatem* Ordinis nego conseq. Verum est igitur, transfugis ordinatis in Ecclesia, cum ad Ecclesiam redeunt, *ordinem* non dari, sed & illud quoque verum, illos *ordinem* secum non afferre: aliquid ordinis adducunt; & aliquid ordinis accipiunt: afferunt *characterem*; & accipiunt *potestatem*, & *gratiam*: idque per manus impositionem, qua ordinationem emendari tradit Autor *Responsorum ad Orthodoxos* Justino Martyri affixorum n. 14.

XII. Objiciunt ex eodem: „ *Character* aeque vere est in „ malis, ut in bonis; & aeque vere imprimitur malis, ut bo„ nis; ergo pari ratione aeque bene datur a malis, sive perver„ sis, ut a bonis: ergo cum *essentia* Ordinis in charactere con„ sistat; patet &c. „

Respondetur concedendo totum; quandoquidem & nos admittimus contra quosdam Haereticos, & Schismaticos, Ordines sacros, aliaque Sacramenta Ecclesiae conferri, ac ministrari posse etiam a malis, ac improbis *Ministris*, sed tamen Catholicis, & in Ecclesia degentibus, ideoque adhuc Ecclesiae Ministris, non enim istis quaerimus aut probitatem, aut fidem, aut quidpiam hujusmodi; sed unam *Ministerii* rationem, ac potestatem. Illud tamen minus verum esse putamus, *essentiam* Ordinis in *charactere* consistere; cum character sit signum Ordinis; & signum nunquam ad notionem rei signatae pertinuerit; siquidem alterum sine altero certum est stare posse; ut ostensum est Cap. II. n. 4., & Cap. I. n. 4. visum est, naturam Ordinis esse *potestatem*; & hanc secerni, ac permanere sine ea characterem posse. Praeterquamquod posset negari consecutio, nam aliud est inesse, & habere; aliud vero dare: quaedam enim haberi possunt, quae nullo modo possunt dari; eo quod plus requiritur ad dandum, quam ad habendum; hinc quidam alicujus dandi potestatem non habent, & tamen illud habent; sed & aliquando contra; ut quum is, qui baptismum non habet, baptismum aliis confert.

XIII. Instabunt illis Augustini verbis lib. 5. de Baptismo cap. 20. *cur autem ad verba, quae procedunt ex ore homicidae, possit tamen Deus oleum sanctificare; & in Altari, quod Haeretici posuerunt, non possit; nescio*: & lib. 2. contra Parmen. cap. 13. *nec ullo modo isti expedire se possunt, cum eis proponitur: cur*

 san-

sanctitas Sacramenti & haberi, & dari possit ab eo, quem intus sceleratum jam Deus damnavit; & tunc incipiat ab eo dari non posse, cum ab hominibus damnatus fuerit; cum tamen nec tunc eam possit amittere?

Respondetur ex Nicolao I. ad consulta Bulgarorum ita cap. 71. rescribente: *idcirco ab eo* (Presbytero adultero), *usquequo judicio Episcoporum reprobetur, communio percipienda est:* & c. *Vestra devotio* de cohabitat. Clericorum, & Mulier. Lucius III. scripsit: *aliud crimen est notorium, aliud occultum: notorium definitur, de quo Presbyter canonice condemnatur: occultum, quod adhuc ab Ecclesia toleratur ..... sine dubitatione itaque teneatis; quod a Clericis, & Presbyteris, quamdiu ab Ecclesia tolerantur, nec est crimen evidens; licite audiuntur divina Officia; & alia recipiuntur Ecclesiastica Sacramenta*: sic & c. *Scifcitantibus* 15. q. 8. Nam dum tolerantur, sunt adhuc Ecclesiae Ministri: damnati vero, atque exauctorati, desinunt esse Ministri; ac proinde & sine potestate. Neque tunc dicuntur ab *hominibus* tantummodo damnati, cum damnantur ab Ecclesia; sed est Ecclesiam, quae divinae mentis fidelis interpres est, declarare, illos a *Deo* palam esse condemnatos. Quocirca recte docet S. Cyprianus, ideo Deum *homicidae* oleum sanctificare, semel atque iste verba profert; non autem oleum *Haereticorum*: quod iste quamquam homicida, est tamen adhuc in Ecclesia, ejusque Minister; illi vero nequaquam.

XIV. Objiciunt, ut apud Riccardum Mediavillam 4. d. 25. q. 3. art. 1. de *Episcopo degradato*: „Illa potestas (Ordinis) fundata est super aliquid, quod per hominem auferri non potest; „ fundata enim est super factum esse *consecrationis*, & *decreto* Di„ vinae sententiae; quod decretum est, ut ille, qui sic conse„ cratus est, talem habeat potestatem: ergo &c. „

Respondetur negando sumptionem; & cum asseritur decretum Divinum, super quo fundata astruitur Ordinis *potestas*; esse, ut sic ordinatus, sive consecratus talem habeat potestatem: admitto; sed nihil probare contendo: quippe Divinum decretum non solum vult, ut ita consecratus eam habeat potestatem; sed etiam ut ipsam amittat; quoties in hoc, vel illud crimen inciderit; ut hactenus allata facta confirmant; & ut ipse Riccardus ibi responderi posse fatetur. Nam ex Divino quoque de-

cre-

creto super *consecrationis* facto fundatur & potestas *jurisdictionis*, & utriusque potestatis *executio*; & tamen ad nutum Ecclesiae utraque tolli potest.

XV. Objiciunt apud eundem Riccardum: „ Episcopus, „ qui resignavit loco, & dignitate, si ordinat, verum Ordinem „ confert; quamvis non habeat Ordinis executionem ex c. *Re-* „ *quisivit* de Ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episco- „ patui; quia, inquit Glossa: *resignatio non abstulit illi ordinem*, „ *sed Ordinis executionem*: sed *degradatus* non est magis spolia- „ tus dignitate Episcopali, quam qui resignavit: ergo &c. „

Respondet quidem Riccardus, per *resignationem*, sive abdicationem non posse Episcopum omnibus se privare, quibus potest privari idem per *degradationem*, sive exauctorationem: Nam sicut *jurisdictione* quis privari potest solo verbo, ac voluntate, quia haec conferri potest solo verbo, ac voluntate: ita non potest quis privari *dignitate Episcopali* solo verbo, ac voluntate; quia haec non potest solo verbo, ac voluntate donari. Sed primum Autor iste putat per abdicationem omnimodam non auferri potestatem ordinandi; quod ego Cap. x. n. 29. falsum esse probavi: deinde si Ordinis *executio* non datur solo verbo, ac voluntate; & tamen tolli potest solo verbo, & voluntate; cur non & dignitas *Episcopalis* tolletur hoc modo; etiamsi non detur hoc modo? Postea falsum est *jurisdictionem* dari semper solo verbo, & voluntate; cum detur una cum potestate *Ordinis* Episcopis, & Presbyteris: qua in re mea quidem sententia nemo melius judicavit *Gulielmo Rubione*; cujus verba retuli Cap. II. n. 45. Nam ad Autorem *Glossae* dico idipsum, quod Cap. x. n. 29. de eodem scripsi.

XVI. Objicient ex D. S. 4. d. 13. q. 2. „ 1. q. 1. *Quod qui-* „ *dam*: Nulla caussa ostenditur; cur ille, qui *baptismum* non „ potest amittere, jus amittere possit baptizandi: ergo a simi- „ li qui *ordinem* Sacerdotalem amittere non potest; nec jus confi- „ ciendi amittere potest: sed nullus Sacerdos potest amittere *pote-* „ *statem* Sacerdotalem, quia *character* est indelebilis: ergo &c. „

Respondetur, illud *Augustini* pronunciatum: *nulla caussa ostenditur &c.* a me Cap. praecedenti n. 8. expositum esse, quomodo intelligendum: ideoque mitto antecedens; & distinguo consequens, sumpto *Ordine* pro potestate conc., pro charactere nego

go conseq., & assumptum cum eo, quo ipsum probari creditur; quasi *character* sit aut ipsa potestas, aut potestati necessario connexus; cum sit tantum potestatis signum, quod sine ea permanere posse non semel est & dictum, & ostensum. Et si Angelus, vel quicunque alius minime ordinatus, aut consecratus, a Deo tamen electus, atque jussus ordinare potest; ut omnes non diffitentur; liquet *characterem* non esse ad naturam, ac essentiam Ordinis pertinentem; cum ille characterem non haberet; *potestatem* autem ordinandi teneret.

XVII. Objicient ex eodem: „ 1. q. 1. *de his*: Sacramen„ torum sanctitatem in perversis hominibus; sive qui intus sunt, „ sive qui foris; constat impollutam, atque inviolabilem perma„ nere: ergo quicunque Sacerdos quantuncunque malus potest „ habere sanctitatem Sacramentorum eandem cum bono.„

Respondetur, argumentum sumptum esse ex *Augustino* lib. 2. contra Parmen. cap. 13., & ex eo quoque solutionem haberi; inquit enim: *intelligitur perversitatem hominum esse corrigendam, sanctitatem autem Sacramentorum in nullo perverso esse violandam. Constat enim in perversis, & sceleratis hominibus sive in eis, qui intus sunt, sive in eis, qui foris sunt, impollutam, atque inviolabilem permanere: & quia dicuntur ea mali polluere; quantum in ipsis est, dicuntur; cum illa impolluta permaneant; sed in bonis permanent ad praemium; in malis permanent ad judicium. Nam & de Spiritu, qui nullo modo potest extingui, dictum est tamen: spiritum nolite extinguere: idest quantum in vobis est, nolite sic agere, tanquam conemini spiritum extinguere; aut tanquam spiritum extinctum putetis; & nomen Dei nullo modo pollui potest; & tamen dictum est; filius, & pater intrabant ad unam puellam, ut polluerent nomen Dei sui.* Ex quibus apparet Augustinum loqui de *characteribus* Sacramentorum, qui inviolabiles semper, & impolluti permanent in bonis, & in malis; aut etiam de ipsa Sacramentorum *sanctitate;* de qua quidem non disputamus; nec inficiamur eam haberi posse a quocunque Sacerdote malo; sed de Ministri *potestate* perquirimus; an in iis, qui foris sunt, permaneat: nam si Sacramentorum *gratia*, quae sanctitatem efficit, in perversis hominibus, iisque potissimum, qui extra Ecclesiam sunt, amittitur; cur non & Sacramentorum *potestas*; quae gratiam ipsam plerunque consequi solet?

XVIII. Obji-

XVIII. Objiciunt apud Scotum 4. d. 25. art. 2. „ cum hoc, „ quod quis communione privatus, ſuſpenſus, interdictus, *depo-* „ *ſitus &c.* ſit, ſtare poteſt & ratio *Miniſtri*, & *ſuſcipientis*, & „ *intentio*, & alia neceſſaria hinc inde: ergo &c. „

Reſpondetur, ut ibi ſecundum quoſdam §. *ad Argumenta*, non ſufficere intentionem, & alia neceſſaria, *niſi ſit & Miniſter idoneus;* qualis non dicitur eſſe *depoſitus*, *ſuſpenſus*, communione privatus, & ſimiles ab Eccleſia mulctati. Nam nulli dubium eſt, quin in quibusdam criminoſis ſtare poſſit, & ſtet interdum ratio *Miniſtri:* ſed & illud affirmamus, Eccleſiam aliquando vetare poſſe, ne quis ſit amplius Eccleſiae Miniſter: quemadmodum eſt de *Schiſmaticis* oſtenſum, qui inter Eccleſiae Miniſtros tolerantur; & de *Haereticis*, aliiſque pluribus, qui rejiciuntur. Et ſane cum Dominus *miniſtrum* ſuum a miniſterio deponit; miniſter ille non amplius dicitur, eſtque Miniſter ejus: & erit adhuc *Miniſter* Eccleſiae, quem Eccleſia depoſuit, exauctoravitque? & ſi Miniſter non eſt, quam poteſtatem miniſterii habebit?

XIX. Objicient ex Vaſquez in 3. par. S. Thomae to. 3. d. 243. cap. 2. „ Poteſtas, & conſecratio, quae Divino jure ali„ cui confertur; ſive ſit Ordinis, ſive non; nullo facto, aut jure „ Eccleſiaſtico ab aliquo auferri poteſt: ſed ſemel collata per„ petuo cum eo uſque ad mortem manet: hujuſmodi eſt pote„ ſtas, & conſecratio Epiſcopi: ergo neque degradatione, neque „ ullo modo alio ab Eccleſia tolli poteſt. „

Reſpondetur, jam longe antea Riccardum Mediavillam hujus argumenti nervos incidiſſe, dum 4. d. 25. q. 3. art. 1. reſpondit; quod *ſicut a Deo decretum eſt, ut ille, circa quem ſit talis conſecratio, habeat talem poteſtatem: ita decretum eſt, ut ille, qui degradatur, careat illa poteſtate;* eſt igitur a Deo quidem *poteſtas Ordinis*, & Epiſcopalis; ſicut & *poteſtas jurisdictionis*, & utriuſque poteſtatis *executio;* ſed ita a Deo contributae Eccleſiae ſuae; ut in hujus arbitrio ſit, cum oportuerit, huic, vel alteri & conferre, & auferre; ut etiam proximo n. 14. eſt dictum. Quibus exploditur & argumentum Autoris *rei Sacramentariae*, dum to. 2. lib. 8. par. 1. q. 6. §. 3. negat Eccleſiam potuiſſe, aut poſſe ſacras ea conditione Ordinationes coercere, ut niſi a Miniſtris legitimis datae quantum ad ſubſtantiam non valeant: quia, inquit, non poteſt Canonibus ſuis Eccleſia Divinum opus

infringere; & effectum ex sacra Ordinatione ita volente Christo necessario consequentem in irritum mittere: atqui Ordinatio sacra Divinum est opus Christi autoritate characterem necessario imprimens ordinato: ergo nihil contra potuit, aut potest Ecclesia. Nam nequit quidem Ecclesia Divinum opus infringere. Sed ejus est declarare, quae rata sit, & quae irrita ordinatio: cui danda, cui vera neganda consecratio: quis nam Minister legitimus, & idoneus, quis nam vero nequaquam aptus: huic, vel illi *potestatem* auferre, si non *characterem &c.*

XX. Objiciunt ex Frassen Disput. Prooem. de Sacram. art. 2. q. 3. Concl. 4. „ Si *potestas Ordinis*, quae significatur per „ characterem, posset deperdi per aliquod peccatum; consequens „ esset, quod homines plerunque forent dubii, an valide Sacra- „ menta susciperent; cum nullum habeant indicium; utrum Sa- „ cerdotes, a quibus suscipiunt Sacramenta, sint in statu gra- „ tiae, nec ne; quod certe urgeret in magnum fidelium detri- „ mentum: ergo &c. „

Respondetur, *potestatem* Ordinis non amitti per quodcunque peccatum; cum paulo superius dictum sit, improbos, & malos Clericos, Sacerdotesque, quousque tolerantur ab Ecclesia, esse veros Ecclesiae *Ministros*, ideoque vere Ordines, & Sacramenta administrare; sed tum amitti, cum crimen tale perpetrant, quo secundum Canones ipsis per Ecclesiam adimitur potestas: idque universis innotescat oportet. Quod si quibusdam interdum non innotesceret; tunc fiet id, quod S. Thomas in 4. d. 24. q. 3., & in Supplem. q. 35. art. 3. §. ad sec. perhibet de non baptizato; si ad Sacerdotium promoveretur, inquiens: *pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum summus Sacerdos suppleret defectum; & quod non permitteret hoc ita latere, quod periculum Ecclesiae imminere posset*: Cum & Theologiae Moralis professores communi consensione doceant, errorem communem tribuere *jurisdictionem;* tumque Ecclesiam, & Deum iniquorum hominum defectum supplere. Postea etiamsi *potestas* memorata non amittatur ullo modo per peccatum Ministri; adhuc homines possent esse de eodem *Ministro* dubii; an intentionem rectam, & requisitam habuerit; an ficte prorsus, ac sine fide ad Ordinem sacrum accesserit; & consequenter an *valide* Sacramenta ministraverit; sive an verus Minister sit, aut falsus.

XXI. Obji-

XXI. Objicient etiam ita; si *Haeretici* ab Ecclesia sejuncti: *Apostatae*, *exauctorati*, *simoniaci*, aliique similes criminosi Clerici, & Antistites *potestatem* Ordinis amitterent; *Laici* fierent, aut nihil differrent a Laicis: at semel ac quis Sacerdos constitutus est, Laicus nequit amplius fieri: igitur Haeretici, & Apostatae ab Ecclesia descifcentes Ordinis *potestatem* non amittunt, ergo adhuc extra Ecclesiam Ordines conferre possunt. Sumptio se ipsa lucescit; quoniam per Ordinis *potestatem* discriminantur Clerici a Laicis; qua sublata illi ad Laicos amandari possunt, & debent: assumtum probatur ex Tridentino Concilio sess. 23. can. 4., quo statuit: *Si quis dixerit, per sacram ordinationem ... non imprimi characterem: vel eum, qui Sacerdos semel fuit, Laicum rursus fieri posse: anathema sit*: igitur &c.

Respondetur, concessa maj., nego min. propos., cujus ad probationem ajo, Concilium Tridentinum ibi etiam cap. 4. habere: *Quoniam in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione Character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito S. Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, novi Testamenti Sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; & semel rite ordinatos iterum Laicos effici posse; si Verbi Dei ministerium non exerceant*: ideoque hypotheticam sententiam damnat, non absolutam. Quod si Canonis sententiam dixeris absolutam, non autem hypothecam; Concilium definire dico, Sacerdotem fieri non posse Laicum quantum ad *characterem*, non quantum ad *potestatem*; sive illum, non istam eum deperdere non posse; ideoque ratione characteris omnino Laicum dici non debere. Caeterum *Laicos* fieri Sacerdotes, qui aut deponuntur, & exauctorantur; aut extra Ecclesiam transfugiunt, potestatemque Ordinis amittunt; quamplures condocent SS. Patres supra commemorati, *Optatus* Milevitanus lib. 2. cap. 24., Magnus *Basilius* Epist. 72. ad Evaisenos: *si enim orthodoxus fuit Evippus* (Episcopus); *quomodo non Laicus Eustathius, qui ab illo depositus fuit?* & Epist. 1. ad Amphilochium n. 1., *S. Cyrillus* Alexandr. Epist. ad Atticum CP. Episcopum, *Gennadius* CP. Episcopus Epist. ad Martyrium Antiochenum Antistitem; & Clarissime *Concilium Bituricense*, cujus verba recitavi Cap. II. n. 21., quinimmo ipsemet S. Thomas 4. d. 24. q. 2., ac in Supplem. q. 35. art. 2. §. ad sec. annon scripsit: *dicendum, quod quantum-*

tumcunque homo se ad Laicatum transferat, semper tamen manet in eo character: quod patet ex hoc, quod si ad Clericatum revertatur, non iterum ordinem, quem habuerat, suscipit? Quamobrem non ab re notavi Cap. I. n. 5., ut unus *Baptismi* character Christianum non efficit, ita non unum *Ordinis* characterem Clericum constituere: sed in illo *fidem*, in isto *potestatem* requiri.

XXII. Objicient tandem ultimo, *Doctores* omnes, vel fere omnes praesertim Theologiae Scholasticae, iique praecipui non solum, sed etiam Principes ab initio XIII. seculi docuerunt, docentque adhuc mordicus, Sacramenta Haereticorum, Simoniacorum, exauctoratorum, aliorumque criminosorum etiam extra Ecclesiam, modo in forma Ecclesiae ministrata sint, vera esse, & valida: ergo *erroneum* est post tot Theologorum consensum, inquit Hallierus Tract. de sacris Elect., & Ordin., negare, validum esse Sacramentum ab Haereticis, similibusque etiam ab Ecclesia praecisis administratum; quod & *certissimum* esse non dubitat asserere Juenin cap. 3. q. 6. de Sacram.

Respondetur conc. ant., nego conseq., sciscitorque, num mihi per illos, aliosque licuerit dicere, quod in simili caussa S. Augustinus lib. 2. contra Crescon. dixit cap. 30. *Non accipio, quod de baptizandis Haereticis, & Schismaticis B. Cyprianus sensit; quia hoc Ecclesia non accipit, pro qua B. Cyprianus sanguinem fudit?* Cum praeter rationum momenta retulerim & facta, & auctoritates Doctorum veterum, SS. Patrum, Rom. Pontificum, & Conciliorum etiam Oecumenicorum, quod est plane universae Ecclesiae: non unus ego, qui pene nullus sum, sed quotquot illa legerint, & lecta attente perpenderint, non quiverint huic nostrae non accedere sententiae; quae quidem vetus, constansque Ecclesiae, atque adeo omnium fuit, ac etiam esset; nisi rerum vicissitudo, & quaedam, quae mox dicentur, ipsam labefactassent, ac demum depravassent.

XXIII. Ob tria igitur potissimum in oppositam Theologi, quos dixi, descenderunt sententiam; ob autoritates *S. Augustini*, & *Anastasii Papae*, ad quas verba feci Cap. X. n. 22., & XI. n. 7., & 8., ob *monumentorum*, quae sparsim in Opere produxi, penuriam; & ob *Gratiani Canonum* Collectionem, quam fere solam illi pervolvebant, lectitabantque; & quae in Gymnasiis tanti fiebat; posteaquam Romani Pontifices secundum eam in Tribu-

bunalibus judicari jusserunt; ut ne digitum quidem transversum ut ajunt, ab ea discedere vellent; nefasque secus atque illam sentire putarent Doctores. Quare cum *Gratianus*, ut & jam n. 4. monui, & Augustini autoritate permotus, & monumentis pluribus destitutus eam ipsam tradiderit opinionem; nil mirum, si & hi, qui post eum floruerunt, eique operam plurimam dederunt; ejus quoque pravam alte animis imbiberunt opinionem. Ad haec accessit; eosdem, quod legerint quorundam *Haereticorum*, & *Schismaticorum*, *Simoniacorum*, *anathemate* ictorum, similiumque ordinationes ab Ecclesia fuisse probatas; omnium horum indiscriminatim Ordinationes esse ratas, validasque credidisse, & scriptis tradidisse. Quae sane caussae fuerunt, cur & obscura, difficilisque quaestio judicata sit; & diutissime sit a tot, tantisque viris erratum in ipsa: quibus nihilominus ob id nolim aliquis existimet quicquam iri detractum; quinimmo maximopere ipsos laudibus cumulandos affirmo: quoniam si tanta tantis orbati monumentis egerunt, conscripseruntque; ut adhuc eorum nomen clarum habeatur in Orbe; quanta elaborassent, si eisdem locupletati magis amica literis tempora nacti fuissent. Atque haec quidem satis pro hac de sacris quorundam *Ordinationibus* Disputatione: utinam autem & ad inveteratum errorem extirpandum satis.

QUAE-

QUAESTIO I.

De Chorepiſcopis.

I. PErlegenti mihi cupidiſſime, & rerum Eccleſiaſticarum in primis antiqua revolventi, perquirentique; quid quaque in re verius haberetur, quidve probabilius; illa de *Chorepiſcopis* occurrit inveſtigatio plane non inutilis; utrum *Epiſcopi* reipſa fuerint, an non: eorum enim, qui de ipſis pertractarunt, aliqui quidem eos *Epiſcopos* extitiſſe tutati ſunt; ſed reliqui fere omnes, praecipueque Galli *Presbyteros* eos tantummodo fuiſſe ſcripſerunt. *Galli* quippe, qui omnium primi in Occidente, & ferme ſoli cum Germanis Chorepiſcopos admiſerunt; primi etiam poſt III. vel IV. ſecula bellum illis inferre coeperunt. Nam cum medio circiter octavo Eccleſiae ſeculo in Gallia *Gauziolenus* quidam Eccleſiam moderantur Cenomanenſem, juſſu Pippini Regis oculis privatur; iccirco quod ipſe Herlemundum ſibi Eccleſiam tyrannide opprimenti ab eodem Pippino ſubſtitutum dolo obcoecaſſet: mox tamen ipſum Gauziolenum quamquam oculis captum ſuam regere Eccleſiam ita permiſit Rex, ut *Seufridum* ordinaret *Chorepiſcopum*, qui vices ſuas in illa ſuppleret Paroecia: quo mortuo ſucceſſere unus poſt alterum *Deſideratus*, & *Berthodus* itidem *Chorepiſcopi* ſub eodem Epiſcopo Gauzioleno: qui poſt obitum Berthodi alium ſibi Chorepiſcopum ordinari a Carolo Magno poſtulavit.

II. Rem Princeps retulit ad *Synodum* Epiſcoporum; quibus abſurdum viſum eſt, quod apud Cenomanos eatenus geſtum fuerat;

rat;

rat; scilicet ut *Chorepiscopi* peregissent omnia, quae Episcopi erant: cautumque, ne *Chorepiscopi* deinceps Chrisma conficerent, Virgines sacrarent, Spiritum S. traderent, Ecclesias, seu Altaria consecrarent, & Oleum denique ad infirmos ungendos benedicerent, nisi a tribus Episcopis essent ordinati: sicque ordinati a titulo villano *Chorepiscopi* nomen, non *Episcopi* ab ordinatione sortirentur, nec quidquam in Ecclesia citra consensum Episcopi aggrederentur. His conditionibus a Carolo permissum, ut Gauziolenus sibi Chorepiscopum ordinare posset; inquit Mabillonius Analect. to. 3., & Annal. Bened. lib. 21. n. 74., subditque Chorepiscopum adlectum fuisse *Merolum* Sacerdotem, atque a tribus Episcopis ordinatum ad titulum Ecclesiae S. Petri in Vico canonico nomine Salico; & post *Hodingum*, qui Gauzioleno ad biennnium successit ex Chorepiscopo Cenomanen. Episcopum jussu Caroli Regis creatum, idque circa ann. 772., cum initio insequentis anni jam eum sedisse constet; cumque Pippino Regi Carolus successerit anno 768., liquet Gallorum *Synodum* de hac re inter ann. 768. & 771. habitam fuisse; unde & novum *Chorepiscoporum* genus, & origo coepit belli Chorepiscopis inferendi, ob idque & comminiscendarum *Epistolarum Damasi*, *Leonis M.*, & *Joannis III.*, cum intelligerent sibi obstare & canonem 10. Antiochenum, qui ab *uno Episcopo* Chorepiscopum ordinari praecepit; & 3. Regensem, qui *Chrisma* conferre permisit Armentario Chorepiscopo; & alia plura.

III. Qua de re mihi faciendum erit, ut ostendam *Chorepiscopos* tam primi, veterisve generis, & qui ab uno tantum ordinabantur Episcopo; quam secundi, novique; & a Gallis seculo VIII. excogitati generis, qui a tribus consecraretur Episcopis, fuisse veros Episcopos, minores tamen *Polepiscopis* dignitate, uti & loco; & partim jure in Gallia, partim vero injuria esse perculsos, atque condemnatos; idque ratione primum, ac autoritate; postea momentorum adversariorum confutatione. Itaque 1. quicunque consecratur ea consecratione, qua fiunt, consecranturque Episcopi, verus est Episcopus: ea ipsa consecrabatur *Chorepiscopus*: ergo verus erat Episcopus. Sumptio & per se ipsa liquet; & etiam a simili; cum ille verus sit Presbyter, & verus Diaconus, qui qua Presbyter, & qua Diaconus fieri consuevit, consecratione ordinatur. Assumtum ostendit canon x. Antiochenus

nus: *qui Chorepiscopi vocantur, quamvis impositionem manuum acceperint, & ut Episcopi consecrati sint*: inquit paraphrastes Dionysius Exiguus, & Isidorus: ergo &c. Quamobrem Baronius ad ann. 357. n. 67. ex hujus Concilii Canone 8. & 10. scribit, Chorepiscopos *Vicarios* quidem fuisse Episcoporum; sed *qui erant Episcopi consecrati, conferreque Ordines sacros poterant*.

IV. Nec juvat recens quorundam effugium, qui ad hujus argumenti, canonisque vim praevertendam duplex *Chorepiscoporum* genus sunt commenti, unum ut Episcopi consecratum; alterum vero non. Quoniam veteres Galli, quum illos exagitandos sibi sumpserunt, generatim de ipsis, non autem de uno illorum genere tractarunt: atqui omnes affirmant ordinatos fuisse consecratione *Episcopali*, sive qua fit Episcopus: ergo illud duplex Chorepiscoporum genus purum putum quorundam recentiorum dicendum est. Assumtum probatur: In Capitul. Reg. Franc. anno 803. cap. 6. de eis dictum est: *Episcopi namque non fuerunt; quia nec a tribus Episcopis, nec ad aliquam Episcopalem Cathedram ordinati fuerunt*: & cap. 4. decretum dicitur in Synodo Ratisponen., ut eorum omnia iterentur; *nam Episcopi non erant, quia nec ad quandam Civitatis Episcopalem sedem titulati erant; nec canonice a tribus Episcopis ordinati*: cujus decreti partem accepisse videntur a suppositis Damaso, Joannique III. Epistolis, quarum in prima legitur: *quod enim Episcopi non sint, qui minus quam a tribus sunt ordinati Episcopis, omnibus patet*; in secunda vero: *omnia quoque Concilia affirmant, eum non Episcopum esse, qui minus quam a tribus Episcopis fuerit factus Episcopus*: qui quidem non inficiantur, Chorepiscopos ordinatos ordinatione *Episcopali*; sed non rite facta, ideoque *invalida* factos autumarunt. Cur enim non dixerunt: *Chorepiscopi* Episcopi non sunt, quia non *Episcopali*, sed *Presbyterali* ordinatione consecrati sunt; id quod caussam evicisset? at quum eos refelleret aperte canon Antiochenus; iccirco *Episcopalem* illos quidem ordinationem habuisse sunt fassi, sed prave traditam, ideoque irritam, ac invalidam. Quod quam falsum fuerit, paulo post videbitur.

V. Confirmat hoc assertum Rabanus Maurus Archiepiscopus Moguntinus vir doctrina insignis, qui Epist. ad Drogonem Meten. Episcopum de *Chorepiscopis* acriter in eos invehens Episcopos, qui eisdem Chorepiscopis *Episcopalia munia* non permitte-

tebant, sed ab ipsis consecratos *iterum consecrarent*, inquit: *vanum est, quemquam consecrationem Episcopalem habere, si ministerium Episcopi ei non licet agere? Ad quid ergo invocatur Spiritus Sanctus ab Episcopo ordinatore ... si ipse invocator ... post consecrationem, quam rite peregit, mox reprehenderit? Ad quid enim Episcopus cujuslibet Civitatis Chorepiscopum sibi vult, ac decernit ordinare; si ipsam ordinationem suam nullam efficaciam arbitratur habere?* Nec Autor iste explicari potest de *Chorepiscopis*, qui ut Episcopi consecrati fuerant; non autem de omnibus Chorepiscopis; quemadmodum interpretatur Witasses Obj. 9., cum Rabanus verba fecerit de Chorepiscopis *cujuslibet Civitatis;* de iis, qui non a tribus Episcopis, vel Synodo Provinciae, sed ab uno *Episcopo ordinatore* consecrati erant, de iisque, quorum ordinationes a nonnullis *iterabantur*: uno verbo de iis, quos Gallicani Antistites, Conciliaque pronunciarunt non esse Episcopos, sed *Presbyteros*, & ad LXX. discipulorum formam; quod plane de illis, qui juxta Gallos vere *Episcopali* ordinatione consecrati erant, minime dicebatur.

VI. Huc accedat illud *Nicolai I.* Epist. 19. Append. 1. ad Rodulfum Bituricen. Archiepiscopum n. 1. scribentis: *A Chorepiscopis asseris multas esse in Regionibus vestris ordinationes Presbyterorum, & Diaconorum effectas; quos quidam Episcoporum deponunt; quidam vero denuo consecrant. Nos vero dicimus; nec innocentes oportere percelli; nec ullas debere fieri reordinationes, vel iteratas consecrationes: ad formam enim* LXX. *Chorepiscopi facti sunt; quos quis dubitet Episcoporum habuisse officia? sed quia sacri Canones vetant, ne omnes sibi omnia vendicent; ac per hoc dignitas Episcoporum ad Chorepiscopos suos videatur transferri; fiatque vilior honor Episcopi; decernimus nihil in hoc praeter regulas ulterius fieri*: Quibus edocuit, Chorepiscopos vi ordinationis potuisse, sed non debuisse illas peragere *ordinationes*. Neque suppositionis pars haec Epistolae postulari potest, ut aestimat Thomassinus; siquidem unus est totius Epistolae stylus; & nihil Pontifex astruit, quod non senserint multi SS. Patres, Jo: Chrysostomus, Hieronymus cum Antiocheno Concilio. Nec etiam minus verisimile videtur Archiepiscopum Rodulfum post tot Sedis Apostolicae, Conciliorumque decreta de *Chorepiscopis* iterum consuluisse Nicolaum I., cum extet aliud ejusdem Nicolai

colai responsum ad consulta Arduici Vesontion. Archiepiscopi in Append. 3. ejus Epistolarum cap. 5. hujuscemodi: *de Chorepiscopis, de quibus consulis; utrum Presbyteros, & Diaconos valeant consecrare; sacri te Canones satis poterunt edocere. Quomodo autem Chorepiscopos posse dicemus Ecclesias consecrare, quas nulli Episcoporum licet sine nostro praecepto secundum sanctas regulas dedicare? Inde vos Episcopos tanquam terminos a Patribus positos transferentes merito reprehendimus.*

VII. Quo dicto Pontifex sine dubio respexit, innuitque illud *Gelasii I.* Epist. 9. ad Episcopos Lucaniae &c. n. 4. & 25., ubi prohibet, *Basilicas, Ecclesias, & Oratoria dedicari* ab Episcopis *sine praecepto Sedis Apostolicae;* quod innovavit & Nicolaus c. *Ecclesia* d. 1. de Consecrat., & quanquam Gelasius Episcopis *Suburbicariis* scribens videri possit, id voluisse illis non licere sine *Metropolitani* Antistitis facultate, atque permissu: Nicolaus tamen de quibuscunque Episcopis intelligendum aut putavit, aut voluit: certe Siricius Papa Epist. 4. ad Afros n. 1. nomine *Sedis Apostolicae* asserit intelligi *Primatem*. Quo tamen loco notare est, Nicolaum scribere Arduico de Chorepiscopis: *sacri te Canones satis poterunt edocere*: cur non adduxit decretales suorum praedecessorum *Damasi, Leonis M., & Joannis III.* Epistolas, aut *Leonis III.* ad Carolum M. responsum, Galliarumque *Concilia*; nisi quia aut illa non vidit, aut non multum illis detulit? Porro quanti facienda sit Nicolai I. autoritas, edisserit Adrianus II. Epist. 35. ad Adonem Viennen. Archiepiscopum anno 868. scripta hisce verbis: *siquidem acta praefati Pontificis* (Nicolai) *tanto a nullo patimur quolibet pacto convelli; quanto ipse nobis post longa tempora inter nubila praesentis vitae quasi quoddam novum sidus apparens & vitae, vel doctrinae suae fulgore, auctore Deo, errorum tenebras abigens non quod abolendum, sed quod imitandum sit, & fecit, & docuit.*

VIII. Probatur 2. Discrimen illis praesertim temporibus *Episcopum* inter, & *Presbyterum* sola *ordinatio* constituebat; uti perhibent SS. Jo: Chrysostomus homilia 11. in Epist. 1. ad Timoth., & Hieronymus Epist. 101. al. 83. ad Evagrium: atqui *Chorepiscopis* jus erat conferendorum ordinum nedum Minorum, sed etiam Majorum: igitur Episcopi vere illi erant, non autem Presbyteri: assumtum habetur ex Conciliis Ancyrano, & Antioche-

no,

no; illo can. 13. *Fas non est Chorepiscopos ordinare Presbyteros, vel Diaconos, sed neque urbis Presbyteros, nisi cum literis ab Episcopo permissum fuerit, in aliena Parochia*: isto can. 10. *Constituant autem Lectores, & Subdiacones, & Exorcistas; & eorum promotionem sibi sufficere existiment: Presbyterum autem, & Diaconum ordinare non audeant sine Episcopo Civitatis, cui ipse, & pagus subjicitur*. Quod si quis opponat, etiam *Presbyteros* ordines vel minores olim conferre potuisse ex c. *Requisivit* de Ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit &c. Discat id delegata eos fecisse potestate, non autem ordinaria, ut Chorepiscopi; quapropter Gelasius proxime commemoratus Epist. 9. n. 6. de Presbyteris edixit: *nec sibi meminerint ulla ratione concedi, sine summo Pontifice Subdiaconum, aut Acolytum jus habere faciendi*: tres alios vero inferiores forsan illis aliqua ratione permisit: sed non *majores Ordines* unquam Presbyteris, ut conferrent, legitur permissum. Erratque Morinus par. 3. de Sac. Ordinat. Exercit. 4. de Chorepiscopis cap. 3., dum *simplices Presbyteros* putat Ecclesiastica Chorepiscopali ornatos dignitate per Canones Ancyranum, & Antiochenum fuisse delegatos ad consecrandum Presbyteros in pagis, & villis: neque tamen id mirum; Gallus enim erat.

IX. Confirmatur ex Magni Basilii Epistola ad *Chorepiscopos*, qua perspicue scribit, eos quidem consuevisse *Sacerdotalem* conferre dignitatem; sed ipsos increpat, quod indiscussos, & sine examine ministros promoverent, ac sine suo assensu; minaturque deinceps tales deponendos fore; nam inquit: *Eos, qui Ecclesiae ministrant, recepta olim in Ecclesiis consuetudo diligentissime probatos admittebat; & omnis eorum vitae agendae ratio curiose inquirebatur ... & haec quidem examinabant Presbyteri, & Diaconi, qui cum eis versabantur: referebant autem ad Chorepiscopos; qui acceptis suffragiis a sinceris testibus, & eorum admonito Episcopo, ministrum deinde in Sacerdotalem numerum cooptabant*. Verum quidem est, Graecum exemplar habere ἱερατικῶν, quod etiam *Sacratorum* sonat, nedum *Sacerdotalem*; attamen id clare probat, *Chorepiscopos* consuevisse *Sacratos* ordines aliis conferre; Basiliumque tradere ea, quae valde sunt Antiocheno Concilio consentanea. Cui maxime consonat Ebbo Rhemensis Archiepiscopus in descriptione Officii Ecclesiae Rhemen. Ministro-

rum, quae ad calcem Historiae Flodoardi habetur; ubi de *Episcopi officio*, *ordinationibus*, *confirmatione*, aliisque tractans ait: *quibus in caussis nisi jussus Chorepiscopus nullatenus excedat*: igitur jussus potest ordinare, confirmare &c. Neque autem quod interdum quibusdam ex caussis *Chorepiscopis* interdicebantur Ordinationes; inde duci potest, eos veros non fuisse Episcopos; uti quum Synodus VII. can. 14. prohibuit, ne iidem sine consensu Episcopi *Lectores* constituerent; quod & de omnibus Ordinibus edixisse videtur Laodicena Synodus can. 32. Nam & Gelasius, qui supra, n. 4. & 25. interdixit *Episcopis* Suburbicariis uti Metropolitanus; ne *Ecclesias*, *Oratoria*, ac *Altaria* sine suo dedicarent praecepto: & Synodus Carthagin. II. can. 9., ac Hispalensis II. c. 7. vetuit, ne *Presbyteri*, praesente Episcopo *agenda celebrare*, aut *Sacramentum Corporis*, *&* *Sanguinis Christi conficere* praesumerent; ut & Neocaesariensis can. 13.

X. Probatur 3. Nomen ipsum *Chorepiscopi* dignitatem prodit; ipsumque nequaquam simplicem Presbyterum esse manifestat: nam quid est *Chorepiscopus*, nisi ruris, aut Regionis Episcopus? ita namque latine redditur Graeca vox χώρα, vel χώριον: & propterquid *Episcopi* titulum hic retulit; nisi quia velut Episcopus consecratus fuit; & officia Episcopalia exercere poterat? Quap opter & in Conciliis Nicaeno I., Neocaesariensi, Ephesino, Chalcedonensi, Noviomen., Carisiacen. I., Svessionen. III., & Duziacen. *Chorepiscopos* legimus subscriptos, memoratosque inter *Episcopos* non quidem semper suorum Episcoporum loco, cum id non ostendatur; sed tanquam & ipsi Episcopi: qui enim aliorum loco, atque nomine sive Chorepiscopi, Episcopique, sive Presbyteri intererant, id Acta significabant, ut illa *Chalcedonensis*; & si quae sunt, quae occurrant: igitur cum *Chorepiscopi* non dicantur quampluribus in Synodis aliorum nomine interfuisse: id factum asserere, est nullo monumento, temereque rem interpretari, atque referre. Quod autem in Ephesino, & in Chalcedonensi Conciliis *Jacobus* quidam dicatur modo *Chorepiscopus*, & modo *Presbyter*, nequaquam nostram expugnat opinionem, ut quidam arbitrantur; nam ibi Jacobus Presbyter alius est a Jacobo *Chorepiscopo*: qui quoniam ab Eutychio Principe vocatus est *Episcopus*; recte Lupus Act. VI. Appendicis ad Ephesinum Concilium adnotat id eo factum, quod Chorepiscopi *consecra-*

ſecratione non ſimplices Presbyteri, ſed veri Epiſcopi eſſent. Quare duo, qui in Synodo Neocaeſarienſi interfuiſſe leguntur *Chorepiſcopi Cappadociae*, a Sozomeno judicati ſunt *Epiſcopi*; dum lib. 6. cap. 4. memorat Prapidium apud *Cappadoces in multis pagis munere Epiſcopali* functum eſſe: Et quid eſt, quod in magna illa Carthagin. Catholicos inter, & Donatiſtas Collatione anno 411. Alipius Tagaſten. Epiſcopus de *Donatiſtis Epiſcopis* cum objiceret, improperaretque: *ſcriptum eſt, omnes iſtos in fundis, vel in Villis eſſe Epiſcopos ordinatos, non in aliquibus Civitatibus*: numeri oſtentandi cauſſa; Petilianus Conſtantien. Donatiſtarum Antiſtes repoſuit: *ſic etiam tu multos habes per omnes agros diſperſos ſane, & crebros ſine populis*: Collat. 1. n. 181. & 182., niſi *Epiſcopos* dicere, qui Chorepiſcopi erant? Nec omittendum eſt, *Caeſarium Civitatis Alcae*, al. *Arcae Chorepiſcopum* inter Epiſcopos Conciliorum Epheſini, & Chalcedonen. ſubſcripſiſſe Act. 1. *Chorepiſcopum* quoque fuiſſe cenſeo *Leonem* illum, quem Gulielmus Malmesburien. lib. 2. de Reg. cap. 10. dicit *Epiſcopum Trevirenſem*; ſed Epiſtola Joannis XV. anno 990. edita apud eum appellat *Leonem vice Epiſcopum S. Trevirenſis Eccleſiae*: nam & Ferrandes Diaconus *Chorepiſcopos* dicit Epiſcoporum *Vicarios*.

XI. Confirmatur hoc ipſo, quod ſemper *Chorepiſcopi* ſuperiores Presbyteris in omnibus monumentis inveniantur, cum eiſdem ſemper praelati referantur; ut in Actis Nicaeni Concilii I. can. 8. de *Catharorum* Epiſcopo ad Eccleſiam Catholicam redeunte legitur ſtatutum, ut Epiſcopus Catholicus *provideret ei aut Chorepiſcopatus, aut Presbyterii locum; ut in Clero prorſus eſſe videatur*. Similiter *Ancyrana* Synodus can 13. conceſſit *Chorepiſcopis* jus ordinandi Presbyteros, & Diaconos, nec non urbicos Presbyteros cum literis tamen Epiſcopi; & *Neocaeſarienſis* itidem can. 13. non minimum diſcrimen poſuit inter ruris Epiſcopum, & ruris Presbyterum: *Antiochena* vero can. 10., ut viſum eſt n. 8., vel idem, vel amplius quam *Ancyrana* eis tribuit. Sed Chalcedonenſe Concilium can. 2. dicit: *ſi quis Epiſcopus ... propter pecunias ordinaverit Epiſcopum, vel Chorepiſcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum &c.*, & S. Athanaſius Apol. 2. n. 85. habet: *Mareotes Regio eſt Alexandriae, in qua nunquam Epiſcopus fuit, aut Chorepiſcopus; ſed univerſae illius Regionis*

Ecclesiae Alexandrino parent Episcopo. Presbyteri autem singuli suos habent vicos maximos, qui decem circiter sunt, immo plures numero: Etiam S. Basilius M. Epist. ad Chorepiscopos de Ecclesiarum Ministris scribit: *haec quidem examinabant Presbyteri, & Diaconi, qui cum eis versabantur: referebant autem ad Chorepiscopos &c.* Ac ut plures aliorum autoritates praeteream, illud solum Synodi Regensis anno 439. coactae memorabo, quo can. 3. Armentarium *Chorepiscopum* monet; meminerit se agere uti *superiorem Presbyterorum, & inferiorem Episcoporum*, nempe Civitatum; uti pagus, & rus Civitate noscitur inferius: unde Antiochena Synodus can. 8. eis permisit posse dare pacificas Epistolas, quod Episcoporum est.

XII. Hactenus & ratione, & autoritate ostensum est, *Chorepiscopos* vere fuisse Episcopos; restat nunc, ut respondeatur argumentis, quibus oppositum probare conantur contrariae sententiae defensores; quorum agmen ducit Sorbonicus Doctor *Witasse* Tract. 6. de Sacramento Ordinis par. 2. q. 1. Append. de *Chorepiscopis*: probatque 1. ex Synodo *Ancyrana*, quae omnium prima (si verum est, eam anno circiter 314. habitam fuisse) *Chorepiscopos* memoravit, & can. 13. al. 12. de iisdem ita sanxit: *Chorepiscopis non licet Presbyteros, & Diaconos ordinare*: igitur, inquit Witasses, *Episcopi* non erant illi; cum inauditum sit, Episcopis legitime institutis, nec officio interdictis Presbyteros, & Diaconos ordinare non licuisse.

Respondetur primum, Autorem hunc parum sibi constare, cum *Episcopos* fuisse non diffiteatur Prob. 3. eos Chorepiscopos; de quibus agit *Antiochena* Synodus: quae tamen can. 10. decrevit de eisdem, ut *Presbyterum, & Diaconum ordinare non auderent*: similiter Prob. 4. *Episcopos* dicit eos, de quibus disponit Leodicena Synodus can. 57., & ex Episcopis Chorepiscopos factos autumat ita, ut *nihil agerent sine consensu Episcopi* ex eadem Synodo. Deinde est etiam inauditum, *Presbyteros* offerre non posse; & tamen id illis ruris vetuit Synodus *Neocaesariensis* can. 13. facere in Civitate praesente Episcopo, vel Presbyteris urbis tanquam in loco alieno. Postea si inauditum est, *Episcopis* Civitatum non licere Presbyteros, & Diaconos ordinare; inauditum non est, id non licere Episcopis ruris, sive *Chorepiscopis*; qui sunt Episcopi minores, & Episcopis urbium subje-

cti;

cti; proindeque in aliena Paroecia, atque Dioecesi: quamobrem uti non licet Episcopo vulgo *titulari*, & alicujus Episcopi Civitatis *coadiutori* ordinare quemquam sine permissu Episcopi; ut ex Concilio Trident. ostensum est supra Cap. IV. n. 13. *de Sacris Ordination.*, ita nec Chorepiscopo licere potest; eapropter Rigboldo *Chorepiscopo* Rhemen. crimini datum est, quod in *Presbyterum* ordinarit *Gothscalcum Suessonicae Paroeciae Monachum inscio Civitatis suae Episcopo* ex Actis Concilii Carisiacen. I. an. 849.

XIII. Nec est, quod dicat, Synodum *Antiochenam* interdixisse quidem Chorepiscopis Presbyteros, & Diaconos ordinare *sine Episcopo Civitatis*; sed non cum ejusdem Episcopi permissu. Nam quid aliud edixit *Ancyrana* Synodus? *Fas non est Chorepiscopos ordinare Presbyteros, vel Diaconos; sed neque urbis Presbyteros, nisi cum literis ab Episcopo permissum fuerit, in aliena Parochia*: quam lectionem & textus Graecus, & vulgaris Dionysii tralatio, Simeon Logotheta, Aristenus, Zonaras, Balsamon, & Blastares Graeci constanter retinent; etsi complures alii, ut corrigerent, eam depravarint. Cujus Canonis sensus non is est, quem sibi effinxit Witasse, sed non licere Chorepiscopis nedum in sua Paroecia Presbyterum, & Diaconum ordinare, ut habet & Antiochenus Canon; sed neque vocatis a populo alienae Dioecesis vel sede vacante, vel Episcopo illius Dioecesis impedito urbis illius *Presbyteros* ordinare, aut etiam urbis suae *Presbyteros* ad alienam Paroeciam se transferentes, ut ibi ordinarentur, fas non erat ordinandi sine literis, ac permissu *Episcopi*. Refert Witasses inter varias hujus *Ancyrani* Canonis versiones & illam, inquit, *Adriani I.* Papae ex *Epitome Canonum*, quam Carolo Magno obtulit anno 774. antiquissimae versioni adhaerentis; quae est: *ut Chorepiscopi Presbyterum, vel Diaconum non ordinent: nec Presbyter aliquid agat in Parochia sine praecepto Episcopi*. Verum illa Canonum *Epitomes* non est Adriani PP., sed alicujus Galli ex integra Canonum Collectione ab eodem Adriano anno ut creditur 787. Carolo M. oblata, desumta, interpolata, vel potius depravata post seculum VIII. in odium, ut videtur, Chorepiscoporum; cum canonem X. Antiochenum his verbis exhibeat: *quod Chorepiscopi ordines inferiores usque ad Subdiaconatum dare non possunt*: quod prorsus falsum est: & Carolus M. anno 789. in Capitul. Aquisgran. integros Ca-

nones *Antiochenum*, & *Neocaesarien.* de Chorepiscopis Isidorianae versionis adduxit. Deinde quoquo modo se habeat lectio Canonis Ancyrani; longe praestat, potiorque est *Antiochenus* illo; haec enim Synodus posterior est, & ex 97. Episcopis conflata; *Ancyrana* vero ex solis 18. Episcopis.

XIV. Probat 2., & quidem efficacius, inquit ille, ex Synodi *Neocaesarien.* Canone 13. *Presbyteri ruris in Ecclesia Civitatis Episcopo praesente, vel Presbyteris urbis ipsius offerre non possunt... Chorepiscopi quoque ad exemplum quidem, & formam septuaginta videntur esse; ut comministri autem propter studium, quod erga pauperes exhibent, honorentur*; al. *offerant honorati*: sed dum in eo maxime sistit, quod Chorepiscopi dicantur ad *formam* LXX. discipulorum Christi fuisse, qui Presbyteri extitisse creduntur; & in voce *quoque*, quasi dixerit & ipsos Chorepiscopos fuisse Presbyteros: observare est, Synodum non affirmare, Chorepiscopos esse, sed *videri* ad formam septuaginta esse; & quid Chrysostomus, Hieronymus, Hilarius Diaconus Romanus, Theodoretus, Nicolaus I., aliique plures de Presbyteris, ac LXX. Discipulis edixerint. Quantum autem ad vocem *quoque*; usus est Doctor Sorbonicus Dionysii versione; sed Isidorus, & Hervetus transtulerunt *autem*, & forsan verius; cum Graeca lectio habeat δὲ, quae vox Latinis sonat *autem*, *sed*, *vero*, *porro &c.* plerumque. Ut ut igitur vertatur; nihil efficacius eruitur ex hujus Synodi Canone pro ea opinione, quod *Chorepiscopi* non sint Episcopi: praesertim cum ibi dicantur Episcoporum *Comministri*, al. *Consacerdotes*; & plusquam Presbyteri honorari praecipiantur. Postea *Synodus* ea fuit dumtaxat 17. Episcoporum coetus; ideoque videat; an conferri cum *Antiochena* 97. Antistitum possit, ac debeat.

XV. Probat 3. ex Synodi Antiochenae canone x., qui ita habet: *ii, qui sunt in vicis, & pagis, vel qui Chorepiscopi nominantur; etiamsi impositionem manuum Episcoporum acceperint, placuit S. Synodo, ut suum modum sciant; & sibi subjectas Ecclesias administrent, earumque cura, & moderamine contenti sint. Constituant autem Lectores, & Subdiaconos, & Exorcistas; & eorum promotionem sibi sufficere existiment: Presbyterum autem, & Diaconum ordinare non audeant sine Episcopo Civitatis, cui ipse, & pagus subjicitur... Chorepiscopus autem fiat ab Episcopo Civitatis,* *cui*

cui subjicitur: aitque, ex eo duo colligi; & Chorepiscoporum *duo* fuisse genera, quorum alii ut *Episcopi* consecrati erant, alii vero non; & Chorepiscopum non fuisse *verum Episcopum*, cum ab uno tantum Episcopo consecraretur; quando verus Episcopus a tribus saltem Episcopis consecrari deberet ex Nicaeno Concilio.

Respondetur utrumque falsum esse; *primum* quidem explosum est, & confutatum jam n. 4., praesertim cum hoc Concilium nonnisi de uno Chorepiscoporum genere disponat: si duo extabant; quomodo disserendum, disponendumque de alio, quis unquam pertractavit? *alterum* quoque falsum apparet; cum quis ab uno tantum Episcopo in Episcopum ordinatus *illicite* quidem promotus asseratur, sed non *invalide*; ut multa facta demonstrant tam in Graeca, quam in Latina Ecclesia: *Nicaenus* enim canon 4. ad disciplinam pertinet, non autem ad fidem; quapropter aliquando certis de caussis nil vetat, quin relaxari queat. Postea non de *ruris* Episcopo sancit ille, sed de Episcopo *Civitatis*; qui sane ordinatione pares erant, impares tamen dignitate; quamobrem antonomastice nomine *Episcopi* Civitatis Antistes significabatur loci caussa, sicut *Archiepiscopus*, vel Metropolitanus Antistes comparate ad alios Episcopos ratione loci; ob quem non ordinatione, sed dignitate, ac jurisdictione major erat; etsi omnes veri Episcopi agnoscerentur.

XVI. Probat 4. ex Laodicena Synodo ex 32. Episcopis constituta, quae can. 57. edixit; *Non oportet in vicis, & pagis Episcopos constitui, sed circuitores: eos autem, qui prius constituti fuerunt, nihil agere sine consensu Episcopi Civitatis: similiter autem & Presbyteros nihil agere sine consensu Episcopi*: putatque loqui Synodum de Episcopis *Vicorum* non instituendis; de quibus agunt & Sardicense Concilium can. 6., & Leo Magnus Epist. 87. ad Mauros Episcopos; cum verba faciat de *Chorepiscopis*: annon enim ita habet & Canon Antiochenus proxime commemoratus: *ii, qui sunt in vicis, & pagis; vel qui Chorepiscopi nominantur &c.?* idque etiam elicitur ex his, quae eadem Synodus Laodicena subjungit: *eos autem, qui prius constituti fuerunt, nihil agere sine consensu Episcopi Civitatis*: nam ubi reperire est, ut Episcopi Vicorum, Castellorumque subessent imperio Episcoporum urbium? nullibi gentium: cum tamen hujuscemodi essent

in Asia, Africa, & Europa, immo in Italia quoque *Vicosabinas*, *Vicobabentinus*, *Vicoseniculensis*, *Vicoaequensis*, *&c.* Episcopatus multo post eam Synodum erecti. Quocirca falsum est, Canonem hunc Laodicenum utraque in Ecclesia Graeca scilicet, & Latina posthac firmius obtinuisse; sive de Episcopis Vicorum, Castellorumque; sive de Chorepiscopis sit sermo: quemadmodum & falsum est, ex eo Canone haberi, Episcopos Vicorum factos esse *Chorepiscopos*, ut vult Witasse; nam ob quam noxam multati sunt illi, ut ex Episcopis veris, ac liberis, minimeque subjectis fierent, ut ipse comminiscitur, non veri, aliisque Episcopis subjecti, atque ministri? statuit igitur Laudata Synodus, non oportere *Chorepiscopos* constitui; sed cum fuerit Synodus Provincialis, ac privata; nonnisi Provinciae suae Antistites obligabat. Et quum adjecit; eos, qui jam extabant, *Chorepiscopos nihil agere sine consensu Polepiscopi*, sive urbis Episcopi; nihil pronunciavit, quod ostenderet *Chorepiscopos* non esse veros Episcopos; siquidem etiam illi, qui *titulo tenus* tantum sunt Episcopi, & aliorum adjutores, nihil agere possunt sine consensu Episcopi, cui opitulantur; & tamen veri sunt Episcopi.

XVII. Probat 5. ex Theodoreti Epistolis 113. ad Leonem Papam, & 116. ad Renatum Romanum Presbyterum, quibus mittere se scribit *Presbyteros Hypatium*, *&* *Abramium Chorepiscopos*: ergo, inquit, omnes *Chorepiscopi* veri nominis Episcopi non erant, sed tantum vulgo Presbyteri.

Respondetur conc. antecedenti nego consequentiam: & inquiro; si *Chorepiscopi* non erant, quin etiam essent Presbyteri; cur Chorepiscopos dixit *Presbyteros*, si satis erat dicere *Chorepiscopos?* errorem igitur exputent interpretis; qui, quoniam *Presbyter* Graece modo dignitatem, & modo aetatem significat, estque Latinis *senior*; cum *seniores* vertere debuisset, *Presbyteros* existimavit, conscripsitque. Praeterquamquod antiquitus *Episcopi* quoque urbium praecipuarum leguntur dicti *Presbyteri* a Scriptoribus magni nominis; sic S. Irenaeus prae caeteris apud Eusebium Hist. lib. 5. cap. 24. ad Victorem PP. scribens inquit: *Presbyteri ante Soterem, qui Ecclesiae, cui jam tu praees, praeficiebantur, Anicetum dico, Pium, Hyginum, Telesphorum, Sixtum &c.*, nisi ibi quoque vertendum fuisset *Seniores*, ut & apud alios, quoniam & vetus Metensium Chronicon ita ha-

bet:

bet: *qui ab Apostolis ordinabantur Presbyteri, caeteris praeeminebant ut Episcopi*. Utcumque sit; nihil nos urget Theodoreti dictum, & autoritas & ob ea, quae jam sunt exposita; & quae ulterius dicenda supersunt.

XVIII. Probat 6. ex Hispalensi II. Synodo a S. Isidoro circiter anno 619. celebrata, in qua cap. 7. legitur: *Septimo examine relatum est nobis, veneratissimum quondam Agapium Cordubensis urbis Episcopum frequenter Chorepiscopos, vel Presbyteros destinasse (qui tamen juxta Canones unum sunt) qui absente Pontifice Altaria erigerent, Basilicas consecrarent: quod quidem non est mirum id praecepisse virum Ecclesiasticis disciplinis ignarum; & statim a seculari militia in Sacerdotale ministerium delegatum:* ergo Chorepiscopi sunt meri Presbyteri.

Respondetur, primas quidem hujus Synodi editiones ita habere; sed castigatior editio a Loasia ad MSS. codicum antiquorum fidem facta, & in sequentibus Conciliorum collectionibus vulgata neque *Chorepiscopos*, neque *parenthesim* habet; & profecto recte, ut ut repugnet Witasse. Nam Chorepiscopi aut nunquam in Hispania fuerunt, ut verius nonnulli scripserunt; aut non eo quidem tempore: siquidem *Martinus Bracarensis*, qui eodem tempore vixit, ac Agapius Cordubensis Antistes, quique anno 572. Canonum Graecorum Collectionem pro Hispanis adornavit, accomodavitque; Canonem Neocaesariensem 13. convertens alteram partem, quae de *Chorepiscopis* agit, praetermisit non alia de caussa, quamquod in Hispania non erant: inquit enim can. 56. *Forasticis Presbyteris praesente Episcopo, vel Presbytero Civitatis offerre non licet, nec ministrare in populo, nisi forte illis absentibus*: & S. Isidorus junior Hispalen. Episcopus circa ann. 630. Epist. ad Leudefridum Cordubensem Antistitem de *Ecclesiasticis Officiis* conscripta nullum Chorepiscoporum verbum habuit, legiturque c. *Perlectis* d 25. Quod enim idem Isidorus lib. 2. de *Divinis Officiis* canonem x. Antiochenum de *Chorepiscopis* produxerit; id egit eo, quod opus illud non tam pro Hispanis, quam pro universali Ecclesia condiderat: cur in tot, tantisque Hispaniae Conciliis nunquam occurrit *Chorepiscoporum* nomen; nisi quia eo in Regno nunquam sunt admissi, & nunquam instituti? Codices igitur Synodi Hispalensis II. corrupti fuerunt ex commentitia Epist. 86, al. 88. Leoni Magno affixa de

Chore-

Chorepiscopis; quae magna ex parte cum ex hac Synodo, seu Synodi cap. 7. conflata fuerit; addideritque confictor ea, quae ad *Chorepiscopos* attinent; inde ab aliquo rerum Ecclesiasticarum imperito in Acta Synodi intrusa sunt, & etiam adinventa; ut illa (*qui tamen juxta Canones unum sunt*): qui nam sunt hi Canones? nulli prorsus, nisi aliqui Gallorum Conciliorum longe post hanc Synodum coactorum.

XIX. Probat 7. ex Epistolis *Damasi*, *Leonis Magni*, & *Joannis III.*, quarum etiam partem duarum exhibet Gratianus c. *Chorepiscopi*, & c. *Quamvis* d. 68., easque etsi supposititias esse non diffitetur Witasse; tamen cum prodierint, inquit, *seculo* saltem VIII., & magnam apud omnes autoritatem obtinuerint; ex eo colligit, eo saltem seculo, ac deinceps vulgatissimam hanc fuisse de Chorepiscopis fidem: cum non sit credibile, Autorem, qui illas effinxit, aliter de *Chorepiscopis* docuisse, quam communis ferret opinio.

Respondetur falsum esse, vel saltem valde incertum, tres illas Epistolas intra seculum VIII. esse confictas; cum de ipsis eo tempore nemo verba fecerit, & nemo eis usus fuerit. *Zacharias* enim Papa anno 747. Pippino Majori domus Franciae, Francorumque Antistitibus scribens Epist. 7., qua 27. eorum Capitibus respondit, ad illud de *Chorepiscopis* nil aliud attulit nisi *Neocaesariensem*, & *Antiochenum* Canones versionis Dionysii Exigui; & *Carolus Magnus* in Capitul. Aquisgran. anno 789. edito lib. 1. cap. 9. Gallicanis Praesulibus adduxit canonem 13. *Ancyranum*, & 10. *Antiochenum* integrum versionis Isidori Mercat.; qui Canones haud parum Gallorum Conciliis adversantur. Concilium pariter Parisien. VI. anno 829. cap. 27. lib. 1. de *Chorepiscopis* exhibuit Canonem *Neocaesarien.*, & *Antiochenum* quamvis mutilatum Dionysianae translationis. Sed & *Nicolaus I.*, ut retuli n. 6. & 7., respondens duobus Archiepiscopis Galliarum Bituricensi, & Vesuntionensi de *Chorepiscopis* Canones tantummodo commemoravit, non suorum antecessorum Epistolas: & *Leo VII.* anno 937. Epist. 3. ad Germaniae, Galliarumque Episcopos rescribens solum *Antiochenum X.* Canonem produxit. Primum, quod sciam, trium harum Epistolarum mentio occurrit in *Metensi* Concilio anno 888. convocato, ubi c. 8. dictum est, *Chorepiscopos* esse *Presbyteros* juxta decreta *Damasi*, *Innocentii*, & *Leo-*

& Leonis; & loco *Joannis* dixit Innocentium. Verum est, in Capitul. Reg Franc. lib. 7. c. 187. legi, *Leonem III. PP.* rescripsisse, *Chorepiscopos* non semel a *praedecessoribus suis damnatos* fuisse, quibus memoratas Epistolas innuisse videri potest; sed de hac re num. sequenti differo.

XX. Probat 8. ex communi Sedis Apostolicae, nempe *Leonis III.*, & Ecclesiae Gallicanae de *Chorepiscopis* decreto an. 803. in Ratisponen. Concilio publicato, ut habetur ex Capitul. Reg. Franc. lib. 7. cap. 187., ubi definitum est, *Chorepiscopos* non esse Episcopos; nihilque ministerii Episcopalis ab eis peragi potuisse; sed inter *Presbyteros* constituendos esse, constitutosque fuisse; quod & confirmatum fuit in pluribus Conciliis *Parisiensi VI.* an. 829., *Meldensi* anno 845., *Parisiensi* anno 849., & *Metensi* anno 888.

Respondetur, non minimam subesse rationem suspicandi, eos, qui ad *Chorepiscopos* deprimendos confixerunt tres Rom. Pontificum Epistolas, aliqua quoque *Capitularia* ob eam rationem aut excogitasse, aut corrupisse: sunt enim quaedam, quae neque sapientiae, neque integritati, atque constantiae & Romani Pontificis, & Galliarum Episcoporum congruere videntur. Vidimus superius n. 2., *Concilium Parisiense* vel aliud anno circiter 770. decrevisse, ne deinceps *Chorepiscopi* fierent, nisi a tribus Episcopis ordinarentur; quotiescunque munia Episcopalia exercere vellent: quo facto novum est *Chorepiscoporum* genus exortum; cui simile, vel idem fere est, quod hodie dicitur *Titularium*, *Suffraganeorum*, aut *Coadjutorum*: & quidem Agobardus *Chorepiscopus* Lugdunensis a tribus ordinatus Episcopis asseritur apud Adonem ad annum 814., quod si ita fuit: cur igitur dubitare de eorundem Chorepiscoporum Ecclesiasticis actionibus, ut necesse fuerit legare Romam ad Summum Pontificem *Arnonem* Salisburgen. Archiepiscopum pro rei definitione? & quo pacto Pontifex respondere potuit; quicquid a *Chorepiscopis* actum fuerat *de Episcopali ministerio*, nihil esse; sed omnia *a canonice ordinatis Episcopis* iteranda esse, ac reformanda; *nam Episcopi non erant*; inquit, si a tribus fuerant Episcopis ordinati?

XXI. Sed demus, quosdam, vel omnes ad antiquum *Chorepiscoporum* genus rediisse, eorum scilicet qui ab uno tantum Episcopo ordinabantur: qua ratione in dicto Capitulari Carolus Magnus dixit, se ob Chorepiscoporum quaestionem misisse

Ro-

Romam *Arnonem* Archiepiscopum ad Leonem Papam, *qui* (Arno) *nobis, & scriptis ab eo* (Leone III.) *reuuncians haec non esse necesse iterare, vel definire, quia saepissime a suis praedecessoribus, & a multis SS. Episcopis, atque synodalibus sanctionibus eos esse prohibitos, atque damnatos; & ideo non est necesse ventilare, sed definita tenere. Dixit enim nullum fore Presbyterum, vel Diaconum, aut Subdiaconum ab eis ordinatum; nec Ecclesiam ab eis dedicatam; nec Virginem consecratam; nec quemquam confirmatum &c.?* quinam sunt hi Leonis III. *praedecessores*; qui *SS. Episcopi*; & quae *Synodales* sanctiones, quae *saepissime* Chorepiscopos prohibuerint, atque damnaverint? tres tantum suppolititiae, & supra memoratae leguntur Epistolae *Damasi, Leonis M. & Joannis III.* ne ab ipsis quidem Gallis in tot eorum contra Chorepiscopos determinationibus unquam adductae nisi an. 888. in Metensi Concilio. Qua veritate *Leo III.* vir & sapientia, & integritate magnus quivit affirmare, *saepissime* Chorepiscopos a suis praedecessoribus esse prohibitos, & damnatos; si Papa Zacharias paucis ante eum annis ad Gallos scribens attulit, confirmavitque x. Canonem *Antiochenum*, qui nedum Chorepiscopos probat, sed & illis ordinationem permittit *sacrorum* etiam *Ordinum*; modo Civitatis Episcopus admitteret: attulit insuper, confirmavitque XIII. Canonem *Neocaesariensem*; qui jubet Chorepiscopos *honorari*? si, ut dixi n. 19., ipse Carolus Magnus anno 789. Aquisgran. in Capitular. obtulit Antistitibus Galliarum integros Canones *Ancyranum*, & *Antiochenum* de Chorepiscopis observandos? & erit, qui credat, ad ann. 803. vere potuisse dici a Rom. Pontifice, *saepissime a suis praedecessoribus, & a multis SS. Patribus, atque Synodalibus sanctionibus Chorepiscopos esse prohibitos, atque damnatos?* non ego sane: *credat Judaeus apella*, aut soli Chorepiscoporum osores.

XXII. Ulterius in eo Capitulari refertur, dixisse Leonem III., *nullum fore Presbyterum, vel Diaconum, aut Subdiaconum* a Chorepiscopis *ordinatum; nec Virginem consecratam, nec quemquam confirmatum*. Sed Synodus Ancyrana, & Antiochena tantummodo Presbyteros, & Diaconos ordinare *sine consensu Episcopi* Civitatis prohibet Chorepiscopis, non omnino, non *Subdiaconos*; quos etiam *Presbyteris* assentiente Pontifice ordinare concessit Gelasius I. Epist. 9. ad Episcopos Lucaniae &c., validam-

que

que eam ordinationem fore etiam inconsulto Pontifice sensit Alexandr. III. c. *Requisivit* de ordinatis ab Episcopo, qui renunciavit Episcop. *Virgines consecrare*, & *Neophytum confirmare* Regensis in Gallia Synodus anno 439. permisit Armentario *Chorepiscopo*: & Stephanus II. anno 757. in Privilegio Fulrado *Abbati* S. Dionysii Parisien. concesso facultatem *Tabulas*, *& Chrisma consecrandi* attribuit; est autem *Tabula* lapis in medio Altaris, super quo sacrum celebratur; ut habetur ex Capitulis Rhemen. Archiep. Hincmari: & ut omittam vetera alia de hac re decreta; verisimile quidem est, eos *Chorepiscopos* omnia, quae ad munus Episcopale peragebant, cum suorum Episcoporum assensu fecisse; non igitur nulla, neque iteranda erant; & si quoque sine consensu Episcoporum egissent; *illicite* facta, sed non *invalide* censeri poterant; propertereaquod sive ab uno, sive a tribus consecrati fuissent Episcopis, *Episcopalem* obtinuerant consecrationem; ideoque vere *Episcopi* erant.

Utique Iuenin in Comment. de Sacram. dissert. 8. q. 6. de *Subdiaconatu* cap. 3. sentit, Leonem III. a Gallicis Antistitibus consultum respondisse, locutumque esse de ordinationibus a Chorepiscopis praeter Episcoporum, quibus subjecti erant, consensum factis; non autem de iis, quas de eorundem nutu, ac concessione celebrarant; sed non probat. Adeone bardi Galli, rerumque Ecclesiasticarum ignari, ut in re tam aperta Pontificio consulto indigerent? quis enim nescit, sine consensu Episcopi illicitas esse ordinationes ejus in Dioecesi? Postea dixisset ne Pontifex nullas esse eas ordinationes, ac iterandas? Sic & quum ibi dictum est, eos *Episcopos* non fuisse, *quia nec ad aliquam Episcopalem Cathedram ordinati fuerant*, refellitur ex Innocentio III. c. *Inter corporalia* tit. de translat. Episcopi, qui ait: *cum quis Episcopali praeditus dignitate nullius tamen Ecclesiae possit esse Episcopus*. Et S. Gregorius VII. Epist. 73. lib. 2. ad Boleslaum Poloniae Ducem scribit: *Illud nobis primo attendendum est, quod Episcopi terrae vestrae non habentes certum Metropolitanae sedis locum, nec sub aliquo positi magisterio huc, & illuc pro sua quisque ordinatione vagantes ultra regulas, & decreta SS. Patrum liberi sunt, & absoluti*: de qua re dictum est Cap. IV. n. 14. & seqq.; aliquando fuisse *illicitum* tantummodo; & aliquando etiam *invalidum* juxta variam Ecclesiarum disciplinam.

XXIII.

XXIII. Tandem lib. 6. cap. 119. eorundem Capitul. legitur: *Placuit, ne Chorepiscopi a quibusdam deinceps fiant, quoniam hactenus a nescientibus SS. Patrum, & maxime Apostolicorum decreta; suisque quietibus, ac delectationibus inhaerentes facti sunt*: & lib. 7. cap. 187. tit. 4. c. 1. refertur Leonem III. jussisse eos in exilium amandari, sed misericordiae intuitu inter *Presbyteros* collatos fuisse: & tamen Concilium *Parisien. VI.* anno 829. lib. 1. cap. 27. agit de ipsis; assertque Canonem Neocaesarien., & Antiochenum mutilatum, ac sine Ordinationum potestate: Concilium *Meldense* anno 845. cap. 44. concedit illis *Ordines minores* usque ad *Subdiaconatum* conferre, sed jubente Episcopo: & *Parisiense* Concilium anno 849. nihil quidem memorat de *Chorepiscopis* in Concil. Collectionibus; attamen in eo *non solum Audradus Modicus* Senonen. Archiepiscopi *Chorepiscopus, sed & omnes alii Chorepiscopi, qui etiam in Francia erant, in eodem Concilio depositi sunt*: inquit Chronicon Alberici Triumfontium. Memorat eosdem & Concilium *Aquisgranen.* anno 836., & anno 837. Agobardus Lugdunen. Archiepiscopus *dedicationem* Ecclesiae SS. Apostolorum Petri, & Pauli Sentonaten. in agro Viennen. permisit, sive demandavit *Audino* suo *Chorepiscopo*, ut refert Mabillon. lib. 31. Annal. Benedict. n. 72. *Metense* demum Concilium anno 888. coercuit hos Chorepiscopos, edixitque *Presbyteros* esse juxta *decreta Damasi, Innocentii* (leg. Joannis), *& Leonis*. Quorum Conciliorum nemo mentionem fecit *Ratisponen.* Concilii, ejusque in Chorepiscopos decreti; sed primus, vel unus, qui retulir, partemque illius exscripsit, fuit *Isaac* Lingonen. Episcopus, qui anno 870. sedebat, in suis Capitulis: Certe nec Nicolaus I., nec Leo VII. supra n. 6. & 7. relati illud recitarunt; nec alterum Leonis III., aut alicujus ex suis praedecessoribus. Postremo *Durandus* Aymonis Bituricen. Archiepiscopi *Chorepiscopus* anno 1040. legitur interfuisse Bituricen. Synodo; ut habet Mabillonius lib. 58. Annal. Benedict. n. 24., qui & n. 25. observat ex literis praedicti Aymonis, & Widonis Archiepiscopi Rhemen. intelligi eousque in Gallia extitisse, ac perdurasse *Chorepiscopos*, quos postea *Lanfrancus* Cantuarien. Antistes in Anglia penitus suppresserit; quibus nihilominus paulopost successere *titulares* Episcopi. Sed in Hibernia extasse adhuc anno 1152. testatur Simon Episc. Midensis in suis

Con-

Constitutionibus an. 1216. editis, & in nupera Conciliorum Angl. & Hiber. collectione a Dan. Wilkius evulgatis to. 1., in quibus refert, eo anno a Jo: Paparone S. R. E. Card. in Hibernia Legato constitutum; *ut decedentibus Chorepiscopis, & exiliorum Sedium Episcopis in Hibernia in eorum locum eligerentur, & succederent Archipresbyteri a Dioecesanis constituendi*.

XXIV. Probat 9. Witalles Chorepiscopos esse *Presbyteros*, non autem *Episcopos* autoritate *Canonum Arabicorum*; quorum 54. al. 58. Canon describit electionem, & consecrationem *Chorepiscoporum* longe diversam ab illa Episcoporum: canon 57. primum locum tribuit Archidiacono, 2. Chorepiscopo, 3. Archipresbytero: can. 58. & 65. *Chorepiscopus*, & Archidiaconus dicuntur duae manus, & duae alae Episcopi, nec non filii Episcopi; & can. 60. tradit *Chorepiscopum*, & Archidiaconum examinare ordinandos, eosque ad Episcopum adducere, qui Ordines illis conferat.

Respondetur primum, horum Canonum autoritatem, etsi apud Orientales adhibeatur, a Latinis, & Occidentalibus populis floccifieri: deinde si ita res se haberet, ut illi habent, & ut interpretantur; etiam *Archipresbyter* non esset verus Presbyter, cum illum ibi *Archidiaconus* praecedat: & can. 58. habet, *Episcopum* non posse in pagis, & Oppidis constituere Sacerdotem, vel Monachum nisi praesente *Chorepiscopo*: cap. vero 1. de *Templorum consecratione* asseritur, solum Episcopum, & Chorepiscopum jus consecrandorum Templorum habere, non autem inferiores gradu. Quae plane Gallicani Praesules nunquam admiserunt, nec admisuros existimo; tantum abest a vero, eos Canones Arabicos recepturos; quare non est, cur laborem refutare ea, quae aut nullius momenti sunt, aut nullius autoritatis.

XXV. Probat denique ultimo ex ipsa *Chorepiscoporum* consecratione, quam ex libro rituum Maronitarum accepit; ubi legitur *Chorepiscopi* consecratio inter eam Archipresbyteri, & eam Episcopi collocata, atque inscripta: igitur, inquit, Chorepiscopus non est Episcopus.

Respondetur, cum eo in libro legantur etiam consecrationes Diaconi, & *Archidiaconi*, Presbyteri, & *Archipresbyteri*, Episcopi, & Archiepiscopi, sive *Patriarchae*, neminem non intelligere ibi potius officia, ac dignitates diversas Ecclesiasticas de-

scri-

scribi, quam Ordinationes, seu consecrationes; nec inde posse duci, Archidiaconum non esse Diaconum, & Archipresbyterum non esse Presbyterum, Patriarchamque non Episcopum; sed diversas esse dignitates; uti & *Chorepiscopum*, qui ita se ad Episcopum habet, ut Episcopus ad Patriarcham: quinimmo cum supra Archipresbyterum recenseatur; praesefert potius Episcopis, quam Presbyteris accenseri: praeterquamquod parum ille liber distare videtur ab *Arabicis Canonibus*; atque adeo & ab eorundem autoritate parum.

Et haec sunt, quae de *Chorepiscopis* mihi dicenda fuerunt; quorum quidam, quoniam autoritatis plus sibi arrogasse possunt; ut inconsultis urbium Episcopis Episcopale munus exercerent; jure, ac merito a Galliarum Antistitibus sunt castigati; quia tamen indiscriminatim omnes in crimen vocati fuerunt; dicti non Episcopi, sed *Presbyteri*, ob idque solum eorum Ordinationes, atque consecrationes aut irritae judicatae, aut iteratae non semel; propterea a Nicolao I. & Gallorum nonnulli reprehensi sunt, & Chorepiscopi *innocentes* declarati.

QUAESTIO II.

De Diaconis.

I. INter complura, atque diversa, quae de *Diaconis* inquiri, & agitari consueverunt; illud etiam est, quod in quaestionem venit: an illi aliquando sibi Corporis, Sanguinisque Christi conficiendi, consecrandique potestatem arrogaverint: & hujus inquirendi caussam praebuit canon xv. Concilii Arelatensis I. illis verbis: *De Diaconibus, quos cognovimus multis locis offerre, placuit minime fieri debere*: quae tametsi quidam de licentia, quam sibi Diaconi vindicabant, sacrificandi more Sacerdotum, ac panem, & vinum Altaris consecrandi interpretantur; quamplures tamen, quos inter nuperus Autor Honoratus Tournely Doctor Sorbonicus, Scriptorque perillustris, oppositum defendere conantur; & Diacones non sacrum fecisse, Deoque hostiam incruentam obtulisse uti Sacerdotes; sed obtulisse, sive dispensasse Corpus, & Sanguinem

nem Christi sine Presbyterorum, Sacerdotumque conscientia, Patres Arelatenses indicare contendunt. Contra quos mihi probandum sumam, Canonis memorati verba de Diaconis consecrantibus, non dispensantibus esse intelligenda.

II. Et primum ex ipsius Canonis verbo *offerre* demonstrari potest: quoniam etsi plura, variaque significata verbum hoc obtinere noscatur: tamen a SS. Patribus, & Conciliis potissimum, quoties de re sacra sermo habetur; accipi semper solet pro actu consecrandi corporis Christi, praecipuoque Sacerdotum munere; praesertim tum quidem, quum sine adjectu pronunciari contingit. Quocirca Tertullianus lib. de velandis Virginibus cap. 9. dixit: *Non permittitur mulieri in Ecclesia loqui; sed nec docere; nec tingere; nec offerre; nec ullius virilis muneris, nedum Sacerdotalis officii sortem vendicare*: & S. Cyprianus Epist. 9. Martyribus, & Confessoribus scripta conqueritur: *ante actam poenitentiam, ante exomologesim ... offerre pro illis* (lapsis), *& Eucharistiam dare ... audeant Presbyteri*: in alia vero ipsis Presbyteris, & Diaconis transmissa inquit: *communicent cum lapsis, & offerant, & Eucharistiam tradant ... interim prohibeantur offerre acturi apud nos Presbyteri &c.*, & in 11. Fratribus in plebe consistentibus scribit: *audio quosdam tamen de Presbyteris ... jam cum lapsis communicare coepisse, offerre pro illis, & Eucharistiam dare*: Epist. etiam 63. ad Caecilium de Sacramento Dominici calicis ait: *ut Calix, qui in commemorationem ejus offertur, mixtus vino offeratur*: crebroque ibi sumit *offerre* pro sacrificandi, consecrandique Christi corporis actu.

III. Sed omnium apertius Nicaenum Concilium I. edocet, dum can. XVIII. haec habet: *Pervenit ... quod Diaconi dant Presbyteris Eucharistiam; quod nec canon, nec consuetudo tradidit; ut qui offerendi potestatem non habent, iis, qui offerunt, dent corpus Christi*: Ancyrana vero Synodus, quae paulo ante creditur celebrata, can. 1. de Presbyteris lapsis ita constituit: *visum est, eos Cathedrae quidem honoris esse participes, non licere autem ipsis offerre; seu sermonem conferre*: & can. 2. de similibus Diaconis hoc modo: *honorem quidem habeant; cessare vero ab omni sacro ministerio, sive a pane, sive a calice offerendo*: ubi primum sine adjectione ponitur *offerre*: secundum autem cum adjectu *panis*, vel *calicis*; quia non sacrificare, sed distribuere, ac ministrare signi-

 ficat:

ficat: ita & S. Cyprianus Tract. de lapsis ait, *Diaconum calicem praesentibus offerre*. Similiter Neocaesariense Concilium can. 12. al. 13. sanxit: *Vicani autem Presbyteri non possunt in Dominico offerre praesente Episcopo, vel urbis Presbyteris; neque panem dare precationis, neque calicem ... Chorepiscopi autem ... offerant honorati* juxta Graecam lectionem, & Herveti versionem: & S. Augustinus lib. 4. de Trinit. cap. 14. scribit de Sacramento Altaris: *neque potest id rite offerri nisi per Sacerdotem justum, & sanctum: nec nisi ab eis accipiatur, quod offertur, pro quibus offertur; atque id sine vitio sit, ut pro vitiosis mundandis possit offerri*. Epist. vero 118. Januario scripta c. 2. habet: *alibi nullus dies intermittitur, quo non offeratur: alibi Sabbato tantum, & Dominico; alibi tantum Dominico*: & non multo post: *si vero etiam in aliqua patria, cum peregrinaretur ... vidit verbi gratia bis offerri quinta Sabbati hebdomadae ultimae quadragesimae & mane, & ad vesperam &c.* Quae dicta, quando quidem plura etiam adduci possent, abunde ostendunt, verbum *offerre* pro re sacra facienda accipi consuevisse: igitur & Patres Arelatenses idipsum in hoc sensu usurpasse censendum est.

IV. Etenim si Canonis Arelatensis *offerre* significaret administrare, ac aliis dispensare; quo pacto illius Concilii Patres id Diaconibus prohibuissent; si istud tunc erat eorum munus, & officium? quia, respondebunt, id sine *Presbyterorum* permissu perficiebant. At id canon non perhibet; & quod ille non exponit, temere, & inconsulto effari dicam. Dicent fortassis, hoc ipsum elici perspicue ex ejusdem Concilii Arelat. can. XVIII. *De Diaconibus Urbicis ut non sibi tantum praesumant; sed honorem Presbyteris reservent; ut sine conscientia ipsorum nihil tale faciant*: Quid enim ajunt, sibi praesumebant *Diacones*; nisi quod canon XV. dicit *offerre* nimirum sine licentia *Presbyterorum*? quod si canone XVIII. vetatur illis id agere *sine conscientia* Presbyterorum; igitur id poterant iisdem consciis: si autem poterant, non quidem consecrare corpus Dominicum; igitur canonis Arelat. sensus est, eos dare, ac dispensare potuisse panem, & calicem sanctificatum plebi. Verum *Canonem* XVIII. non appellare *Canonem* XV. facile demonstrari potest; nam iste de *Diaconibus* generatim agit; ille vero de *Urbicis* tantummodo Diaconibus; nec verisimile apparet, voluisse Patres Arelatenses, ut illud *nihil tale* canonis XVIII.

refer-

referretur ad verbum *offerre* canonis xv., & nihil attulisse, quo id innotesceret; & post plures canones iterum decernere de eadem re, de qua statuere uno canone poterant; quin quod si xv. canon generalis est, ideoque pro omnibus Diaconibus; cur postea pro Diaconibus *Urbicis* alium condere canonem necesse erat?

V. Quapropter Canon xviii. Arelatensis disserit de solis *Diaconibus Urbicis* videlicet *Romanis*, ut fere omnes interpretantur; de quibus S. Hieronymus Epist. 85. ad Evagrium scribit: *caeterum etiam in Ecclesia Romae Presbyteri sedent, & stant Diaconi: licet paulatim increbrescentibus vitiis inter Presbyteros absente Episcopo sedere Diaconum viderim; & in Domesticis conviviis benedictiones Presbyteris dare. Discant, qui hoc faciunt, non se recte facere*: & in cap. 48. Ezechielis de iisdem: *ignorant humilitatem status sui; ultra Sacerdotes hoc est Presbyteros intumescunt; & dignitatem non merito, sed divitiis aestimant. Certe qui primus fuerit Ministrorum* (idest Archidiaconus), *quia per singula concionatur; & a Pontificis latere non recedit, iniuriam putat, si Presbyter ordinetur*. Autor vero perantiquus Quaestionum ex utroque Testam. mixt. inter Opera S. Augustini q. 101., cui titulus: *Quomodo contra Levitas Romanos disceptandum sit*, qui contendunt Levitas Sacerdotibus, & Diaconos Presbyteris coaequare; inquit: *quamquam Romanae Ecclesiae Diaconi modice inverecundiores videantur, sedendi tamen dignitatem in Ecclesia non praesumunt ... nunc enim videmus Diaconos temere, quod Sacerdotum est, agere per convivia; & in oratione id velle, quod respondeatur illis: cum istud solis liceat Sacerdotibus*: & alia, quae in hanc rem ibi congerit; & quae videri possunt apud Baronium ad ann. 402. n. 44. & seqq., & Lupum in notis ad Con. Nicaeni canonem xviii., & can. 1. Con. Turonensis, etsi censeri possit, id non *Romanorum* Diaconorum dumtaxat vitium fuisse, sed etiam aliarum urbium, locorumque Diaconorum.

VI. Siquidem in memorato Nicaeni Concilii canone xviii. legimus: *Pervenit ... sed etiam hoc quoque innotuit, quod quidam Diaconi ante Episcopos contingant Eucharistiam. Omnia igitur haec amputentur; & maneant Diaconi in proprio Ordine ... sed nec sedere eis in medio Presbyterorum liceat*: & Laodicenum Concilium, quod aliquot post annis congregatum est, can xx. edixit: *quod non oporteat Diaconum coram Presbytero sedere; sed jussione*

 Pres-

Presbyteri sedeat &c., cui consonat Carthaginiense iv. can. 39. *Diaconus sedeat quolibet loco jubente Presbytero*: & Carthaginiense vi. can. 18., nec non Andagavense I. can. 3. sanxerunt: *Ut Diaconi Presbyeris omni humilitate noverint deferendum esse*. Gelasius I. Pontifex. Rom. Epist. 9. ad Episcopos Lucaniae &c. n. 8. Diaconis non permittit *in Presbyterio residere*; *cum Divina celebrantur, vel Ecclesiasticus habetur quicunque tractatus. Sacri corporis praerogationem sub conspectu Pontificis, seu Presbyteri, nisi his absentibus jus non habeant exercendi*: similiter Arelatense II. Concilium can. 15. habet: *In secretario Diacono inter Presbyteros sedere non liceat; vel corpus Christi praesente Presbytero tradere non praesumat*: Barcinonense vero anno 540. coactum ita can. 4. statuit: *ut Diaconus in concessu Presbyteri nullatenus sedeat*: & Toletanum IV. anno 633. can. 38. haec dixit: *Nonnulli Diaconi in tantam erumpunt superbiam; ut se se Presbyteris anteponant, atque in primo Choro ipsi priores stare praesumant, Presbyteris in secundo Choro constitutis*: Tandem magna Synodus Trullana anno 692. can. vii. decretum tale condidit: *Quoniam in nonnullis Ecclesiis Diaconos officia Ecclesiastica habere didicimus: & ex hoc nonnullos eorum arrogantia, & licentia fretos ante Presbyteros sedere: statuimus, ut Diaconus, etiam si in dignitate idest in quovis sit officio Ecclesiastico, ante Presbyterum ne sedeat; praeterquam si proprii Patriarchae, vel Metropolitani vicem gerens adsit in alia Civitate super aliquo capite &c.*

VII. Sed quod ad xv. Canonem Arelatensem, de quo disseritur, ejusque intelligentiam attinet; Diaconos olim etiam officium consecrandi corporis Christi in Altari more Sacerdotum sibi arrogasse, colligi videtur pluribus ex locis; ac potissimum ex Epist. 9. Gelasii I. ad Lucaniae &c. Episcopos n. 7., ubi Pontifex sic loquitur: *Diaconos propriam constituimus servare mensuram; nec ultra tenorem paternis Canonibus deputatum quidpiam tentare permittimus: Nihil eorum suo ministerio penitus applicare, quae primis Ordinibus proprie decernit antiquitas: absque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant; nisi ..: extrema necessitas compellat*: quo loco Glossa pro *primis ordinibus* interpretatur & quidem recte *Episcopatum, & Presbyteratum*: erat autem primorum Ordinum munus sacrum facere; quod est *offerre* Deo immaculatam hostiam: igitur hoc suo Diacones mini-

sterio

sterio applicare tentarunt; vel certe potuerunt. Nam & antea Concilium Toletanum I. anno 400. can. xx. *statutum est*, inquit, *Diaconum non chrismare. sed Presbyterum absente Episcopo; praesente vero non, nisi ab ipso fuerit praeceptum*: cur enim id cavetur; nisi quia Diaconi non solum *baptizare*, sed etiam *chrismare*, seu confirmare baptizatos usurparant in Hispania: certe eodem tempore S. Innocentius I. Epist. 1. ad Decentium Eugub. Episcopum n. 6. percontantem *de Energumenis baptizatis, si a Presbytero, vel Diacono possint, aut debeant confirmari*: respondit: *quod hoc nonnisi Episcopis praecipere non licet*.

VIII. Insuper si *Presbyteri* ea, quae Episcoporum sunt, multoties olim sibi assumsisse leguntur; cur non & ea, quae muneris sunt Presbyterorum, *Diaconis* sibi attribuisse quiverunt? Concilium namque Carthagin. II. can. 3. habet: *Chrismatis confectio, & Puellarum consecratio a Presbyteris non fiat: vel reconciliare quemquam in publica Missa Presbytero non licere*: & Carthaginiense III. can. 36. *Presbyter inconsulto Episcopo Virgines non consecret: Chrisma vero nunquam conficiat*. Toletanum vero I. proxime relatum can. xx. ait: *Quamvis pene ubique custodiatur, ut absque Episcopo Chrisma nemo conficiat: tamen quia in aliquibus locis, vel Provinciis Presbyteri dicuntur Chrisma conficere, placuit ex hac die nullum alium nisi Episcopum Chrisma facere*. Gelasius I. itidem Epist. 9. ad Lucaniae &c. Episcopos n. 6. scribit: *Presbyteros ultra suum modum tendere prohibemus; nec Episcopali fastigio debita sibimet audacter assumere, non conficiendi Chrismatis, non consignationis Pontificalis adhibendae sibimet accipere facultatem*: ut omittam canonem 5. Concilii II. Romani S. Sylvestro Papae affixum: *ut nemo Presbyter Chrisma conficiat*: utpote fictitium; quandoquidem & vera, & certa hac de re monumenta non desunt.

IX. Anno quippe 531. circiter Palaestinae Dioecesis Presbyteros vacante ea Ecclesia Pastore *Chrismatis* conficiendi sibi arrogasse licentiam elucet ex literis Montani Episcopi Toletani post Concilium Toletanum II. evulgatis, legimusque in Bracarensi Synodo II. anno 563. convocata can. 19. *Placuit, si quis Presbyter posthac interdictum ausus fuerit Chrisma benedicere; aut Ecclesiam, aut Altarium consecrare, a suo officio deponatur: nam & antiqui hoc Canones vetuerunt*: & c. *Nullus Presbyter* dist. 1. de

Consecrat. habetur: *Nullus Presbyter in Ecclesia consecrata aliud Altare erigat, nisi quod ab Episcopo loci sanctificatum est, vel permissum: ut sit discretio inter sacrum, & non sacrum*. Sed & post tot Canones, & Rom. Pontificum decreta nihilotamen fecius oportuit, Innocentium III. Epist. 22. lib. 11. *Priori Pisanorum* Constantinopoli commoranti directa exprobrare, simulque revocare collatum ab illo *Chrisma*; quod diceret jus esse tantummodo Episcoporum: uti & c. *Quanto* tit. de Consuetud., ubi Presbyteris id prohibetur; diciturque ab illis non licere conferri nisi *inaniter*, & *cum umbra*, non autem *in effectu*. Et post eum Gregorius IX. c. *Aqua per Episcopum* de Consecrat. Ecclesiarum increpavit Provinciae Bracarensis *Presbyteros*, quod Aras, Altariaque consecrassent; cum id Ordinis Episcopalis esse; atque ideo Presbyteris committi non posse Pontifex assereret. Si, inquam, haec, quae Episcoporum sunt, sibi aliquando usurpabant *Presbyteri*; cur non & quae Presbyterorum esse noscuntur, sibi arrogare potuerunt *Diaconi*?

X. Amplius si *Foeminae* ipsae non semel deprehensae sunt attentasse, & assumsisse munia nonnulla, quae Sacerdotum sunt; quanto magis id factitatum a Diaconibus verisimile putari potest? Etenim in Capitul. Aquisgran. an 789. condito n. 76. invenitur: *Auditum est, aliquas Abbatissas contra morem Sanctae Dei Ecclesiae benedictiones cum manus impositione, & signaculo S. Crucis super capita virorum dare; nec non velare Virgines cum benedictione Sacerdotali, quod omnino a vobis SS. Patres in vestris Parochiis illis interdicendum esse scitote*: & in Parisiensi IV. Concilio anno 829. lib. 1. cap. 43. scriptum fuit: *Statuimus, ut si Abbatissa, aut quaelibet Sanctimonialis post hanc definitionem in tantam audaciam proruperit; ut aut viduam, aut puellam virginem velare praesumat; judicio canonico usque ad satisfactionem subdatur*: referturque etiam c. *Statuimus* 20. q. 3., sed perperam ex Eutychiano Papa. Quinimmo sub initium seculi XIII. nonne quaedam *Abbatissae* sibi jus benedicendarum Monialium; & ad illas habendi *conciones*; earumque insuper *Confessiones* Sacramentales excipiendi arrogarunt; ut c. *Nova quaedam* de Poenit., & Remiss. Innocentius III. & scribit, & objurgat? Quod si sacrarum Virginum *Maxima*, quae nullum Ecclesiasticum Ordinem obtinet, tantum sibi convenire posse existimavit; eo magis *Dia-*

co-

conus, qui sacro Ordine insignitur. Et quidem eodem fere tempore non defuit ex Diaconis unus, qui sacrum facere, & Sacramentum *Eucharistiae* conficere non dubitavit, ob id acriter increpitus ab Urbano III. c. *Ex literis* de non ordinato ministrante.

XI. Quod factum prope finem seculi XII. patratum valde credibile reddit, id magis accidisse sub initium IV. Ecclesiae seculi, quo nondum disciplina Ecclesiastica ubicunque satis firmata fuerat, & nondum tot inhibitiones, ac in contrarium decreta, Canonesque praecesserant tum maxime, quum Diaconibus Ecclesiae commendabantur administrandae cum jure *baptizandi*, ac interdum etiam quippiam circa *sacras confessiones*; ut ex Epist. 13. lib. 3. S. Cypriani Presbyteris, Diaconisque scribentis: *non expectent praesentiam nostram, quin apud Presbyterum quencunque praesentem; vel si Presbyter repertus non fuerit, & urgere exitus coeperit, apud Diaconum quoque exomologesin facere delicti sui possint; ut manu eis in poenitentiam imposita veniant ad Dominum in pace*: quibus Sacramentum Poenitentiae solent astruere, & probare Theologi. Certe in *Synodo Romanorum*, rescriptoque ad Gallos Episcopos, quod a Sirmondo conjicitur esse *Innocentii I.*, & ob id in Concil. Collection. legitur post ejusdem Pontificis Epistolas hoc titulo, *Canones Romanorum &c.*, can. 7. extat: *Paschae tempore Presbyter, & Diaconus per Parochias dare remissionem peccatorum, & ministerium implere consueverunt etiam praesente Episcopo: in fontem quoque ipsi descendunt: illi in officio sunt: sed illius nomen* (al. *sed Episcopi nomini*) *facti summa conceditur. Reliquis vero temporibus, ubi aegritudinis necessitas consequi unumquemque compellit; specialiter Presbytero licentia est... Diaconis vero nulla licentia inventitur concessa &c.* ut omittam Concilii Eliber. canonem 32. *Apud Presbyterum, si quis gravi lapsu in ruinam mortis inciderit, placuit poenitentiam agere non debere; sed potius apud Episcopum: urgente tamen infirmitate necesse est Presbyterum communionem praestare debere; & Diaconum, si ei jusserit Sacerdos*: & Autorem Synopsis Canonum Eccles. Adriano I. PP. attributae Canonem 2. Ancyrani Concilii sic exponentem: *Idem de Diaconis* (ac de Presbyteris) *fiat, si similiter peccaverint; sic ut digne poenitentibus parcere possint*: Antiquus Ordo Romanus, ac vetus Theodori *Poenitentiale* apud Burchardum, & Juonem habet: *Sicut enim Sa-*

crificium offerre non debent nisi Episcopi, & Presbyteri, quibus claves Regni Caelestis traditae sunt; sic nec ista Poenitentium judicia alius usurpare debet. Si autem necessitas evenerit, & Presbyter non fuerit praesens, Diaconus suscipiat poenitentem, & det sanctam communionem: quod exscripsit & Alcuinus de Divin. Offic. Cap. jejunii.

XII. Similiter c. *Fures* 13. q. 2., nec non c. etiam *Fures* tit. de Furtis habetur: *Fures, & latrones si in furando, vel depraedando occiduntur; visum est pro eis non esse orandum: sed si comprehensi, aut vulnerati Presbytero, vel Diacono confessi fuerint, communionem eis non negamus*. Et licet secundo loco dicatur sumptum ex *Concilio Triburiensi*, quod canone 31. ait: *Deo, & Sacerdoti confitetur &c.*, tamen cum verbis valde diversis totum hoc enuncietur ibi; liquet similem quidem esse canonem, sed non eundem: idem autem canon est *Concilii Turonensis* v. anno 1163. ab Alexandro III. celebrati inter eos praetermissos a Martene to. 4 Thesauri Anecd. publicatos n. VII. Nam Sac. Poenitentiae Ministerium posse interdum exerceri a Diaconis permisit & Concilium Eboracense anno 1194. inquiens: *Decernimus etiam, ut nonnisi summa, & gravi urgente necessitate Diaconus baptizet; vel Corpus Christi cuiquam eroget; vel poenitentiam confitenti imponat: ut juxta paternorum tenorem Canonum huic Ordini Sacerdotali proprio convenire decrevit antiquitas*: nec non Concilium Londin. anno 1200. can. 3. hoc modo: *Ut non liceat Diaconibus baptizare, vel poenitentias dare nisi duplici necessitate, videlicet quia Sacerdos non potest, vel absens est; vel stulte non vult; & mors imminet puero, vel aegroto*: quod confirmavit canon 31. *Concilii incerti loci* in novissima Conciliorum Ven. Collectione ex Cod. MS. Corbejensi publicati to. 13. sub ann. 1200. his verbis; *De baptismate vero, & poenitentia praecipimus; quod Diaconi poenitentias dare, vel baptizare non praesumant nisi in duplici necessitate, videlicet &c.* Et circa idem tempus *Constitutiones Synodicae* Odonis Episcopi Parisien. inter praecepta Synodalia n. 56. haec habent: *Item probibetur districte, ne Diaconi ullo modo audiant confessiones nisi in arctissima necessitate: claves enim non habent; nec possunt absolvere:* possuntne igitur in necessitate ob delegatam illis potestatem? Certe Stephanus Aeduensis cap. 8. de Ordinatione Diaconorum ait: *Diaconi in quibusdam habent vicem Sacer-*

cerdotis, ut in ministerio baptizandi, communicandi, delicta poenitentium misericorditer suscipiendi. Unde in Statutis etiam Synodalibus Richardi II. Episcopi Cicenstren. anno 1246. editis, & nuper Londinensibus typis a Daniele Wilkius an. 1737. amplissimae Conciliorum Britanniae, Hiberniaeque collectionis auctore vulgatis dicitur: *Prohibemus etiam, quod Diaconi Confessiones audire, poenitentias injungere, pueros baptizare non praesumant, nisi Sacerdote absente; & mors puero, vel aegroto immineat*: & Pictaviensis Synodus anno 1280. decrevit can. 5. *Abusum erroneum, qui in nostra Dioecesi ex perniciosa ignorantia inolevit, eradicari volentes inhibemus; ne Diaconi confessiones audiant; & ne in foro poenitentiali absolvant: cum certum, & indubitatum sit ipsos absolvere non posse; cum Claves non habeant, quae in solo Sacerdotali Ordine conferuntur*. De qua re tamen consuli potest, quid senserit, scripseritque Petrus Cantor tempore Innocentii III.

XIII. Accedit id, quod habet Eliberitanum Concilium can. 77. *Si quis Diaconus regens Plebem sine Episcopo, vel Presbytero aliquos baptizaverit; Episcopus eos per benedictionem perficere debebit*: & quod scribit S. Hieronymus in Dialogo contra Lucifer., *hanc esse Ecclesiarum consuetudinem; ut ad eos, qui longe in minoribus Urbibus per Presbyteros, & Diaconos baptizati sunt &c.*, aut Tarraconense Concilium anno 517. can. 7. decernens: *De Dioecesanis Ecclesiis, vel Clero id placuit definiri; ut Presbyteri, vel Diaconi, qui inibi constituti sunt, cum Clericis Septimanas observent; idest ut Presbyter unam faciat hebdomadam; qua expleta succedat ei Diaconus*. Autor etiam libri Pontificalis in Vita Bonifacii V. tradit: *Hic constituit, ut in Lateranis Acolythus non baptizaret cum Diacono, sed Subdiaconi sequentes*: & Paulus Diaconus lib. 5. de Gestis Longobard. cap. 10. al. 27. de his, quae ad annum 668. egit Rex Grimoaldus, commemorat tantam Civitati Foropompilii cladem intulisse Regem *in ipso sacratissimo sabbato Paschali ea hora, qua Baptismus fiebat; ut etiam Diaconos ipsos, qui Infantulos baptizabant, in ipso sacro fonte perimeret*. Quin quod Episcopus consecrans Diaconos secundum veterem Ritual. Romanum inquit: *Diaconum enim oportet ministrare ad Altare, baptizare, praedicare &c.*, & Innocentius I. a Decentio Eugubino Episcopo interrogatus fuit de *Energumenis ba-*

baptizatis, si a Presbytero, vel Diacono possint, aut debeant confirmari ex ejusdem S. Pontificis Innocentii Epist. I.

XIV. Cum igitur antiquitus *Diaconi* ordinarie *baptizarent; Plebes*, & *Ecclesias*, regerent; *hebdomadam* alternatim cum Presbyteris agerent; & alia circa *Sacramentum poenitentiae* nonnunquam administrarent; Ordoque facer esset; eoque insignitus castitatem, & continentiam profiteri teneretur uti & Presbyteri: nil mirum, si quod Presbyteri munus, & officium est, sacrum nempe facere, & *Eucharistiae* Sacramentum ministrare sibi quandoque vindicarint: propterea quod tum Poenitentiae, tum Eucharistiae Sacramenta, quae ad solos Sacerdotes pertinere noscuntur, ad aeternam salutem olim aeque ita necessaria aestimabantur; ut etiam Infantibus una cum baptismo Eucharistiam porrigerent. Quare faciente necessitate, ut Presbyter abesset, & mors nonnullis immineret; existimarunt *Diaconi* sibi licere Sacramentum Eucharistiae conficere, ac ministrare posse. Nec enim illis deerat praeter ea, quae dicta sunt, aliud argumentum, quo id sibi attribuerent; quoties legerant apud S. Clementem Papam Epist. I. ad Corinthios: *Apostoli .... Episcopos, & Diaconos constituerunt*: ac S. Ignatium Mart. Epist. ad Trallianos n. 2. *oportet Diaconos mysteriorum Jesu Christi Ministros omni modo omnibus facere*: & in alia ad Magnesios n. 6. de iisdem asserentem: *quibus commissum est ministerium Jesu Christi*: in illa vero ad S. Polycarpum: *ego vitam profunderem pro iis, qui subjecti sunt Episcopo, Presbyteris, & Diaconis*.

XV. Nam & S. Polycarpus Epist. ad Philippenses ait: *Diaconi inculpati esse debent sicut Ministri Christi, & Dei; & non hominum*: & paulopost: *subjecti estote Presbyteris, & Diaconis sicut Deo, & Christo*: sed & Autor Constitutionum Apostolicarum lib. 2. cap. 30. *Episcopum*, inquit, *ut Deum habete; & Diaconum ut Prophetam ejus: ut enim Christus sine patre nihil agit; sic neque Diaconus sine Episcopo &c. Quare Diacones in conspectu Episcoporum stant*; juxta Concilium Toletanum IV. cap. 4., ubi celebrandi Concilii ordo declaratur: hinc S. Hieronymus lib. 14. super Ezechiel. cap. 48. de Archidiaconis testatur; *quod per singula concionarentur; & a Pontificis latere non recederent*: & sane Nicaeni Canones Arabici tamen canon 57. primum locum post Episcopum tribuunt *Archidiacono* ante Chorepiscopum, &

Ar-

Archipresbyterum: nec diversum est, quod de Archidiacono Romano scribit Gulielmus Malmesburiensis de Synodo Barensi ab Urbano II. convocata verba texens. Quo factum puto id, quod idem S Hieronymus Epist. 85. ad Evagrium scripsit: *Audio quendam in tantam erupisse vecordiam, ut Diaconos Presbyteris idest Episcopis anteferret*: cum & in c. 2. Epist. ad Titum dixerit: *Episcopi, Presbyteri, & Diaconi debent maxime providere, ut cunctum populum, cui praesident, conversatione, sermone, ac scientia praecedant*: S. vero Leo M. Epist 4. ad Anastasium Thessalonicen. Episcopum: *cognovimus a quibusdam fratribus solos Episcopos tantum diebus Dominicis ordinari: Presbyteros, & Diaconos, circa quos par consecratio fieri debet, passim qualibet die &c.* Igitur tunc Diaconi inter tot encomia quid sibi non licere crediderint? & quidni verum erit, quod habet memoratus canon xv. Arelatensis; *De Diaconibus, quos cognovimus multis locis offerre &c.*, ut expositum est?

QUAESTIO III.

De Subdiaconis.

I. A Diaconis ad Subdiaconos sermonem transferre juvat; quo communem, inveteratumque de hujus Ordinis tractatu errorem aperiam: & a scriptis aliquando, scriptoribusque penitus ipsum eliminem; & quoad ejus fieri potest, elidam: dicturoque; quando, & quomodo Subdiaconatus Ordo *sacer* sit pronunciatus; id mihi liceat praemittere, quod S. Thomas 4. d. 24. q. 2. art. 1. tradidit his verbis: *Ordo dicitur sacer dupliciter: uno modo secundum se; & sic quilibet Ordo est sacer ... alio modo ratione materiae, circa quam habet aliquem actum; & sic ordo sacer dicitur, qui habet aliquem actum circa rem aliquam consecratam: & sic sunt tantum tres Ordines sacri scilicet Sacerdos, & Diaconus, qui habent actum circa corpus Christi, & sanguinem consecratum; & Subdiaconus, qui habet actum circa vasa consecrata: & ideo etiam eis continentia indicitur, ut sancti, & mundi sint, qui sancta tractant:* a quo non multum dissidet S. Bonaventura eodem loco art. 2. q. 1., dum

dum ait: *quod omnes Ordines signa sunt sacra, & rei sacrae: sed ab hac ratione non dicuntur Ordines sacri, sed a consecratione Ministri; & quia ipsi Ordines disponunt ad contingendum, & ministrandum vasa consecrata*. Qua in re quod ad primum Ordinis sacri modum attinet, nulla unquam fuit, & nulla potest esse dubitatio de *Subdiaconatus* Ordine; sed quantum ad secundum modum; ad quem de primo translatus aliquando fuit; inquiri potest, & inquisitum invenitur; a quo demum, & ob quam caussam *sacer Ordo* declaratus fuerit.

II. Inter omnes autem convenire legimus, *Subdiaconatum* ab Urbano II. *sacrum Ordinem* esse definitum Innocentii III. testimonio c. *A multis* de aeta. & qualit. praeficiend., & c. *Miramur* de Servis non ordinandis: quorum in primo is scribit: *A multis multoties, an Subdiaconus in Episcopum eligi valeat, haesitatur: siquidem Urbanus Papa primus decrevit, ut nullus in Episcopum nisi in sacris Ordinibus religiose vivens inventus fuerit, eligatur: sacros inquit, Ordines Diaconatum dicimus, & Presbyteratum; hos siquidem solos primitiva Ecclesia legitur habuisse*: quo autumavit Canonem I. Beneventani Concilii anno 1091. ab Urbano II. celebrati relatum a Gratiano c. *Nullus in Episcopum* d. 60., qui quidem Urbanus II. in Claromontano Concilio an. 1095. itidem decrevit can. 5. *Nullus Laicus, Clericus, vel tantum Subdiaconus in Episcopum eligatur*: tametsi in praedicto Beneventano Concilio can. 1. addiderit: *Super his* (Diaconatu, & Presbyteratu) *solum praeceptum habemus Apostoli. Subdiaconos vero, quia & ipsi Altaribus administrant, opportunitate exigente concedimus; sed rarissime: si tamen spectatae sint religionis, & scientiae: quod & ipsum sine Romani Pontificis, vel Metropolitani licentia non fiat*. Decretumque istud non *Urbanus* hujus nominis *primus*; ut quidam per errorem legi apud Innocentium existimarunt; sed *Urbanus II.* fuit Romanorum Pontificum *primus*, qui de Subdiacono, aliisque Ordinibus ita decreverit.

III. Subjungit Innocentius III. *Verum cum hodie Subdiaconatus inter sacros Ordines computetur; sicut Urbanus secundus sub his verbis expressit: Erubescant impii, & aperte intelligant, judicio Spiritus Sancti eos, qui in sacris Ordinibus Presbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu sunt positi, si caste non vixerint, excludendos ab omni eorundem graduum dignitate*: & Canon hic adduci-

citur a Gratiano c. *Erubescant* d. 32., qui posteaquam retulit *Urbani II.* canonem 12. in Melphiensi Concilio anno 1089. constitutum: *Eos, qui in Subdiaconatu uxoribus vacare voluerint, ab omni sacro Ordine removemus &c.*, continuo subjecit: *Item Dominico Patriarchae Gradensi. Erubescant impii, & aperte intelligant, judicio Spiritus Sancti eos, qui in sacris Ordinibus Presbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu sunt positi, nisi mulieres abjecerint, & caste vixerint, excludendos ab omni eorundem graduum dignitate &c.*, perinde ac si decretum istud esset similiter *Urbani II.*, quod palam, ac omnino falsum; cum sit *Alexandri II.*, qui quinque supra decem annos Urbanii II. Pontificatum antevertit.

IV. Etenim inter fragmenta Epistolarum *Alexandri II.*, quae in Conciliorum Collectionibus habentur, legitur n. *quartum*, quod datum dicitur *Dominico Gradensi Patriarchae* hisce verbis: *Erubescant impii, & aperte nos intelligant judicio Sancti Spiritus eos, qui in tribus sacris gradibus Presbyteratu scilicet, Diaconatu, & Subdiaconatu positi mulierculas non abjecerunt, & caste non vixerunt, excludere ab eorundem graduum dignitate &c.*, & quidem rescriptum Alexandri esse, non autem Urbani, liquido constat; cum datum sit *Dominico Gradensi Patriarchae*: Dominicus porro *Cerbonus* Gradensis Antistes sedit sub Alexandro, non sub Urbano II., nam anno non 1094., ut cum errore scripsit Ughellus, sed 1084. jam illi suffectus fuerat *Joannes Saponarius* ex monumentis illius Patriarchatus in Veneta *Italiae sacrae* editione to. x. memoratis in *Equil.* Episcopis n. v. Cui plane rescripto, vel fragmento IV. aliud in Concil. Collection. fragmentum ejusdem Alexandri II. sequitur Clero Mediolanensi missum non alieni argumenti n. v. *Si quis vero Sacerdotum, Diaconorum, vel Subdiaconorum officium contumaciter deserens foeminam sibi potius elegit &c.* etiam a Gratiano exscriptum c. *Si quis* d. 81., apud quem cum error irrepserit c. *Erubescant*; legendumque esset: *Item Alexander II. Dominico Patriarchae Gradensi. Erubescant impii &c.*, omisso Alexandri II. nomine, error fluxit ad Innocentium III., & inde ad alios omnes, ut Urbani II. decretum censeretur.

V. Praeterea idem Innocentius, ut ostenderet *Subdiaconatum* esse Ordinem *sacrum*, adjunxit: *& iterum* (Urbanus II. dixit)

xit): *Nemo ad sacrum Ordinem permittatur accedere, nisi aut virgo; aut probatae castitatis; & qui usque ad Subdiaconatum unicam, & virginem uxorem habuerit*: qui est canon 3. supramemorati Concilii Melphiensis recitatus c. *Nemo ad* d. 32. Mox adduxit *Synodi sextae* constitutum: *Si quis eorum, qui ad Clerum accedunt, nuptiali jure mulieri voluerit copulari, hoc ante Subdiaconatus ordinem faciat*: estque canon 6. Trullanus; & habetur c. *Si quis* d. 32. Denique ad idem attulit *B. Gregorii* autoritatem, quae noscitur illa relata & c. *Ante triennium* d. 31. Siquidem c. *Miramur* de Servis non ordinand. inquit: *Nam licet sacer ordo non reputaretur* (Subdiaconatus) *in Ecclesia primitiva; tamen a constitutione Gregorii, atque Urbani secundum moderna tempora sacer gradus esse minime dubitatur*. Quibus videtur Innocentius sentire, *Subdiaconatum* non tam ab Urbano II., quam a Gregogorio Magno Epist. 42. lib. I. Petro Subdiacono Siciliae directa, & a Gratiano ex parte relata, ut dixi c. *Ante triennium* d. 31. Ordinem *sacrum* fuisse declaratum, semel ac legi continentiae, & castitatis eo insignitus addiceretur.

VI. Quamquam non Gregorius I., sed Pelagius II. eam de continentia Subdiaconorum constitutionem pro solis Siciliae Episcopis promulgavit: quandoquidem S. Gregorius Papa Epist. 34. lib. 3. Leoni Cataniae in Sicilia Episcopo scripsit: *Multorum relatione comperimus, hanc apud vos olim consuetudinem tenuisse, ut Subdiaconi suis licite miscerentur uxoribus: quod ne denuo quisquam praesumeret, a Servo Dei sedis nostrae Diacono ex autoritate nostri decessoris est isto modo prohibitum; ut &c.*, hunc autem ejus decessorem fuisse Pelagium II., habemus ex Epist. 42. lib. 1. proxime commemorata, & ab eo data anno 590. Petro Siciliae Subdiacono; qua inquit: *Ante triennium Subdiaconi omnium Ecclesiarum Siciliae prohibiti fuerant, ut more Romanae Ecclesiae nullatenus suis uxoribus miscerentur. Quod mihi durum, atque incompetens videtur; ut qui usum ejusdem continentiae non invenit; neque castitatem ante promisit, compellatur a sua uxore separari: atque per hoc, quod absit, deterius cadat. Unde videtur mihi; ut a praesenti die Episcopis omnibus dicatur; ut nullum Subdiaconum facere praesumant, nisi se victurum caste promiserit &c.*, ejusque decreti observantiam inculcat Epist. 5. lib. 3. Bonifacio Rhegino Episcopo transmissa, & etiam relata c. *Subdia-*

dia-

diaconis d. 32., idque postmodum in Occidente toto invaluisse ducitur ex c. *Aliter* d. 31., ubi Stephanus Papa III. Romana in Synodo anno 769. effatur: *Aliter se Orientalium traditio habet Ecclesiarum, aliter hujus S. Romanae Ecclesiae: nam earum Sacerdotes, Diaconi, & Subdiaconi matrimonio copulantur; istius autem Ecclesiae, vel Occidentalium nullus Sacerdotum a Subdiacono usque ad Episcopum licentiam habet conjugium sortiendi.*

VII. Longe tamen ante & Gregorium I., & Pelagium II. non solum *Ecclesiae Romanae* disciplina uxores arcebat a Subdiaconis; sed & complures aliae Ecclesiae hoc ipsum observabant. Quid namque sibi vult canon 25. al. 27. Apostolorum: *De promotis ad Clerum, si velint, uxorem ducant, sed Lectores, & Cantores soli*: quod habet & canon 14. Antiochenus: *Quoniam in quibusdam Provinciis concessum est Lectoribus, & Psalmistis uxores ducere &c.* nisi Subdiaconibus non licere vel post ordinationem conjugium inire? ac ut omittam suppositum S. Silvestro Papae Concilii Rom. canonem 8. *Nullum Subdiaconorum ad nuptias transire praecipimus*: certe Concilium Eliberitanum can. 33. hujusmodi condidit statutum: *Placuit in totum probibere Episcopis, Presbyteris, Diaconibus, ac Subdiaconibus positis in ministerio abstinere a conjugibus suis; non generare filios: quod quicunque fecerit, ab honore Clericatus exterminetur*: & S. Epiphanius haer. 59. de Catharis c. 4. circa annum 374. affirmat, scribitque: *quin eum insuper, qui in matrimonio degit, ac liberis dat operam, tametsi unius uxoris vir sit, nequaquam tamen ad Diaconi, Presbyteri, Episcopi, aut Hypodiaconi ordinem admittit Ecclesia; sed eum duntaxat, qui ab unius uxoris consuetudine continuerit, aut ea sit orbatus. Quod in illis locis praecipue fit, ubi Ecclesiastici canones accurate servantur*: nimirum Romae potissimum.

VIII. Sed & Concilium Carthaginiense II. anno 390. coactum perhibet, *Epigonium* Episcopum in eo pronunciasse c. 2. *Cum in praeterito Concilio ... gradus isti tres conscriptione quadam castitati per consecrationes annexi sunt, Episcopos inquam, Presbyteros, & Diaconos; ita placuit, ut condecet, Sacrosanctos Antistites, & Dei Sacerdotes, nec non & Levitas; vel qui Sacramentis Divinis inserviunt, continentes esse in omnibus*: extatque & c. *Cum in praeterito* d. 84., ubi perperam attribuitur *Aurelio* Episcopo; & Glossa notavit, eos, *qui Sacramentis Divinis inserviunt*

viunt, intelligi *Subdiaconos*. Et sane Carthagin. Concilium III. an. 397. congregatum can. 19. sanxit: *Lectores, cum ad annum pubertatis venerint, cogantur aut uxores ducere; aut continentiam profiteri*: c. *Lectores* d. 32., nimirum ut ita ad Subdiaconatum, aliosque Ordines majores promoveri possent: & etiam Carthaginiense v. anno circiter 400. factum edixit can. 3. *Placuit Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & Subdiaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus abstinere &c.* juxta can. 25. Codicis Can. Afric., quem adduxit, confirmavitque Synodus Augustana anno 952. can. 1. his verbis: *Sicut in Carthaginensi tenetur cap.* 25., licet vox *Subdiaconos* absit a variis codicibus Concilii Carthagin. & etiam a nonnullis Gratiani c. *Placuit* d. 32., & c. *Cum de quorundam* d. 84.

IX. Postea quam autem Leo Magnus Epist. 82. al. 84. ad Anastasium Thessalonicen. Episcopum cap. *Omnium Sacerdotum* d. 32. rescripsit: *Cum extra Clericorum ordinem constitutis nuptiarum societati, & procreationi filiorum studere sit liberum; ad exhibendum tamen perfectae conscientiae puritatem nec Subdiaonibus quidem carnale connubium conceditur &c.* Veneticum in Gallia Concilium anno 465. constituit can. x. *Presbyteri, Diaconi, atque Subdiaconi; vel deinceps quibus ducendi uxores licentia non est; etiam alienarum nuptiarum evitent convivia &c.*, qui est & canon 39. Concilii Agathensis anno 506. congregati; recitaturque a Gratiano c. *Presbyteri* d. 34. Concilium vero Gerundense anno 517. can. 6. ita decrevit: *De conversatione vitae id statuere placuit; a Pontifice usque ad Subdiaconatum post suscepti honoris officium si qui ex conjunctis fuerint ordinati; ut sine conjuge habitent &c.*, & Toletanum II. anno 531. can. 3. *Illud praeterea speciali ordinatione decrevimus, quod nec antiqua Concilia in universis Canonibus siluerunt: ut nullus Clericorum a gradu Subdiaconatus, & supra in consortio familiaritatis habeat mulierem, vel ingenuam, vel liberam, vel ancillam: sed si sunt ei ejusmodi servitia, matri, vel sorori, vel alii propinquae contradat.* Nec audiendus est Lupus, cum Dissert. I. Prooem. de Latinorum Episcoporum, & Clericorum continentia cap. 3. putat, reponendum esse *a gradu Diaconatus*: nam can. 1. dicitur: *De his, quos voluntas parentum a primis infantiae annis Clericatus officio manciparit, statuimus observandum ... ubi* XVIII. *aetatis suae com-*

compleverint annum; *coram totius Cleri, plebisque conspectu voluntas eorum de expetendo conjugio ab Episcopo perscrutetur. Quibus si gratia castitatis Deo inspirante placuit, & professionem castimoniae suae absque conjugali necessitate se spoponderint servaturos... primum Subdiaconatus ministerium habitu probationis suae a* xx. *anno suscipiant &c.*, & paulopost: *itaut cum perfectae aetatis in conjugio positi renunciaturos se pari consensu operibus carnis spoponderint; ad sacratos gradus aspirent*: extatque & c. *De iis* d. 28.

X. Similiter Concilium Aurelianense III. anno 538. can. 2. prohibuit; *Ut nullus Clericorum a Subdiacono, & supra, qui uxores in proposito suo accipere inhibentur, propriae, si forte jam habeat, misceatur uxori. Quod si fecerit, laica communione contentus juxta priorum canonum statuta ab officio deponatur*: & Turonense II. anno 567. can. 20. statuit, ut sequitur: *Si inventus fuerit Presbyter cum sua Presbytera; aut Diaconus cum Diaconissa; aut Subdiaconus cum sua Subdiaconissa; annum integrum excommunicatus habeatur; & depositus ab omni officio Clericali inter Laicos se obsecrare cognoscat*. Autissiodorense vero anno 578. convocatum can. 20. edixit: *Quod si Presbyter, quod nefas est dicere; aut Diaconus; aut Subdiaconus post acceptam benedictionem infantes procreaverint; aut adulterium commiserint... deponantur*: & canone 21. *Non liceat Presbytero post acceptam benedictionem in uno lecto cum Presbytera sua dormire; nec in peccato mortali misceri: nec Diacono; nec Subdiacono*: can. vero 22. *Non licet relictae Presbyteri, nec relictae Diaconi, nec Subdiaconi post ejus mortem maritum accipere*: adeo semper Subdiaconatus ordo Presbyteratus, ac Diaconatus Ordinibus sociatur. Sic & Matisconense I. Concilium anno 581. habitum can. 11. pronunciavit: *Episcopi, Presbyteri, vel universi honoratiores Clerici cum sublimi dignitatis apice sublimantur... quisquis ille est, Divino munere benedictione percepta, uxori prius suae frater illico efficiatur ex conjuge &c.*, quisnam autem sunt illi honoratiores Clerici nisi *Diaconi*, & *Subdiaconi*? Perspicuum est igitur, ante Gregorii I., & Pelagii II. tempora plurimis in locis *Subdiaconos* continentiae legibus addictos fuisse.

XI. Sunt aliqui quidem, quos inter Vasquez in 3. par. S. Thomae to. 3. disp. 237. cap. 2., & disp. 238. cap. 6., qui scripto tradiderunt, Urbanum II. c. *Nullus* d. 60. *Ordinis sacri* no-

mine non intellexisse *Sacramentum*, vel Ordinem a Christo institutum; sed eum Ordinem, cui annexum esset *votum perpetuae continentiae*; & hac ratione inter sacros Ordines primitivae Ecclesiae non enumerare *Subdiaconatum*, quia eo tempore tale votum non habuit hic Ordo. Verum quo pacto innuere potuit Urbanus *Ordinem sacrum* primitivae Ecclesiae, cui *votum continentiae* annexum esset; si ejusmodi Ecclesia votum illud forsitan non agnovit? non quidem universa Ecclesia; cum Graeca, & Orientalis etiamnum continentiae legem non admittat: nec etiam particularis; quoniam etsi Romana ab initio usque continens fuisse dicatur; illud tamen votum non fuit, aut lex, sed magis mos ab Apostolis, ut volunt, inductus, qui cursu temporis in legem, votumque transiit. Et sane idem Urbanus c. *Nullus* non aliam attigit rationem, cur *sacros Ordines* diceret Presbyterarum, & Diaconatum; nisi quia *hos solos primitiva Ecclesia legitur habuisse*: & *super his solum praeceptum habemus Apostoli*: atqui Apostolus *Sacerdotibus*, & *Diaconis* non continentiam, sed *monogamiam* indixit observandam; igitur Urbanus II. *Ordinis sacri* nomine non potuit intellexisse eum *primitivae Ecclesiae* Ordinem, qui votum continentiae annexum haberet; sed qui aut a Christo fuit institutus, aut ab Apostolis exhibitus, publicatusque: quorum in numero quia *Subdiaconatus* non invenitur; icirco *sacer Ordo* non appellatur ab illo. Quod enim memoretur a Mart. Ignatio Epist. ad Antiochenos, nihil est; cum Epistola ea valde suspecta sit utpote Hieronymo, Eusebioque ignota.

XII. Non igitur, uti dicebam, Urbanus II. *Subdiaconatum* appellavit Ordinem *sacrum* ullo modo, sed Innocentius III. ex Gregorii, & Urbani Rom. Pont., inquit ille, Constitutionibus c. *Miramur* de Servis non ordinan., non ob votum *continentiae*, quod eo Ordine initiatus emitteret; sed *quia & ipsi Altaribus administrant* ex Urbano supra n. 2. commemorato; & *Vasa sacra* tangere debent, ut SS. Thomas, & Bonaventura docent n. 1. relati. Non enim *Ordo sacer* est, & dicitur; quia quis continens, & castus est; sed quia rem sacram aut facit, aut administrat, aut attingit rei sacrae vasa; cui propterea consequitur, ut continens, castusque existat, juxta illud Isaiae c. 52. *mundamini, qui fertis vasa Domini*. Cum itaque, ut visum est n. 7. & seqq., multo ante Urbani, & Gregorii Magni decreta *Subdia-*

diaconi continentiae rigori pluribus locis Romana praesertim in Ecclesia adstringerentur; nulli dubium, quin quoque id temporis Ordo ille *sacer* aestimaretur non quidem primo, sed secundo modo; sive non quia institutus a Christo, vel ab Apostolis, eoque quis aut rem sacram ageret, aut ministraret; sed quia rei sacrae vasa tangeret. Quo circa Toletanum Concilium viii. anno 653. can. 9. dixit: *Relatum est nobis, quosdam Subdiaconos, postquam ad sacrum hujus Ordinis pervenerunt gradum, non solum carnis immunditia sordidari ... sed etiam, quod dictu nefas est, novis uxoribus copulari &c.*, & Eugenius II. in Synodo Romana anno 826. a Leone IV. in alia Synodo Romae an. 853. confirmata can. 15. sancivit: *Si quispiam Sacerdotum idest Presbyter, vel Diaconus, vel Subdiaconus de quacunque foemina crimine fornicationis suspectus post primam, secundam, & tertiam admonitionem invenitur fabulari cum ea, vel aliquo modo conversari; excommunicetur &c.*, estque & c. *Si quispiam* d. 81., & de Cohabit. Cleric. etsi nonnihil interpolatum.

XIII. Sed cum bifariam sumatur *Ordo sacer*, ut est dictum n. 1., posset quis inficiari, aut saltem dubitare; an autoritates commemoratae, & alia ex can. 25. Octavae Synodi contra Photium versionis Anastasii, *ut Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, qui invasori Photio consenserunt, depositi sint; & omnino Sacerdotali operatione privati; quemadmodum nec multum ante B. Papa Nicolaus judicavit; & nequaquam tales in Sacerdotii Catalogo recipiantur*: nec non & illa Alexandri II. c. *Erubescant*, intelligendae sint de Ordine sacro secundo modo accepto, ac *ratione materiae*; quemadmodum sumuntur Presbyteratus, & Diaconatus. Verum enim cum in Lateranensi I. Concilio Oecumenico anno 1123. celebrato statutum sit can. xxi. *Presbyteris, Diaconibus, & Subdiaconibus, & Monachis concubinas habere, seu matrimonia contrahere penitus interdicimus: contracta quoque matrimonia ab hujusmodi personis disjungi; & personas ad poenitentiam debere redigi juxta sacrorum Canonum definitionem judicamus*: & apertius Lateranense II. anno 1139. sub Innoc. II. congregatum can. 7. Conjugia a *Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis* contracta *matrimonia non esse* pronunciarit, eo quod *contra Ecclesiasticam regulam* constaret irrita esse; & ut *lex continentiae in sacris Ordinibus dilataretur*: apparet manifesto; jam tum *Subdiacona-*

tum

tum dictum esse *sacrum Ordinem* secundo modo aeque ac Presbyteratum, &. Diaconatum; propterea quod solus *Ordo sacer* eo modo rite, valideque acceptus contractum matrimonium dirimit cum ratione voti, tum ex lege praecipientis Ecclesiae: non autem *Ordo sacer* primo modo, uti sunt *Ordines* vulgo *minores*.

XIV. Objici tamen posset *Innocentii III.* Epistola 81. libri x. Roffensi Episcopo data, qua *Johannem* quemdam; qui post acceptum *Subdiaconatum* matrimonium cum quadam contraxit; inde & in Diaconum ordinari se fecit; *Officio, & beneficio privatum* cohabitare cum uxore praecepit: igitur si *Subdiaconatus* ordo *sacer* eo modo secundo reputatus fuisset a Pontifice; is matrimonium illud dissolvisset, non confirmasset. At scire est primum, de *Subdiaconatus* ordine ab illo suscepto non satis constasse, neque probari potuisse: postea eam esse legem Ecclesiasticam, non Divinam; ideoque ab Ecclesia, ejusque Principe Rom. Pontifice relaxari posse; ac definiri; ut secus fiat, ac olim constitutum esset. Sic quoque statuendum de *Alexandri III.* rescripto Hipponensi, Salernitanoque Episcopis misso; quod habetur in Appendice Concilii Lateranen. III. anno 1179. celebrati par. XVIII. *De Clericis matrimonio copulatis &c.* cap. IV. in hunc modum: *Super eo, quod asseris, quosdam viros tuae jurisdictionis in sacris Ordinibus constitutos matrimonium contraxisse; hoc tuae prudentiae respondemus: quod si qui in Diaconatu, & supra matrimonium contraxerint; cogendi sunt uxores dimittere, & continenter vivere; ita quod post actam poenitentiam ex dispensatione possint in suis Ordinibus ministrare: Si vero Subdiaconi contraxerint matrimonium; eos, dummodo ante tales fuerint, quod timendum sit, ne pro una pluribus abutantur; dissimulare poteris cum suis mulieribus permanere: quia tolerandum est malum, ut pejora vitentur*. Nec dissimilia tradit cap. XIII. Oxoniensi Episcopo respondens; ubi etiam adjungit: *ita tamen quod ad Altaris ministerium non accedant; nec Ecclesiastica beneficia percipiant: veruntamen si tales aliqui Ecclesiae personas gerunt; aut Ecclesias, aut uxores prorsus dimittere sunt cogendi*. Quibus Subdiaconatum inter *sacros Ordines* secundo modo Pontifex aperte collocat; sed tamen dispositione recitata ipsum ab aliis haud parum secernit.

XV. Praeterea idem Alexander III. c. *Clericos* de Cohabit. Cleric. scripsit Archiepiscopo Salernitano: *Clericos in sacris Ordinibus constitutos, qui publice tenent concubinas... debes perpetuam excommunicationis sententiam proferre &c.*, & quos Clericos intelligeret, clare ibidem expressit c. *Sicut ad extirpanda* Cantuarien. Archiepiscopo, ejusque Provinciae Episcopis rescribens: *Fraternitati vestrae mandamus; quatenus Clericos vestrae jurisdictionis, qui in Subdiaconatu, & supra fornicarias habuerint &c.* Nec dubium, quin eodem recidat c. *Cum H. lator* De eo, qui furtive &c., quo Clemens, vel Caelestinus III. respondit; *H., cum quatuor Minores Ordines suscepisset, eis non contentum Subdiaconatum etiam temerario ausu recepisse;* mandavitque Pontifex, *eum in minoribus dumtaxat Ordinibus celebrare*: Quare liquido constat, ante tempora Innocentii III. *Subdiaconatum* unum ex Ordinibus majoribus, vel sacris secundo modo habitum fuisse: proindeque patere poterit, qua ratione Petrus Cantor, qui obiit anno 1197. lib. de Verbo mirifico cap. 54. *de novo institutum* scripserit *Subdiaconatum sacrum Ordinem;* & Durandus Mimatensis Episcopus lib. 2. Rationalis Divin. Off. cap. 8., nec non Autor Pontificalis contra Parisien. haud multo post editi tradiderint, *Innocentium III.* fuisse primum, qui *Subdiaconatum* esse Ordinem *sacrum* pronunciaverit: quando Ivo Carnotensis Episcopus par. 5. cap. 72., Ugo Victorinus lib. 2. de Sacramentis par. 3. cap. 13., Magister Senten. in 4. d. 24., & Philippus Abbas Bonaespei lib. de Continentia Clericorum cap. 107., qui ante illos floruerunt, duos tantum *Ordines* esse *sacros Presbyteratum, & Diaconatum* cum Urbano II. conscripserunt ob varium scilicet, ut jam commonui, Ordinis sacri discrimen & institutionis diversae, & ministerii consimilis.

XVI. Illud insuper addendum erit, observandumque, Alexandrum III. c. *Subdiaconos* tit. de temp. Ordin., quum Bathon. Episcopo rescriberet, docere: *Subdiaconos autem nulli nisi Romano Pontifici liceat diebus Dominicis ordinare: quamvis consecrandi Deo dicatas Virgines, & Minores Ordines his diebus habeant licentiam celebrandi &c.*, & c. *De eo autem* ibidem Hereford. Episcopo respondens: *an liceat extra jejunia quatuor temporum aliquos in Ostiarios, Lectores, Exorcistas, vel Acolythos, aut etiam Subdiaconos promovere:* inquit: *quod licitum est Episcopis Domini-*

 cis,

cis, & aliis festivis diebus unum, aut duos ad minores promovere; sed ad Subdiaconatum nonnisi in quatuor temporibus, aut Sabbato Sancto, vel in Sabbato ante Dominicam de Passione nulli Episcoporum praeter Romano Pontifici liceat aliquos ordinare: idque quia jam tunc *Subdiaconatus* habebatur unus e sacris, & majoribus Ordinibus: quod perspicue prodidit Joannes Beleth ad annum 1165. scribens lib. Explicat. Divin. Offic. cap. 92., dum inquit, *Sabbata primae, & quartae* hebdomadis Quadragesimae iccirco esse donata privilegio, *quod in eis celebrentur Ordines*: quorum *Minores* Apostolorum festis, Dominicisque diebus quibuscunque; *Majores* vero *in sex tantummodo Sabbatis* conferrentur. Merito itaque Innocentius III. c. *Miramur* de Servis non Ordin. ait, Subdiaconatum *secundum moderna tempora sacrum Ordinem* esse non dubitari.

XVII. Ex quibus & illud manifestum est, Romanorum Pontificum primum inveniri *Leonem Magnum*, qui memoriae prodidit, *ne Subdiaconibus quidem carnale connubium* concedi; ut ostensum est n. 9., *Eugenium* vero *II.*, aut *Alexandrum II.* primum etiam occurrere, qui Subdiaconatum *Ordinem sacrum* appellavit non minus quam Presbyteratum, & Diaconatum, quemadmodum n. 4., & 12. est demonstratum. Nam *Urbanus II.* primus indulsit, ut *Subdiaconus*; etiamsi Ordo sacer non esset primitivae Ecclesiae uti Presbyter, & Diaconus; tamen *quia Altaribus administrat*, in Episcopum eligeretur *opportunitate exigente*, sed *rarissime*, nec sine licentia vel *Romani Pontificis*, vel *sui Metropolitani*; ut n. 2., & *Alexander III.* primus praescripsit, neminem Episcoporum posse ad *Subdiaconatus* Ordinem quemquam promovere nisi in quatuor temporibus, aliisque duobus Sabbatis praeter Romanum Pontificem; ut n. praecedenti est dictum: sed *Innocentius III.* primus fuit, qui clare, & aperte scripsit, *Subdiaconatum hodie inter sacros Ordines computari; proptereaque libere valere in Episcopum eligi sicut Diaconum, vel Sacerdotem* ex c. *A multis* supra n. 2. exposito; quae est Epistola 164. lib. x. ejusdem Innocentii Papae. Quibus quidem ex dictis palam innotescit, quid respondendum sit iis; qui hac de re aut pugnantia secum referre videntur; aut *Urbanum II.*, vel *Innocentium III.* Ordinem sacrum declarasse *Subdiaconatum* perscripserunt.

QUAE-

QUAESTIO IV.

De jejunii quatuor Temporum origine, ac institutore.

I. Quia praeterita in Quaestione sermo factus est, & mentio jejunii *quatuor anni temporum*, in quibus potissimum Ordinationes sacrae haberi debent, & solent; & nos de *Ordine*, ac Ordinatione sacra paullo ante multa disseruimus: haud ab re duxi factum etiam de his temporum intervallis scripto mandare, quae nec omnibus adhuc aut explorata, aut literis aliquando prodita; nec a veritate, ut arbitror, aliena censeantur: cum viderim hanc rem non ita discussam hucusque fuisse; quin aliorum dictis & aliquid addi queat, & aliquid quoque demi. *De jejuniis quatuor Temporum* librum quidem edidit, & ad Trevirenses misit Sigebertus Monachus Gemblacensis, ut ipse testatur in lib. de Viris Illustr., sed fortassis non extat: magnus vero, idemque eminentiss. Annalium Ecclesiasticorum conditor Baronius sub anno aerae Christianae LVII. de jejuniis Ecclesiae verba faciens n. 106. de hoc ipso *Quatuor temporum* sermonem instituit; docuitque ipsum ex institutione *Apostolica* in Ecclesiam effluxisse, non autem ex *Callisto Papa*; ut cum Autore libri Pontificalis alii tradiderunt; idque sine ulla dubitatione S. Leonem Magnum confirmare: quod & sensit Card. Bellarminus lib. de Bonis Operibus 2. cap. 19., & post istos omnes alii; si unum excipias, quod quidem legerim, Christianum Lupum, qui in Schol. ad Florentinum Victoris II. Papae Concilium hujus jejunii institutionem a *S. Sylvestro Papa* originem traxisse conjicit, & arbitratur; quem etiam *Sabbatici jejunii* institutorem asserere non dubitat. Quorum ego pronunciata, uti & aliorum quorundam obiter effata, quae in hanc rem vulgata reperiuntur, in examen vocare constitui.

II. Quod ad faciendum, mihi veterrima, nascentisque Ecclesiae priora tempora perscrutari necesse est; ut ex priscis illius moribus id, quod certius est, hauriri possit. Itaque quatuor prima Ecclesiae secula percurrenti, perquirentique nonnisi duo jejuniorum genera, quae ab omnibus Christifidelibus servarentur,

tur, occurrunt *Quadragesimale*, & annuum *feriae quartae*, & *sextae*: de quibus agit memoratus Baronius n. 193., & seqq. ex Epist. Ignatii Mart., Tertulliano, Irenaeo, Clemente Alexandr., & Origene, ex Canonibus Apostol., & Constitutionibus Apostolicis, ex Petro Alexandrino Mart., Basilio Magno, Ambrosio, Epiphanio, Teophilo Alexandr., Hieronymo, & Augustino: quorum nonnullorum dicta dumtaxat, quae e re nostra esse noscuntur, afferam; ut can. 68. Apostol. *Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel Lector, vel Cantor Sanctam Paschae Quadragesimam non jejunat; vel quartam diem, vel parasceven; praeterquam si propter imbecillitatem corporalem impediatur; deponatur: si sit autem Laicus, segregetur*: & Constitutionum Apostol. lib. 5. cap. 14. *Dominus nobis praecepit quarta feria, & sexta jejunare: illa quidem propter proditionem; hac vero propter passionem*: sicut & cap. 19. *Praecepimus vobis quartis, & sextis feriis jejunare*: nec non Origenis hom. 10. in Levit. *habemus Quadragesimae dies jejuniis consecratos: habemus quartam, & sextam septimanae dies, quibus solemniter jejunamus*: ac Magni Basilii Orat. 2. de jejunio Quadrages. *Jejunium per omne tempus utile est his, qui illud suscipiunt ... sed multo magis hoc tempore, quo per universum terrarum orbem undique denunciatur jejunii praeconium: nec ulla est Insula, nec terra continens, non Civitas &c.*

III. Sic S. Epiphanius haer. 75. loquitur cap. 6. *Quis est uspiam terrarum, qui non in eo consentiat, quartam, sextamque feriam solemni in Ecclesia jejunio consecratam? Quod si ex Apostolorum constitutione repetenda nobis autoritas est; cur illis quartae, & sextae feriae jejunium perpetua lege sancitur, excepta Pentecoste?* Et in Catholicae fidei Expositione cap. 22. *Item quarta, & sexta feria jejunium ad horam usque nonam indictum; propterea quod quarta feria comprehensus est Dominus, & sexta in Crucem sublatus*: Similiter Autor Comment. in cap. 4. Epistolae ad Galatas inter Opera S. Hieronymi dicit: *Nos quoque simile crimen incurrimus quartam Sabbati observantes, & parasceven, & jejunium Quadragesimae &c.*, & Abbas Apollo in Lausiaca Palladii Historia cap. 52. ait: *Catholica, & generalia jejunia non licet solvere sine ingenti necessitate: in quarta enim feria traditur Servator, & in parasceve crucifigitur: qui ea ergo solvit; Servatorem una tradit, & una crucifigit*: quod post interpo-

la-

latum exscripsit seculo x. Attó Vercellensis Episcopus in suo Capitulari cap. 70., & xii., Ivo Carnotensis Antistes in Decreto par. 4. cap. 32., nec non Gratianus c. *Jejunia* de Consecr. d. 3., etsi corrupte ex dictis *S. Apollonii*: ut alios omittam, qui apud alios rerum harum tractatores videri possunt; qui & arbitrantur alterum feriarum 4., *&* 7. *jejunium* penitus exolevisse, sed ego non evanuisse, verum immutatum fuisse demonstrabo.

IV. Primum tamen praemittendum est, seculo Ecclesiae quarto audiri coepisse *Sabbati jejunium*; ac in primis ex can. 26. Eliberitani Concilii tametsi ambiguae apud aliquos intelligentiae: *Errorem placuit corrigi; ut omni Sabbati die jejuniorum superpositionem celebremus*: deinde ex Epist. SS. Hieronymi 28. ad Lucinium Baeticum, Augustini 86. ad Casulanum, 19. ad Hieronymum, 1. Innocentii I. Papae ad Decentium Episcopum Eugub., & ex Cassiani lib. 3. de Canonico Diur. Orat., & Psal. modo cap. 10., ac Collat. xxi. cap. 27. Scribit quidem Hieronymus, *Hippolytum virum disertissimum*, & carptim diversos Scriptores e variis autoribus edidisse de *Sabbati jejunio*, & de Eucharistia quotidie sumenda; sed cum virum disertissimum solummodo, non Martyrem, non Episcopum appellet; & cum in lib. de Scriptor. Eccles., uti & Eusebius in Hist. lib. 6. inter Opuscula *Mart. Hippolyti* illud de *Sabbati jejunio* non memoret; vereor, ne non idem & unus sit, uti Baronius, aliique plures opinantur; nam ille *Martyr* floruit sub initium seculi Ecclesiae tertii; quo tempore hoc Sabbati jejunium nondum invaluisse videtur colligi ex illis Tertulliani verbis lib. de jejuniis cap. 14., ubi contra Psychicos effatur: *cur stationibus quartam, & sextam Sabbati dicamus; & jejuniis parasceven? quanquam vos etiam Sabbatum, si quando continuatis, nunquam nisi in Paschate jejunandum secundum rationem alibi traditam*: docetque, tantummodo a Catholicis *Paschale Sabbatum*, quod nempe Paschatis diem praecedit, jejunio transigi: quod semper in universa Ecclesia observatum liquet ex multis, iisque perantiquis diversorum Autorum monumentis.

V. Scimus Nicolaum I. anno 867. Episcopis Galliarum dedisse 70. Epistolam super calumniis Photii, ac dixisse: *de jejunio Sabbati tempore S. Silvestri Confessoris Christi satis discussum est, & disputatum; atque, ut celebraretur, per omnia definitum: nullusque post haec ausu temerario contra istud statutum venire, aut sal-*

faltem mutire praesumpsit: quod exscripsit & Petrus Damiani Epist. 39. lib. 6. ad suae Congregationis Eremitas, & in Vita S. Romualdi Abbatis: idque videri potest desumtum ex Vita, actisque *S. Sylvestri Papae* Eusebio perperam ascriptis; Ex his profecto Lupus in Scholiis ad can. 55. Trullanum existimavit, Sylvestrum Papam primum *Sabbati jejunium* instituisse. Verum quis non in dubium vocaverit Vitam, actusque illos; aut potius falsitatis non postulaverit: quando nedum Hieronymum, & Augustinum latuerunt, sed & Innocentium I. non longe a Sylvestri aetate scribentes? quando non solum definitioni, statutoque Sylvestri non obtemperarunt plerique, verumetiam oppositum sibi probari dixerunt; ut Augustino, qui ad Casulanum Presbyterum rescripsit: *sentio ad significandam requiem sempiternam, ubi est verum sabbatum, relaxationem, quam constrictionem jejunii aptius convenire*. Simeon plane Metaphrastes, qui paulo post Nicolaum I. florebat, in Vita S. Sylvestri Papae contrarium literis tradidit; scilicet decrevisse eum, *ne jejunaretur Sabbatis* excepto uno, quo Christus in sepulchro fuit: & etiam S. Nilus junior Calaber negavit se credere, S. Sylvestrum *Sabbati jejunium* praecepisse; ut Autor ejus Vitae apud Baronium habet ad ann. 980. num. 8.

VI. Quinimmo seculo XII. Jo: Beleth Divin. Offic. Explic. cap. 78., & insequenti Durandus Mimatensis Episcopus lib. 6. cap. 24. tradiderunt, *Melchiadem Papam*, & *Sylvestrum* ejus successorem statuisse; *ut bis quoque Sabbato comederetur*: & inde *in redemptionem Sabbatorum* ortum habuisse *Sexagesimam*. Hinc neque libri Pontificalis Autor antiquus, neque Isidorus Mercator, vel quis alius Decretalium Epist. Pontificum Rom. confictor tale commentum Sylvestro legitur affixisse: sed locus conjecturae est; Autorem illum Vitae S. Sylvestri PP., qui paulo ante Nicolai I. tempora scripsisse videtur, memoria lapsum pro *Innocentio I.*, de quo Libri Pontificalis Autor habet: *hic constituit Sabbato jejunium celebrari, quia Sabbato Dominus in sepulchro positus est, & Discipuli jejunarunt*: *Sylvestrum I.* posuisse. Sed quoquo modo incoeperit hoc *Sabbati* jejunium, (cum non defuerint, qui ipsum etiam haeresiarchae *Montano* attribuerint): illud est quidem certum, extitisse non universale; at *exceptis Romanis, & adhuc paucis Occidentalibus* a nemine servatum fuisse,

in-

inquit S. Augustinus Epist. 86. ad Casulanum; qui & Epist. 19. ad Hieronymum inquirit, *tot Ecclesias Orientis, & multo majorem Orbis partem qua temeritate criminabimur jejunium Sabbati non tenentem?* Certe S. Isidorus Hispalen. lib. 1. de Divin. Offic. cap. 42. *Sabbati* die prodit jejunari tantum *a plerisque* nimirum in Hispania, ac Occidente: & Conventus Aquisgranen. an. 817. c. 77. statuit: *ut Fratres aliquid pinguedinis in victu quotidiano habeant, excepta sexta feria, & diebus octo ante Natale Domini, & a Quinquagesima usque ad Pascha*: igitur Monachi *Sabbato* non jejunabant semper, quod confimat idem Augustinus Epist. 86. illis verbis: *Si & quater, vel etiam ut nullus dierum excepto Sabbato, & Dominico praetermittatur; in hebdomade quinquies jejunetur: quod multi in vita sua faciunt maxime in Monasteriis constituti &c.*

VII. Cum igitur ultra quartum Ecclesiae seculum nonnisi duo jejuniorum genera obtinuerint, reperianturque, *Quadragesimae* unum, alterum vero *feriarum quartae, sextaeque*, quae ubique, ac semper ab omni Ecclesia tum Orientali, tum Occidentali observabantur: cumque primum ex S. Leonis I. Pontificis, qui ab an. 440. ad an. usque 461. regimen Ecclesiae Romanae tenuit, sermonibus *Quatuor temporum* jejunium nobis innotescat maxime ex 8. sermone decimi mensis, dum inquit: *siquidem jejunium vernum in Quadragesima, aestivum in Pentecoste, autumnale in mense septimo, hyemale in hoc, qui est decimus, celebramus*: nec amplius in Ecclesia Latina, potissimumque Romana legatur observatum *feriarum* 4. *&* 6. jejunium hebdomaticum, sed trimestre hoc, quod in Occidentali, Latinaque solum Ecclesia constat obtinuisse, nunquam vero in Graeca, Orientalique: perspicue quoque constare poterit, *Quatuor temporum* jejunium & paullo ante Magni Leonis tempus, ac Pontificatum initium habuisse ab Romanae Ecclesiae Pontifice; &, ut conjectura assequi potest, a *S. Caelestino I.*, qui biduum jejunium hebdomaticum, seu feriarum *quartae*, & *sextae* cujuscunque hebdomadis praeter Pentecosten convertit in biduum trimestre, sive ut singulis tribus mensibus feria *quarta*, & *sexta* jejunaretur.

VIII. Etenim cum Autor libri Pontificalis in *Callisto I.* habeat: *hic constituit jejunium ter in anno fieri frumenti, vini, & olei gratia secundum prophetiam*: & ex hucusque dictis appareat

Cal-

Callisto Papae ejusmodi constitutum convenire non posse; quod antiquorum nemo, qui de jejuniis Ecclesiae scripserit, hujus jejunii usque ad tempora S. Leonis Papae mentionem faciat: conjectare licet pro *Caelestino* Callisti nomem obrepsisse; quemadmodum non semel in hoc, similibusque fieri usu evenit: sic namque c. *Nullus Primas* 9. q. 2. a Gratiano tribuitur & *Callisto*, & *Caelestino PP.*, & in Conciliorum Collection. extat in Epist. 2. *Callisti I.*, & etiam inter *Caelestini I.* decreta: & sane memoratus libri Pontificalis Autor scribit, Caelestinum I. *multa constituta* fecisse. Nec est, quod quis adducat antiquius *Chronicon* Rom. Pontificum, quod in Felice III. al. IV. desinit, utpote Callisto I. idipsum tribuens, inquiensque sanxisse eum, *jejunium die Sabbati ter in anno fieri*: quandoquidem ab antiquiori illo liquet Autorem libri Pontificalis solitum exscribere, interpolare, & ipsum etiam adaugere. Praeterea S. Leo Papa serm. IX. de jejunio *septimi mensis* inquit: *quod enim dudum & traditio decrevit, & consuetudo firmavit; nec eruditio ignorat, nec pietas praetermittit*: igitur si *dudum* dicitur teste Laurentio Valla de exiguo tempore, ac de eo, quod paullo ante factnm est; manifestum fit quoque jejunium 4. *Temporum* paullo ante Leonis I. Pontificatum exordium habuisse. Hujus autem immutationis, imminutionisque jejunii caussa fuisse potuit ea, quam Jo: Cassianus Collact. XXI. cap. 30. de caussa, initioque *Quadragesimae* retulit his verbis: *Cum ab illa Apostolica devotione desciscens quotidie credentium multitudo suis opibus incubaret, ne eas usui cunctorum fidelium secundum Apostolorum instituta divideret; sed privatim impendiis suis consulens non servare tantum, sed etiam augere contenderet ... id tunc universis Sacerdotibus placuit, ut homines curis secularibus illigatos ... ad opus sanctum canonica jejuniorum indictione revocarent; & velut legalium decimarum necessitate compelleret*.

IX. Erit tamen, qui quaerat; quandoquidem dictum est, biduum jejunium, quod olim *hebdomaticum* erat, *trimestre* nunc haberi; an primitus jejunium hoc *trium* temporum anni, vel *quatuor* extiterit: sive an tribus, vel quatuor trimestribus absolveretur in anno; idque propterea quod Liber Pontificalis de Callisto I. tradit: *hic constituit jejunium ter in anno fieri &c.*, & quanquam aliqui legendum dixerint, legantque, *quater in anno*; est ta-

tamen id contra vetustissimos codices; cum & antiquius Chronicon, quod numero praecedenti productum est, ipsum etiam habeat: *ter in anno*: sed & Epistola 1. eidem Callisto I. supposita nonne refert: *jejunium, quod ter in anno apud nos celebrare didicisti, convenientius nunc per quatuor tempora fieri decernimus?* erat igitur antea jejunium *trium* temporum, cui Callistus *quartum* intervallum addidit; uti sentit supra memoratus Bellarminus, quippe qui praedictae Epistolae fidem adhibuit. Et licet his, quae attulimus, Chronicis Rom. Pontificum, ac Pontificiae Epistolae nunc plures non credant, naucique faciant eruditi; nosque diximus, *Callisto I.* id jejunii genus adscribi non posse: tamen institutori primo, quem autumavi Caelestinum I., adjudicari possent *tria* temporum intervalla; & *quartum* alteri Pontifici, supple *Gelasio I.* Certe Leo Magnus praeter jejunium *Quadragesimale tria* tantum celebrat sermonibus *jejunia Pentecostes, septimi, & decimi mensis;* non autem illud *primi mensis*, quod erat alterum 4. temporum intervallum. At incidit, miscetur que cum jejunio *Quadragesimae*: Ita quidem; utriusque tamen mentio fieri poterat, uti modo fieri consuevit.

X. Deinde Gelasius I. Papa Epist. ad Brundusinos, quibus Julianum Episcopum constituit, & in *Constituto* pro Episcopo inter alia illi praecepisse scribit: *ut jejunio quarti, septimi, & decimi mensis vespere Sabbati Presbyteros, atque Diaconos ordinandos esse cognoscat*: en jejunium *trium Temporum* anni. Postmodum anno 494. Epistolam IX. dedit Episcopis Lucaniae, Brutiorum, & Siciliae, qua n. 1. significat, *se Canonum paternorum decreta librare, & retro Praesulum, decessorumque* suorum *praecepta metiri;* quae tamen necessitate temporum temperari postulabant; praesertim *in reparandis militiae Clericalis officiis, quae per diversas Italiae partes ita belli, famisque consumpsit incursio; ut in multis Ecclesiis usquequaque deficiente servitio Ministrorum, nisi remittendo paulisper Ecclesiasticis promotionibus antiquitus intervalla praefixa, remaneant sacris Ordinibus Ecclesiae funditus destitutae &c.*, mox n. 2. subdit. *Priscis igitur pro sui reverentia manentibus constitutis .... tam instituendi, quam promovendi Clericalis obsequii sic spatia dispensanda concedimus &c.*, tum n. 11. *ordinationes Presbyterorum, & Diaconorum nisi certis temporibus, & diebus exerceri non debent, idest quarti mensis jejunio,*

septi-

septimi, & decimi; sed etiam Quadragesimalis initii, ac mediae hebdomadae die Sabbati jejunio circa vesperam noverit celebrandas: en *quartum* 4. Temporum intervallum nempe *Quadragesimalis initii*, quo & jejunium 4. Temporum celebratur, a *S. Gelasio PP.* additum saltem pro sacris Ordinationibus. Quod quidem etsi, (ut & hoc fatear,) non multum cogit, nec satis probat; locum tamen conjecturae praebet.

XI. Alterum igitur inquiri potest; an olim *tridui* jejunium, uti nunc fit; an vero *bidui* tantummodo singulis haberetur trimestribus: nam S. Leo I. in omnibus fere sermonibus jejunii *trium* temporum *Pentecostes, septimi, decimique* mensis hanc clausulam adhibere solet: *Quarta igitur, & sexta feria jejunemus; Sabbato autem apud B. Petrum Apostolum vigilias celebremus &c.* non ergo *Sabbato* jejunabatur; sed *vigilia* fieri consueverat; cui post plures annos ob quaedam, quae minus decenter patrabantur, antiquatae, sublataeque *jejunium* est subrogatum. At dicat aliquis: quomodo isthaec erant, si Socrates lib. 5. cap. 21. affirmat: *Romae singulis Sabbatis* jejunari: & Innocentius I. Epist. 1. ad Decentium Episcopum *Sabbato* jejunandum esse? ita sane; sed etiam ille ipse Socrates eodem loco perhibet: *qui Romae sunt, tres continuas hebdomadas ante Pascha exceptis Sabbato, & Dominico die jejunant*: quod, ut solet, exscripsit Nicephorus Callisti lib. 11. cap. 34., & ista nihilominus mihi secum pugnare minime videntur: quoniam erat & jejunium Apostolicae *traditionis*, & jejunium *liberae* observationis; illud quartae, sextaeque feriarum traditionis erat; alterum vero Sabbati libertatis: illud antiquum, universale, ac omnium Ecclesiarum; istud vero novum particulare, ac Romae tantum, paucarumque Occidentis gentium; propterea S. Leo commemorat, praedicatque *traditionis* jejunium veluti commune, atque praeceptum; non illud *libertatis*: & Socrates primo loco loquitur de jejunio *liberae* observationis; secundo autem loco de illo *traditionis*: Quod ego non ambigo, quin Quadragesimali tempore etiam Romae nec semper, nec ab omnibus observaretur; cum S. Augustinus Epist. 86. dicat de *Sabbati* jejunio; *quod frequenter Romana plebs facit*: *frequenter* autem non est idem, ac semper; & *plebs* non tota Civitas, sed pars, & quidem infima Civitatis agnoscitur.

XII. Caeterum idem Leo Magnus aliquando, & a nonnullis,

lis, iisque potissimum, qui Clero nomen dederunt, *Sabbati* jejunium agi confitetur; uti quum Epist. 11. al. 81. ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum praescribit: *ordinationem Sacerdotalem, vel Leviticam post diem Sabbati ejus noctis, quae in prima Sabbati* (idest die Dominica) *lucescit; cui a vespera Sabbati initium constat adscribi*, celebrari solitam a Patribus; *in quibus his, qui consecraudi sunt, jejunis, & jejunantibus sacra benedictio conferatur*; At id non semper, nec ab omnibus peractum, elicitur ex c. *De esu carnium* d. 3. de Consecratione, ubi hoc *Leonis IV.* decretum refertur: *De esu carnium apud nos vetustissima, & non improbanda traditio semper est tenenda; ut a coenae termino, quae fit in principio noctis quartae feriae, quae lucescit in quarta feria usque in diluculum quintae feriae; & similiter a coena noctis sextae feriae, quae lucescit in sexta feria, non imperite jejunatio usque ad Sabbati lucem; quantum de diei parte aliquis jejunare maluerit, vel debuerit; protendatur*: & licet Gratianus id tribuat *Leoni IV.*, ex stylo tamen, & argumento evincitur esse *Leonis M.*, & notam hanc *M.* a Scribis imperite, & oscitanter versam esse in numeri *IIII.*, vel *IV.* notam. Neque enim Leonis IV. temporibus jejunium *feriae quartae, & sextae* usitatae traditionis, ac consuetudinis erat; sed nec Leonis M. aetate: cum, quemadmodum ostensum est, transmutatum antea fuisset in jejunium trium, vel 4. *temporum*; quod hoc loco describi videtur a S. Leone, & quidem *bidui*, non autem *tridui* jejunium; ideoque *Sabbato* minime jejunium Romae fuisse traditionis, sed libertatis; ut numero praeterito explicavi.

XIII. Quare quod idem Leo Magnus in fine sermonis 4. *Quadragesimalis* jejunii apposuerit, sive legatur ibi: *secunda igitur, & quarta, & sexta feria jejunemus: Sabbato autem apud B. Petrum Apostolum vigilias celebremus &c.* quamvis in pluribus antiquis Codd. MSS. non haberi dicat Quesnellus dissert. IV. *de jejunio Sabbati*; non satis tamen dispicio, cur verum esse nequeat, & quod ibi in vulgatis habetur; & quod de Quadragesimali jejunio Romanorum asserit supra n. 11. relatus Socrates; cum & iste Scriptor, & Sozomenus eodem tempore scribentes probe conveniant de varia *jejunii Quadragesimalis* in diversis Regionibus consuetudine. Nec video, cur Romae jejunium Quadragesimae, quod alibi varium erat, ibi quoque interdum variari

riari nequiverit; & tres continuas ante Pascha hebdomadas exceptis Sabbatis, Dominicisque diebus jejunari; alias vero hebdomadas intermisse *secunda*, *quarta*, *&* *sexta* feria tantum jejunio transigi secundum id, quod ait Sozomenus lib. 7. cap. 15. *alii sparsim tres* (dies) *intra sex, aut septem istas* (hebdomadas) *jejunant*. Nam & in sermone 34. de *Quadragesima* inter Opera S. Ambrosii, estque 65. sermo S. Caesarii Arelaten. Episcopi, qui initio seculi VI. sedebat, legimus: *Audio complures, quod gravius est, fideles alternis in Quadragesima hebdomadis abstinere; & consecratum illum dierum numerum gula intemperanti violare, hoc est prandere septem dierum curriculo; & septem dierum spatio jejunare*: quapropter & multo magis alternis hebdomadae diebus idipsum evenire poterat secundum aut locorum, aut personarum, temporumque necessitatem etiam Romae.

XIV. Quam quidem in rem commemorare praestat varium *Quadragesimalis* jejunii modum antiquorum in *Quadragesima*, *Quinquagesima*, *Sexagesima*, & *Septuagesima*. Porro Quadragesimae sex hebdomadibus conclusae meminit Cassianus ante an. 429. scribens Collat. XXI. cap. 27. his verbis: *hi enim sex hebdomadarum observantiam praefixerunt, qui putant die quoque Sabbati jejunandum*: meminit & Quinquagesimae septem hebdomadibus conflatae cap. 28., & cap. 24., ac 25. de varia *Quadragesimae* observatione. Sed adductus paulo ante sermo 34. S. Caesarii Arelaten. Episcopi haec habet: *Nonnulli Christianorum fratres existimantes se Divinitatis praecepta religiosius observare praetermissa devotione Quadragesimae, cujus hodie curamus exordium, Quinquagesimam se facere mentiuntur: cum id neque Divinis literis jubeatur; neque traditum sit auctoritate majorum. Sola igitur hoc faciunt animi praesumptione: & dum putant se devotius agere, superstitiosius conversantur. Dicit se observare Quinquagesimam, qui forte Quadragesimam implere vix possit*. Etiam Aurelianense I. Concilium anno 511. can. 26. inquit: *id a Sacerdotibus omnibus est decretum; ut ante Paschae solemnitatem non Quinquagesima, sed Quadragesima teneatur*: uti & Aurelianense IV. an. 541. can. 2. *Hoc etiam decernimus observandum; ut Quadragesima ab omnibus Ecclesiis aequaliter teneatur; neque Quinquagesimam, aut Sexagesimam ante Pascha quilibet Sacerdos praesumat indicere: sed neque per Sabbata absque infirmitate quispiam solvat Qua-*
dra-

dragesimae jejunium; *nisi tantum die Dominico prandeat &c.*

XV. Quae autoritates plane decreta, ut volunt, & *Telesphori*, & *Melchiadis* Papae de *Quinquagesima*, *Sexagesimaque* explodere videntur: etsi illud *Telesphori* firmari possit sermone de *Dominica Sexagesimae* inter Ambrosianos, qui a nonnullis S. Caesario supramemorato contribuitur; refferturque c. *Quadragesima* d. 4. per Gratianum; *Quadragesima sex septimanas habet*; *cui addidit Telesphorus Pontifex septimam hebdomadam*; *& vocatum est hoc tempus Quinquagesima &c.*, sed cum haec verba pugnet cum 34. sermone proximo numero relato; nequit hic sermo S. Caesario adscribi; si quidem alter ejus est. Deinde c. *Denique Sacerdotes* eadem d. 4., quod fertur esse *B. Gregorii* Augustino Anglorum Episcopo scribentis; jubet Clericos jejunium a *Quinquagesima* inchoare, ut hoc etiam Laicos praecellant, nulla *Telesphori* mentione facta. Et sane Chronicon Eusebii, sive verborum adjunctor in ejus Chronico id solum habet, sanxisse eum *jejunium Quadragesimale*. Autor vero libri Pontificalis adjecit, statuisse *septem hebdomadibus* jejunium Quadragesimale fieri; & alter Epistolae 1. ipsi Telesphoro adjudicatae confictor pro solis *Clericis* septem *hebdomadas plenas* constituisse dicit: antiquus etiam Ordo Romanus, & Amalarius Metensis lib. de *Ecclesiasticis Officiis* inter Opera Alcuini Telesphoro Papae affingunt *Quinquagesimae* institutionem pro *Clericis*; aliique post istos: cum potius *Gregorio M.* videatur adscribenda ex his, quae proxime dicta sunt: quanquam *Clericorum* Quinquagesima alia erat ab illa universae Ecclesiae; illa 36. dies jejunii continebat; ista 43., nam in illa & *Sabbati*, & *Dominici*, in ista vero *Dominici* tantum dies subtrahebantur a jejunio: & hoc Clerici Laicos etiam praecellebant longiori nempe jejunio.

XVI. Item *Sexagesimae* non solum Aurelianense IV. Concilium paullo ante commemoratum mentionem facit; sed & antea S. Hieronymus Epist. 28. ad Lucinium inquiens: *Nec hoc dico, quod Dominicis diebus jejunandum putem; & contextas sexaginta diebus ferias auferam*: etsi Maurini Monachi *quinquaginta diebus* legant, nulla variantis lectionis mentione facta: ferturque institutio *Miltiadis Papae*, de quo Pontificalis libri scriptor habet: *Hic constituit, ne ulla ratione die Dominica, aut quinta feria jejunium quis fidelium ageret: quia eos dies Pagani quasi*

 sa-

sacrum jejunium celebrabant: Sabbatum omittitur, ut puto; de quo nulla erat cum *Paganis* in jejunio conventio; nam eo die non jejunabatur in *Sexagesima*. Siquidem & Joannes Beleth Parisiensis in Explicat. Divin. Offic. cap. 78., & Durandus Mimatensis Episcopus Ration. Divin. Offic. lib. 6. cap. 24. scripto tradiderunt, *Melchiadem Papam*, nec non S. Sylvestrum decrevisse; *ut bis quoque Sabbato comederetur*; quod est ne jejunaretur; & exinde *in redemptionem Sabbatorum* exortam esse *Sexagesimam*; qui quidem Durandus addit, a *Sexagesima* Graecos inchoare Quadragesimale jejunium; alia tamen ratione, ac modo id agunt Graeci, & Orientales, atque Latini olim Sexagesimam. Duranti porro verba sunt: *Regulares incipiunt jejunare a Septuagesima; Graeci a Sexagesima; Clerici a Quinquagesima; tota militia Christiana a Quadragesima additis quatuor diebus hebdomadae praecedentis:* ita suo tempore. Autor etiam, quem dixi, libri de *Ecclesiasticis Officiis* Amalarius IX. seculo scribens *Sexagesimae* institutionem *Melchiadi Papae* attribuere videtur; sed alia de causa, ac velint Jo: Beleth, & Gulielmus Duranti; quos adire quisque poterit.

XVII. *Septuagesimae* demum nominatio mihi primum occurrit (ut omittam quorundam Orientalium, seu Armenorum *Septuagesimam* προφονεσιμον dictam) ex Epistola Caroli Magni ad Alcuinum Flaccum scribentis: *Septuagesima, ut aestimamus, propterea ab aliquibus observatur; ut & decimas dierum Domino dare queant; & prima, vel quinta, nec non est septima feria jejunium solvere possint. A Septuagesima usque ad Pascha sunt novem hebdomadae, quae faciunt dies sexaginta quatuor; e quibus si de unaquaque hebdomada tres praefatos subtraxeris dies, & Paschalem sacratissimum; triginta sex in observantia remanent dies*: quod ipsum habet & incerti Autoris *sermo*, quem supra retuli, *de Sexagesima* inter Ambrosianos publicatus. Mihi tamen maxime probatur; quemadmodum a Quadragesima *Dominicae* dies tantum subtrahuntur; & a Quinquagesima *Dominicae*, & *Sabbata* teste laudato paulo superius Cassiano; ita e Sexagesima tres dies *Dominicae, Sabbata, & quintae feriae* subtraherentur, & e Septuagesima quatuor dies; & tres dumtaxat feriae *secunda, quarta, & sexta* jejunio addicerentur. Qui jejunandi mos viguit olim etiam in Gallia, cum in Turonensi II. Concilio an. 567.

can.

can. 17. dicatur: *De jejuniis vero antiqua a Monachis instituta serventur ... Post Epiphania vero usque ad Quadragesimam ter in septimana jejunent*: & ad alia anni tempora translatus fuerit jam antea a S. Perpetuo Turonensi Episcopo, de quo Gregorius Turonen. lib. 10. cap. 31. prodit, a *S. Martini* depositione usque ad Natalem Domini *terna in hebdomada* instituisse *jejunia*; quod postmodum Concilium Matisconense I. anno 581. innovavit can. 9. decernens: *Ut a feria S. Martini usque ad Natale Domini secunda, quarta, & sexta Sabbati jejunetur; & sacrificia Quadragesimali debeant ordine celebrari*.

XVIII. Idque est, quod exhibet sermo 4. *Quadragesimalis* jejunii a S. Leone Papa sub initium jejunii recitatus, & supra n. 13. productus: suspicarique licet, id temporis Romanos Quadragesimale jejunium a *Septuagesima*, non quae hodie hoc nomine venit hebdomada; sed a septuagesima die ante Pascha, sive ab hebdomada ante hodiernam *Septuagesimam* incoepisse: & septem hebdomadibus tres dies 2. 4. & 6. ferias quaque hebdomada jejunasse; reliquis vero tribus hebdomadibus ante Pascha quacunque die, exceptis *Sabbato*, & *Dominico* jejunium peregisse: atque ita 36. *dies* uti decimam totius anni Deo debitam jejunio persolvisse: ut est a Cassiano Collat. 21. cap. 27., & a Gregorio Magno hom. 16. in Evang. observatum. Nam praedictus Cassianus affirmat, tam qui sex hebdomadas, seu Quadragesimam; quam qui septem, sive Quinquagesimam jejunabant, solos 36. jejunio transegisse dies; quod illi *Dominicas* tantum; isti *Dominicas*, & *Sabbata* detraherent: concluditque cap. 28. *una ergo, quemadmodum diximus, ratio, idemque est jejuniorum modus; licet in hebdomadarum numero discrepare videatur*. Non igitur improbanda videtur Socratis adducta n. 11. lectio, cum possit esse vera: sicut & altera Sozomeni, quam Quesnellus, aliique contra proferre solent; quum ille lib. 7. cap. 19. asseruit: *in urbe Roma nec Episcopus, nec alius quisquam in Ecclesia populum docet*: propterea quod Historiam suam cum Scriptor iste perduxerit usque ad annum 439., quo & vivebat, scribebatque; & *S. Leo Papa* anno 440. sedere coeperit: verisimile est, ipsum fuisse Romanorum Pontificum primum, qui *sermones* orsus sit habere in Ecclesia: & sane nullius Rom. Antistitum ante eum Sermones habemus; cum tamen quorundam habeamus & Epistolas,

las, & Decreta, & Carmina. Sic etiam *Alexandrinus* Episcopus seculo praecedenti solum in Ecclesia sermocinari coepit, ex quo Arius falsa dogmata spargere tentavit eodem Sozomeno teste.

XIX. Objicient tamen adversus ea, quae dicta sunt n. 7., seculo Ecclesiae V. *Quatuor temporum* constituto jejunio non ultra Latina in Ecclesia observatum inveniri hebdomaticum jejunium *quartae, & sextae feriae*. Nam Ferrandus Diaconus Carthagin. cap. 29. Vitae S. Fulgentii Episcopi Ruspensis, qui initio seculi VI. sedebat, inquit: *Fulgentius per singulas septimanas omnes Clericos, & Viduas, & quicunque potuisset ex Laicis, quarta, & sexta feria statuit jejunare*: & insequenti seculo S. Aidanus Episcopus Lindisfarnen. ejusdem jejunii consuetudinem in Angliam Saxonicam introduxit; uti scribit Beda lib. 3. cap. 5. Sed & Conventus Aquisgranensis anno 817. pro Monachis habitus c. 18. statuit: *Ut quarta, & sexta feria jejunantes ante nonam, aut post nonam, si necessitas fuerit, juxta Prioris arbitrium levia opera exerceant*: praeter Attonem Vercellen., & Ivonem Carnoten. Episcopos, atque Gratianum Monachum supra n. 3. recitatos, qui hujusce jejunii genus admittunt.

Respondetur, quosdam quidem uti SS. Fulgentium, & Aidanum tentasse veterem, & antiquatum jejunii bidui *feriae* 4. *&* 6. revocare morem, ejusque usum restituere; sed parum obtinuisse; cum S. Isidorus Hispalen. Episcopus lib. 1. Divin. Offic. cap. 42. testetur: *omnis sexta feria propter passionem Domini a quibusdam jejunatur: sed & Sabbati dies a plerisque*: nulla *quartae feriae* mentione facta; & Nicolaus I. in rescripto ad Bulgarorum consulta c. 4. & 5. jejunia Ecclesiae recensens *feriae sextae* quidem praedicet abstinentiam, ac jejunium; sed illud *feriae quartae* liberum esse dicat. Quosdam vero uti Monachos devotionis potius gratia jejunasse, quam traditionis, aut praecepti. Alios tandem ut Attonem, Ivonem, & Gratianum aliorum dicta referre magis, quam propria statuere, ut n. 3. visum est.

XX. Objicient etiam contra id, quod n. 7. & 8. est constitutum; 4. *Temporum* jejunium esse non posse a Caelestino I. Papa: siquidem & Baronius, & Bellarminus, aliique fere omnes istud affirmant esse *institutionis Apostolicae*; idque perspicue doceri a Magno Leone serm. 9. 13. & 71., quorum in primo *decimi mensis* jejunium vocat tempus *Apostolicis traditionibus consecra-*

secra-

secratum: & in altero dicit: *Sancti Patres nostri divinitus inspirati decimi mensis sanxerunt jejunium*: in ultimo vero de jejunio *Pentecostes* ait ipsum *ex Apostolica traditione* subsequi: igitur non a Callisto, ut veteres; neque a Caelestino PP., ut nos contendimus, jejunium istud prodiit.

Respondet P. Lupus in Schol. ad Concilium Florentinum Victoris II., exipsomet Leone M. intelligi, quid velit S. Pontifex illis verbis, dum sermone 42., qui est 2. de jejunio Pentecostes, inquit: *dubitandum non est, omnem observantiam Christianam eruditionis esse divinae; & quicquid ab Ecclesia in consuetudinem est devotionis receptum, de traditione Apostolica, & de S. Spiritus prodire doctrina*: uti & serm. 76., proindeque Leonem distinguere jejunium, & dies fixos, statosque; illud asserere traditionem Apostolicam; hos vero manentem inde Ecclesiarum consuetudinem. Deinde est supra n. 7. ostensum, jejunium 4. *Temporum* idem esse atque illud vetustissimum feriarum *quartae, & sextae*; nisi quod biduum illud singularum hebdomadarum dempta Pentecoste versum est in biduum singulis trimestribus faciendum: illud *Apostolicae* quidem *traditionis* erat, & de illo verba facit S. Leo; sed istud est institutionis Apostolicae sedis Antistitis, nempe *Coelestini I.*, uti jam dictum est.

XXI. Objicient iterum ex Baronio sub an. Christi 57. n. 207. asserente, 4. *Temporum* jejunia celebrari jam consuevisse IV. Ecclesiae seculo in Orientali Ecclesia; idque demonstrari ex verbis S. Athanasii in Apologia de fuga sua; dum de aestivo jejunio Pentecostes fieri solito comminit ille dicens: *in hebdomade siquidem post sacram Pentecostem populus completis jejuniis ad orandum ad coemeterium abiit*: ergo non a *Caelestino I.*, qui multo post Ecclesiam rexit, jejunium hoc exordium habere potuit.

Respondetur, S. Athanasium Alexandrinum Praesulem non loqui de 4. *Temporum* jejunio; sed de antiquiori illo, ac primitivae Ecclesiae vetustissimo *feriarum quartae, & setxae* cujuslibet hebdomadis a Pentecoste; qua peracta, (tempore cujus intervalli jejunare non oportebat) populus ad consuetum bidui jejunium redibat; & singulis hebdomadibus peragebat. De quo similiter sermonem habere dicendum est Evangelistam Lucam Act. c. 27., quum ait: *jejunium jam praeterierat* hyemali tempore: uti & Tertullianum lib. contra Psychicos cap. 13., non

autem de illo 4. anni Temporum; quando scripsit: *aspice Judaicos Fastos, & invenies nihil novum; si quae sunt praecepta, omnis deinceps posteritas haereditaria religione custodit*: cum potius ille videatur indicare illud Lucae cap. 18. *jejuno bis in Sabbato*, idest in hebdomada: quandoquidem eo in libro saepe saepius commemorat jejunium *quartae, & sextae feriae*; at nunquam illud *Quatuor temporum*.

XXII. Objici quoque potest contra id, quod est n. 18. dictum; conjici nimirum posse, Romanos Leonis I. temporibus jejunium Quadragesimale exorsos esse a *Septuagesima &c.*, nam Sozomenus, qui eodem tempore, quo S. Leo M., florebat, lib. 7. cap. 17. haec habet: *Quadragesimam, in qua populus jejunat, alii in sexdierum septimanis computant, ut Illyrii, & qui ad Occidentem sunt, nec non & universa Lybia, & Aegyptus cum Palestina: alii in septem, ut Constantinopolitani, & Nationes circumjacentes usque ad Phoenices &c.* Romani autem ad Occidentem sunt positi comparate ad locum, ubi Sozomenus morabatur: igitur *non a Septuagesima* jejunium Quadragesimale inchoabant, sed a *Quadragesima* sex hebdomadarum.

Respondetur, partim verum esse, quod tradit Sozomenus; partim vero falsum: verum quidem in Occidente multos jejunium Quadragesimale in *sex dierum hebdomadibus* computasse; sed falsum, omnes idipsum praestitisse: in ipsa Italia, ac *Mediolanensi* Ecclesia, Dioecesique, quae tunc latissime patebat, nec die *Dominica*, nec *Sabbato* jejunabatur; uti legimus apud SS. Ambrosium, & Augustinum: qui autem eos dies e jejunio subtrahebant, *Quinquagesimam* septem hebdomadibus conflatam jejunabant; ut ostensum est supra n. 14. & 15. ex Cassiano, qui lib. 3. de Canon. Diur. Orat., & Psal. modo cap. 9. & 10. parum sibi probari videtur *Sabbati* jejunium Romanorum; ut & Augustino Epist. 86. Deinde Sozomenus non agnovit *Sexagesimam*; quam tamen paulo ante eum meminit Hieronymus n. 16. relatus; & quam Miltiadem Papam invexisse plures conscripserunt.

XXIII. Objicient, instabuntque contra idem: Cassianus, qui aetate Sozomeni in Gallia scribebat, Collat. 21. cap. 27. de jejunio *Quadragesimae* inquit: *hi enim sibi sex hebdomadarum observantiam praefixerunt, qui putant die quoque Sabbati jejunandum*: at Romae potissimum *Sabbati* die jejunatum esse, testatur.

in pri-

in primis Epistola 1. S. Innocentii I. Papae, & S. Augustinus, & Cassianus supra commemorati: igitur Romae per id tempus non *Septuagesima*, sed *Quadragesima* sex hebdomadibus conclusa servabatur.

Respondetur, eos, qui *Sexagesimam* Melchiadis admiserunt, ut Autor sermonis de *Sexagesima* Dominica inter Ambrosianos, Carolus M. Epist. ad Alcuinum, Aenaeas Parisien. Episcopus, aliique plures, existimarunt in ea ipsa die *Sabbati* jejunium fuisse observatum; & tamen *Quadragesima* sex habdomadarum non erat juxta illos, & quidem Romae. Loquitur ergo Cassianus de nonnullis Regionum Nationibus, ac suo tempore; non generatim de omnibus, de quibus & Socrates, & Sozomenus eodem tempore testantur in *sex* etiam *hebdomadibus* varie peractum esse jejunium etiam ab iis, qui *Sabbato* non esse jejunandum asserebant, ut Graeci praesertim, & Orientales; quemadmodum supra n. 13. est demonstratum. Quod enim ait Socrates ibi: *qui Romae sunt, tres continuas hebdomadas ante Pascha ... jejunant*: annon idem est; ac id, quod inquit Sozomenus: *alii tres* (hebdomadas) *Pascha immediate praecedentes continuant?* Omitto, Cassiani tempore fieri potuisse jejunium *Quadragesimae* uno modo; tempore vero Leonis M. alio; scripsit enim Cassianus ad 20. annos ante Leonis I. Pontificatum opus Collationum.

XXIV. Objicient tandem contra id, quod eodem n. 18. pronunciavi: *Sozomeni* lectionem non videri falsam, quum ait; in *urbe Roma* nec Episcopum, nec quemquam alium in Ecclesia populum docere: Nam S. Ambrosius lib. de Virginibus 3. refert *sermonem* Liberii Papae habitum ab eo in die Natalis Domini in Ecclesia S. Petri; quem Baronius ad ann. 357. n. 76. vocat *homiliam ad populum* recitatam: fuit autem Liberius Papa seculo integro ante Leonem Magnum: igitur falsa est Sozomeni lectio.

Respondetur, eam nequaquam fuisse homiliam ad populum; sed sermonem a Liberio PP. factum in Ecclesia quidem S. Petri, ac in die Natalis Domini; verumtamen ad Marcellinam S. Ambrosii sororem occasione, qua illa spiritualibus se nuptiis Deo perpetua virginitate dicabat: quapropter subdit post enarratum sermonem idem Ambrosius: *haec tecum sanctae memoriae Liberius, quae apud alios majora verbis, apud te minora exemplis &c.*

plis &c. Ea igitur non ad populum de more dixit Liberius; ſed tantum occaſione conſecrationis Virginis; quod etiam ab aliis fieri conſuevit, & ſolet; qui tamen homilias, aut ſermones ad populum nunquam habuerunt, aut habent.

QUAESTIO V.

Quam fidei formulam Liberius PP. in exilio ſubſcripſerit, & quo anno.

I. QUO mihi Quaeſtionem iſtam nunc ſumerem examinandam, diſcrepantia Scriptorum effecit; qui quoniam eximiae ſunt auctoritatis, & magni nominis agnoſcuntur omnes; plus etiam difficultatis ſecum afferre videntur; ut quis quid verius ſenſerit; non ſatis adhuc quidam internoſcant. Scripſerunt enim plures hac de re non ſolum olim, ſed etiam prope noſtra tempora, ac in primis in Annalibus Eccleſ. Baronius & fuſe, & pro ratione temporum ſatis diligenter: poſt quem Petavius in Animadverſion. Euſebian. Valeſius in notis ad Socratem, & Sozomenum, ut & Pagius in Critica Baron. aliqua quidem obſervarunt, & caſtigarunt etiam, non ita tamen quin aliqua quoque in ipſis emendanda protulerint. Quod ut oſtendatur, inter omnes convenire ſcimus, certumque eſſe; anno aerae Chriſtianae 355. generale Mediolani coactum fuiſſe *Concilium*; idque ſub initium anni ipſomet Pagio teſte; cui Concilio interfuiſſe legimus Liberii Papae legatos, & eo ex coetu pulſos in exilium ab Arianis fuiſſe Catholicos Antiſtites, qui in Athanaſium ſubſcribere, eumque damnare renuerunt. Quo expleto, ac perpetrato, confeſtim Roma vi tractus Mediolanum eſt *Liberius* ad Imp. Conſtantium; ut & ipſe calumniis appetitum Athanaſium coram condemnaret: quod quia facere conſtanter recuſavit, poſt *triduum* Berrhoeam Thraciae relegatus eſt; atque, quantum conjectari licet, id ante diem IV. *Kal. Maii* anno 355. factum aſſevero.

II. Nam Marcellinus, & Fauſtinus Presbyteri Romani eo tempore viventes in libello ad Impp. de Schiſmate Urſicini narrata *Liberii* expulſione ſubdunt: *poſt annos duos venit Romam*

Con-

Constantius; pro Liberio rogatur a populo: venit autem Constantius Romam IV. *Kalend. Maias* anno 357., ut habent Marcellinus Ammianus lib. 16. cap. 10., & Idacius in Fastis; igitur ante eum diem 4. *Kalend. Maias*, sive 28. Aprilis anno 355. Liberius in exilium trusus fuerat. Et quidem ipse S. Athanasius Epist. ad Solitarios inquit: *Liberius post exactum in exilio biennium inflexus est; minisque mortis ad subscriptionem inductus est*: ut & Apolog. 2., & Theodoretus lib. 2. cap. 17. *biennio dilapso Constantius proficiscitur Romam . . . illustres foeminae accedunt ad Imperatorem . . . orant, ut urbis Pastore orbatae, & Luporum expositae insidiis misereatur. Quibus respondet Imperator; altero Pastore Civitati opus non esse; quippe cum haberet unum, qui ei posset providere* (nempe *Felicem* intrusum). Sed cum mulieres significarent Imperatori; neminem *ex habitatoribus Romae in Ecclesiam, dum ille intus erat, ingredi* voluisse: *qua de caussa sic inflectebatur Imperatoris animus, ut Pastorem illum longe praestantissimum Romam redire, & utrosque communiter inter se Ecclesiam illam regere iuberet*: atque quidem matronis Romanis ita respondisse Constantium Aug. Theodoretus habet. Sozomenus vero lib. 4. cap. 10., & post eum Nicephorus Callisti lib. 9. cap. 35. ajunt populo pro Liberio supplicanti: *Imperator cum Episcopis re communicata redditurum se eis hominem pollicitus est, si in eandem cum Episcopis suis concederet sententiam*.

III. Memorati tamen Presbyteri Marcellinus, & Faustinus addunt, Constantium populo Romano pro Liberio deprecanti dixisse: *habetis Liberium, qui qualis a vobis profectus est, melior revertetur. Hoc autem de consensu ejus, quo manus perfidiae dederat, indicabat*: igitur jam mense Majo anno 357., quo Romae moram traxit Imperator, per literas is certior factus fuerat, Liberium aut subscripsisse, aut subscribere paratum iis, quae praescribebantur, & ob quae in exilium amandatus erat. Nam nedum est incertum, Liberium extorrem & *Sirmii*, & coram Imp. *Constantio* Arianorum ecthesi subscripsisse; sed mihi plane falsum; & si quoque id dare velim; Constantium tamen *Sirmii* fuisse mense Junio, vel sub initium Julii anno 357. clare literis mandavit Ammianus Marcellinus lib. 16., cum ait: IV. *Kalend. Junias ab urbe profectum per Tridentum iter in Illyricum festinasse*: moxque ex Gallia *Ursicinum ad se venire praecepisse*: *& ille*

ille literis gratanter acceptis Sirmium venit. Posthac Mediolanum se contulit Constantius; ubi ex legibus promulgatis constat extitisse mensibus Novembri, atque Decembri; & exeunte anno *Sirmium* esse reversum: non autem Roma Mediolanum recta petivit; ibique usque ad anni finem permansit Imperator; ut quidam arbitrantur sed sine monumentis. Eapropter recte laudati Presbyteri dixerunt: *tertio anno* (idest inchoato) *rediit Liberius, cui obvians cum gaudio populus Romanus exivit: Felix notatus a Senatu, & populo de urbe propellitur*: & Natalis Alexander Hist. Eccles. sec. 4. c. 2. non male pronunciavit; vix *biennium in exilio* egisse Liberium, quando ejus constantia fracta est. Cum enim ille Romam redierit die 2. Augusti anno 357., ieritque in exilium ante diem 28. Aprilis anno 355., *biennio* circiter cum *trimestri* extorris fuisse videtur: quando quidem creditur circa finem Aprilis an. 357. Arianis consensisse, & de ea re ad Imperatorem Romae commorantem m. Maio literas traditas esse: nonnisi tamen m. Julio permissus est Romam reverti, eoquod Romana Sedes occuparetur a *Felice*; quem Imperator, & Ariani extrudere noluerunt; sed tandem convenerunt, ut uterque sederet, atque regeret.

IV. Ut igitur falsum est, *Liberii* lapsum *Sirmii* contigisse, vel saltem incertum; ita quoque incertum, num illum aliqua in *Synodo* perpetratum, ajo. Et cum opponunt, hujus Synodi meminisse Philostorgium, & Sozomenum; & quae a Sozomeno lib. 4. cap. 14. referuntur, in Concilio Episcoporum facta fuisse; quippe & *formula fidei* dicatur ibi conscripta ab Orientis, & Occidentis Antistitibus, quam Liberius subscripserit; & *Epistola* ab ipsis ad Felicem, Clerumque urbis Romae data; ut Liberium revertentem susciperent; & ambo simul Episcopatum administrarent: quae putant nonnisi a Synodo decerni potuisse; cum Ecclesiasticae repugnet regulae, in eadem Ecclesia duos una simul esse Episcopos: meminisse oportet, quid Photius in Bibliotheca scripserit de Philostorgio; & Sozomenum, ut & Socratem, qui seculo sequenti floruerunt, confundere acta Concilii Sirmiensis in caussa Photini, atque Osii, ipsumque Sozomenum fateri cap. 5. & 18. lib. 4., se plura scribere, ut audierat; & de quibus varius erat rumor, ideoque non omnia, quae perhibet accipienda ut vera. Nam erroris eum redarguunt litterae

Libe-

Liberii ad *Orientales* Episcopos, quos quum imploret pro reditu ab exilio: *dignamini communi consilio, ac studio elaborare; quatenus de exilio jam dimittar; & ad sedem, quae mihi divinitus credita est, revertar*: quod & ab Episcopis *Campaniae* deprecatur Epist. 10. ad Vincentium Capuae Episcopum: quumque addat; *Demophilum* Berrhoeae Episcopum, apud quem exulabat, *veram, & Catholicam fidem; quae Sirmii a pluribus fratribus, & Coepiscopis nostris tractata, exposita, & suscepta est*, (nempe anno 351., ut post videbitur) sibi exposuisse, eamque se admisisse; *& literas ad haec super nomine ejus*, (Athanasii) *idest de damnatione ipsius per fratrem nostrum Fortunatianum* (Aquilejen. Antistitem) *dedisse perferendas ad Imp. nostrum Constantium*: quis non videt, id in *Synodo* Orientalium praesertim factum non fuisse; nec coram Imp. Constantio?

V. Idipsum ille scribit *Ursacio* Singedunensi, *Valenti* Mursensi, & *Germinio* Sirmiensi Episcopis: *& hoc etiam scire vos volo; quod fratrem Fortunatianum petii, ut literas meas ad Clementissimum Imperatorem perferat; quas ad Orientales Episcopos feci... quas credo, quod pietas ipsius pro bono pacis gratulanter accepit; quarum exemplar etiam Philagrio Imperatoris Eunucho prodat charitas vestra... Quapropter... dignemini ad Clementissimum Imp. Constantium Augustum pergere, & petere; ut bono pacis, & concordiae, in qua pietas eius semper exultat, me ad Ecclesiam mihi divinitus traditam iubeat reverti &c.*, igitur cum Liberius & formulam fidei Sirmiensem suscepit, subscripsitque; & Athanasium a communione Ecclesiae segregavit; non *Sirmii*, non in *Synodo*, non coram Imp. *Constantio* fuit, sed in suo Berrhoeensi apud Demophilum exilio. Veruntamen quum legati *Orientalium* Episcoporum; qui fuisse videntur Basilius, Eustathius, & Eleusius, ac Leontius a laudato Sozomeno memorati; nec non *Occidentalium* nimirum Campaniae Antistites, quos Liberius rogaverat; Constantium Imp. adiissent; fieri quidem potuit id, quod idem Sozomenus affirmat: Liberium ab Imperatore Berrhoea Sirmium evocatum fuisse, ut ibi coram confirmaret, quae jam conscripserat; idque sub initium circiter mensis Julii anno 357. Quo facto Episcopi, qui *forte ibi aderant*, scripserunt *Felici, & Clero* Romano, *ut Liberium recipiant &c.*, non quidem per *Synodum*, sed consulto unanimi cum Imperatore, qui hoc ipsum Ro-

mae

mae edixerat, ut supra vidimus ex Theodoreto: cui Imperatoris edicto cum populus in Circo reposuisset: *unus Deus, unus Christus, unus Episcopus*: subdit hic Autor: *quibus vocibus cum pietate, & justitia a pia plebe profusis, rediit Liberius Episcopus*: non illico, sed paulo post eodem anno.

VI. Similiter cum Liberius Epist. Ursacio, Valenti, & Germinio data dixerit: *cognoscat prudentia vestra, Athanasium, qui Alexandriae Episcopus fuit, priusquam ad Comitatum Sancti Imperatoris pervenissem, secundum literas Orientalium Episcoporum ab Ecclesiae Romanae communione separatum esse; sicut testis est omne Presbyterium Ecclesiae Romanae: sola haec causa fuit, ut tardius viderer de nomine ipsius literas ad fratres, & Coepiscopos nostros Orientales dare; ut Legati mei, quos ab urbe Roma ad Comitatum direxeram, seu Episcopi, qui fuerant deportati, & ipsi una cum his, si fieri posset, de exilio revocarentur*: elicimus, eum prius Athanasium damnasse, quam Arianorum Ecthesi subscripserit: sed quo tempore, non facile conjicio. Possit & antequam in exilium iret, & etiam in exilio positus fecisse: siquidem potuit, cum jussus esset Mediolanum ad Imperatorem se conferre, cum Romano Clero convenisse; ut si utrumque servare non posset & *Athanasium*, & *fidem Catholicam*; Athanasii communionem dimitteret, dummodo Arianorum fidei non accederet. Nam & in Epist. idem Liberius ad Constantium anno 354. scripsit; eius Legatos *se quidem ante succumbere sententiis Orientalium voluisse* (de subscribendo contra Athanasium); *proposuisse tamen conditionem: si iidem Arii haeresim condemnassent; hoc genere se inclinandos eorum sententiis obedire*: & in Dialogo ipsius cum Imperatore Mediolani anno 355., cum Imperator postularet, urgeretque eum, ut *Athanasium* repudiaret, respondit Liberius: *At ego aequum censeo, ut prius proponatur generalis Episcoporum subscriptio, qua fides in Concilio Nicaeno exposita confirmatur; deinde ut fratribus nostris ab exilio revocatis, & ad suas ipsorum sedes restitutis; si isti, qui nunc tumultus cient, fidei Apostolicae assentire comperiantur; tunc omnes contendamus Alexandriam, ubi reus &c.*, cui Imperator reposuit: *Res, de quibus constituta est formula, infringi nequeunt; siquidem plurimorum Episcoporum rata debet esse sententia*. Propterea cum nihil Imperator, & nihil Liberius obtineret; ivit is in exilium; ubi,

quan-

quantum conjectari licet, tentavit primum dimitti *Athanasium* damnando; sed tandem & Arianorum *formulam* admittere coactus fuit.

VII. Illud etiam, quod memoriae proditum a praedictis Scriptoribus accepimus; alteram Synodum *Sirmiensem*, in qua lapsus est *Osius*, impiamque fidei formulam subscripsit, habitam fuisse *anno* 357. in finem vergente, & *Constantio* Sirmii commorante; falsum utrumque existimo. Quoniam pro comperto est, pulso in exilium *Liberio* nihil potius habuisse Arianos, quam *Osium* etiam perdere: ac proinde sine mora apud Constantium egerunt, ut illum ex Hispania ad se vocaret; & ad subscribendum ea, quae ipsi proposuerant, compelleret: itaque Imperator arcessit decrepitum senem Osium; statimque aut commiseratione, aut ratione permotus eundem in patriam remittit: & cum ante diem 28. Aprilis anno 355. Liberius in exilium iverit, ut supra ostensum est; vero consentaneum affirmo, paucis post mensibus *Osium* ab Imperatore Mediolani constituto vocatum fuisse & forsan mense *Iunio*. Et quia S. Athanasius Epist. ad Solitarios tradit, paulo post Constantium ab Arianis instigatum iterum arcessisse *Osium, & pro exilio detinet illum integrum annum Sirmii nihil veritus impius Deum &c.*, quod factum conjici potest mense *Septembri*, vel Octobri, aut etiam ineunte *Novembri* anno 355., cum hoc facinus urgerent Ariani: igitur expleto mense Septembri, vel Octobri, vel etiam Novembri an. 356. *Osius* est Sirmii lapsus, & alteram Arianorum formulam subscripsit: Nec enim est, cur id serius statuatur, & in annum 357. protrahatur.

VIII. Siquidem quod Baronius anno 357. n. 2. scribit: cum S. Hilarii Pictavien. assertione pateat, Sirmiensem Synodum celebratam esse *post triennium*, exquo Saturnino Arelatensi Episcopo negata est a Catholicis Galliarum Episcopis communio; affirmare necesse est, eo ipso anno eandem fuisse collectam; idcirco quod *Saturnini* apostasia contigit *ante triennium*, quo Constantius expugnato Magnentio Arelatem, ubi Conventiculum est factum, se contulit: falsum est primum; cum id Hilarius non habeat; sed dicat: *negata ipsi* (Saturnino) *usque ad hoc tempus toto jam triennio communione:* dum nempe scriberet librum *de Synodis*; quem constat ab eo compositum circa finem

anni 358., ut ipsemet Baronius ad eum ann. n. 12., & nupera Hilarii Operum Parif. editio perhibet. Et sane non anno 353. sed 355. *post sanctorum virorum exilia Paulini, Eusebii, Luciferi, Dionysii quinto ab hinc anno a Saturnini, & Ursacii, & Valentis communione me cum Gallicanis Episcopis separavi*: inquit idem Hilarius lib. contra Constantium anno 360. scripto. Igitur Sirmiensis Synodus, quam lib. de Synodis *proxime* factam commemorat, non est necessario habita post illud triennium, seu an. 357., sed dicit *proxime* collectam ad discrimen alterius an. 351. coactae, quam paullo post asserit *olim* congregatam. Deinde si etiam, ut putat Baronius, *triennium* illud sumendum esset ab anno 353., non autem 355., cur non anno 356. celebrata dicetur *Synodus Sirmiensis*, & post illud *triennium*; si Magnentius a Constantio Aug. expugnatus fuit anno 353. ineunte mense Augusto; & Arelatensis coetus Octobri. m. coactus?

IX. At instat Baronius, Sozomenum lib. 4. cap. 5. tradere, *Concilium* hoc habitum esse *Sirmii praesente Constantio* Augusto; quod voluerunt & Philostorgius lib. 4. cap. 3., & Socrates lib. 2. cap. 26. lapsum Liberii, & Osii coram Imperatore Constantio Sirmii contigisse scribentes: *Constantius* autem non anno 356., sed anno 357. post mensem Majum festinavit in Illyricum, *Sirmiumque* pervenit ex Ammiano Marcellino lib. 16. cap. 10., igitur non anno 356., sed 357., acta est altera Sirmiensis Synodus pro labefactanda Osii constantia. Verum, ut supra dictum est, Autores isti hac de re minime sunt audiendi; cum confundant duo Concilia illud anno 351. *Sirmii* contra Photinum convocatum cum isto anno 356. *Sirmii* etiam congregato ad impiam Osii fidei expositionem evulgandam: quare nemini mirum esse debet, eos tradidisse Osium praesente *Constantio Aug.* lapsum esse; cum certum sit, interfuisse eum primae Synodo *Sirmiensi* contra Photinum ex Actis Synodi Seleucien. an. 359. celebratae. Caeterum cum formula secundae *Synodi Sirmiensis*, quam Osius acceptavit, habeat: *in praesentia Valentis, Ursacii, Germinii, caeterorumque omnium*: nec ibi memoretur *Constantius*; probe conjicitur is abfuisse; & formula ea anno 356. edita fuisse, quo Constantius non Sirmii, sed Mediolani fuit. Hinc etiam Hermantius lib. 8. cap. 1. Vitae S. Athanasii, & Pagius ann. 357. n. 3., an *Constantius* fuerit praesens 2. formulae Sirmiensi, incertum esse fatentur. X. Sed

X. Sed & illud consequitur, *Antiochenam* Eudoxii, & *Ancyranam* Basilii Synodos coactas fuisse non anno 358., ut statuit Pagius, sed anno 357., idque quidem *paullo ante Pascha*, quemadmodum nos docet Ancyrana Synodica apud S. Epiphanium haer. 73., qua de caussa plures Antistites *ob hyemem* accedere non potuisse legimus ea in Synodica; quod non videtur dici potuisse de Paschatis tempore anno 358., quoniam in vere factum est, cum in diem prid. idus Aprilis inciderit; sed de Paschate anni 357., quod in hyeme, ac die XIII. Kal. Aprilis celebratum fuit. Deinde Synodus *Ancyrana* dicitur convocata occasione *Dedicationis Basilicae* teste Sozomeno lib. 4. cap. 12., quae solemnitas tempore Quinquennalium, aliorumque hujusmodi festorum fieri consuevit juxta doctrinam Pagii: anno autem 357., non 358., in cursu erant 7. *Quinquennalia* Imperii Caesarei Constantii: igitur eo anno celebrata est Synodus, & non anno 358., praesertim cum acta sit etiam ad confutandam secundam fidei *ecthesim Sirmiensem* Osii, aliorumque: atqui haec anno 356. edita jam fuerat, ut superius ostensum est: ergo insequenti anno verisimile est convocatam fuisse Synodum Ancyranam; ideoque & Antiochenam eodem anno, vel paullo ante factam. Ut quid enim tam sero, anno scilicet 358., de ea *ecthesi* disputatum, ac deliberatum diceretur; cum statim edita quoquo versus ab Arianis emissa fuerit?

XI. At, inquit Pagius, harum Synodorum epocha pendet ab initio Episcopatus *Eudoxii*; hic autem Antiochenam Ecclesiam invasit anno 358., ut ipse probare conatur sub an. 356. n. 15., eoquod successerit *Leontio* Socratis, Sozomenique testimonio: Leontius vero adhuc in vivis esset post lapsam *Liberii PP.*, quem anno 358. contigisse vult sub ann. 357. n. 12. & seqq., affertque S. Athanasii verba Epist. ad Solitarios, in qua de lapsu Liberii differit, scribentis: *Leontius ille castratus, qui Antiochiae nunc Episcopatum tenet &c.* Verum laciniam eam esse, & additamentum interpolatoris hinc elicitur, quod antiquior Petri Nannii versio ita habet: *Leontius ille castratus, quem ne sub Laici quidem specie ad communionem admitti oportuit; eoquod se ipsum abscidit &c.*, quo loco loquitur Athanasius de Ursacio, & Valente anno 349. Julio Papae libellum offerentibus: Et forsan interpolator exscripsit ea verba ex ejusdem Athanasii *Apologia*

logia de fuga sua anno 356. perscripta, quae incipit: *Audio Leontium, qui nunc est Antiochiae &c.* Simili quidem modo in ea ipsa Apologia refertur *Osii* lapsus secundum editionem, qua usus est Pagius; qui eo anno 356. n. 11. existimat parenthesim adjectam margini, & a Librariis imperite testui insertam: & sane translatio Nannii eam non habet. Hinc Sozomenus, cujus fides, ac autoritas potior est illa Philostorgii Ariani, ac interdum & Socratis, lib. 4. cap. 11. agit primum de obitu *Leontii*, Eudoxiique ausu in Antiochena sede invadenda: mox cap. 12. subdit *Ancyranam* Synodum; & cap. 14. iter Constantii Roma Sirmium, Liberiique lapsum, ac ejus ad Ecclesiam Romanam reditum; quod omne anno 357. evenisse ostendimus. Quare neque Pagii sententia probatur, neque altera Valesii, & Boschii in nupero de *Patriarchis Antiochenis* Tractatu Hist. Chronol. statuentium, *Leontium* obiisse diem anno 357. exeunte; sed ajo decessisse eum anno 356. circiter ante autumni tempus.

XII. Baronius ad ann. 357. n. 68. arbitratur, *Sirmiensem Synodum*, tot fidei formulis in ea deletis, & renovatis, in sequentem etiam annum constare fuisse perductam, quo & Liberium in urbem, sedemque suam restitutum putat ea potissimum ratione persuasus; quod de *immunitate Clericorum* Constantius edictum promulgans mense *Decembri* anno 357. non ad *Liberium*, quippe qui nondum Romam, inquit, fuerat reversus; sed ad *Felicem Episcopum* (quod ipsum adoptavit & Pagius) illud direxit. At quum illud Libri Pontificalis admittant, Liberium *Romam* iv. *nonas Augusti* ingressum esse; & illud concedant oportet, fuisse eum in exilio ultra *triennium* contra antiquorum, & Synchronorum Scriptorum autoritatem. Deinde *Felicis* illius sedes, ac Ecclesia non exprimitur teste ipsomet Baronio; sed conjectura tantum creditur Romanus: ac si quoque detur, Antistitem certo fuisse Romanum; non propterea consequitur, Liberium nondum tunc Romam rediisse; sed cum statuisset Constantius, & quidam Episcopi, ut *Liberius* pristinae dignitati redditus una cum *Felice* Romanam regeret Ecclesiam, ut supra ex Sozomeno, & Theodoreto dictum est: quis non intelligit, legem illam, & edictum a Constantio datum esse ad *Felicem* a se intrusum; quem verum, potioremque Antistitem rebatur prae *Liberio* sibi diu repugnante; & a se iterum biennio post Roma expul-

expulso, eodem Sozomeno teste lib. 4. cap. 18.? Tandem Liberium Romam reversum esse anno 357., non autem 358., colligo ex Marcellino, & Faustino Presbyteris supra memoratis, qui Liberii Romam ingressu, & Felicis expulsione narratis subdunt: *post annos octo Valentiniano, & Valente Coss. x. Kalendarum Decembrium defunctus est Felix*: ideft anno 365., ideoque anno 357. ante diem 22. Novembris & Felix pulsus fuerat; & Liberius Romam redierat; alias non *post annos octo;* sed post septem mortuus esset Felix; si anno 358. pulsus fuisset.

XIII. Quantum autem ad ipsam fidei expositionem, quam Liberius suscepit, subscripsitque, fuisse eam *I. Sirmiensem*, quae anno 351. adversus Photinum edita est; adeo perspicue a Baronio ad an. 357. n. 46. & seqq. demonstratum est, ut vix extet, quod addi queat. Tertiam enim quandam, quam videntur commenti Valesius, & Pagius anno 358. factam, & nullo monumento, aut ratione firmant; & nullo etiam negotio alii refellunt: siquidem Hilarius lib. de Synodis in fine anni 358. edito ad Galliae Episcopos initio profitetur; se *omnes fides, quae post S. Synodum Nicaenam diversis temporibus, & locis editae sunt, cum sententiarum omnium, atque etiam verborum additis per me expositionibus Episcopis destinare:* nec nisi quatuor fidei formulas exhibet *Antiochenam*, *Sardicensem*, *Sirmiensem I.* contra Photinum, & *Sirmiensem II.* Osii, Potamiique cum XII. *Ancyranae* Synodi contra II. Sirmiensem Anathematismis. Sicut & Athanasius libro itidem de Synodis post annum 361. composito cunctas fidei Arianorum ecthefes commemorans *tres* tantum *Sirmienses* recitat jam dictas, primam adversus *Photinum;* alteram latine scriptam; estque ipsa, quam *Osius* acceptavit; & tertiam cum *Consulibus* conscriptam, quae & Arimini anno 359 in Synodo lecta est: igitur tertia illa *Sirmiensis* formula, quae in annum 358. rejicitur, est plane fictitia; cum si extitisset, illam Hilarius, & Athanasius minime reticuissent.

XIV. Quod si Liberium *Ancyranam* velint, ut velle videntur, fidei subscripsisse formulam, videlicet in Sirmiensi 3, & Ancyrana Synodo exaratam; admitti potest, quantum quidem Ancyrana a *Sirmiensi prima* verbis, non sensu discrepat: at si eam ipsam contendant subscriptam; prorsus inficias imus: cum Hila-

X rius

rius in fragmentis habeat: *perfidiam autem apud Sirmium descriptam, quam dicit Liberius Catholicam a Demophilo sibi expositam, hi sunt, qui subscripserunt, Narcissus, Theodorus, Basilius, Eudoxius, Demophilus, Cecropius, Silvanus, Ursacius, Valens, Evagrius*, & alii plures; qui legi possunt ibidem; quosque constat subscripsisse Synodo Sirmiensi I. contra Photinum anno 351., & qui Baronio teste ad ann. 357. n. 43. leguntur post Epistolam *Liberii Papae* ad Orientales Episcopos supra relatam. Quocirca etiam Sozomenus lib. 4. cap. 14. tradit Liberio porrecta ad subscribendum fuisse *decreta de Paullo Samosateno, & Photino Sirmiano, ac formulam fidei Antiochenam*, quae plane cum *prima Sirmiensi* convenit, nisi quod huic additi sunt contra Photinum *Anathematismi*: subditque Sozomenus, praesentes fuisse Basilium, Eustathium, & Eleusium *Orientalium* Episc. legatos; Athanasium, Alexandrum, Severianum, & Crescentem ex *Africa* legatos forsitan & ipsos, vel aliis de caussis ad Comitatum Imp. profectos; necnon legatos *Occidentalium* Episc. cum Ursacio, Germinio, & Valente *Pannoniae* Episcopis.

XV. Est quidam autem hodie, qui fere omnia, quae dixi, potissime de Synodis, loco movere contendit; & *primam* Synodum Sirmiensem in elabentem annum 358. retrahit; *secundam* vero sub initium anni 359., pauloque post Ancyranam Basilii congregatam scribit: idque propterea quod Sirmiensi primae interfuisse dicantur *Osius* Cordubensis post ann. 355. in exilium actus, & *Georgius* Alexandrinam in sedem anno 356. intrusus, & ab eadem anno 358. expulsus. At non advertit iste vir eruditus, Autores illos, unde haec ipsa depromsit, ea, quae tribus fuerant decreta Synodis Sirmiensibus, una simul enarrare; ac fidei tres formulas uni Synodo vindicare: quapropter cum *Photinus* anno 351. Sirmii condemnatus fuerit; *Osius* an. 356. Sirmii ceciderit; & *Georgius* Alex. intrusus anno 359. Sirmiensi tertiae formulae subscripserit; nil mirum, si apud eosdem Autores legimus, hos tres uni Synodo Sirmiensi interfuisse; quippe quod apud ipsos non error est in anno, atque Consulatu; sed in Synodorum numero. Sozomenus tamen, qui omnium castigatius incedit, quasi ea, quae lib. 4. cap. 5. dixerat, corrigeret, vel explicaret; posteaquam *Liberii* exilium cap. 10.

de-

descripsit, insequenti cap. 11. casum, lapsumque Osii memorat; & postmodum Synodos *Antiochenam* Eudoxii, *Ancyranamque* Basilii; nec non Constantii Aug. iter Roma Sirmium; quod est inter ann. 355. & 357. gesta. Quomodo enim *Sirmiensis I.* Synodus in finem anni 358. rejici potest, si ei interfuisse invenitur *Cecropius* Nicomediensis Episcopus, qui eodem anno 358. mense Augusto oppressus asseritur terraemotu? & si inter subscriptos nullus *Osius*, & nullus *Georgius* occurrit? Et quo pacto *Synodus II.* Sirmiensis Osii ad initium anni 359. spectare potest, si eam respuerunt Galliarum Episcopi, scripseruntque ad Hilarium, qui eisdem rescripsit versus finem anni 358. non Epistolam, sed *librum de Synodis*, in quo illis exponit etiam Anathematismos Synodi *Ancyranae* Basilii, quae quidem Ancyrana Sirmiensis secundae profligatrix coacta est multo ante, quam tractaretur de Synodo *Nicomediae* congreganda; haec autem haberi non potuit ob terraemotum mense Augusto anni 358. factum ex Socrate lib. 2. cap. 31., & Sozomeno lib. 4. cap. 12. & 15.? Caetera hujus novi Scriptoris persequi nec vacat; nec est nostrae institutae scriptionis.

XVI. Sed contra id, quod n. 1. & 2. dixi, *Liberium* in exilium ante diem 28. Aprilis anno 355. relegatum fuisse, objicient illud Pagii ad ann. 355. n. 2., ubi ex Ammone Episcopo Epist. ad Theophilum Alexandr. Antistitem de Vita SS. Pacomii, & Theodori cap. 4. probari contendit, Mediolanense *Concilium* actum esse inter dies 26. Aprilis, & 25. Maii: at, inquient, Liberius Roma tractus est Mediolanum post illud Concilium; ergo & post mensem Aprilem in exilium trusus: verba autem Ammonis sunt: *Persecutionis porro ejus, quae anno sexto, mense nono Athanasium Papam expulit, Julianus imperavit homo idololatra*: usurpatque menses, inquit Pagius, Aegyptiacos, quorum Pachon *nonus* incipit a die 26. Aprilis, & die 25. Maii terminatur: igitur inter hoc intervallum & *Julianus* anno 360. dictus est Augustus; & Mediolani coactum est *Concilium* anno 355., in quo subscripta est S. Athanasii proscriptio.

Respondetur, obscurum Ammonis esse dictum; ac incertum, utrum *persecutionis* Athanasii tempus desumat a Mediolanensi Concilio anno 355., an vero ab Antiocheno Concilio an. 354.

adversus eum congregato: nec non incertum; an, si sumatur etiam a sententia Concilii Mediolanensis tempus persecutionis, haec incoeperit ab ipso Concilio; an potius aliquot post mensibus quum Alexandriae nunciata, ac publicata fuit, atque incoepta per Diogenem Imperatoris Notarium mense Augusto. Sicut & incertum, num Ammon mensem, qui *nonus* est Aegyptiis, acceperit; an vero qui *nonus* est Athanasianae persecutionis; ut verisimilius videtur. Certe Ammianus Marcellinus lib. 20. cap. 4. narrat, *Julianum* a Militibus *Augustum* conclamatum; posteaquam ea retulit, quae mense Augusto an. 360. evenerant. Itaque certi nihil ex eo Autore constitui potest de tempore exilii Papae Liberii.

XVII. In hujus Quaestionis fine commonere volo, *Epigramma*, quod epitaphii loco positum est *Eusebio*, quodque ex Antiq. Inscript. in Append. exscripsit Baronius ad an. 357. n. 58., esse *S. Damasi* Papae, quantum ex stylo conjicere licet, pro *S. Eusebio* Rom. Pontifice, quem ex illo discimus in exilio Siculo diem suum obiisse eandem ob caussam, qua *S. Marcellus* ejus antecessor; ideoque non posse *Epigramma* pertinere ad *Eusebium Presbyterum*, (ut existimavit dubitanter tamen Baronius) in Schismate *Felicis* contra Liberium, ut volunt, martyrio passum ex Martyrologio Romano sub die 24. Augusti; cujus vitam nuper vulgavit Baluzius lib. 2. Miscellan. ab Anonymo Luciferiano, ut putat Harduinus, editam: cum is *Eusebius* dicatur *Romae* passus, & in carcere defunctus sub Constantio Aug., ille vero expulsus in exilium Trinacrio in littore vitam reliquisse. Est autem *Epigramma* hujusmodi parumper inquinatum, sed quod ex illo S. Marcelli Papae corrigi potest.

Heraclius *vetuit lapsos peccata dolere:*
Eusebius *miseros docuit sua crimina flere.*
Scinditur in partes populus gliscente sorore: (*leg.* furore)
Sedet loca ede, *bellum, discordia, lites* (*leg.* seditio, caedes,)
Exemplo pariter pulsi *feritate* Tyranno (*leg.* Extemplo pa-
(ritur, pulsus feritate Tyranni,)
Integra cum Rector *servasset foedera pacis,*
Pertulit exilium omnino sub judice laetus;
Littore Trinacrio *Mundum, vitamque reliquit.*

XVIII. Ubi

XVIII. Ubi cum *Rector* Eusebius appelletur, quem titulum & Damasus, & alii illorum temporum Scriptores solis Episcopis tribuere consueverunt; perspicuum est, Epigramma non de Eusebio Presbytero, sed de *Eusebio Papa* disserere. Et cum in eo similia referantur eorum, quae in illo *Marcelli Papae* legimus de lapsis non recipiendis sine praevia poenitentia; & de discordia, caedeque ob eam rem in populo patrata; conjici quoque potest, *Eusebium* praedecessoris sui *Marcelli* sententiam defendentem in exilium & ipsum, ut illum, esse depulsum ad Siculos, vel ad aliquam maris Siculi Insulam a *Tyranno* scilicet Gal. Maximiano, vel Severo Caesare anno 306., non 311., aut 310., uti scripserunt Baronius, & Pagius, aliique; quemadmodum ostendo in restituta Rom. Pontificum *Chronotaxi*; in qua etiam adnotavi, praedictum epitaphium haud parum lucis accipere ab Autore *Praedestinati* lib. 1. cap. 16., cum memorat ille (nominibus tamen, ac temporibus, ut solet non semel idem, inversis, & confusis) *Heracleonem* quendam haeresim adinvenisse in partibus Siciliae, *nihil obesse baptizatis peccata;* Siculos Episcopos de hac re certiorem fecisse *Romanum* Pontificem; qui & eum scripto confutavit, & ad fugam arripiendam compulit: & alia, quae forsan aliquando publici juris fient. Itaque de his nunc satis sit nobis.

QUAESTIO VI.

De Synodo II. Arelatensi, aliisque duabus S. Caesarii Episcopi.

I. Dictum est alias a me, & scripto quoque traditum, *Synodum II. Arelatensem*, quam adhuc fluctuantem apud Autores cernimus; & cujus statum tempus, Canonumque numerum hucusque controverti conscribunt; mihi probe compertam esse; exploratumque tempus, & a quonam fuerit celebrata: ac futurum etiam, ut si quid unquam otii nancíscerer, cuncta literis, lucique proderem: nunc igitur, quoniam quod in optatis erat, advenit; meam existimavi liberare fidem; & ea, quae de hujus Synodi tempore,

Autore, Canonumque numero reperire potui, divulgare. Qua quidem in re nec mihi multum laborandum erit; nec quidquam respondendum iis, qui aut ad Constantini, Constantiique Impp. tempora, ut editores primi; aut ad Siricii Pontificatum eam Synodum referendam arbitrati sunt, ut Severinus Binius: vel iis, qui subsequenti seculo v. per Hilarium inter ann. 443. & 444., ut Marca, Baluzius, & Pagius; sive per Ravennium Antistitem anno 451., ut Labbeus, seu anno 452., ut Sirmondus, & Launojus, celebratam esse voluerunt: quandoquidem nec autoritate veterum, nec ratione ulla, quae probet; sed conjectura tantum id ipsi, quod ajunt, adstruere noscantur.

II. Quapropter illud mihi faciendum erit, ut ostendam, hanc *Synodum Arelaten.* initio seculi Ecclesiae sexti a *S. Caesario* Arelatensi Episcopo fuisse congregatam: & binas hunc alias hujus nominis *Synodos* coegisse: Canones vero, qui uni attribuuntur, aliis quoque dividendos esse. Gratianus enim Monachus in sua Canonum Collectione c. *Prima adnotatio* d. 16. ex vetustissimo Autore refert hoc caput, quod & Isidorus, & Card. Deusdedit, nec non Anselmus in Prolegom. suarum Collect. habent; quodque continet, recensetque cunctas *Synodos Provinciales*, quae Canones condiderunt, usque ad Arelatensem v. anno 554. convocatam juxta quidem Isidori Collectionem; sed Vaticanus Codex habet usque ad Matisconensem I. circa ann. 582. coactam; Gratiani vero codices usque ad *Matisconensem II.* anno 585. celebratam. Adnotaruntque Romani Correctores Gratiani, Caput illud *Isidori* non esse; cum iste plura Concilia Hispaniae exhibeat; ille vero ne unum quidem; sed post quinque *Graecas*, Orientalesque, nec non *Sardicensem*, *Africanam*, & *Carthaginiensem* Synodos reliquas xvi. *Gallicas* dumtaxat profert; ideoque & *Gallum* fuisse Scriptorem, & versus vi. *seculi* finem Opusculum illud edidisse facile conjicitur; praesertim cum non habeat magnum Concilium *Parisiense* ad ann. 615. congregatum; & pluribus Canonibus celebratum.

III. Habet igitur is Autor post Orientales, Africanasque, quas viii. dixi, Synodos *nonam Arelaten. I.*, aitque sub *S. Sylvestro Papa, & Marino Episcopo* Arelatensi factam; & mox subjungit; *Decima item Arelatensis, in qua Patres* xix. *statuerunt Ca-*

nones, quorum autor maxime S. Caesarius Arelatensis Episcopus extitit. Undecima item Arelatensis, in qua Patres XVI. *statuerunt Canones. Duodecima item Arelatensis in vico Hortensii, in qua Patres* XI. *statuerunt Canones, quorum maxime autor S. Caesarius Arelatensis Episcopus fuit. Tertiadecima item Arelatensis, in qua Patres* XIX. *statuerunt Canones, quorum autor maxime Sarpidius* (al. *Sarpandus*) *Arelatensis Episcopus extitit*: & quidem Arelatensi V. Synodo interfuerunt XIX. Episcopi sub Sapaudo Antistite anno 554. ex Actis. Quare cum *secundam, tertiam*, & *quartam* Synodos Arelatenses Autor Synchronos, vel suppar affirmet habitas esse sub *S. Caesario* Episcopo, qui ab an. 502. usque ad an. 542. Arelatensem rexit Ecclesiam: perspicuum est, errasse eos, qui *Arelatensem II.* seculo vel quarto, vel quinto celebratam crediderunt; & hactenus ignoratum esse S. Caesarium *tria Arelatensia* convocasse Concilia; siquidem in Collectionibus Conciliorum unum tantummodo sub eo coactum an. 524. innotescit.

IV. Et falsus est Sirmondus, qui primus evulgavit *Arelatense Concilium* a Ravennio Episcopo in caussa Theodori Forojuliensis, aliorumque Episcoporum cum Fausto Lerinensi Abbate anno circiter 455. factum; vocavitque *III.*, illud vero a S. Caesario habitum anno 524. *IV.*, repugnantibus antiquis Codicibus MSS., qui ipsum minime nota numeri recensent; illud autem S. Caesarii constanter *III.* appellant: propterea quod veteres Canonum Collectores nonnisi ea numerabant Concilia, quae *Canones* condebant; cum igitur Arelatense Ravennii anno 455. Canones non promulgaverit; consequitur ipsum nequaquam esse *III. Arelatense* Concilium, sed nulla numeri nota insigniendum; appellandumque verius *judicium*, atque Conventum, quam Synodum, aut *Concilium*. Nam *Arelatense I.* notum est, habitum esse initio seculi IV. anno 314., *Arelatense II.* seculo VI. ineunte, ac inter annum 502. & ann. 524., *Arelatense III.* anno 524., & *Arelatense IV.* anno incerto inter annos tamen 524., & 542., quo S. Caesarius vivendi finem fecit. Porro *Arelatense V.* jam constat factum fuisse anno 554., & *VI.* anno 813., quae sola, quia Canones ediderunt, iccirco nota numeri insignita dignoscuntur; caetera nequaquam; etsi quamplura, & illustria fuisse

comperiantur. Atque id quantum ad tempus, numerumque attinet: nunc autem de *Canonibus* cujuslibet Synodi dicendum.

V. Itaque Synodus *Arelatensis II.*, quae hactenus sub ann. 452. legitur in Conciliorum Collectionibus, & *Canones LVI.* exhibet secundum Codicem Rhemensem, quo usus est Sirmondus; in Codd. Vaticano, & Pithoeano xxv. Canonibus tantummodo conflatur; at Isidori Collectio Canones xxxiii. refert, ut & Codices Corbejen., Lugdunen., Fossaten., & Engolismensis; xxxvii. vero continent primae Concil. editiones, quemadmodum & Codex Parisiensis, qui creditur annorum amplius dccc. teste Harduino; in eoque omittuntur Canones a 26. usque ad 46., qui ibi est 26. Binius etiam in editione sua post 25. Canonem notavit: *Capita haec sequentia in exemplaribus vetustis non habentur, nec habent titulos*: post subdit canonem 26. *De his, quos Clericatui &c.*, qui in novis editionibus Conciliorum est 45., ideoque omissis 19. Canonibus antiquis in editionibus sunt Canones xxxvii., quem numerum, vel certe sine illis 19. regulis habuisse Codicem Gratiani liquet, eo quod c. *Si expositus* d. 87. appellat 32. *canonem Concilii 2. Arelatensis*, ut quidem est in editione Biniana: alios vero Canones 2. 7. 19. 22. 24. & 25., quos refert d. 18. 50. 55. 87., & 3. q. 10., ac 33. q. 4., cum habeat eodem ordine, quo in aliis sunt editionibus; igitur Gratianus est usus Codice Canonum xxxvii., nam Codex xxxiii. Canonum omittere dicitur Canones 10. 11. 12. & 26. Caeterum *Canones* Canonibus hujus Synodi interpositos ad insequentem *III. Synodum* Arelaten. pertinere mox ostendetur.

VI. Synodus enim *III. Arelatensis*, quam constat celebratam anno 524. a Patribus xvi. secundum Gratiani lectionem supra n. 3. allatam, (legendum tamen *XIII.*, nam 13. Episcopos cum quatuor Presbyteris quinque Episcoporum legatis Acta ferunt interfuisse); quaeque perperam, ut dixi, *IV.* appellatur a Sirmondo, aliisque post eum contra veterum MSS. Codicum, Scriptorumque fidem; *quatuor* tantum *Canones* habere legimus in editis; quorum duos adducit Gratianus c. *Nullus poenitentem* d. 55. *ex Concilio Arelatensi 3. cap.* 3., & c. *Si forte* 21. q. 5. ex *Con. Arelatensi c.* 4., quo quidem ordine extant & in editis. Sed alios habemus ex aliis Autoribus Canones: nam Martinus

Bra-

Bracarensis Episcopus in sua Collectione cap. 69. hunc affert Canonem *ex Arelat. III. c. 5. Non liceat Christianis prandia ad defunctorum sepulchra deferre; & sacrificare de re mortuorum*: & Gratianus c. *Qui non bene* d. 2. de Consecrat. dicit esse *Can. 6.* Arelatensis Concilii; c. vero *Sciendum est* 27. q. 1. *Can 7.* ejusdem Concilii appellat; quos tamen fateor, ad hoc III., vel ad IV. insequens Concilium pertinere, haud satis mihi compertum esse.

VII. Porro cum ex Canonibus illis XIX. aliis *II. Arelatensis* Synodi interpositis nonnulli citentur ex *III. Concilio* Arelatensi; apparet illos, vel illorum saltem aliquos ad idem III., non autem ad II. spectare Concilium. Etenim apud memoratum Gratianum c. *Praeterea placuit* d. 28. dicitur esse ex Concilio *Arelatensi tertio*, cum nihilominus in ultimis Concil. editionibus sit 43. canon Concilii II. Arelaten. *Placuit praeterea* ex canon 22. Concilii Arausicani I. *Sedit praeterea* desumtus: & canon 41. nunc praedicti Concilii Arelat. II. *Si quis palam* ex canone 6. Arausicano tractus *Qui palam* ab Ivone Carnutensi dicitur esse *Concilii tertii Arelatensis cap.* 3., sed forsan legendum 13. Quocirca exputo constare, *Canones* illos 19., vel illorum plures, qui nunc a num. 26. usque ad 45. leguntur inter Synodi II. Arelatensis canones, cum nonnullis aliis supra num. praecedenti recensitis Synodum III. Arelatensem efformasse. Neque enim, ut quidam arbitrantur, *Canones* illi 19. sunt omnes Synodi *Arausicanae I.*, quemadmodum in novis, ultimisque editionibus adnotatum extat; sed exceptis 4. 8. 14. 15. 16. 22. & 23. Canonibus, qui pene ad verbum sunt ex Arausicanis exscripti; caeteri omnes aut valde interpolati, aut prorsus diversi referuntur, uti can. 31. *Si quis Clericorum*; 34. *Si quis in Ecclesia &c.*

VIII. Post quatuor Synodi *III. Arelatensis* anno 524. celebratae Canones, qui in editis leguntur, in Conciliorum Collectionibus posterioribus plures exponuntur *Canones Arelatenses* velut incertorum Conciliorum, uti est c. *Praeterea placuit* ex Gratiani Collectione, sed est 43. Canon Concilii II., seu potius III., ut proxime explicavi: c. *Energumeni* ex Ivone est can. 41. nunc Concilii II., & 16. Arausicanus interpolatus: c. *Eos, qui fratribus* itidem ex Gratiano est 24. canon Synodi II. Arelatensis

ſis: & c. *De his, qui quibuſcumque* conſtat eſſe can. 2. Concilii I. Arelat. an. 314. ſub Marino Epiſcopo coacti: c. vero *Monaſteria* etiam ex Gratiano eſt canon 2. Concilii v. Arelatenſis an. 554. a Sapaudo Antiſtite convocati: & c. tandem *Providendum neceſſe* noſcitur 6. canon Concilii vi. ſimiliter Arelate habiti anno 813. a Johanne Metropolitano. Quapropter in futuris editionibus auferri debent, cum certam obtineant ſedem: caeteri *Canones* ibi recenſiti juxta aliquos decretorum libros ex Gandavo, ac S. Bavonis Monaſterio; etſi non certo liqueat, cujus ſint Synodi Arelaten., facile tamen *quartae* adjudicari poſſent; ut num. ſequenti dicitur. Ad unam harum Synodorum pertinere puto etiam *binos Canones*, quos ex MS. Cod. Lucenſi nuperrime vulgavit Autor Supplementi Conciliorum Labb. to. 1. ſub ann. 682., ideo quod Codex cit. habeat: *ex Synodo Arelatenſe aera* xx., ubi idem Autor in Praefat. Appendicis ſentit reponendum eſſe *can.*, vel *cap.* xx., ſed quid ſi legendum ſit, *Caeſarii* xx., vel *num.* xx.

IX. Synodus *IV. Arelatenſis* inter ann. 524. & 542. a S. Caeſario Epiſcopo cum x. al. xi. Epiſcopis in vico Hortenſii celebrata *Canones* & ipſa condidit; quemadmodum teſtatur antiquus, & ſuppar Autor ſupra n. 3. memoratus: ſed quinam ii fuerint, haud facile quis dixerit; partim quia periiſſe poſſunt; partim vero quia confuſi cum aliis Arelaten. Synodorum exiſtimantur. Attamen cum aliqui inveniantur, qui aut nulli addicuntur; ſed tantum *Arelatenſis* Synodi *Canones* appellantur; uti c. *Ut Epiſcopi provideant, quem honorem Presbyteri pro ſuis Eccleſiis facere debeant*: & c. *Laici, qui excubias funeris obſervant &c.*, leguntur que poſt quatuor Canones Concilii iii. Arelaten. anno 524. coacti ex quibusdam Decretorum libris: aut dubie dicuntur Canones *Concilii* iv., *aut* v. *Arelatenſis* ibidem; ut c. *Nullum ſine dote fiat conjugium*, diciturque *cap.* 6., & eſt ex c. *Nullum* 30. q. 5., nec non c. *Viduae ſi priuſquam continentiam profiteantur &c.*, extatque c. *Viduae ſi prius* 21. q. 1., & refertur etiam a Toletano Concilio iii. anno 589. facto can. 10. *Hoc ſanctum &c.* Cum etiam hi duo *Canones* inter illos *Concilii* v. Arelate anno 554. congregati non legantur; cumque certo conſtet, Synodum iv. Arelaten. canones edidiſſe: adductus ſum, ut magis huic,

huic, quam alteri hosce quatuor Canones adjudicarem; quousque, ad quas pertineant Synodos, clarius innotescat. Et haec de *Arelatensi Synodo II.*, aliisque hujus nominis a S. Caesario Episcopo celebratis sint dicta. Plurima hujuscemodi habeo ad Concilia corrigenda; sed otii, commodique minimum ad edenda.

QUAESTIO VII.

De Haereticorum, ac infidelium Infantibus cum Baptismo in fide parentum suscepto decedentibus.

I. MEmini, me paucis ab hinc annis in alia de *Haereticorum, Schismaticorumque Baptismo Disputatione* Theor. v. Prop. iv. n. v. dixisse: num *Haereticorum Infantes* cum Baptismo extra Ecclesiam accepto decedentes Paradisi gloriam consequantur; aliam quaestionem esse, aliusque loci; perinde atque id promiserim, in meque receperim tractandum. Quod ne quis unquam expostulet, me non fecisse; & ego ne praeteream aliquid quod ad illud argumentum augendum, complendumque pertineret; nunc aliquid loci nactus veritatis illustrandae, magisque percipiendae studio Quaestionem; quam nondum a quoquam ex professo pertractatam inveni: *utrum Haereticorum, ac Infidelium Infantes cum sola parentum fide, ac extra Ecclesiam habito baptismo decedentes vitam consequantur aeternam*: in medium afferre; & quid in hanc, vel illam partem adduci queat, exercitationis ergo proferre constitui. Quoniam si de *Ministro Baptismi* extra Ecclesiam posito tantopere disceptatum agnoscitur, ut adhuc a Scriptoribus, Theologisque in disputationibus, & scriptis eam Thesim agitari videamus; nec etiam inutile prorsus censeri poterit, aliquantum differere de ejusdem Sacramenti *Subjecto*, ut ajunt, seu de eo, qui extra Ecclesiam suscipit Baptismum, non eo quidem adulto, de quo vel parum, vel nulla solet esse dubitatio; nam si qua erat, satis jam explicata scitur; verum de *Infante* praesertim perituro: cum ad id faciendum, disceptandumque non minimum mate-

riae

riae, ac occasionis praebeant variae antiquorum PP. auctoritates, variaeque rationes.

II. Propterea quod inquient aliqui, ab Ecclesia definitum quidem legi, *baptismum* Haereticorum, eorumque, qui extra Ecclesiae castra militant, verum baptismum esse, & verum Sacramentum; sed eorum *Infantibus* prodesse ad aeternam, beatamque salutem assequendam, non legi definitum ab ullo. Quoniam si *sine fide impossibile est placere Deo* secundum Apostolum xi. ad Hebraeos: *Infantes* autem ob aetatem nullam profecto fidem habere possunt; & si quam habeant, aut habere dicantur; sane nonnisi eam, quae suorum parentum est: *Haeretici* porro, iique omnes, qui sunt extra Ecclesiam, inanem prorsus fidem, vacuamque tenent nec sibi, nec aliis proficuam ullo modo: ut idem Augustinus scribit lib. 2. contra Cresconium cap. 28. *fatemur nihil prodesse homini baptismum Christi, si apud Haereticos, vel Schismaticos baptizetur, eis ipsis tribuens baptismum, quo baptizatur: sed tunc ei prodesse incipere, cum transit ad corpus Christi, quod est Ecclesia Dei vivi*: quare cum loco supra relato de Baptismo lib. 7. cap. 53. ait: *nequaquam dubitarem, habere eos baptismum, qui ubicunque, & a quibuscunque illud verbis Evangelicis consecratum sine ulla simulatione, & cum aliqua fide accepissent; quanquam eis ad salutem spiritalem non prodesset; si charitate caruissent; qua Catholicae insererentur Ecclesiae*: liquet sine *fide* juxta eum non prodesse baptismum maxime ad salutem spiritalem consequendam: cum & S. Optatus Milevit. lib. 5. contra Parmen. dixerit: *In hoc Sacramento Baptismatis celebrando tres esse species constat: prima species est in Trinitate; secunda in credente; tertia in operante. Duas video necessarias; principalem locum Trinitas possidet, sine qua res ipsa non potest geri: hanc sequitur fides credentis: Trinitas enim semper ipsa est; fides in singulis una est: vim suam semper retinent ambae &c.*

III. Igitur si *Infantes* eorum, qui ad Ecclesiam non pertinent, non aliam habere queant *fidem*, nisi illam parentum suorum; aut eorum, qui parentum sunt loco: haec autem inanis sit, & vacua, nec non ad vitam aeternam obtinendam minime idonea: videtur consequi, *Infantes* ipsos cum ea sola quamvis

unda

unda baptismatis tinctos ex hac vita demigrantes in aeternum perire; aut januam Coeli ingredi non posse. Nam eos, quicunque ii sint, *fide* parentum, qua Paradisi gloriam assequi valeant, indigere; communis fuit Ecclesiae, Sanctorumque Patrum consensus; in primisque S. Augustini libri 3. de libero arbitrio cap. 23. asserentis: *illud perscrutari homines solent; Sacramentum Baptismi Christi quid parvulis prosit; cum eo accepto plerunque moriuntur, priusquam ex eo quidpiam cognoscere potuerunt. Qua in re satis pie, recteque creditur prodesse parvulo fides eorum, a quibus consecrandus offertur: & hoc Ecclesiae commendat saluberrima auctoritas &c.*, & lib. de Peccatorum meritis, ac remissione, seu de Baptismo parvulorum 1. cap. 19. *si autem propterea recte fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur &c.*, ut & cap. 33. *ubi ergo parvulos ponimus baptizatos nisi inter fideles, sicut universae ubique Ecclesiae clamat auctoritas? ergo inter eos, qui crediderunt: hoc enim eis acquiritur per virtutem Sacramenti, & offerentium responsionem* scilicet *de fide* Christi.

IV. Item Sermone 8. *de verbis Domini* parentibus infantium inquit Augustinus: *Sic credite; cum ista fide parvulos ad gratiam Christi portate; ne si hanc fidem in corde non habueritis, pro quibus respondetis, lingua vestra occidatis*: & Sermone 14. itidem de verbis Domini: *credunt & infantes: unde credunt? fide parentum: si fide parentum purgantur; peccato parentum polluti sunt*. Epistola vero 193. ad Marium Mercatorem scribens significat, eo jam adductos a se fuisse Pelagianos; *ut infantes confiterentur per eos, a quibus baptizandi offeruntur, credere*. Praeterea lib. de Poenitentiae medicina, sive homil. 50. de Pueris haec idem habet Augustinus: *quibus tamen ad consecrationem, remissionemque originalis peccati prodest eorum fides, a quibus offeruntur*: & lib. 4. de Baptismo cap. 4. inquit: *ideo cum alii pro eis respondent, valet utique ad eorum consecrationem* (Baptismus); *quia ipsi respondere non possunt*: hoc autem est, sive parentes, sive qui locum parentum puerorum tenent; & ad Ecclesiam, ejusque baptismum eos offerunt; ac pro ipsis parvulis de fide respondent; fidem quoque praestare dicuntur; & juxta fidem praestitam *Infantes* ad Regna Caelorum evolare. *Nos enim*, inquit S. Cyprianus Epist. 76. ad Magnum de Baptismo

mo Clinicorum, *existimamus in nullo mutilari, & debilitari posse beneficia Divina; nec minus aliquid illic posse contingere, ubi plena, & tota fide & dantis, & sumentis accipitur, quod Divinis muneribus hauritur*: igitur ex opposito &c.

V. Post S. Augustinum Autor Operis de *Vocatione gentium*, qui dicitur esse S. Prosper, lib. 2. c. 8. cum ait de parvulis: *Sicut enim aliena confessione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut dissimulatione non credunt... cum etiam ipsis parvulis per alienae voluntatis subveniatur obsequium*: quid aliud voluit, quam quod idem Augustinus supra n. 2. disseruit, censuitque eos habere *baptismum, qui ubicumque, & a quibuscumque illud verbis Evangelicis consecratum sine ulla simulatione, & cum aliqua fide accepissent; quanquam eis ad salutem spiritalem non prodesset &c.*? Et Autor antiquus Quaestionum ad Orthodoxos inter Opera S. Justini Martyris q. 56. de Infantibus ita & ipse judicat: *digni autem fiunt Baptismi commodis fide eorum, qui illos ad baptismum offerunt*: Gennadius vero Massiliensis lib. 6. de Dogmat. Eccles. cap. 52. affirmat: *si vero parvuli sunt, vel hebetes, qui doctrinam non capiant, respondeant pro illis, qui eos offerunt, juxta morem baptizandi*: & Concilium Toletanum XII. an. 681. celebratum can. 2. edixit: *sicut Baptisma, quod nescientibus parvulis sine ulla contentione in fide tantum proximorum accipitur: ita poenitentiae donum, quod nescientibus illabitur*. Honorius tandem Augustodunensis in Gemma Animae conscripsit: *Parvuli, vel muti, vel surdi, vel fatui per petitionem fidelium catechizantur, baptizantur, & per fidem illorum salvantur*. Et S. Bernardus Epist. 77. ad Hugonem a S. Victore respondit: *Non quod vel ipsi* (infantes) *quando baptizantur, fide omnino careant, sine qua impossibile est vel ipsos placere Deo; sed salvantur & ipsi per fidem non tamen suam, sed alienam... Porro aliena opus est fide; nam sine sorde non nascuntur aliena... nec dubium, quod macula contracta ab aliis aliorum quoque fide valeat, vel debeat emundari*.

VI. Nec eos fugit, XIII. seculo nonnullos Scholasticae Theologiae professores coepisse sentire, ac literis mandare, Infantes etiam in *fide Ecclesiae* Baptismi Sacramentum accipere: idque fortassis hauserunt ex illis S. Augustini verbis Epistolae 23.

ad Bonifacium asserentis: *offeruntur parvuli ad percipiendam gratiam spiritualem non tam ab eis, quorum manibus gestantur, quam ab universitate Sanctorum: ab omnibus enim recte offerri intelliguntur, quibus placet quod offeruntur; & quorum sancta, atque individua charitate ad communicationem Sancti Spiritus adjuvantur*. Ita quidem pie sed de parvulis Catholicorum; quos primum in fide parentum, aut eorum, qui locum parentum obtinent, offeruntque, baptizari, perspicue colligitur ex illo Augustini Sermone 8. de verbis Domini: *Sic credite; cum ista fide parvulos ad gratiam Christi portate; ne si hanc fidem in corde non habueritis, pro quibus respondetis, lingua vestra occidatis*. Quoniam si sola *Ecclesiae* fides satis esset ad aeternam Infantium salutem, frustra ista haec parentibus, vel offerentibus ipsos ingererentur. Postea si intentionem Ministri in Sacramentorum administratione non supplet *Ecclesia*; supplebitne haec ipsa fidem parentum, vel offerentium infantes ad baptismi susceptionem? plane si negligentia parentum Baptismus non opportune tribuitur infanti, & iste infirmitate festina mori contingat; negligentiam eam *Ecclesia* nequaquam supplere dicitur; sed infans aeternae morti damnatus asseritur. Deinde si Ecclesia parvulis Infidelium invitis eorum parentibus non praestat baptismum, praestabit ne ipsis fidem?

VII. Erunt, qui Tridentini Concilii producent Canonem 13. sess. 7. de Baptismo statuentis: *Si quis dixerit; parvulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea cum ad annos discretionis pervenerint, esse rebaptizandos: aut praestare omitti eorum baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiae: anathema sit*. At Concilium agit adversus *Anabaptistas*, & quosdam novos Ecclesiasticorum dogmatum impugnatores, qui pueros quoscunque ante usum rationis sacri baptismatis unda initiandos inficiabantur: quae alia quaestio est, atque illa de Haereticorum, & Infidelium infantibus. Et cum ait; parvulos *baptizari in sola fide Ecclesiae*: primum, dicent, adduci *Novatorum* verba, eaque de parvulis Catholicorum intelligi: est enim fides *Ecclesiae* fides parentum *Catholicorum*: deinde non excludi fidem parentum, vel fidelium offerentium; sed

cam

eam dumtaxat parvulorum, *eo quod actum credendi non habent* : & ex 16. Marci Christum dixisse scimus: *qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*: igitur e converso parvuli Haereticorum, quoniam nec ipsi credere valent; nec eorum parentes recte credere volunt; salvi esse non poterunt; si mors eos rapiat: quoties *Ecclesia* fidem parentum non suppleat: quod est id, quod in quaestionem venire, & controverti posse contendent.

VIII. Quod si quis unquam illud proferre tentarit Johannis Moschi alias Evirati in Prato Spirituali cap. 198. habentis: *Interrogatus est aliquando S. Athanasius, postquam Alexandriae Episcopus constitutus est; an posset quisquam sine fide baptizari secundum ritum, & praedicationem Christianorum; aut si credere se simulans aliquibus alias occasionibus baptizatus fuisset, quid de illo sentiendum; aut quomodo suscipiat illum Deus? & respondit dicens: audivi aliquando a senioribus nostris, quod B. Petro Episcopo Martyri; cum facta esset mortalitas, & plerique ad Baptisma mortis timore confugerent; apparuit Angelus humana specie dicens: quamdiu hic mittitis marsupia ista signata quidem, inania autem prorsus, & vacua, & nihil intus habentia? erant itaque, quantum ex Angeli voce conjicere licet, signum habentes Baptismi, quoniam & beneficium aliquod existimarunt se consequi, si Baptisma susciperent; atque idcirco baptizati sunt*. Primum respondebunt, de adultis se non quaerere, sed de *Infantibus*: deinde non utrum baptizentur *sine fide* accedentes; sed utrum ita baptizatos etiam salvos esse dicamus; an vero inanem aliorum fidem suppleat Ecclesia. Certum enim esse debet, eorum, qui prorsus *sine fide* ad Baptismum accedunt, nulli prodesse baptismum; itaque abluta dici posse marsupia quidem signata signo interno sive *charactere* Sacramenti; etsi inania prorsus, & vacua, & intus nihil *gratiae* habentia juxta plane Catholicorum praesertim recentiorum placita: veteres namque plures nedum in eo, qui suscipit Baptisma; verum etiam in eo, qui ministrat, *fidem* voluisse, alias a me, aliisque satis demonstratum puto.

IX. In oppositum autem est illud Augustini Epist. 23. Bonifacio Episcopo sciscitanti: *quomodo parvulis prosit, cum baptizantur, parentum fides; quorum eis non potest obesse perfidia*: respon-

spondentis: *Nec illud te moveat, quod quidam non ea fide ad baptismum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia spiritali ad vitam regenerentur aeternam; sed quod putant hoc remedio temporali retinere, vel recipere sanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos necessaria ministeria... offeruntur quippe parvuli ad percipiendam gratiam non tam ab eis, quorum gestantur manibus; quamvis & ab ipsis, si & ipsi boni fideles sunt, quam ab universa societate sanctorum, atque fidelium: ab omnibus namque offerri recte intelliguntur, quibus placet, quod offeruntur; & quorum sancta, atque individua charitate ad communicationem S. Spiritus adjuvantur. Tota hoc ergo mater Ecclesia, quae in sanctis est, facit, quia tota omnes, tota singulos parit*: igitur fides Ecclesiae, non parentum &c.

Respondebunt fortasse, S. Augustinum loqui de parvulis in Ecclesia, non extra eam ablutis; siquidem quaestio erat de ipsis parvulis in Ecclesia jam baptizatis, & a parentibus lapsis, *& apostatis ad Daemonum sacrificia* delatis, *utrum parentum perfidia eis noceret*: & quomodo eis prosit, cum baptizantur, *parentum* fides, quorum eis non potest obesse *perfidia*. Quare subdidit idem Augustinus: *Nam si Christiani baptismi Sacramentum, quod unum, atque idipsum est, etiam apud Haereticos valet, & sufficit ad consecrationem, quamvis ad vitae aeternae participationem non sufficiat... quanto potius in Catholica Ecclesia etiam per stipulae ministerium frumenta purganda portantur; ut ad massae societatem mediante area perducantur*. Postea Augustinus magis de intentione loquitur, quam de fide Christi.

X. Qua quidem Epistola responderi posse videtur ejusdem Augustini autoritati n. 4. & 6. recitatae ex Sermone 8. de verbis Domini: *ne si hanc fidem in corde non habueritis, pro quibus respondetis, lingua vestra occidatis*: nam in hac inquit parentibus dici: *nolite occidere parvulos vestros*: quia *in illis quidem interfectionem non faciunt; sed quantum in ipsis est, interfectores fiunt*: sicut ait Apostolus 1. Thess. 5. *Spiritum nolite extinguere: non quia ille extingui potest; sed quantum in ipsis est, extinctores ejus merito dicuntur; qui sic agunt, ut extinctum velint*:

Cum & antea dixisset: *non enim scriptum est: nisi quis renatus fuerit ex parentum voluntate, aut ex offerentium, vel ministrantium fide: sed nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto &c.*

Et haec sane praeclare satis dicta: sed tamen & voluntatem, & fidem in his requiri dicunt si non ad Sacramentum, saltem ad Sacramenti effectum, & salutem: *qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*: sive voluntate, ac fide propria; sive aliena. Quod si fides Ecclesiae pro parvulis stat loco fidei parentum, vel offerentium; ut quid, ajunt, tot illae supra commemoratae antiquorum autoritates de fide parentum: *si fide parentum credunt; peccato parentum polluti sunt &c.?* numquid utraque requiritur; vel modo haec, modo illa? quandoquidem & dixit: *offeruntur parvuli ad percipiendam gratiam non tam ab eis, quorum gestantur manibus, quamvis & ab ipsis, si & ipsi boni fideles sunt; quam ab universa societate Sanctorum, atque Fidelium &c.*

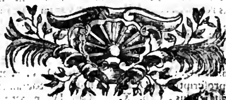
XI. Nec deerunt tandem, qui probent; Baptismi Christi esse potissimum *Originale* peccatum delere: Infantes autem Haereticorum, & Infidelium nonnisi Originali peccato polluuntur, & a Regno Caelorum excluduntur: igitur Baptismo quocunque possunt expurgari, atque adeo Caelorum Regnum adire.

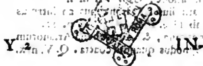
Sed respondebunt etiam alii; Baptismum quidem tollere peccatum originale, verum non sine *fide* juxta Evangelicum dictum: *qui crediderit, & baptizatus fuerit &c.*, haec autem parentum Infidelium, & Haereticorum nulla esse probatur; deerit quoque illa Ecclesiae; si haec unquam adducatur: cum Apostolus per eam clamet: *quid ad nos de his, qui foris sunt?* igitur sine ea informe erit in illis Baptismi Sacramentum, nullumque eisdem aeternae vitae praestabit effectum. Adducent insuper memoratas in primis autoritates Auctoris Operis *de Vocatione Gentium*, & S. Bernardi paulo ante n. 5. *parvulos, sicut ex aliena confessione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut dissimulatione non credere: & aliena opus esse fide; nam sine sorde non nascuntur aliena*: non autem sorde Ecclesiae nascuntur; ergo nec Ecclesiae fidem opus esse eis. Ita quidem isti & ratione, & auctoritate suffulti: veruntamen adversae opinionis assertores contra

XII. Pos-

XII. Possent postremo probare, atque hoc modo argumentari: tribuit Ecclesia Haereticis, aliisque Infidelibus baptizandorum puerorum potestatem; eorumdemque Baptismum admittit, & ratum habet: non tribueret autem illis potestatem; nec admitteret, ratumque haberet ejuscemodi Baptisma, nisi effectum istud consequeretur: ut quid enim aqua, quae foedet, non purget; tingat, signetque, servare vero nequeat? igitur Baptisma Haereticorum, aliorumque Infidelium &c.

Nihilominus tamen alii respondere possent; Ecclesiam Infidelibus jus baptizandi permittere; non quod eorum ablutio semper expiare credatur, & una salutis effectum certo consequatur; sed quia quae non sanat in praesenti, sanare saltem potest in futuro: nam qui infans est, & tempore fiet, vel fieri potest adultus, si vita suppetet; ille idem, qui initio non purgatur, tempore purgari poterit, si quando fidem veram induerit: & quod pueris nequaquam prodest, adultis tandem prodesse proderit. Nec alia de causa creditur, ab Ecclesia ratum haberi quoruncunque Baptismum etiam adultis fictis, & haereticis, impiisque collatum; cum tamen ficti, Haeretici, caeterique impii, & infideles eo lavacro non purgentur, sed sordidentur: veruntamen quia interdum iidem illo tandem expiari possunt; iccirco eorum baptismus minime improbatur, sive a Catholica Ecclesia non rejicitur. Quae sunt profecto ea, quae in utramque partem dici poterunt disputationis, atque exercitii gratia.

INDEX

RERUM, AC VERBORUM.

A

Ba-

B

C

D

I

L

Lu-

Qua-

Sir-

Va-

V

Z

FINIS.

ER-

ERRATA			CORRIGE
Pag.	lin.		
11	12	porerit	poterit
16	18	tertiam	tertium
37	10	Eemiliae	Aemiliae
38	32	malae	male
39	36	n. 16.	n. 26.
41	4	q. 8.	q. 10.
44	18	facimus	facinus
	9	illo	ille
49	2	hoc	alio
50	1	IV.	III.
52	1	IV.	III.
74	1	IV.	V.
76	19	infirmitatis	infirmatis
86	37	urbinam	ubinam
92	37	efte	effe
110	1	V.	VI.
120	4	validaeque	valideque
132	33	Urbano	Urbano II.
143	37	deleantque	doleantque
144	39	VII.	At
163	35	cur, fpernantur	cur fpernantur
181	2	ta	ita
182	17	ordinatione	ordinationes
193	2	Chrifoftomi	Chryfoftomi
195	12	Sancto	Sancta
197	30	Galicani	Gallicani
200	25	confecrati	confecrari
202	7	fumpferit	fumpferint
	8	Sacerdotali	Sacerdotale
	36	———	§. 7. *Objecta*.
203	28	tranfgreftorem	tranfgrefforem
	16	admittatur	amittatur
205	5	aeconomiae	oeconomiae
212	20	traslatione	translatione
214	9	Ofpufc.	Opufc.
215	31	Machinaeum	Manichaeum
218	17	actio, non	actio non
227	8	qui e vere	quievere
234	1	titulis, Epifcopi	titulis Epifcopi
252	16	moderantur	moderaretur
277	13	Diaconis	Diaconi
285	11	Urbanii	Urbani
288	19	Subdiaonibus	Subdiaconibus
299	10	confimat	confirmat
309	32	Setxae	Sextae
310	15	Paleftina	Palaeftina
311	8	exiftimarunt	exiftimaffe

Pag	lin.	Errata alia	Corrige.
7.	17.	Salamon	Salomon
19.	14.	*agnoflieis*	*agoniflicis*
21.	18.	*Phrigia*	*Phrygia*
23.	32.	nec	ne
30.	18.	*poteflatem*	*poteflate*
43.	24.	Collydiorum	Collyridianorum
47.	20.	Hifpale fi	Hifpalenfis
*51.	35.	*Hic num. vel §. ad Caput IV. pertinet.*	
75.	19.	Gathedram	Cathedram
87.	32.	*babito*	*babitu*
88	31.	Colleđ.	Colleđ.,
94.	2.	magneque	magnæque
97.	3.	*ordinationem*	*dedicationem*
101.	27.	*pracepta*	*praecepta*
	19.	*Pontificum,*	*Pontificum*
133.	38.	difficilimum	difficillimum
134.	33.	Epifcopum,	Epifcopum
141.	1.	babtizatus	baptizatus
	16.	Hebiæus,	Hebræus
174.	15.	poteft.	debet.
	24.	Eduardi	Eduardi VI.
177.	37.	*potius non*	*potius, non*
178.	37.	*fimiliter Ecclefia. Similiter*	*fimiliter. Ecclefia fimiliter*
181.	26.	Schifmati	Schifmatici
184.	18.	diđum,	diđum eft,
197.	2.	pofteđ	poteft
200.	12.	fcripferint	fcripferit
	15.	Frodardus	Frodoardus
212.	19.	Egyptius	Ægyptius
	22.	Jvenin	Juenin
215.	30.	Machinæos	Manichæos
248.	5.	. Sed	; fed
249.	36.	n. 21.	n. 22.
271.	2.	Wilkius	Wilkins
	17.	admifuros	admiffuros
277.	31.	Pa'æftinæ	Palentinæ
281.	4.	Wilkius	Wilkins
	15.	Innocentii	Alexandri
282.	4.	Ecclefiaı,	Ecclefias
297.	6. & 7.		& 6.
300.	23.	Collađ.	Collat.
338.	28.	*ad nos de bis*	*mibi de iis*
339.	17.	prodeiit.	poterit.

Pag.		lin.	Errata alia	Corrige:
340.	a.	7.	III.	II.
		15.	XI.	XIII.
		22.	XXII.	XXXIII.
		25.	X.	XI.
	b.	8.	II.	XXIV.
		20.	XIV.	XV.
341.	a.	33.	XV.	XVI.
342.	a.	23.	Donatiano	Donatiani
		42.	XIV.	XVI.
		45.	XIV.	XV.
343.	a.	13.	XIII.	XIV.
	b.	36.	XII.	XIII.
344.	a.	33.	III.	VIII.
	b.	1.	LII.	LIII.
346.	b.	34.	XII.	XIV.
	a.	33.	XV.	XVI.
347.	b.	14.	XXXVII.	XXXVI.
		15.	XIII.	IX.
		34.	VII.	IX.
		43.	XIII.	XV.
		44.	XI.	IX.
348.	a.	27.	IX.	XI.
		29.	XIX.	XX.
		32.	XXVII. & XXIX.	XXVIII. & XXXI
	b.	7.	XII.	XIV.
		14.	XLVII. XLVIII.	XLVIII. XLIX.
		15.	XI.	XIII.
		16.	L.	LI.
		26.	XIII.	XV.
		37.	XXXII.	XXXIII.
		43.	XXXVI.	XXXVII.
		46.	12.	XIII.
349.	a.	10.	XI.	XII.
		11.	VIII.	IX.
		12.	X.	VIII.
		14.	XVIII. . . XIII.	XIX. . . XIV.
		15.	XIII.	XIV.
		19.	XI.	XI.
	b.	4.	XIII.	XV.
		13.	LVI.	LVII.
		21.	XXVII. . . XX.	XXVIII. . . XXII.

